

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

BIBLIOTHECA HISTORICA

SUEO-GOTHICA;

Eller

FÖRTEKNING

Uppå

Så väl trykte, som handskrifne Böcker, Tractater och
Skrifter, hvilka handla om

Svenska Historien,

Eller därutinnan kunna gifva Ljus;

Med

Critiska och Historiska

ANMÄRKNINGAR:

Af

CARL GUST. WARMHOLTZ,

Hof-Råd.

FJERDE DELEN,

Som innehåller de Böcker och Skrifter, hvilka angå

SVERIGES KYRKO-HISTORIA.

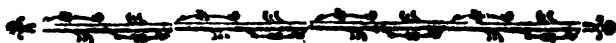
STOCKHOLM,

Trykt hos ANDERS JAC. NORDBLÖM, 1788.

258846. e. 2

BIBLIOTHECA HISTORICA

SVEO-GOTHICA.

Andra Boken.

Svenska Kyrko-Historien.

Cap. 1.

*Om den Christna Religionens Början,
Fortplantande och åtskillige Öden i
Sverige.*

1632. **D**e Utilitate Historiæ Ecclesiasticæ, B. II. C. 1. ^{Sveriges Kyrko-Historia.}
imprimis Svio-Gothorum, Dis-
quisitione publica, quam doctis ex Ordine
tam ecclesiastico, quam politico, Patriotis
ventilandam, in Schola Juncopensi propo-
suit Joh. BAAZIUS. in 4:o. Lincop. Gün-
therus. 1641.

Omtr. under Titel: *Prologium*, framför
samme Författares *Inventar. Eccles. Sveo-Gothor.* Lincop. 1642. in 4:o.

1635. Priscorum Sveo-Gothorum Ec-
clesia. Seu Historia Ecclesiastica de priscis
Sveo-Gothicæ terræ colonis. Qui vixerunt
Seculis antediluvianis multis, postdiluvia-
Bibl. H. S. G. Del. 4. A nis

B. H. C. I. nis vero plurimis, nimirum a Gentis re-
Sveriges stauratione, facta statim a diluvio (est lon-
Kyrko-Hi- ga periodus) per tempora ordine sequentia
storia. tam Mosaica, quam Christiana, usque ad
 Sec. Christi nonum, quando abactis genti-
 litatis tenebris, Præcone Ansgario, Lux E-
 vangeliis nostris, Dei gratia, domi rursus
 affulsit publica, varia jucunda adferens, sed
 cumprimis probans singulis Seculis antero-
 ribus hic terrarum vixisse aliquos vere re-
 ligiosos. Horis succisivis scripta in Reg.
 Acad. Aboënsi, ac suffragante Rev. Fac.
 Theol. Disputationibus publicis ibidem in-
 ter multas occupationes mox vulgata. Au-
 ctore *Petro BÅNG*, S. S. Th. D. & Pr.
 Ord. in 4:o. Aboæ, Hansonius. 1675. pp.
 484. except. *Dedic. Præf. Ind. & xvi La-*
pid. Runicis ligno incis.

Hamb. Beytr. 1740, p. 738.

Af detta Arbete är alienast Förra Delen, el-
 ler *Pars Generalis* utkommen, bestående af
 åtta Böcker.

De skäl hvarmed Författaren söker bevisa,
 at Sverige före Syndafloden varit bebodt, äro
 så belynnerlige, så löjlige, at man icke annat
 kan tro, än at han på deras bekostnad velat
 roa sig, Iom, af otidig kärlek för Fäderneslan-
 det, sätta alt för stort värde på des ålders för-
 mon. Det samma kan äfven sågas om flera denne
 Mannens orimliga Meningar; ty hvilken klok-
 menniska skulle väl eljest komma på den tan-
 ken, at Adam, Seth, Henoch, Magog &c.
 varit

varit Biskopar i Sverige, at under en Erik den I B. II. C. 1. Guds Förlämling åter blifvdt uprättad, samt, ^{Sveriges} Kyrko-Historia. under all den tid Afgudadyrkan varat, någorlunda bibehållit sig. Sit Arbete slutar han med Christendomens början i Sverige; tilläggandes et Utdrag af Ansgarii Lefverne, skrifvet af S. Rimberto, hvarom på annat ställe. I hvad afsligt Runitenarne kommit at åtfölja Boken, är redan här åfvanföre, n. 1623 påmint. Emot Författaren disputerar Arnkiel, *Cimbr. Heiden-bekehr.* L. VI. C. 1. §. 4.

1634. Dissert. Histor. de Aera Christianæ Religionis in Sveo-Gothia receptæ, quam, Pr. C. F. Georgii, publicæ examinandam sistit *Henr. Nylén in 4:o.* Ups. 1779. pp. 20.

Anscharii första Resa til Sverige förer Författaren, med Lambecius, til år 829, vidare sträcker sig hans Underlökning icke.

1634 a). Specim. Acad. de Initiis Religionis Christianæ in Svecia. Pr. M. Rydelius, Resp. Nic. D. LUNDEBERG. in 4:o. Lond. Goth. 1734. 2½ A.

Ganska superficielt.

1635. Msc. Christmannus: en Comœdia, huru Christendomen först kom in i Sverjet; af Joh. MESSENIUS.

Schefferi *Svec. Lit.* p. 87. Stiernman, *Bibl. S. G. T. II.* p. 141. Förtekn. på Messenii Skrifter, *Scond. illustr.* T. XIII. Brings *Saml. af åtskill. Handl.* 1 St. p. 11.

A 2

Hand-

B. II. C. 1.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Handskriften förvaras i Ant. Archivo; men om i vår tid pågon är modig nog, för at läsa den igenom, därpå kan med skäl tviflas.

1636. Cimbrische Heyden-Bekehrung, wie unsere Vorfahren, Cimbrischer Nation, die Sachsen, Guthen, Wenden und Fresen und die von denselben herstammende Mitternächte Völcker durch das heil. Evangelium sind bekehret, und in diesen Landen das Heydenthum ausgeroutet, die Kirche Gottes gepflantzet, und das Christenthum eingewurtzelt; erkläret und mit einigen Kupferst. beleuchtet von M. Trog. ARNKIEL.

Utgör Fjerde Delen af denna Författares: "Ausführliche Eröffnung von der Mitternacht. Völcker Leben, Thaten und Bekehrung." Hamb. 1703. in 4:o Se n. 1428.

Om Christendomens början i Sverige, handla i synnerhet vi Bokens 1 och 2 Capp.

1637. M. ADAMI, Scriptoris vetusti, Historia Ecclesiastica, Religionis propagatæ gesta, ex Hammaburgensi potissimum atque Bremensi Ecclesiis, per vicina Septentrionis Regna, Libris iv repræsentans. Cum aliis antiquis monumentis: partim nunc primum edidit Joach. Joh. Maderus. in 4:o, Helmstad. Müller 1670. pp. 252. sine Ded. Præf. & Ind.

Andr.

Andr. Severini Velleius var den förste som B. H. C. 1.
 lät trycka *Adami Brem. Kyrkö-Historia*, i Kö- ^{Sveriges}
 penhamn 1579. *in 4:o*. For andra Uplagan, ^{Kyrkö-Hi-}
 fullständigare än den första, och nu för tiden ^{storia.}
 icke almän, har man at tacka *Erpold. Linden-*
brogius, som, utur en Handskr. i Rantzovska
 Bibliotheket, tillade samme Författares Afhand-
 ling: "de Situ Daniæ & reliquarum quæ trans
 Daniæ sunt Regionum natura; deque Gen-
 tium istarum istis temporibus moribus, religio-
 nibusque. Lugd. Bat. ex Officina Plantiniana,
 ap. Fr. Raphelengium." 1595. *in 4:o*. 156 sid. †
 förutan Ded. Förer. Scholia och Reg.

När bem. *Lindenbrogius* ledermera lät tryc-
 ka sina *Scriptores rer. Germanicar. Septentrional.*
Francof. 1609. *in fol.* fick *Adamus Brem.* i
 denna Samling första rummet: likaledes i Up-
 lagen af år 1630. Dock äro i denna senare
Scholia veter. Scriptoris utestutne.

Härpå följde 1670 åfvan utfatte *Maderi Up-*
laga, den bästa vi hittills äge: för sit bemö-
 dande dervid, gör *Utgifvaren* i *Företalet* redo.

År 1706 föranstaltade *J. A. Fabricius*, i
 Hamburg en ny Edition af *Lindenbrogii* Sam-
 ling, följandes, hvad *Adamus Brem.* vidkom-
 mer, *Maderi Uplaga*: *Scholia* stå på sina stäl-
 len, nederst på sidorne under Texten. Denne
 lärde Mannen lofvade väl, at lämna *Almänhe-*
ten en långt bättre och fullständigare Uplaga af
 denna gamla *Scribent* i händer; se des *Salu-*
tar. Lux Evangelii &c. Hamb. 1731. *in 4:o*.
 p. 426; men sådant har, så mycket mig vit-
 terligt är, icke skedd.

B. II. C. 1.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

En Handskrift af Adam. Brem. som tilhörde Universitets Biblioteket i Köpenhamn, men i stora Branden 1728 gick förlorad, beskriver Prof. i Kiel, *Adam Hinr. Lackman*, i en särskild Afhandling, med Titel: "Dissert. "Crit. Liter. de Codice Biblioth. Acad. Hafn. membran. in quo Adami Brem. Opera inscripta fuere. Kilon. 1-46" in 4:o. Om en annan Handskrift, uti Cottonianska Biblioteket i England, talar Eric Benzeliuss, i sit *Utkast til Sv. Folk. Hist.* p. 170. Bekant är, at äfven han varit sinnad, å nyo utgifva Adamus Brem. Samma Uplåt skal jämväl Prof. Düsing i Bremen hafva haft: ingendera har verkställt det.

De xxxii första Capitel af Adam. Brem. efter Lindenbrogii Uplaga, med *Othon. Sperlingii* Anmärkningar, har von Westphalen, utur en Handskr. til tryck befordrat, och lämnat dem et ställe uti sina *Monum. inedita rer. Germanicar.* Tom. II. Äfven därstädes, Tom. III får man igen: "*Chr. Fr. Feustkingii* Observationes ad M. Adami Brem. Historiam Ecclesiasticam."

J. A. Fabricius, *Bibl. Lat. med. & inf. ætat.* T. I. p. 7. edit. Patav. 1754 in 4:o, och efter honom, Dav. Clement, *Bibl. cur. hist. & crit.* T. I. p. 47, förledde af den uti *Astis Literar. Svec.* 1720, p. 25 upgifne rverydiga Titeln, tilegna Joh. Fr. Peringsköld en Svensk Öfversättning af Adami Kyrko-Historia, den de säga vara tryckt i Stockholm, 1719 in 4:o; men det förhåller sig icke så; Peringsköld har allenast verterat Adami Berättelse om de

de Nordiske Länders Belägenhet, m. m. tr. B. II. C. 1.
1718. in 4:o, se här äfvanföre n. 183.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Om Adamus Brem. säger Herm. Conringius *Censura Diplom. Ludovic. C. III. p. 3.* "Bonum Adamum accurati Historici laudem non mereri; locuplerem nempe testem esse rerum sui ævi, non autem verustioris, idque ex imperitia." Jämför Tentzel, *Monatl. Unterred.* 1689. p. 681. Tvårt om tror vår lärde Historiograph Wilde; "at man til denna Scribenten, i saker som röra hans tid och interesse, icke kan aldeles ställa tro, ehuru ock hans upriktighet af Holberg är vorden rosad; at han i äldre tiderna förtjenar mera at blifva trodd, sårdeles där Pafvens angelägenheter icke äro inflåtade; och at man måste öfverskyla hans fel i Nordiska Namnen och Genealogien, hållt som han dem erfatt igenom anförde Synchronismos, och många saker hvilka andra förbigått, så at han, bredevid dem, kan med god nytta varda läsen." *Anmärkn. öfver Pufend. II Del.* P. 475.

Adamus, Canonicus i Bremen, florerade inemot slutet af XI Sec. Om honom handla förnämligast, förutan Fabricius och Clement, på anförde ställen, N. P. Sibbern, *Bibl. hist. Dano-Norveg.* p. 16 och p. 106. J. Mollerus, *Cimbr. Liter.* T. II. p. 12 och J. H. von Seelen, så väl uri sina *Miscellanea*, P. II. p. 815 som uri de af honom författade *Brem. u. Verd. Merkwürdigkeiten*, hos J. H. Pratz, *Verm. Abhandl.* 1 Saml. Brem. 1757. in 8:o p. 234—242. 2 Saml. p. 69—72. Et besynnerligt misstag är det, som Thom. Hyde begåt, *Catal.*

B. II. C. I.
Sveriges
Kyrke-Hi-
storia.

tal. Bibl. Bodl. Oxon. 1674 in fol. p. 6.
tilegnandes Adami Brem. Kyrko-historia den
genom sina Samlingar af lärde Måns Lefver-
nes-Beskrifningar almänt bekante Melchior
Adami.

1638. Triapostolatus Septentrionis.
Vita & Gesta S. Willehadi, S. Anscharii,
S. Remberti, trium principalium Ecclesiæ
Bremensis Episcoporum, Septentrionis Apo-
stolorum, hactenus desiderata, ex præve-
tusto & authentico Hamburg. Ecclesiæ Co-
dice Msc. in lucem publ. producta per
Phil. CAESAREM, Doct. Th. in 4:o. Co-
lon. Agrip. Metternich. 1642.

Omtr. uti J. A. Fabricii *Memor. Hamburg.*
Vol. II. Se här nedanföre n. 1664.

1639. Historia Archiepiscoporum
Bremensium a tempore Karoli Magni us-
que ad Carolum IV id est a Willehado o-
mnium Archi-Episcopor. primo, usque ad
Gothefredum XXXII. ab incerto Auctore
deducta & nunc primum in lucem edita
ex Bibliotheca-Henr. Ranzovii — studio &
opera *Erpoldi Lindenbruch. in 4:o. Lugd.*
Bat. ex Officiâ Plantiniana, ap. Fr. Ra-
phelengium 1595. pp. 135, sine Dedic.
& Ind.

Å nyo tryckt uti E. Lindenbrogii *Scriptor.*
rer. Germanicar. Septentr. om hvilken Samling
utförligare i nästa numer. Den okände För-
fatta-

fattaren har merendels skrifvit af Adamus Brem. B. II. C. n
 och Abboten Albert i Stade. Tillägningarne gå ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
 til 1395. ^{storia.}

1640. *Erpoldi* LINDENBROGII Scriptores rerum Germanicarum Septentrionalium, vicinorumque Populorum, Veteres diversi, quibus continentur Historia Ecclesiastica & Religionis propagatio, gestaue Saxonum, Wandalorum, Danorum, Norvegorum, Svedorum &c. Situs denique & natura omnium quæ in Septentrione sunt regionum, ipsarumque Gentium vetustis temporibus mores ac religiones. Præterea varior. Pontificum, Imperatorum, Regum & Ducum Diplomata & Privilegia. Omnia ad fidem Vett. Codd. emendata & aucta, partim etiam primum ex Archivis prolata. Cum novo auctario & indice rerum & verborum satis locuplete. Quid in hac editione præstitum sit, declarat præfixa Præfatio Jo. Alb. FABRICII. in fol. Hamb. Liebezeit. 1706. pp. 276. except. Præfat. — Ded. & Ind.

Detta är tredje och nyaste Uplagan af en Samling, som til uplysning i vår Kyrko-historia är oundbärlig. Hon trycktes första gången i Frankf. 1609 och andra gången, äfven därstädes, 1630 in fol.

Nyaste Uplagan innefattar följande stycken:
 "1) M. ADAMI Historia Ecclesiastica; 2) *Ejurd. Auctoris* Libellus de Situ Daniæ &c. 3) Incerti

B. II. C. I.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

Auctoris Historia Archi-Episcoporum Bremens.
4) De Ecclesia Bremensi vetus Scriptum. 5) De Benedicto V. P. R. Hamburgum ab Imperatore in exilium relegato, narratio. 6) Poëma antiquum de Episcopo Vicelino. 7) Privilegia Archi-Ecclesiæ Hammaburg. 8) Auctarium Privilegiorum & Diplomatum veterum, Collectioni Lindenbrogianæ recens adjunctum. 9) Incerti Auctoris Chronica Slavica (ad an. 1487 deducta). 10) HELMOLDI Chronica Sclavorum Supplementum, quod in antiquioribus editionibus desideratur. 11) Incerti Auctoris Annales seu Chronica Slavica (ad an. 1256 deducta.) 12) ERICI, Dan. Reg. Historica narratio de Origine Gentis Danor. & de Regibus ejusdem Gentis, deque eorundem rebus gestis." Siste Utgifvaren har tillagt: P. LAMBECHII Origines rer. Hamb. och Th. ANCKELMANNI *Inscriptiones Hamburg.*

Erpold Lindenbruch, eller Lindenbrogius, född 1540, lefde til 1616. Läs om honom och hans Skrifter, *Leben der berühmten Lindenbrogiorum*, Hamb. 1723, in 8:o. och Jo. Mölleri *Cimbr. Liter. T. II. p. 476.*

1641. Metropolis, sive Historia Ecclesiastica Saxonix, *Alberti CRANTZII*, qua eleganter & luculenter describit quomodo inde usque a Carolo Magno primum Religio Christiana in Saxoniam inuenta & usque ad hæc fere tempora propagata est, & simul etiam Nationum, Regum, & Principum adjacentium res gestas copiose recenset.

cenſet. Cum indice rer. memorabil. co-
pioſiſſimo. in 8:o. Colon. 1574.

B. II. C. I.
Sveriges
Kyrko-Hi-
ſtoria.

Denna Uplaga af Alb. Crantzii *Metropolis*,
är hvarken den förſta, eller bäſta; men den
enda jag öfverkommit. Boken trycktes förſta
gången i Baſel, 1548 in fol. och är ſederme-
ra flere gånger vorden uplagd: ſe *Hamb.*
Bibl. Hiſtor. Cent. 1. p. 12, N. Wilckens *Le-*
ben Alb. Crantzii, Hamb. 1722. in 8:o p. 44;
men i ſynnerhet J. Mölleri *Cimbr. Liter. T.*
III. p. 389.

Krantzius beſkrifver här tolf Biſkopsdömen
i Neder-Saxen och Weſtphalen, alt ifrån år
780 til och med 1504, hvarjämte årſkilligt
förekommer, rörande Chriſtne Religionens bör-
jan och fortplantande i de Nordiſke Länder.
Aldeles tillförlitlig är Författaren icke; uran
måſte oftaſt utur andra Scribenter rättas och
förbättras.

1642. Mſc. Joh. MESSENIi Pando-
latria Sveciæ, ſeu Hiſtoria Sveonum Ec-
cleſiaſtica a Diluvio. Cajaneburgi fideli-
ter compilata, menſe Aug. MDCXXII (1622)
in fol. 6 Ark.

Ibland Handſkr. uti Ant. Archiv, n. D.
43 medföljer Författarens egenhändig Concept
til Präſation.

Arbetet blef ej vidare färdigt. Se J. Schef-
feri *Svec. lit.* p. 86. n. xxviii. Jämnför Mes-
ſenii *Amphitheatr.* emot ſluter, och des *Sveo-*
pentaprot. p. 55, 68.

1643.

B.H.C. 1.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1643. *Claudii* (Arrhenii) OERN-
HJAE LMS Historiæ Sveonum Gothorumque
Ecclesiasticæ Libri quatuor priores, inde
† a magis conspicua in his oris Christianæ
Religionis Origine, usque ad finem Secu-
li post Christum natum duodecimi: qui
justi commentarii instar esse poterint in gen-
tium Scandianarum potiore per hæc tem-
pora Historiam, non paucis locis Scripto-
rum hujus ævi obscurioribus lucem, & du-
biis fidem adferentes. Adjecti insuper ne-
cessarii indices plenissimi. Cum gratia,
privilegio sumpruque Regio. in 4:o. Stock-
holmiz, Wankif. 1689, pp. 726. except.
Dedic. Præf. rel.

E. W. Tentzels *Monatl. Unterred.* 1691.
p. 782. *Hamb. Bibl. Hist.* Cent. v. p. 306.
Hamb. Beytr. 1740. p. 740.

Safom Bihang til tredje Boken, stå p. 338-
368. *Sveonum Gothorumq. Leges Antiquæ Ec-
clesiasticæ*: p. 590—610 följa *Addenda*, inne-
fattande en Chronologisk Förteckning på Svea
och Götha Konungarne i ix, x, xi och xii
Sec. Åtskillige Genealogiske Taflor öfver Ko-
nungarne af Ynglinga, Stenkilska, Sverkerska
och Erik den Heliges Ått, samt Holmgårdska
och Danska Konungarnes Stamtaflor, jämte det
märkvärdiga *Fragmentum de limitibus positis
inter Gothiam & Daniam*. Sidsta Strycket är et
Tal, under följande årskilta Titel: "In Caro-
lum XI cum post consensum — Holmiz, d.
18 Dec. a. 1672 paternum avitumque folium,
prima vice suam invileret Upsaliam, d. 16
Jan.

Jun. 1673. Mularum Upsalienfium Pietas." 2 B. II. C. 1.
Ark. Sveriges Kyrko-Historia.

Skada, at et få vackert och på authentique Handlingar grundat Arbete icke blifvit fulbordat; fritt från misstag är det ej; men de förringa icke des värde: någre rättar Er. Benzelius, uti Anmärkn. til Valtovii *Vitis Aquilonia*.

1644. Dissert. de Propagatione Religionis Christianæ in Regno Sueo-Gothico; Pr. J. Hemmingio, publicæ ventilationi proposita a Sam. BOTHWINDSON, A. & R. in 4:o. Gryphiswald. 1689. 4 a.

1645. Dissert. hist. theol. de Propagatione Religionis Christianæ in Svecia; quam publico examini subijcit Pr. Carol. J. BENZELIUS, Resp. Nic. HESSLÉN. in 4:o. Lond. Goth. 1750. pp. 28.

1646. Rosa Orbis Arctoi, seu Spiranamen Amoris ac Fragrantia circa Hortum Sueo-Gothico-Finnicum, in odorem Svavitatis Christianæ Religionis, sparsum; cujus propagationem & conservationem sub vernantis Ecclesiæ Svecanæ Novo Archi-præsule in auditorio Acad. Aboensis maximo, ipsis Maji Calendis a. 1682 demonstravit M. Andr. HASSELQWIST, Calmariens. Eccles. Cathedr. Aboens. Svec. Ecclesiastes. in 4:o. Aboæ, Wallius. (1682) 7½ a.

1647.

B. II. C. I. 1647. *Andr. A. BALD*, Dissert. Acad.
 Sveriges Fata Religionis in Scandia breviter adum-
 Kyrko-Hi- braus. in 8:o. Upsal. P. I. 1700. P. II.
 storia. 1705. pp. 200.

Nova liter. Mar. Balth. 1700. p. 264.

Författaren beskriver både den Hedniska
 och den Christna Religionens Öden.

1648. *Mich. WEXIONIUS* (Gylden-
 stolpe) de Religione, ejusque mutationi-
 bus & Statu ecclesiastico in Regno Sveciæ.

Uti des *Epitome Description. Sveciæ* L. X.

1649. *Inventarium Ecclesiæ Sveo-
 Gothorum*, continens integram Historiam
 Eccles. Svec. Libris VIII descriptam, inci-
 piendo a Vetustate & Religione hujus Gen-
 tis in Scandia primo residentis; quando &
 qua occasione sit facta illius conversio ab
 Ethnicismo ad Christianam Fidem, & perdu-
 cendo seriem hujus Ecclesiæ, per quamli-
 bet illius fortunam, usque ad præsentem
 annum MDCXLII. (1642). Opus elabora-
 tum mandato & spec. privilegio S. R. M.
 Svec. studio *Johan. BAAZII* Senioris Addi-
 tus in fine geminus Index Operis. in 4:o.
 Lincopiæ, Güntherus, 1642. pp. 842. *sine*
 Ded. Præf. & Ind..

Hamb. Bibl. Hist. Cent. V. p. 309.

Boken räknas Utländske Bibliographen bland
 fälskynte Böcker. Se Vogt, *Catal. libr. rar.* p.
 63.

63, Freytag, *Analekta Liter.* p. 60. Clement. B. II. C. 1.
Bibl. cur. hist. & crit. T II, p. 322. Wide- Sveriges
 kind, *Verzeich. von raren Büch.* p. 280. Kyrko-Hi-
 storia.

En märkvärdig Uplaga vore visserligen den, som uti v. Dalins *S. R. Hist.* D. 1. p. 185. Anmärkn. (K) säges vara trykt i Rom, in *ædibus S. Brigittæ*, om hon ägde annan grund, än et uppenbart skrif- eller tryckfel; hvilket också Tyska Öfverfättaren behörigen rättar.

Ehuru Baazii Kyrko-Historia i Sverige öftast förekommer, äro dock vissa Exemplar af denna Bok mindre almänna än andra; neml. de som icke undergått den förändring, som För- X
 fättaren på Kongl. Befallning, af d. 25 Mart. 1643, var nödsäkad företaga, och til följe hvaraf tvenne Blad, neml. sidorne 663—666 omtryktes. Kännare låta gerna et förändrat bredvid et oförändrat Exemplar. Olikheten emellan dem vilas utförligen Canc. R. Lagerbring, i en Anmärkning, rörande: *Messenii Arrest och Baazens Kyrko-Historia*, som läses uti des *Saml. af åtskill. Handl. och Påminnelser*, St. 1. p. 22—33.

För nyare tiderne är Baazii arbete mycket brukbart, förnåmligast i anteende til de många Handlingar, som Förfättaren, dels in *extenso*, dels i sammandrag, inryckt. En ny Uplaga ville D. Joh. Fr. Mayer i Greifswald föranstalta; hvartil Kon. Carl XI lemnade sit bifall, samt at Boken skulle tillika gifvas ut på Tyska. Kongl. Brevet som derom, d. 6. Okt. 1694 til bem. Theolog afgick, är trykt uti *Greifswald. Wochenblatt*, 1743. n. cap. x. p. 75.

1650.

B. II. C. I.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1650. Dissert. Graduali, Historia Religionis Christianæ in Svecia, Pr. Jac. Arrhenio, publico examini submissa a Laur. HULTMAN. in 8:o. Holmiæ, Werner. (1703) pp. 36.

Omtr. under Præsidis namn, och med Titel: "*Jac. ARRHENII Dissert. Hist. de Historia Religionis Christianæ in Svecia, quam— in Acad. Rostochiensis, Pr. Andr. BERGIO, publicæ Eruditor. disquisitioni subjecit Casimir. Guil. John. Accedit Præsidis Præfatio de recentissima facie Relig. Christ. in Svecia. in 4:o, Rostochii, Weplingius. 1720*" pp. 28.

Et belynnerligt infall, at i Cathedern åter frambära en Disputation, som redan så många år förut hade varit ventilerad. Bergii Företal ökar hvarken arbetets värde eller bidrager något til des fullständighet.

+ 1651. Then Swenska Kyrkio-Historians Första Deel, som innehåller Konungars och andra Regenters Namn, hvilke hafva anvendt någon möda och omsorg för then Christeliga Religionens framgång och öfning, uti Svea och Gôtha Riken; utur åtskilliga Skrifter sammanfattad, och med Kongl. Maj:ts Nådigste Privilegio, efter föregången Censur; uti Linköping, år 1708, tryckt i sal. Ephr. Kempes Tryckeri. in 4:o. 92 *sid. utom Föret.*

Författaren är dåvarande Bisk. i Linköping, sedermera S. R. Archi-Bisk. D. *Haquin SPENGEL.*

CEL. Arbetet, kort, otillräckeligt och mindre granskat, iwarar icke emot den goda tanka man eljest billigt hyser om denna Hedersmannens Lårdom och öfriga insigter.

B. II. C. 1.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

En Tysk Öfversättning, Msc., ägde Stats-Rådet Sam. von Triewald, som tillika med des Bibliothek förskäldes genom Auction, i Stockholm, år 1746. Om jag rätt mins, inropades den för Furstl. Bibliotheket i Cassel.

+ Andra Delen utaf Svenska Kyrko-Historian, som innehåller Biskoparnas Namn, Lefverne och Ämbetes-Förrättningar, uti the Sju äldsta Stiften, alt ifrån Christendomens första begynnelse uti Svea och Giöta Rike; utur åtskillige Skrifter sammanhåmtad, och med Kgl. Maj:ts Nådigste Privilegio, efter föregången Censur, uti Linköping, år 1707 tryckt uti Sal. Ephr. Kempes Tryckeri. in 4°. 412 *fid.* *Approb. Föret. och Reg. oberoende.*

Får, såsom *Biskops-Krönika*, sit rätta ställe här nedanføre, n. 1873 a).

+ Skriftelige Bevis, hörande til Svenska Kyrko-Historien, eller Biskops-Chrönikan, utur gamb-la handskrefna Böcker, och til en stor del af fina Originaler sammanfökte och nu i dagsljuset utgifne. Med Kongl. Maj:ts Nådigste Privilegio trykte, samt med egen bekostnad uplagde i Uplala, af J. H. Werner. 1716 in 4°. 160 *fid.* utom *Dedic. Föret. och Reg.*

Denna Samling gafs icke ut förrän efter A. B. Spegels död, och år genom Er. Benzeliä den Yngres ärgård til trycket befordrad. I Företalet berättas, at några Documenter som fe-

Bibl. H. S. G, Del. 4.

B

la,

B. II. C. I.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

la, blifvit förlagde, när Auctör år 1711 flyttade ifrån Linköping til Upsala, och at de sedarn ej kunnat igenfinnas. Alla äro ej med lika flit och noggrannhet afskrifne och trykte; likväl år Samlingen icke at förkasta.

1652. Monumenta historica Veteris Ecclesiæ Sveo-Gothicæ. Ex Codd. Msc. collegit & illustravit *Ericus BENZELIUS* Fil. in 4:o. Upsal. Werner, 1709—1713. 35 Ark.

Dessa, för vår Kyrko-Historia så viktiga Skrifter och Handlingar, tryktes styckevis, och i form af Disputationer; slutel. tillades den äfvan utslatte Almånnas Titeln.

Samlingen innehåller, förutan Utgifverens Lärda *Prolegomena*, XXI Skrifter och Documenter, samt årtkillige gamla Bref, af hvilka allenast någre få varit förut trykte. At här upräkna alla dessa stycken är så mycket mindre nödigt, som de särskilt, hvart och et på sit ställe, komma at anteknas.

1653. *Esfra* *Henr. EDZARDI* Schwedische Kirchen-Geschichte, bey dem anitzo bevorstehenden dritten Jahrhundert nach dem das helle Licht des Evangelii daselbst wieder aufgegangen, in möglichster Kürtze vorgestellt. in 8:o. Altona, bey *Heinr. Baack*. 1720. 77 sid.

I möjligaste Korthet säger Författaren en hop orimligheter och osanningar; för at göra skäl för Edzardiska namnet, förkåttar han icke

icke allenast flere vår Kyrkas berömlige Theo-^{B. II. C. r.}ger, utan utöfer ock sin galla emot så kallade ^{Sveriges} Calvinister, Syncrerister och Pierister. Om nå-^{Kyrko-Hi-}got dugeligt finnes i hans bok, så har han storia.
därföre at tacka Messenius och Baazius.

1654. *Andr. Olai RHYZELII*, S. S. Th. Doct. & Dioec. Lincop. Ep. Oratio panegyrica de Ecclesia Svio-Gothica, ut Rosa inter spinas: in anniversaria Cleri Synodo, Lincop. d. 4 Sept. a. 1744, memoriter recitata.

Står uti *Nova Bibl. Lubecensi*, Vol. VII. pag. 121.

1655. Svea Rikes Kyrko-Historia, ur de bästa den äldre tidens Handlingar sammanletad af *Olof CELSIUS*. I Delen. Zach. vi: 8. in 4:o. Stockh. Hesselberg, 1767. +

Under Riksdagen 1762 utverkade för sig D. Ol. Celsius, den tiden Professor och Kyrkoh. vid S. Jacobi och S. Johan. Föreläsningar i Stockholm, numera Biskop i Lund, Riksfens då församlade Ständers Tilstyrkan, det måtte honom, med visse förmånens åtnjutande, updragas, at utarbета och författa detta verk; se *Riksdags-Tidn.* 1762, p. 462. Början med des utgifvande gjordes emot slutet af år 1767, då et Alphabet af Förste Delen, som skulle innehålla: *Förloppet af det Catholska Kyrko-regementet i vårt Rike*, lemnades i almänhetens händer. Hvad som föranlätit Författaren at lägga Verket Stryckevis fram, har varit, som han sjelf säger: "Beqvämligheten vid des utarbetning;

B 2

at

B. II. C. 1.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

+

at han ej måtte higsna, när han ständigt läge lika som en evighet af skrifning stå sig före." Han lofvade ock, at vid nästföljande Mid-sommar, utgifva det andra Alphab. men efter tolf års förlopp, som jag detta skrifver, saknas ännu Fortsättningen *). Påminnelser hafva blifvit gjorde som kan ses af en liten Skrift, med Titel: "Vålment årindran vid Hr Prof. och Kyrkoh. D. Ol. Celsii länge efterlångtade Kyrko-Historia. Stockholm, Hesselberg 1771." in 4°, $\frac{1}{2}$ Ark.

Vid detta tillfälle kan jag icke undgå anmärka, at enligt *Stockh. Lärda Tidn.* 1779, n. 54, nuvarande Superintendenten i Lübeck, (för detta Past. vid Tyska Församlingen i Stockholm) D. Joh. Ad. Schinmeier, företagit sig utarbete en fullständig och pragmatisk *Svensk Kyrko-Historia*, hvartil han under sit vistande i Stockholm såges hafva gjort ansefliga Samlingar, äfven af handskr. Handlingar utur Riks-Archiverne. Uti bem. *Tidn.* n. 74 läses också Kgl. Maj:ts hârom til K. Cancellie-Collegium aflârne Skrifvelse, dat. Drottningholm d. 26 Jul. 1779.

Så bör jag ej eller opåmint lemna, at Canc. Råd. *Lagerbring*, uti sin förträffeliga *Svea Rikes Historia*, äfven utbreder sig, och det nog vidlyftigt, öfver *Kyrko-Historien*. Uti Del. I beskrifves Christna Religions början och fortplantande i Sverige, Del. II Christna Kyrkans Tillstånd ifrån år 1060 til 1300, och Del. III des Tillstånd uti XIV Seculo, eller til år 1397. 1656.

- *) Huru denna väntan, medelst en förträffeligen väl on- arbetad och öfveralt tilökt Uplaga, hvilken efter Hr Hof-Rådets död utkommit, blifvit ersatt, skal Supplementet utvise. *Utgifvaren*.

1656. Dissert. Acad. ostensura: Au-^{B. II. C. 1.}
 soram lucis Evangelicæ, ante Sec. XII in ^{Sveriges}
 Finlandia fuisse exortam; quam, Pr. Joh. ^{Kyrko-Hi-}
 Bilmark, publicæ censuræ offert *El. Al-*
CENIUS. in 4:o. Aboæ, 1766, pp. 16. ^{storia.}

I allmänhet tillägnas S. Henricus Finnarnes
 omvändelse: Författaren däremot tror, at se-
 dan Christna Religion i Sverige hade blifvit
 antagen, Finnarne icke länge dröjt, innan de
 ockfå bekant sig til samma Lära. Skälen, hvar-
 med han det söker bevila, tyckas icke vara
 mycket bindande.

1657. *Ge. WALLIN Fil.* Narratio de
 ortu & progressu Religionis Christianæ in
 Lapponia Svetica, servata Seculorum serie,
 ad nostra usque tempora.

Uti *Alt. liter. Sues.* 1727. p. 346 — 356.
 1728. p. 370 — 377.

Denna Afhandling tarfvar nu mera, inter
 mindre än Författarens så kallade *Bibliotheca*
Lapponica, många både tilökningar och förbät-
 ringar.

1658. *Zelus Regum Sveo-Gothicorum*
 in convertendis Lappis breviter delineatus.
 Quem, Pr. A. Groenwall, publice examinan-
 dum sistit *Andr. D. SWEBILIUS. in 8:o.*
Upsl. 1721. pp. 26.

Jämför Baazii *Inventar.* E. S. G. L. VII.
 C. 15 och L. VIII. C. 4. J. Schefferi *Lappo-*
nia, C. VIIII, och Högströms Bskrifning öfver
Lapp-

B. II. C. 1.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Lappmark. C. XII. Läs också Rhyzelii *Episcoposcop.* T. II. p. 109 och p. 118. Lågg härtil: "Kongl. Maj:ts Förrordning om Lappländarnes flitigare undervisande i Christendomen, och Skolars inrättande där i Orten;" af d. 3 Okt. 1723. *Åtta Hiftor. Ecclef.* III B. p. 1111—1118. V B. p. 922. X B. p. 867. XI B. p. 1—33. item p. 1078—1083. XIV B. p. 282—287. XV B. p. 230—242.

1658 a). *Frid. Sam. Bock*, von den Schwedischen Missionen, insonderheit in Lappland.

Uri denna Författares: "Kurtzgefaßte Missions-geschichte oder merkwürdige Nachrichten von den in neuern Zeiten angewandten Bemühungen die Heyden zum Christlichen Glauben zu bekehren." Königsberg, 1743. in 8:o. C. VII. p. 251—270.

1659. Probstens i Skellefteå, D. *Pehr Högströms* Missions-förrättningar, i Lappmarken 1741 och de följande åren. in 8:o. Stockh. Foug. 1 Afdel. 1774. 3 A.

Trykt genom föranstaltande af Samfundet *Pro Fide & Christianismo.*

Cap. II.

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.*Om Helgon i Sverige och deras
Lefverne.*

Sect. I.

Scribenter som handla i almänhet om
Helgon i Sverige.

1660. Vitis Aquilonia, seu Vitæ San- 2 — 222
ctorum, qui Scandinaviam magnam, Orbis
Arctoi Peninsulam, ac præsertim Regna
Gothorum Sveonumque olim rebus gestis
illustrarunt. Opera & studio Joan. VA-
STOVII, Gothi, Protonot. Apostol. Canon.
Varmiensi, Ser. Sigismundo III Polon. ac
Svec. Regi a Sacris & Bibliotheca. in fol.
Coloniæ Agrip. ex officina Ant. Hierati. A.
1623.

Nåst efter Titelblader, stucket i koppar och
mycket historierat, läses: 1) Författarens Dedi-
cation til Kon. Sigismund; 2) Laur. Bojeri, S.
J. *Ode ad Principes divos Sueciæ Gothiaq. Tu-
telares*, med tillagde fyra rader af Kongl. Secrete-
raren Petr. Grabenius; 3) en Skrift på vers af
den namnkunnige Gregor. Borastus; 4) *Syllabus
Chronicus Sanctorum hoc opere complexorum*, och
5) *Approbatio Doctoris Acad. Cracov.* tillam-
mens 7 ark.

Helgonens Lefvernes - Beskrifningar, intaga
146 sid. och ibland dem förekomma flera som
aldrig blifvit beatifierade, mindre canonisera-
de. Den förste är Bisk. *Herbertus*, som fö-

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

res til år 813, och den sidsste, den så kallade *Wijs-Pilt*, år 1525. Följa, p. 147—153. Registreret, och p. 154—198: "Epistolæ Summorum Pontificum, Regibus, Ducibus, Archiepiscopis, Episcopis ac universo Clero Regnor. Suetiæ ac Gothiæ continuata temporum serie datæ, quæ veterem Romano-Catholicam eorundem Regnorum Populorumque Fidem atq. erga Sedem Apostolicam Obedientiam præclare illustrant." Desse Bref åro LXII til antalet; det första af år 1080, det sidsste af år 1372. Til slut står: p. 199 en *Notitia Monasteriorum, quæ olim in Suetia ac Gothia floruer.*

Som Boken var och är ännu i Sverige mycket sållsynt, ty lät D. Eric Benzeliuss å nyo trycka henne, under följande Titel: "*Joan. VASTOVII, Gothi, Vitis Aquilonia, L. Vitæ Sanctorum Regni Sveo-Gothici. Emendavit & notis illustravit ERIC BENZELIUS, Fil. Upsaliæ, Werner, 1708.*" in 4° 28 ark. Uti denna uplaga åro alla de stycken, som stå i Cölniska editionen, bibehållne, förutan Påfve-Brefven, dem Utgifvaren uteslutit, tilläggandes i stället egne Anmärkningar: de åro särskilt tryckte, vid slutet af Boken, och utgåra inemot 6 ark. Författarens Dedication til K. Sigismund, har Benzeliuss funnit nödigt beledsaga med följande påminnelle til Läsaren: "Monuisse te oportet, pontificæ Religioni Vastovium addictum fuisse; noli itaq. mirari, si de nostra passim iniquius judicet, præsertim in hac ad Sigismundum III Regem Operis sui Dedicatione. Si illam legere vacat, lege etiam, rogamus, ea quæ ipsi reposuimus, & perspice, quod præter candorem in nos invehatur."

Västovii Lefverne finner jag ingenstädes va-
 ra beskrifver: orätteligen kallas han, uti Jö-
 chers *Gelehrten Lexicon*, för *Västorius*; ej el-
 ler kan med skäl sägas, at Benzelius låtit om-
 trycka denna Mannens arbete med *Tilökningar*
 och *Förbdtringar*. Af det äfvan anfördt år,
 skönjes noglämt, hvaruti skilnaden emellan
 begge Uplagorne består. Tilförlitligare kun-
 skap i den delen ågde J. F. Reimman, *Catal.*
Bibl. Theol. Systemat. crit. p. 150.

B. II. C. 2.
 Sveriges
 Kyrko-Hi-
 storia.

1661. Joh. MESSENII Historia San-
 ctorum & Præsulum, sive prælustrium ho-
 minum Scandiæ Conversionem sibi vindic-
 cantium.

År 1x Tomen af des *Scandia illustrata*, Sth.
 1703, in fol. Uti Företalet bekänner Messen-
 nius sig uppenbarligen til Romerska Låran, å-
 terkallandes alt det han tilförene däremot skrif-
 vit hade.

Ganska väl grundad är följande påminnel-
 se, rörande Messenii Arbete: "Caveat quis-
 que ne Nicol. Dachium, Sudro-Gothum, ac
 alios quosdam Messenianæ Sanctæ Scandiæ ad-
 scriptos Martyres, eodemq. perduellionis no-
 mine exilio morteque mulctatos, ibidem pro San-
 ctis Veteris Ecclesiæ agnoscat. Notum enim de
 Messenio, quod per omne tempus vitæ Crypto-
 catholicus exstiterit, ita ut religioni Sectæ il-
 lius tribuendum sit omnino, quod Martyres ad
 præscriptum Canonum suorum consecraverit,
 pietate non alia insignes, quam quod imperii
 & religionis libertati semet temere opposuissent."
 &c. A. A. Scarin, *Apotheosis. vet. & recentior.*
parallelism. Ab. 1732. in 8:o. p. 67.

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko Hi-
storia.

1662. Msc. *Claud. Arrhenii ÖERN-
HIELM Svecia Sancta, seu veteres Vitæ
Sanctorum & Patronorum olim Sveciæ.*

Uti *Catal. libror. qui in Hist. & Antiquit.
Patriæ sub imp. Caroli XI publicati sunt* p. 14
år detta verk anteknadt, sålom då redan för
någre år sedan färdigt. Handskriften lärer bö-
ra lökas uti Ant. Archivo.

+ 1663. Msc. *Calendarium Ecclesiasti-
sum Sveticum, in quo Vitæ Sanctorum,
quorum Nomina in Fastis Sveticis occurrunt,
breviter enarrantur. Auctore Isaaco ERICI
Pastore in Stenby in Ostro-Gothia (Svetice).*

Detta Arbete känner jag icke vidare, än af
J. Schefferi *Svec. Lit.* p. 127. Mscptet ägde den
tiden Författarens Son, Sam. Sten,

Många Utländska Scribenter hafva sysselsatt
sig med at beskrifva alla sådana Personers Lef-
verne, som af Påfviska Kyrkan vördas för Hel-
gon; och hos dem förekommer mycket som
rör Svenska Helgon i synnerhet. *Laur. Su-
RII Vitæ Sanctorum*, flere gånger omtrykte,
år den almännaste, men icke den tillförlitliga-
ste af dessa Samlingar; man kan vara den för-
utan, om man har tillgång til *Acta Sanctorum*,
som någre lärde Jesuiter, BOLLANDUS, HEN-
SCHENIUS, PAFEBROCH, med flere, gifvit
ut i Antwerpen, och hvaraf ifrån 1643 til
1750, 50 Voll. *in fol.* utkommit, hvilka dock
likväl icke gå längre, än til och med Septem-
ber månad. Uti näst påföljande Afdelning har
jag ofta haft tillfälle anföra desse *Acta*, neml.
sa

så långt jag sjelf utrikes därtill haft tilgång, ^{B. II. C. 2.} eller sedermera kunnat erhålla, tillförlitlige Ut- ^{Sveriges} drag. Närmare beskrifves detta stora och kost- ^{Kyrko-Hi-} bara Verk, uti S. J. Baumgartens *Nachr. von* ^{storia.} *merkw. Büchern*, Halle, 1752 följ.

Sect. II.

Helgons och Martyrers i Sverige Lefver-
nes-Beskrifningar i Alphab. Ordning.

ADALVARDUS *Sen.* S. XI.

Västov. p. 35. Messen. T. ix p. 24. T. xii
p. 59. Med Västovius förstås Er. Benzeli
Uplaga, hvilken i synnerhet därför citeras,
på det man tillika må kunna jämföra Utgifva-
rens Anmärkningar.

ADALVARDUS *Jun.* Sec. XI.

Västov. p. 40. Messen. T. ix, p. 26. Oern-
hielm, H. E. L. III. C. 15.

Peringsk. *Mon. Ulleraker.* p. 127. *Alla San-*
stor, Antwerp. ad. d. vi Maji, T. II. p. 97.

ALGOTHUS, *Ord. Min. S. Franc.* 1345.

Västov. p. 82. Hela Berättelsen är tagen ut-
ur S. Britas Uppenbarelser, L. vi. C. 31.

ANSCHARIUS. Sec. IX.

Västov. p. 2. Messen. T. ix. p. 4. T. xii.
p. 6. p. 9.

1664. S. Anscharii, primi Hambur-
gensium Archiepiscopi & in Scandiam vi-
cina-

B. II. C. 2. cinarumq. gentium Regna ac ditiones Pon-
 Sveriges tificii Legati Vita Gemina, una oratione
 Kyrko-Hi- storia. profa ante annos minimum 808 scripta per
 S. RIMBERTUM, ipsius primum Diaconum,
 postmodum in utroque munere Successo-
 rem; altera oratione metrica, ante annos
 606 scripta, ut putatur, per GUALDO-
 NEM, Corbeiensẽ Monachum; nec non
 prioris Vitæ Versio vetus Svecica, quam
 dedit ante annos saltem 287 S. NICO-
 LAUS, Lincop. Episcopus: una cum Viri
 Clariss. P. *Lambecii*, ante annos 26, Ham-
 burgi ad has Vitas editis Annotatis. Jun-
 ctim nunc ista, adjectis suis excerptis chro-
 nologicis, indicibusque necessariis, primus
 in Svecia edidit *Claud. ARRHENIUS*, in
 Acad. Upsal. Histor. Prof. ord. in 4:o.
 Holmiæ, Keyser. 1677. pp. 280. *except.
 præmiss. indicib. &c.*

E. W. Tentzels *Monatl. Unterred.* 1690. p.
 142.

- En Theol. Doct. med Namn *Phil. Cesar*,
 som ifrån den Reformerade gick öfver til
 den Catholska Kyrkan, var den förste som læt
 trycka *Vitam Anscharii, Auctore S. RIMBER-*
TO, uti sin *Triumpholatu Septentrionis*, Colon.
 1642. in 4:o, men efter en ofullkomlig och
 oriktig Handskrift. Efter tio års förlopp,
 och då den berömde *Petr. Lambecius* gaf ut
 första Boken af sine *Origines Hamburgens.*
 tr. 1652, tillade han, såsom Bihang, icke alle-
 nast *Anscharii Lefverne*, af *S. Rimbertus*, utan
 ock

ock et annat, i bundet tal, som tiläggnas en ^{B. II. C. 2.} Munk med namn *Gualdo*, bägge med An- ^{Sveriges} märkningar. Denna Uplaga har Arrhenius, ^{Kyrko-Hi-} (Oernhielm) til alla delar fölgt, samt bifogat ^{storia.} förutan en, efter hans mening, af Biskop Nils i Linköping, död 1391, författad Svensk Öfverfättning af Anscharii Lefverne, et *Breviarium Vitæ Anscharii, Excerpta Chronologica, Addenda*, innehållande et par Legender och Låflånger den Hel. Anscharius til äro, jämte goda och fullständiga Register.

Når J. A. Fabricius, år 1706, å nyo låt uplågga *Lindenbrogii Script. rer. Germ. Septentr.* tillika med *Lambecii Origines* (se n. 1640) nyrtjade åter han, hvad Anscharii Lefvernes Beskrifningar vidkommer. Arrhenii Uplaga, dock med uteslutande af Svenska Öfverfättningen och Registret. Når han därpå, år 1710, låt omtrycka *Phil. Cælaris Triapostolatus*, som icke mera var til fångs, intagandes den uti *Memoriar. Hamburg. Vol. II. p. 637—784*, uteslöt han där Anscharii Lefverne, bibehållandes allenast Förteckningen på Capiulen, och första Utgifwarens, eller P. Cælaris, Anmärkningar.

Begge Anscharii Lefvernes-Beskrifningar låsas ocklå uti *Act. Sanctior. Antwerp. Febr. T. I. p. 391, cum Commentar. prævio G. Henschenii*, dock äro Afdelningarne här något ändrade. De hafva jämväl fått et ställe uti *Act. Sanctior. Ord. S. Bened. Sec. IV. P. II. p. 75—121*, samt, cum Lection. variant. uti *Nic. Staphorsts Hamb. Kirchen-Geschichte. Hamb. 1723, in 4to P. 1. Vol. I. p. 79.*

Ny-

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Nyaste Uplagan är den, som Kongl. Danske Etats-Rådet Jac. Langebek utgifvit, *Scripturæ Danicæ. medii ævi*, Tom. I, Hafn. 1772, in fol. Under n. xxx, p. 427—495, står *Vita Ansharii*, Autore S. RIMBERTO; följer under n. xxxi, p. 496—561, Utgifwarens *Chronologia rerum Septentrional. ævi Anshariani*; under n. xxxii, p. 561—621, GUIDONIS *Poema de Vita S. Ansharii*; och sluteligen, under n. xxxiii, p. 621—642, *Legendæ de S. Anshario*, hämtade ur åtskillige Missalier och Breviarier. Framför hvart och et stycke har Utgifvaren satt *Prolegomena*, och Anmärkningar under Texten, samt vid slutet af iv Tomen tillagt ännu några Legender.

Efter Arrhenii Räkning skal Ansharius vara född år 805, död 869 d. 3 Febr. på hvilken dag hans årliga Fest infaller. Des första Resa til Sverige fører Lambecius til år 829, Arrhenius til år 831. Härmed instämmer icke Langebek, menandes sig hafva upiäckt, at Ansharius kommit til verlden d. 8 Sept. år 801, des död fører han til år 865, och Resan til Sverige, lika med Lambecius, til år 829.

1665. S. Ansgarius, seu Vita S. Ansgarii, olim undetriginta Capitibus scripta a S. RIMBERTO, ejus Discipulo & in Ecclesia Bremensi Successore; ex versione quadam Svecica contracta & sobrie recensita (a Petro BÅNG.).

Uri denna Författares *Hist. Ecclesj.* Ab. 1675, in 4:o p. 461 — 484.

År

Är enahanda med den Disput. som under B. II. C. 2. Titel: S. *Ansgarius Suecor. Danorumq Apo-*^{Sveriges}
stolus, Ab. 1675. in 4:o förekommer uti Ceder-^{Kyrko-Hi-}
 hamns *Catalogo Disfert.* p. 14. ^{storia,}

1666. Legenda S. Ansgarii.

Utur *Breviario Scarenfi*, ibland *Skriftel. Be-*
vis til Spegels *Bisf. Krön.* p. 7. n. 3.

Kommer icke öfverens med den som läses hos Langebek, *Script. rer. Dan. m. æ.* T. 1, p. 631, och den han tagit af et gammalt *Breviarium*, hvilket han trodt vara *Breviar. Scarenfe.*

1667. Chr. Fr. PAULINI, de S. Ansgario, Apostolo Septentrionis & primo Hamb. & Brem. Archiepiscopo.

Uti des *Theatr. illustr. viror. Corbejæ Saxon.* Jenæ 1686 in 4:o C. 2. p. 11—22. J. Mollerus, *Ifagoge ad Hist. Cimbr.* P. 2. C. 3. §. 8. p. 52. seq. anmärker, at denna Lefvernes-beskrifning är måkta felägrig.

1668. Vita S. Ansgarii.

Uti J. Molleri *Cimbria Liter.* T. III. p. 8—35. Författaren bevilat L. c. p. 390, at Ansgarii Lefvernes-Beskrifningar, som Simler och Frisius tilegna Alb. Crantzius, ingen annan kan förstås, än den som under S. Rimberti namn är bekant.

BERNHARDUS, Ep. Sec. XI.

Västov. p. 25.

Er. Benzelius anmärker, at denna Bernhard, icke, som af en och annan skedd är, bör samman-

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Eljest handlar om denna Uplaga utförligen J. H. a Selen, *Select. liter.* p. 624. följ. Fragmenter af S. Britas Uppenbarelser på Svenska, förvaras bland Handskrifterne uti Ant. Archiv o under n. n. A 5. 33, 44. alla tre på Pergament. En handskr. *Codex af Revelationes S. Brigittæ*, ågde Superint. i Hildesheim Jac. Fr. Reimman: han beskriver den uti sin *Bibl. hist. liter.* Hildes. 1743. in 8:vo p. 794, men nämner icke, om S. Britas Lefverne, som fans i denna Handskr. år det samma som läses i tryckta Uplagorne. At *Vita S. Brigittæ*, som efter v. Stiernmans intygande, l. c. p. 49, Olaus Magnus låtit särskilt trycka, i Rom, år 1553, in 8:o inter annat år, än detta, tyckes Utgifvaren, i sit Företal, nog tydeligen tillkänna gifva.

Hvad del S. Brita åger i följande Bok, vet jag icke, ty jag känner den allenast af Titeln, *Catal. des Livres de Mr de Boze*, Paris 1753 in 8:o p. 73. n. 332. "Prognosticatio quædam "mirabilis, divinitus partim revelata, partim celesti constellatione præmonstrata, sub futuro "Ecclesiæ statu, tam spiritali, quam seculari, "maxime per Rom. Imp. per Regnum Franciæ, "Hispaniæ, Angliæ, Daciæ, Ungariæ, Bohemiæ: "edita per S. Brigidam de Suevia et Sibyllam "Cretensem & per Reynardum Heremicolam, "incipiens ab A. D. 1484, duratura ad an. "1567. Lugd. 1515 in 8:o". Samma Titel förekommer: *Catal. des Livres de Mr L. J. Gaignat*, Paris, 1769 in 8:o. T. 1. p. 229, 230.

Catal. Bibl. Christiæ, Lip. 1757. in 8:o p. 275. år en annan Bok antecknad, som också an-

angår S. Brita, neml. "Recueil des Prophetes ^{B. II. C. 2.}
 "& Revelations, tant anciennes qve modernes, ^{Sveriges}
 "contenant un Sommaire des Revelations de S. ^{Kyrko-Hi-}
 "Brigide, S. Cyrille & plusieurs autres Saints ^{storia.}
 "& religieux personnages. Troyes 1611," in 8:o.

Äter en annan, uti G. E. Hallers *Crit. Ver-*
zeichniss aller. Schriften welche die Schweiz be-
treffen, Th. 5, Bern, 1766. in 8:o, p. 448 med
 Titel: Brigittæ Himlische Offenbarung, wie es
 jetzt in der Welt ergehen soll. Item, etliche
 "Propheceyen D. Joh. Tauleri; item, von den
 "newen Feten, und von allerley Ständen der
 "Menschen: Item von der Artzney wieder die
 "Anfechtung der letzten Zeit, Landolfi, sampt
 "einem nützlichen Tractat von Bruder Clausen
 "in Schweiz. Dillingen, 1569," in 8:o.

Redan i xv Seculo förklarades S. Britas Uppenba-
 relser förvidskeplige, uti en Bok, kallad: *Onus*
Mundi, af en Theologus i Leipfig, med namn
 Joh. Tortsch, hvaröfver Munkarne i Wadstena,
 i et Bref til denna Mannen, skrifvet år 1433.
 högeligen sig befvåra: der år tr. uti Er. Ben-
 zeli *Monum. Vet. Ecl. S. Goth.* p. 175. Hit
 hörer också: "Mart. Chladenii Dissert. Theol.
 "qva Revelationes S. Brigittæ Svecicæ excurit.
 "Wittenb. 1715. in 4:o" pp. 31. Se G. Stolle,
Anleit. zur Theol. Gelahrheit p. 347. not. (1).
 Et Samtal emellan S. Brita och den namnkun-
 niga Cassandra, Priami Dotter, uti hvilket För-
 fattaren, öfver den förras Uppenbarelses, och
 hennes därpå grundade Canonisation, på sit sätt
 satyriserar, läses uti *Abbé de Charte-Livry* (el-
 ler egentel. Bokhandlarens, Joh. Fr. Bernards)
 C 2 Dia-

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Dialogues critiques & philosophiques, Amst.
1730 in 12. p. 12.

Som S. Britas Uppenbareller, på Kyrkomö-
tet i Basel voro många motsäijelser underkasta-
de, ty åtog sig Cardinalen *Johannes de Turre*
(Torquemado) *cremata* dem at förlvara, utfär-
dandes i den affigt år 1446 en vidlyftig Apo-
logie. Om hvilken, såsom nu mera hel och
hållen tryckt, J. A. Eabricii *Bibl. Lat. med.*
& inf. atet. (Edit. J. D. Mansi, Pat. 1754.
4:o) T. 1, p. 281. kan eftersees.

Årskillige S. Britas Böner läsas i en Hand-
skrift med Titel: *Jomfru Maria Trtegaråher*,
som förvaras uti Ant. Archivo, under n. A.
12. Dylike åro ockfå trykte vid slutet af en
Bok, kallad *Hortulus Animæ*, Argent. 1509.
in 12:o. Se Clement, T. 1, p. 349. Om man
kan trygga sig til von Stiernman, skall jämvål
Vastovius, utur S. Britas Uppenbareller hafva
sammandragit *Flores precum*, eller Böner tr. i
Cöln 1610: han låger vål, at denna Bok re-
dan förtjenar at räknas ibland de sällsynta små-
skrifter; men förgåter at utlåta formaret.

1673. MARGARETÆ Nicolai Filiæ,
Abbatissæ Vadstenensis, de S. Birgitta Chro-
nicon, ex Codd. Mlc. erutum, versione &
notis illustratum; qvod publico examini
subjiciunt Pr. Eric. BENZELIUS & Resp.
Nic. Fil. Hufvedi Dal. in 4:o. Upfal. 1710
pp. 43.

Utgifvaren har tillagt: 1. "Schema genealo-
"gicum S. Birgittæ; 2. Momenta quædam
"itine-

"itineris Hierosolymitani; 3. Johannæ I Regi. B. II. C. 2.
 "næ Siciliæ Epistola ad S. Catharinam; 4. De ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
 "Canonisatione S. Brigittæ Excerpta; 5. Pro-
 "testatio contra Ingegerdém Abbatis. Wadsten.
 "de a. 1402." och fluteligen några Anmärk-
 ningar.

Margareta Clavla-Dotter, som förmenas va-
 rit af den ädla *Natt och Dag* Slåkten, samt
 Kon. Carl Knutsons Half-Systers-Dotter, afled
 1486, sedan hon i 47 år varit Kloster-Jungfru,
 och 14 år Abbedissa.

Om S. Britas Familia, se *Documentum Wad-*
stenense, uti Oernewinges *Geneal. Brahe* p.
 13 och p. 39. Uti *Sve. Ant. & Hod.* T. I.
 Tab. 66 föreställes: "Monument. parentum S.
 "Brigittæ, sicut in Templo Cathedrali Upsaliæ
 "visitur;" och Tab. 103. Oratorium Divæ
 "Brigittæ in Finstad, nec non ipse locus pre-
 "cum antenominatæ Brigittæ, prout typis deli-
 "neatus extat in Libris Revelationum".

1673 a). Mst. Vita S. Birgittæ, me-
 trice conscripta.

Skal, efter Lagerbrings intygande, S. R.
Hist. D. 3, p. 870, finnas ibland Upsala Hand-
 skrifter, n. 47. in 4°. "Om S. Britas Lef-
 "verne," säger han, "som är förtärradt på bun-
 "den Latin, kunde komma i dagsljuset, fick
 "man utan tvifvel se et utlökt mönster för alla
 "dem, som fatta det ädelmodiga beslut, at sät-
 "ta sig öfver den nu regerande Smaken, och
 "med flit vilja skrifva eländigt".

B. H. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Några ställen därutur anförer Mgr Jon. Hal-
lenberg, *Disp. de Nobilibus in Svio-Gothia li-*
terat. Sect. 1, p. 44. följ. i Anmärkn.

1674. Vita S. Brigittæ Viduæ, mul-
tis revelationibus clarissimæ.

Hos Surius, *Vitæ Sanctor.* ad. d. xxiii Jul.
T. iv. p. 352, Edit. sec.

"Srylum in gratiam Lectoris mutavit passim,
"missis nonnumquam brevitatis studio, quæ ad
"historiam non multum attinerent;" hvarföre
han ingen ting mindre förtjenar än tack.

1675. Historia S. Birgittæ, quæ in-
cipit: *Birgittæ Matris inclytæ* etc. *Auctore*
BIRGERO, Archi-Ep. Upsal.

"Ita in Vita hujus Birgeri, *Chronicon Ar-*
chiep. Upsal. a J. Scheffero primum editum.
"— Bene est, quod initium historię indi-
"caverit, alioquin jacturam præclari Antiqui-
"tatis monumenti iterum deploraremus, sed re
"vera alia non est quam Hymnus laudibus Bir-
"gittæ dicatus, qui adhuc superest in *Breviario*
"*Upsal.* & Codd. msc. Bibliothecæ nostræ." Er.
Benzelius, *Annot. ad Vast.* p. 70.

1676. Vita S. Brigittæ, Autore NI-
COLAO, Ep. Lincop.

"Qualis sit illa Brigittæ Vita, dilce ex *Diar.*
"*Vadsten.* ad an. 1391. p. 7. Hic composuit
"Historiam S. Brigittæ, quæ incipit. *Rosa ro-*
"*rans bonitatem* &c. Hymnus autem hic ex-
"tat

"tat plus simplice vice in Codd. Msc. Biblio. B. II. C. 2.
 "thece nostræ. Nec alia ratio est Vitæ, five ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
 "Historiæ S. Annæ, quam scripsisse fertur, non storia.
 "Vadstenensis alicujus & Sororis S. Brigittæ,
 "neutiquam, sed Annæ, Matris b. Mariæ &c."
 Er. Benzelius, *Annot. ad Västov.* p. 73.

1677. Vita beatæ Brigittæ.

Utur *Breviar. Scarenfi*, ibland *Skriftel. Bevis*
til Spegels Bisk. Krön. p. 141. n. 74.

1678. Msc. Vita S. Birgittæ.

Uti en Samling af Lefvernes-Beskrifningar
 öfver Helgon, på Pergament, xii Band *in fol.*
 som förvaras uti Klostret Boddecken. Hr von
 Nettelbla äger en Afskrift: se des Nachr. von
 einigen Klöstern der H. Schwed. Birgitta aus-
 serhalb Schweden, Erf. u. Ulm. 1764. *in 4°.*
 p. 3 och 4.

1679. En gammal Berättelse om S. Brita, med någre af hennes Uppenbarelser.

Uti Sv. Brings (Lagerbrings) *Saml. af åt-
 skill. Handl. och Påminnel.* D. 3, p. 70—108. ✓
 Är tagen af en Handskr. på Pergament, skrif-
 ven i xiv eller xv Sec.

Uti *Göteb. Magazinet* 1759, n. 40, är in-
 rykt: "S. Brigittæ Undervilningar och Förma-
 "ningar, skrifne af Rom, til sin Son, Herra
 "Byrgie Ulphesson, Lagman i Nerike." Der-
 ta Bref, tillika med en Berättelse om S. Brigit-
 tæ Slächr, Föräldrar, Giftermål, Barn m. m.
 "som Herr Peder Brahe tagit af et gammalt
 "Mscpt i Wadstena," förvaras i Handskr. uti
 Frih. Rålambska Bibliotheket på Högskjöld.

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Biörnstierna, uti sin *Förteckn. på Sv. Calen-
darier*, anmärker p. 65, at uti en Er. Bur-
mans *Almanach*, för år 1728, tr. i Norrköp-
hos Broocman, läses en vidlyftig Berättelse om
S. Britas Lefverne, hvaruti äfven hennes Breff
från Rom, år 1370, til sin Son Hr Börje Ulfs-
son är infördt; och at Författaren, vid slutet af
denna Berättelse, tillagt följande mening: "Det-
ta om S. Brigitta är ord ifrån ord tagit ut-
af et Mlept, sammandraget och försvenskat
af Petro Benedicti, Upsaliensi & Pastore Wek-
holmensi, skrifvit af Petro Andreæ, Upsalien-
si, an. hum. salut. 1614, hvilken Bok mig
Hr Peter Finke i Stockholm communiceradt;
men finnes ock i Skogklosters Bibliothek: år,
de Svenske Helgon undantagandes, en Version
af Vinci. Sturmii *Calendario Sanctorum*."

1680. Berättelse om S. Brita, des
Uppenbareller och Pelegrims-färder, samt
des Canonisering af Påfven i Rom.

Står uti E. Ekholms *Sv. Kyrko-Handlingar*,
Saml. I, p. 145—148, och är förmodel. tagen
utur Laur. Joh. Lælii *Jungfru Spiegel*, Rost.
1601. in 8:o, efter Utgifvaren den vid slutet
citerar: förtjente icke at omtryckas.

1681. Mfc. Joh. MESSENII Chrono-
logia rerum a S. Brigitta qvondam in Sve-
cia et Italia gestarum.

Originaler förvaras i Palmsköldska Samlin-
garne i Uppsala, en Afskrift uti Ant. Archivo.

1682. Mfc. Joh. MESSENII Chro-
nicon S. Brigittæ, rythmis Sveticis.

Si

Så väl detta, som det näst föregående Ar-^{B. II. C. 2.}
 bete, räkna både Scheffer, *Suec. lit.* p. 86. ^{Sveriges}
 och Stiernman, *Bibl. S. G. T.* 11. p. 141. i- ^{Kyrko-Hi-}
 bland Messenii Skrifter, men i Förreknings, ^{storia.}
 som står uti Lagerbrings *Saml. af åtskill. Handl.*
 1 Del. p. 6 äro de icke uptagne.

1683. Vita S. Birgittæ, Auctore Fr.
 HILARIONE de S. ANTONIO, Augusti-
 niano discalceato. (Italice) in. - - Neapoli,
 1641.

Citeras *Acta Sanctor. Antwerp.* in Vita S.
 Cathar. Mart. T. 111. p. 503. med den tilläg-
 ning, at Författaren vidlyftigen beskriver, så
 väl S. Britas, som hennes Dotters S. Cathari-
 nas Lefverne.

1684. La Vedova Svecese, cioe la
 Vita di Santa Brigida, in 12:o. in Bolog-
 na. 1648.

Titeln är tagen utur *Catal. Bibl. Gust. Ben-
 zelsfierna*, Stockh. 1747 in 8:o. p. 70.

1685. Vita di S. Birgitta.

Står uti Paduaniska Dominicaner Munkens,
 Girolamo Ercolani, *la Reggia delle Vedove sa-
 ere.* in Padova, 1663 in 4:o. p. 447—507.

1686. Vita di S. Birgitta, Vedova
 Suezesa, o Normanna.

Uti en Bok med Titel: "S. Caterina de Sie-
 "na difesa dall' imposta Revelatione contra l'im-
 "maculata Concetrione di Maria Virgine, presa
 "del Latino del M. R. P. Hippolito MARACCI,
 "da Fr. Ambr. MAJA, Maestro in S. T. Ab-
 C 5 "bate

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"bate commendat. di S. Pantaleone, Commissa-
rio Generale dell' Ordine di S. Basilio, e nell'
"Italiana favella accommodata" &c. in Palermo.
1665, in 12:o. S. Britas Lefverne står egenre-
ligen uti Ab. Majas *Prolegomena*, p. xxiii
til slut.

1687. La Vie admirable de S. Bri-
gitte, de l'Ordre du Sauveur, & de la très
Sainte Vierge, par le P. (*Estienne*) BINET,
de la Comp. de Jesus. Paris, 1634. in 12:o.

Boken är också öfversatt på Tyska, och tr.
i Cöln, 1652. in 12:o. med et Företal af *And.
Megerle*, Presb. Ord. S. Brig. hvaruti påstås,
at denna Hel. Fru rätteligen heter *Brigitta*,
men ej *Birgitta*, hvilken mening P. Scheckh
vederlagt i sin Bok, hvarom här nedanföre.

1688. Vita della Serafica Madre, Ve-
dova, S. Brigida di Suezia, Principessa de
Nericia. Scritta dal Padre *Guill. Burla-*
macchi. in 4:o, in Napoli, 1692.

Denna Uplaga citerar Lenglet du Fresnoy,
Catal. des princ. Historiens, Methode T. III. p.
140. En nyare, af år 1709, har jag funnit
upptecknad, *Biblioth. Anonym.* Hagæ Comit.
Beauregard, 1761. in 8:o. p. 31.

1689. *Jac. SCHECKH* Leben der Hei-
ligen *Birgittæ*, in 8:o. Augsburg, 1749.

Citeras af v. Nettelbla, *Nachr. von einiger-
Klöstern* &c. p. 2. Författaren var Prior uti
Klosteret Marien-Alto-Münster.

1689 a). S. Birgittas Lefverne.

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Uti Canc. R. Berchs Namnkun. Sv. Her-
rars och Fruers Skåde-penningar, med bifoga-
de Lefvernes-beskrifn. i Fl. p. 10—25.

1690. Olai ROSENCRANTZ Epistola
ad Thom. Bartholinum de S. Birgitta.

Uti Thom. Bartholini *Aët. Med. Hafniens.*
Vol. II. n. 23. p. 55.

S. Britas död föres här emot alla andra Scri-
benters intygande, til år 1383.

1691. Msc. Acta & Processus Cano-
nizationis S. Birgittæ de Suecia.

Uti Ant. Archivo, n. A. 14. förutgår et
kort Utdrag, hvarpå följa: *Acta & Processus
habitus coram Cardinalibus Commissariis super
Negocio hujus Canonizationis.*

S. Brita canonicerades af Påfven Bonifacius
IX år 1391, och hennes Fäst lattes på d.
23 Julii, på hvilken dag hon aflidit; sederme-
ra har den blifvit transfererad på d. 8 Octo-
ber, Dijkman, *Antiquit. Eccles.* p. 151. säger
7. Originalen af Påfvens *Bulla Canoniza-
tionis*, för några år sedan igenfunnen, af Bisk.
i Linköping, D. Rhyzelius, lærer förmodel.
blifvit til K. Cancellie-Collegium inlefvererad.

Det berömda Crucifix, med hvilket S. Bri-
ta, som ofratt skall hållit Samtal, finnes ännu
uti S. Pauls Kyrka, i Rom (S. Paolo fuori
delle mure). Äfven därstädes viles hennes Bild
af Marmor, som Steph. Carlo Maderno för-
fär-

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

färdigat. Se J. G. Keyllers *Neueste Reise*, Hannover. 1740. in 4:o. T. 1, p. 743, och *Voyage d'un François* (Mr la Lande) *en Italie*, T. iv, p. 248, Edit. d'Yverdon, 1769 in 8:o. Denna senare berättar, Crucifixet vara gjort af Cavallini. Jämför Björnståhls *Bref* til Can. R. Berch, uti des *Resa*, Del. 1. p. 515. följ.

Uti Ant. Archivo förvaras et Ben af S. Britas Finger, och hennes Portrait, målat såsom vore hon död. Uti Salestad Slotts-Capel, ser man hennes och Petri Confessoris Portraiter, på en historierad Taffa. Hennes Portrait är ockå flere gånger stucket i koppar, förmodel. *ex idea*, äfvenväl präglat på Radbands-penningar.

Huru S. Britas, och hennes Dotters, S. Catharinas Ben, som förvarades i Wadstena, derifrån, af Lars Andersson Rålamb, bortfördes, berättar Baazius, p. 662.

1692. De Canonizatione S. Brigittæ.

Se Petri AMELII *Ordo Romanus*, hos Mabillon, *Museum Italicum*, T. 11. Lut. Paris. 1724. in 4:o. p. 535 538.

BRYNOLPHUS. *Ep. Scar.* 1317. 8

Västov. p. 78. Messen. T. ix. p. 42. Er. Benz. *Notæ in Monum. vet.* p. 232. Rhyzel. P. 1, p. 171.

1693. Incipit Vita beati Brynolphi
condam Episcopi Scarum. In regno Swe-
cie. Una cum miraculis & attestationibus,
pro ejusdem Canonizatione factis, in quarto.

Den-

Denna Bok har jag utförligen beskrifvit i et B. II. C. 2. Bref, som Kgl. Bibliothecarien Gjørwell inryckt i sitt *Sw. Bibliothek*, Del. 3. p. 272—287. Något därutur låter vara nödigt at här införa, dock utin at här utbreda mig, hvarken öfver de den H. Mannen tillagde Underverk, eller den däröfver anstälte Ranslakning; hvilket alt dårstades kan efterseas.

Boken är så fållsynt, at intil denna tid allenast et enda exemplar dåraf varit i Sverige bekant. Der samma ågde framl. Öfversten, Eric Gyllengrip; och når hans Böcker, in Febr. 1737, genom Auktion förfälles i Stockh. inropades der af Presidenten, Frih. Gust. Rålamb, för en emot des raritet svarande anseelig Summa. Det krafzigaste skål, hvarmed jag kan bestyrka omraltre Boks fållsynthet är, at Jesuiterne som i Antwerpen gifva ut de vidlyftige *Acta Sanctorum*, ehuru de talrikaste Bibliotheker stå dem öpne, aldeles ingen kunskap dårrom haft.

Hon har intet Titelblad; men i des ställe ser man *fol. primo verso*, et trästlick, föreställande S. Brynolph, klädd i en fotlid Rock, Klofhatren på Hufvudet, och sitjande i sin Cathedra, framför sig har han et bord, eller pulpet, hvarpå ligger en öpen bok, uti hvilken han synes skrifvande. Öfverst læses: *Sanctus Brynolphus Episcopus Scarens*. Öfverst på andra bladet stå de här åfvanför utlatte ord: *incipit Vita &c.* och vid slutet: *Thelos hujus Opusculi*. Boken är *in quarto*, och består af 67 Blad: Hon har intet Årtal, Stålles eller Tryckares namn; inga numererade sidor, eller blad; inga reclamer, så signaturer, men allestades initialer.

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

italier. När jag til desse omständigheter lägger Bokstäfvernes form och ställning, jemte de många abbreviationer, och, at utom punctum, inga andra skiljetecken förekomma, tror jag mig deraf kunna med säkerhet döma, at hon är tryckt inemot slutet af xv Seculo. Så sannolikt detta är, med så liten visshet kan man determinera, när och hvarest hon i dagsljuset framtrådt. Jag gissar likväl, at sådant ikkedt vid pås år 1498 icke i Sverige, utan i Nürnberg; ty samma år blef ånteligen, efter många och långvariga ansökningar, vår Brynolph, af Påfven Alexander VI, ibland Helgonen inskrifven, och vid sådant tillfälle kommo desse Handlingar närmast til måtta. När jag åter angifver Nürnberg för Orten, grundar jag mig därpå, at som då varande Skara Biskop, Brynolphus (III) Gerlaci, hos en Boktryckare i bem. Stad, med namn Georgius Stunchs, eller Stonchs, äfven år 1498, låtit uplägga sit *Breviarium Scaresse*, han förmodel. på samma ställe, och hos samma man, har låtit trycka sin Företrådares den H. Brynolphi Lefverne.

Uppå almänna Mötet i Costnitz, gjordes, af Svenska Sändebuden, ansökning, at Biskop Nils i Linköp. död år 1391, Biskop Bryngel i Skara, aflomnad år 1317, samt Fru Ingrid i Skeninge, som lämnat det jordiska år 1282, måtte blifva canonizerade, och för Helgon årkännas. Denna ansökning understödde på det kraftigaste, så väl K. Eric af Pomern och hans Gemål, som Archie-Biskoparne i Upsala, Lund och Tronthem. Efrer Påfvens Johannis XXIII afvikande ifrån Costnitz, utnäm-

nåmdes vissa Deputerade, och ibland dem, den berömda Johan Gefson, hvilka fingo i befallning, at nogare undersöka om de föreslagna Personers Lefverne, vandel och bedrifter, och at med utlåtande inkomma, huruvida den yrkade Canonization kunde beviljas. Betänkan-
 det föll icke ut til de Svenskas nöje. Gefson, som vid detta tillfälle framgaf sin Bok: *de Probatione Spirituum*, förmådde de församlade Fäder at närmare besinna sig, och Canonizationen uppsköts til en annan tid. Dock likväl committerades Biskoparne i Upslo, Åbo och Wexiö, genom en Bulla, gifven i Costnitz, V. Kal. Maji a. 1416. at i Sverige, lärdeles de respective Stiften, uppspana sådane Bevis, samt däröfver ransaka, hvarmed fören. Personers Helighet och gjorde Järtecken kunde til fullo bestyrkas, samt at derom hos tilkommande Påfven aflämnas berättelse. Hvad som nu i detta undersöknings-mål förelupit, neml. så vida det angår Biskop Bryngels person, sådant beskrifves omständeligen i denna Bok; afslammans bestyrkt med Notarial Attesten och i bästa form.

B. II. C. 2.
 Sveriges
 Kyrko-Hi-
 storia.

Et Fragment af B. Brynolphi's Lefverne, på Svenska, skrifvit på Pergament, 2 Blad *in fol.* i dubbla Columner, har man funnit uti gamla Bibliotheks-Chorer i Linköpings Dom-Kyrka, ibland andra papper som tilhört A. Bisk. Spiegel. En Afskrift af detta Fragment äger Assess. Braad i Norrköping; så mycket jag kunnat se, är-Svenskan en Öfversättning, i Sammandrag, af den tryckta *Vita Brynolphi*.

Uti

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko Hi-
storia.

Uti Jon. Hallenbergs Disp. de Nobilibus in Svio-Gothia literatis, Upl. 1778 in 4:o. p. 13. nota (1) nämnes, efter Hr Canc. R. von Celles uppgift, en Bisk. Brynolphi Lefvernes-Beskrifning, på *Svenska*, som säges vara författad af Dompr. Torkil i Skara och ännu otryckt til äfventyrs torde fören. Fragment vara et stycke af denna Lefvernes Beskrifning; hvilket på närmare undersökning ankommer.

Ibland ofvannämde Öfverste Gyllengrips Böcker fanns också en Handskr. med Titel: *Observationes historicae ad Vitam & res Brynolphi I, Scarens. Episcopi*, se Förtekn. p. 205. n. 92. Om Oernhielm, eller någon annan lärde man desse anmärkningar sammanförfattat, och i hvilkens händer Mss:et kommit at stanna, derom har jag ingen efterrättelse kunnat erhålla.

1694. Godofr. HENSCHENII de S. Brynolphi Commentar. historicus.

Uti *Acta Sanctor. Antwerp.* Febr. T. 1, p. 925.

Författaren vidgår, at han sammandragit denna Lefvernes-beskrifning, utur Johannis och Olai Magni, samt Vastovii och Wexionii Skrifter, följagteligen har han icke känt den näst förut anförde *Vita S. Brynolphi*.

1694 a). De S. Brynolphi Episcopo.

Utur *Breviar. Scarens.*, ibland *Skriftel. Bevis til Spegels Bisk. Krön.* p. 149. n. 84.

S. Brynolphi Fäst infaller årligen på d. 6 Febr. som är hans Döds-dag.

Hans

Hans ena Half-stöfvel, af svart läder, bro-^{B. II. C. 2.}
derad med gult silke, förvaras uti Ant.-Ar-^{Sveriges}
chivo. ^{Kyrko-Hi-}
^{storia.}

Såsom *Latinsk Poet*, har han fått första rum-
met uti Ol. A. Knös *Historiola liter. Poëtarum*
W. G. Latinorum, Upsl: 1776, in 4°, och
ärlom *Idrd Adelsman*, uti Jon. Hallenbergs
Disp. de Nobilibus in Scio-Gothia litteratis.
ibid. 1778, in 4°.

Flere Skrifter, honom angående, förekom-
ma här nedanföre L. II. C. vi. S. iv. §. 4.

CANUTUS, R. Dan. 1086.

Västov. p. 52. Messen. T. ix. p. 32. Hol-
berg, D. R. *Hist.* T. i. p. 188. Får ej con-
funderas med *S. Canuta Lawardo*, Obotritrer-
nas Kon. mördad 1131, d. 7 Januar., på hvil-
ken dag hans årliga Fäst infaller: *Acta Sanctor.*
Antwerp. Jan. T. i. p. 390. Danska Konun-
gens Canuti Fäst firades d. 10 Jul.

1695. Passio S. Canuti, Regis et
Martyris.

Efter en gammal Handskrift, uti *Act. San-*
ctor. Antwerp. Jul. T. iii. p. 121. och med
titel: "Elogium S. Kanuti, R. & M. Auctore
"Anonymo coævo," hos Langebek, *Scriptor.*
rer. Danicar. m. æ. T. iii. n. LXXXVI, p.
317—322.

1695 a). Historia Martyrizationis S.
Kanuti Regis, auctore anonymo coævo.

R. H. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Hos Langebek, l. c. n. LXXXVII, p. 322
—325.

1696. AELNOTUS, *Monach. Cantuariens.* De Vita & Passione S. Canuti, Regis Daniæ. in 8:o. Hafniæ, ex Officina Henr. Waldkirchii. 1602.

Canc. Hvitfeld lät trycka denna Lefvernes-Beskrifning; men icke correct. En ny upplaga med Anmärkningar, som dock icke vunnit särdeles bifall, föranstaltade Johan. Meursius, under Titel: AELNOTHUS, *Mon. Cant.* "de Vita & Passione S. Canuti R. D. Item Anonymus de Passione S. Caroli, Com. Flandriæ, ejus filii. Jo. Meursius ex Cod. Bibl. Hafn. descripsit, edidit & Notas addidit." Hafn. 1631. in 4:o. Omtr. 1657. in 4:o samt vid slutet af Jo. Meursii *Historia Danica*, Florent. 1746. in fol. p. 1057—1104.

Den samma: "Ex Mss. Tholano, collato cum editione Meursii, cum commentario prævio & Notis Jo. Bapt. Solerii," uti *Act. Sanct. Antwerp.* Jul. T. III. p. 127—143. Och åter igen, med Thom. Brod. Bircherodii Anmärkningar, uti Hr von Westphalens *Monum. inedita rer. Germanicar.* T. IV. p. 1378—1440.

Nyaste Uplagan är den som Langebek lät trycka, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*, T. III. n. LXXXVIII. p. 325—390; tillagt har han *Prolegomena* och anmärkningar, och några *Legendæ de S. Canuto*, p. 390—422, samt p. 638, 643, 644.

At Munken Aelnothus vilar sig emot de Sven. B.II. C. 2.
 ske alt för partisk, har redan Oernhielm på ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
 mint, *Hist. Eccl.* L. 11. C. 1. p. 107. storia.

Länge har man vetat, at Thom. Broderi
 BIRCHERODIUS, som nyss förut nämndes,
 på *Danska* sammanstafvit Kon. Knut den He-
 liges Historia; men at den icke förr än år
 1775, genom *Christ. G. Bierings* förlorg, blif-
 vit til trycket befordrad, Odenfée, in 8:o, 80
 sid. kan af *Nye Krit. Journal* 1775, p. 161
 inhämtas.

Af Langebek, l. c. p. 327, har jag lärt
 känna en Italienares, Andr. ANGELUCCI
Vita & Miracula S. Canuti Mart. R. Danie,
 Romæ, 1667, in 4:o, hvilken Bok äfven där-
 städes, och samma år, skal utkommit på Ita-
 lienska. Författaren följer Aelnothus.

CAROLUS Folchungus, M. 1220.

Västov. p. 73. E. Benzel. in annot. ad h. l.
 p. 58, påminner, at Västov. blandat Östgötha
 Jarlen, *Carl Bengtson*, med Sonalonen *Carl*
Ulfson. Jämför Lagerbring, S. R. *Hist.* D.
 11, p. 803.

CAROLUS Ep. Lincop. M. 1220.

Västov. p. 73. Rhyzel. *Episcop.* P. 1. p. 104.

At han af Esthändarne blifvit ihjälslagen, vet
 man väl; men icke at han är vorden cano-
 nizerad.

CATHARINA Virgo & Vidua 1381.

Västov. p. 107. Mellen. T. 1x, p. 45, fö-
 rer hennes död til år 1383.

B. II. C. 2.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1697. Incipit Vita sive Legenda cum
miraculis domine Catherine Sancte memo-
rie filie sancte Birgitte de regno Suecie.
Vid slutet står: Impressum Holmis in 4:o.
47 blad.

Uri *Kongl. Biblioth. Tidningar om lärda Sa-
ker*, utgifne af C. C. Gjörwell, 1767, n. 11,
12, har jag beskrifvit denna Bok; hvilken
Artikel, dock något afkortad, här åter införas.

Denna fälsynta Bok förtjenar så mycket me-
ra at blifva närmare känd, och at noga be-
skrifvas, som hon otvifvelaktigt hörer til de
få, här i Sverige, i xv Sec. tryckte Böcker.
Årtälet och Boktryckarens Namn finnas väl ic-
ke utfätrat; men som, inemot slutet af berör-
de Sec., Joh. Fabri hade et Tryckeri i Stock-
holm, hvilket det år 1495 hos honom tryk-
te *Braviar. Strängens* nogsammt intygar, ty
håller jag för sannolikt, at äfven S. Cathari-
nas Lefverne, ungefär den tiden, kommit ur
samma Verkstad. Boken äger utömdes alla
kännemärken af en i xv Sec. tryckt Bok, så-
som tjockt och stadigt paper, rept tryck, fast-
än fullt med abbreviaturer; bladen äro icke
nummererade; signaturer förekomma allenast på
första sidan af hvar dubbla Ark, reclaimer fin-
nas inga, och initialerne äro efteråt, med mer
eller mindre lysande röd färg, genom pensel-
drag tillfätrat.

Er. Benzelius, i anmärkn. til Vastovius p.
76, synes vara af den mening, som hade denna
Bok icke fått sådana dagsljuset förr än i början
af xvi Sec. tillför likväl, at det enda exemplar
han

han haft tillfälle at se, icke varit fullständigt, och at de bägge första Bladen fattats. Om icke de varit borta, så hade denna stora Kännare snart blifvit varse, at Boken, efter den tidens bruk, icke fått något särskilt Titelblad, utan at sjelfva afhandlingen börjar med de här åfvanförelse utsatte orden *Incipit Vita &c.*

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Ehuru oförtruten Palmesköld var, at samla allt hvad han kunde öfverkomma, hörande til Svenska Historien, ågde han likväl ingen tillförlitlig kunskap om denna uplaga af S. Catharinæ Lefverne, hvilket tydeligen kan inhämtas af des Bref til Er. Benzelius, af d. 23 Sept. 1702, tr. i *Sv. Bibliotheket*, D. IV, p. 138.

Stiernman kände väl denna Uplaga, nämner henne ockå uti sit *Tal om de lärde Vetskapers tilstånd &c.* p. 116, och tror at hon ofelbart är tryckt vid fleret af femtonhundratalet, men lägger härtil, at hon blifvit otryckt i Rom, 1555, (bör heta 1553.) in 8vo, igenom Olai Magni Gothi försorg, dock med några små ändringar, jemte fördelning i vissa Capitel. Denna edition hade han redan antecknat ibland Olai Magni Skrifter, i samma *Tal* p. 49, samt i. 50 inryckt hela Olai Magni Företal. Just af detta Företal slutar jag, at O. M. i sin Uplaga af S. Catharinæ Lefverne, icke följt den Stockholmske Editionen, utan allenast låtit trycka denna Frus Lefvernes-Beskrifning, eller *Legenda*, som gemenskapen plågar tillagnas Wadstena Munken Ulpho, och finnes vid slutet af alla de allmänna Uplagor af S. Britas Uppenbarelser; där likväl uti S. Catharinæ Lefverne, tryckt i Stock-

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

holm, mycket år tillagt, som ej står i dessa Uplagor, som straxt skal vilas.

Ingenstädes, utom i *Actis Sancti Antverp.* har jag funnit Stockholmske Uplagan uttryckeligen skild ifrån de almånna. Mart. T. 111, p. 505, heter det, och här förekommer et nyt Bëvis af Bokens ogemena falsynthet: "Vitæ ab Ulphone conscriptæ subjungimus Miracula pro quorum exceptione annis post Sanctæ ipsius mortem fere nonaginta, cum pro ipsius Sanctæ Canonizatione interpellandus Summus Pontifex esset, Henricus Episcop. Lincop. Commisarios deputavit, a quibus confectum commentarium cum reliqua omni attestatione authentica Holmiæ excusum reperit post vitam, indeque, a. 1634, transcripsit Fr. Paulus Holstein, Brigittanus Mariæbornensis, & a. 1647, addulit Patribus Fratrisbusque Ordinem S. Salvatoris professis in Monte Solis s. ad Aquas Marianas, a quibus ad nos ipsum ejus scriptum pervenit, quod hic fideliter exhibemus." etc.

Sålunda ser man nu ändamålet, hvarföre Boken blifvit trykt, samt hvad som däruti bör sökas, neml. icke blott S. Catharinas Lefverne, sådant som Wadstena Munken Ulpho, död 1433, det sammanstrefvit, utan också en hop andra underverk, som på denna Frus räkning skedt, långt efter hennes död, och allt intil år 1473.

S. Catharinas Lefverne, hvilket, som sagt är, läses vid slutet af S. Britas Uppenbarelser. Är fördelt i xx Capitel: uti den falskynta Stockh. Uplagan finnas samma afdelningar, dock icke under namn af Capitel, ej eller med tilsat numer,

utan

utan allenast genom en ny rad och målad initial Bokstaf utmärkte. De xviii första Capit-^{B. H. C. 2}
tel, eller Afdelningar, äro i alla Uplagor af ^{Sveriges}
enahanda innehåll; och af siststa orden i xviii ^{Kyrko-Hi-}
Capitlet dömer jag at Ulpho här stannat med ^{storia.}
sit Arbete, samt at någon annan tillagt de
tvenne följande Capitel. Det xix, i allmänna
Uplagorne, stämmer icke öfverens med det som
följer i Stockholmska Uplagan, hvarest i syn-
nerhet berättelsen förekommer om en Wad-
stena Munk, hvilken, för at frålsa en Nunna
ifrån en svår sjukdom, gjorde löfte at sam-
manskrifva S. Catharinæ Lefverne. Munken
namngifves icke, men i almänhet tros, at det
 varit otfänamde Ulpho, och berättelsen kan lå-
sas hos Vastovius p. 143. Sidsta, eller xx
Cap. saknas ej uti Stockh. Uplagan; men man
har tillagt et och annat Underverk, som händt
1454. Alt detta intager i denna Uplaga 24
blad.

Fol. 25, följer et Document, med rubrique:
"Tenor littere Commissionis reverendi patris
& domini, d. Henrici, divina miseratione e-
piscopi Lyrcopenfis, super miraculis felicis
"memorie dne Katherine filie S. Birgitte reci-
piendis & colligendis." Det är undertecknat
i Wadstena, anno Dni MCDLXIX, dominica in-
fra octavas nativitatis Christi. Commislarierne,
för hvilka denna fullmakt utfärdades, voro Be-
nedictus, curatus ecclesie Haghabys, Johannes
de Aby, Johannes Ormeri och Laurentius de
Straa, Altarista in Monasterio Wadstensi. Un-
dertöckningen blef vidlyftig, vitnen inkallades
och afhördes edeligen. Affigren var at sätta
S. Catharinas Helighet utom allt tvifvelsmål, på

B. H. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

det hennes Canonization så mycket inarare af Påfven måtte kunna företagas. Alt hvad som nu fören. Commissarier, på det dem föreskrifna sättet, af trovärdigt Folk inhämtadt, rörande de Underverk, med sjukdomars botande och annat mera, som S. Catharina, efter sin död, gjordt hade, finnes här, tillika med de återopade vitnens namn upptecknat, och går ifrån fol. 27 til fol. 46. Boken slutas med Commissariernas och Notarii publici underskrifter.

Eljest låtes också S. Catharinas Lefverne, som Ulpho säges hafva sammanskrifvit, hos Surius, *Vita Sanctor.* ad d. 22 Mart. T. II, p. 377, hvar i en anmärkning det heter: "Vita hæc ob vitandam prolixitatem, et ne Stylus rudior lectorem eruditum offenderet - - aliquanto comprehensus est reddita." Uri *Aët. Sanctor. Antwerp.* står det under Titel: "Vita S. Catharinæ, filiæ S. Birgittæ, auctore ULPHONE, Monacho cœvo, cum commentario prævio & Notis," Mart. T. III, p. 503—519, hvarpå följa, p. 519—531, "Miracula Sanitatum ad S. Catharinæ invocationem concessarum, item Miracula a Commissariis Episcopalibus juridice excepta; ex impresso Holmiæ," som är den äfsvantöre beskrifna sälltynta Uplaga. I *Appendice*, p. 46 får man igen Påfvens, Leo X, Bulla, af år 1512, hvarigenom S. Catharinæ Fäst transfereras på den 25 Julii.

Ibland de uti Linköpings Domkyrka fundne löse Pergamentsblad, som här äfsvantöre, n. 1693, i anledning af *Vita Brynolphi*, äro nämnde, har också funnits et fragment, innehållande

de fluter af S. Catharinæ Canonizations-A& i B. II. C. 2. Wadstena, år 1489, hvaraf ses, at til kosten ^{Sveriges} som förtärdes, lades ut af S. Catharinæ egne ^{Kyrko-Historia.} penningar, som gick til räkning 700 mark Svenska, i silfver och penningar; vid affärden skänkte Abdissan Anna Pauals-Dotter Årkebis-kopen et *agnus Dei* af Guld, som hon låtit göra, och kom til 6 nobles och 6 gyllen.

1697 a) Msc. S. Katharinæ Suecicæ Legenda, ex codice chartaceo Aboënsi, scripta circa 1491, per Johan. RECK, "five Budde, fratrem Monasterii Naadendaal.

Detta S. Catharinas Lefverne citeras af Canc. Rådet Lagerbring, S. R. *Hist.* D. III, p. 827, och såges vara författat på Svenska. Huru vida det stämmer öfverens med den under nått föregående nummer beskrisne sålsynta *Legenda S. Katharinæ*, torde vara värdt at undersökas.

1698. Vita & Miracula S. Catherinæ, autore Fr. HILARIONE de S. ANTONIO. (Italicè).

Åtföljer S. Britas Lefverne, af samma Författare, tr. i Neapel 1641, se här åfvanföre n. 1683.

Et ställe utur *A&. Sanctior. Antwerp.* som angår denna S. Catharinæ Lefvernes-Beskrifning, förtjenar at här anföras: det står Mart. T. III, p. 505, n. 18. "Postremus qui S. "Catharinæ vitam conscripsit, fuit Fr. Hilarion, "qui, partem ejus secundam in miraculis finiens, "ita concludit. Neque hic prætermittere volo "quod mihi ipsi evenit & nonnullam miraculi "speciem habere merito visum est. Cum me

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

"ad hanc historiam scribendam applicuissem,
"titulum ej quem etiam nunc retinet talem
"scripsi: Miraculosa Vita & Mors S. Catharinæ.
"Hic uti mox typis excusus fuit, & prima
"coepi folia retractare, justus animum scrupu-
"lus subiit, ne forte is titulus parum conveniret
"cum veritate; quandoquidem in decursu com-
"positionis ipsius pauca eatenus miracula repe-
"reram. Justam igitur hac de causa censuram
"veritus, & metuens ne titulus ille improprius
"cuiquam videretur, ipsam Sanctam rogare ex-
"orsus sum, ut quancunque posset sui suo-
"rumque mirabilium cognitionem mihi submi-
"nistraret. Et fecit: Mox n. a. Rev. Matribus
"Monasterii Scalæ Cæli Genuens. divinitus for-
"tasse inspiratis, quarum rogatu scriptiorem
"susceperam, missum Antiquum Msc. accepi,
"quod ipsæ in suo archivo servabant, continens
"processum pro canonizatione Sanctæ formatum
"& approbatum, quibus Franciscus Patalamius,
"Patavinus, Jur. Urr. nec non Theol. Doct.
"caussarum S. Palatii auditor, octo argumentis
"solidissime probat, dignam tali honore esse;
"in his autem postremum locum miracula occu-
"pant, quæ fideliter curavi reddere in italicam
"linguam." Härtil lägga *Collectores*, at de haft
all möda öspard at öfverkomma den äbetopade
Handskrift; men at de ingenstådes därom kun-
nat erhålla ringaste kunskap.

1699. Vita di S. Catarina.

Uti Girol. ERCOLANI *la Reggia delle Ve-
dove sacre*. in Padova, 1663. in 4°. p. 509 —
579.

1699 a). S. Catharinas Lefverne.

Uti

Uti Canc. R. Berchs *Namnkun. Sv. Herrars* B. II. C. 2.
och Fruers Skåne-penningar, med bifogade Lef- Sveriges
vernes-Beskrifn. i Fl. p. 26 — 34. Kyrko-Hi-
toria.

Här anmärkes p. 33, at hvad S. Catharinæ Fäst angår, pröfvades i Påfvens Leonis x tid (1513), at den hvarken beqvåmligen kunde begås på hennes dödsdag, d. 24 Martii, för Fastlagens skuld; icke eller när hon var bleven translaterad (d. 25 Julii) för Skördetidens, utan blef därtill utsedd d. 25 Nov. en omständighet, säger han, som icke varit bekant för dem som samlat *Officia propria S. S. Patronorum Regni Suecia.*

1700. Archi-Bisk. Jacobs Bref til Clericiet i Danmark, om S. Catharinas Canonization: dat. Stockh. xiv Kal. Apr. 1501 (på Latin).

Skrift. Bevis til Spegels Bisk. Krón. n. 23.
 p. 56.

CATHARINA.

Virgo Ord. S. Brig. 1414.

Västov. p. 41. Berättelsen säges vara tagen:
 "ex authentico Cod. examinis vitæ & miracu-
 "lorum S. Catharinæ Wadsten. qui habetur in
 "Biblioth. regia Arcis Cracov".

Uti *Diar. Wadsten*, hvarest hennes dödsdag sättes på d. 20 Novemb. berättas, at hon varit en Turkinna.

DAVID. Ab. & Conf. Sec. xi.

Västov. p. 48. Messen. T, ix p. 21. Baazius, p. 169. P. A. Nigri *Wäst. Bisk. p. 1.*
 Rhyzelius, P. 1. p. 244.

1701.

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

1701. *Conr. JANNINGI de S. Da-*
vide, Abbate Snevingæ in Suecia commen-
tarius.

Aët. Sanctior. Antwerp. Jul. T. iv. p. 108
— 110.

1702. *Differt. Acad. de S. Davide,*
primo Apostolo Westmanniæ. Pr. A. Groen-
wall, Resp. Dan. RAMÉEN. in 8:o. Upsal.
1723. pp. 54.

Denna goda Mannen var så konstig, at han
kunde hänga up sina Handskar på Sölstrålarne,
som trängde sig in genom fönstren.

Hans Fäst firades ärligen d. 25 Junii.

EGINO. Ep. 1072.

Västov. p. 50. Messen. T. ix. p. 27. Rhy-
zelius, P. II p. 8 låtter hans död på d. 20
Nov. 1085.

ERICUS, Rex Sueciæ 1160.

Västov. p. 65. Messen. T. ix. p. 36. Pe-
ringsköld *Mon. Upl.* p. 190 — 192. Ej. *Mon.*
Ulleraker. p. 48 — 57.

1703. ISRAEL Erlandi *Fil. de Vita*
& Miraculis Sancti. Erii Sveciæ Regis.
Primus edidit Notisque illustravit Joan.
Schefferus, Argentorat. in 8:o. Holmiæ,
typis Nic. Wankivii 1675. pp. 191. except.
præmisf.

Å nyo utgifven: "ex Msc. Cod. Reg. Chri-
"stianæ, cum commentar. prævio & notis *Godofr.*
"Hen-

"Henschenii", uti *Act. Sanctor. Antwerp.* Majus B. II. C. 2.
T. IV. p. 187 — 197. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Schefferi Uplaga räknar D. Clement bland sällsynta Böcker, *Bibl. cur. hist. & crit.* T. VIII p. 108. Sant är, at hon vida öfverträffar Antwerp. Jesuiternas: däruti instämman de lärde Dominicaner. Munkarne Quetif och Echard, *Scriptor. Ord. Prædicator.* T. I. p. 544, hvarest de handla om denna deras lofvärda Ordens-Broders Lefverne och Skrifter. Jämför P. A. Nigri *Hist. om Westerås Bisk.* p. 11 med v. Stiernmans Anmärkn. til detta ställe p. 50, men tillika Lagerbrings S. R. *Hist. D.* 111. p. 200 och Anmärkn. (5) p. 202.

På Svenska läses detta S. Eriks Lefverne, uti en gammal handsk. Pergaments Bok, som för detta tilhört Prof. Bildsten, i Lund, och om hvilken C. R. Lagerbring lämnat under rättelse i Gjörwells *Allm. Tidsn.* 1770 n. 156. Uti sin S. R. *Hist. D.* 11 p. 153 n. 1. säger han, at "denna *Codex Bildstenianus* förtjänar så mycket mer at följas, som han är, efter alt utseende, äldre än Israel Erlandi, som af Scheffer är utgifven. Det synes ock vara utan motsäjjelse, at antingen har Israel Erlandi öfversatt denna Berättelse på Latin, eller ock är denna Berättelse förtvenskad af Israel Erlandi, hvilket sednare dock så mycket mindre kan antagas, som Svenska Berättelsen är enfaldigare och jämnare än den Latiniska, och Israel Erlandi, på åtskilliga ställen, genom en slags prydnad, som han sökt i Latiniska Språket, afvikit från egenteliga meningen".

Af

B. H. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Af helt annan tanka är Mag. Hallenberg, hvilkens icke ogrundade inkast mot C. R. Lagerbrings påstående, kunna läsas uti des *Disp. de Nobilib. in S. G. literat.* p. 21 följ.

Trykt är numera fören. Svenska Berättelse om S. Eric, uti *Langebeks Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*, T. IV, p. 597 — 599. Äfven därstädes läsas flere Legendor. om denna Konung, tigne *ex Passionali Lubecensi*, samt åtskillige Danfke och Norske Breviarier och Misfalter. "*Cum nostras non fuit, sed altera regionis, dictus Erius*, säger Utgiftvaren, *plura de eo affere non placuit quam quæ possent demonstrare eandem ejus apud nos, collectori Scriptorum Suevicorum relinquens excerpta Misfalterum & Breviariorum Suevicorum dare.* Han anmärker likväl, at S. Eriks Leifverne hos Västovius är taget utur *Breviar. Upsalensi*, och at Gelenius, in *magnitudine Colonia*, p. 698 berättar, at K. Eriks Åminnelse därstädes firades d. xv Kal. Junii.

1704. Oratio de Fonte S. Eriici Upsalensi, habita a Casp. Joh. a PRGAU-
BERG.

Trykt, tillika med några andra Orationer, hållne i Tyska Scholan i Stockholm, d. 6 Okt. 1670, under följande allmänna Titel: "Sculi Exercitationes de Naturæ mirandis, publice habita in Schola Teuton. Holm." Holmiæ 1670, in fol. pp. 36.

Bekant är, at en klar och hållsösam Källa säges hafva upsprungit på det rum, där K. Erik dog, som sedan varit kallad *S. Eriks Källa*;

la; men denna finnes, som v. Dalin S. R. *Hist.* B. II. C. 2. T. 11, p. 116 rätteligen anmärker, i *Öftra* Sveriges Kyrko-Historia. *Aros*, eller vårt nuvarande nya Uplåla; och kan således icke hafva uprunnit på samma ställe, som K. Erik dödte, utan har sedermera af Munkarne sådt denna helighet.

1705. Kon. Magni (Smeks) Bref til Probsten, Kanikerne och Capitlet i Mariæ Kyrka i Opslo, hvaruti dem befallles, at årligen d. 18 Maji fira S. Eriks Konungs dag, hvaremot dem låfvås, på samma dag, af Rikens Råntemåltare at undgå tre Tunnor godt Öhl. Dat. Kalmar, . . . 1347.

Danske Magazin, 1 B. p. 333.

Om S. Eriks Dag, eller Eriks-Måssa, hos Dijkman, *Antiq. Eccles.* p. 127 — 135, och om des Graf i Uplåla Dom-Kyrka, J. Peringsköld, *Monum. Ulleraker.* p. 47 — 57.

Des Ben, sedan de legat uti 212 års tid under jorden, i Gamla Uplåla Kyrka, fördes til Nya Dom-Kyrkan år 1273. Des förfä hvi-
loställe utmärktes af Aechti-Biskopen Nicolaus Allonis, år 1302, med en hvit och blå tålgder Marmor sten, som Peringsköld, intygar, *Mon. Upl.* p. 190, *Skolander*, efter berättelse, halfannan alm djupare, vider i jorden finnes afven en sådan Sten. Af desse sednare ord tog Drottning Louisa Ulrica, när hon 1759 var i Uplåla, anledning, at låtom låta undersöka. Berättelsen ang. nuvarande tilståndet af denna Graf, uti Gamla Uplåla Kyrka, underreknad af Professorene Gabr. Mathesius och Carl Fr.

Geor-

B. H. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Georgii, läses i *Kongl. Bibliothekets Handlingar*,
utgifne af Gjørwell, 1 B. 1 D. Stockh. 1768,
in 4:o. p. 22 — 24.

Flere Skrifter rörande K. Erik den Helige,
anteknas här nedanföre. L. III. C. III. S. v.

ERIMBERTUS. Sec. IX.

Vita S. Anscharii per S. Rimbert. Örn-
hielm H. E. L. I. C. 18 — 20.

Denna Erimbertyus förbytes ofta med Her-
bertus, förste Biskopen i Linköping.

ESCHILLUS, f. AESCHILLUS.

Ep. Strengn. Mart. Sec. XI.

Västov. pag. 45. Mellen. T. IX, p. 31. Baz-
zius. L. I, C. VIII, p. 105, Rhyzel. P. I,
p. 207.

1706. *Vita S. Eschilli, Ep. & Mar-
tyr.* Auctore, ut nonnullis videtur, S.
BRYNOLPHO, Ep. Scarenfi.

Uti Er. Benzellii *Monument. Veter. Eccles.
Sueo-Goth.* p. 29 — 33.

Nog berättas i den ofvanföre, n. 1693,
anteknade sållynta B. Brynolphi Lefvernes Be-
skrifning, at han författat S. Eschills Lefver-
ne; men ovist är, om det som Benzellius låtit
trycka, är det samma, eller ej.

1707. *Vita S. Eskilli, Ep. Strengn. ex
Msto Svecico, cum commentar. prævio
& notis Godofr. HENSCHENII.*

Alta

Acta Sanctor. Antwerp. Jun. T. 11, p. 598 ^{B. II. C. 2.}
 — 600. S. Eskils Lefverne, p. 599, är det ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
 samma som B. Brynolph tilegnas. ^{storia.}

1708. Vita S. Eschilli.

Urur *Breviario Scarenfi*, bland *Skriftel. Be-*
vis til Spegels Bisk. Krön. n. 88, p. 154.

Är kortare; men, til des väsenteliga inne-
 håll, enahanda med det föregående.

1709. En kort Historia om Biskop
 S. Eskil, i Strengnäs.

Läses i et S. Fuhrmans *Calendarium* för År
 1680, tr. i Strengnäs, hos Asp. Se Björn-
 stiernas *Förteckning* p. 29.

Om S. Eskils-dag, eller Eskils-mässa hand-
 lar Dijkman, *Antiqu. Eccles.* p. 133.

S. Eskils Armpipa, uti et förgylt Silfverfo-
 der, visstes för detta i Ant. Archivo; men Be-
 ner förkom, då en Catholisk Ministers Präst
 besåg Antiquiteterna därstädes, redan i Ha-
 dorphs tid.

FOLQUARDUS. Ep. Sec. XI.

Västov. p. 25.

GAUDEBERTUS, f. GAUTBERTUS.

v. Simon.

GERECHINUS. Ord. Cister. 1345.

Västov. p. 81. C. Henriquez, *Menelog. Ci-*
sterciense, Antv. 1630. *Fol.* VII. Kal. Aug.
Bibl. H. S. G. Del. 4. E GNI-

E. H. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

GNIPHUS, Sec. XI.

Västov. p. 49. Messen. T. XII, p. 66 me-
nar, at hos Adam Brem. bör läsas *Griph* i stäl-
let för *Gniph*.

GODEBALDUS, s. GOTEBALDUS.

Västov. p. 24. *Acta Sanct. Antv.* ad. d. v.
Apr. *inter prætermisfos & in alios dies reject.*
T. I. p. 396.

GOSBERTUS. Ep. Mart. 876.

Västov. p. 12. Örnhelm, H. E. L. I. C.
22 visar, at Gosberti Resa til Sverige med
skäl kan dragas i tvifvelsmål.

GRIMCHILDUS. Sec. XI.

Västov. p. 25 kallar honom *Gunichildus*.
Örnhelm L. III. C. VIII, p. 216. Det synes
som hade Grimchildus aldrig kommit til Sve-
rige, ej heller hans Följeslagare Bernhardus,
hvilken Västov. på samma ställe namngifver.

GUDA, Regina Dan. Sec. XI.

Västov. p. 38. Messen. T. IX, p. 29. T.
XII, p. 54. Guda var icke Inge III, utan
Anund Jacobs Dotter.

HALVARDUS. Mart. in Norveg. 1055.
(1042).

Torfæus, *Hist. Norveg.* T. III, p. 234.

1710. Godofr. HENSCHENII, de S.
Halvardo, brevis commentarius.

Acta Sanctior. Antwerp. Majus. T. III, p. 401.

1711.

1711. Fragmenta de S. Halvardo **B. II. C. 2.**
Martyre. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

J. Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med.*
evi T. III, n. xcIII, p. 601—607.

Första Strycket är et Fragment, ex *Apogra-
 pho* A. Magnæi, med en Latinisk version; 11
 St. är det samma som står uti *A.¹. Sanctior.*
Antwerp. l. c. III St. *Officium de S. Halvardo,*
ex Missali & Breviar. Nidros. S. Halvards
 Fest infaller årl. på d. 15, icke såsom Hen-
 richenius säger, på d. 14 Maji.

HARTGARIUS, s. ARDGARIUS.

1. *Eremita* Sec. IX.

Västov. p. 11. Örnhielm L. I.

HELENA de Schedevi.

Vid. & Mart. Sec. XII.

Västov. p. 70. Messen. T. IX, p. 34. T. XII,
 p. 100. Örnhielm, L. IV. C. VII, p. 555.

1712. Vita S. Helenæ, auctore, ut
 videtur, S. BRYNOLPHO, Ep. Scar. ex
 Cod. Msc. Bodecensi, cum commentario
 prævio & notis Petri Boschii.

Acta Sanctior. Antwerp. Jul. T. VII, p. 329
 —333.

Västovius och flere tilegna B. Brynolph i Ska-
 ra en utförlig Historia om S. Helenas Le-
 verne och Undervårk; Benzeliuss åter tror, och
 der med nog sannolikhet, at han allenast, hen-
 ne til åra, författat en Lofsång, hvaraf et

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

flycke i våra gamla Mels-Böcker ännu är öf-
rigit.

Huru Biskopen kommit på den tankan, at
sammanskrifva S. Helenæ Historia, förtäljes,
Vita Brynolphi, fol. 28, med följande om-
ståndigheter: "Cum venerabilis pater, d. Bry-
"nolphus, ex nobilibus & potentioribus totius
"regni Sveciæ esset oriundus & genitus, sibi-
"que undecim essent fratres milites strenui et
"potentes, Rex Magnus dictus Laduslaas, qui
"jam Stockholm. Upsalens. dyoces. dicitur
"choruscare Miraculis, nescitur qua occasione
"recepta, dictorum fratrum Septem decollari
"fecit. Quo per dictum b. Brynolphnm com-
"perto, timens fortassis simili occasione - -
"presertim quoniam jura & libertates ecclesiæ
"solebat defendere, a prefato domino rege seu
"aliis assisinis verisimiliter supplantari, cedere
"ad tempus tanto furori consultius estimabat.
"Ueniens proinde in Alvastr. monaster. cister-
"ciens. ordinis Lincop. dyoces. postquam ibidem
"aliquamdiu pausam traxisset, melius recollectus,
"ad sedem suam redire disposuit, iter arripiens
"per Uasten. ubi nunc situm est Monasterium
"Sanctar. Marie & Birgitte ordin. S. Augustini,
"S. Salvatoris nuncupati, Lyncop. Dyoces. &
"percepto ibidem quod a dicti Regis familiari-
"bus insequeretur Ventusq. sibi contrarius re-
"luctaretur quo mediante stagnum dictum Uether
"satis latum & longum transfretari necesse ha-
"beret, uidensq. se cum suis in tantis periculis
"constitutum uorum fecit beate Helene speciali
"patrōne Uesgotorum quod si ab hujus modi
"periculis euaderent, in dei & ejus honorem
"specialem hystoriam compilarer, & subito pro-
"spero

"spero ductus vento venit ad ecclesiam dicte B. II. C. 2.
 "sancte Helene martiris in Skiodwe sue dyoces. Sveriges
 "i. vigilia Assumption. b. Virginis & festum ip- Kyrko-Hi-
 "sius assumptionis cum debita solennitate & uene- storia.
 "ratione reuerenter peregrit. Rex autem prefatus
 "cum tunc esset in castro suo Axewall perso-
 "naliter constitutus hoc percepto venit ad eun-
 "dem dominum Brynolphum quasi jam in vi-
 "rum alium melius reformatus ueniam ab eo
 "humiliter postulans de offensis. Et ex tunc
 "confederati se mutuo in domino sumopere di-
 "ligebant. Dictus itaq. testis ad faciendum nobis
 "plenam fidem de hystoria predicta eam in
 "medium produxit et oculata fide demonstravit
 "cuilibet intuenti. Qve quidem hystoria sic
 "incipit: Salue decus patrie mater deo grata ad
 "laudem Uesgotie celitus donata." Desse ord
 fäs igen, änskönt icke i början, dock v. 21. i
 S. Helenæ Lössång, bakom hennes Legenda,
 hvilken And. Forslenius, efter en gammal
 Handskr. låtit aftrycka i sin Disput. de Schedvia
 Wester-Gothiæ urbe antiqua S. Helenæ sede. P.
 11. Upl. 1736. in 4:o. p. 59—68. Se n. 551.

Er. Benzelius, *Notis ad Västov.* p. 57, an-
 märker, at hennes källa vid Göthene icke al-
 lenast varit ryktbar för undervärk, utan ock
 namnkunnig för aflat och lyndernas förlåtel-
 se m. m.

Stephanus, förste Archi-Bisk. i Upsala, be-
 fordrade hos Pålven S. Helenæ canonization,
 år 1164. Denna Helena bör ej, som ofta
 håndt, confunderas med Helena, som utgifves
 för K. Inges Halstanlons Drottning.

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1713. *Fontinalia Sacra*, det er: En kort beretning om S. Helenæ Kilders op-rindelse, brug oc misbrug udi Sieland, samt Gudelige underwisning der hos, om deris besøgelse oc huorledis mand med dennem tilboerligen boer at omgaas. Sammen-skreffven ved *Erich HANSEN*, Sognepræst til Græsted oc Marum Sogner i Holboherrit. *in duod.* Kioebenh. 166 f. *utom Fôret. Grat. och Reg.*

Denna S. Helenæ Källa är belägen i Holbo Hårad, Tibirke Socken, ungefär $\frac{1}{2}$ mil ifrån Helsingör. Huru den samma, efter några Svenske Munkars föregifvande, blifvit upfunnen, samt hvad vidskepeller därvid varit öfvade, berätta, utom denna Författare, Wolf, L. B. Bergen, och enkannerligen Pontoppidan, *Theatr. Dan.* p. 92.

HEMMINGUS. Ep. Ab. 1367.

Västov. p. 89. Messen. T. ix, p. 43. Justen, *Catal. Episcopor. Finl. ap. Nettelbl. Schwed. Bibl.* P. i. p. 70. Rhyzelius, P. i. p. 331.

Collectores Actior. Sanctor. Antwerp. Jun. T. iv, p. 66, hafva sig om B. Hemming ingen ting vidare bekant, än det som finnes hos Västovius; de gå honom fördenksul förbi på d. 21 Jun. förbehållandes sig at beskrifva hans Lefverne på d. 8 October, eller S. Britas dag.

"Åbo Dom-Capitel anhöll länge och enträget, innan Påfven Alexander ville bevilja B. Hemmings Canonization, hvarpå omsider följde hans Skrinläggning, efter Leo d. x. Befallning, år 1513, förrättad af Archi-Bisk. Jacobo Ulphonis och Bisk. i Strengnås Mathias Ry-

"Ryning. Om thenna kostsamma och solemna B. II. C. 2
 "Skrinläggnings-Act, väntar man af Prof. Sca- ^{Sveriges}
 "rins snille och idoghet en utförlig Berättelse, ^{Kyrko-Hi-}
 "efter et gammalt Mscpt. som han i händer haf- ^{storia.}
 "ver." Rhyzelius, P. 1. p. 332.

1713 a). Dissert. histor. solennem in-
 scriptionis actum B. Episcopi Aboënsis Hem-
 mingi exhibitura. Cujus Part. I & II Præf. Joh.
 Bilmark, publico submittit examini *Gustf. SA-*
VERS. in 4:o. Aboæ 1775. pp. 24.

Uri denna Acad. Afhandling meddelas, bå-
 de på Svenska och Latin, den näst förut omtalte
 handskrifne Berättelse; som egentligen är en,
 af den namnkunnige Hemming Gadd författad
 Undervisning om de Ceremonier och Högstid-
 ligheter, som vid Biskop Hemmings Skrin-
 lägning i Åbo borde i akt tagas, och vid dy-
 lika tilfällen i Rom voro brukelige.

HENRICUS peregrinus Sec. XI.

Västov. p. 37.

1714. *Godofr. HENSCHENII* de SS.
 Martyribus Henrico & Alfardo in Suecia
 & Norvegia brevis notitia.

Alta Sanctor. Antwerp. Febr. T. 11, p. 851.

HENRICUS. Ep. & Mart.

Apostol. Finl. 1157.

Västov. p. 62. Messen. T. 1x. p. 35. Örn-
 hielm L. iv. C. iv. p. 462. Peringsk. *Monum.*
Ulleraker. p. 127. Rhyzel. P. 1. p. 27.

1715. Vita & Miracula S. Henrici,
 Episcopi & Martyris: ex vetusto Cod. Msc.
 -Biblioth. publ. Acad. Upsal.

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Uti Er. Benzellii *Monum. Veter. Eccles. Svec-Goth.* p. 33—37.

Det samma: "Ex Mscpto Rubæ Vallis (Canonico. Regular. in Sonia Silva) cum commentario prævio & notis." Uti *Act. Sanctor. Antwerp.* Januar. T. II, p. 249.

Vastovius hade nyttjat samma handskrift men efter egit godtfinnande ändrat skriffåttre-

1716. *Algot. A. SCARIN* Differt. Histor. de S. Henrico, Fennorum Apostolo. in 4:o, Åbo, P. I. 1737. P. II. 1748. pp. 56 & 31.

Götting. Gel. Zeit. 1744, p. 19. *Lärda Tiden.* 1749, p. 190.

Om S. Henrics Monument i Nousis Sokne-Kyrka, 3 mil ifrån Åbo, handlar Scarin *Differt. cit.* P. II. p. 11. seq. Jämför Rhyzelii *Episcoposcop.* P. I. p. 335. Det är, efter L. Alstrins ritning, stuckit i Koppar, fast icke af den bästa Mästare: plåtarna förvaras i Ant. Archiv.

Om Hinders-Mållans firande, läs Dijkman, *Antiqv. Eccles.* p. 93—96, och om Åbo Örtog, med S. Hinrics namn, såsom *Patronus Finlandiæ*, C. R. Berchs *Beskrifning öfver Sv. Mynt &c.* p. 34.

HERBERTUS, s. HERIBERTUS.

Episcopos (813).

Vastov. p. I. Örnehielm, L. i. C. III.

Herbertus såges år 813, och alltså långt för Ansgarius, på en K. Biörns begäran, af Kåjs. Carolo Magn. hafva blifvit hit in i Riket sand, til at här predika Evangelium, hvilket han ock skolat gjordt med den framgång, at han icke alle-

allenast blifvit sittande Biskop i Linköping, utan B. H. C. 2.
 ock funderat och til en del bygga låtit Dom-^{Sveriges}
 Kyrkan, som där nu står. Men at denna Her-^{Kyrko-Hi-}
 bertus är updikrad, eller bortbytt med en Her-^{storia.}
 bertus, eller Herbrictus, som vid slutet af xi
 Sec. varit den förste Öster-Göthlands Biskop,
 visar med fulgiltiga skäl, Er. Benzeli-
 us, *Prolegom. ad Mon. vet. Eccles. Sueo-Goth.* p. xxxiv.
 Lägghärtil, det som Rhyzelius hårom skrifver,
Episcoposcop. P. 1: p. 93, och Wilde, i an-
 märkn. öfver *Puffend.* D. 11. p. 297.

HERIGARIUS.

Birt. Dynasta. Sec. ix.

S. Rimb. C. 10, 16, 18. Västov. p. 11.
 Messen. T. ix. p. 4. T. xii. p. 10. Örn-
 hielm, L. 1.

HOLLINGERUS, & HOLMGERUS.

Västov. p. 74. Messen. T. ix. p. 39. T.
 xii. p. 116. M. Celsii *Differt. de Monasterio*
Sko in Upl. p. 24.

"Quod viri docti suspicantur vix fieri potuisse
 "ut homini rebelli, & in Regem infido, locus
 "in Sanctorum Catalogo ab Ecclesia Romana
 "assignaretur, velim cogitent justas omnino E-
 "vici Olai, historici nostratis, eidem religioni
 "addicti, querelas initio Libri iv: *Reputantur*
 "*Sancti, qui tantis malis Guerrarum, homicidio-*
 "*rum, rapinarum aut cæterorum innumerabilium*
 "*malorum, nullo jure, sed sola sua superbia præ-*
 "*stiterunt occasionem.*" E. Benzeli. *Annot. ad*
Västov. p. 60.

Holmgeri Folkungi Baner, (kallas af andra
 en Tæpet) väl broderat på silke, var för detta

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

uti Sko-kloster, skänktes sedan, af Gr. Abr. Brahe, til Antiqv. Archivum, hvarest det ännu förvaras. Peringsköld har läst sticka det i Koppar. Se *Sv. Fatburch*, vi. Öpn. p. 56.

INGRIDIS. Vidua.

Ord. S. Dom. 1282.

Västov. p. 75. Ol. Magn. L. vi. C. xix. p. 217. (Ed. Rom.) Messen. T. ix. p. 40.

1717. F. *Franc. Hyacinthi* CHOQUETII B. Ingridis, Ord. Prædicatorum rediviva, sive brevicula ejus hætenus incognitæ vita & beatificatio. in 16. Duaci, typis Joan. de Fampoux. 1632. pp. 19.

Hanc ex Jo. Västovii Vite Aquilonia & Olao Magno deprompsit, herer det uti Qvetif et Echard *Scriptor. Ord. Prædicator. T. ii. p. 543*, hvarest handlas om Choquets Lefverne och Skrifter.

År 1414 anhöllo Konungen och Ständerne hos Påfven Johan xxiii skrifteligen, om S. Ingrids intagande bland Helgonen, tillika med Biskoparne Nils i Linköping och Brynolph i Skara; hvarpå, vid Mötet i Costnitz, d. 27 Apr. 1416, resolverades, at innan sådant ske kunde, desse personers, och i synnerhet Ingridis Lefverne och Förtienster noga skårskådas och undersökas skulle.

Uti von der Harfts *Act. Concil. Constant. T. iv. p. 708*, har S. Ingrid fått namn af *Nigris, monialis Olrovingensis*, hvaraf åter Lenfant,

fant, *Hist. du Cont. de Constance* T. 1, p. 308 B. II. C. 1. Sveriges Kyrko-Historia.
gjordt *Nigris, moine, de l'Ordre de S. Augustin.*

JOANNES. Ep. Sec. XI.

Västov. p. 38. Örnhielm, L. 111. C. xv.
P. 261.

JOANNES I. Archi-Ep. Upsal.

Mart. 1187.

Västov. p. 72. Örnhielm L. 1v. C. vii, p. 568. Denne Archi-Biskop har väl af ingen annan orsak fått rum bland de af Västovius beskrefne Helgon, än för det han af Est- och Curländarne, som år 1187 föllo in i Sverige, mördades vid Almarestäk.

Joannes II och III eller rättare III och IV, som Västov. p. 77 och pag. 141 anförer, går jag aldeles förbi. De voro inter mindre än Helgon, aldraminist förtjenar Joannes Gerechini detta namn.

ISRAEL (Birgeri) 1363.

Västov. p. 83. Messen. T. 111, p. 22.

År 1363 tilbodo Ständerne Israel Birgerfon, S. Britas Broder, Svenska Kronan; men han undanbad sig den hedern. Til undvikande af misstankar och afund, reste han til Lifland och dog i Riga, under det han ärnade sig på et heligt Krigståg.

KETILLUS. Conf.

Wi.

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Wiburgi, in Dania.

1718. Jo. Bapt. SOLLERII de S.
Ketillo Sylloge historica.

Act. Sanctor. Antwerp. Jul: T. III, p. 241
— 244.

1718 a). Vita & Miracula S. Ketil-
li, ab Anonymo Coævo descripta.

Hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med.
ævi*: T. IV, n. CXVIII, p. 425—431. Ut-
gifvaren har tillagt et Bihang, p. 432—442.

LAURENTIUS, *A-Ep.* Upsal.

1267.

"Laurentius Archiep. Upsal. Ordinis Mino-
rum S. Francisci, ab Arturo de Moustier Bea-
tus appellatur, in Martyrologio Franciscano".

Acta Sanctor. Antwerp. Mart. T. I, p. 359,
inter prætermisf. & in alios dies reject.

Denna Laurentius beklädde Archi-Biskops
Sätet i Upsala, ifrån 1256 til d. 5. Mart.
1267.

LIAFDAGUS *Ep.* & Mart. Sec. x.

Västov. p. 19. Messen. T. IX, p. II, (de
kalla honom *Lifdagus*). Örnhielm, L. II, C.
IV, p. 128.

1719. Godofr. HENSCHENII de S.
Liafdago brevis notitia.

Acta

Acta Sanctor. Antwerp. Februar. T. I. p. 445. B. II. C. 2. Sveriges Kyrko-Historia.

LIBENTIUS, *A-Ep. Brem.* 1013.

Messen. T. IX, p. 13. Örnhielm, L. III, C. 1, p. 162.

1720. Vita S. Libentii, Archiep. Brem.

Acta Sanctor. Antwerp. Januar. T. 1. p. 180
— 182.

Det är tagit utur Adami Brem. *Hist. Eccl.* L. II, C. 29.

MAGNUS (*Petri Fil.*)

Ord. S. Brig. 1396.

Västov. p. 140. Er. Benzeliuss, *annotat.* p. 74 visar, at han confunderat *Magnum Petri* med *Magno Unnonis*. Om den förre, som beledsagade S. Brita på sina Resor til Rom och Jerusalem, samt efter hennes Död, med mycken ifver, solliciterade hennes Canonization, se *Diar. Wadsten.* p. 14.

MATTHIAS, S. Th. D. 1350.

Västov. p. 85. Messen. T. IX, p. 43.

Denne Matthias, Kanik i Linköping, var S. Britas Bikt-fader, och öfversatte på hennes begäran, Bibeln, samt inrättade S. *Salvatoris* Kloster-Orden, som sedan i Wadstena fick sit Hufvud-läte, och af Urbano V bekräftades, år 1368. Utan tvifvel har han, för denna inrättnings

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko Hi-
storia,

nings skuld, af Vastovius blifvit räknad bland Sveriges Helgon.

MECHTILDIS, 1288.

Ol. Magn. L. VI, C. XIX. Vastov. p. 76.

Mechtildis var en Jungfru, som, i följe med den H. Ingrid, belöfte de helige Orterne: hon bör ej, som Messenius gjordt, *Scand. ill.* T. IX, p. 41, T. XIII, p. 69, bortblandas med Mechtildis, en Holstensk Prinsessa, gift, först med Kon. Abel i Danmark, och sedan med Birger Jarl. Jämnför Lagerbrings *S. R. Hist.* II D. p. 512.

NICOLAUS, Ep. Lincop. 1391.

Vastov. p. 138. Messen. T. IX, p. 46.
Rhyzel. P. I, p. III.

1721. Historia S. Nicolai, Episcopi Lincopensis. Sudercopiæ, per Olaum Ulrici, presbyt. A. D. 1523. in 4:o.

Denna Bok, om hon så kan kallas, räknas billigt för en af de sällsyntaste i Sverige tryckte Böcker. Efter et Exemplar, som El. Brenner ägde, har Er. Benzelius henne å nyo utgifvit, *Monum. vet. Eccles. Sueo-Goth.* p. 109 — 114.

"Abusiva omnino acceptione *Historia* dicitur, & nisi inde quod in *Lecttionibus* præcipua momenta Historica vitæ ejus explicat, sicut quoque *Responsorium Officii divini* vocatur *Historia*, ideo quod *Lecttionibus* correspon-

"det, cur factum divinare nequeo. Inter po. B. II. C. 2.
 "stremos omnino est Nicolaus, qui majoribus ^{Sveriges}
 "nostris pontificiæ religioni addictis in nume. ^{Kyrko-Hi-}
 "rum Sanctorum adoptatus est. Et hinc fa- ^{storia.}
 "ctum, quod cum in Breviariis Sveticis ratio
 "ejus habita non esset, Joh. Braskius, Episc.
 "Lincop. pro eo, quo in prædecessorem fere-
 "batur affectu, a. 1523 Sudercopiæ, typis O-
 "lai Ulrici, presbyteri, Officium hoc excudi
 "curavit". *Prolegom.* p. xxx, jämnför An-
 märkn. p. 254.

Bisk. Nils i Linköping afled d. 13 Sept. 1391.
 På Möter i Costnitz 1417, och sedan på Mö-
 tet i Basel, år 1431 gjordes anfökning om
 hans Canonization, men den blef icke beviljad
 förr än öfver hundra år derefter, och skedde
 omsider hans Skrinläggning, år 1520 i Linkö-
 ping, med stor prakt, och kostnad.

NITHARDUS, *Presb.*

Mart. Sec. ix.

Västov. p. 10. Örnhielm, L. I, C. x, p. 24.

1722. *Godofr. HENSCHENII* de S.
 Nithardo brevis notitia.

Acta Sanctor. Antwerp. Febr. T. I, p. 390.

ODINCARUS, Senior.

Ep. Sec. x.

Västov. p. 20. Messen. T. ix, p. 11. Örn-
 hielm L. II, C. IV, p. 128.

ODIN-

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

ODINCARUS, Junior.

Ep. Sec. xi.

Västov. p. 23. Messen. T. 1x, p. 20. Örn-
hielm L. 11, C. v, p. 143.

OLAUS, Haraldi Fil.

Rex Norveg. 1030 (1032).

Snorre Sturles. *Nordnd. Kon. Sag.* Part. vii.
Peringsk. Upl. T. Torfæi *Hist. rer. Norveg.*
P. 111, L. 111, C. 12.

Västov. p. 27. Messen. T. 1x, p. 18:

1725. Sanct Olaffs Saga, på Svenske
rim, fordöm öfver 200 År sedan, uth-
dragen af then gamla och widlyftige Nor-
ske Sagan, och här korteligen författat,
uthskrifvin af et gammalt Måtto Archivi.
Item några Norske Föreningar med Sve-
rige; mer, Hylnings-Bref på Carl Knutson,
samt några Erchiebiskops Stadgar i Upsala
för Jemteland och andra Bref, uplagde i
Stockholm, af Joh. HADORPHIO. in 8:o.
(Sthm 1675) 200 sid.

Titelbladet är stuckit i koppar, och förestäl-
ler, som Utgifvaren säger: "S. Olofs Beläte,
"efter then art som uti våra Kyrkior thet måst
"finnes, med sin Dråpares Beläte under fötter-
"na. Thetta är gjordt efter et, som finnes i
"Jomakils Kyrkia, ofvan Upsala." Bemålte Ti-
telblad saknas i de flåste Exemplaren, ånskönt
Kopparplåten ännu är i behåll uti Ant. Archiv.
Öfver

Öfver denna Saga, och Hadorphs ätgärd B. II. C. 2.
 därvid, har Jac. Istmeen (Renhielm) gjort ^{Sveriges}
 Anmärkningar, hvilka, under Titel: "Jac. Ist- ^{Kyrko-Hi-}
 "meen Observationes brevisimæ ad Chronicon
 "Rhythmicum S. Olai, Norveg. Regis, curâ J.
 "Hadorphii editum", kunna läsas i C. Nettel-
 bladts *Schwed. Bibliot.* 111 St. n. x. p. 324—
 333. Jag åger dem i Handskrift, hvilken går
 något ifrån det trykta, förnämligast i början.

Renhielm håller före, at Hadorph, för sin
 egen heders skuld, gjort bättre om han al-
 drig låtit denna Saga i dagsljuset framkomma,
 emedan hon är upfylld med grofva fel och
 vilfareller, stridande emot al historisk sanning.
 Detta bevises utan möda, och med många e-
 xempel: Utgifvaren förebrås, at han vilat alt
 för mycken, enthera okunnighet, eller vålds-
 löshet, efter han icke allenast följt den minst
 fullkomliga Handskrift, utan ock aldeles ur
 äkt låtit, at, utur Sturleson och andra til-
 förlitliga Scribenter, råtta och förbättra de
 många och grofva fel samt oriktigheter; Slu-
 religen låges om Bilden, som står framför
 Boken; "Dicit (Hadorphius) effigiem pedi-
 "bus Olai substratam occisorum ipsius esse ef-
 "figiem. Occiderunt illum Thorerus Hund,
 "Kalf Arneson, Harekus de Tiotey cum ce-
 "teris seditiosis subditis, quorum nullus pedi-
 "bus illius substerni potest, cum superiores
 "fuerint. Nullus quoque illorum coronatum
 "caput gesit. Monstrum autem quoddam mari-
 "num *Marggyes*, de quo Olafs Saga, *hin Mihne*,
 "seu contractior, Cap. 15. in *Karls at-rissi*,
 "quod superne homo, infra umbilicum piscis
Bibl. H. S. G. Del. 4. F "vide-

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"videbatur, superavit. Videri potest ejus ima-
"go in templo Vengensi & aliis. Necem hoc
"multis intulerat. Quare & occisoris pedibus
"hoc ipsum substraverant artifices, coronaque
"ornaverant, ob imperium quod in mari & na-
"vigantes exercuerat.

Bokens värde beror således på Norriska För-
bunden och de öfriga Handlingar, som Ha-
dordh tillagt.

1724. *Petri BOSCHII de S. Olavo*
Comentar. historicus.

Acta Sanctor. Antwerp. Jul. T. VII, p. 87
—113. Härtil komma: "Acta brevia S. Ola-
"vi auctore Anonymo: ex Passionali Msc. Cœ-
"nobii Bødecensis, cum notis P. Bolchii &
"Appendice." Ibid. p. 113—120.

1725. *Legendæ aliquot de S. Olavo,*
Rege Norvegiæ.

Hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med.*
ævi T. II, n. LXIX, p. 529—552.

Rätteligen påminner Utgifvaren: "de hisce,
"quod de ceteris Sanctorum legendis, idem esto
"judicium, quod scilicet suum in historia usum
"præstare valeant, quoniam vero haud pauca
"singularia contra veritatem historicam profiten-
"tur, omni legentibus circumspeditione opus est,
"ut res veræ & verosimiles a fabulis monasticis
"discernantur." Flere *Legendæ de S. Olavo,*
läsas vid slutet af III Tomen.

1726.

1726. Dissert. hist. polit. de S. Olavi B. II. C. 2.
 N. R. pravo religionis zelo, quam Pr. A. Sveriges
 A. Scarin, publice ventilandam proponet Kyrko-Hi-
Joh. Tolpo, in quarto, Aboæ. 1738.
 pp. 59.

Medföljer et Tråsttick, föreställande S. Olofs
 Bild, sådan som den finnes i Oulfsby Kyrka
 i Finland: det är aldeles likt det som står
 framför K. Olafs Saga, utgifven af Hadorph.

1727. Archi-Bisk. i Upsala Nicolai
 Förordning om S. Olofs Skat, som Me-
 delpada Boerne öfversände til Upsala Dom-
 kyrkia. Dat. d. 7 Mart. 1314.

Skriftel. Bevis til Spegels Bisk. Krön. n. 6.
 p. 18. "Census annuus, veneratione Regis ad
 "æmplum Niderosiense diu hinc transmissus
 "fuit, Nicolaus autem xii Archiep. Upsal. suæ
 "ecclesiæ eundem vendicavit." *Chron. AEp. Up-*
sal. p. 68. ed. J. Schefferi.

Angående K. Olofs Döds år, läs Lagerbrings
 anmärkn. *S. R. Hist. D. 1, p. 265*, och Bref-
 vet, som i anledning deraf, blifvit infört i
 Stockh. Magazin 1780 Apr. p. 241. Uti det-
 ta Bref gifves vid handen, at år 1033. d. 29
 Junii, kl. 11½ f. m. verkligen tildragit sig en
 Sol-Förmörkelse, m. m.

S. Olofs Fest, högvördad öfver al Norden,
 infaller årligen d. 29 Julii. Huru Olofsmes-
 san fordom firades i Köping, berättar J. G.
 Hallman, i sin Beskr. öfver denna Stad p. 55.
 Jämnför Dijkman, *Antiq. Eccl. p. 144.*

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

År 1564 blefvo K. Olofs Stålhart och Spor-
rar af Svenska Krigs-folket borttagne, utur
Trondhems Kyrka, där de hängde öfver hans
Graf, och förde til Stockholm. Konung
Eric XIV lät uphånga dem uti S. Nicolai, eller
Stadens stora Kyrka, hvarest de ännu kunna
beskådas. De äro afritade i *Svec. ant. & hod.*
T. I. Tab. 28.

PETRUS. *Ep. Aros.* 1299.

Västov. p. 77. P. Niger, *Westerås Bisk.* p. 9.

Biskop Peder var en af Riks-Marskens Tor-
kel Knutsons håftigaste motståndare; han reste
utur landet, och dog i Niderås, d. 8 Maj
1299. Den stora ifver hvarmed han sökte
försvara det Andeliga Ståndets våld och rättig-
heter, bragte hans Medbröder, at vörda ho-
nom sålom et Helgon; canonicerad är han
aldrig.

PETRUS (de Fåringtun).

AEp. Upsal. 1366.

Västov. p. 87. Peringsk. *Monum. Ullerak.*
p. 148. Denna Archi-Biskop var Bisk. i Lin-
köp. S. Nicolai Morbroder. Hvarföre han räk-
nas bland Helgonen, vet jag icke.

PETRUS. Ord. S. Brig. 1378.

Västov. p. 139. Er. Benz. *annot.* p. 72
och p. 74, visar at Västov. confunderar döds-
åren af denna och den näst påföljande Petrus.
Om den förre, heter det *Diar. Wadsten.* p. 2.
"A. 1378, in crastino octav. Nativit. b. Ma-
"rie

"riæ virg. obiit M. Petrus, primus confessor ^{B. H. C. 2.}
 "generalis in Wazstenom. Hic Magister & con- ^{Sveriges}
 "fessor fuit S. Brigittæ, permanens in virgini- ^{Kyrko-Hi-}
 "tate per omne tempus Vitæ suæ. Hic dicta- ^{storia.}
 "vit Cantum Sacrorum, de quo multa bona.
 "alibi inveniuntur."

PETRUS. Prior. Monast. Alvastr. 1390.

Västov. p. 136 förer hans döds-år orät til
 år 1378. Er. Benzel. Annot. p. 72.

Uti *Diar. Wadsten.* år följande om honom
 upptecknat: "A. 1390, nono die mens. April. in
 "curia Episcopali ad Wadzsten. moriebatur Fr.
 "Petrus, Prior Alfvastris, translator & conscri-
 "ptor maximæ partis Revelationum divinitus osten-
 "sarum b. Birgittæ & comes peregrinationis
 "ejus ad Sanctam Jerusalem. Cujus corpus per
 "Episcopum Nicolaum Lyncopensem & Ty-
 "dhemannum Abbatem cum magno honore ad
 "monasterium suum est translatum."

POPPO. Ep. & Mart. Sec. XI.

Västov. p. 21. Messen. T. IX, p. 12. T.
 XII, p. 32. Örnhielm L. II. C. v. J. Mol-
 leri *Isagoge ad Hist. Chersf. Cimbr.* P. II. p.
 70—77.

RAGNILDIS. Reg. Suec. Sec. XII.

Västov. p. 60. Messen. T. IX. p. 33. T.
 XII, p. 84.

1728. S. Ragnildis, Reginæ Sveciæ,
 Epitaphium, ex vetustis membranis Eccles.
 Strengn.

B. H. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Uti Jac. Benzellii *Differt. de Palaestina*, Uplal.
1703. in 8:o p. 150, och i Er. Benzellii *annot.*
in Västov. p. 80.

Jämför Wildes *Anmärkn. öfver Pufend.* 11
D. p. 528, hvarest detta Epitaphium någa
granskas. Äfvendårst. p. 529, visar han, at Rag-
nild, K. Inge Halstanfons Gemål, har bygt
Söder-Telje Kyrka, hvarest hon ock ligger be-
grafven, samt at Inge icke varit flere gånger
gift, eller ägt någon annan Gemål än Ragnild.

Man finner icke at hon af någon Påfve blif-
vit för Helgon förklarad.

Tvenne Källor, som bära namn efter henne,
äro bekante, den ena vid Söder-Telje, den
andra utanför Söderköping.

REMBERTUS. Aep. Hamb. Sec. 1x.

Västov. p. 13. Messen. T. 1x, p. 7. Örn-
hielm, L. 1, C. xxiv. *Hist. Aepiscopor. Brem.*
ab E. Lindenbrogio ed. p. 5.

1729. Vita S. Remberti; Auctoribus
Monachis Corbeiens.

Uti P. Cæsaris *Triapostolatu*, omtr. i J. A.
Fabricii *Memor. Hamb.* Vol. 11, p. 718—763.

Deslamma, ex variis Msc. cum commentario
"prævio & notis Godofr. Henschenii," uti *Aët.*
Sanctor. Antv. Febr. T. 1, p. 554—566, och
uti *Aëtis Sanctor. Ord. Bened.* Sec. 1v. P. 11,
p. 471—485. Å nyo utgifvit af Nic. Staphorst,
Hamb. Kirchen-Gesch. T. 1, p. 250—272, samt
åter af Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med.*
avi, T. 11, p. 123—145.

Det

Det läses också (*stilo mutato*) hos Surius B. II. C. 2. *Vita Sanctor.* ad d. 4 Febr. T. 1, p. 853, ^{Sveriges} Kyrko-Historia. (edit. 11.). *Act. Sanctor. Antwerp.* l. c. p. 556. n. 8, namngifva årtkillige Scribenter, som utur Surius extraherat Remberti Lefverne; ej eller är *Vita S. Remberti Versibus Lyricis*, som Meyerus lårit trycka, förgåtit.

Jo. Mollerus *Cimbr. Lit.* T. 111, p. 8, underlöker vidlyftigt, om Adalgarius författat Remberti Lefverne, eller om Munkarne i Klosteret Corbei det sammanstrefvit; slutet blifver: "Adalgario vix ausimus tribuere, aliam tamen, eamque metricam, sed deperditam, testimonio Henr. Waltheri, recte ej vindicamus." Sjelf handlar Mollerus om Remberti Lefverne och Skrifter, utförligen l. c. p. 599—610. Läs också Langebeks *Prolegomena*.

SIGFRIDUS, *Ep. Vexion.* Sec. XI.

Västöv. p. 30. Messen. T. 1x, p. 16. T. xii, p. 39. Örnhielm, L. 111. Rhyzel. P. 1. p. 293.

1730. Hist. S. Sigfridi, Episcopi & Confessoris, ex antiquo Cod. Msc.

Uti Er. Benzellii *Monum. vet. Eccles. Sveo-Goth.* p. 1—13.

Denna Lefvernes Beskrifning ryckes vara författad i början af XII Sec. något därutur läses hos Baazius, L. 1. c. 7.

Jämför Lagerbring, S. R. *Hist.* D. 11. p. 857.

1731. Vita S. Sigfridi, Ep. & Conf. ex vetusto Cod. Msc. Biblioth. Upsal.

B. H. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Uti Er. Benzélii *Monum. jämnför Örnhielm,*
L. H. C. IV. p. 181. seq.

1732. Vita S. Sigfridi.

Så väl i *Breviar. Vexion.* som *Breviar. Scarenfi*; sammandragne ur de äldre S. Sigfrids Lefvernes Beskrifningar.

På Svenska läses den uti en gammal handskr. Kyrko-Historia, som tyckes vara författad i XIII Sec. och af Lagerbring kallas *Codex Bildstenianus*. Se des *S. R. Hist.* II. D. p. 864.

1733. Vita S. Sigfridi, auctore Joh. MAGNO.

Hos Surius, *Vita Sanctior.* ad. d. xv Febr.

1734. Godefr. HENSCHENII de S. Sigfrido, Ep. Conf. Vinamanno, Unamanno, Sunamanno, Martyribus Vexione in Svécia, commentar. histor.

Acta Sanctior. Antwerp. Febr. T. II, p. 847
—851. Är taget ur åtskilliga Svenska Scribenter, samt *ex officiis propriis Regni Suecia.*

1735. Dissert. de b. Sigfrido, primo Vexionensium Episcopo, Pr. El. Frondin, Resp. Andr. HALLENBERG, in 8:o. Ups. 1740, pp. 54.

1736. En märkvärdig Historia om S. Sigfrid, som var den första Christna Lärare och Biskop uti Småland, in quarto, Stockh. Wild. Tr. 1758. 1. a.

Hon

Hon var föga vård at tryckas.

B. II. C. 2.

Om S. Sigfrid, des ankomst til Sverige, m. ^{Sveriges} m. lås Wildes *Anmärkn. öfver Pufend.* 11 D. ^{Kyrko-Hi-} p. 392. och S. Brings *Suea R. Historia.* 1 D. ^{storia.} p. 522.

S. Sigfrids Källa vid Hufaby i Westergötland, beskriver S. Digelius, uti sin år 1740 utgifne Disput. om Hufaby, p. 28, följ.

De trenne Hufvuden uri Wexiö Dom-Capitels Sigil, bibehålla minnet af S. Sigfrids Broders-Söner Vinaman, Unaman och Sunaman, som Gunar Gröpe hade låtit dräpa. Se Örnhielm, p. 175.

Om S. Sigfrig eller *Siffernäs* handlar Dijkman p. 103—106.

SIMON, prius dict. GAUDEBERTUS.

Epistop. Sec. ix.

Västov. p. 9. Messen. T. xii. p. 10. Örnhielm L. i.

STEPHANUS, etiam STENPHI,

& SIMON, *Ep. & Mart.* Sec. xi.

Västov. p. 42. Messen. T. ix. p. 26. Örnhielm L. iii. C. xv.

1737. Dan. PAPEBROCHII de S. Stephano, *Ep. Mart.* Noralæ apud Helsingiö in Suecia, comentar. historicus.

Act. Sanctor. Antwerp. Jun. T. i. p. 231—235.

1738. Specim. Acad. de S. Stephano, primo Helsingorum Apostolo. Pr. J. Ihre,

B. II. C. 2. Ihre, Resp. *Eric BRUNNELIUS. in 4:o* ;
 Sveriges
 Kyrko-Hi- Upsal. 1748. pp. 31.
 storia.

STEPHANUS. *Aep. Upsl.* 1185.

Chron. Aep. Upsal. edit. J. Scheffero p. 3.
Er. Benzeli Monum. vet. Eccl. S. G. p. 190.
Örnhielm L. iv. C. v. & c. vii. Përingk.
Monum. Ullerak. p. 129.

Stephanus fjunde Biskopen och förste Archi-
 Biskopen i Upsala; befördrade vid Påfvilka
 Stolen, S. Helenas Canonization, år 1164.
 Han bivistade också Hertig Knuts Canonization
 i Roschild, år 1170, och afled d. 18 Juli 1185.
 Årskillige, både in- och utländske Scribenter
 hafva confunderat denna Archi-Biskop Step-
 hanus, med Helsingarnas Apostel af samma namn.

"Stephanus e Monacho Cisterciensi Mona-
 "sterii Alvastrensis creatus primus Archiepisco-
 "pus Upsaliens. in Svecia, a. 1185, plenus
 "operibus bonis in domino feliciter obdormi-
 "vit. Ita Joh. Magnus Lib, II. de *Vit. Pön-*
tif. Upsl. quo citato referunt eum ad hunc
 "11 diem Martii Chrilostom. Henriquez in *Me-*
nologio Cisterciensi, & hunc securus Bucelinus
 "in *Menologio Benedictino* & beatum compellant.
 "Immo Phil. Seguinus & Barnabas de Montal-
 "to Sanctum nuncupant & ut Sanctum coli.
 "Omittit eum in *Vite Aquilonia* J. Vastovius;
 "nec est inscriptus Catalogo Sanctorum aut Bea-
 "torum Ord. Cisterciens. Divione edito, aut a
 "Miræo congesto." *Acta Sanctor. Antwerp. ad.*
d. 11 Mart. T. I. p. 124, inter prætermis. &
in alios dies reject.

El.

Eljest talar Messenius *Scand. II. T. 1x, p. B. II. C.2.*
 46, seq. om tvenne Munkar, med namn *Ste-* ^{Sveriges}
phanus, den ena af Dominicaner, den andra af ^{Kyrko-Hi-}
 Cistercienser Orden, och hvilka bågge, inemot ^{storia.}
 slutet af xv eller i början af xvi Sec. för de-
 ras heliga vandel, samt gåfvan at kunna pro-
 phejera, varit i mycket anseende. Den senare,
 som Rhyzelius, *Monasteriol. Sueo-Goth. p. 262.*
 kallar *Helge Bror Staffan*, skal hafva förut
 sagt, at en rik Silfvergrufva skulle framdeles
 finnas och upragas på Löfsåten, hvilket ock
 vunnit sin fullbordan. Troligt är, at Vasto-
 vius, med sin *STEPHANUS Caenobita fama*
illustris, och hvilken han förer til år 1510,
 menar en af desse Munkar.

THOMAS. *Ep. Aboens. 1248.*

Vastov. p. 74. Justén, *Chron. Episc. Aboens.*
ap. Nettelbladt, Schwed. Bibl. P. 1, p. 67.
 Rhyzel. P. 1, p. 328.

Qvetif och Echard nämna honom, *Scriptor.*
ord. Prædicator. T. 1, p. 428, men känna
 honom icke såsom Helgon.

Biskop Thomas afled år 1248 i Wisby på
 Gotland, hvarest han synes hafva uppehållit
 sig, på det han måtte stänga de omkring Fin-
 ska viken boende Hedniska Nationer ifrån al-
 handel och tilförfel.

Et des Gåfvo-Bref för sin Capelan, Wilhel-
 mus, uppå några Gods, dat. Noulis 1234.
 (på Latin) står bland *Skriftel. Bevis* til Spe-
 gels *Bisk. Krön. n. 93, p. 158.*

THURGOTUS, *Ep. Scarens. Sec. XI.*

Va-

B.H. C. 2. . Västov. p. 26. Örnhjelm L. III. Er. Benzeli-
 Sveriges zeli-
 Kyrko-Hi- Notæ ad Chron. Ryt. Episcop. Sca-
 storia. renj. in Monum. Vet. Eccl. S. G. p. 217.

TORSTENUS. incunte Sec. XII.

Västov. p. 59.

Denna Torsten, som Västov. här ibland Helgonen uptager, var en Oxdrifvare: hela Historien tyckes vara en dikt; läs likväl Er. Benzeli anmärkning p. 46. Sagan om Oxen, hvilken sedan han var slaktad, åter reste sig up och blef lefvande, gifver nogsam- tilkän-
 na, hvad man i dessa mörka tider kunde kom-
 ma den gemena hopen at tro.

VITHMARUS, s. WITMARUS.

Presb. Sec. IX.

Västov. p. 8. Örnhjelm L. I. C. VII.

1739. De S. Witmaro brevis notitia.

Acta Sanctor. Antwerp. Febr. T. I. p. 318.

ULFRIDUS, s. WOLFREDUS.

Sec. XI.

Västov. p. 26. Örnhjelm L. III. C. VII.
 p. 213.

1740. De S. Ulfrido brevis notitia.

Acta Sanctor. Antwerp. Januar. T. II. p. 210.

ULPHO. Ord. S. Birg. 1433.

Västov. p. 142.

Om honom är följande i *Diar. Wadsten.*
 p. 76, anteknat: "A. 1433, Sabbatho qvarvor
 "rem=

"tempor. in adventu obiit F. Ulpho, unus de B. II. C. 2.
 "prioribus fratribus non solum hujus mon- ^{Sveriges}
 "asterii, sed et totius ordinis, qui habuit specia- ^{Kyrko-Hi-}
 "lem gratiam edisserendi difficultates in Libris ^{storia.}
 "Revelationum occurrentes, scivit namque no-
 "mina personarum, quæ intricate tanguntur in
 "dictis Revelationibus & multa quæ a Seniori-
 "bus didicerat." &c. Se här ofvanföre S. Ca-
 "tharina.

UNNO. *Archiep. Hamb.* Sec. x.

Västov. p. 16. Örnhielm L. II. C. III. J.
 Mollerus *Cimbr. Liter.* T. II. p. 921.

Cap. III.

Concilier och Synoder i Påfweðömet.

1741. Msc. Concilia & Statuta Epi-
 scoporum Sveciæ. in fol. Vol. III.

Ibland Handskrifterne i Ant. Archivo. n.
 E. 34—36.

1742. Msc. *Statuta Episcoporum Re-*
gni Sveciæ: eller, åtskillige Sveriges Bi-
 skopars Stadgar och Kyrko-Ordningar. in
 quarto.

Uri Ant. Archivo, n. A. 57, dirskänkt af
 R. R. Frih. Cederhielm, innehåller: "Consti-
 "tutiones Gregorii; Statuta Ep. Sabin. 1248.
 "Stat. Telg. 1368 & 1480. Stat. Arbog. 1396,
 "1412, 1417, 1423, &c. samt åtskillige Sta-
 "tuta

B. II. C. 3.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"tuta för Åbo Dom-Kyrka, Klockare-Lagen,"
m. m.

De här nämde *Constitutiones Gregorii* låra
vara *Statuta Telgenfia*, af år 1279. Se La-
gerbring S. R. *Hist.* 11 D. p. 766. n. (5).

1743. Statuta provincialia Upsaliensis
provinciae Reverendissimorum, Reverendo-
rum Celeberrimorumque Archiepiscoporum,
Episcoporum ac aliorum Patrum magna
præmaturaque ruminatione in diversis pro-
vincialibus conciliis edita. Statuta ejusdem
provinciae synodalia, Renovatioque statuti
super divisione inter curatos decedentes ip-
sorumque successores in synodali sessione
Anno MDX publicata. Una cum epistola
Guilhelmi Sabinensis Episcopi, Apostolicæ
sedis in regnum Sveciæ & Norvegiæ Le-
gati a latere, in principio hujus operis
inserta.

In fine leguntur: Excusa sunt hæc
Statuta erographico charactere, in officina
industrii Bartholomei Fabri, Upsalie. An-
no salutis Christianæ millesimo qvingente-
fimo vigesimo quinto (1525) VI Calen-
das Octobris, in 4:o. (pp. 70).

Som jag, oaktat alt mit bemödande, icke
kunnet öfverkomma denna uplaga, så har jag
skrifvit af Tireln sådan som den här läses,
utur v. Stiernmans *Tal om de ldrda Weten-
skapens tilstånd*, &c. p. 64.

Omtr.

Omtr. år Boken, dock ganska felaktigt, uti B. II. C. 3.
 C. Nettelbladts *Schwed. Bibliothec*, 11 Str. p. ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
 119—202. Huru bändeligen sållynt Original storia.
 Uplagan är, därpå framlägger utgifvaren bevis
 i sit Företal, och v. Stiernman anmärker l.
 c. "At uti Antiqv. Archivu finnes slutet alle-
 "nast af denna Bok, med några historiska an-
 "märkningar."

1744. Concilium Generale, Lincopiæ
 celebrat. a. 1153. (1152).

Detta Möte hölts under öfvervaro af Påfvi-
 ske Legaren til de Nordiske Riken, Cardina-
 len och Biskopen af Alba, *Nicolaus* (Break-
 spearre) som sedermera blef Påfve, under namn
 af *Adrianus IV.* icke, som flera, både inhem-
 ska och främmande Scribenter berätta, år 1148,
 utan år 1152. Se G. Sommeli *Disp. de me-
 rit. & fatis Eskilli*, A. E. Lund. p. 60. följ.
 i anmärkn. Om des förrättning i Sverige, som
 beftod förnåmligast däruti, at också här i Riket
 införa och stadfästa Påfviska Hierarchien, läm-
 na de tvenne Bullor esterrättelse, i hvilka
 des göromål bekräftas af Företrädaren på Påfve-
 stolen *Anastafus IV.*, och hvilka äro stälte, den
 ena til samtel. Biskoparne, den andra til de yp-
 perste Män i Riket. Desse Bullor kunna läsas,
 den förre hos Messenius, *Scand. ill. T.* xii. p.
 93, den lednare, hos Örnhielm, *Hist. Eccles.*
 L. iv. C. 111. p. 452. Jämför Wilde, *An-
 märkn. til Pufend.* p. 550. Ejusd. *Hist. pragm.*
Suoc. C. 111. S. 11. §. 20. p. 345. v. Dalin,
S. R. Hist. 11 D. p. 87. J. G. Kinberg, *Dis-
 sert. de Legatis Nuntiisq. Papal. in Suec.*
misst. §. 3.

1745.

B. II. C. 3.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1745. Epistola Guilhelmi, Sabin. Episcopi, Apostol. sedis in regnum Sveciæ & Norvegiæ Legati a latere: dat. Skeningæ, a 1248. calend. Mart.

Desse, genom Påfviska Nuntium, Cardinalen Wilhelm, Biskop af Sabina, på National-Möret i Skeninge, år 1248 utfärdade *Statuta*, åro trykte framför *Statuta provincialia Upsal. Prov. Upl. 1525. in 4:o*; å nyo utgifne af Chr. Nettelbladt, *Schwed. Bibl. 11 St. i hvilken Uplaga de stå, p. 119—125.*

De kunna också läsas, *Alia Liter. Svec. 1721. p. 196—202*, håge aftrycken böra med hvarannan jämnföras, samt, om dertil tillfälle gifves, med detta Mötes Beslut, som *Phil. Labbæus*, och Joh. Harduinus infört uti sina stora Samlingar af Concilier, den förra T. xi. P. 1, och den senare T. vii. Se *Notitia Concilior. Chronologica*, uti J. A. Fabricii *Biblioth. Græca*, Vol. xi, p. 636.

Om Skeninge Möte och des Beslut, hvarigenom Påfviska Våldet i Sverige fulkoml. stadgades, handla Joh. Messenius *Scandia ill. T. 11. p. 35. T. xii. p. 117. Wilde Hist. pragm. Svec. p. 365*, se också C. Lundii *Notæ in L. L. Westro-Goth. p. 93*. Om Legaten, Bisk. i Sabina, läs Gadebusch, *Livl. Bibl. 111 Th. p. 304. följ.*

1746. Dissert. Hist. polit. de Concilio Skeningensi, quam Pr. C. Fr. Georgii, æqvæ bonor. censuræ submittit Car. Joh. BRAG. in 4:o. Upl. 1761. pp. 20.

Lärda

Ldrda Tidsn. 1761. n. 44.

B. II. C. 3.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1747. Statuta Concilii provincialis, tempore D. Jacobi Erlandi (Israelis) Archiep. Upsal. X. edita, & Telgis promulgata. Qvi obiit a. 1281.

Uti Samlingen: *Stat. provincial. Upsal. Prov.* Nettelbl. Uplaga, p. 125—136.

Archi-Bisk. Jacob Israelfson (icke Erlands-son) svaldes år 1277, skilde sig från Ämbetet 1281, och afled 1286.

Telge Stadgan af år 1279 lindrade i några mål Archi-Bisk. Nicol. Allonis, hvilkens *Modificatio & declaratio Statutorum* &c. står l. c. p. 136—139.

1748. Compendium Statutorum provincialium Upsaliensis provinciæ Nicolai Archiep.

Desse, uppå Provincial-Mötet i Upsala, år 1297, publicerade, och efter Joh. Messenii in-tygande, *Scand. ill.* T. 11, p. 72, året därefter, uppå et annat Kyrko-Möte, i Arboga, stadfästade Stadgar, fås också igen i *Saml. Stat. prov. Upsal. Prov.* uti Nettelbl. Uplaga, p. 139—179.

1749. Statuta Telgensia: Dominic. post. Joh. Bapt. 1344.

De citeras af v. Dalin, S. R. Hist. 11 D. p. 474. Mötet nämner med få ord Messenius. T. 111, p. 12.

Bibl. H. S. G. Del. 4.

G

1750.

B. II. C. 3.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1750. Dissert. hist. de Concilio Hel-
singburgensi A. MCCCXLV, quam, Pr. S.
Bring, publico examini submittit Laur. KRUT-
MEYER. in 4:o. Lond. Goth. P. I. 1751.
P. II. 1754. pp. 24 & 14.

Ldrda Tidn. 1752. p. 191.

Detta Möte var endast gällande för Dan-
nemark.

1751. Gregorii Papæ XI Epistola ad
Archiepiscopum Upsalensem de celebra-
dis Conciliis provincialibus. Avinione, a.
1374, d. 29 Jun.

Åtta Liter. Succ. 1723. p. 434.

Uppå detta Påfvens Bref til Archi-Biskop
Birger, som i Påfviska Skrifter kallas *Beren-
garius*, fölgde år 1379 (1380) et Kyrkomöte
i Söder-Telge: Messen. T. 111, p. 29. Redan
år 1368, hade han, på et Prästmöte i Upsala,
utfärdat en *Stadga contra concubinos*: Pe-
ringssk. *Monum. Ulleraker.* p. 150. Jämför
Lagerbring, *S. R. Hist.* 111 Del. p. 616 och
p. 815.

1752. Concilium Arbogensse. A. 1396.

Ibland Handlingarne, vid slutet af *Diar.
Vaxstenense*, edit. ab Er. Benzelio, Upsal.
1721, in 4:o. p. 188—191. Jämför Messen.
T. 111, p. 36. Lagerbring, *S. R. Hist.* 111
Del. p. 816.

1753.

1753. Concilium provinciale Arbo-
genſe, Diœces. Aros. Regni Sveciæ, habi-
tum a. 1412.

B. II. C. 3.
Sveriges
Kyrko-Hi-
ſtoria.

Uti *Act. Literar. Svec.* 1724. p. 525—529.

Uppå et annat Kyrko-Môte, ſom ockſå hölts
i Arboga, år 1417, lindrades et och annat i
Stadgan af år 1412. Meſſen. T. III, p. 46.

1754. Statutum Concilii Arbogis con-
gregati: dat. d. 23 Januar. a. 1423.

Det ſtår under Titel: "Magni Regis Statu-
tum de ceſſatione ulurarum & uſurariorum pœ-
nis, item de concubinariis & concubinis &c.
ibland *gamla Stadgarne*, bakom *Biörköa Rät-
ten*, utgifven af J. Hadorph. Stockh. 1687. in
fol. p. 14.

1754 a). Statuta Provincialia, Statuta
Synodalia, Caſus Episcopales, Excommuni-
cationes contra raptores, prædones & re-
rum eccleſiaſticarum invaſores, Interroga-
tiones in confeſſione faciendæ. Ad exem-
plar Pariſienſe MDXIV. Accedit huic edi-
tioni Libellus de conſitendo auctoris incerti,
ut & Lavacri conſcientiæ, Cap. XVIII. in
8:o. Havniæ, 1778. 7½ a. *förutan Utgif-
varens Dedic. och Föret.*

Deſſe Stadgar ångå väl egentl. Dannemark,
men ſom de kunna tjåna til jämförelſe med
hvad ſom på åtskillige Kyrkomöten i Sverige,
uti enahanda mål, blifvit beſlutit, och ſenare

B. II. C. 3.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Utgifvaren utom des tillagt et Document, som i synnerhet rör Uplala Stift, har jag trodt här kunna uptaga denna Samling.

Den trycktes första gången i Paris: *apud Jodocum Badium Ascensum* 1514. Boken är nu för tiden oändeligen sålsynt, och detta har föranlåtit Hr *Grimus Johannis Thorkelin* at deraf föranstalta en ny uplaga: tillagt har han rvenne stycken, som Titeln utvisar. Jag går alla de öfrige förbi, om hvilka Utgifvarens Företal kan efterses, och nämner allenast det sista, eller *Transumptum Capituli xviii ex Libello*, qvi intitulerur *Lavacrum consciencie extracti*. Det innehåller en undervisning för Prästen, som kommer at läsa Messa, huru han sig därtill rättsligen bereda bör, jämte Archi-Bisk. i Uplala *Jacobi Ulphonis* Befallning, at den samma noga efterlefva, utan årtal eller datum. Som Utgifvaren, ibland Arnæ Magnæi Samlingar, af detta Påbud funnit et i Patent trykt exemplar, tror han at Boktryckaren i Uplala *Paul Grijs*, omkring 1480, därvid lagt handen. Kunde nämnde årtal med fullgiltiga skål bestyrkas, så vore detta eljest nog litet betydliga Document af stort värde, i anseende til Boktryckeriets början i Sverige, men så länge obevist är, at Paul Grijs, omkring 1480, redan idkat denna konst, och i Upsala haft et Tryckeri i gång, förfaller denna gissning af sig sjelf.

1755. Concilium Sudercopense, A. 1436.

Hölts under Riksdagen, i Söderköping: Messen. T. III, p. 64. v. Dalin T. II, p. 672. 1756.

1756. Statuta Concilii Sudercopensis. B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.
A. 1441. d. 12 Jun.

Det väsenteligaste därutur anförer Messenius
T. III, p. 73.

1757. Statuta provincialia Jacobi Ul-
phonis, Archiep.

De författades på et Môte i Arboga, i bör-
jan af år 1474, och äro tryckte i Samlingen:
Stat. prov. Upsal. Prov. Nettelbl. Uplaga,
p. 179—201.

1758. Renovatio Statuti super divi-
sione inter Curatos decedentes, ipsorumque
Successores, publicata in Synodali Sessione.
A. 1510, d. 10 Jul.

Är sista stycket i den ofta återopade Sam-
lingen: *Stat. prov. Upsal. Prov.*

Cap. IV.

Antiquitates Ecclesiasticae och Svenska Kyrko-Handlingar.

Sect. I.

Om Kyrko-Handlingar i gemen.

1759. *Antiquitates Ecclesiasticae*, eller
gamle Svenske Kyrkie-Handlingar, angän-
de våra Förfäders Christeliga Troos- och
Kyrkio-Ceremoniers beskaffenheter, några
hun-

B. II. C. 4. ^{Sveriges} ^{Kyrko-Hi-} ^{storia.} hundrade år tilbakars, sammanplåckade u-
thur gamla stycker, som Runstenar, Kyr-
kior, Rijmstafvar, Bref, Griftestenar, Per-
gament, Recesser, Afhandlingar, Beläten,
åtskillige Svea Provinciens Lag- och A-
gende-Böcker, och under vissa Fläckar
förde af *Petter DIJKMAN*, in 8:o. Stockh.
Laurelius 1703, 352 sid. utom *Dedic. Cen-*
sur och Företal.

En Latinisk öfversättning af detta Arbeté,
som icke är utan nytta, men likväl å nyo
borde öfverses, ökas och förbättras, ågde i
Mscpt. Aff. i Wezlar, Chr. von Nettelblat: uptek-
nad är den uti Cataloguen på des Bokförråd,
P. II, p. 43. n. I.

1760. Historiska Anmärkningar om
Kyrko-Ceremonierne, så väl vid den of-
fenteliga Gudstjensten, som andra tillfällen,
hos the första Christna, och i Svea Rike;
i synnerhet efter Reformationen til närva-
rande Tid; författade af *Sven BALTER*,
för detta S. S. Theol. Doct. och Dompr.
i Wexiö. in 8:o. Stockh. Hesselberg 1762.
1006 sid. *Föret. och Reg. oberåknade.*

Lärda Tidn. 1762. n. 58. *Alnanders Theol.*
Bibl. v Afdeln. p. 41. Boken gafs icke ut, för
än efter Författarens död, som timade d. 19
Nov. 1760, och är, til vissa delar, den enda
vi åge i det ämnet, och på vårt språk, i syn-
nerhet hvad nyare tiderne angår.

Sect.

Sect. II.

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
toria.

Kyrko-Lagar, Kyrko-Ordningar.

Angående Kyrko-Lagarne anmärkes här:

1) At så väl uti alla våra *Landskaps-Lagar*, hvilka på annat ställe komma at upräknas, som uti den af K. Christopher, år 1442 stadfästade Almånna *Lands-Lagen*, första Balken, år *Kyrkio*, eller *Kristnu Balken*. 2) At alt hvad som i dessa Lagar stadgas, rätteligen kan föras til den allmänt vedertagne Afdelningen, de *Locis, personis, temporibus & actibus sacris*. 3) At emellan de Andelige och Verldslige varit mycken tvist om ändringen uti Lands-Lagen, betynnerligen ang. Testamenten, Arf och Själagipt, hvarom, m. m. Wildes *Hist. om Sveriges beskrefna Lagar* §. 27, kan efterles. 4) At när K. Carl IX Ar 1608, lät af trycket utgå Lands-Lagen, Kyrko-Balken uteläts, och uti Stadfstälsten, gifven i Stockholm, d. 20 Decemb. samma år, förbehåld gjordes med förenämde Kyrko-Balk, hvilken, som orden ljuda: "i inga Dommar skal efterföljas, förr än han varder af oss och vårt älskelige Riks-Råd och andre gode, förståndige Män öfverledd och förbättrad, och af menige Rikens Ständer vedertagen, och al Påfvisk vilfarelse aldeles utesluten".

Vidare bör opåmint icke lämnas, at Kyrko-Balken i Lands-Lagen jämväl kan läsas på *Latin*, både i de, af Ragualdo Ingemundi, år 1481, öfversatte, och sedan år 1614 af Joh. Messenio, genom trycket utgifne *Leges Suecorum &c.* och uti Örnhelms *Hist. Eccles. Append.*

B. II. C. 4. pend. ad L. III, p. 337—368, hvilken sena-
Sveriges re Öfverfättning vida öfvertråffar den förra.
Kyrko-Hi-
storia.

1761. Exercitio acad. Fata Juris Canonici in Sveciâ, sub Præsid. Laur. Arrhenii, publicum ad examen defert *Tiburt. E. TIBURTIUS. in 8:o*. Upsal. 1729. pp. 61.

X 1762. Then Svenska Kyrko-Ordnin-
gen: låter all ting åhrliga och skickeliga
tilgå, 1 Cor. 14. Tr. i Stockholm aff A-
mund Laurentzson, Anno Domini MCLXXI.
+ (1571) *in quarto*. 94 blad, utom Föret.
10 blad.

1765. Christelig Ordning och Sätt, huruledes hålles skal uthi den Hög. Furstes och Herres, Herr Carl med Guds nåde, Sveriges Rikes regerande Arf-Furstes, Hertig til Södermanland &c. Hof-Församling med Gudstjensten. *in 4:o*, Stockholm, Gutterwitz, 1602. 86 sid.

Öfver denna Kyrko-Ordning uplatte Archi-Biskopen Olaus Martini et Berånkande, emot hvilket Kon Carl författade et Svar och Förklaring, som i Handskrift förvaras uti Riks-Archivo; se Stiernman *Bibl. S. G. T.* 11, p. 2. Jämför Baazius, p. 602—606.

1764. Agenda Ecclesiastica in Castris Suehiciis. 1 Cor. 14. *Omnia decenter & secundum ordinem fiant*. Sedinii, literis Georg. Goetschii 1631, *in 4:o*, 2 $\frac{1}{2}$ ark.

Fö-

Företalet, stäldt til Fältpresterna, år dat. Se. B. II. C. 4
dini, cal. Martii 1631, och underteknat af Joh. ^{Sveriges}
Borvidi, *S. S. Theol. Doct. & Conj. Eccl. in* ^{Kyrko-Hi-}
Castris Praeses. ^{storia.}

1765. Msc. Bref och Afters angående Kyrko-Ordningens Revision, åren 1649, 1654, 1685. in. fol.

Ibland Er. Benzeli Handskrifter, i Linköpings Gymnasii Bibliothek.

Bisk. i Westeras D. Olai Laurelii Bref til Kon. Carl Gustaf, om sit arbete vid Kyrko-Ordningen, af d. 4 Nov. 1659, år tr. i Upf. Tidn. 1776. n. 23.

1766. Kyrkio-Lag och Ordning, som then Storm. Konung och Herre, Herr Carl then XI år 1686 hafver låtit författa, och år 1687 af Trycket utgå och publicera. Jemte thertil höriga Stadgar. in 4:o. (Stockh.) Eberdt, 229 sid. utom *Föret. Reg. och Stadgarne, tilsam.* 6½ Ark.

Tillika utgifven på Tyska, Stockh. 1687, [†]
in 4:o. Omtr. på Svenska, *ibid.* 1712. *lång* 12.

1767. Kyrkio - Ordning til Riksfens Höglofl. Ständers öfverseende och gillande utgifven och trykt i Stockholm, hos Jo. L. Hornn, år 1736. in 4:o. 135 sid.

År et, efter Rikf. Ständers godfinnande, vid 1734 års Riksdag, af Ecclesiastique Deputationen, utgifvit Project, til R. Ständers skårskådande, ompröfvande och gillande, hvilket likväl icke år vorder antagit, eller stadfäst.

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko Hi-
storia.

1768. Discursus de Jure Sacro, Suo-
Gothicis *Kyrko-Ordning* nuncupato. Pr. M.
Wexionius. Resp. Joh. GARSJUS. in 4:o,
Aboæ 1648.

Stiernman, *Abou Lit.* p. 36.

"De Jure Sacrorum, sive de iis quæ consti-
tuta fuerunt super Ecclesiis & earum ministris",
handlar Joh. O. Stiernhök, *de Jure Sueon. &
Gothor. vetusto* L. II. P. II. Cap. ult. p. 383
—432.

1769. Svea Rikes Ecclesiastiqve Verk,
i Alphabetisk Ordning sammandragit utur
Lag och Förordningar, Privilegier och Re-
solutioner, samt andra Handlingar, af *Sven
WILSKMAN*, Phil. pr. & Hist. Lest. i Skar-
ra in 4:o. Skara, 1760. 754 sid. *utom Ded.
och Föret.*

Sv. Mercur. Apr. 1761. p. 645. Alnander,
Theol. Bibl. v Afdeln. p. 42.

Et arbete, som man icke gerna kan vara
förutan.

1770. Oförgripeligt Betenkande an-
gående et Öfver-Consistorii inrättande i
Sveriges Rike. Tr. a. 1730. in oät. 101
sid. *utom 2 sid. Tryckfel.*

Det år dat. d. 19 Okt. 1726, och uplat af
Com. Rådet *Dav. SILVIUS*, tyckes vara trykt
utrikes, til äfventyrs i Revel.

Uppå Riks-Cancellerens Axel Oxenstiernas
tillstyrkan, hade Gust. Adolph beslutit, at i
Sveri-

- Sverige inrätta et Öfver-Consistorium, efter de ^{B. II. C. 4.} Evangeliske Församlingars Exempel i Tysk-^{Sveriges} land, och det samma updraga Förlorgen för alt ^{Kyrko-Hi-} hvad som til Kyrko-väsenders välstånd och ful-^{storia.} komliga inrättning hörde, hvartil et Project R. Ständer, på 1624 Års Riksdag, communi- ceradt blef, hvarefter det skulle bestå af Pre- sterkskaper och lika många af det Politiska Stån- det, och des Embetes Förrättningar enkanner- ligen vara, at hafva upsligt Öfver Låran och Låroståndet, m. m.

Åren 1634 och 1649 vart beslutit, at et sådant generalt *Consistorium Ecclesiasticum* skul- le ställas i värk; men det kom ej dertil. Samma project uplifvas nu i denna Skrift; sökandes Författaren tillika bevisa, at därige- nom ej skulle trädas Presterskaper i des magt och rättighet för när.

Seft. III.

Libri Rituales Ecclesiæ Suecanæ.

1771. Breviarium secundum ritum
+151. Ecclesiæ Upsalensis.

In fine hæc leguntur: Ad laudem & gloriam summe & individue trinitatis, patris, filii & spiritus sancti, beatissime virginis Marie ma- tris domini nostri ihesu christi intemerate bea- torumque Laurentii Erixi & Henrici Marty- rum, nec non et omnium regni Svecie glorio- rum patronorum ac omnium sanctorum at- que ob salutem omnium fidelium vivorum & defunctorum. Breviarium secundum ritum ec- clesie Uptalensis regni prenominati diligentissi-
me

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko Hi-
storia.

me impreslum finit feliciter. Assumptum ut perficeretur per prudentem virum pie memorie Johannem fabri impressorem Holmensem consummatumque ibidem per magistros impressorie artis sollicitante ejusdem Johannis prefati uxore relicta fide digna anna. Anno Domini MCDXCVI (1496), pridie Kalendas Octobris. *in off. maj.*

J. A. Alnander, *Hist. art. Typogr. in Suecia*, p. 22. Stiernman; *Anonymor. Cent.* 11, p. 2. Ejusd. *Tal om de lärde Wetenskap. tilstånd*, p. 117.

Finnes i Academiens Bibliothek i Upsala. Archi-Biskopen Jacobus Ulphonis, som föranstaltade om detta Breviarii tryckande, var en rik, myndig och orolig Prelat; men ålskare af Vetenskaper och Konster.

En för alla gånger påminnes, at våra gamla Breviarier och Missaler nu för tiden äro mycket sällsynte; de äro ej eller utan nytta, ty de gifva oftast, i en och annan historisk omständighet, mycken uplysning.

1772. Breviarium Lincopensē.

Ad calcem legitur: Breviarius horarum canonicarum, secundum veram rubricam episcopatus Lincopensis ecclesie ordinatus. Atque studiose castigationis emendatione previa, impensis ac solerti cura ingeniosi viri Georgii Stöchs quam nitide in inclyta Nurnbergensium opido impressus. Anno nostre salutis millesimo quadringentesimo nonagesimo tercio, (1493) mensis uero Aprilis die decimo sexto finit, *in off.*

J. Schef-

J. Schefferi *Succ. Lit.* p. 16. Alnander, p. 19. *Hamb. Beytrdge* 1743, p. 480. B. II. C. 4.
Sveriges.
Kyrko-Hi-
storia.

Af de i Ant. Archivo befintelige exemplaren är icke et enda complet. Alnander l. c. menar, at Bisk. i Linköping Henricus Thomæ (rättare Tidemanni) författat detta Breviarium, hvilken gifsning också Stiernman antagit, Anonymor. Cent. 11, p. 1; sannolikare är, at han det blott genomfödt, och, sedan det var bragt i ordning; til tryck befordrat.

1773. Breviarium Scarense.

In fine legitur: Liber horarum canonicarum (qvi breviarii appellatione venit) ne dum secundum notulam rubricarum alme ecclesie Scarenfis ordinatus, verum etiam haud exili vigilantia & castigatus & impressus Nuremberge per solertum uirum Georgium Stöchs artis impressorie non ignarum octavo die ante kalendas maij anni ab incarnatione uerbi intelligibilis divini 1498, qvoad est nostra beatitudo objecti, finit. in 4° min. i. in oct. maj. ungefär 500 blad.

J. Schefferi *Succ. Lit.* p. 17. Alnander, p. 19. Stiernman, Anonymor. Cent. 1, p. 4.

Som B. Brynolphus (111) Gerlaci låtit trycka detta Breviarium, i Nurenberg, hos Stöchs, så gisslar jag, at *Vita S. Brynolphi* (hvarom här ofvanföres n. 1693 —) också kommit ur samma Bokpress.

1774. Breviarium Strengenense.

In fine legitur: Ad laudem & gloriam sanctissime & individue trinitatis, patris filii & spiri-

B. H. C. 4
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

spiritus sancti, beatissime virginis Marie matris domini nostri ihesu christi, beatorum martyrum Eskilli & Botuidi ac omnium sanctorum Breviarium a novo emendatum ac apprime correctum secundum morem & consuetudinem insignis Ecclesie Strengensis ad instar correctissimi exemplaris diligentissime impressum feliciter finit. Holmis per Johannem Fabri anno salutis Millesimo quadringentesimo nonagesimo quinto (1495) xv. kls. Augusti, *in off. maj.* 386 blad.

J. Schefferi *Succ. Lit.* p. 15. Alnander, p. 21. v. Stiernmans *Tal &c.* p. 117.

Finnes i Strengnås samt i Frih. Rålambska och flere Bibliotheker.

Detta Breviarium är en af de första i Sverige tryckte Böcker; men om Johannes Fabri varit Svensk, eller Utlänning, vet jag icke. Främst i Boken står Biskopens Conrad Rogges Bref til Presterskapet i Stiftet: det är daterat Fredagen, d. 3 Julii 1495, och vitnar om denna heder-värda mannens nit för ordning och anständighet vid Gudstjensten.

+33-27
1775. Breviarium secundum ritum
alme ecclesie Arosiensis.

In fine hæc leguntur: Finit breviarium secundum ritum ecclesie Arosiensis, impressum Basilee per magistrum Jacobum de Pfortzheim anno domini millesimo quingentesimo decimo tertio (1513) die vero tertia mensis Februarii, *in off.* 166, 67 och 208 blad, utom Calendar. Reg. m. m.

J. Schef-

J. Schefferi *Succ. Lit.* p. 17. Alnander, *P. B. II. C. 4.*
19 och p. 54. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Orätteligen föregifva Halleryordius, *Bibl. Curios.* p. 39, och efter honom Scheffer l. c. detta Breviarium vara tryckt i Westersås 1504, et förseende, hvartil förmodel. Biskop Ottos Bref til Presterskapet i Stiftet, och hvilket år daterat: *Arofe a. d. millesimo quingentesimo querto* (1504) *sexto idus Octobris* gifvit anledning. Se P. A. Nigri *Hist. om Westersås Bisk.* p. 19 och p. 126. Rhyzelii *Episcop.* P. 1, p. 260.

1776. Breviarium Aboense.

In fine legitur:

Mille quzdringentis simul octoginta retentis
Osteno Christi pro laude Dei decus isti
Hoc opus arte mei impressum Bartholomei
Gothan, degentis et in urbe Lubeck residentis.
(Lubecæ 1488). *in fol.*

Stiernman *Anonymor.* Cent. 11, p. 1. J.
Lexellii *Dissert. de causis rarit. Libror.* p. 5.

Finnes hos Landsh. Frih. Tilas: jag kan ej tro, at Bisk. Conrad Bitze vidare hafst del i detta Breviarium, än at han det öfversedt och til tryck befordrat, at uti des Stift utdelas.

Uti flere Böcker, tryckte i Lybeck, hos Bartholomæus Gothan, eller Gohtan, läsas samma verser, hvarmed detta Breviarium flutar sig, dock med den nödiga förändring i årtalen.

1777. Breviarium Lundense.

In calce hæc leguntur: Breviarium Lundense,
hæud parvo Magistri Christiæni Petri Lundensis
Eccle-

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Ecclesiæ Canonici ingenio ab infinitis, ut sic loqui licet, mendis, quibus antehac squallebat, erutum atque exemptum. Elaboratum in alma Parrhisiorum Academia arte & industria peritissimi chalcographi, Magistri Joannis Philippi Germani. Anno publicæ salutis decimo septimo ad sesqui millesimum (1517). VIII. Calendas Februarii, *in off.*

A. Bartholinus de *Script. Danor.* p. 28. N. P. Sibbern, *Bibl. Hist. Dan. Norveg.* p. 295. Er. Pontoppidan *Annal. Eccles. Dan. Diplom.* T. 11, Hafn. 1744, in 4° p. 302. *Danske Magazin*, T. 1, p. 40.

1778. Breviarium S. Birgitte.

Ad calcem legitur: Explicit liber breviarii seu horarum secundum ordinem & usum Sancte Birgitte impressum ac feliciter consummatum Lubeck arte & ingenio Stephani Arndes concivis. Anno virginæ partus MCDXII. mense Januar. *in off.*

J. Lexelii *Dissert. II. de causis rarit. Libror.* p. 5. D. Clement *Bibl. cur. hist. & crit.* T. v, p. 234. v. Stiernmans *Tal*, p. 48, 49.

Titeln, sådan som den här läses, har jag skrivit af urur Lexelii Disput. "Boken", säger v. Stierman l. c. lærer ännu finnas i Upsala Bibliothek, fast hon, vid nylig efterfrågan, icke kunde igenfås, och kan jag således med visshet icke säga, om det uti Lexelii Disput. utlatta årtalet 1412 är antingen Boktryckarens Arends, eller Lexelii eget fel. Det senare skulle jag tro; ty annars hade han bordt anmärka det,

det, at intet Boktryckeri var då til i Europa. B. II. C. 4.
 Rätta årtalet lärer altså blifva antingen 1492, ^{Sveriges}
 eller 1512, hvilket jag til vidare gissar vara ^{Kyrko-Hi-}
 det riktiga. Ganska sannolikt: och i min storia.
 tanka är denna Uplaga just den samma, som
 v. Stiernmin, några rader längre ned, under
 Titel: *Breviarium Ordinis Brigittini*, Lubec.
 1511, dock utan at namngifva sin sagesman,
 anförer. Det förefaller mig besynnerligt, at
 han håller före, detta *Breviarium* vara et *Sam-*
mandrag af S. Britas uppenbarelsen, då han
 likväl af sjelfva Titeln kunnat sluta, at Ordet
Breviarium här icke betyder et Ut- eller *Sam-*
mandrag, utan en sådan Bok, som, efter des
 egen Beskrifning, p. 59, "innehåller Böner,
 "vissa stycken af Bibeln och de Heligas Sagor
 "och Historier, hvaraf några efter hand på
 "alla Sön- och Helgedagar skulle uppläsas." Så-
 dane *Breviaria* gifvas hos de Påfviske, icke
 allenast för hvar och et Stift, utan ock för
 hvar och en Munk- eller Nunne-Orden, lär-
 skilt. Följande Titlar, som jag lånar af ho-
 nom, p. 49, och han utan at namngifva sin
 sagesman, tagit hos Clement, T. v, p. 235,
 innebära det samma: "*Breviarium Sororum ac*
"Sanctimonialium s. Ordinis divæ Brigittæ.
"Campis 1544 in 4:o. Breviarium Sororum &
"Sanctimonialium sancti Ordinis divæ Brigittæ
"horarum Deiparæ Virgini dicatarum, a men-
"dis, quibus scatebat, summa cura expurgatum.
"Atrebat, ap. Robert. Mandhui, a 1610,
"in 4:o. Integrum b. Virginis officium, quod
"a S. Brigitta concinnatum, Monialibus sui Or-
"dinis in usu publico fuit Anglice ab Anony-
"mo quodam conversum. Londini prodit ante
Bibl. H. S. G. Del. 4. H "an-

V. H. C. 4.
Sveriges
kyrko-Hi-
storia.

"annum 1500 *in fol.* ex Caxtoni, uti videtur,
"prælo editum".

1779. Officia propria Patronorum Regni Sveciæ, ex vetustis Breviariis ejusdem Regni deprompta. Ad instantiam Sereniss. Sigismundi III Sveciæ & Poloniæ Regis, a Sacrorum rituum Congregatione, auctoritate Apostolica, recognita & approbata, atqve omnibus tam in dicto Sveciæ, quam etiam Poloniæ Regno habitantibus concessa, ut libere & licite, translatis vel omisus aliis officiis, quæ eadem die occurrunt, recitari possint & valeant. *in 12:o*. Colon. Agrip. sumtibus Balthaf. ab Egmond & Socior. 1680, pp. 32. *item*, *ibid.* ap. eosd. 1697, *in 8:o*. *max.*

Bägge Uplagorne äger jag; efter all liknelse äro de komne från en Holländsk Bok-prefs: citerade har jag funnit rvenne äldre Uplagor, *Antverpiæ, typis Plantinianis*, 1616 och 1631.

Å nyo äro desse *Officia* tryckte, så väl särskilt i Cöln, eller rättare Amsterdam, 1751, *in 8:o*, som tillika med *Breviarium Romanum*, i Antwerpen 1733, 1736, 1748, *in 4:o* och *in 8:o*.

Framför Boken står et af *S. Congregationis Rituum* utfärdat Decret, dat. d. 28 Maji 1616, som om desse *Officia*, deras genomseende af vissa dertill förordnade Cardinaler m. m. lämnar nöjaktig efterrättelse. Lågg likväl härtil det som Arrhenius (Örnhielm) i detta ämne

an-

anmärkt, in *Addend. ad Vitam S. Anstharii*, B. II. C. 4.
 P. 276. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Med Sveriges Rikes Patroner förstås här följande Helgon (efter Ordningen i *Calendario*) S. Henricus, S. Ansgarius, S. Sigfrid, S. Catharina, S. Ericus Rex, S. Aeschillus, S. Botvidus, S. Olavus Rex, S. Helena. S. Birgitta.

Utom desse hafva ännu åtskillige andre Helgon blifvit såsom Sv. Rikes Patroner anledde; jämför P. Dijkmans *Antiquit. Ecclesiast.* p. 140, följ.

At, äfven efter Reformationen, *Festum Patronorum Regni Sueciæ*, någon tid i Svenska Kyrkan, är vorden firad, visar G. Wallin, uti Dedicationen framför sin Afhandling de *S. Genovefa*, Witteb. 1723, in 4:o.

1780. Msc. *Lectiones Historiæ de Sanctis Regni Sueciæ Martyribus & Patronis, olim in Ecclesiis Svecanis usitatae. in quarto.*

Ibland Handskrifterne i Ant. Archivo n. A. 56. "Descriptit hunc librum in proprios usus "quidam Nicolaus Jacobi Biskop, ut colligitur "ex foliis 21, 36, 45. Posterior possessor Cu- "ratus quidam fuit, qui vacuas paginas variis "observationibus replevit, ut de Decimis, Ob- "lationibus, etc. Rhythmi historici in prima pa- "gina testantur illum vixisse tempore Christiæni "a Stenone fugati".

1781. *Missale Ecclesie Upsalensis.*

H 2

Ad

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Ad calcem legitur: Anno ab incarnatione Verbi millesimo quingentesimo decimo tertio (1513) Jussu gratiosissimi domini, domini Jacobi Ulphonis, dei & apostolice sedis gratia Archiepiscopi Upsalensis: omni qua potuit diligentia. Basilee per Magistrum Jacobum de fortszheim artis impressorie laudatissimum: Finitumque est feliciter in vigilia Scti Matthei Apostoli anno quo supra. *in fol.* 240 bl.

J. Schefferi *Suec. Lit.* p. 17. Alnander, p. 19. v. Stiernmans *Tal*, p. 61,

Af de tvenne Exemplar, som voro i Domkyrkans Bibliothek i Strengnås, aflemnades den 1765, til H. K. H. Kron-Prinsen; hvilket federmere lærer kommit til Upsala.

Rhyzelius *Episcopus*. P. 1, p. 51 berättar, at Archi-Biskopen om detta Missales tryckande slutit Contract d. 29 Febr. 1508. Om så år, har det länge svettat under pressen: et uppenbart skrif- eller tryckfel hos Rhyzelius år, at Boken såges vara tryckt i Lübeck.

1782. Missale in usum ecclesie Strengnensis.

In fine hi leguntur versus.

Virginis a partu numeris dare cum juvat annos
Mille quadringentos septem simul octuaginta,
Ecclesie Gothan Strengnensi bartholomeus
Impresfit centum Misfalia septuaginta
Ipsa modo rituque pari fabrefacta librantur
Presul conradus holmenfis sollicitavit
Cujus proposito cleri concordia fauit
Unde suis f. cer eskillus meritis operetur
Ante deum tutando reum quo gracia detur.

(Lu-

(Lubecæ 1487) *in fol.* 272 bl.

v. Stiernmans *Tal*, p. 61.

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Skada at det i Domkyrkans Bibliothek i Strengnås befintelige exemplar, det enda kån-
ske, som ännu existerar, fallit i omilda hån-
der, som beröfvat det af de fläste, med Guld
och färgor målade Initialer.

1783. Missale Lundense.

Ad calcem legitur: Finit Missale ad usum
Metropolitane Lundensis ecclesie Parisius im-
pressum per Wolfgangum Hopylium sub cor-
rectione venerabilis viri magistri Christierni Pe-
tri ejusdem Lundensis Ecclesie Canonici, Anno
incarnationis Domini MDXIII (1514) vicesima
die Nouembris. Cum privilegio Reverendis-
simi in christo Patris Domini Birgeri Dei gratia
Archiepiscopi Lundensis. *in fol.* 272 bl. *ut om*
Calendar. exorcismus salis & benedictio aque,
tilsamans 15 bl. onumererade.

På första sidan, straxt efter orden: *Missale
Lundense*, läses följande mening; hvilken, i
min tanka, icke hörer til Titeln, utan fast me-
ra bör anses såsom et liter Företal til Läsaren:
"Reverendissimus in Christo Pater Dominus
"Birgerus Dei gratia Archiepiscopus Lundensis
"Suetie Primas & Apostolice sedis Legatus Gre-
"gis sibi divinitus crediti Pastor vigilantissimus
"Qui (ut errores & discrepantias que in divinis
"sacrificiis celebrandis per tue diocesis distri-
"ctum hæctenus passim con'enuerunt purius &
"exactius emendaret riteque propelleret) Missale
"volumen bene correctum studiosissimeque ca-
H 3 "stiga.

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"stigmatum choraliter ad usum sacre Metropoli-
tane Lundenfis Ecclesie: Parisius ad tersissi-
morum chalcographorum officinas per vene-
rabilem Virum Magistrum Christiernum Petri
"Canonicum Lundensem deportari iussit, et ac-
curatissime imprimi mandavit, ut post hac ab
"omnibus una harmonia ac uno ore in omni-
bus suis ecclesiis glorificetur deus semper be-
nedictus & sancti ejus in secula seculorum A-
men. Servite domino in timore & exultate ei
"cum tremore".

Det präktiga exemplar, som H. K. H. Kron-
prinsen ägde, och nu lärar kommit til Up-
sala, hade R. R. Gr. Tessin, i Danmark, sig
tilhandlar: det är trykt på pergament; figurer-
ne, så väl som initialerne, äro stuckne i tråd,
och de förra med guld och färgor inlygt illu-
minerade. Med detta exemplar kan det, af
hvilket v. Stiernman låger sig vara ägare, icke
sättas i jämförelse; ej eller det, som efter
Bisk. Doct. G. Wallins död, år 1762, genom
Auction, förfälles i Upsala: intetthera är full-
ständig.

Rätteligen anmärker v. Stiernman, at detta
Missale varit flere Danske Bibliographer, så-
som Alb. Bartholinus, Sibbern och Thura obe-
kant. Det samma kan ock sägas om Pontoppi-
dan, och, hvilket man minst skulle förmoda,
om den lärde Mannen, som i *Danske Magazin*
i B. p. 38 följ. beskrifvit Kanikens Chri-
stierni Petri Lefverne.

1784. Then Svenska Messan epter
som hon i Stockholm hålles, med någhre
orsä-

orsaker och bevijs som ther til draga at ^{B. II. C. 4.} hon på forståndeligt mål hållas skal, geff- ^{Sverige.} ^{Kyrko-H.} ^{storia.} ves her ock före hvij hon icke aldeles med sådane Ceremonier holles som then Latin-ska Messan, *in 4:o*, Stockholm 1535, 6. a.

Denna äldsta Uplaga har Hallman, *Ol. Petri och L. Petri Lefverne*, p. 167, n. 19, icke känt.

Omtr. år Boken, hvarje gång med några ändringar, samt borttagit, och annat tillagt, i Stockh. 1537, i Uplala, hos Jürgen Richolff, 1541, åter i Stockh. hos Amund Laurentzson, 1548, och äfven därstädes 1557. Alla desse Uplagor äro *in 4:o*.

1785. Liturgia Suecanæ Ecclesiæ catholicæ & orthodoxæ conformis 1576. *Vid slutet står: Stocholmiæ excudebat Torbernus Tidenmanni, anno 1576. in fol.* 76 blad, *Företalet oberäknat.* X +

Detta är första Uplagan af den bekanta Liturgien, som K. Johan III lät utgå år 1576. Baazius talar väl, *Inventar. Eccles. S. G.* p. 382, om en äldre Uplaga *in 4:o*, — "festina-runt Jesuivitæ impresionem Liturgiæ ad finem deducere, excudendo exemplaria lat multa *in 4:o*, impressa; insuper procurando in gratiam & usum seniorum Pastorum, lippitudine laborantium, ut multa exempla majusculis literis *in folio* exirent"; men antingen har Baazius härutinnan, som uti årskilligt annat, misstagit sig, eller också är denna qvart edition af

H 4

år

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

år 1576, vorden hel och hüllen indragen och det med en så ovanlig noggrannhet, at icke et enda exemplar där af för efterkommande bibelhållits; åtminstone har hittills ännu ingen kunnat et dylikt exemplar öfverkomma.

Uplagan *in fol.* kallas i almånhet RÖDBOKEN, icke, som Scheffer säger *Succ. Liter.* p. 32, *ob vocabula & versus plurimos rubri coloris literis exaratos*, hvilket genom blotta påseender vederlägges; utan af orsak, at alla de exemplar, som Konungen lät utdela til Kyrkorne, voro inbundne i et slags mörkrödt läder. Nu för tiden finnas få Exemplar, vid hvilka Titelbladet och Företalet äro i behåld. Til prydnad af det förra har man nyttjat samma trästick som står framför Svenska Bibeln, tr. i Upsala, hos Georg Richolff, 1541, *in fol.* Företalet skrifvit af Archibiskopen *Laur. Petri Gothus*, består af et ark, och innehåller en Apologie för detta Arbete, hvar til han berättar sig vara Författare; hvilket likväl icke så förhåller sig: kommandes alla våra Håfdateknare därutiinnan öfverens, at Kongl. Secreteraren *Petr. Fechten*, Drottningens Hof-Präst *Joh. Herbst*, och den beryktade Jesuiten *Laurentius Norvegus*, eller, som han eljest kallades, *Kloster Lasse*, samfält därvid lagt handen, och at i synnerhet den senare, tillika med en annan Jesuit från Nederländerne *Florentius*, haft inseender öfver tryckningen.

Boken är tryckt med grof styl, (*Lettres Gothiques*) på Latin och Svenska i två columnner. Under texten stå vidlyftige anmärkningar på Latin; tagne til en del utur Kyrkofäders

fädernes Skrifter, och trykte med sin styl. Af B. II. C. 4. sigten med desse Anmärkningar går därpå ut, ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
som Archi - Biskopen säger, vid slutet af sit ^{storia.}
Företal; "Ut Lectorem imperitum & ambigen-
"tem erudiant admoneantque, ne in alium
"lensum verba textus sive Latina sive Suetica
"forte distrahentibus obtemperet & obsequatur.
"Videat quoque Lector non esse novas Consti-
"tutiones a Romanis Pontificibus solummodo
"excogitatas, sed sapienti Antiquitati & Ortho-
"doxæ ecclesiæ usitatas, quæ non superstitioni-
"bus, verum pietati ex animo & gravi judi-
"cio inserviens, nihil omisit, quod ad reveren-
"tiam erga sacrum ministerium pertinere judi-
"cabat".

Fol. 1 läses: *Commonefactiones de Orationi-
bus ante initium Missæ a Sacerdote celebraturo
dicendis &c.* och Fol. xvi. *Orationes dicendæ
cum celebraturus induitur sacris paramentis.* Föl-
jer fol. xxi. *verso: Ordo Ceremoniarum, Ora-
tionum & Lectionum in Celebratione Missæ,*
neml. före Predikan, och Fol. xxxvi, *verso:*
Altera pars Missæ, innefattandes ordningen och
Ceremonierna vid Communions utdelande Beg-
ge sidsta sidorna innehålla några korta böner
på Latin och Svenska, *quibus piæ mentes &
se & Ecclesiam quotidie Deo commendare possunt.*

Hvad buller och oväsende denna nya Messe-
Ordning i Riket åstadkom, år af Historien nog-
samt kunnigt; här anmärkes allenast, at efter
många hoteller, löften, samtal och öfverläg-
ningar, Liturgien änteligen blef af Prästerska-
pet, på Riksdagen 1577, gillad och underskrif-
ven, samt öfver alt införd, undantagandes i

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Hertig Carls Furstendöme, som därtill icke vil-
le samtycka, emedan sådant stridde emot K.
Gustafs Testamente och K. Johans egen därpå
gifne stadfästelse: hvilket förorsakade emellan
Konungen och hans Broder mycken osämja, i
synnerhet som de hvilka för Liturgiens skuld
förföljdes, eller dömdes från deras lägenheter,
uti Hertigens Länderingo både beskydd och
underhåld.

De förnämste och håftigaste af desse Li-
turgiens motståndare voro, Henr. Gadolenus,
Gudm. Petrejus, Ol. Martini, Ol. Luth, Petr.
Jonæ och Abr. A. Angermannus, hvilkas Skrif-
ter i detta ämne til en del fram bättre kom-
ma at anteknas. Åtskillige namnkunnige Ty-
ske Theologer af Augsb. Confessionen råd-
frågades, jämte några Universiteter, som in-
fände deras skriftelige Berånkanden, och om
hvilka Baazius sålunda ytrar sig p. 383. "Ad-
"huc inveniuntur in Archivo regni scripta Theo-
"logorum Helmstad. Wittenb. Lipsienf. &
"Francof. ad Oderam de Missa Liturgica col-
"legialiter data, quæ vel hoc nomine dissuadent
"ulum Liturgiæ, quia per hanc introducuntur
"in Ecclesias Evangelicas ritus papistici, antea
"abrogati, quod sine impietate graviqve scan-
"dalo fieri non potest. Præmonent etiam au-
"ctores Liturgiæ quærere, ex his initiis & rece-
"pta Liturgia, occasionem peragendi plura do-
"gmata Papistica & justitiam operum" etc.

Härvid blefvo Liturgiens Förfäktare icke
svarslöse; de uplatte ej allenast, på Archi-
biskopens vägnar, en Försvarsskrift, utan ut-
gafvo också åtskillige Förklaringar och jämk-
nin-

ningar. På Smådeskrifter, hvaruti de Evan-B. II. C. 4. geliske Biskopar och Präster i Sverige med de ^{Sveriges} vederstyggeligaste fågor afmålades, felades, ^{Kyrko-Hi-} storia, ej heller; sådan är den, som Laur. Raimundi under titel af *Bref från Satan* &c. infördt i sin *Historia Liturgica*, p. 21—33, jemte et ganska vidlyftigt Svar därpå, p. 34—62, hvilket svar likväl en så grof Smådeskrift icke förtjente. Konungen, sjelf, högeligen förtörnad öfver Presterskaper i Furstendömet, dels för det de enhälligen förkastat Liturgien, dels för det de låtit förstå Konungens afsigt vara, at åter införa Romerska Låran, utbrast emot dem i de hårdaste förvitelser, beskyllandes dem för upror och förräderi. Å båda sidor tyckes man hafva gått för långt, hvarom den, under Pr. Brings inleende, år 1754 i Lund hållne Disputation *de Liturgia Romano-Suetica*, som här nedanföre får sit ställe, förtjänar at läsas.

1786. Liturgia, eller then Svenske Messe-ordningen på nytt tryckt i Stock- X holm, Anno 1588, aff Andrea Gutterwitz, *+ m. p. 2* in quarto, xciii. (läs xciv) blad.

Första Uplagan af Liturgien är intet mindre än allmän; denna sednare är ännu sållflyntare. Past. Erichson har beskrifvit henne, *Hamb. Beyträge* 1743, p. 70, i hvilken beskrifning likväl följande bör rättas. 1:o Är hon icke tryckt 1585, utan tre år sednare, eller 1588, Zifferne äro väl nog otydelige, men som flere exemplar gått mig genom händerne, har jag haft tillfälle öfvertyga mig derom, at sistnämde året är det sänkyldiga; det samma utsätra

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

utlåta också v. Stiernman, uti Företalet til Raimundi *Historia Liturgica*, och Pr. Bring i sin Disput. *de Liturgia Romano-Svecica*. 2:o. Består denna Uplaga icke af 92 utan 94 blad, ehuru Boktryckaren af förseende räknat 93. Boken är illa tryckt och full med fel; det som i synnerhet förstår henne, är en underlig blandning af Svenska Bokstäfver och Latinska Initialer.

I stället för Latinska Titeln, som står framför Uplagan *in fol.* har man gifvit denna *in 4:o* en Svensk Titel, samt utslutit orden: *Ecclesiæ Catholicæ & Orthodoxæ Conformis*, förmodeligen i afsikt, at genom desse ord, på hvilka så många stött sig, icke vidare åstadkomma förargelse. Sjelfva Titeln är infattad uti et illa gjort Tråstick.

Boken börjar, *fol. i* med *Commonefactiones de Orationibus ante initium Missæ a Sacerdote celebraturo dicendis &c.* på Latin och Svenska, bredevid hvarannan, i tvänne Columner, hvilket likväl icke räcker längre än til *fol. xiii*, hvarifrån man begynt hålla en annan ordning, som sedan, ehuru obeqväm den ock är, hela Boken igenom fullföljes. Man har näml. i stället för at lämna åt Latinen och Svenskan, hvarthera sin särskilta column, låtit raderne gå öfver hela sidan, och Svenska uttolkningen följa immediate på hvart och et, längre eller kortare stycke af Latinska Texten. Man har jämväl lämnat borta, icke allenast Archi-Biskopens Laur. Petri Gorhi Företal, utan ock de vidlyftiga Anmärkningear som stå i 1576 års Uplaga, tillika med Bönerne som läsas vid slutet

tet af bemålte Uplaga. En annan väsentelig skilnad, begge editionerne emellan, består däruti, at de Undervisningar för Prästen som läser Messan, hvilka uti Uplagan *in fol.* äro på Latin allena utfatte, uti den *in 4:o* äro med en Svensk öfverlättning beledlagade. Orden *Elevatio fit*, som oftast förekomma uti andra delen af Messan, i *folio* Uplagan, får man, i den senare eller *quart* edition, blott en enda gång igen; ovist om sådant skedd med flit, eller genom Boktryckarens förvällande.

P. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-hi-
storia.

Troligt är, at affigten med Liturgiens omtryckande varit, at uti Hertig Carls Lånder utsprida den nya Uplagan, och at man fördenkul med flit, på et och annat sätt, ifrån förra Uplagan afvikit. Utom des intyga våra Håfdateknare, at Kouungen i synnerhet ären 1587 och 1588, på alt sätt, ehuru med äfven så liten framgång som tilföre, sökt förmå sin Broder til oftanämde Messe-Ordning vidtagande. Som med Konungens död Liturgien jämväl tog en ånde, ty lærer ocklä, på Hertig Carls befallning, den senare Uplagan blifvit aldeles supprimerad, på någre få exemplar när, som des förinnan kommit i ens och annans hand; och om så är, blir sällsyntheten af denna, framför den äldre Uplagan, nog begriplig.

1787. Prästerskapets Beslut, hvaruti de Liturgiam, eller Messe-Ordningen, som år 1576 af trycket utgången var, gilla och annamma: dat. Stockh. d. xvi Febr. 1577, *in fol.* 1 a.

Och

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Och i Stiernmans *Saml. af R. D. Beslut*;
T. 1, p. 333, samt framför Laur. Raimundi
Hist. Liturg.

1728. Msc. *Petri & Olai JONÆ*,
Lectorum in Colleg. Upsal. Confutatio Li-
turgiæ, ad Regem directa 1577, Eorun-
dem & *Henr. NICOLAI, Joach. OLAI,*
Ol. ANDREÆ, Impugnatio novæ Liturgiæ.
(Scriptum hoc confectum exhibitumque Re-
gi Johanni III d. 26 Sept. 1577) in
quarto.

I Friherl. Rålambska Bibliotheker.

Äfven därstädes finnes: "*Mart. Geffrinii &*
Conflorarii Lincopensis Sententia de Liturgia,
"1577".

1789. Kon. Johan III Bref til Bi-
skop Mårten (i Linköping) ang. Liturgien,
af d. 18 Maji 1580.

Ibland *Skristel. Bevis* til Spegels *Bisk. Krön.*
n. 55, p. 117.

1790. Msc. *Andr. LAURENTII A.*
U. gemina Scripta: 1) Ad Clerum suæ
Dioeces. 2) Ad cognatum quendam, quem
non nominat, de Liturgia, cui toto animo
patrocinari se ostendit, d. d. 21 Apr. 1587.
Upsal. *Ejusd.* Confutatio anonymi cujusdam
scripti Anti-Liturgici, in quo habentur quæ-
dam ad historiam hujus regni ecclesiasti-
cam pertinentia, in 4:o.

I Fri-

I Friherrl. Rålambska Bibl.

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1791. Schreiben Caroli - - Hertzogs zu Südermanland, an Doctores und Professores der Heil. Schrift auf der Universität zu Frankfurt an der Oder, darinnen Er derselben Judicium über die in Schweden eingeführte Liturgiam zu wissen verlangt: d. Nyköping, d. 14 Jul. 1587.

Uti J. C. Becmanni *Historia Orbis Terrar.* Ed. v, Francof. 1698, in 4to. P. 11, C. vi, p. 629, där läses 'ockfå et Utdrag af Theol. Facult. Betränkande i detta ämne, som går därpå ut, at afstyrka Hertigen ifrån at antaga denna Liturgie.

1792. Msc. Responsiones circa Liturgiam Svecanæ Ecclesiæ.

Ibland Archi-Bisk. Er. Benzeli Handskrifter, i Gymnasii Bibliotheket i Linköping, n. x. in fol.

1793. Msc. Handlingar angående Liturgien.

I Friherrl. Rålambska Biblioth. De fleste i-ro nu trykte.

1794. Documenta ad Historiam Liturgicam gehörig.

Uti C. Nettelbladts *Schwed. Biblioth.* 1v. St. ~~X~~
p. 81—121.

1795.

B. II. C. 4. 1795. K. Johans hårda Patent emot
Sveriges Prästerskapet uti Hert. Carls Furstendöme;
Kyrko-Hi- floria. dat. Calmare Slott, d. 12 Febr. 1588.

Ibland *Bilagorne* til K. Carl IX *Rim-Chrö-
nika*, utgifven af B. Bergius, Stockh. 1759,
in 4°. n. xxvi, p. 203—210.

X På Tyska, hos Nettelbladt, P. iv, p. 81-84.
Öfversättaren har följt en oriktig Afskrift.

1796. K. Johans Ordres til Anders
Larsen, at förmana Almogen til Präster-
skapets fängslande i Hertig Carls Fursten-
döme m. m. dat. d. 1588.

Ibland nyfsnämde *Bilagor* til Kon. Carl IX
Rim-Chrön. n. xxvii, p. 210—212, efter en
felaktig Handskrift.

1797. Prästerskapets i Hertig Carls
Furstendöme Böneskrift til K. Johan, at
blifva tagne igen til nåder, dat. Örebro,
d. 1 April 1588.

Samma Prästerskaps Ansökning, i bem. Å-
rende, hos Riksfens Råd, med förklarande af
deras oskuld: af samma datum.

Ibland *Bilagorne* til K. Carl IX *Rim-
Chrön.* n. xxviii. n. xxix, p. 212—224.

X En annan, samma Prästerskaps Skrift til
Riksfens Prästerskap, utom Furstendömet, läses
på Tyska, hos Nettelbladt, l. c. p. 85—90.
Är, *mutatis mutandis*, af enahanda innehåll
med den senare hos Bergius.

1798,

1798. *Historia Liturgica, seu Tra-* B. II. C. 4.
ctatus de imposturis Jesuitarum, structis Sveriges
synceræ in Svecia religioni per Actiones Kyrko-Hi-
Liturgicas, & earundem manifestatio atque storia.
perspicua refutatio. Authore A. A. A.
(Abrah. Andreæ ANGERMANNO).

Uplagd tillika med "L. P. (Laur. Petri) Re-
 "futatio erroris Herbesti de Consecratione Sa-
 "cramenti Eucharistici &c, Hamburgi in Offi-
 "cina Henrici Binderi". 1588. in 8:o.

1799. Msc. *Olavi Jonæ LUTH* *Histo-*
ria Liturgica.

1800. Msc. *Jesperis MARCI* *Histo-*
ria Liturgica.

1801. Msc. *Archiep. M. Nicolai O-*
LAI Bothniens. *Memorabilia sui Seculi,*
præsertim ecclesiastica.

Deffe tre Handskrifter citerar v. Stiernman,
 så väl i sit *Företal* til Aegid. Girs *K. Johan*
d. III Chron. som uti *Förpräket* til Werwings,
K. Sigism. och K. Carl d. IX Hist. utan at
 säga hvarest de äro til finnandes.

'802. Msc. *Erics Olai SKEPPERI* de
periodo Liturgica, sententia ingenua & aper-
ta. A. 1591. in quarto.

Författarens Original och Dedications exem-
 plar til K. Johan d. III, förvaras under n.
 D. 52, uti Ant. Archivo.

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

I Friherrl. Rålambska Bibl. finnes samma
"Er. O. SKEPPERI Epistola ad Archiep. Up-
"sal. Andr. Laurentii, de Liturgia; qva VIII
"Capp. egregie docet, divinis scripturis non
"sultam, sed humanis tantum traditionibus etc.
"d. 14 Aug. 1590". Msc. in 4:o.

X 1803. *Historia Liturgica*, eller en
kort Beskrifning om den Förändring i Re-
ligion, som uti Höglofl. i åminnelse Ko-
nung Johan d. III:s tid, här i Sverige,
medelst den Påfvilka Messans, eller så kal-
lade Liturgiens, antagande, förehades, och
det myckna onda hon med sig förde. Op-
sat år 1638, af Laur. RAIMUNDIO, och
nu i allment tryck utgifven af And. Ant.
von Stiernman. in 4:o. Stockholm, Grefing,
1745. 128 sid. utom Förespr. och Reg.

Laur. Raimundius var Kyrkoherde i Thu-
ringe: hans Skrifter, alle samman otryckte,
denna *Historia Liturgica* undantagen, upråk-
nar v. Stiernman, i sit Förespråk.

X X På Tyska läses hon i C. Nettelbladts *Schwed.*
Bibl. iv Sr. p. 1—80. v. Stiernman påstår,
at den Afskrift, Öfverlättaren följt, varit orik-
tig och ofullständig; men at Nettelblad med
flit et och annat bortlämnat, gifver han sjelf,
vid slutet af sin Öfverlättning, med et NB.
tilkänna.

1804. De Liturgica Impostura, qva
paulo ante hoc seculum Ecclesiæ Svecanæ
fuerunt divexatæ:

Hand-

Handlar *Eric. ODHELIUS*, "in Operis ine-B. II. C. 4
 "diti particula, qva certis exemplis ostenduntur ^{Sveriges}
 "conciliationis Religionum pericula, & Sectari- ^{Kyrko-Hi-}
 "orum callidæ artes irrependi in gregem Domi- ^{storia.}
 "ni eumqve seducendi." *Strengnesiæ* 1696. *in*
8:o. Cap. 111. Se Acta Eruditor. Lips. 1697.
 p. 82.

1805. *Differt. hist. de Liturgia Ro-*
mano-Svetica. Pr. Laur. Arrhenius, Resp.
Andr. LINDER. in oct. Upsal. P. I. 1726,
P. II. 1729, pp. 67.

1806. *Differt. Hist. Ecclesiast. de Li-*
turgia Romano-Svetica. Pr. Sv. BRING,
Resp. Berge Andr. Berger. in 4:o. Lond.
Goth. 1754. 4 $\frac{1}{2}$ Ark.

Jag sätter, utan betänkanke, denna vackra
 Afhandling på Präsidis Räkning.

Uti des *Samling af dt/skilliga Handlingar etc.*
 111 Del. p. 288—303, läsas: Någre Particula-
 ria ang. Liturgiska ovåsendet, utdragne af en
 Graf-Skrift öfver Probstén och Kyrkoherden
 i Bälunge, David Ratt, som Lars Helsing för-
 fattat 1603. X

1807. *Den Svenska Messan. in 4:o.*
Stockh. 1695.

Är den, som nu i våra Församlingar bru-
 kas, och står i alla Uplagor af Svenska Psalm-
 boken.

1808. *Handbook på Svensko, ther*
Dopet och annat mehra förhandlas. in 4:o.
Stockh. 1529, 1533, 1537.

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Deffe Uplagor äro aldeles like, och utgifne genom Olai Petri förlorg, Hallman p. 165. Omtr. i Uplåla, hos Jürgen Richolff 1541, samt, med några ändringar, i Stockh. hos Amund Lorentzlon, 1548, och äfven därstädes, 1557. Uti denna Uplaga, låger Hallman p. 166, "utgifven genom Mester Larsles förlorg, finnes mycket vara ändrat, och aldeles uteslutit, som uti de förra, sålom Öfverlefvor utaf den gamla Papistiska surdegen, varit behållit".

År 1586 trycktes Handboken å nyo i Stockh. och år 1599 blef hon förbättrad och förmerad, samt åter öfversedd år 1608. Stiernman, *Bibl. S. G. T.* II, p. 61. Baazii *Inventar. Eccl. S. G.* p. 619—622. Bælters *Hiftor. Anmärkn. om Kyrko-Ceremon.* p. 59—104; hvarpå hon sedan uplades i Uplåla, 1614, och i Stockh. 1637, 1671 och 1682. Alla dessa Uplagor äro in 4:o. Uti Petri Joh. Rudbeckii "Enchiridion, eller then Svenska Psalmboken, samt andra vanliga Handböcker", Westerås 1627, in 4:o, står en så kallad *Svensk Kyrko-Ordning*, som egenteligen intet annat är än en sammandragen Handbok.

1809. Handbok, - - å nyo öfversedd, och efter nya Kyrkio-Ordningen inrättad, in quarto. Stockh. 1693.

Den samma, på *Finska*, genom Bisk. Joh. Gezelii föranstaltande, 1694, in 4:o och in 8:o, på *Estniska*, genom Consistor. i Revel, 1699, in 4:o. på *Tyska*, med Gen. Superint. Gabr. Skragges Företal, Riga 1708, in 4:o, och på
Ldtti.

Ldtiska, samma år, ockå i Riga, *in 4°*. Des- B. II. C. 4.
 se Uplagor- äro hos oss icke allmänne. Sveriges
 Kyrko-Hi-
 storia.

En af de nyare Svenska Uplagor har följande Titel: "Hand-Bok, theruti är författat "huruledes Gudstjensten med Christelige Cere-
 "monier och Kyrkio-seder, uti våra Svenska
 "Förlamlingar skal blifva hållen och förhand-
 "lad. Förbättrad och förmerad, i Stockh. åhr
 "1599, öfverledd åhr 1608, och nu mera efter
 "nya Kyrko - Ordningen inrättad åhr 1693".
 Stockh. 1735. *in 8°*. 224 sid. utom præmissa.

Sect. IV.

Enskilda Kyrko-Handlingar.

§. 1.

De Locis sacris.

1810. Dissert. histor. de Templis.
 Pr. H. Hassel, Resp. Georg. WASSMAN,
in oct. Aboæ 1735. pp. 71.

1811. *Car. Frid.* BRUNBERG Dis-
 sert. I, II. de Providentia Dei circa ex-
 structionem Templorum Svio-Gothicorum
 admodum conspicua. *in quarto.* Aboæ
 1765. pp. 32.

1812. Dissert. de Dedicationibus Tem-
 plorum in Svio-Gothia, Pr. P. Ekerman,
 Resp. *Isr.* ACRELIUS. *in quarto.* Ups.
 1743. pp. 45.

B. H. C. 4. 1813. Dissert. de Encænii Templo-
 Sveriges Kyrko-Hi- rum, Pr. S. Bring, Resp. *Christ.* LUNELL.
 storis. *in quarto.* Lond. Goth. 1745. pp. 48.

Eörfattaren handlar §. 5—7, om Lundars, Tempels, och Kyrkors Invigning i Sverige : följa, p. 37, en Berättelse om *Christianstads* Kyrkas Invigning, år 1628, p. 42, en annan om Svenska Stads-Kyrkans Invigning, i *Carls-crona*, år 1744, och p. 46, en Relation om *Uppsala* Dom-Kyrkas Inauguration, år 1707.

1814. Dissert. hist. de distinctione Ecclesiarum in matres & filias. Pr. Sv. Bring, Resp. *Paul.* NOERING. *in quarto.* Lond. Goth. 1753. pp. 28.

1815. *Carl Reinh.* BERCHS Afhandling om Kyrko - och Präste-Skrud.

Uti *Samlaren*, vi Del. 1774. n. 81, 82.

Är egentel. et Supplement til Dijkman, p. 171—188.

1816. Dissert. de fundatione & dotatione Altarium. Pr. Sv. Bring, Resp. *Even.* BERGSTRÖM. *in quarto.* Lond. Goth. 1751. pp. 20.

1817. Calixti III P. R. Diploma bulla plumbea munitum, qvo Stockholmen-sibus concedit usum Altarium portatilium, Romæ MCDLV. Ex Originali recensuit, Spicilegiusq. veteris Historiæ urbis Metropolitaneæ addidit *Laur.* ROBERG, Stockh. M. D. et Pr. Upsl. *in quarto.* pp. 6.

Påfve.

Påfve-brefvet allena läses också uti *Åb. Li. B. II. C. 4.*
ter. Suec. 1727. p. 271.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

§. 2.

*De Personis Ecclesiasticis eorumque muniis,
 dignitatibus &c.*

1818. *Sven WILSKMAN* Meletema
 histor. polit. de Hierarchia pontificia in
 regno Svio-Gothico. *in quarto.* Upsal. P. 1.
 1740. P. 11. 1742. pp. 68.

Hamb. Beytr. 1740. p. 796. Åfven därstä-
 des, 1741. p. 169—176 läsas Påminnelser vid
 denna Afhandling.

1819. *Differt. jur. publ. de Episco-
 pis Regni Svionici Romano - Catholicis
 (habita Gryphisvaldiæ), Pr. Chr. Nettelblatt,*
ab Olao Rosén, auct. & resp. in quarto.
 Jenæ, literis Erichianis. 1729. 15 $\frac{1}{4}$ a.

Omtr. uti Chr. Nettelblatt *Schwed. Biblio-
 thek. III St. p. I—II4, hvarpå följa Addenda*
 4 sid.

1820. *Differt. Jur. publ. de Jure E-
 piscopali, Pr. S. Schultén, Resp. Petr.*
Frost. in quarto. Aboæ 1739. pp. 48.

1821. *Differt. de Episcopis eorum-
 que Insignibus in Svio-Gothia, Pr. Sv.*
Bring, Resp. Christ. BAGGE. in quarto. Lond.
 Goth. 1745. pp. 30.

B. II. C. 4. 1822. Dissert. hist. de Episcopo Prin-
 Sveriges cipe. Pr. Sv. Bring, Resp. *Andr. Abr. Tho-*
 Kyrko-Hi- LANDER. in quarto. Lond. Goth. 1758.
 storia, pp. 37.

1823. Meletema Hist. Theolog. de
 Successione Episcoporum Canonica apud
 Evangelicos, præsertim in Svecia, Pr. *Henr.*
 BENZELIUS, Resp. Laur. Benzelsstierna. in
 quarto. Lond. Goth. 1738. pp. 62.

Omtr. uti Henr. Benzelii *Syntagma Disserta-*
tion. Frfrit. & Lips. 1745. in 4:o. T. 1. p.
 532—578.

1824. Archiepiscopi (Laur. Petri Go-
 thi) Epistola ad Regem Johannem, de ritu
 unctionis circa ordinandorum Episcoporum
 ceremonias A. 1575. Archiepiscopi Literæ
 secundæ ad R. Johannem, cum subscri-
 ptione Episcoporum omnium & Pastorum
 civitatum, concernentes ritum unctionis in
 ordinatione Episcoporum adhibendum. d.
 Upsal. d. 8 Jul. 1575.

Kon. Johan d. III. Svar til Archi-Biskopen
 och Prästerskaper af Upsala Stift, ang. någre
 deras Befväringar i Kyrkio-Ceremonierne. Stock-
 holm d. 7 Jul. 1576.

Ibland *Skriftel. Bevis*, til Spegels *Bisph. Krön.*
 p. 50, 51, 52. p. III—II4.

§. 3.

*De Temporibus sacris.*B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1825. Dissert. de Chronologia Ecclesiastica. Pr. A. Celsius, Resp. Joh. J. TÖRNBER. in 4:o. Upsal. 1740. pp. 32.

1826. Specimen Calendarii Ecclesiastici, continens Festa immobilia & anniversaria cultui divino dicata, Sanctorumq. Nomina suis quæq. diebus adscripta, cum officiis & causis, quare in canonem relata sunt. in 4:o. Holmiæ, literis Wernerianis. 1708. 3½ ark.

Författaren är M. Sam. KROK, Mathes. Professor i Pernau: Stiernman, Anonymor. Centur. 1. p. 36.

Calendarium är Columne-vis inrättat: 1) Helgonens Namn, och hvad de varit. 2) Citationer utur gamla Svenska Breviarier, Krönikor, Kyrko-Ordinantier, Runstafvar &c. vid de Personer, som varit här i Lander firade; 3) Åfvenledes, men utur fremmande Autorer, om Helgonen i gemen, både hela Christenhetens och de Nordiska.

"Vid det exemplar, som finnes i Ant. Archiv, hafver Assessor Hagelberg gjort et Bi-hand, eller Alphabetiskt Register på Helgonen, med tilsat dag i Månaden, til större bekvämlighet för dem som i hast villa veta rätta datum på et Munke-Bref, när däruti allenast Årtalet och Festen är utlatt. Han hafver

I 5

"ock

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"ock tillagt, hvilka Helgedagar hos oss varit
"firade med föregående *Vigilier*, eller följande
"de *Oktaver*".

"At vi i äldre tider, fast än trycket var upfunnit, icke hade egne Almanachor, högst några ifrån Tyskan öfversatte, har redan Biörnstierna, i sin *Förteckn. på Svenska Calendarier*, anmärkt. Folket måste då hafva berjent sig af *Calendaris perpetuis*, som funnos i de fläste Breviarier, eller af Runstafven. Dock märker man, at Biskoparne hafva vid Prästmöten måst utdela Sedlar om de rörliga Fester, Landprästerna til rättelse. En sådan illa tryckt, in 4:o, är uti Ant. Archivo, af innehåll: *A præsentì Synodo, usque ad Adventum Domini nulla fit Festorum seu officiorum Variatio. Dominica Adventus Domini cadit Dominica proxima ante Andree. Anno futuro vz. Anno Domini MDXXXVI. Et Bissextili Litera Dominicalis erit B. usque ad Bissextum, sed post Bissextum erit A. Aureus numerus XVII. Dominica Sexagesime cadit Dominica prima post Scolastice Virginis. Gregorii pape cadit Dominica Reminiscere, transferatur ad secundam feriam. Georgii Martiris cadit Dominica Quasimodogeniti, transferatur ad secundam feriam &c. — Synodus futura habeatur in Octava Visitationis Marie. Misse pro statu Regni habeantur modo consueto cum collecta pietate. Nederst: Nomina Sacerdotum hoc anno defunctorum. Af Soknarne kan man se, at denna lilla Circulaire Almanach varit endast för Upsala Stift". Denna Anmärkning är mig meddelad af Hr Canc. Råd. Berch.*

1827. Exercit. Academ. de Festis B. II. C. 4.
 Christianorum. Pr. P. Elvius, Resp. *Gust.* ^{Sveriges}
 TILLEUS, in 8:o. Upsal. 1708. pp. 55. ^{Kyrko-Hi-}
 storia.

1828. Dissert. histor. jurid. de Feriis
 Svio-Gothicis. Pr. J. E. Fick, Resp. *Joh.*
Andr. Rhyzelius ODENCRANTZ. in 4:o,
 Upsal. 1757. pp. 28.

Götting. Anzeig. 1758. p. 1133.

Denna Disputation är väl til en del Juridisk;
 men som däruti mycket förekommer om våra
 Helgedagar, och deras firande, så i äldre som
 i nyare tider, ty har jag trodt kunna lämna
 den här sit ställe.

1828 a). *Magni Laur.* CHEIMOPQ-
 RINI, O. G. de Origine Vocis Svec. *Ju-*
ledagh. Discursus Philolog. Gryphisw. 1646.
 in 4:o.

Sådan är Titeln upgifven: Arbetet känner
 jag icke, torde ej eller varit någon aflaknad,
 om jag gått det med stillatigande förbi.

1829. Dissert. de Festo Natalitiorum
 Christi. Pr. Sv. Bring, Resp. *Hans Chr.*
 WETTERSTÉN. in quarto. Lond. Goth.
 1759. pp. 25.

1830. Dissert. de Festo Calendarum
 Januarii. Pr. Sv. Bring, Resp. *Laur.* W-
 STERDAHL. in quarto. Lond. Goth. 1750.
 pp. 20.

1831.

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1831. Joh. GRAMMIUS de Voce *Dim-
mel-Uge*, Septimana sacra vel magna.

Uti *Scriptor. a Societ. Hafniensi editor.* P. II.
Hafn. 1746. in 4°. p. 163—176. Jåmför
Ihre, *Glossar.* S. G. under Ordet *Dymmelvecka*,
T. I. col. 374.

1832. Differt. histor. de Septim. ma-
gna, Suethice *Dymbelvecka*; Pr. Sv. Bring,
Resp. Joh. J. WOLLRATH. in quarto. Lond.
Goth. 1750. pp. 20.

Ldrda Tidn. 1750. p. 293.

1833. Differt. histor. de Festis Vir-
ginis Mariæ, Pr. Sv. Bring, Resp. Petr.
P. LEUFSTEDT. in quarto. Lond. Goth.
1760. pp. 24.

1834. Differt. Grad. de moralitate
celebrationis Dierum Festorum, Pr. Jo.
Bilmark, Resp. Martin. H. POPPIUS. in
quarto. Aboæ. 1775. pp. 18.

1835. Nyttan utaf Afskaffandet af de
öfverflödiga Helgedagar, under Pr. Kalms
inseende utgifven och försvarad af *Henr.*
MONTIN. in quarto. Åbo 1775. 14 sid.

I anledning af Kongl. Förordningen, ang.
vissa Helgedagars inskränkande &c. af år 1772.

§. 4.

De Affibus sacris.

1836. Cogitationes historico-criticæ
de ortu, progressu atqve occasu Lingvæ
Lati-

Latinae in Sacris Svecanis, quas, Pr. P. E. ^{B. II. C. 4}
 kerman, ad publicum examen deferret ^{Sveriges} Sv. ^{Kyrko-Hi-}
 SANDMARK. *in quarto*. Upsal. 1756. pp. 24. ^{storia.}

Su. Mercur. Apr. 1756. p. 627. Aug. 1757.
 p. 167—173.

1837. Orsak hvarföre Messan bör va-
 ra på thet Tungomål, som den Menighe
 Man förståndeligit är. *in quarto*. Stockh.
 1531.

Förtekn. på Olai Petri Skrifter, hos Hallman,
 p. 167. n. 14.

1838. Dissert. de usu Luminum in
 Sacris. Pr. Sv. Bring, Resp. *And. NOR-*
MAN. in quarto. Lond. Goth. 1747. pp.

1839. Dissert. de Musica Sacra ge-
 neratim & Ecclesiae Sviogothicae speciatim,
 Pr. Sv. Bring, Resp. *Jon. ÖDMAN. in 4.0.*
 Lond. Goth. 1745.

1840. Histor. Afhandling om Musik
 och Instrumenter, särdeles om Orgverks-
 Inrättningen i allmänhet, jämte kort Be-
 skrifning öfver Orgverken i Sverige: af
Abrah. Abrahson HÜLPHERS. in 8.0. We-
 sterås, Horn, 1773. 328 sid. *utom Ded.*
Föret. Reg. m. m.

Lärda Tiden. 1773. n. 45, 47, 50.

1841. Dissert. de ritibus orandi Ec-
 clesiae Sviogothicae, quam publice in Lyceo
 Lincop. examinandam sistit *Mart. LIDÉN,*
 Resp.

B. II. C. 4 Resp. P. Stillberg. *in oct.* Lincop. 1733.
 Sveriges
 Kyrko-Hi-pp. 30.
 storia.

1842. En liten Undervisning om Sveriges Rikes Bönedagar, synnerligen the som, när någon Landsplåga på färd är, brukas. Sampt på Sveriges Wapen en nyttig och vållment uttydning. Ofs allom til en påminnelse och förmaning skrifven, och förårat Erland Biörnsfon til Skatmansö och Aspenås, S. R. Råd, af *Petro Joh. RUDBECKIO. in oct.* Westerås 1623. 34 sid.

Stiernman, *Bibl. Svio - Goth.* T. II. p. 402.

1843. Differt. histor. de Supplicationibus Suio-Gothorum sub Lutheranismö. Pr. P. Ekerman, Resp. *Joh. TILLMAN. in quarto*, Upsal. 1743. pp. 30.

1844. *Joh. GRAMMIUS*, de Vocibus *Skrifte, Skrifte-maal, gaae til Skrifte &c. earumque Origine ecclesiastica.*

Scriptor. a Societ. Hafn. editor. P. II. p. 89
 —120.

1845. Differt. de Jejuniis Veterum Svio-Gothorum. Pr. Sv. Bring, Resp. *Aaron GUSTAFSSON. in quarto*, Lond. Goth. 1754. pp. 21.

Är en Fortsättning af samma Författares *Disput. de antiquissimis Christianorum Jejuniis*, *ibid.* 1753. *in quarto*. pp. 20.]

1846.

1846. Specim. Histor. de ritibus Ba-^{B. II. C. 4.}
ptismi veterum Sveonum. Pr. Laur. Arrhe-^{Sveriges}
nius, Resp. *Eric. WALL. in oct. Upsal.* ^{Kyrko-Hi-}
^{storia.}
1729. pp. 41.

Den som är hågad anställa en jämförelse emellan de här ömtalte, i Svenska Kyrkan, vid Döpfellen, vanlige Ceremonier, och de som i Norrige och på Island, intil Reformationen, varit brukelige, kan nyttja följande B.k.: "Syntagma historico-ecclesiasticum de Baptismo lociisque sacris ritibus in boreali qvondam Ecclesia usque ad reformationem observatis, ex monumentis patriis, tam sacris quam profanis, maximam partem mseris, contexit *Joannes OLAVIUS*, Hypnonesio Ill. Theol. & Antiqq. "patriæ Studiosus". Hafn. 1770. in 4:o. I Alph. 18 Ark. Et Utdrag läses *Neue Crit. Nachr.* ix B. p. 9. Greifsw. 1773. in 4:o. samt i Gjørwells *Allm. Tidn.* 1773. I D. n. 34.

1847. Dissert. histor. de Baptismo per immersionem. Pr. Sv. Bring, Resp. *Sam. MÖRTLING.* in 4:o. Lond. Goth. 1753. pp. 19.

1848. Dissert. Ritus circa Baptisimum Ecclesiæ Svecanæ hodiernos, cum gentilium, præsertim Romanorum, collatos sistens. Pr. *P. Ekerman*, Resp. *P. Alex. ÖHMAN.* in quarto, Upsal. 1758. pp. 26.

Lärda Tidn. 1758. n. 61. Påminnelser vid denna Afhandl. läsas i *Sv. Mercur.* Aug. 1758. p. 179—182.

1849.

B. II. C. 4. 1849. Observationes historicae circa
Sveriges Constitutionem Ecclesiasticam nostris Gud-
Kyrko-Hi- storia. *siwolagh* dictam; quas, Pr. Ol. Celfio, pub-
licae disquisitioni subicit *Ephr. L. SEPE-
LIUS. in quarto. Stockh. 1748. pp. 28.*

1850. Dissert. Hist. de Hierologia in
Nuptiis solenni. Pr. Sv. Bring, Resp. *Benj.
M. HULTHIN. in quarto, Lond. Goth-
1753. pp. 19.*

1851. Dissert. Hypomnemata nonnul-
la de Indulgentiis exhibens. Pr. Sv. Bring,
Resp. *Gust. Henr. KEVENTER. in quarto,
Lond. Goth. 1756. pp. 20.*

1852. Exercit. Academ. de Tabulis
Absolutoriis Romano Catholicorum. Pr. D.
Lundius, Resp. *Nic. EKHOLM. in oct. Upsal.
1711. pp. 29.*

Det märkvärdigaste i denna Disputation är,
Påfviska Legatens, Joh. Ang. Arcemboldi, år
1510, för Wadstena Kloster, utgifne Aflats-
Bref.

1853. Historiske Påminnelser om den
förr brukeliga Aflats-handeln i Sverige.

Uti Sv. Brings *Saml. af åtskill. Handlingar*,
i D. p. 122—137. Lågg hertil Påfve-Brefven
och Documenterne i 111 D. p. 192—205.

Vid slutet af en Handskrift, som under n.
J. 8. förvaras i Ant. Archivo, och innehåller
gamla H. Sten Stures Acter, se här nedanföre
n. 2903.

n. 2903, får man igen en Uplatz på det B.H.C. 4.
 som Aflats - Kråmaren *Anthוניus*, år 1491, ^{Sveriges}
 upburit uti Stiften i Sverige, för sina Confes- ^{Kyrko-Hi-}
 sions - Sedlar, bestigande sig til otroliga Sum- ^{storia.}
 mor, dels i Pecunia prompta, eller reda pen-
 ningar, dels in *Argento non Monetato*. Man
 hafver ock i brift på penningar tagit til godo
 med Ten och Koppar-kårl.

Et Document som utvisar, huru stor summa
 penningar, in *subsidium Cameræ Apostolicæ*,
 utgick af Linköp. Stift allena, år 1382, läses
 i Nettelbladts *Schwed. Bibl.* III St. p. 234
 —236.

1854. Differt. hist. de Interdicto. Pr.
 Sv. Bring, Resp. *Christ.* CASTENBERG. in
quarto. Lond. Goth. 1756. pp. 26.

1855. Differt. de Peregrinationibus
 religiosis. Pr. J. Upmark, Resp. Sv. M.
 BREDBERG. in oct. Upsl. 1704. pp. 37.

1856. *Fac.* BENZELII Differt. de
 Palæstina. in oct. Upsal. 1703.

Anföres här, efter Författaren, P. II. C. v.
 handlar: de *Gothorum in Terram Sanctam pere-*
grinationibus.

And. O. RHYZELIUS, de Exeqviis
 Christianorum.

Är Andra Delen, af Des Disput. de Sepul-
 tura Sueo-Gothorum, Uptal. 1709, in 8:o. Se
 här ofvanföre n. 1605.

Bibl. H. S. G. Del. 4.

K

1857.

B. II. C. 4.
Sveriges
Kyrko Hi-
storia.

1857. Dissert. Acad. de Canonizatione Sanctorum. Pr. J. Hermansson, Resp. Ol. KUMBLÆUS, fil. in quarto. Ups. 1730. pp. 45.

Egentel. angår Ofs sednare Strycket: *de Canonizatione Sanctorum Sueciæ.*

1858. Dissert. de Pseudo-Miraculis. Pr. Sv. Bring, Resp. El. WENERMAN. in quarto. Lond. Goth. 1748. pp. 24.

Lärda Tidn. 1749. p. 95.

1859. Exercit. Academ. Apotheosis veteris & recentioris Parallelismum exhibens. Præf. *Algoth.* A. SCARIN. Resp. And. Kraftman. in 8:o. Aboæ, 1732. pp. 103.

Sedan Författaren vilat; *plurimos in veterem religionem Christianam irrepsisse ritus gentilitios*, handlar han först *de Apotheosi Gentilium*, sedan *de Canonizatione Christianorum*, hvarefter jämnförelsen anställes.

Öfver denna Afhandling råkade Prof. Scarin i controvers med då varande Theol. Prof. i Åbo, sedermera Biskop i Skara, D. Dan. Juslenius. Skrifterna, å ömse sidor våxlade, kunna läsas hos Nettelblatt, *Schwed. Bibl.* v. St. p. 131—230,

Cap.

Cap. V.

B. II. C. 5.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

*Det Andeliga Ståndet, ifrån Christen-
domens början, intil Reformationen,
så väl af Sveriges Konungar, som Päs-
viska Stolen, förlänte Privilegier,
Förmåner och Rättigheter.*

1860. Msc Privilegia Clericorum,
in fol. Vol. 11.

Uti Ang. Archivo, n. E. 37.

1861. Privilegia Ministerio Ecclesia-
stico in inclyto Regno Sveciæ, a piis Re-
gibus & Regni proceribus qvondam beni-
gne concessa et indulta, (1219—1523).

Denna lilla Samling står i en fällynt Bok,
med Titel: "Privilegia qvædam Doctorum,
"Magistrorum, Baccalaureorum, Studiosorum,
"& Scholarium omnium, qvibus in bene con-
"stitutis Regnis & Rebusp. cum alibi, tum in
"Patria nostra charissima, Dei gratia, et lauda-
"tissimorum Dynastarum clementia & longa con-
"sverudine hæftenus gavisi sunt & etiamnum
"gaudent &c. — A Joh. RUDBECKIO, N.
"olim in Acad. Ubl. Prof. P. nunc v. Episco-
"po Arosiensi, fideliter collecta & exscripta &
"demum typis excusa Arosiæ, a P. Waldio,
"Consist. Typographo." in 4°. 9. A.

Förmodel. år Boken tryckt 1636. Åtmin-
stone år Biskopens Dedication til S. R. Råd
undertecknad fören, år, d. 23 April. Hon
blef straxt förbuden, säger Stiernman, *Bibl.*
K 2 *Swig-*

B. II. C. 5.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Svio-Goth. T. II. p. 169: "quia in illo plura
"regni tunc temporis Statui, Legi patriæ & Re-
"cessui Arosiensi contraria occurrunt".

Jämnför Alnander *Histor. Libror. prohibitor.*
in Suetia, Upl. 1764. in 4:o. p. 10, och E.
M. Fant *Historiola Literaturæ Græcæ in Sve-*
cia, Upl. 1775. in 4:o. p. 42, nota (d), samt
Canc. R. Lagerbrings *Företal framför Encyclo-*
pedien, p. V 111. Anmärkn. (**).

Documenter, som vittna om fordnas Sveriges
Konungars frikostighet emot det Andeliga Stån-
det, förekomma rätt många hos Messenius,
Örnhielm, Peringsköld, och i synnerhet Wil-
de, *Hist. pragm. Sueciæ*.

1862. *Epistolæ Summor. Pontificum,*
Regibus, Ducibus, Archi-episcopis, Epi-
scopis, ac universo Clero Regnorum Sve-
tiæ ac Gothiæ continuata temporum serie
datæ, quæ veterem Romano - Catholicam
eorundem Regnorum populorumq. fidem,
atque erga Sedem Apostolicam obedientiam
præclare illustrant. (1080—1372).

Bakom Joan. Vastovii *Vitis Aquilonia*, edit.
in fol. p. 154—198. Se här ofvanföre n. 1660.

1863. Msc. *Claudii Arrhenii ÖRN-*
HIELM Bullarium Romano-Sueo-Gothicum,
seu Sylloge omnium Romanæ Sedis Diplo-
matum, seu ut vocant, Decretalium Epi-
stolarum ad Reges, Duces, regniqve hujus
Proceres ac Ordines, Archiepiscopos, Epi-
scopos,

scopos, Abbates, Monasteria &c. scriptarum, ^{B: II. C. 5}
 unde a conspicuis magis rei Christianæ in ^{Sveriges}
 hoc regno initiis, usque ad tempora no- ^{Kyrko-Hi-}
 stra, aut nostris proxima, quibus lux in-
 numeris locis adfertur rebus patriæ, & veris.
 Scriptorum narrationibus conciliatur aucto-
 ritas, falsisque autem detrahitur fides. *in*
quarto. Voll. xi.

Der hade, efter Örnhielms död, fallit i Öf-
 verstens Er. Gyllengrips händer; men förva-
 ras nu, och alt sedan 1736 i Ant. Archivo,
 dock torde ännu en eller annan Tome fattas.

Uti *Catal. Libr. qui in Hist. & Antiquit. Pa-*
triæ sub imp. Car. XI publicati sunt, tr. 1690.
 kallas det "Volumen spissum & ingens, edi-
 "tioni dudum paratum"; men Örnhielm själf
 var mycket ovils, om det någonsin torde i
 dagsljuset framtråda, se des *Hist. Eccl.* p. 500.

Om Örnhielms *Bullarium*, hvaraf et Band
 åter kommit til rätta, och blifvit til Ant. Ar-
 chivum inlämnat, läses et All. Sam. Gagneri
 Bref, i Gjørwells *Allm. Tidn.* 1770. n. 136.
 p. 543.

1864. Msc. Bullarium Romano-Sveo-
 Gothicum, sive Sylloge omnium Romanæ
 Sedis Diplomatum, vel Decretalium Episto-
 larum, ad Regni Svio-Gothici Reges, Du-
 ces, Proceres ac Ordines, Archi-Episcopos,
 Episcopos, Abbates, & Monasteria scripta-
 rum, quas ad rei antiquariæ illustrationem,
 tam in Historia ecclesiastica, quam politi-

B. II. C. 5. ca, a primis fere religionis Christianæ in-
 Sveriges
 Kyrko-Hi- tiis, usque ad tempora Reformationis, ju-
 flora. sta serie collectas, ex genuinis maxime O-
 riginalibus & partim authenticis in R. Ant.
 Archivo servatis, fideliter exscribi, atque
 Sigillis pontificalibus in fidem delineatis,
 edi curavit Joh. PERINGSKÖLD. in fol.
 Voll. III.

Förvaras uti Ant. Archivo, n. E. 1, 2, 3.

Första Bander går ifrån *Agapetus II*, år 955,
 til *Bonifacius VIII*. Andra Bandet ifrån *Cle-
 mens V*, til *Bonifacius IX*, år 1399. Tredje
 Bandet börjar med år 1400, under samma Påf-
 ve, och stadnar vid *Clement VII*, och år 1524.
 Hårtill hörer n. E. 103. "Index & summa E-
 "pistolarum, quæ in hoc Bullario continentur;
Item. "Annotatio Epistolarum Papalium, quæ in
 "Libris impressis, vel Codd. Mæris Bibliothecæ
 "publicæ Upsalienfis reperiuntur". Vol. in fol.

En *Retensto Bullarti Romano-Svio-Gothici*,
 väntas af Canc. R. och R. Historiogr. Herr
Magnus v. CRLSE, såsom i Stycket af des
 "Apparatus ad Historiam Svio-Gothicam, quo
 "Monumentorum & Scriptorum, præsertim an-
 "tiquorum, hanc illustrantium, Cognitio datur;
 et Verk som visserligen hedrar sin Författare.
 Profarket som jag sedt, är tryckt i Stockholm,
 1771 in 4:o. Sedermera skal Kongl. Boktryc-
 karen Fougt hafva åtagit sig Förlaget af detta
 Arbete: Flere Ark skola också blifvit afdrag-
 ne; men dervid brukats så mycken, dels sjelf-
 rådighet, dels vårdslöshet, at Författaren icke
 igenkânt sit Arbete, och de tryckta Arken
 såle-

fäledes måst aldeles supprimeras, utan at man vidare därvid lagt handen.

B. II. C. 5.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Af det 1771 tryckta Profarket ser jag, at de rencenserade Påfve-Brefven sträcka sig ifrån *Postalis* I a. C. 817, alt intil *Gregorius XIII*, 1572. Methoden, som Författaren brukat, kan af följande ställe i Företaler bäst inhämtas: "Sectionem primam Monumentorum ecclesiasticorum Bullis Papalibus destinavimus. Harum enim, quæ res nostras illustrent, collectiones in Archivis, vel Bibliothecis, latentes & communi Historicorum usui quodammodo surreptas, diu dolumus. In extenso non sistimus, nisi paucissimas: neque enim nostri hoc fuit instituti, nec si fuisset, sumtus grandioris Operis permisissent. Brevem itaque & aliquatenus sufficientem dabimus recensionem, indicatis diligenter Auctoribus, editis ineditisque, apud quos vel ipsæ habentur Decretales, vel citantur; ut specialior notitia hanc optantibus prona sit & facilis &c". Jämnför *Alm. Tidsn.* 1770, St. 107. p. 426.

1865. De Legatis Nuntisque Papalibus in Sveciam missis. Dissertationes II. Pr. P. Ekerman, Respp. *Joh. Gust. KINBERG & Laur. LÖNNER.* in quarto. Upsal. 1763, 1764. pp. 32.

Den första som namngifves är *Ebbo*, Archib. i Reims 829, hvilken likväl aldrig kom til Sverige. Och den sistå, *Franc. de Mala Spina*, som fölgde med K. Sigismund in i Riket 1593.

B. II. C. 5.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Vid slutet af Registret, framför Joan. Magni *Hist. Metropolit.*, namngifvas allenast sju Påf-
vilka Legater, af hvilka Guilielmus Sabinens.
är den första, och Joan. Magnus den sista.

1866. Differt. hist. polit. de Condo-
miniis superioris ævi Sveticis, qvam, Pr.
A. A. Scarin, publice examinandam sistet
Fabian. N. GUDSEUS. in oct. Aboæ 1729.
pp. 32.

Författaren handlar förnämligast om Condo-
minium Clericorum & Laicorum.

1867. *Algoth. A. SCARIN* Exercita-
tiones Academ. III de Denario b. Petri,
Suetice *Pedersöhre. in quarto. Aboæ, 1737,*
1739, 1740. pp. 74.

En lärd och curieux Afhandling: något yt-
terligare i det äminet väntades af Författaren,
men dertil är nu mera inter hopp öfrigt.

Eljest känner man också: "*Johan. FABRI-*
"CII Differt. de Denario S. Petri". Altdorff
1679. *in 4:o.* Omtr. uti des *Amoenit. Theolog.*
Helmst. 1694, *in 4:o. n. 1.* men deruti före-
kommer ganska litet om Sverige.

1868. Differt. de Decimis Christia-
norum. Pr. Sv. Bring, Resp. *Benj. M. HUL-*
THIN. in quarto. Lond. Goth. 1754. pp. 15.

1869. Differt. hist. polit. Gentium,
præcipue Sveo-Gothicarum, qvoad ad De-
cimas jura excutiens. Pars. 1. Pr. *Alg. A.*
SCA-

SCARIN, Resp. Andr. B. Skarin. *in quarto*. B. II. C. 6.
Aboæ 1744.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Jag tror kunna tillägna Præses denna Afhand-
ling; hvaraf likväl Fortsättningen saknas.

Cap. VI.

Stiftens Historia, och deras Biskopars Chrönikor och Lefvernes - Be- skrifningar.

Sect. I.

Förteckningar på Svea och Götha Rikets
Biskopar;

Item

Biskops-Chrönikor.

1870. Catalogus Præfulum & Archi
Præfulum, qvotqvot ab viii:o Christi Se-
culo, usque xv:m, Svecicæ præfuerunt Ec-
clesiæ.

Denna Förteckning öfver de sju Äldsta Stif-
tens Biskopar, står i Messen. *Scand. Ill. T. ix.*
L. v. Äfven därstädes, C. xxvii, står en För-
teckning på Församlingarne, som, efter Messe-
ni räkning, då för tiden lydde under desse Stift.

1871. Chronicon Archi - Episcoporum. +
Episcoporum, Superintendentium, Acade-
miarum, & Gymnasiorum in Regno Sve-
ciæ ad an. 1692.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
stori 1.

Uti Joh. Flachsenii *Chronologia Sacra*, Abnæ 1692. in 8:o. p. 67—81. Är en blott Förteckning.

1872. *Catalogus Chronologicus Præfulum, sive Archi-Episcoporum. Episcoporum, nec non Superintendentium Regni Sveciæ. E diversis collectus & Clero Holmensi consecratus. Una cum Appendicè, quæ continet Seriem Pastorum Holmiensium primariorum, Pastorum Ridderholmensium, nec non Rectorum & Con-Rectorum Scholæ Triv. Holm. in oët. Holmiæ, Werner. 1711. pp. 56.*

På sidsta sidan läses Författarens namn, *Michael ZETHRIN*, Conrector vid Stor-Scholan i Stockholm.

+ 1873. *Chronicon Episcoporum per Sveciam, Gothiam & Finlandiam, cuilibet successive Dioecesi, ab Anno DCCXXXV. ad præsentem usque MDCCI, præfidentium, vitam complectens, succincte ac veraciter concinnatum a Joh. MESSÉNIO. in oët. Stockh. vid. Cutterwitz. 1611. pp. 126. except. præmis. & amendand.*

+ Omtr. i Leipzig, med et Företal af Professoreu därstädes, Adam Rechenberg, 1685. in 12:o. pp. 172.

Detta är et ibland Messenii första Arbeten, mycket felaktigt och ofulkomligt; hvarföre han ock sedan fant sig föranlåten, uti sin
Stoud.

Secund. illustrata, och särdeles uti sina *Libris* B. II. C. 6
Analektorum, derflamma, på ganska många stäl- ^{Sveriges}
 len, at rätta, ändra och föröka. Han förer ^{Kyrko-Hi-}
 icke allenast de gamla Stiftens första Biskopar ^{storia.}
 til orätta År, och ofra blandar den ena med
 den andra, utan förbigår också, eller utesluter
 aldeles många af dem. Rhyzlius *Episcopo/top.*
 Förer. p. 11 och p. 13.

Uti Förtekn. på Handskrifterne, som förva-
 ras i Friherrl. Rålambska Bibliotheket, finner
 jag Messenii Biskops-Chrönika uptagen, med
 (D. Olai) Swebilii egenhändigå Anmärkningar.

1873 a). *Hagv. SPEGELS* Svenska
 Kyrkio-Historia, 11 Delen, som innehåller x
 Biskoparnas Namn, Lefverne och Ämbetes
 Förrättningar, uti the sju äldsta Stiften,
 alt ifrån Christendomens första begynnelse
 m. m.

Se här ofvanföre n. 1651.

Vid de sju beskrifna Stiftens äldsta Bisko-
 par, har Autoren föga mera gjort, än lårit i-
 från Latinen på Svenska öfversätta J. Messenii
Chron. Episcoporum, hvad han om de lednare Bi-
 skopar sjelf tillagt, är ej heller utan fel. Rhy-
 zel. l. c.

1874. Msc. Cl. Arrhenii ÖRNHIEM
 Historia Episcoporum & Sacerdotum Sve-
 ciae, rerumque circa ipsos memorabilium.

Anteknas, såsom et mer än halft färdigt Ar-
 bete, uti *Catal. libr. qui in Hist. & Antiqu. pa-
 triae sub imp. Car. XI. publicati sunt.* p. 18.

1875.

B. II. C. 6.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

+

1875. *Andr. Ol. RHYZELII, S. S. Th. Doct. Ep. Lincop. Episcoposcopia Svoio-Gothica*, eller en Svea-Göthisk-Sticht- och Biskops-Chronika, om alla Svea och Götha Rikets Sticht och Biskopar, ifrå början, intil närvarande tid, bestående af två Delar. Med några Anmärkningar och fulkomligt Register. Förre Delen, om the sju gamla Svea och Götha Rikets Sticht, och thes Biskopar. — Senare Delen om Svea och Götha Rikets sju Nyare Sticht, samt om thes Biskopar och Superintendenter, intil vår varande tid, &c. *in quarto*. Linköping, Björkegren, 1752. 360 och 170 *sid. förutan Ded. och Grat. 22 sid.*

Lärda Tiden. 1753. p. 169. S. J. Baumgarten. Nachr. von merkw. Büch. v. B. p. 242.

Författaren hade snart i 40 År samlat ämnen til detta Verk, och sammankrifvit vidlyftigt på Latin en *Episcoposcopium Svoio-Gothicam*; men som föga hopp var til en så stor och kostbar Boks aflätning i Sverige, så lät han vid Riksdagen 1747; af de andra Herrar Biskopar öfvertala sig, at af det större Latinska Arbete göra et Utdrag, på Svenska, och det samma genom trycket utgifva.

Vid hvart och et Stifts Beskrifning förekomma fyra Hufvudstycken: 1) Om Stiftets ålder, storlek, gränzor, och dervid gjorde ändringar; 2) Om the Påfviska; 3) om the Evangeliska Biskopar; och 4) om the gamla Kloster och nuvarande Lårohus, eller Scholär-i Stifter.

Huru

Huru litet detta arbete är fritt ifrån fel ^{B. II. C. 6.}
 och mistag, utvisar den där öfver anstälte ^{Sveriges}
 Granskning, i *Sv. Mercur.* Jan. 1761. p. 419 ^{Kyrko-Hi-}
 —430, och vidlyftigare, i en Afhandling uti ^{storia.}
Nya Sv. Biblioteket, 11 B. x St. p. 645—
 696, med Titel: "Anmärkningar vid D. A. O.
 "Rhyzelii, år 1752, utgifna *Episcoposcop.* öfver
 "någre där införde berättelser, som äro stridan-
 "de dels emot hvad Autor själf berättar på an-
 "dra ställen, dels ock emot det man eljest fin-
 "ner af vår Svenska Historia".

Sect. II.

Upsala Stift.

§. 1.

Stiftets Historia.

1876. Mfc. Registrum Ecclesiæ Ca-
 thedralis Upsalensis.

Uti Ant. Archivo. n. A. 17.

"Archi-Bisk. Hemming lät år 1344, genom
 "några Caniker, sammankrifva denna Perga-
 "ments-Bok, *in fol.* hvilken innehåller åtskilli-
 "ga *Historica Ecclesiastica*, såsom först et *Caleu-*
 "dar. *perpet.* och Förtekning på de gamla Ar-
 "chi-Biskoparne och Canikedömen, med thesas
 "Gods och Gårdar; däri finnes ock en *Catal.*
 "*Regum Suec.* samt *Vita Et miracula S. Erici*,
 "med Afskrifter af gamla Statuter, Förordnin-
 "gar, Testamenten och Begåfningar, til Kyrkor
 "och the Andeligas Underhålle &c. Hvilken
 "Bok är lika lydande med själfva Hufvud-Bref-
 "ven,

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"ven, the ock ännu merendels finnas *in Ori-*
"*ginali*, under K. Ant. Archivi förvar behållne,
"Thetta historiska Register hafva the Andelige
"Herrar fordom, för sina Gods och Inkomster
"Skull, hållit i stort värde", Peringsköld, *Mo-*
num. Ulleraker. p. 147. Jämnför Er. Benzelijs
Prolegom. ad Mon. vet. Eccl. S. G. p. XIII.

Öfverflödigt är påminna, at flere stycken ur
denna Handkrift numera finnas tryckte,

Kopmannus var den sista Biskop, och *Ste-*
phanus den förste Archi-Biskop i Upsala.

De af Påven Alexander III för denna
sednare, i Sens, år 1163 utfärdade Bref, kun-
na läsas hos Örnhielm, *Hist. Eccles.* p. 482,
och i Peringsköld. *Monum. Upl.* p. 163. En för
alla gånger anmärkes, at så väl hos desse Au-
törer, som hos Wilde, *Hist. pragm. Sueciæ*,
och ibland *Skriftel. Bevisen* til Spegels Bisk,
Kron. många, Upsala Stift rörande, Handlingar
och Documenter, förekomma, hvilka alla här
at upräkna, vore för vidlyftigt.

1277. Literæ communitatis de Sata-
gundia, de limitibus inter Upsalensem &
Aboensem Episcopatum. Dat. ap. Eccle-
siam Kumo, d. 16 Jul. a, 1373.

Uri Nettelbladts *Schwed. Bibl.* III St. p. 233.

1278. Statutum Birgeri Regis pro
Helsingis de eorum decimis prædialibus &c.
Dat. Stockh. a. 1297. III. id. Jul.

Ibland *gamla Stadgarne*, vid *Biörköa Rätten*,
utgifven af J. Hadorph, Stockh. 1687. *in fol.*
p. 6. 1879.

1879. Några Jämtlands Stadgar och B. II. C. 6.
 Bref, ther af man see kan, huru then Or-^{Sveriges}
 ten fordorm under Upsala Erkie - Biskop ^{Kyrko-Hi-}
 lydt hafver. ^{storia.}

De gå ifrån 1356, til 1525, och äro tryck-
 te bakom *K. Olafs Saga, på Rijm*, utgifven af
 Hadorph, Stockh. 1675. in 8:o. p. 137—173.

1880. Dissert. hist. Disfidia de Pri-
 matu inter Sedem Archiepiscopalem Upsa-
 liensem & Lundensem, breviter exponens,
 quam, Pr. C. F. Georgii, publicæ disqui-
 sitioni subjicit Jon. TENGBORG, in quarto.
 Upsal. 1766. pp. 16,

Lärda Tiden, 1767. n. 7.

§. 2.

Om Kyrkor i Upsala Stift.

1881. Ulleråkers Hårads, med Up-
 sala Stads-Kyrkiors Beskrifning (af Carl Gust.
 FREDIANI) in quarto. 6 a.

Författaren var Rådman i Upsala. Af denna
 hans Beskrifning äro allenast desse 6 a. tryckte,
 när, kan jag icke säga, ty Titelblad gifves icke,
 dock synes af et och annat ställe, som hade
 det skedd på 1730:talet.

Redan, år 1711 eller 1712, hade han låtit
 trycka en Beskrifning öfver Grafftenar och E-
 pitaphier uti Upsala Dom-Kyrka, också utan
 Titelblad, in fol. 44 sid. hvartil, såsom *Custor*
 utvisar, skulle komma en *Index*. Dessa Ark
 låra

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

lära tidigt blifvit skingrade, ty man får nu sållan se dem; man kan ock ganska väl vara dem förutan.

Om gamla Upsala Domkyrka, des flyttande til Öster-Aros, den nyares Byggnad, Monumenter, m. m. handlar utförligen J. Peringsköld, så väl *in Monum. Upland.* som *Monum. Ulleraker.*, hvarest jämväl många Påfve-Bref och andra Handlingar finnas, som angå denna Kyrka. Han beskriver också, utom de öfrige Upsala Stads Kyrkor och Capell, Waksala, Danmarks, Nås, Wänge, Låby, Börje och Jomkijls Kyrkors märkvärdigheter.

1282. Uplands Kyrkors Märkvärdigheter, tillika med Kanikernes, Presternes och Kyrkoherdernes Förteckningar vid hvarje Församling, utaf Bref, Griftstenar och Kyrkio-Böcker sammanhemtade, och med höga Vederbörandes tillåtelse til tryck befordrade af *Carl Gust. FREDLUND.* in 4:o. Upsala 1725. 6 a.

Äter et afbruter arbete, som innefattar alla näst Bålunge och Hagunda Hårader.

§. 3.

Upsala Stifts Biskops-Längder och Biskops Chronikor.

1883. Incerti Scriptoris Sveci, qui vixit circa an. Chr. MCCCXLIV; breve Chronicon de Archiepiscopis & Sacerdotibus cæteris Ecclesiæ Upsalienſis, numquam antea publi-

publicatum. Primus edidit, notisque ac ^{B. II. C. 6.}
 indice necessariis adornavit ^{Sveriges} *Joan. Scheffé* ^{Kyrko-Hi-}
 rus, Argentorat. in *oſt.* Upsal. Curio 1673. ^{ſtoria.}
 pp. 256. except. præmiſſ. & ind.

E. W. Tentzels *Monatl. Unterred.* 1690. p.
 153. *Hamb. Beytr.* 1741. p. 393.

Omr. år denna Biskops - Chronika, uti E.
 Benzeli *Monum. Vet. Eccl. S. G.* p. 37—62,
 med Titel: "Chronicon Verus de Episcopis,
 "Archiepiscopis, Præpositis, Archidiaconis, Ca-
 "nonicis &c. Ecclesiæ Upsalensis, ab Anonymo,
 "qvi vixit circa medium Seculi xiv, inchoatum,
 "& ab aliis postea continuatum, editione cla-
 "riff. Viri J. Schefferi emendatus". Läs Ben-
 zeli *Prolegomena* och hans Anmärkningar p.
 186—216.

1884. Incerti Scriptoris Sveci Chro-
 nicon primorum in Ecclesia Upsalensi Ar-
 chi-Episcoporum, ex veteri Membrana edi-
 tum & brevibus notis illustratum. in 8:o.
 Upsal. Werner. 1705. 1 a.

Nova Liter. Mar. Balth. 1705. p. 318.

Utgifvaren Doct. *Ol. Celfus* har, utom An-
 märkningar, tillagt en Konunga-längd, tågen
 ur samma Handskrift. Första Uplala Biskopen
 kallas här *Sverinius*: Författarens, som tyckes
 hafva lefvat emot slutet af xiii Seculo, stan-
 nar vid Archi-Bisk. *Nicolaus Allonis*.

1885. Historia Metropolitana Eccle-
 siæ Upsalen. in Regnis Svetiæ & Gothiæ.
Bibl. H. S. G. Del. 4. **L** A 30.

B. II. C. 6. A *Joanne MAGNO* Gotho, Sedis Apostoli-
 Sveriges
 Kyrko-Hi- cæ Legato & ejusdem Ecclesiæ Archiepi-
 storia. scopo collecta. Opera Olai Magni Gothi
 ejus fratris in lucem edita. in fol. min. Ro-
 mæ, ex officina Vincent. Luchini, 1560.

Företalet inträger baksidan af Titelbladet: följa, Ol. Magni Dedication til Påfven Paul IV, daterad: "Ex ædibus divæ Brigidæ viduæ, xx "Febr. 1557", och Registret, tilsamman 7 blad. Sjelfva Verket består af 179 sid. och vid slutet, under Joh. Magni Epitaphium, hvilket Brodren Olaus M. författat, står; excusit Romæ in ædibus divæ Brigidæ".

Jo. Mollerus, *Hypomnem. ad J. Schefferi Susc. Lit.* p. 367, och efter honom Lenglet du Fresnoy, *Catal. des princip. Historiens*, säga Boken vara tryckt i Rom 1557, hvilket icke är så ogrundat, som M. Nöberg menar, i sin *Disp. de merit. & fatis J. & O. Magnorum* p. 36, ty, ånsett på Titelbladet af de Exemplar, jag haft tillfälle at se, Årtalet 1560 tydeligen är utslätt, finner man likväl, af datum under Dedicationen, at Boken år 1557 redan måste varit färdig tryckt. Til åfventyrs torde hon, så väl för Ol. Magni dödsfall, som för andra mellankommande händelser, icke fåt Titelblad, eller blifvit almannt utgifven, för än år 1560, ty at med Nicéron, *Memoires*, T. xxxv, p. 319, statuera tvenne Uplagor, en af 1557, och en annan af 1560, därtill har jag ingen anledning.

Vare härmed huru det vill, så är vilst, at Boken med skäl räknas ibland de sällsynaste
 Sven.

Svenska Böcker: se *Hamb. Bibl. Hist.* Cent. B. II. C. 6. VII, p. 76, och Vogt, *Catal. libr. rar.* p. 429, dock bör häraf intet slutas til arbetets godhet, ty det är ganska felaktigt och ofullkomligt; hvilket också Författaren sjelf synes medgifva, i det han tillstår, at han i hast, *obiter*, sammanskrifvit denna Historia, under sin vistande i Danzig, år 1536, Likväl visar J. Schefferus, i anmärkningarne til det af honom utgifne *Chronicon Archiepiscoporum Eccl. Ups.* at Jo. Magnus, vid utarbetandet af sin *Hist. Metropolitana*, nytjat det så kallade *Registrum Eccl. Cathedral. Upsal.*

1886. Förteckning på Biskoparne och Erchiebiskoparne i Upsala.

Uti Joh. Enbergs *Korta Berättelse om Upsala Stad*, p. 158—170.

1887. Joh. PERINGSKÖLD, om Biskoparna och Archi-Biskoparna i Upsala, med deras Monumenter.

Uti des *Monum. Vlleraker.* Capp. ix och x, p. 127—188. Archi-Biskoparnas Sigiller äro också här afritade.

§. 4.

Upsala Stifts Påfviska Biskopar och Archi-Biskopar.

*) Betyder, at des Bild finnes stucken i Koppar.

**) At öfver honom är slagen Medaille, eller skådepennig.

IV. HENRICUS, Ep.

Se ibland Helgonen.

L 2

L. STR.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

I. STEPHANUS, A. Ep.

Se ibland Helgonen.

II. JOHANNES (I).

Se ibland Helgonen.

VI. OLAVUS (II).

1888. Epistola Honorii (III) P. P. ad Episc. Scarensem & Elect. Lundensem, qva Electio Episcopi Strengenensis (Olai) in Archiepiscopum confirmatur. Dat. Laterani, iv. Id. Febr. a. 1224.

Uti Vastovii *Vit. Aquilon.* p. 174, och hos Wilde, *Hist. pragm. Succ.* p. 361.

XX. BIRGERUS Gregorii.

1889. Upsala Canikers Berättelse til Påfven Urbanum V. om theras Archi-Biskops Petri dödeliga afgang, och Probstens Birgeri Gregorii utväljelle i thes ställe. Dat. d. 9 Nov. 1366. (på Latin).

Skriftel. Bevis, n. 7, p. 21. Wilde, p. 372.

XXI. HENRICUS Caroli.

1890. Upsala Capitels Berättelse til Påfven Gregorium XII, om A. B. Henrici död, och Pr. Andreæ Johannis election til A. B. af d. 24 Mart. 1408, (på Latin).

Skriftel. Bevis, n. 8. p. 26. Wilde, p. 376.

Dompr. Andreas, ehuru han hade samtyckt til sit val, lät sig dock af Dr. Philippa öfvertala,

tala, at i stället för at varda A. B. hellre blifva B. II. C. 6.
Biskop i Strengnås. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

XXII. JOHANNES (IV) Jerechini.

1891. Sigtuna Magistrats intygande
om -- Jöns Jerekafons den Ovaldes Lefverne.

Uri Gjørwells *Nya Sv. Bibliot.* II B. 1 Sr.
p. 36.

XXIV. OLAVUS (V) Laurentii.

1892. Upsala Dom-Capitels Berät-
telse til K. Erik af Pommern, om A. B.
Johannis Haqvini död, och Pr. M. Olavi
Laurentii utväljelse i thes stad Dat. 1432,
(jämte Konungens Svar, och flere detta
Val beträffande Handlingar).

Ibland *Skriftel. Bevis.* n. 9—15. p. 32—44.

XXVI. JOHANNES (VI) Benedicti.

1893. Påfvens Nicolai V. Fullmagt
för Dompr. Johannes Benedicti, at blifva
A. B. i Upsala.

Skriftel. Bevis. n. 19. p. 50.

1894. Bulla Pii II P. P. pro relaxa-
tione Archiep. Upsal. ad Magdeburgensem
& Rigensem Archiepp. & Strengnensem
Ep. Dat. Senis, VIII. id. Mart. 1463.

Samma dag utfärdades också en "Bulla pro
"absolutione Capituli Uplalensis, ob Interdictum
"metu violatum".

R. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1895. Archi-Bisk. Jónses ópna Bref, ang. den Förlikning, som var skedd emellan honom och Riksfens Råd och Ständer, öfver det uppå honom föröfvade våld och roof, dat. Upsala, 1466.

Skriftel. Bevis n. 22, p. 52.

Flere Handlingar, som angå denna oroliga och för Riker högst skadeliga Man, förekomma här nedanför, L. 111, C. 111. Seft. VII. §§. 6, 7, 8.

XXVII. JACOBUS Ulphonis.

1896. Bulla Pauli II. P. P. qva Jac. Ulphonis, speciali provisione, Archiep. constituitur. Dat. Romæ, xv Cal. Jan. 1469.

Valer stadfästades ån ytterligare genom et annat Påfvebref, dat. vi Cal. Junii 1470.

XXVIII. GUSTAVUS TROLLE.

1897. Bulla Leonis X. P. P. contra Petrum Jacobi, Decan. Eccl. Aros. olim Stenonis Cancellarium & ejus complices. Dat. Malliani Portuens. Dioces. d. 12 Maji a. 1520.

Wilde Hist. pragm. Suet. p. 432.

1898. P. Leonis X Bref til A. B. i Lund och B. i Roschild, om then oförått, som var skedd A. B. Gustav, i Upsala. Dat. ibid. d. 13 Maji 1520.

Wilde, p. 431. Skriftel. Bevis. n. 32. p. 70.
1899.

1899. Literæ gubernatoris Gustavi E. B. II. C. 8.
rikfons ad Archiep. Gustavum Trolle. (Si-^{Sveriges}
ne Dat.)^{Kyrko-Hi-}
^{storia.}

Monum. polit. eccles. ex Archivo Palmisköld.
edit. p. 2 A. B. anmodas, at komma in i Ri-
ket tilbakars, therfamma och thes inbyggare
at hjelpa förfvara, m. m.

XXIX. JOHANNES (VII) Magni (*).

1900. Archi-Bisk. Johannis Magni
Bref 1) til Ångermanlänningarne, skrifvit
i Dantzic 1530, 2) til Kon. Gustaf skrif-
ne ibid. 1534, 3) til Upsala Dom-Capitel,
af d. 20 Dec. f. å.

Skriftel. Bevis n. 34—36, p. 77—82.

1901. *Andr. NOBERG Specim. Acad.*
de meritis & fatis Johannis & Olai Ma-
gnorum. in quarto. Upsal. P. I. 1741. P. II.
1743.

Författaren, slutel. Kyrkoh. i Mogata och
Börum, Linköp. Stift, lefde til 1767.

1902. La Vie de Jean Magnus.

Hos Nicéron, *Mem. pour servir à l'Hist. des*
Hom. ill. dans la Rep. des Lettres, T. xxxv,
p. 314—319. Äfven därstädes, p. 319—322,
står Brodrens, Olai Magni Lefverne.

§. 5.

Upsala Stifts Evangeliska Årke-Biskopar.

L. LAURENTIUS PETRI, Neric. (*).

L 4

1903.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1905. The tvenne Bröder och Ne-riks-boer, som then. Evangeliska Låran införde uti Nordlanden, then äldre, Mst. Oluff Petri Phase, första Evangel. Kyrkio-herde öfver Stockholms Stad, then yngre, Mst. Lars Petri, hin gamle, första Evangel. Erchiebiskop uti Upsala, til lefverne och vandel beskripte af *Joh. Gøstaf* HALLMAN, Gøstafsson, *in quarto*. Stockh. Biörckman, 1726, 176 sid. *utom Ded. Gratul. Föret. och Reg.*

Aff. Lit. Svec. 1726, p. 177, 226. 1727, p. 244.

Författaren har visat stor flit, men är, såsom den förste i ämnet, icke fri från fel och misstag.

II. LAURENTIUS PETRI, Goth.

1904. Msc. *Abr.* A. ANGERMANNI och *Joach.* OLA1 Berättelse om A. B. Laurentii Gothi yttersta Tros-Bekännelse och dödliga afgang i Upsala, d. 12 Febr. 1579. *in quarto*.

Ibland Handskr. i Frih. Rålambska Bibl. på Högskjöld.

IV. *Abrah.* Andreæ ANGERMANNUS.

1905. A. A. ANGERMANNI *Apolo-*gia in satisfactionem fugæ. Tr. tillika med L. Petri *Refutatio erroris Herbesti*, hvilken Tractat Angermannus lät uplägga i Hamb. 1588. *in 8:o*.

Se

Se mera om honom hos Werwing, *K. S. B. II. C. 6. gism. och K. Carl IX Hift.* på flere ställen. ^{Sveriges} Om hans Lefverne och Skrifter, handlar Mol- ^{Kyrko-Hi-} ^{storia,} *ler, Cimbr. Lit. T. II, p. 38.*

V. NICOLAUS OLAI, Bothniens.

1906. *Narratio Caroli PETRI Dan-nemorens. de extremis M. Nicolai Bothni-ensis Archiep. Ups. Stockh. d. 7 Junii a. 1600.*

Uti *Monum. polit. ecclesiast. ex archivo Palm-sköld. edit. p. 213—217.*

VI. OLAVUS MARTINI.

1907. En Christelig Lik-predikan, hållen i Upsala Dom-Kyrkia, uthöfver M. Ol. Martini, Erchieb. i Upsala, Lijk, af *Joh. RAUMANNO. in quarto. Stockh. Reufner. 1611.*

Tredie stycket i denna Predikan innefattar des Lefvernes-Beskrifning.

VII. Petr. KENICIUS.

1908. Lik-predikan öfver *Honom*, hållen i Upsala, af *Joh. RUDBECK*, och tr. i Westerås, hos Wald. 1637, *in quarto.*

VIII. Laur. PAULINUS Gothus (*).

1909. L. PAULINI G. *Oratio introductoria ad Archiepiscopatum Ubsaliens. habita Ubsal. d. 21 Sept. 1637, in quarto. Aes chil. Matthiæ. 7 a.*

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

Innehåller Fullmagterne; vid slutet äro aftryckte: *Constitutiones Ecclesiasticæ*, uprättade i Prästmötet, i Uplala, d. 22 Sept. 1637.

1910. Lik - predikan öfver *Honom*, hållen uti Strängnäs af D. Joh. MATTHIÆ, och tr. ibid. hos Brochenius 1651. in 4:o.

1911. Monumentum, qvod sacræ Memorix *Ejus* consecravit Ol. VERELIUS. in fol. Upsal. Esch. Matth. (1647). pp. 25.

Omtr. uti *Verelianis*, Lincop. 1730. in 8:o. p. 269—305.

1912. Memoria parentalis L. Paulini G. publice recitata in Gymnas. Strengn. a. Joh. Magni WESTHIO. in 4:o, Nycop. Grefve. 1647. 7 a.

1913. Consolatio, quam super excessu *Ejus* ad generum & filios, contestandi affectus sui gratia, scripsit Edvard. PHILIPPI Goth. in 4:o. 1647. 1½ a.

IX. Joh. Canuti LENÆUS,

1914. Memoria *Ejus* a Joh. SCHERFERO conscripta. Upsal. 1669. in quarto. pp. 16.

Omtr. uti Henr. Witten *Memor. Theolog.* Dec. XIII. p. 1650, och i Stiernmans *Bibl.* S. G. T. II. p. 266.

1915. Ol. RUDBECKII Programma in *Ejus* obitum. Upsal. 1669. Fol. pat.

Och

Och hos Stiernman l. c. p. 276—280.

B. H. C. S.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1916. Oratio in *Ejus* vitam & obitum dicta a Mart. BRUNNERO. in 4:o. Upsal. 1722. pp. 43.

Samt hos Stiernman, l. c. p. 244—265.

1917. Tumulus *Joh. Lenæi*, inter iusta exequialia positus a M. C. M. P. in fol. 1 a.

X. Laurent. STIGZELIUS.

1918. Memoria *Ejus*, conscripta a *Joh. SCHEFFERO*. in fol. Holmiæ. Wankif. 1677, pp. 22.

Omtr. i Stiernm. *Bibl. S. G. T.* ii, p. 502—515.

1919. Indictio Funebris Laur. M. Stigzelii facta a *Joh. COLUMBO*. Upsal. 1677. in quarto.

Och uti H. Witten *Memor. Theolog.* Dec. xv, p. 1924, samt hos Stiernman, l. c. p. 516—522.

1920. Mart. BRUNNERI Oratio in *Ejus* obitum.

Hos Stiernman, l. c. p. 481—502.

XI. Joh. BAAZIUS.

1921. P. HOFFWENII Programma in *Ejus* funere, scriptum Upsal. d. 18 Sept. 1681. in fol.

Omtr.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Omtr. i Nettelbladts *Memor. viror. in Sue-
cia eruditor.* Semidec. IV, p. 241—256.

1922. *Er. BENZELII* Programma in
Ejus funere, (scriptum ibid. e. d. & a. in fol.

1922 a). Msc. Oratio Parentalis in
Ejus obitum, habita ab *Erico BENZELIO*.
Upsal. 1681.

En affkrift ägde Frih. von Nettelbla: se
Förtekn. på des Bibliothek, P. II, p. 112.

XII. Olav. SWEBILIUS.

1923. *J. ARRHENII* Programma in
Ejus funere.

Uti Pippingii *Memor. Theologor.* Dec. IX,
p. 1441.

1924. Oratio parentalis in *Ejus* me-
moriæ, Upsal. recitata a *Laur. NORR-
MANNO.* in quarto. Holmiæ. Werner. 1717,
pp. 58.

Och i *L. Norrmanni Orat. panegy. & Pro-
gram.* edit. Stockh. 1738. in 4to. p. 210—239,
samt i Nettelbladts *Memor. Viror. in Suecia
erud.* Semidec. I. n. I.

XIII. Ericus BENZELIUS. (Pater) **

1925. Elogium *Ejus*.

Uti *Act. erudit. Lips.* Suppl. T. IV, p. 373.

1926. Lilia in tumulum ac monu-
mentum *Ejus*, a *Joh. ESBERGIO*, sparfa.
in quarto Upsal. s. a. pp. 70.

Omtr. i Nettelbladts *Mem. vir.* - - Semidec. IV,
n. I. 1927.

1927. Msc. *Josephi THUN Memoria* B. II. C. 6.
Er. Benzellii. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Citeras af Sthernman, i Förtekn. på Handskr,
bakom Adels-Matrikeln.

XIV. Haqvin SPEGEL, (*).

1928. Personalia.

Vid Likpredikan, hällen i Upsala af *Joh.*
GEZELIUS, och tr. ibid. 1714. in 4°.

1929. Oratio parentalis in *Ejus* obi-
tum, habita a *Joh.* UPMARK, in quarto.
Upsal. 1714. pp. 58.

Omtr. i Nettelbladts *Memor. etc.* Semidec.
11, n. 1.

1930. *Henr. Jac. SIVERS* Elogium
Spegelianum, eller des Lefvernes - beskri-
ning. in quarto, Norrköp. 1745. pp. 26.

XV. Matthias STEUCHIUS (*).

1931. Personalia.

Vid Likpredikan hällen i Upsala, af J. A.
NORDBERG, och tr. i Stockh. 1730. in 4°.

1932. Oratio parentalis in *Ejus* me-
moriæ, Upsal. habita ab *Ol. CELSIO.* in
quarto. 1730, pp. 29.

1933. Vita & Scripta M. Steuchii.

Uti J. J. v. Döbeln *Hist. Acad. Lund.* Cont.
1. p. 66—75.

XVI. Joan. STEUCHIUS (*).

1934.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1934. Personalia.

Vid Likpredikan, hållen i Upsala, af J. A. NORDBERG, och tr. i Stockh. 1742. *in* 4°.

1935. Oratio funebris in *Ejus* obitum, habita af Er. MELANDER, pp. 40.

Följer med Likpredikan: Omtr. år den uti *Akt. histor. eccles.* VII B. p. 725—752.

XVII Eric. BENZELIUS Fil. (***).

1936. Leben D. Er. Benzellii.

Uti *Göttens Jetzleb. Gel. Europa.* Th. III, p. 16—20. Det går ej längre än til år 1737.

1937. Personalia.

Vid Likpredikan hållen i Linköp, af A. O. RHYZELIUS, och tr. *ibid*, 1743, *in* 4°.

1938. Pia Memoria piissimæ Vitæ *Ejus*, nomine Musarum Lincop. enarrata a Joh. SPARSCHUCH.

Följer med Likpred. och går ifrån p. 81, til slut.

1939. Pietas Camenarum Upsalienfium in beatos Manes Er. Benzellii parentali sermone declarata, interprete Magn. BERONIO, *in quarto*. Upsal. f. a, pp. 50.

1940. Åminnelse-Tal öfver *Honom*, hållit för K. Vet. Acad, af Ol. DALIN, *in oct.* Stockh. pp. 23.

Läses på Tyska, uti *Akt. Histor. Eccles.* & B. p. 586—608, och uti C. E. Klein *Stockholm*.

holm. *Magazin*, 11 Th. p. 29—56. Åfven B. II. C. 6.
 därstädes p. 68—78, står en Genealog. För-^{Sveriges}
 reckning på Benzeliiska och Benzeltierniska ^{Kyrko-Hi-}storia.
 Slågren.

1941. Vita *Ejus*.

Uti *Nov. Act. R. Societ. Scientiar. Upsal*,
 Vol. 1, p. 209—224.

XVIII. Jacob. BENZELIUS (*).

1942. Personalia,

Vid Likpredikan hållen i Stockh. af Sam;
 TRÖILIUS, och tr. ibid. 1750. in 4°.

1943. Pia Memoria piæ & gloriosæ
 Vitæ *Ejus*, quam proclamavit Engelb. L.
 HALENIUS, in quarto. Upsal. pp. 56..

1944. Eloge de Mr J. Benzelius.

Uti *Nouv. Bibl. Germ. T. x. P. II. p. 447*
 —450.

1945. Leben Jac Benzeli.

Uti *Act. histor. ecclesiast. Beytr. 1 B. p. 828*
 —835, och hos E. F. Schmersahl, *Nachr.*
von jüngst verstorb. Gel. 1 St. p. 153—156.

XIX. Henr. BENZELIUS (*).

1946. Vita & Scripta H. Benzeli.

Uti J. J. von Döbeln *Hist. Acad. Lund. p.*
15—25, och framför H. Benzeli *Syntagma*
Dissertation. Erf. & Lips. 1745, in quarto. p.
31—36, går til år 1740.

1947.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1947. *Personalia.*

Vid Likpredikan hållen i Upsala af *M. ASP*
och tr. *ibid.* 1758. *in 4°.*

1948. *Oratio parentalis in Ejus obitu*, Upsal. dicta a Car. *AURIVILLIO*,
pp. 50.

1949. *Oratio exsequialis, qva mani-*
bus Ejus (Lond. Goth.) parentavit Sv. *BRING.*
pp. 48.

Bägge Talen följa med Likpred.

1950. Åminnelse-Tal öfver *Honom*,
hållit för K. Vet. Acad. af *Edv. CARLE-*
SON. *in off.* Stockh. 1758. 42 sid.

Uri Sammandrag låles det på Tyska, i
Neueste Geschichte der Gelehrsamk. in Schwed.
v. Sr. p. 747—764.

XX. *Samuel TROILIUS* (*)1951. *Personalia.*

Vid Likpredikan, hållen af *Gör. SCHRÖ-*
DER, och tr. i Upsala, 1765. *in fol.*

1952. *Joh. IHRE Oratio funebris in*
Eundem.

1953. *Joh. D. SCHEDWIN Oratio*
parentalis in Eundem, Arosiæ habita.

De följa med Likpredikan.

1954. Åminnelse-Tal öfver *Honom*,
öfver K. Vet. Acad. befallning, hållit af
Carl

Carl Fred. MENNANDER. in ocf. Stockh. B. II. C. 6.
Salvius 1765, 32 sid. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

XXI. Magn. O. BERONIUS (*).

1954 a). *Personalia.*

Vid Likpredikan, hållen af *Gabr. Rosén*,
 och nr. i Upsala, 1778. *in fol.*

1954 b). *Memoria Ejus funebri Ser-
 mone celebrata*, af *Er. HESSELGREN.*

1954 c). *Åminnelse-Tal öfver Honom*
 (på vers) hållet för Uplands studerande Na-
 tion af *Joh. Carl HÖJER.*

Begge Talen åtfölja Likpredikan.

§. 6.

*Domprostarne och det öfriga Prdflerskap i
 Upsala Stift.*

1955. *Præpositi, Archidiaconi, Ca-
 nonici, Decani & Vicarii Eccles. Upsalensis.*

Se det af *J. Scheffero* 1673, och sederme-
 ra, af *Er. Benzelio*, utgifne *Chronicon de Ar-
 chiep. & Sacerdot. ceteris Eccl. Upsal. n.* 1883.

1956. *Joh. PERINGSKÖLD*, om Dom-
 probstarne i Upsala (före och efter Refor-
 mat.) Archidiäknarne, Däknar, Caniker,
 Läse- och Schole-Mästare, Mefs-Präster
 m. m.

Monum. Ulleraker. C. xi—xiii. p. 189—
 276.

Bibl. H. S. G. D. 4.

M

Seß.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Sect. III.
Linköpings Stift.

§. 1.

Stiftets Historia.

1957. Msc. Liber Ecclesiæ Lincopensis.
in fol.

Uri Ant. Archiv.

"Codex membr. sed mutilus: continet Regum & Principum privilegia, concessa Ecclesiis, Episcopis & Clericis in Regno Sveciæ; Bullas Papales ad Ecclesiam Lincop. pertinentes; Literas Regum, Pontificum, Episcoporum, Magnatum aliorumque de bonis tam Episcopi, quam Ecclesiæ Lincop."

Bref och Documenter, rörande Linköpings Stift, finnas tryckte, hos Örnhielm, Wilde, och ibland *Skriftel. Bevis*,

§. 2.

Om Kyrkor i Linköpings Stift.

1958. Dissert. de Templo Cathedrali Lincopiensi: Pars 1. Pr. M. Alp, Resp. Petr. G. DAHLMAN. *in oct.* Upsal. 1732, pp. 48.

Senare Delen är icke utkommen,

Er. Benzelius, *Prolegom. ad Mon. Vet. Eccl.* S. G. p. xxxiv sq. bevisar, at Linköpings Dom-Kyrka icke blifvit anlagd för än i xi Sec. Läs också Rhyzelii *Episcoposcopia* p. 96. Til-

Tilbyggnaden vid Linköpings Domkyrka för B. II. C. 6, Klockorne och Segeivårket, Sacristia och Con-^{Sveriges} sistorium, samt däröfver Salar för Gymnasti^{Kyrko-Hi-} Bibliothek, efter Öfver-Int. Bar. Hårlemans storia, Ritning, är stucken i koppar af J. E. Rehn, $\frac{1}{2}$ Reg. Ark. Sedan Arbetet, som påbegyntes 1747, skridit til nära slut, invigdes denne Tilbyggnad, eller Tornet, d. 19 Sept, 1758. *Sv. Mercur. Sept. 1758, p. 388.*

§, 3,

*Linköpings Stifts Biskops - Långder och Biskops-
Chronikor,*

1959, Nomina Episcoporum Linco-
pensium.

Uti Er. Benzeli *Monum. Vet. Eccl. S. G.*,
p. 19, ifrån Herbertus til Henricus Tideman-
ni, Läs *Prolegom.* p. v.

1960. Chronica Episcoporum Linco-
pensium, Paa Svenske. Hur mange Be-
skopar uti Linköpings Dom-Kirkia haffva
varet aff första byrielse, och til then tid
vij scrive Gutz aar tusindha femhundredha
tiughu oc try.

Denna Rim-Chronika trycktes första gången
i Söderköping, förmodet, af *Olaus Ulrici*; hvil-
ken Uplaga jag, äfven så litet som Benzelius,
haft tillfälle at se; ty när han å nyo lät trycka
henne, *Monum. Vet. Eccl. S. G.* p. 115—
144, fölgde han intet trykt, utan rvenne hand-
skrifne exemplar; fortsättningen af *Jonas Pe-*
M 2 tri

Æ. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

tri *Klint*, som han tillagt, börjar med Bisk. Joh. Brask och slutar med Petrus Benedicti Oelandus. Alt hvad om denna Chronika kan sägas, har Benzelius i sina *Prolegomen*: anfördt, p. xxx—xliv. Läs också Anmärkningarne, p. 243 til slut.

1961. Msc. *Erasmi Ludovici Chronicon Episcoporum. Lincopens.*

Förvaras uti Riks-Archivo, efter Thuns inrygande, *Vita Er. Palmesköld*. Holm. 1707. in 4:o. p. 36.

§. 4.

Linköpings Stifts Påsviska Biskopar.

I. HERBERTUS.

Se ibland Helgoner.

X. HENRICUS (I).

1962. K. Magni Birgerssons öpnar, Bref och Tilstånd för Biskop Henric, i Linköping, at anlägga en Stad uti Berga i Finved: af år 1279, (på Latin).

Uti B. Bergii *Nya Förråd &c.* 11 St. p. 107. Det var förut tr. hos Wilde, *Hist. pr. Svec.* p. 393.

XV. PETRUS (de Fåringtunom).

Se ibland Helgonen.

XVII. GOTSKALCHUS.

1963.

1963. Linköp. Capitels Banlyfning ^{B. II. C. 6.}
 öfver Math. Gøstafslon, som ihjälslög ^{Sveriges} B. Kyrko-Hi-
 Gotlkalk uti Linköp. af år 1374. ^{storia.}

Skriftel. Bevis. n. 67, p. 130.

XVIII. NICOLAUS (11).

Se ibland Helgonen.

XXV. Johan BRASK.

1964. K. Gustafs öpna Bref, hvaruti han annammar B. Hans i Linköp. des Domkyrka, Capitel, Tjenare m. m. uti sit hegn, vern, frid och beskerm etc. dat. Söderköp. Lucæ Evang. Dag år 1523.

Uti J. Rudbeckii Saml. *Privilegia quædam Doctorum &c.*

1965. Bref ifrån B. Hans Brask, 1523, 1524.

Uti *Sv. Magazinet*, 1766, Nov. p. 778—782.

1966. B. Hans Brasks Bref til Inbyggarne i Linköp. Stift: dat. Dantzic 1533, d. S. Mart.

Ibland *Skriftel. Bevis*, n. 73, p. 140.

1967. Msc. Extract af B. Hans Brasks Jordebok, innehållande Afskrifter af Köpe- och Bytes - Bref på des Jordegods, hvilka sedan, genom hans afvikande af Riket, confisqverades under Kronan, *in fol.*

Uti Ant. Archivo. n. E. 86.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

§. 5.

Linköpings Stifts Evangel. Biskopar.

VI. Petrus BENEDICTI Oelandus.

1968. Sylv. J. PHRYGII Memoria M. Petri Benedicti in Comitibus Örebrogianis, iv. id. Apr. a. 1606, denati, & ejusd. Conjugis Magdalenæ, quæ extremum Vitæ diem confecit Non. Aug. a. 1605, in 4:o. Lubeck, literis J. Albini, 1608, pp. 8.

Stiernman, *Bibl. S. G. T.* 11, p. 64.

VII. Jonas KYLANDER.

1969. Likpredikan öfver *Honom*, hål-
len i Linköp. 1630, af *Magn. HARALDI*
(Vallerstadius) och tr. i Upsala, hos Esch.
Matthiæ 1631, in quarto.

1970. Oratio in *Ejus* funere, habita
Lincop. ab *Andr. GYLLE*, in quarto. Ups.
E. M. 1631, pp. 47.

1971. Oratio de magna illa virtute,
quam sinceram appellamus pietatem, prout
in J. N. *Kylandro* floruit ac vixit, in Sy-
nodo anniversar. Lincop. habita, a *Petrò*
Jonæ AGRIVILLIO; in quarto. Upsal. Wald.
1631, pp. 20.

VIII. Johan. BOTHWID.

1972. *Personalia*.

Vid

Vid Likpred. hållen i Linköp. 1635, af B. II. C. 6.
 Jona PETRI och tr. *ibid.* hos Günter 1636, ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
 in 4:o. Jämnför *Stiernman Bibl. Sueo-Goth.* storia.
 T. II, p. 116.

IX. Jonas PETRI Gothus.

1973. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Linköp. af *Magn.*
 HARALDI (Vallerstadius), och tr. *ibid.* hos
 Günter, 1645, in 4:o.

Stiernman, *Bibl. S. G.* T. II, p. 213, ci-
 terar *Juringii* Likpredikan öfver denna Biskop,
 samt en Parentation, öfver honom, af *Sam.*
Brask.

XII. Joh. Elavi TERSERUS.

1974. Orat. panegyri. qva J. E. Ter-
 fero, cum Aboam, ad capeßendam Episco-
 pi administrationem, feliciter cum tota fa-
 milia esset ingressus, et sua præsentia reg.
 ibi Academiam primum ornaret, d. 19
 Aug. 1659, gratulatus est *Joh. Laur. KIL-
 MAN*, in *quarto*. Ab. 1660, 6 a.

1975. Bref ifrån Bisk. D. Jo. Elai
 Terserus i Åbo, til Riks - Cancelleren Gr.
 Magn. Gabr. de la Gardie.

Det angår des Cateches, för hvilken
 det innehåller et Försvar, och är tr. i *Tidn.*
utg. af et Sällskap i Åbo, 1772, n. 38, 39,
 40. Se vidare härom, 1774, n. 12. 1775,
 n. 3, 4, 6, 7, 8.

M 4

1976.

B. II. C. 6. 1976. Berättelse om Religionstvisten
Sveriges
Kyrko-Hi- emellan Bisk. Terferus och Prof. Sveno-
floria, nius i Åbo.

Ibid. 1772, n. 40—44.

1977. Riks-Drotzens Gr. Pehr Brahes Bref til Consist. Academ. i Åbo, af d. 17 Apr. 1663, om den emellan B. Terferus och D. Svenonius upkomna tvist och oenighet.

Uti *Tidning. utgifne af et Sällskap i Åbo*, 1772, n. 45, p. 357.

1978. Joh. ERICHSONS umständliche Nachricht von dem Terferischen Catechismo, welcher durch einen Königl. Befehl vormals verboten worden, und daher ungemein selten zu finden ist.

Uti *Hamb. Vermischte Bibliothek*, 1 B. 1 St. p. 169—172.

1978 a). Kongl. Maj:ts Placat, ang. Bisk. i Åbo, D. J. Terferi utöfver Catechismum af trycket utgifne Bok och Förklarning; dat. Stockh. d. 9 Aug. 1663, in quarto.

Och uti v. Stiernmans *Saml. af Rel. Stadg.* p. 87. Läs också Placatet af d. 14 Aug. 1663, samt Stiernman *Bibl. S. G. T.* 11, p. 835. Jämnför Kongl. Maj:ts Förklaring etc. uti *Sv. Mercur.* Jun. 1760, p. 257.

1979. Bevis af Svenska Förfamlin-B. II. C. 6.
gens Nit om den fanna Evangel. Lutherske ^{Sveriges}
Lärans Renhét, i förra århundradetalet, ^{Kyrko-Hi-} in ^{storia.}
o. Å. Stockh. Kongl. Tr. 1768, 16 sid.

At denna Skrift hörer hit, kan ses af *Tidn.*
om *Ldrda Saker*, 1768, i D. n. 4, p. 55.

1980. Msc. Ortus & Vitæ Cursus J.
E. Terferi, Dalekarli: ab ipso conscriptus,
primo, cum Upsaliæ Professor esset, deinde
Lincopiæ continuatus.

Uti Frih. Rålambska Bibl. på Högskjöld och
Hereslådes.

Terferus slutar sit Diarium med Theolog.
Doctoral Promotionen, som han förrättade vid
K. Carl XI Kröning, i Upsala, d. 1 Okt. 1675.

1981. Personalialia.

Vid Likpred. hållen i Linköping. 1678, af
Joh. BRODINO, och tr. i Stockh. hos Eberdt
1679. in 4:o.

1982. Beatis Manibus O. G. Episcopi,
J. E. Terferi sacrum, (Carmen Joh.
WIDEKINDI).

Uti H. Witten *Memor. Theol.* Dec. xvi,
p. 1970, med et "Additament. de b. Episcopi
hujus Vita, tam ex Concione funebri, quam
ex ipsius defuncti Diario, erutum": samt, til-
lika med J. Columbi Epitaphium öfver B. Ter-
ferus, hos Stiernman, *Bibl. S. G. T.* 11,
p. 824—831.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

XVII. Thorsten RUDÉN (*).

1983. Personalia.

Vid Likpredikan hållen i Linköp. af A. O.
RHYZELIUS, och tr. ibid. 1729, *in 4:o*.

1984. *Joh. IHRE* Lacrimæ & Flores
in tumultum T. Rudeen, *in quarto*. Lin-
cop. 1729.

XX. Andr. Ol. RHYZELIUS (*).

1985. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Linköp. 1761, af
Jör. SCHRÖDER, och tr. ibid. 1767, *in 4:o*.
P. 57—71.

1986. Memoria *Ejus*, ad Acad. Up-
sal. parental. sermon. consignata, jussu Se-
nat. Acad. ab Er. HESSELGREN, & no-
mine Nation. O. Goth. a *Jac. Isr. KÖHLER*.

Ibid. p. 129—222.

1987. Orationes parentales, in me-
moriâ *Ejus*, ad Acad. Lundens. habitæ
a *Cl. Blech. TRÖZELIO*, ac P. MUNCK.

Ibid. p. 223—294.

XXI. Petr. N. FILENTIUS.

1988. J. J. v. DOEBELN Progr.
Acad. quo introductionem *Ejus* ad munus
Prof. Lingg. Oriental. & Gr. obeundum
indicit. Lond. G. 1742, d. 15 Dec. *in fol.*

§. 6.

§. 6.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.*Domprostarne och det öfriga Prdsterskap i
Linköpings Stift.*1989 *And. Ol. RHYZELII* Förteck-
ning på Domprobstarna i Linköping.

Uti Föreläset til den af honom, från Lati-
nen på Svenska, öfverlatte Tractat, med Ti-
tel: "P. S. Löfgrens En Trogen Sjåla - Sör-
"res välgrundade Hufvudråd". Linköp. 1722.
in 8:o.

Uti et Handbref til Pr. Sam. Rogberg, af
d. 9 Dec. 1749, berättar Rhyzelius: "At han
"i 28 år haft en *O. Gothiam Ecclesiasticam &*
"*Literatam* i verker; men icke funnit henne
"än så fullkomlig, at hon icke förmodas kunna
"blifvat mehr: theruti beskrifves Kyrkorna
"korteligen, til theras namn, belågenhet, ål-
"der, structur och öde, samt Pastores och Sacel-
"lani, med korta görliga Biographier" &c.

1990. Msc. Linköpings Stichts' Präste-
Chrönika, författad och samlad af *Petro*
Svenon. KIHLESTRÖM, Pastor in Biören-
fätter och Yxvingerum.

Innehåller Namnen på alla Öst-Götha Biskop-
par, hvilkas Lefverne nästan ord för ord äro
afskrefne ur Rhyzelii Bisk. Chrön. Domprob-
starn, Kyrkoherdar och Capellaner, i alla För-
samlingar, efter theras läge i Contracterne,
från så lång tid tilbakars, som the kunnat up-
sökas, jemte theras korta Biographier. För-
fatta-

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

fattaren var en gammal, hederlig och i sit lugn mycket arbetsam man: han var född 1699, blef Präst 1725, Pastor 1738, och afled 1768.

Handskriften, första Utkastet, *in 4to*. öfver 1000 pag. och et annat, med Auctorens egen hand renskrifvit exemplar, *in fol.* 718 sid. utom Registret, förvaras i Linköpings Bibliotek.

1991. Förteckning på nuvarande Prästerskap uti Linköpings Stift, 1761.

Uti *Norrköpings Wecko - Tidningar*, 1761, n. 6—26.

1991 a). Linköpings Stifts Matrikel, uprättad år 1778, af *Joh. Pet. WALLENSTEEN*, Extra Ord. Bataill. Predikant vid Öst-Götha Regem. *in quarto*. Upsala, Edman, 5½ Ark.

Sect. IV.

Skara Stift.

§. 1.

Stiftets Historia.

1992. Mfc. Liber Ecclesiæ Scarenfis. *in quarto*.

Uti Ant. Archivo, n. A. 47. "Cod. mem-
bran. Recens inscriptio habet *Copier af Scha-
rra Domkyrkos Jordebok*. Constat fol. 62, &
"continent Bullas papales & Literas regias, Ma-
"gnatum, Episcoporum, aliorumque de bonis ad
"dictam

"dictam Ecclesiam pertinentibus, nullo tamen
"rerum & Annorum servato ordine".

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

1993. Biskop Bryniulws Bref om Tjonde och Biskopens rättighet, A. D. 1281.

Det år tr. på Svenska bakom *Wästgötha Lagen*, utgifven af G. Stiernhielm, Stockh. 1663, in fol. p. 92, och på Latin. uti *Latinska Upl. af W. G. Lagen*, med C. Lundii Anmerk. p. 70, samt ibland *Skriftel. Bevis til Spegels Bisk. Chrön.* n. 83, p. 146.

1994. Msc. Registrum de bonis Præposituræ Scarensi attinentibus, in fol.

Uti Ant. Archivo, n. A. 19. "Cod. membran. constat 13 foliis & varias continet Litteras ad istam Præposituram spectantes".

§. 2.

Om Kyrkor i Skara Stift.

1995. Specimen histor. de Husaby, Westergothorum primo Religionis Christianæ Seminario: quod in Acad. Upsal. Pr. El. Frondin, examinandum exhibet *Sveno J. DIGELIUS*, Scholæ Orphanotroph. Reg. Stockholmens. Præfect. in quarto. Stockh. typis P. Momma, 1740, pp. 70.

Skara Stads-Kyrkor beskriver Rydell, *Mariæstads* Bahr och Tidström, *Sköfde* Forssenius, och *Lidköpings* Gillberg, i deras om desse Städer utgifne Disputationer.

§. 3.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko Hi-
storia,

§. 3.

*Skara Stifts Biskops - Långder och Biskops-
Chrönikor.*

1996. Om Christnå Biscopär i Sverige.

Denna Förteckning på Biskoparne i Skara, ifrån *Sigfrider* til *Stenar*, står bakom *Wdft-götha Lagen*, p. 95, och i Latinska Uplagan, med Lundii Anmerkn. p. 72. Läs Anmerkn, om B. Sigfrid, p. 142.

1997. Biscop Brynolph then Tridles Chrönika om alla them som förr honom uti Schara varit Biscopar.

Uti Er. Benzellii *Monum. vet. Eccl. S. G.*, p. 72—80. Denna Rim-Krönika ville redan Hadorph låta trycka, se *Catal. libror. qui in Hist. & Antiq. patr. sub imp. Caroli XI, publicati sunt*, p. 16, men det skedde icke.

Vid år 1490, lät B. Brynolph III i Husaby upbygga et Stenhus, i hvilket han alla sina Företrädare lät afmåla, och therunder hvars och ens Lefverne, i korta Svenska Rijm innesatta; och detta år den här anförde Skara Biskops Chrönika. Författaren var icke stark Historicus, men ännu ivagare Poet, jämnför Benzellii *Prolegomena* och *Anmerkn.* p. 1215. seq.

Uti Chph. Rydell *Dissert. de Urbe Skara*, p. 22—30, står en Förteckning på Biskop. i Skara; och i ofvananförde *Catal. Libror. &c.* p. 29, berättas väl, at D. Haqvin Spegel hade under händer "et verk om det gamla Kyrkovesfendet i W.götland; och många andra
"Hande

"Handlingar, som i det Landet befinnes för. B. II. C. 6.
 "dom skedde"; men så mycket mig vetterligt ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
 storia. är, har ingen ting häraf blifvit Allmänheten
 meddelat.

At B. Rhyzelius "sammankrifvit och til Ska-
 "ra Consistorium ämnat en *Vestrogthiam Ec-
 "clesiasticam & Literariam*, om alla Kyrkor,
 "Præster, och andra lärde Män i Stichter, *Vol.*
"in fol." berättar han sjelft, i det här ofvan-
 före n. 1989 citerade Handbrefvet til Pr.
 Rogberg,

§. 4.

Stara Stifts Påfästka Biskopar.

I. THURGOOTHUS.

Se ibland Helgonen.

IV. ADALVARDUS. Sen.

Se ibland Helgonen.

XXII. BRYNOLPHUS (I).

Se ibland Helgonen.

1998. Decretum Electionis Brynolphi

(I) Ep. Scarens, a. 1278.

Ibland Bilagorne til Ol. Rabenii *Differt. de*
Ant. V. Gothiæ Legiferis. n. v, p. 6.

1999. Archi-Bisk. Magni Bref: at B.
 Brynolph vore Bannlysning underkastad,
 så framt han i något mål stämplade emot
 Konungen och Riket, Dat. a. 1288, XVIII
 Kalend. Januar.

Hos Lagerbring, S. R. *Hist.* II D. p. 605,
 n. 4. 2000.

B. II. C. 6. 2000. Diploma Regis Birgeri, quo
Sveriges Brynolphi Ep. Scarenfis omnia bona, mo-
Kyrko Hi- bilia & immobilia, recipit sub. suam pro-
floria. tectionem & tutelæ gratiam specialem. Dat.
A. D. 1302, VIII. Cal. Oct.

Uti Wildes *Hist. pr. Suec.* p. 396.

XLII. MAGNUS Haraldfi.

2001. B. Magni i Skara öpne Bref:
dat. Halmstad, d. 18 Maji 1529.

2002. Magni Ep. Scar. Literæ ad
Capitulum Scarense; datæ Helsingborg, d.
x1. m. Virg. 1529.

Ibland *Skriftel. Bevis* til Spegels *Bisk. Chron.*
n. 86. a. b. p. 150—154.

Han var den sidste Påfviska Biskop i Skara:
Begge Brevet vittna om hans afvoga sinne,
så väl emot Konungen, som Reformationen.

§. 5.

Skara Stifts Evangeliska Biskopar.

X. Jonas Magni WEXIONIUS.

2003. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Skara af *Er. BRUN-*
NIUS, och tr. i Göteborg hos Grefve. 1651,
in 4°.

Hans talrika Skrifter upmärksnar Stiernman,
Bibl. Sv. G. T. 11, p. 237—243.

XVI. Petr. Johannis RUDBECKIUS.

2004.

2004. *Laur. NORRMANNI Oratio* ^{B. II. C. 6.}
 parentalis P. Rudbeckio, Upsaliæ dicta a. ^{Sveriges}
 1701. ^{Kyrko-Hi-}
^{storia.}

Uri des Orat. panegy. et Program. Holm.
 1738; *in quarto*, p. 251 — 269.

XVII. Jesper. SWEDBERG (*).

2005. Msc. Bisk. i Skara Jesper Swed-
 bergs Lefvernes-Beskrifning, af honom
 sielfvan sanfärdeligen, utförligen, förfat-
 tad, at påminna sig Guds godha och un-
 derliga Försyn. Hans Barnom och Efter-
 kommandom lämnad til nödig undervis-
 ning, huru the måge sin werld lyckeligen
 igenomgå, ther Gud gifve sina nåder till!
 Luc. viii. 39. v Mose B. xxxii. v. 7. *in*
fol. 1002 *sidor utom Registren.* m. m.

B. Swedberg har med egen Hand affskrifvit
 flere Exemplar, af denna vidlyftiga och med
 många obetydligheter upfyllda Lefvernes-Be-
 skrifning, samt lämnat et åt hvarthera af sina
 Barn: det, som jag haft i händer, är ockå et
Autographum, dat. Brunsbo, d. 15. Nov. 1728.

2006. Personalia.

Vid Likpredikan, hållen i Warnhems Klo-
 sterkyrka af Jac. BENZELIUS, och tr. i Lin-
 köping 1736. *in 4:o*.

XVIII. Petr. SCHYLLBERG (*).

2007. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Skara, af A. O. RHY-
 ZELIUS, och tr. *ibid.* 1743, *in 4:o*.

Bibl. H. S. G. Del. 4.

N

2008.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2008. Sermo parentalis, quem in obitum *Ejus*, in Gymnasio Scarenfi habuit *Ol. A. ODHELIUS*, in quarto, pp. 28.

XIX. Dan. JUSLENIUS.

2009. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Skara af *Ol. WENNERBOM*, och tr. ibid 1754. in 4:o.

2010. *Andr. H. FORSSEN* Sermo parentalis in *Ejus* obitum.

Följer med Likpredikan.

2011. Des Lefverne.

Uti *Sthms Hist. Bibl.* p. 182. Jämnför *Stjernmans Aboa Literata*, p. 147.

XX. Engelb. HALENIUS (*).

2012. Personalia.

Vid Likpredikan öfver *Honom* hållen af *Gör. SCHRÖDER* och tr. i Upsala, 1768. in 4:o.

2013. Oratio parentalis, quam in Memoriam *Ejus* in Gymnasio Scarenfi habuit *Andr. E. SIBERG*, d. 27 Apr. 1767.

2014. Oratio parentalis in *Eundem*, habita 1768 d. 26. Majj, in conventu nationali Westrogothorum, a *Dan. E. HERLENIO*, Upsaliæ.

Tr. tillfammen med Likpredikan.

Sect.

Sect. V.

Strengnäs Stift.

§. 1.

*Stiftets Historia.*B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2015. Msc. Liber Ecclesiæ Strengnensis: *in quarto.*

Uri Ant. Archivo; n. A. 46.

"Cod. membran. incipit fol. 1. Si Spiritus
"aslit nobis gracia. Anno ab incarnatione Do-
"mini m c c x c v. (1295.) scripta fuere ista pre-
"dia ad mensam D. Episcopo Strengnesensi de-
"putata &c. Seqvuntur Litteræ Sigonis Epi-
"scopi de a. 1450. Forma juramenti quod præ-
"stabant recipiendi in Prælatos 1. Canonicos,
"Taxationes D. Episcopi, Præposituræ & Cano-
"nicorum, item Ecclesiarum Diœces. Strengn.
"Inventarium Curie Tynelsö, a. 1453 cum
"multis aliis."

2016. Msc. Martyrologium, s. Descriptio brevis omnium Martyrum, singulis anni diebus adscriptorum. Præmittitur Kalendar. perpet. in cujus marginibus passim historica quædam non vulgaria adnotantur. *in quarto.*

Uri Ant. Archive. n. A. 28.

"Cod membr. fuit ille olim Eccles. Cathedra-
"l. Strengn. ideoque maxima pars notarum
"agit de Episcopis, Decanis, & fatis hujus
"Ecclesiæ."

2017. Msc. Extracter af gamla Bref;
N 2 stôr-

B. II. C. 6. större delen angående Strengnäs Stift *in*
 Sveriges
 Kyrko-Hi. fol. 332. *sid.*
 storia.

Uti Ant. Archivo, n. J. 4. Tyckas vara
 samlade af Rasmus Ludwikson.

§. 2.

Om Kyrkor i Strengnäs Stift.

2018. Msc. *And. Ant. von STIERN-*
MANS Strengnäs Dom-Kyrkios Historia.

Citeras af Författaren sjelf i *Förteckningen*
på Handkrifterne, bakom *Adels Matrikeln*.

§. 3.

Strengnäs Stifts Evangel. Biskopar.

IV. Petrus JONÆ.

2019. Des Lefvernes-Beskrifning.

Uti Gjørwells *Nya Sw. Biblioth.* 1. B. Sen.
 Delen p. 67 — 100, efter en Handskrift, en
 af Familien tilhörig och som jag hade skaffat
 honom tillläns: sista Stycket, med titel: *Scriptum exsequiis solennibus D. Petri Jonæ desti-*
natum, är i det trykta utslutit.

VI. Laurent. Olai WALLIUS.

2020. Actus Doctoreus, celebratus in
 Academia Tubingensi, d. 2. Mart. a. 1619,
 in quo publica inauguratione, in S. S. Theo-
 log. Doctorem creatus & renuntiatus est
 Laur. Olai Wallius, Nericens. Svecus &c.
in quarto, Tubingæ, Werlin, 1619. pp. 102.
 Läs

Läs om honom och hans skrifter, Stiern-
man, *Bibl. S. G. T. II. p. 301 — 311.* D. H. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

VIII. Johannes MATTHIÆ.

2021. *Matth. Canuti TÖRNECRANTZ,*
Oratio in natalem Ejus - - -

Stiernman *B. S. G. T. II. p. 221.*

2021 (a). Bürgermeisters zu Buxte-
hude (Hinr. Strüvers) Document über die
von dem Bischof Matthiæ, zu Strengnäs,
geschehene Verwendung eines Halepaghi-
schen Vermächtnisses zum besten der Pre-
diger in Buxtehude, vom Jahr 1652.

*Uti Alter u. Neues aus d. Hertzogth. Bremi
u. Verden. vt B. p. 246.*

Bisk. Joh. Matthiæ innsade i Donation, och
sålom Man-Lån, Gamla Klostret *cum perti-
nentiis*, i Buxtehude. Årliga rāntan, som han
hår affstår til Præsterne dårstādes, hade i Ca-
tholska tiderne, en andelig man, med namn
Halepaghen, testamenterat Klostret.

2022. Literæ Joh. Matthiæ ad Carol.
Guft. S. R. quarum vigore ab eo, ut qui-
bus valeret autoritate & potestate a Deo
sibi concessis, Religionis inter Protestantes
Concordiam assequi strenue annitatur, sub-
misso contendit; datæ Strengnes. d. 7 Mar-
tii 1656.

Hos Londorp, *Acta publica*, T. VII. p.
1129. och hos Lünig, *Liter. Procer. Europæ*,
T. I, p. 614. Omtr. lærer detta Bref vara *Helm-
stadii*

B. II. C. 6. *fladii* 1700 4:o, dock under en litet förändrad
Sveriges titel: se *Bibl. Acad. Gryph. T. 11. p. 52. n.*
Kyrko-Hi-
storia: 29157.

2023. Kongl. Maj:sts Bref, ang. några Biskopens (J. Matthiæ) i Strengnås af trycket utgifne Böcker och Skrifter, Dat. Stockholm. d. 15 Jul. 1662 in 4:o. 1. A.

Jämnför K. M:s Placat ang. Religions väfändet, af d. 14 Aug. 1663. uti v. Stiernmans Samling af *Relig. Stadg.* p. 92 samt K. M:s Förklaring om B. D. J. Matthiæ, och B. D. Terfærus, i *Sw. Mercur.* Jun. 1760. p. 257.

2024. Des geistlichen Consistorii zu Upsal Bedenken über das Buch, so genennet wird: *Zweigen des Mitternächtigen Oelbaums*, aus dem Latein ins Teutliche verletzet.

Uti "D. Balth. MENTZERS Verhåtigang des — ausgegangenen kurtzen Berichts von der Kirche, entgegen gesetzt einem also genandten Catholischen Bericht, welcher, auf einer hohen Fürstl. Standsperson anstalt, wie der bem. kurtzen Bericht herausgegeben worden. — Darmstadt 1675. in 12:o.

Läs Stiernman, B. S. G. T. 11. p. 230.

2025. *Cassp.* CALVOERS Ablehnung einiger harten Imputationen, damit man, bey occasion gewisser also genanten Anmerkungen über K. M. in Schweden Carl d. XI vor jahren wieder B. Matthiæ zu Strengnes verfasstes Königl. Edict, die von ob-

obbemeldten Auctore herausgegebene *Con-* B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.
sultationem de Pace ecclesiastica inter Pro-
testantes ineunda, beſchweren wollen. Zur
Ehre Gottes und Rettung der guten Sache
&c. *in quarto*, Leipz. König, 1709. 1 Alph.

Är förmodel. ſtält emot J. A. Goebelius,
ſom låtit trycka: "Kön. Carl XI Edikt de
"anno 1662 wieder Joh. Matthiæ Irrlehre,
"mit Anmerkungen. Hamb. 1709." *in 4to*. Skrif-
terne har jag icke haft tillfälle at ſe.

2026. Handlingar, rörande B. i Streng-
näs, D. J. Matthiæ, Religions Proceſs,
år 1663.

Deſſe Original-Afſer förvaras i Strengnäs
Conſiſtorio, dit de äro inlämnade år 1704 af
G. Peringer Liljeblad, ſom dem af en hän-
delse öfverkommit. Den Afſkrift ſom jag ägde,
ſick Kgl. Bibliothecar. Gjörwell för at i tryc-
ket utgifva, hvaraf ock början finnes inrykt
uti des år 1770 utgifne *Handlingar i Svenska
Historien*, 1:ſta Bandet, ſid. 97. följande.

2027. Confessio J. Matthiæ, Ep.
Strengn.

Uti *Aff. Lit. & Scient. Suec.* 1739. p. 503
—509, och efter en riktigare Handſkrift, uti
Hamb. Beyträge, 1743, p. 82—88.

2028. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Stm. af Nic. RUB-
ECK, och tr. ibid. 1670 *in 4to*.

X. Carol. LITHMAN.

R. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

2029. *Joh. WESTHII* Orat. Gratu-
lat. cum D. C. Lichman munus Episcopale
Strengnesiæ aggrederetur. *In quarto*. Stockh.
Eberdt. 1675. 4. A.

XII. *Joh. BILBERG.*

2029. (a). *Vita & Scripta.*

Uti Ol. A. Knös *Disp. de Poetis in W. Gothia*
Latinis §. xi. p. 70 seq.

En vacker, och den enda fullständiga Biogra-
phie, som vi om denne lärde Biskop äge.

XIV. *Daniel LUNDIUS* (*).

2029. (b). *Sein Leben.*

Uti *Aff. Hist. Eccles.* Beytr. II B. p. 259—
267.

XV. *Ericus ALSTRIN.*

2030. *Imaginem Vitæ ac mortis Ejus,*
Oratione parentali delineavit Eric. HUM-
BLA: in quarto, Strengnes. 1763. pp. 72.

2031. *Sein Leben.*

Uti *Nov. Aff. Hist. Eccles.* P. xxxv. p. 402
—415.

XVI. *Jacob. SERENIUS* (*).

2031. (a). *Hans Lefvernes Beskrif-*
ning.

Uti *Upsala Tidningar*, 1778. p. 8—13.

2031. (b) *Personalia.*

Vid

Vid Likpredikan hållen i Strengnås, af B. II. C. 6.
 Gabr. Rosén, och tr. *ibid* 1778, in 4:o. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2031 (c). Oratio parentalis in *Ejus*
 memoriam, habita a Frid. ÅHRBERG.

Följer med Likpredikan, p. 99—139. U-
 ti då varande Gymnasii Rectoris, Joh. J.
 WALLIN Programma, upräknas alla Evan-
 geliska Biskopar i Strengnås, ifrån År 1536
 til år 1776.

XVII. Carol. Jesp. BENZELIUS.

Se här nedanföre n. 9333, och jämnför G.
 Sommelii *Specim. Lexici Eruditor. Scanenf.* p.
 162 seq.

§. 4.

Domprobstarne och 'det öfriga Prästerskap i
Strengnås Stift.

Förteckning på det, år 1780, levande Pre-
 sterskap i Strengnås Stift.

Står uti *Nyköpings Weckoblad*, för år 1780,
 4:o.

Sect. VI.

Westerås Stift.

§. 1.

Stiftets Historia.

2032. Kanuti Longi R. S. Charta do-
 nationis factæ Ecclesiæ S. Mariæ de Aros.
 A. 1231. Ejusque Vidisse.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Uti *Alt. Liter. Svec.* 1722. p. 261. och uti Bisk. P. A. Nigri *Hist. om de forna Westerås Stifts Biskopar* p. 28, hvarvid v. Stiernman, p. 29, påminner, at både Örnghjelm och Pering-iköld äro af den mening, at detta Bref icke angår Westerås Domkyrka, utan S. Mariæ, eller Vårfru Kyrkan i Uplåla.

Bref och Handlingar, rörande Westerås Stift, förekomma flere i Anmärkningarne, hvarmed v. Stiernman beledsagadt ofvannämde P. A. Nigri Historia, och dem han låger sig hafva utaf sielfva Originalerne afskrifvit.

§. 2.

Om Kyrkor i Westerås Stift.

2033. Msc. D. Joh. RUDBECKII Memorabilia Basilicæ Arosiensis, a. 1620 consignata.

Citeras af v. Stiernman, i Anmärkn. til P. A. Nigri *Hist. om Westerås Bisk.* p. 73.

Westerås Domkyrka beskrifver L. Wicander, *Dissert. de Arosia.* p. 22—55. Afritad är hon, jemte de öfriga Kyrkor uti Ståderne och på Landet i Westmanland, uti Ol. Graus Beskrifning öfver denna Provintz.

2034. Förlåning för Westerås Domkyrkio på Domkyrkiotomterne och Waadz-Qvarn, af d. 28. Junii 1621.

Höppeners *Förtekn.* p. 48.

2035. Patent om Domkyrkans, Capitels

pitels och Hospitals Underhåld i Westerås, af d. 25. Mart. 1623.

B. II. C.6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

Är sedermåra omtr. med Bisk. Laurelii Vi-
dimation inunder; men på den står d. 15.
Martii, Höppener, *ibid.* p. 50.

2036. En kort Relation om Wester-
ås Domkyrkios förbättring. *in oct.* 1662
A.

Lärer vara utgifven af B. Yaurelius.

2037. Christinæ, eller Fahlu Nya
Kyrkias Minnesmärke, til tacksam åminnel-
se af thes Grundläggning år 1644. d. 8. Jun.
i et enfaldigt Tal, 100 år efter, 1744
d. 8. Jun. uti samma Herrans Tempel, of-
fentel. förestält af M. Joh. IHRMAN, Cap-
pellan vid Fahlu Föreläsning. *in quarto*,
Westerås 1754.

§. 3.

*Westerås Stifts Biskops-Längder och Biskops-
Chronikor.*

2038. Biskopens Petri Andreæ NIGRI, eller SWARTZ Historia om de for-
na Westerås Biskopar; nu först i allment
tryck, med korta Anmärkningar och bifogade Sigiller; jämte en kort Förteckning
uppå Herrar Sveriges Rikes Cancellarer och
Herrar Hoff-Cancellarer, utgifven af And.
Ant. von STIERNMAN, *in quarto*, Stockh.
Salvius 1744. 141. *sid. utom Ded. Gratul.
Föret. m. m.* Ldr

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Lärda Tiden. 1745. p. 5.

En Förteckning på Westerås Stifts Biskopar, står i L. Wicanders *Differt. de Arosia*, p. 84—93. men den är icke accurat; ej eller gifver den Längden mycken uplysning, som af et gammalt Msscp är infördt uti *Ups. Tiden*. 1776. n. 27. emedan den är stympad och nog vårdslöst afskrifven.

§. 4.

Westerås Stifts Påfviska Biskopar.

L. DAVID.

Se ibland Helgonen.

XIV. Nicolaus KATILLI.

2039. Literæ Capituli Aros. ad Æp. Upsal. Nicolaum, quibus confirmari petit electum Episcopum Nicolaum Katilli, d. 1300. circa init. Mart.

Uti *Åsk. Lit. Succ.* 1722 p. 311 och P. A. Nigri *Hist. om Westerås Bisk.* p. 44.

XXIV. Navno JOHANNES.

2040. Efterretn. om Biskop Navne, og hans Seigl medens han var Biskop i Vester-aars. 1416.

Uti *Danske Magazin*, 111. B. p. 257—268.

XXVI. Petrus MAGNI.

2041. Om B. Peder, Månsons Skrifter.

S. Bring

S. Bring, *Saml. af åtskill. Handl. och Påmin.* B. II. C. 6.
 1. D. p. 12—21. Sveriges
 Kyrko-Hi-
 storia.

§. 5.

Westerås Stifts Evangel. Biskopar.

IV. ERASMUS NICOLAI.

2042. Om des Lefverne och Skrifter.

Läses Dan. Herweghrs Anmärkning, i *Kgl. Bibl. Tidsn. om lärda Saker*, 1767. n. 4. Jämn-
 för O. Celsii *Monum. polit. eccles. ex Archivo*
Palmisk. edit. p. 137.

VI. Olaus Steph. BELLINUS.

2043. Genealog. Tafla, som visar nå-
 gra grenar af fordom B. i Westerås M. Ol.
 S. Bellini Efterkommande. Westerås, 1758.
fol. pat. 1 $\frac{1}{2}$ A.

Är upplatt af Direct. *Abr.* A. HÜLPHERS.

VII. Johan. RUDBECKIUS.

2044. *Testimonium Cleri Dioces. Arosiens. de suo Episcopo (J. Rudb.) con-*
tra Joh. Basii calumnias (dat. Arosiæ, in
Synodo annivers. d. 7. Sept. 1629.) in
quarto. 1 A.

2045. Likpredikan öfver *Honom*, hål-
 len i Westerås af *Joh.* LENÆO, och tr. i
 Upsala, hos E. Matthiæ, 1646, *in* 4:o.
 5 A.

Slutar

B. II, C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Slutar med en 'Förteckning på thet, som i S. Biskopens tid bygt och förbättrat år, ab, a. 1620." och hvartil han hade gifvit af sit eget 7000 daler.

2046. Likpredikan öfver *Honom*, hållen af *Jac. GUTHRÆUS*. Westerås 1647. in 4:o.

Om honom och hans Skrifter, handlar *Stiernman*, *Bibl. S. G. T.* II, p. 161.—172.

VIII. Olaus LAURELIUS.

2047. Panegyricus Laudibus *Ejus*, quum administrationem ecclesiasticam Diocesis. Arosiensis d. 5 Sept. 1648 in Synodo capesferet, dictus a *Nicolao RUDBECKIO*. in *quarto*. Aros. 1648.

2047 (a). Personalia.

Vid Likpred. hållen i Westerås af *Er. EMPORAGRIUS*, och tr. i Strengnås af *Z. Asp*. 1670, in 4:o.

2048. *Andr. A. GRUBB* Oratio Funebr. in piam *Ejus* memoriam. in *Oct.* Aros. Hagenius, 1674. 3 A.

Läs *Stiernman* B. S. G. T. II. p. 371—382. och *Ol. A. Knös Historiola Liter. Poetar. V. G. Latinor.* P. I, p. 12—21.

IX. Nicol. RUDBECKIUS.

2049. *Joh. GRAN* Panegyricus meritis *Ejus* laudibus consecratus, atque Arosiæ, in frequentia Synodali, d. 7. Sept. a. 1671

a. 1671 dictus. in quarto. Aros. Hagen. pp. 46.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2050. Rev. Viro D. N. Rudbeckio de Episcopatu Arosiensi *ipsi* collato gratulatur Joen. Clasfon WALLWIJK. in fol. Holm. Meurer. 1671. 5. A.

2051. Sam. HÖIJER Programma in *Ejus* obitum.

Uti H. Witten *Memor. Theolog.* Dec. xv. p. 1942.

X. Johan. P. BRODINUS.

2052. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Westerås af Petr. GAN-
SIUS, och tr. *ibid.* 1681. in 4:o.

XII. Petr. MALMBERG (*).

2053. Jo. Ge. NEUMANNI Program. cum Petr. Malmbergius, in Acad. Witteb. gradum in Theologia capesseret. in 4:o. 1706.

Omr. uti samma Theologs *Program. Acad. Witteb.* 1722. in 4:o. p. 183—191. Se Tentzels *Curieuse Bibl.* 1706. p. 561.

XII. Matth. ISEER (**).

2054. In tumulum ac monumentum *Ejus* Liljorum manipulus sparsus a Joh. THURELIO. in fol. Aros. 1725. 2½ A.

XIII. Syene CAMÉN.

2055.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2055. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Westerås af *A. KALSENIOUS* och tr. i Sthm. 1730 *in quarto*.

2056. Ad tumulum *Ejus Arosiæ* parentavit *Jac. SVEDELIUS*.

Följer med Likpredikan.

XV. Nicol. BARCHIUS.

2057. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Westerås af *Er. ALSTRIN*, och tr. *ibid*. 1733. *in 4°*.

2058. Manibus *Ejus Arosiæ* parentavit *Jac. SVEDELIUS*, *in quarto*, Aros. Buchholtz 1733. pp. 44.

XVI. And. KALSENIOUS.

2059. Personalia.

Vid Likpredikan hållen i Westerås af *Er. ALSTRIN*. och tr. *ibid* 1751 *in 4°*.

2060. *Joh. SUNDII* Oratio parentat. in *Ejus* funere. *in quarto*. Aros. 1751. pp. 27.

2061. *Dan. HERWEGHR* Åminnelse-Tal öfver *Honom*, *in oct.* Westerås. 1751. 40 sid.

Det är också tr. bakom Likpredikan.

2062. Justa parentalia, memoriæ *Ejus* nomine Acad. Upsalienf. d. vii Maij, a. 1755 facta et consecrata a *Math. ASP* *in quarto*. Upsal. pp. 43.

En

En kort Lefvernes Beskrifning öfver denne B. M. C. 6.
 Biskop låses på Tyska, uti *Ätt. Histor. eccle-* Sveriges
Kyrko Hi-
storia.
siast. Beytr. 11. B. p. 819—824.

§. 6.

*Domprostarne och det öfriga Prdsterkapet i
 Westerås Stift.*

2063. Upmuntran til Westerås För-
 samling, då des tilförordnade Domprobst,
 M. Dan. Herweghr, d. 8. Maji 1766, hölt
 sin Inträdes-Prädikan i Domkyrkan, hvar-
 jämte meddelas korta Anmärkningar om
 denna Stads fordna Domprobstar. *in quarto.*
 Westerås, 1766. $\frac{1}{2}$ A.

Författaren är Direkt. *Abr. A. Hülphers.*
 Förteckningen på Domprostarne står också i
Sw. Magazinet, Maji 1766. p. 340.

"De Archi-Præpositis et reliquis Clerici Or-
 dinis personis Eccles. Aros." handlar L. Wi-
 cander, *Dis. de Arofa* p. 93—135.

En "Chronologisk Förteckning öfver Prest-
 erkapet i Westerås Stift," Mscpt. ågde Etats Rå-
 det Langebek: Se *Biblioth. Langebekiana*, p.
 533.

2064. Ordning om Sacellanis uti We-
 sterås Biskops-Stift; af Biskop Hans Ofegh,
 af Westerås Capitel förestält, och samtyckt,
 a. 1570.

Uti *Tidn. utgifne i Ups.* 1774. n. 10. 11.
Bibl. H. S. G. Del. 4. O *Seft.*

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Sect. VII.
Wexiö Stift.

§. 1.

Om Kyrkor i Wexiö Stift.

2065. Om Domkyrkan i Wexiö.

Läs S. Linnæi *Dissert. de Wexionia*, p. 14 —
20. och *Histor. Beskrifn. om Småland*, p. 102
—109.

§. 2.

*Wexiö Stifts Biskops Längder och Biskops
Chrónikor.*

2066. Series Successorum aliquot S.
Sigfridi in Episcopatu Wexionensi.

Er. Benzeli *Annot. in Västovii Vitem Aquilon.* p. 77. Går til B. Azerus, död 1287.

Förteckningar på Biskoparne i Wexiö stå i
S. Rogbergs *Diff. de memorabil. Smoland.* p. 70—
72, och uti *Histor. Beskrifn. om Småland.* p.
30—56.

2067. Msc. Sigf. Lor. GAHM Perffsons
Wexiö Stifts Biskops Chrónika.

Hon utgör en Del af des så kallade *Archivum Smolandicum*, se n. 464.—Uti Indelnin-
gen och *Serie Episcoporum* följer han väl Rhy-
zelii *Episcoposcop. S. G.* men här tillagt gan-
ska mycket, tagit utur tryckte och handskrif-
ne Personalier, Likpredikningar, Bref och
Diplomatiska Samlingar, samt rättat många
och ansefliga misstag, som Rhyzelius' gjorde
uti Biskoparnes namn och annat.

§. 3.

§. 3.

*Wexiö Stifts Pålviska Biskopar.*B. H. C. 6.
Sveriges
Kyrko-His-
toria.

SIGFRID;

Se ibland Helgonen.

XL Boëtius (II).

2068. Boëtius Ep. Wexion. petit a Petro, AEp. Upsal. Coadjutorem sibi dari Thomam, Canonicum Upsalens. a 1341. d. S. Dominic. Conf.

Uti *Alt. Liter. Succ.* 1725. p. 28.

§. 4.

Wexiö Stifts Evangeliska Biskopar.

V. Petrus Jonæ ANGERMANNUS.

2069. Likpredikan öfver honom, hål-
len af Nic. G. KROK, och tr. i Calmar,
hos Günther 1630. in 4:o.

Uti *Hist. Beskrifn. om Smål.* p. 39 säges,
at den öfver honom, af Rect. Sch. M. Jon.
DRYANDER, hålne Parentation ockå är
trykt.

VI. Nicol. KROK.

2070. Vita & Scripta.

Hos Siernman, B. S. G. T. II. p. 346.

VIII. Johan. LAUR. STALENUS.

2071. Vita & Scripta.

Hos Siernman. B. S. G. T. II. p. 323.

XIV. Olav. CAVALLIUS.

2072. Vita & Scripta.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Hos v. Doebeln, *Hist. Acad. Lund. Cont.*
II. p. 26.

XVI. David LUND.

2073. Personalia.

Vid Likpred. hällen i Wexiö af G. A. Hum-
BLE, och tr. i Sthm. 1729 in 4:o.

2074. Nic. OSANDER Orat. funebr,
piæ memoriæ ejus confign.

Följer med Likpredikan.

XVII. Gust. Adolph HUMBLE. (*)

2075. Personalia.

Vid Likpred. hällen i Wexiö af O. P. OSAN-
DER, och tr. i Sthm. 1742. in 4:o.

2076. Petri FOLIN Orat. parenti
in ejus memoriam.

Bakom Likpredikan.

2077. Vita ejus, ex præced. Orat.
parent.

Uti *Aët. Hist. eccles.* VIII. B. p. 389—413.

§. 5.

*Domprostarne och det öfriga Präster/kapet
i Wexiö Stift.*

2078. Förteckning på Domprobsterne
i Wexiö.

Uti *Hist. Beskr. om Smål.* p. 56—70.

En kort Wexiö Domprosta-Historia får man
igen uti et *Programma*, som Lector And. Hal-
len-

lenberg utgaf vid Domprost. D. Sv. Baelters B. II. C. 6.
Likbegångelse, in Dec. 1760. in första gån- Sveriges
gen in fol. i Wexiö, och sedermera bifogat an- Kyrko-Hi-
dra Upl. af den öfver bem. Dompr. hållne storia.
Likpredikan, Wexiö 1766. in 4°.

Seriem Pastorum i de til detta Stift lydande
Förelamlingar sår man igen i öfvan anförde.
Hist. Beskrifn. om Smål. men huru vida des-
se Förteckningar äro pålitelige, eller ej, kan
jag icke säga.

Sect. VIII.

Åbo Stift.

Stiftets Historia.

2079. Msc. Liber Ecclesiæ Aboënsis.
in fol.

Uti Ant. Archiv., n. A. 25.

"Complectitur Bullas papales, Literas Regum,
"et Magnatum aliorumque ad Aboënsē Cathē-
"dram et Diocēsin spectantes. Præmittitur In-
"dex (initio mutilus) omnium instrumentorum
"hujus Voluminis".

2080. Gregorii IX P^{ap} R. Epistola ad
Episcopum Finlandiæ de lucis & delubris
in Finlandiâ; dat. Perusii d. 11 Cal. Febr.
1228.

Ibland Skrifstel. Bevis, til Spegels Bisk. Krön.
n. 94. p. 159. och uti Aft. Lit. Sæct. 1725.
p. 62.

B. H. C. 6. 2081. Epistola ad Nob. & cel. Vi-
 Sveriges rum, D. Joh. Peringsköld, qva Johannis
 Kyrko-Hi- Ep. Aboens. Literæ verbum *Masföth* ex-
 storias: plicantes, & Birgeri S. R. Mandatura ad
 Nicol. Anderson, Præfectum Finlandiæ, de
 Sylværum & prædiærum cultura in Tavastia
 non impedienda, nuper inventa, ex mem-
 brana exponuntur, & ab interitu nunc
 primum vindicantur a *Rich. von der Hardt*,
 Osnabr. Westphalo. in quarto, sine loco,
 an. vel nota typogr. 1. a.

Brefvet är dat. Hamb. d. 14. Aug. 1705.
 och troligen därstädes tryckt; Utgifvaren var
 Auctionator vid Bokauktions Kammaren i Stock-
 holm.

Documenterne, det förre af år 1373. och
 det senare af år 1303. har J. A. Fabricius
 funnit så viktige, at han låtit trycka om dem,
 i sin Uplaga af *Lindenbrogii Scriptores rer.*
Germanicar. Septentrional. p. 187—188.

2082. Constitutiones Pastoribus in Di-
 oecesi Aboensi traditæ ab *Isaaco Rothovio*,
 Ep. Ab. in quarto. 1 a.

På Svenska utan årtal.

2083. *Perbreves Commonitiones*: Eller
 korta Påminnelser, hvilka tilförendes styc-
 kevis, efter som tilfälle hafver gifvits i
 Visitationerne, äro uti Församlingarne ef-
 terlemnade, men nu på nytt Församlingar-
 ne, och i synnerhet *Ven. Clero* i detta
 Lof.

Loff. Stiftet til nytto och esterrättelse sam-^{B. II. C. 6.}
mandragne och publicerade af Joh. GEZE-^{Sveriges}
L10. in quarto. Åbo, Winter, 1673. 5 a. ^{Kyrko-Hi-}
^{storia.}

2083. (a) De Synodis, & Ipeçiatim
Diœcesanis Aboënsibus, Oratio, qvam in
Conventu Synodali, Aboæ, d. xxvi, Febr.
An. 1773 habuit, & aliquanto auctiorem
edi curavit Carol. Frid. Mennander D. Ep. &
Pro-Canc. Aboëns. Aboæ, Frencckell (1773.)
in quarto. pp. 61.

Nya Lärda Tidn. 1774. n. 32.

§. 2.

Om Kyrkor i Åbo Stift.

2084. Prof. Alg. SCARINS Bref til
Riks Rådet m. m. Grefve Gust. Fr. von Ro-
sen, om Åbo Domkyrkas Monumenter.

Det är skrifvit i Åbo; d. 4. Aug. 1752.
och står i *Sv. Mercur.* V. Årg. III. D. p. 18
—24.

En Disputation *de Templo Cathedrali Abo-
ensi* var en Studerande sinnad, at under Fr.
Scarins inleende framgifva; första arket blef
också aftryckt, men för medellöshets skuld
kunde Författaren ej fullfölja sit uplåt.

Åbo Domkyrkios Merckwürdigheter Msc. cite-
rar v. Stiernman, i *Förteckn. på Handskrifterna*,
bakom *Adels Matrikeln*.

Hit hörer också en, under Prof. Bilmarks
inleende, af Alex. LAUREUS utgifven Dispu-

6. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

tation: "de Sacellis Sepulcralibus in Templo
"Cathedrali Aboënsi obviis." 1778. in 4:o 3 $\frac{1}{2}$ A.

§. 3.

*Abo Stifts Biskops Längder och. Biskops
Chronikor.*

2085. *Pauli JUSTEN Chronicon Epi-
scopor. Aboënsium.*

Uri Nettelbladts *Schwed. Bibl.* 1. St. p. 62
—91: Författaren, den 1v. Evangel. Biskop i
Åbo var K. Erik d. XIV. Legat i Moskau,
hvarest han i tre år hölts i et svårt fångel-
se; blef lösgifven år 1575, och afled året
derpå följande d. 22 Aug.

2086. *Positiones historico-politicæ, e
Chronico Episcoporum Msc. Pauli Justen
excerptæ: quas Pr. A. A. Scarin publice
examinandas sistit Israël ESCHOLIN. in oct.
Aboæ, 1726. pp. 14.*

Och hos Nettelbladt l. c. p. 92—95.

2087. *Dissert. Acad. continens Hypo-
mnemata in Chronicon Episcoporum. Aboëns.
a Paulo Justen consignatum, cujus Part. I. et
II. Pr. J. Bilmark, placidæ Ventilationi sub-
mittit El. Reinh. BERGSTADIUS. in quarto.
Aboæ. 1771. 1772. pp. 32.*

*Laur. PETRI Synopsis Chronologiæ
Finnonicæ rhythmica, Aboæ 1752. in 8:o.*

Se här ofvannörs. n. 769.

§. 4.

§. 4.

*Abo Stiftr Påfviska Biskopar.*B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

III. THOMAS.

Se ibland Helgonen.

XL. HEMMINGUS.

Se ibland Helgonen.

XIX. MAGNUS (III) Nicolai.

2088. Epistola Friderici Imp. ad Ma-
gnum Niclison. Præpos. Aboens. qva cum o-
mnēsque ejus Successores, Comites Palatinos
creat. Dat. Gletz. - - -

Uti *Aff. Liter. Suec.* 1733. p. 45—49.

§. 5.

Abo Stiftr Evangel. Biskopar.

IV. Paulus JUSTEN.

2089. Biskop. P. Justen Bref til Pa-
stores i Norra Finland. Dat. Åbo, d. 14
Dec. 1564. (på Latin).

Uti Rhyzelii *Episcopostop.* S. G. T. II. p. 151.

VI. Ericus ERICI.

2090. Literæ Erici de Sorala, ad Pa-
trem Ericum-Erici, Ep. Ab. dat. Romæ,
ipsa die Joh. Bapt. 1607.

Ibland *Skriftel. Bevis* til Spegels *Bisk. Chrön.*
n. 95. p. 159. Det angår Adelskapet, som
Biskopens Förfäder haft hade. Se mera om
honom hos Werwing K. Sigilm. och K. Carl
IX. Hist.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

X. *Johan. Georgii* GEZELIUS (*).

2091. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Åbo af J. H. FLACH-
SENIUS, och tr. *ibid.* 1690 in 4:o.

Öfver B. Gezelius åro, förutan denna, två
andra Likpred. tryckte: den ena, på Svenska
hållen uti Pargas Sockne-Kyrka, af *And. B.*
HASSELQWIST, Åbo 1690. in 4:o har inga
Personaller, men uti sjelfva Predikan åtskilligt,
rörande bem. Biskops Lefverne, Embete och
Skrifter: uti den andra på Finska, af *Chr. P.*
Protopaus, åro Personallerne på Finsk vers.

2092. *Orationes Funebres* (III.) qveis
Joh. G. Gezelii felix ortus, felicior pro-
gressus, exitusq. longe felicissimus, ad piam
posteritatis memoriam transcribuntur.

De följa med Flachsenii Likpredikan, och
åro hållne af *Andr. Wanochius, Dan. Achre-*
lius, och *Dav. Lund.*

Om hans Lefverne, och Skrifter lemnar
också Bäckmeister efterrättelse, *Nachr. von den*
Univ. zu Dörpat u. Pernau, uti *Saml. Russ.*
Gesch. Vol. IX. p. 164—169. item F. K. Ga-
debusch *Liv. Bibl.* I. Th. p. 420—424.

XI. *Johan. Johannis* GEZELIUS.

2093. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Sthm. af G. A. HUM-
BLE, och tr. *ibid.* hos Merkel. 1719 in 4:o.

2094.

2094. *Piæ pia Memoria Vitæ ejus*, B. II. C. 6.
 quam proclamavit Holmiæ Dan. JusLE-
 NIUS. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Bakom Likpredikan.

XII. Herman. WITTE. (*)

2095. *Personalia*.

Vid Likpred. hållen i Åbo, af Jon. FA-
 LENIUS och tr. *ibid.* 1728. in 4:o.

2096. *Oratio Funebris in Memoriam
 Ejus*, recitata ab Andr. BERGIO. in quarto.
 Åboæ 1728. pp. 48.

XIV. Jönas FALENIUS.

2097. *Personalia*.

Vid Likpred. hållen af J. BROWALLIUS,
 och tr. i Åbo 1749 in quarto.

2098. *Memoria Vitæ Mortisque ejus*,
Sermone funebri celebrata ab Algoth. A.
 SCARIN. in quarto. Åboæ 1749. pp. 44.

Och uti *Åff. Histor. Ecclesiast.* Beytr. II. B. p.
 939—971.

XV. Johan. BROWALLIUS.

2099. *Aminnelse - Tal öfver honom*,
 efter Kongl. Vet. Acad. befallning, hål-
 lit af Carl CARLSON. in oct. Sthm. 1756.
 32 sid.

Låses på Tyska, i Sammandrag, uti *Neue-
 ste Gesch. der Gelehrsamk. in Schwed.* II. St. p.
 320—330. Seet.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Sect. IX.
Lunds Stift.

§. I.

Stiftets Historia.

2100. *Gust. SOMMELII* Disput. hist.
II de Initiis Archi-Episcopatus Lundensis.
in quarto. Lond. Goth. 1767. pp. 55.

2101. Msc. Liber Ecclesiæ Lundensis. *in fol.*

Uti Antiqv. Archiv. n. A. 20.

"Cod. membr. integer et bene conservatus,
"in quo descriptæ sunt Bullæ papales, Literæ
"Regiæ, aliorumque concernentes fundationes,
"donationes, permutationes, aliaque ad dictam
"Ecclesiam spectantia. Ad calcem codicis legi-
"tur: *Descriptiones Literarum veterum Capituli*
"*Lundensis, quæ in suis scriniis secundum ordi-*
"*nem alphabeti situate sunt, factæ et finitæ per*
"*Boecium Johannis; artium Magistrum, S. The-*
"*ol. Bacalaureum et Cantorem Lundensem. A. D.*
"*MCDXCIII. (1493). ultima die Mens. Julii. O-*
"*mnipotenti Deo, qui nodos et vincula magne dif-*
"*ficultatis in hoc opere solvere dignatus est, glo-*
"*ria et gratiarum actio in secula seculorum Amen".*

Denna Handskrift citerar *Bring Monum. Sca-*
nens. under Titel: *Diplomatarium membranac.*
Ecclesiæ Lundensis; eller ock i sin *S. R. Hist.* un-
der namn af *Bo JOHANSSONS Diplomatar, Lun-*
dense.

Ibland Handskrifterne *Riblioth. Langebekiana,*
p. 554, är upteknat: "Lunde Kirkes Register,
"med Fortegnelse paa Kongernes og Pavenes
"Privilegia og Confirmationer paa Capitlernes
"Guds, og de hellige Ting som der findes."

2102.

2102. Fasti Necrologici Lundenses. B. II. C. 6.
Ex. Cod. Msc. Biblioth. Academ. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Uti Sv. Brings *Monum. Scanenf.* Vol. 11.
P. 11. p. 193—273.

Handskriften beskriver Utgifvaren sålunda :
"Invenitur in Bibliotheca Academiæ publica in-
"ter Codd. Msc. n. 8. Continentur in illo varia:
"ex sanctis Patribus Lectiones, una cum Epi-
"stola Hieronymi ad Nepotiarium et aliis ejus-
"dem. Sequitur regula Canonicorum Aquisgra-
"ni instituta, auspiciis Ludovici Pii Imp. Sed
"hæc et alia id genus plura nostro scopo pa-
"rum aut nihil intersunt; ne itaq ægre feras
"L. B. hæc omnia a nobis in præsentiarum
"prætermitti. Reliqua omnia haud pœnitendo
"eis adjumento sunt, quibus curæ est antiqva
"Scaniæ facies. Nam præter varios Præben-
"darum Lundensium, Archiepiscoporum, Ca-
"nonicorum, imo Regum etiam Danicorum
"Catalogos et nonnulla Acta publica, inveni-
"tur ibi etiam Calendarium Martyrologicum,
"quod partim *Libri Datici* notas confirmat,
"partim nova luce Scanensem Historiam perfun-
"dit. Caret alias omni titulo liber. Celeberr. autem
"Kilian. Stobæus, qui Codice nostro præcipue
"usus est, in edendis *tribus Monumentis histori-*
"*cis Lundensibus*, quæ sub ejus auspiciis lucem
"viderunt, illum p. 10 *Fastorum Necrologi-*
"*corum* nomini delignat—Styli elegantia et li-
"terarum nitor efficit, ut Seculo XI. vel XII.
"tuto vindicari possit. Sunt quidem in nonnul-
"lis locis recentiora additamenta, sed eadem
"longis sæpius intervallis adjecta ostendit
"manifesta characterum diversitas" &c.

När-

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Närmare underrättelse om detta *Necrologium Lundenſe* meddelar Etats-Rådet Langebek, ſom låtit trycka det å nyo, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi* T. III. n. XC. p. 422—473, och tillagt vackra *Prolegomena* och Anmärkningar, ſamt tvänne i koppar ſtuckne blad, med någre rader af Handſkriften, ſålom prof, för at deraf kunna döma om Manuscriptets ålder.

2103. Liber Daticus Ecclesiæ Lundenſis, ex Originali membranaceo Bibliothecæ publicæ mſc. n. 1. in fol.

Uti Sv. Brings Monument. Scanens. Vol. 11, P. 1, p. 1—192. Utur Utgifwarens *Prolegomena* vill jag här anföra följande ſtälle: "Codex "oppido antiquus, membran. qv̄i ideo imprimis "adornatus est, ut Festa tam natalitia quam fatalia "Sanctorum Eccles. Romanæ ad singulos anni ro- "tius dies adnotarentur, piaque colerentur poste- "ritatis memoria. In margine et spatiis, qv̄æ in- "tercedunt inter Sanctos singulorum dierum, ad- "scripta sunt illorum etiam nomina, qv̄æ suis sibi "beneficiis Lundenſem Ecclesiam devinxerunt. At- "que hæc sunt illa momenta, qv̄æ ab oblivione. et "interitu vindicanda videntur, cum reliqua in o- "mnibus Vitæ Sanctorum Scriptoris ubique sint "obvia. Perſcripta autem sunt momenta diverſis "temporibus, et in haud paucis locis ita collapsa, "ut sine difficultate non legantur, in nonnullis "autem ipsa verustate prorsus oblitterata sunt, ut "legi nullo modo possint. Qvocirca, quam fieri "poſeſt maturrime auxiliatrices requirit Codex "manus, si imminens evitandus sit interitus."

En ny Uplaga af *Liber Daticus* har Et. Rådet Langebek jämväl föranstaltat, samt dervid icke

icke mindre, än vid det näst förut anrechnade B. II. C. 6.
Necrologium Lundenſe, brukat all möjlig nog- Sveriges
 granhet. *Liber Daticus* har fått sitt ställe, *Scrip-* Kyrko-Hi-
tor. rer. Danicar. med. ævi, T. III. n. xci. storia.
 p. 474—579. Han har här följt *Lundiska*
Handskriften, hvilken han kallar den *äldre*, för
 at skilja den ifrån en hårtills föga känd och
nyare Handskrift, som finnes i *Köpenhamn*,
 och hvilken han utfäst sig at också til trycket
 befordra. Detta sitt löfte har han efterkommit
 T. IV. n. C. p. 26—68.

2104. Korta Underrättelser angående
 Skånska Kyrkio - och Präste-Rättigheter. *in*
quarto. Lund, 1768. 34. sid.

Författaren är Commissions Landtmätaren
Caspar M. ESPMAN; et Utdrag läses i *Lunds*
Wickoblad 1775, n. 9. 10. 12.

§. 2.

Om Kyrkor i Lunds Stift.

2105. Differt. histor. de Templis Lun-
 denſibus. Pr. S. Bring. Resp. *Hans*
BERGSTRÖM. *in quarto*. Lond. Goth. 1756.
 PP. 24.

2106. Msc. J. CORTLANDER Com-
 mentar. de Origine & Fatis Templi S. Lau-
 rentii Lundensis.

Citeras i nästföregående Disputat. p. 3.

2107. Disputat. histor. de Templo +
 Cathedrali Lundensi. Pr. *Gust. SOMMELIUS*.
 Resp.

B. II. C. 6. Resp. Isaac. Liefertz, in quarto. Lond. Goth.
 Sveriges
 Kyrko-Hi- 1755. pp. 156...
 storia

Neueste Geschichte der Gelehrsamk. in Schwed.
 I. St. p. 109.

2108. Indulgentiæ (Bonifacii IX P. P.)
 septem annorum & totidem quadragesima-
 rum per ostensionem reliquiarum Eccles.
 Lundensis, Dat. Romæ, id. Maji a 1400.

Bring, *Monum. Scanen.* Vol. I. p. 96.

Uraf et ställe in *Fastis Necrol. Lundens.* hos
 Bring, l. c. Vol. II. p. 209 ser man, at i
 Lunds Kyrka förvarades, utom många andra
 Helgons qvarlefvor, Reliquiæ S. Viti Martyris
 & Sanctar. Virginum de XI mille.

Åfven därstädes, p. 236 förekomma följande
 stycken: "Reliquiæ de ligno Domini, de
 "sepulcro Domini, de præsepio Domini, de
 "mensa Domini, de Calvariæ loco, de petra
 "super quam natus est Dominus, de petra su-
 "per quam stabat Jesus quando dixit discipu-
 "lis: pax vobis. De reliquiis S. S. Martyrum
 "Apollinaris, Timothei, Simphoriani, De Ca-
 "pire S. Gregorii Papæ, Willehadi, Ansgarii
 "& Rimberti Episcoporum. Heriberti & Barvo-
 "nis Archiepiscoporum. de veste S. Simeonis, de
 "Sepulcro Lazari." Ännu flere upräknas p.
 243. seq.

2109. Christierni I Epistola ad Ca-
 pitulum Lundense, qva interulam miraculo-
 sam & puerperis propitiam sibi mutuo con-
 cedi

cedi postulat. Ex Castro Helsingburgh, d. B. N. C. G.
b. Clement. Ep. a: 1468. Sveriges
Kyrko-His-
toria;

Bring l. c. p. 100.

§. 3.

*Lunds Stifts Biskops-Längder och
Biskops-Chrönika.*

2110. Nomina Episcoporum, qui S.
Lundenſi Eccleſiæ præfuerunt a tempore Sve-
nonis Magni Regis.

Denna Förteckning är tagen af *Faſtis Ne-
crolog. Lundens.* ſe n. 2102, och af Kil. Sto-
bæus med anmärkningar utgifven i en Diſput.
under Titul: *Tria antiqua Monumenta hiſtorica
Lundenſia*, L. G. 1734. in 4:o. omtr. uti des
Opuscula, Dantiſci 1752, in 4:o. p. 35—72.

2111. NICOLAI, Archiep. Lundens.
Chronica Episcoporum Lundensium. Ex
membranis jam primum edidit Thom. Bar-
tholinus, Th. Fil. Th. Nepos. in oct. Hafn.
1709. pp. 54. ſine præfat.

Denna Uplaga har C. Nerrelblad jämförde
med et handſkrifvit exemplar ſom han ägde,
och antecknade Skiljaktheterne. *Schwed. Bibl.*
III. St. p. 201.

Omtr. år denna Biskops-Chrönika, men efter
en nog felaktig Handſkrift, uti J. P. de Lude-
wigs *Reliqu. Mſcriptor.* T. IX. n. VIII, p. 166—
175.

Archi-Bisk. Nils i Lund aſted år 1340.

Bibl. H. S. G. Del. 4.

P

2112.

B. H. C. 6 . 2112. Anacephalaeosis, vel Catalogus
Sveriges Præsulum & Pontificum Lundensium
Kyrko-Historia. in Scania. Ex Msc.

Hos Nettelblatt, *Schwed. Bibl.* III. St. p. 184—201.

Har åtskilliga Biskopars Wapn, i trästick. Författaren är obekant. Utgifwarens Anmärkningar stå under Texten.

En Förteckning på Biskoparne i Skåne läses också hos Huitfeldt, *Bijpers Krönika*, Upl. 1653. in fol. p. 48—98.

2113. Episcoporum Eccles. Lundensis Series, una cum temporum & rerum maxime memorabilium notatione succincta, initio facto a prima Christianismi in Daniam introductione. Addita est sub finem narratiuncula de reformatata per Daniam religione & Superintendentibus Schaniæ, qui Episcopis successerunt. Collectore *Magno Matthiæ*, Th. Lect. & Can. Lund. Editore Thoma Bartholino, Th. Fil. Th. Nep. in oct. Hafn. 1710. pp. 246. except. præmiss. fol. 14.

Uri Acad. Bibliothek i Upsala finnes et handskrifvit Exemplar af denna Biskops-Chrönika: se *Apogr. Donat. De la Gard.* n. xlv.

M. Matthiæ valdes til Biskop i Lund, år 1589, och äfted år 1611. Des Lefvernes - Beskrifning, af honom sjelf författad, på Danska, men öfverlatt på Latin af O. Sperling, står framför Biskops-Chrönikan.

§. 4.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Lunds Stifts Påfuijka Archi-Biskopar.

II. ESKILLUS.

2114. *Bernh. MOELMAN* Periculum Genealogicum Stemma Eskilli Archiep. edisferens.

Uti Script. a Societ. Hafn. bonis art. promovend. dedit. P. I. p. 195.—210.

2115. *Gust. SOMMELII* Disfert. IV, de meritis & fatis Eskilli Archi-Episcopi & primi Primatis Lundensis. in quarto, Lond. G. 1764. 1765, pp. 64.

2116. *Planctus Eskilli Archiep. ad Ecclesiam Lundensem.*

Detta Bref tilegnar Huitfeldt, i sin Danska Chronika, ad an. 1275, Archi-Bisk. Erland i Lund; men den lärde Gramuti en år 1745 hållen Oration: *de Origine & Statu rei litterariæ in Dan. et Norveg.* som står i Dänische Bibliothek, VII. St. p. 439 — 518, visar med goda skäl, at Huitfeldt derutinnan felat, och at A. B. Eskil skrifvit bem. Bref. Omtr. år der hos Sommelius, p. 16.

III. ABSALON.

2117. *Genealogia D. Absalonis Archiep. Lundens.*

Uti Joach. Wieland Tabula Cisterciens. Sorana. Hafn. 1712. in 8:o. Omtr. i Nettelbladts *Schwed. Bibl.* III. St. p. 164. — 180.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2118. Biskops Absolons oc Her Esbern Snaris Herrekomst oc Adelige Stamme: desligeste Sore Closters foerste Fundatz oc Fundatores. Sammenscreffven med flid aff *Mortén PEDERSEN*, den 50 Abbet i Sore Closter, oc nu Sogneprest til Roskilde Domkircke, a D. 1572. &c. in quarto. Kiöbenh. Laur. Benedicht. 1589. 10. A.

På Tyska, i Nettelblads *Schwed. Bibl.* 111. St. p. 115.—163.

O. Sperling och Nettelbladt fälla om detta Arbete helt olika omdömen. Den förre påstår, *Not. ad Testam. Absolon.* p. 34, at det är upfyllt med fabler; den senare åter låtter derpå mycket värde, lofvandes, at deröfver gitva ut anmärkningar, hvilket löfte han likväl icke efterkommit. Sanningar och kärringsagor tyckas vara blandade om hvarannan.

2119. *Er. PONTOPPIDAN*, Leben des Ertz-Bischoffs Absolons.

Dänische Bibliothek, 11. St. p. 1. 31.

Det är också öfverfatt på Danska, och särskilt tr. i Köpenh. 1769, in 8:o. 23. sid.

Et Utdrag läses: *Nouv. Bibl. German.* T. 111. P. 1. p. 175—184.

Lofstaler öfver denna A. B. upsatte af C. F. *Jatobi* och P. *Vogelius*, utkommo i Köpenhamn, 1769. De göra heder både åt Archibiskopen och Författarne, säger Lagerbring, S. R. Hist. 11. D. p. 273. uti anmärkn.

2120. Testamentum D. Absolonis Archiep.

chiop. Lundens. ex Mſctis optimis erutum B. II. C. 6.
 & notis illustratum *Othon. SPERLINGII* Sveriges
in oſt. Hafniæ, Bornheinrich, 1696. pp. Kyrko-Hi-
151. ſine Ded. ſtoria.

N. P. Sibbern *Bibl. Hiſt. Dan. Norv.* p 304.
 Jo. Moller *Cimbr. Liter. T. II,* p. 852.

A. B. Abſalons Grafvård i Sorde år afritad
 och ſtucken i koppar, uti E. J. de. Weſtpha-
 len *Monum. ined rer. German. T. III.* p. 260.
 Des Hufvudſkål, Biſkops-ſtaf, Svård, Dricke-
 horn, &c. förvaras i K. Danſka Konſtkamma-
 ren i Köpenhamn; ſe O. Jacobæi *Muf. Reg.*
S. III. p. 55.

XL. Jens GRAND.

2121. En hiſtoriske Beſkriffvelſe om x
 en Ercke-Biſkop udi Lund, ſom heed Her
 Jens Grand, ſom bleff fangen af Kong E-
 rick Menwed, oc ſiden erlediget aff ſam-
 me ſit Fengſel.

Bakom A. Huitfeldts *Geiſt. Hiſtori*, eller
Biſpers Krónike, Upl. in fol. intager 6. Blad;
 Förut går et Företal, uti hvilket Huitfeld ſä-
 ger ſig icke hafva författat denna Hiſtor. Be-
 rättelſe, utan at han fått den af en god vän:
 tror ej eller, at denne A. B. varit ſå ren och
 klar, ſom han här afmålas,

XXIV. TuvO.

2122. *Episcoporum quorundum Re-*
gni Sveciæ Proſtatio contra Tuvonem A.
Lund. dat. Calmarn. d. 5. Jun. 1444.

B. H. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Ibland *Skriftel. Bevis. til. Sp. Bisk. Krön.*
n. 18. p. 46.

XXVI. BIRGERUS.

2123. Lefvernes-Beskrifning öfver ho-
mön.

Uri *Göteborg. Magazinet*, 1760. p. 513—518.

§. 5.

Lunds Stifts Evangel. Biskopar.

V. Magnus MATTHIÆ.

2124. Vita-Ejus, ex Danico transla-
ta, per O. Sperlingium.

Framför hans *Series Episcoporum. Lundens.* Se
n. 2113.

VIII. Petr. WINSTRUPIUS. (°)

2125. Vita & Scripta.

Hos v. Döbeln, *Hist. Acad. Lund.* Cont.
I. p. 42.—48.

IX. Canut. HAHN. (°)

2126. Personalia.

Vid Likpred. hållen af Hen. SCHYTTE,
och tr. i 1688. in 4to.

2127. Vita & Scripta.

v. Döbeln, *Hist. Acad. Lund*, Cont. I. p.
48.

X. Enevald. SUENONIUS.

2128. Personalia.

Vid

Vid Likpred. hållen i Åbo, af J. GEZE-B. II. C. 6.
Lrus, och tr. *ibid.* 1688. in 4°.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2129. Vita & Scripta.

v. Doebeln, l. c. p. 51.—60.

XI. Christ. PAPKE.

2130. Andr. STOBÆI Progr. in *Ejus*
funere. Lond. G. 1694. in fol. pl. 3.

Likpred. öfver honom hölt S. Wirænius,
och Prof. Riddermark pärenterade.

2131. Vita & Scripta.

v. Doebeln, l. c. p. 60 — 66.

XIII. Jonas LINNÆRIUS. (*)

2132. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Lund af A. RYDELIUS,
och tr. *ibid.* 1734. in 4°.

2133. Carol. PAPKE Oratio Fune-
bris in *Ejus* obitum.

Följer med Likpred. Läs också v. Doebeln,
l. c. p. 75.—81.

XIV. Andr. RYDELIUS. (*).

2134. Nic. LAGERLOEF Program-
ma ad *Ejus* actum funebrem. Lond. Goth.
1738. in fol. pl. 1 ½.

Omtr. vid flutet af A. Rydelii *Opuscula La-
tina*, Norcøp. 1778. in 8°.

2135. Personalia.

B. H. C. 6.
Sveriges
Ryko. Hi-
storia,

Vid Likpred. hållep i Lund, 1738, af
Carl PAFKE, och tr. ibid. in 4to.

2136. Memoria *Ejus*, Oratione fune-
bri, p̄ posteritati commendata a Nic.
STOBÆO, ibid. pp. 47.

Följer med Likpred. Läs också v. Doebeln,
t. 6, p. 81.—96.

XV. Carol. PAFKE.

2137. Vita *Ejus*.

Efter des egen Uplats, hos v. Doebeln, l. 6,
p. 96.—106.

2137. (a) Kurtzer Inhalt seiner Le-
bensbeschreibung.

Uti Act. histor. eccles. v. B. p. 445—450.

§. 6.

*Domp̄roffstärne och det öfriga Prästerskap
i Lunds Stift.*

2138. Nomina Canoniorum (Lundens.)
Episcoporum, qvi per diversas Ecclesias of-
fium Pontificatus amministraverunt.

Denna Förteckning, tagen af *Fastis Necro-
log. Lundens.* har Kil. Stobæus gifvit ut, med
Anmärkningar, och lämnat den 3:dje stället uti
sin här ofvanförel. 596. antecknade Disput,
Tria ant. Monum. hist. Lundens.

Vid slutet af fören. *Fasti Necrolog.* hos
Bring, *Monum. Scgn.* Vol. II. p. 265. och Lan-
gebek, *Script. Rer. Danicar.* T. III, p. 467,
seq.

seq. uppräknas äfven namnen på; "Canonici ^{B. H. C. 6.}
 "Presbyteri, Diaconi & Subdiaconi, qui obierunt ^{Sveriges}
 "in Christo de monasterio S. Laurentii, tam ^{Kyrko-Hi-}
 "novo, quam veteri, a tempore S. Canuti R. ^{storia.}
 "qui primus fundavit hanc Ecclesiam."

2139. Förteckning på Präster/kapet i Lunds Stift. (1773.)

Uti *Tidn. utgifne i Lund, 1773. n. 3* följ.

Seft. X.

Wiborgs nu Borgo Stift.

Det vidlyftiga Åbo Stift delte K. Gustaf I. år 1554. så, at Wiborg blef det andra Biskopsdöme i Finland. Begge lade K. Johan 1583. åter samman; men 1614 uprättade Gust. Adolph å nyo en Superintendentur i Wiborg, som 1618 förbyttes til et Biskops-säte; hvar med likväl 1641 den ändring gjordes, at Ingermanland derifrån blef löndrat, och fick i Narven sin egen Superintendent.

Sedan Wiborg med den delen af Carelen, genom Nystadska Fredsfördraget 1721, var öfverlemnadt åt Ryssland, flyttades Biskops-sätet til Borgo i Nyland, hvaraf detta Stift nu kallas Borgo Biskopsdöme. Se Rhyzelii *Episcopo-stop*, S. G, II. D. p. 52, 53,

S. I.

Biskopar i Wiborg.

X. Abrah. THAUUVONIUS,

2140. Jo. FLACHSENIi Program,
i *Ejus Funere.*

P 5

2141.

B. H. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2141. *Er. STENBERGII* Orat. paren-
tal. in *Ejus* memoriam. Åboæ in fol.

XII. Petr. BANG.

2142. *Personalia.*

Vid Likpred. hållen af *Jac. LANG*, och tr.
i Wiborg. 1696. in 4to.

2143. *Gymnasii Wiburgi. Officium su-
preum qvo in eum fungebatur, paren-
tante Arv. ALOPÆO.* ibid. e. a.

2144. *Desiderium Orbis eruditi ex
occasu Ejus, Åboæ expressum in Sermo-
ne panegyric. a. CORR. QVENSEL.* ibid. e. a.

Begge Parennt. följa med Likpred.

XIII. Petr. LAURBECIIUS.

2145. *P. HANN* Program. in *Ejus*
funere.

2146. *Personalia.*

Vid Likpredikan, hållen i Wiborg af *G. M.
HELSINGIUS*, och tr. 1705. in 4°.

2147. *Gabr. JUSLENI* Orat. funebr.
in *Ejus* memoriam.

§. 2.

Biskopar i Borgo.

I. Johan. GEZELIUS. (Nepos.)

2148. *Personalia.*

Vid Likpred. hållen i Borgo af *G. FORT-
LIUS*, och tr. i Åbo, 1734. in 4°.

2149.

2149. Officium parentale *illi* exhibi- R. II. C. 6.
tum ab *Henr. HELSINGIO*. ibid. e. a. ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
pp. 40. ^{storia.}

Bakom Likpred.

III. Joh. NYLANDER.

2150. Des Lefverneslopp.

Bakom Likpred. hällen i Berge af P. BONS-
DORF 1761. och tr. i Schm. hos Salvius 1762.
in 4to.

2151. Lebensbeschreibung. D. J. Ny-
lander.

Uti *Nov. Aët. Hist. Eccles.* P. xxxv. p.
393.—401.

Sect. XI.

Götheborgs Stift.

Kon. Gustaf Adolph inrättade 1620 en Su-
perintendentia uti Götheborg, som sedan vid
år 1665 blef förvandlad til et Biskopsdöme,
hvilket inbegriper en del af Elfsborgs Län, he-
la Halland, samt Götheborgs och Bohus-Läns
Landshöfdingedöme.

En Förteckning på Superintendenterne, Bi-
skoparne och Domprobstarne i Götheborg, står
i E. Cederbourgs Beskrifning öfver samma
Stad; p. 48.—53.

Detta Stifts Ecclesiastique Stat, sådan som
den var 1764, lär man känna af C. J. BRAGS
*Götheb. Stifts-Stånds-och Hus-äldnings-Matri-
kel*, I. S. p. 3—48. Nyare är Lest. WALLEN-

STRÅ-

B. H. C. 6,
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

STRÅLES *Götheb. Stads- och Stifts-Matrikel*,
tr. därstädes, 1776, in 12:o.

§. 1.

Superintendenten i Götheborg.

I. Sylv. Joh. PHRYGIUS.

2152. Des Lefverne.

Uti *Götheb. Magazin*. 1766. n. 41—47.
49. 50. Jämför Stjernman B. S. G. T. II. p.
63. K. Gustaf Adolpha, för Sylv. J. Phry-
gius, under d. 26. Apr. 1620. utfärdade Full-
makt, at vara Kyrkoherde och Superintend. i
Götheborg, år tr. uti *Upsala Tidsn.* 1776. n. 7.

II. Er. Er. BRUNNIUS.

2153. *Petri HOFFVENII* Program.
in *Ejus* funere, script. d. 11. Sept. 1664.

Omtr. i Stjernmans B. S. G. T. II. p. 458.
— 462.

2154. *Mart. BRUNNERI* Oratio in
Ejus obitum.

Hos Stjernman, l. c. p. 418—458.

§. 2.

Biskopar i Götheborg.

Den förste Biskop i Götheborg var D. Zachar.
Klingius; particularia om honom läsas i *Götheb.*
Magaz. 1766. och i *K. Biblioth. Tidsn.* om
Idrda Saker, 1767. p. 190.

III. Dan. VALLERIUS.

2155. Des Lefverne.

Uti *Götheb. Magaz.* 1766. n. 52.

IV.

IV. Joh. CARLBERG.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.2156. Lefvernes-Beskrifning öfver
Honom.Uti *Götheb. Magen*. 1759. n. 40.

VI. Laur. NORRMANNUS (°).

2157. Joh. ESBERGII Program. con-
tinens *Ejus Vitam & novissima*.Bakom des *Lilia in tumult. Er. Benzeli*, se
här ofvansföre n. 1926. och ibland L. Norr-
manni *Orat. & Program*. p. 357—367.2158. Oratio funebr. memoriæ *Ejus*
dicta & consecrata a Car. LUNDIO. in
quarto. Upsal. 1703, pp. 71.Omtr. i Nettelbladts *Memor. Viror. in Sue-
cia eruditiss.* Semidec. 1. n. 11. och mot slutet
af L. Norrm. *Orat. & Progr.* p. 368.—420.2159. Vita *Ejus* in Epitomen reda-
cta (ab Andr. NORRELIO.)Framför de af honom utgifne: L. Norr-
manni *Orat. & Program*.2160. Jos. THUN Apotheosis L.
Norrmanni. (Græce.)Är sistå flycket i ofstånånde L. Norrmanni
Orat. & Progr.

VIII. Joh. POPPELMAN.

2161. Curriculum Vitæ J. Poppelman.
Bakom Likpredikan hållen - - -2162. Vita *Ejus*.

Uti

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Uti v. Doebelns *Hist. Acad. Lund. Cont. II.*
p. 188—193.

XI. Georg. WALLIN. (Fil.) *

2163. Vita *Ejus*.

Uti M. CHLADENII Program. vid slutet af
Doctoral-Orationen, Wittenb. 1723. in 4:o.

2164. Leben G. Wallin.

Uti G. W. Göttrens *Jetztzeb. Gel. Europa*,
T. III. p. 156—162.

2165. Lefvernes-beskrifning, samt För-
tekn. på des så väl tryckte som i Msc. lig-
gande Skrifter.

Är af honom self uplat, och står i des
Gottl. Saml. 1. D. p. 208—218.

2166. Personalia.

Vid Likpred. hållen af E. L. HALENIUS,
Götheb. 1760. in 4:o.

2167. *Joh. Rosén* Oratio parentalis
D. G. Wallin.

Följer med Likpred.

XII. Eric. LAMBERG.

2168. Vitæ Curriculum.

Uti A. J. von der HARDT Program. vid
Doct. promot. i Helmstad, 1755. in 4:o.

Sect. XII.

Calmare Stift.

Alt det, som är lagdt och nu lyder til Cal-
mare Stift, halver fordom lydt til Linköping;
men

men blef aldeles skilt ifrån detta Biskops-dö-
me uti K. Carl IX:s tid.

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Af tillfälle, at K. Carl XI. år 1678, under Danska Kriget, lade Östra delen af Blekinge under Calmare Län, blef då varande Superintendenten D. Henning Schytte hedrad med Biskops titul och vårdighet, hvilken hans Successorer behållit, fast Blekingen, år 1680, åter lades til Lunds Stift.

En *Calmare Stifts Biskops-Chronica* har Sigfr. Lor. Gahm Persson utarbetat på samma sätt, som sin här ofvannföre, under n. 2067, antecknade Wexiö Stifts Biskops-Chronika.

§. I.

Superintendenter i Calmar.

VI. Jonas Birgeri ROTHOVIVS.

2169. Vita & Scripta.

Hos Stiernman, B. S. G. T. II. p. 70.

VII. Nicolaus ESKILLI.

2170. Likpredikan öfver *Honom*, hållen i Calmar, 1650. af A. S. PRYTZ, tr. i Linköp. hos Günther. 1651. in 4:o.

En annan Likpred. öfver *Honom*, hållen af *Ifr.* STARBECIUS, också tr. i Linköping 1652, citerar Stiernman, B. S. G. T. II. p. 481. och p. 656. Om Nic. Eskilli Lefverne och Skrifter handlar han *ibid.* p. 655.

IX. Petr. SCHOMERUS.

2171. Likpredikan öfver *Honom*, hållen . . . af Olao BOHLIO. in 4:o.

2172. Vita & Scripta.

Hos

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

Hos Stiernman, B. S. G. T. II. p. 749.

§. 2.

Biskopar i Calmar.

I. Henning SCHYTTE.

2173. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Calmar af Nic. BRAUN,
och tr. i Stockholm hos Enæus, 1708. in. fol.

2174. P. DAHLERI Oratio funebris
de Vita Ejus & Obitu. *ibid.* pp. 20.

Utgifven tillika med Likpred.

III. Hérman, SCHROEDER.

2175. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Calmar af L. MUHN-
BECK. och tr. i Stockh. hos Salvius. 1744.
in 4o.

2176. Ge. WERNER Elegi parenta-
les H. Schroeder consecrati.

Bakom Likpred.

2177. Sein Leben und Schriften.

Uti *Alt. Hist. Ertles.* IX. B. p. 570 — 584.

IV. Magn. O. BERONIUS (*).

Se ibland Archi-Bisk. i Uplala.

Sect. XIII.

Carlstads Stift.

Wärmeland hafver uti 500 år, om icke län-
gre,

gre, legat under Biskoparne i Skara. Sedan B, II. C. 6.
 Hertig Carl anlagdt Mariestad i Westergöt-
 land, Wasbo Hårad, gjorde han 1580 *Je-* ^{Sveriges}
sperus Marci därstädes til Superintendent: 1647 ^{Kyrko-Hi-}
 flyttades sätet til Carlstad, i Wärmeland; och ^{storia.}
 den första Superintendent, som där bodde,
 var *Sveno Camenius Elfdalius*.

§. 1.

Stiftets Historia.

2178. Msc. *Andr. Olai RHYZELII*
Wermelandia Ecclesiastica & Literata.

Denna Handskrift förvaras uti Carlstads Con-
 sistorio, dit Författaren skänkt den såtom Ny-
 årsgåfva, år 1738. Innehållet uppräknar Fr.
 Fryxell, uti *Sw. Mercur.* Dec. 1759, p. 296.

§. 2.

Superintendenten i Carlstad.

VI. Jonas ARNELL.

2179. *Personalia.*

Vid Likpred: hållen i Carlstad af *J. C.*
DERHOLM. och st. i Stockh. hos Werner,
 1709. in 4o.

2180. *Gabr. MAGNELII* *Lesus fu-*
nebris in Ejus funere. ibid.

Följer med Likpred.

IX. *Ingemund BROEM.*

2180 (a). *Sein Leben und Schriften:*

Uti H. L. C. Baemisters *Nachr. von den*
Bibl. H. S. G. Del. 4. *Q* *Univ.*

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Univ. zu Dörpat und Pernau, p. 223, och
hos F. K. Gadebusch, *Livl. Bibl.* I. Th. p.
129.

XII. Nicol. LAGERLOEF.

2181. Vita & Scripta.

Hos v. Doebeln, *Hist. Acad. Lund.* Cont. II.
P. 133—143.

Sect. XIV.

Hernösands Stift.

År 1647 skildes, ifrån Upsala Stift, de
längre bort Norr ut belägne Länder, och för-
ordnades öfver dem en enskild Superintendent,
hvilken i Staden Hernösand, belägen uti Ån-
germanland, skulle hafva sit Dom-Capitel, och
sin boning i Säbro. Han fick under sin vård
och uppsigt Ångermanland, Medelpad, Jemt-
land och hela Westerbotten, med de fyra
därtil hörande Lappmarker.

Superintendenter i Hernösand.

I. Petr. STBUCHUS.

2182. Vita & Scripta.

Hos Stiernman, *Bibl. S. G. T.* II. p. 766.

III. Julius MICRANDER.

2183. D. D. Jul. Micrandrum cum
apud Hernosandenses Superintendentis Pro-
vinciam capesseret, cumque a. 1695 Up-
salia Hernosandiam abiret, gratulatione
prosequitur *Dan. SOLANDER, iv fol. 4. a.*

IV.

IV. Georg. WALLIN (Pater).

B. II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia

2184. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Sångbrods Kyrka af Joh.
OMNBERG, och tr. i Stockh. 1723. in 4:o.

2185. Munus parentale post exequias
funeris D. G. Wallin exhibitum ab J. E.
(Joh. EURENIO.) ibid. pp. 35.

2186. Vita ejusdem ex præcedenti
deprompta.

Uti *Bibl. Lubecens.*, Vol. 11, p. 353—362.

2187. Arctos pullata, tumulto *Ejus*
illacrimans, interprete *Gust. LITHOU*, Hol-
miæ, 1723. in 4:o.

V. Petr. ASP.

2188. Personalia.

Vid Likpred. hållen i Stockh. af J. A. NORDB-
BERG, och tr. i Uplala 1727 in 4:o.

VI. Nic. STERNELL (*).

2189. Personalia.

Vid Likpredikan, hållen af And. SÖDER-
STRÖM, och tr. i Linköp. 1745. in 4:o.

2190. Virtutum & meritorum me-
moriæ *Ejus* celebravit Nic. GRANBAUM.

Följer med Likpred. står också uti *Åb. Hi-
stor. ecclesiast.* Beytr. 1. B. p. 635—51.

VII. Olaus KIÖRNING,

2191. Vita *Ejus*.

B.II. C. 6.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Uti Jo. L. Mothemii *Program. ad curfor. Lect. & Disp. inauguralem.* D. O. Kiörning. Helmstad. 1739. in 4°.

2192. *Sein Leben.*

Uti J. C. Strodtmans *Beitr. zur. Hist. der Gelarth.* Th. 1. p. 125. Hamb. 1748. in 8°.

Sect. XV.

Gothlands Stift.

Gothland räknades i Catholske tiderne under Linköpings Stift. D. Hans Brask var den sidsste af detta Stifts Biskopar som där hölt Visitation år 1527. Han dref ut de Lutherck-Evangeliske utur S. Johannis Kyrka i Wisby, for genom landet, tömde utur Kyrkorne the-
ras Guld, Silfver, penningar och papper, samt reste derpå öfver hafvet til Danzig. Sedan uti Stetiniska Freds-fördraget 1570 Sverige afstodt Gothland til Danmark, fick detta Land kort derefter af Danska Konungarne sine egne Superintendententer; de tillsätts nu, och alt sedan 1645, då, i kraft af Brömsebroiska Tractaten, Gothland åter kom under Sverige, af Sveriges Konungar.

§. 1.

Om Kyrkor på Gothland.

2193. Gz. WALLIN, om Wisby Kyrkor.

Uti des *Gothland. Saml.* 1. Del. p. 225 — 274.

Opålitligt är det, som J. Schoumacher om Kyr-

Kyrkorne och Klostren på Gothland berättar: B. II. C 7.
Disfert. de Gothland. C. IV. p. 24—31. Sveriges
 Kyrko-Hi-
 storia.

§. 2.

Förteckningar på Gothlands Superintendenter.

2194. Ge. WALLIN, om Gothlands
 Andeliga Upsyningsmän och Superinten-
 denter.

Uti des *Gothl. Saml.* I. D. p. 149—218.

Schoumacher, *Diss. cit.* C. III. §. 12. up-
 räknar också *Præsules Gothlandenses*; men de,
 som namngifvas för Strelövii tid, stå alla uti
 oordning, och äro äfven några aldeles utelutne.

§. 3.

Svenska Superintendenter på Gothland.

IV. Petr. Olai STIERNMAN.

2195. Personalia.

Vid Likpred. hällen i Wisby, af G. E.
 OXENWALT, och tr. i Stockholm 1692. in 4°.

VII. Cap.

Kloster och Klosterfolk i Sverige.

Sect. I.

Scriptores Generales.

2196. Notitia Monasteriorum quæ o-
 lim in Svecia ac Gothia floruerunt.

Uti J. Vastovii *Vitis Aquilon.* in fol. Upl.
 vid fluret, och i quart. edit. frammanföre.

B. II. C. 7,
Sveriges
Kyrko-Hi.
stork,

2197. Catalogus omnium Coenobiorum in Svecia.

Hos J. Meslenius, *Scand. ill.* T. ix. C. xxix. p. 78—80. och utförligare, uti P. Staaß *Diff. de Ord. Bened. Monachor. Sv. Gothiæ*, p. 13—29.

2198. Antiqua Collegia Canoniorum & Monasteria Regni Sveciæ. Illa maximam partem ex vetusto Cod. Msc. deprompta; hæc ex variis monumentis excerpta, Præterea Regum, Principum & Nobilitatis Sveciæ Donationes & Instituta ecclesiastica, collecta ex documentis, quorum copiam habere potuit, qui hæc collegit & superiora illa deprompsit atque excerptis, Joh. SPARRMAN, P. in Thuna Roslagior. A. C. 1671. in quarto, 1. a.

Denna Förteckning följer med samma Författare "Disputat. in Articul. Smalcald. iv. de "Collegiis Canonior. Cathedralib. & Monaster. "placidæ Ventilationi submissa in Synodo Upsal. a. 1671. d. 22. Sept."

Upsal. in 4:o. men är hvarken accurat eller fullständig.

2199. Msc. C. L. Arrhenii ÖRNHJELM Historia Monasteriorum Sveciæ, Gothiæ & Finlandiæ.

Catal. Libror. qui in Hist. & Ant. Patriæ sub. imp. Car. XI, publicati sunt, tr. 1690, är detta Verk, såsom då under händer varande, antecknad, p. 18.

2200.

2200. *Andr. Olai RHYZELII Monasteriologia Sueo-Gothica, eller Kloster-Beskrifning, uti hvilken upräknas (med Berättelse om hvad om them kunnat igenfinnas och upspanas) alla the Kloster och Helge-ands-hus, som under Påfvedömet, uti Svea-och Gótharike, såsom begripande the otta gamla Sticht, Upsala, Linköping, Skara, Strengnäs, Westerås, Wågfiö, Åbo och Lund, blifvit bygde och underhållne, samt om the Munks-Order, som i Sverige haft Kloster; bestående af tio Böcker och en tilläggning om Jesuit-orden. Them som om sit k. Fäderneslands fordna tilstånd äro vetgiriga, til vålment tjenst, och menlöst nöge, på Auctoris egen bekostnad, tr. i Linköping, hos P. Pelican, år 1740. in oct. 443 sid. utom Ded. Grat. Föret. och en Förtekn. på the Kloster och Capell, som näst för Relig. Reformation varit inom Linköp. Sticht.*

B. H. C. 77
Sveriges
Kyrko Hi.
storia.

Boken af Författaren å nyo öfversedd och förbättrad, samt af honom sjelf på Latin öfversatt ägde i Handskr. Assessoren vid Rikskammar-Rätten i Wetzlar, v. Nettelbla: le des *Greinir oder Nachlese vom Alt. u. Neuen Abhandl.* &c. III. St. 1765. in 4:o. Föret. s. 13.

Hos Utlåningar, som författadt Historien om vissa gamla Munke-Orden, får man stundom igen et och annat rörande Sverige, som hos våra egna Scribenter saknas. Jag vill här nämna följande: *Gabr. BUCELINI Annales Benedictini.* Aug. Vind. 1656. in folio. *Acta San-*

B. II. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

etorum Ord. S. Benedicti, in Seculorum Clas-
ses distributa. Collegit *Lucas d'ACHERI*,
edidit, & universum opus notis, observatio-
nibus, indicibusque illustravit *Joan. MABIL-
TON*. Lut. Paris. 1668—1701. *in fol.* Voll. 1x.
Chrysofom. HENRIQUEZ Menologium Ci-
sterciente, Anverp. 1630. *in fol.* *Angeli.* MAU-
RIQUE Cisterciensium, seu verius Ecclesiasti-
corum Annalium, a condito Cistercio, Tomi
iv: Lugd. 1642—1659. *in fol.* Voll. 1v. *Lucæ*
WADDINGI Annales Minorum, seu trium Or-
dinum a S. Francisco institutorum. Editio Sec. Ro-
mæ, 1731—1740. *in fol.* 18. Vol. QUETIF
et ECHARD Scriptores Ordinis Prædicatorum
recensiti. Lut. Paris. 1719 *in fol.* 2. Voll. Men
i våra Bibliotheker finnas icke alla desse Verk;
til önskan des vore, at någon flitig Man, som
til dem, med någre flere dylika Samlingar, kun-
sd hafva tilgång, derutur extraherade alt, hvad
om angår Sverige.

Sect. II.

Scriptores Speciales.

§. I.

Benedictiner.

2201. Disfert. de Ordine Benedictino
Monachorum Sviogothix, Pr. J. Hermans-
son, Resp. *Petr. STAAF*, in *oß.* Upsal.
1727. pp. 29.

2202. Innocentii Papæ VI. Confir-
matio Privilegiorum datorum Conventui
Mo-

Monialium in Boso, Ord. S. Bened. Dat. B. II. C. 7.
Avenion. 1. Oct. 1355. Sveriges
Kyrko-Hist.
foria.

Uri *Aff. Lit. Succ.* 1725. p. 5. Om Bofö-
Kloster, i Lunds Stift, handlar Rhyzelius, *Mo-
nafteriol.* p. 341, men långt utförligare Bring,
Monum. Scanenf. Vol. 1. p. 71—77. n. (51).

§. 2.

Cluniacenser.

De hade Kloster i Eskilstuna, Gelbo och
Munketorp: om detta senare handlar Dan. Ra-
meen, *Disf. de S. Davide* p. 31—34.

§. 3.

Cistercienser.

2203. Monasterii Gudhemensis, in
Regno Sveogothico primi & antiqvissimi
brevis & succincta Historia; quam Pr. O.
Celfio, publice ventilandam proponit. *Al-
got.* A. SCARIN, *in oct.* Upsal. 1716. p. 86.

Afskrifter och Extracter af Gudhems Klo-
ster-Bref förvaras ibland Handskr. i Ant. Ar-
chivo under n. E. 63, E. 46.

2204. Catharinæ Reg. Svec. viduæ
Erici, cognomine Balbi, Testamentum, con-
ditum in Monast. Gudhemensi A. 1253.

Aff. Lit. Succ. 1735, p. 43—45.

Datum torde kanske rätteligen böra läsas, A.
M. C. C. L. (1250). 111. Id Junii.

2205. Instrumentum donationis, qua
Q 5 in

B. H. C. 7. in Monasterium Guthemense bona quæ
 Sveriges Kyrko-Hi- dam avita confert Regina Katharina. A.
 storia. 1251.

Ibland Bilagorne til O. Rabenii *Disfert. de antiquis W. Gothiæ Legiferis*, n. 11. p. 111.

Åfven dårstædes fås igen, under n. 111. et Bytes-Bref. ang. det Jorda-skipe, som Birger Jarl gjort med Gudhems Kloster, af någon del af den egendom, som af Dr. Catharina var skænkt til Klostret, dat. 1253.

2206. Diplomata Regia, Literæ Episcoporum aliorumque, super bonis quibusdam concessis Conventui Ord. Benedictini in Novavalle, Smolandia, una cum annotationibus annor. emortual. eorundem Regum aliorumque.

Aft. Lit. Succ. 1724. p. 554—560.

Bref och Handlingar, rörande detta Kloster, förvaras uti Ant. Archivo,

Et gammalt Registratur, fordum Nydala Kloster tilhörigt, men på flere ställen defekt, ägde B. i Strengnäs, D. Serenius, men lærer sedermera kommit til Danmark, Et par anteckningar dårutur äro trykte uti Langebeks *Scriptor. rer. Daniar. med. ævi*, T. IV. p. 622, 623.

2207. K. Magni Erichsöns Confirmation på K. Eric's och Herr Birges Resolution, at en skåppa korn utgöres til Nydala Kloster, af Nydingeland och Finwed, dat. 1353.

Uti

Uri B. Bergii *Nya Förråd af äldre och nya* B. II. C. 7.
re Handl. &c. 1. St. p. 32. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Detta Bref vara falskt, samt af någon olärd och illparig Nydala Munk updiktat, och det kort för Reformations tiden, vilas C. R. Ibres, *Lärda Tiden*. 1753. p. 346.

2208. Alvastram in O. Gothia Monasterium, Pr. J. Hermansson, Disfert. Grad. publico examini submittit. *Petr. EKERMAN. in oet.* Upl. 1722. pp. 48.

Åtskillige tilförene icke bekanta omständigheter, rörande *Alvastra* och *Warnhems* Kloster, läsas uti en berättelse *de fundatione Monasterii Vita Scholæ in Jutia*, hos Langebek *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*, T. IV. n. cxx. p. 458. följ.

2209. Diploma, qvo nobilis foemina, nomine Doter, concedit Monachis Cisterciens. Ord. Vibyensæ prope Sigtuniam prædium. dat. . . .

Örnhielm, *Hist. Eccles.* p. 558.

2210. Diplomata Canuti Regis, de permutandis prædiis Viby & Såby, et de aliis donationibus.

Örnhielm, *ibid.* p. 559. 560, 564, 565. 578. det sednaste år af år 1199.

2211. A. B. Stephani Bref och Bekräftelse på något Godz, lämnadt til Munke i Wiby Kloster.

2212. Kon. Knutz Bref och Stadfä.

B. II. C. 7. fastställse på Wiby Klosters godz och rättig-
Sveriges
Kyrko-Hi- heter.
storia

Begge Brefven, på Latin, utan datum, stå
i S. Brings *Saml. af åtskill. Handl.* i. D. p.
177—183.

Wiby Kloster, icke långt från Sigtuna i Up-
land, flyttades år 1186, til Södermanland, på
en ort som då hetre *Säby*, hvaraf Munkarne
gjordt *Saba*, och nu kallas *Juleta*. Rhyzelius
p. 213.

Bref och Handlingar, rörande detta Kloster,
förvaras i Ant. Archivo, Msc. n. E. 41.
E. 78.

2212 (a). Msc. *Juleta* Kloster-Bref.
in folio, 398 sid.

Denna Handskrift äger Bar. Gust. Ad. Pal-
bitzki på *Juleta* gård. Brefven äro efter Ori-
ginälerne afskrifne förmodel. af någon uti Ant.
Archivo: det första är Kon. Knuts Diploma,
som läses hos Örnhielm, p. 559. det siststa et
Bytes-Bref, utfärdat af Bisk. Måns i Streng-
näs, år 1525.

2213. Coenobium Wretense in O.
Gothia, Pr. F. Törner publico examini
submittit *Magn. BORÆNIUS. in oct.* Ups.
1724. pp. 74.

Acta Liter. Succ. 1725. p. 15.

Vid slutet, p. 60. seq. står en vacker *Ap-
pendix Diplomatum*, innehållande Konunga och
andra Bref, rörande detta Kloster: ymnigare
för-

förråd af sådana Handlingar förvaras i Ant. B. II. C. 7.
 Archivo. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2214. Disfert. Histor. de Monasterio Warnhemensi in Westro-Gothia celeberrimo. Pr. Ol. Celsius, Resp. Petr. BREANDER. in oct. Upsal. 1723. pp. 50.

2215. Msc. Risåbergs Closter-Bref, ifrån 1212 til 1516. in fol. Voll. III.

Uti afskrift, i Ant. Archivo n. E. 38, 39.

Extraeter utur Bref, ang. detta Kloster, förvaras äfven därstädes, under n. E. 43.

2216. Monasterium Sko in Uplandia, Disfertat. Academica breviter descriptum, qvam, Pr. Er. Alstrin, sistit Magn. CELSIUS. in quarto, Stockh. Werner, 1728. pp. 45.

Åtta Liter. Succ. 1729. p. 551.

Skogklosters Slott är bygt i förra Sec. af Fäldh. Carl Gust. Wrangel. En berättelse om de Märkvärdigheter, som där finnas, upsat 1709, står i *Sco. Fastluren*, v1. Öpn. p. 49—56.

2217. Martini Papæ IV. Confirmatio Privilegiorum datorum Conventui de Scho, Ord. S. Bened. Romæ, 28 Oct. 1283.

Uti *Ått. Lit. Succ.* 1725, p. 4.

Confirmationer på detta Klosters Gods och Privilegier, gifne af Påfvarne Innocentius IV, 1244, Alexander IV, 1256, och äfven af Martinus IV, 1281, citerar Rhyzelius p. 64.

Af-

B. H. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Afskrifter af Sko-Klosters Bref förvaras i Ant. Archivo, under n. E. 62; och under n. G. 11 Sko-Klosters Jordebok, med årskilliga Räkningar; förde af Priorisan Katrin Hansa-Dotter, ifrån 1478.

2218. Disfert. de Askabyano in Ostro-Gothia Coenobios. Pr. Nic. Stobæus, Resp. Carol. Joh. GRÅSTEN, in quarto. Lond. G. 1740. pp. 32.

2219. Litteræ Conventualium Monasterii Gudsberg, quibus certas personas in spiritualem confraternitatem, h. e. in participationem orationum, suffragiorum & beneficiorum sui conventus admittunt. A. 1404.

Uri *Alt. Litt. & Scient. Succ.* 1734. p. 68. Datum är oriktigt, och bör läsas 1504, se Rhyzelius, p. 261.

Om Husaby, eller Gudsberga Kloster i Dalarne, Westerås Stift, läs P. Uggla *Disfert. de Praefectura Näsgerd. Dalek.* p. 90. seq.

2220. Msc. Antiquitates Caenobii Herivadensis in Scania.

Island Handskrift. uri Ant. Archivo Cod. K. 7. n. 7. Klosters beskrifver korteligen Rhyzelius p. 344.

2221. G. WALLIN, om Roma Kloster, på Gothland.

Uri des *Gothland. Saml.* 1. D. p. 1—72.

2222.

2222. Ge. WALLIN, om Solbergs B. H. C. 7.
Nunnekloster. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Afven ddrft. 11. D. p. 109—156.

2222 (a). Benedicti, Ep. Lincop. in-
dulgentiæ concessæ Monialibus in Solber-
berga. Dat. Wisby 1287.

Ibland Skriftel. Bavis til Spegels Bisk. Krön.
n. 59. p. 122.

2223. Nicolai Ep. Lincop. Vidisse
immunitatum a Wilhelmo Sabinensi & Lau-
rentio Lincopenfi (a. 1246), datarum Mo-
nialibus in Solberga. Dat. 1372.

Ibid. n. 66. p. 128. Documenterne, detta
Kloster angående, meddelar Wallin, tilförlit-
ligast, uti sin nyls anförde Afhandling, p. 112
följ.

2224. Litteræ Catharinæ, Abbatisæ
in Sko, qvibus Moniales Conventus Sol-
bergenfis, qvi Wisbyæ fuit, in Societatem
beneficiorum Monasterii Skogenfis recipit.
A. 1435.

Uti A8, Lit. & Scient. Suec. 1734. p. 70.

§. 4.

Franciscaner.

2225. Msc. Cl. Arhenii ORTHRIEM
Historia Coenobiorum in regno Suid-Gothico
Franciscanorum.

At denne lærde Mannen har haft i verket,
at

B. II. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

at skrifva denna Historia, och at Originaler, eller egenhändig Concepter, eller Utkaster, funnits hos Er. Benzeliuss, intygar Rhyzelius, *Monasteriolog.* p. 311. Örnhielm sjelf åberopar sig detta arbete på Titelbladet af näst påföljande Handskrift.

2226. Msc. Apographum Diarii Minoritarum Holmensium, quantum quidem ejus ex truncato foede veteri Exemplari haberi potuit. Secutus autem hic sum seriem annorum & temporum, quum in ipsis membranis singulis diebus mensium singulæ adscriptæ essent historiæ, confusa prorsus annorum serie. Quæ autem sigillatim Stockholmens. Minoritarum continebant Historiam, seorsum in aliam conjeci chartam, inferenda in Franciscanorum Regni hujus Coenobiorum, si Deus volet, Historiam. Consignatum vero erat hoc Diarium non una unius Scriptoris manu, sed prorsus varia, ut aliis aliisque temporibus, aliis atque aliis impositum fuerat munus isthoc referendi in literas. Ist hæc vero exscribebam, medio mense Augusto MDCLXXVIII, Upsaliæ, Claud. Arrhenius, in quarto.

Denna Handskrift ägde Öfversten Er. Gylengrip, se Förtekn. på hans Böcker p. 205. Nuvarande ägaren är Biskopen i Strängnäs, D. C. J. Benzeliuss.

Om det: "Kalendarium perpetuum Fratrum Franciscanorum Stockholmiæ Gråmunka-Kloster"
&c.

&c. på pergament *in folio*, som under n: A. B. H. C. 7.
 21. förvaras uti Ant. Archiv, åger någon ge-
 menskap med Örnhielms *Diarium*, kan jag Sveriges
Kyrko-Hi-
stori.
 icke låga, efter jag ej haft tillfälle, begge
 Handskrifterne med hvarannan at jämföra.

2227. *Excerpta Diarii Minoritarum*,
notis illustrata, qvas, Pr. S. Bring, publi-
 cæ censuræ submittit Thom. THOMÆUS. *in*
quarto, Lond. Goth. 1762. pp: 28.

Utgifvaren har följt Örnhielms *Apographum*;
 men lemnat borta: "Excerpta pertinentia ad
 "Historiam Coenobii Minoritarum Holmensium
 "e Diario seu Calendario Historico fratrum
 "Franciscanorum urbis Stockholmensis." som i
 Handskriften börja med p. 31.

2228. Msc. Gråmunkaholm, til forna
 och senare tider, uti fyra Flockar beskådad,
 af Joh. POSSIETH.

Handskriften citerar v: Stiernman, uti sit
Tal om de lärda Wetenskap. Tilstånd. p. 121,
 men Författarens Dotters-son, Doct. Stricker, i
 näst påföljande afhandlingar, om Riddarholms
 Kyrkan, försäkrar, at Msc:et så kommit ut
 vägen, at det, oaktat alt beundande, icke
 kunnat igenfinnas.

2229. *Specim. Acad. Fata Templi Rid-*
darholmensis sistens: cujus. Part. Prior. Pr.
Ol. Celsio fil. publico examini committit
Joh. Chph. STRICKER. in quarto, Upsal. - 1.
 1748. 6. A.

Disfert. Epistolar. *Fata Templi Riddarhol-*
Bibl. H. S. G. Del. 4. R *men.*

B. N. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

mensis sistens: cujus Part. Posterior. Sect. I. ad—J. C. Hauswolff mittit *Joh. Chph. STRICKER, in quarto, Gryphiswal. Struck, 1750. 3. A.*

Vidare är intet utkommit. Författaren har icke kunnat uppspana den af Morfadren, Kyrkoh. Posieth utarbetade och i Mlc. efterlemnade Beskrifning öfver Gråmunkeholm, utan allenast fått efter honom, i det ämnet, en del annotationer och låsa paper, dem han sedermera nytat.

Uppsala Franciscaner-Kloster handlar J. Peringsköld *Monum. Ulleraker. C. 36*; och om Gråmunke-Klostret i Arboga J. B. Lohman *Arboga Känning, p. 59—69.*

+

2230. S. Claræ Minne, eller Berättelse om det gamla S. Claræ Kloster, så väl som den nu varande Kyrkan med allas tilhörigheter; jämväl om St. Olofs Capell som derunder lyder: skrifven af *Jöran NORDBERG, Kyrkoh. vid samma Församlingar. in folio. Stockh. Werner. 1727. 200 sid. utom Föret. Grat. Kpstick. m. m.*

Ålla Lit. Suec. 1728. p. 457.

S. Claræ Kloster-Bref, samlade af Örnhielm, och afskrifne, samt de nedanföre hängande Sigiller afritade, förvaras ibland Handskrifterne i Ant. Archivo, Cod. E. 73. p. 1—201.

Til Historien om S. Claræ Kyrka höra följande Skrifter. I. "*Henr. BENZELII Tal, hål- lit Påske-dagen 1753, då S. Claræ Kyrka, efter*"
"den

"den olyckeliga Vådelden, som timade d. 8. B. II. C. 7.
 "Jun. 1751, öppnades til förnyad Gudstjenst." ^{Sveriges}
 Stockh. 1753. in 4:o. i. A. 2. "Abr. Pz. ^{Kyrko-Hi-}
 "TERSSONS Predikan på annan dag Påska 1753." ^{storia.}
 Öfver samma ämne. ibid. e. a. in 8:o. 3:o. "Min-
 "ne af S. Claræ Klockor". in 4:o $\frac{1}{2}$ A. 4:o "Be-
 "rättelse om nya Orgelvårkets invigning, i S.
 "Claræ Kyrka, uti *Sv. Mercur.* vi. Årgång.
 "P. 749—751.

Kyrkan, sådan som hon, efter Bar. Härle-
 mans Projectt, skulle blifva efter Branden, fin-
 nes stucken i Koppar, på $\frac{1}{2}$ A. *Fol. regal.*
 men har nu fåt en hel annan Tornbyggnad,
 sedan fören. Projectt efter Bar. Härlemans död
 icke verkställes.

Äreminne öfver alla Pastores vid denna För-
 samling, på Latinsk vers, författadt af Pr.
Era/m. Trdgård, läses i *Lärda. Tidn.* 1756.
 D. 49.

2231. Msc. Annales Fratrum Mino-
 rum in Wisby. Cod. Membr. in fol.

Förvaras uti Ant. Archivo, under n. B. 99.
 och innehåller: "1) Et Calend. perpet. vid hvil-
 "ket är anteknat, på hvad dagar Klosters Vål-
 "gärningsmän hafva aflidit, samt huru mycket
 "de skänkt til Sjärlaryckt, jämväl, på et och
 "annat ställe, om några publique Händelser. 2)
 "Många Märkvärdigheter som sig tildragit i Got-
 "land, och det öfriga Norden; men utan nå-
 "gon ordning. 3) Nomina mortuorum requi-
 "escentium in hoc loco Fratrum Minorum in
 "Wisby, Religiosorum & Secularium, tam de
 "rure, quam de civitate; 4) Canonicorum, Præ-
 R 2 "po-

B. II. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"positorum & Sacerdotum; 5) Judicum & aliorum Rurensium de terra; 6) Militum & Burgensium Virorum & Mulierum de Civitate Wisbyensi, nec non Hospitum."

Uraf denna Handskrift är det *Diarium Fratrum minorum in Wisby* taget, som Cantzleren von Ludewig låtit trycka, *Reliquia Manuscriptorum* T. IX. n. IX—XII, och hvilket Etats-Rådet Langebek, til större delen, men efter en mera utförlig afskrift, som honom härifrån blifvit tillånd, å nyo utgifvit, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*, T. I, n. XIX. p. 251—266.

§. 5.

Dominicaner.

2232. *Miracula Sanctæ Crucis Stockholmiæ Seculo xv. ineunte annotata per Fr. GREGORIUM, Monach. Ord. Prædicator. Stockholmiæ. E. Cod. Msc. membran. ad medicam illorum temporum historiam indicandam, edidit Laur. ROBERG, Med. D. & Pr. in quarto. Upsal. 1725. pp. 44.*

Sko-Kloster var det äldsta Dominicaner Kloster i hela Riket; se M. Celsii *Disfert. de Monast. Sko*, och Rhyzelius, p. 62. Det i Sigtuna beskriver G. Wallin, *Sigtuna Stans & Cadens* p. 299—329, och det i Arboga J. B. Lohman, *Arboga Känning*, p. 69—72. Flerstämngifver Rhyzelius.

Quetif och Echard, *Scriptor. Ord. Prædicator*, ut Förteckningen på Klostren af denna Orden

Orden p. xii, upräkna nio Dominican-Mun-ke-och et Nunne-Kloster, som år 1303 voro i Sverige. Dominican-Nunne-Klostret i Calmar nämnes här icke. Om detta Kloster, säger Rhyzelius, p. 144, at man icke vet på hvad tid, och af hvem det är först anlagt och bygt; Lagerbring, S. R. Hift. 11. D. p. 799 visar, at det skedd år 1299, af Margareta Gustafs-Doter.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Utaf Dominicaner Orden, och utur Sigtuna Kloster voro Johannes och Petrus, begge Archi-Biskopar i Upsala, Israel Erlandi, Bisk. i Westerås, och Martinus Skytte, den förste Evangel. Biskop i Åbo.

§. 6.

Fratres Ord. S. Johannis Hospital. Hierosolymit.

2233. Literæ Confraternitatis Hospitalis S. Spiritus extra oppidum Sudercopense. Dat. d. 28. Sept. 1516.

Ibland *Skriftel. Bevis til Spegels Bisk. Kr.* n. 43. p. 98.

Desse Johanniter hade Kloster i Stockholm, Söderköping, Krokek, Kronobeck, och Eskilstuna: Ryzelius p. 382. seq.

Eskilstuna Klosterbref förvaras uti Ant. Archiv, samt i afskrift, ibid. n. E. 74. E. 94. Et Birger Jarls Gåfvo-Bref för detta Kloster, af år 1266, kan läsas hos Lagerbring, S. R. Hift. 11. D. p. 485. n. 2.

B. H. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

§. 7.

Eremitæ S. Antonii.

Det enda Kloster, som Munkarne af denna Orden hade i de Nordiska Riken, var Ramunda-Boda, eljest kallat Laståna Kloster, på Tiweden och gränsen af Westergöthland och Nerike. Rhyzelius, p. 237 seq.

§. 8.

Carthusian-Munkar.

2234. Msc. Diplomata ang. Mariæfreds Kloster, ifrån 1457 til 1522.

Desse Bref hade Kongl. Secrer. Gust. Benzeltierna, efter Originalerne, låtit afskrifva. Uti Förtekn. på hans-Böcker, som genom Auction förlålles, i Stockholm, 1747, förekomma de p. 74. n. 85. Måter. är nu i mina händer.

Carthusian-Munkarne, som i xv. Sec. först i Riket inkommo, hade också et Kloster på Swartfö: Se J. E. Arenii *Disf. de Antiquit. Insulæ Ferringssöens.* p. 26.

§. 9.

Carmeliter.

De inkommo i början af xv. Sec. K. Erik af Pommern lät bygga et Kloster åt dem i Landscrona, och Dr. Dorothea, K. Christian I Gemål, satte dem i Örebro. Rhyzelius, p. 390.

§. 10.

Augustin-Munkar.

Munkar efter S. Augustini Reglor hafva bode

bodt i Dalby, 1 mil ifrån Lund i Skåne; men i sednare tider finner man, at Dominicaner där hafva haft deras säte.

B. II. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Nunnor, efter S. Augustini Reglor, innehade Klostret i Skeninge, som af S. Ingrid blef inrättat. Påfven Martinus IV. tillåt dem at lefva efter desse Reglor, dock *sub cura Fratrum Dominicanor.*

Pramonstratenser-Munkar innehade Ödwids Kloster i Skåne. Rhyzelius p. 348. Uti *Lunds Weckoblad* 1775, p. 283, kallas detta Kloster Öiwids Kloster.

§. II.

Ordo Sancti Salvatoris.

eller

Brigittiner-Orden.

2235. Regula S. Salvatoris data divinitus ab ore Jesu Christi devotæ Sponsæ suæ S. Brigittæ de Regno Svetiæ.

Bakom *Revelat. S. Brig.* emellan VIII Boken och de så kallade *Revelat. extravag.* Reglorne bestå af xxxi. Cap. hvarpå följer: "Ser-mo Angelicus de excellentia B. Mariæ Virg. quem ipse angelus dictavit B. Brigittæ ex præcepto Dei, — qui debet legi in matu-rinis divisim per ferias hebdomadæ per anni "circulum."

En Handskrift af *Reg. S. Salv.* på Perga-ment, in fol. förvaras uti Ant. Archivo, n. A. 11. På Italienska är samma *Regula* särskilt tryckt i Genua, 1652. in quarto.

R 4

S. Bri-

B. II. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

S. Brigitta stichtade sin Orden efter S. Augustini Reglor; men kallade honom S. Salvatoris Orden, emedan, efter hennes föregifvande, Frälstaren sjelf skal hafva den samma för henne uppenbarat, samt diäterat henne des Reglor och Constitutioner. Han blef likväl icke för än efter hennes död confirmerad.

2236. Beschreibung des Ordens der weyland Hochedlen Schwedischen S. Brigitta, *in quarto*, Gedr. auf Wifingsburg von Joh. Kankel. 1671, 1. A.

Denna nu för tiden nog sällsynta Beskrifning är sammandragen ur Hospiniani, Naucleri, Trithemii och Crantzii Skrifter.

2237. Regles & Constitutions des Freres Novissimes de l'Ordre du Sauveur, dit de S. Brigitte. *in 12:o*. Douay, 1622

Lenglet du Fresnoy, *Catal. des princ. Hist. stor. Methode &c.* T. III. p. 140.

2238. Constitutions ou Regles des Religieuses de l'ordre de S. Brigitte. *in 12:o*. Douay. 1635.

Idem, *Ibid.*

2239. Disertation, de Coenobiis Brigittinis Pars Prior, Coenobium Watstenense describens: quam, Pr. Ol. Celsio, placido eruditor. examini sistit Petr. A. GRÖNDELL. *in oct.* Upsal, 1714. pp. 46.

Senare Delen, i hvilken några Brigittiner Ordens Kloster utom Sverige beskrifvas, kommer

mer här nedanföre at antecknas. Här i Riket B. II. C. 7, hafva icke flere blifvit anlagde, än *Wadstena*, ^{Sveriges} i Östergöthland, ock *Nådendahl* i Finland, beg- ^{Kyrko-Historia.} ge för både Munkar och Nunnor tillika.

Uti ofvanstående Disputation, C. vi. p. 25. —30. upräknas de förnämde Personer som i Wadstena blifvit begrafne,

En del Likstenar därstädes, til vid pås 50 stycken, äro i förra Seculo skurne i trä: Formerne förvaras uti Ant. Archivo; aftryck finnes hos mig och flere Samlare.

2240. Msc. Bullæ Papales de Fundatione, Incremento & Regulis Monasterii Wadstenensis &c. *in fol.* in membr.

Uti Ant. Archivo. n. A. 22.

2241. Msc. Bullæ Papales, Literæ Regiæ, Episcoporum aliorumque, de Indulgentiis & Privilegiis Monasterio Wadstenensi indultis & concessis. *in fol.* in membr.

Uti Ant. Archivo. n. A. 23.

2242. Msc. Privilegia Monasterii Wadstenensis. *Item* Wadstena Kloster-Ordning.

Uti Friherl. Rålambska Biblioth. på Högsk.

2243. Msc. Exhibens Varia Statuta & Regulas Monasticas & alia ad Monasterium Wadstenense in Dioecesi Lincopensi potissimum spectantia. (Initio Sec. xv. script.) *in 12:o.*

Uti Uffenbachiska Bibl. i Frankfurt. se *Bibl.*

R 5

Uffen.

B. II. C. 7. *Uffenbach. Univers. T. III. Frfti. 1730. in 8:o.*
 Sveriges P. 535.
 Kyrko-Hi-
 storia.

2244. Msc. Wadstena Kloster-Reglor, gjorde MCDLI. (1451) in fol. in membr.

Uti Ant. Archivo, n. A. 24. Vidhånga trenne Sigiller. Sidsta Stycket är Biscop Niclis i Linköp. Stadfastelse på desse Reglor, dat. Wadstena, d. S. *Johän. n' porta Latina, 1452.*

2245. Msc. En gammal Wadstena Kloster-Bok. in fol. 336. Blad.

Uti Ant. Archivo n. A. 26. är et slags Registratur, som innehåller Påfve- och Biskops-Bref, Klostret angående, dock icke i Chronologisk ordning. Någre pulique Aftér finnas åfvenvål i denna Bok, som af Hadorph vid Rim-Krönikan blifvit i akt tagne.

2246. Albertus Dux Mekelburgicus, nomine Filii sui Alberti Regis, hortatur incolentes dioecesin Lincopensem, ut annuatim denarium conferant in usus extruendi Monasterii Vadstenensis, & tertiam partem decimarum, pauperum in usus canonicorum. A. 1367.

Ibänd *Diplomata*, bakom *Diar. Vaxsten.* p. 187.

2247. Bonifacius P. IX. jubet (Petrum) Episc. Strengnensem inquirere in vitam & regimen Ingegerdis, Abbatisæ Vadsten. Romæ. 1402, d. 3. Sept.

Ibid. p. 192.

2248.

2248. Erics Pomerani Reg. Sv. Dan. ^{B. II. C. 7.}
Norv. ad Sigismundum Imp. Epistola: com- ^{Sveriges}
mendat imperatori commoda Monasterii ^{Kyrko-Hi-}
Vadstenens. de a. 1414. ^{storia.}

Uti Er. Benzellii Monum. Vet. Eccl. S. G.
p. 164. Åfven dårstådes, p. 165—173 får
man igen 5 andra Bref, rörande S. Salvat. Or-
dens angelågenheter, allesamman skrifne år
1419.

2249. Msc. Epistola Kanuti, Ep. Lin-
cop. ad Abbadisam & Confessorem ge-
neralem, nec non utrumque Conventum
Monasterii Vadstenens. ut observent post
hac additiones Petri Prioris ad Regulam S.
Salvatoris. Dat. Vadst. Fer. 1v. infra Oct.
Corp. Christi, A. MCDXX. (1420). *in oct.*

Codex membr. 18. folior. uti Ant. Archivo.
n. A. 45.

2250. Epistola Monachor. Vadsten.
Ord. S. Salv. f. Brigittini, ad Johan. Tortsch;
de Amore in ordinem Brigittinum gratias
agunt, sed ægre ferunt librum *Onus mundi*
eum edidisse, script. Watzsten. a. d. 1433.

Uti E. Benzellii *Monum. Vet. Eccl. S. G.*
P. 175.

Boken, som här omtalas, skal sedermera vara
trykt i Rom, 1485, med Titel: "Onus mundi, i. e.
"Prophetia de malo futuro ipsi mundo super-
"venturo, in quo continentur aliquæ Revelatio-
"nes a 1v. S. Birgittæ Libro, cum oratione in
"laudem ejus."

Se Ant. Reiseri *Catal. Bibl. Augustan.* p. III.
2251.

B. II. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia,

2251. Litteræ Abbatisæ, Confessoris
& totius Congregationis Sororum & Fra-
trum Monaster. Wazsten. quibus nob. & ge-
neros. Militem D. Thuronem Thureson,
Capitaneum castri Calmarnensis, ejusque
conjugem, D. Ingegerdem, in perpetuam
Confraternitatem colligunt, illisque specia-
lem & fraternam participationem spiritua-
lium suorum exercitiorum concedunt. A.
1459.

Uti *Act. Liter. Suec.* 1726. p. 172.

"Fraternitates & Societates, gentiliū more,
"non persona ecclesiasticæ invicem modo in-
"bant, sed Laici etiam toga sagoque illustres
"& potentes Viros in sui ordinis regulas iden-
"tidem cooptarunt: eo imprimis fine, ut sicut
"Clerici fratres bonis operibus suis, puta jeju-
"niis, precibus & vigiliis Laicos juvarent, ita hi
"quoque Ordinis universi privilegiorum cum
"acqvissitorum, tum quoque acqvirendorum,
"vindices essent & amplificatores." *Thef. Mi-
scell.* Pr. A. A. Scarin, *exhibit.* a M. Hallenio,
Aboæ 1732. in 8:o p. 3.

2252. Innocentij Papæ VIII. Bulla,
de confirmatione Privilegiorum Ordinis Bri-
gittini, ut et Jacobi, Archiep. Upsal. super
eodem negotio. A. 1490.

Ibland *Diplomata*, bakom *Diar. Vazsten.* p.
205—213.

2253. Vadstenensium Litteræ Con-
fraternitatis, datæ 1491.

Ibland

Ibland *Skriftel. Bevis*, til Spegels *Bisk. Krön.* P.II. C. 7.
n. 78. p. 144. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Et dylikt Original, tr. på pergament, äger jag.

2254. Peder Ingemansson's Bref til Abbatisfan och Conventet i Vadstena, d. Rom, d. 11 Sept. 1513. Ibid. n. 79. p. 145.

2255. Joh. Angeli Arcimboldi Li-
teræ Indulgentiarum, datæ Vadstenensibus,
Lincop. d. 15 Maji 1519.

Ibid. n. 76. p. 143.

2256. Petri Magni, Monachi Vad-
sten. & Rectoris Domus S. Birgittæ, Romæ,
ad Conventuales Vadsten. de nonnullis sui
ordinis Privilegiis, futilitate indulgentiarum
Papalium. &c. Romæ d. 30 Sept. a. 1518.

Ibland *Diplomata*, bakom *Diar. Vazsten.*
p. 213—216. Brefvet är skrivet på Svenska.

2257. *Diarium Vazstenense*, ab ipsis
initii Monasterii ad ejus destructionem
Ex Msc. edidit, Bullis, Diplomatis ac No-
tis illustravit Eric. BENZELIUS Er. Fil.
in quarto, Upsal. prostat ap. J. H. Rufs-
worm. 1721. typis J. H. Werner. pp. 248.
præter Elench. Bullar. Præj. & Ind.

Acta Liter. Suec. 1722. p. 247. *Acta eru-
ditor. Lipf.* 1722. p. 354.

"Occurrunt in hoc Chronico multa, occasione
"Iri-

B. H. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"Itinerum a Vazstenensibus coenobitis, variis
"terrarum tractibus factorum, quæ res extero-
"rum non minus, quam nostras attingunt. Ar-
"que est ideo inter præcipua istius ævi monu-
"menta reponendum, quod præter plurima gesta
"Regum Sueciæ, annos etiam consecrationis &
"obitus Episcoporum veterum indicet: ut usum
"insignem præteream, quem in genealogiis pa-
"triae explicandis præstat, Mesenianas Oerne-
"wingianasque tabulas sæpius emendando". Ol.
O. Celsius, *Hist. Bibl. Upsal.* p. 137.

2258. Msc. Wadstena Closters Jorde-
Bok, af år 1447, *in quarto*.

Uri Ant. Archivo n. A. 48. dels på perga-
ment, dels på paper. Slutar med K. Carls
Bref uppå Wadstena Klosters inhågnad, 1451.

Äfven därstädes förvaras, under n. G. 12.
en annan Wadstena Klosters Jorde-Bok, *in fol.*

2259. Coenobii Nadhenadals, in magno
Finlandiæ ducatu principis, succincta Histo-
ria (Disfert. Acad.), quam Pr. A. A. Sca-
rin examinandam sistit *Engelbertus RAN-
KEN. in quarto, Aboæ, P. I, 1744. P. II
1745. pp. 26. 20.*

Lärda Tidn. 1745, p. 134.

2260. Disfert. Academ. Analecta quæ-
dam Historiæ coenobii Nådendahlensis in
Finlandia continens: quam, Pr. Joh. Bil-
mark, publico examini subjecit *Petr. ELM-
GRÉN, in quarto. Aboæ 1775. pp. 12.*

Kan anses såsom Supplement til nåst föregå-
ende Afhandling. 2261.

2261. Msc. Extracter af Nådendals Closters Bref, ifrån år 1400. til år 1505. ^{B. II. C. 7. Sveriges Kyrko-Historia.}
 Uti *Ant. Archivo.* n. E. 42.

2262. Drottn. Catharinæ Bref til Nunne uti Nådendalen, om Klosters återupprättande. Dat. Stockh. d. 20 Majj 1575. (på Latin).

Ibland *Skriftel. Bevis til Spegels Bisk. Chron.* n. 54. p. 116.

2263. Continuatio de Coenobiis Birgittinis, qvam, Pr. Ol. Celsio, publico examini submittit *Abr. A. BURMAN. in oct. Upsl. 1717. pp. 39.*

År en Fortsättning af den här ofvanföre n. 2239. antecknade Disputation. Af Brigittiner Ordens Closter, utom Sverige, beskriivas här: det i Dantzic, et annat vid Florentz, *Paradisus* kallat, Mariendal vid Revel, samt det så kallade *Domus S. Birgittæ ad campum Floræ* i Rom; uppå de öfrige meddelas allenast en Förteckning. Ibland *Diplomata*, bakom *Diar. Vaxsten.* förekomma några hit hörande Handlingar; och i *Danska Magazin*, v. 1. B. står en Beskrifning öfver Mariagers Kloster i Jutland.

2264. Vorläuffige kurtzgefaste Nachricht von einigen Klöstern der H. Schwed. Birgitta ausserhalb Schweden, besonders in Teutschland (mit Urkunden und Kupferstichen) herausgegeben von *Carl. Friedr. Wilh. Freyh. von NETTELBLA. Frft. u. Ulm. 1764. in quarto. 198. s.*

Göt-

B. II. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Götting. Anzeig. 1765. p. 214. *Lärda Tiden* 1769. n. 57, 62, 64, 66—68.

Författaren är för detta Jur. Prof. i Greifswald, D. Chr. Nettelbladt, och ledin Astesflöten vid Riks-Cammar Rätten i Weizlar, Friherre von NETTELBLADT, och Udgifvarens Sön.

§. 12.

Confraternitates eller Gillen.

Uti Svea och Götha Riken hafva varit många *Gillen*, *Fraternitates* eller *Convivia*, icke allenast i Städerne, utan ock här och där vid Kyrkor på Landet, merendels med goda inkomster, inrättningar, ordningar, och enskilda Sigil förtedde: Loccenii *Antiquit. Sveogoth.* p. 100. edit. in 4:o. Flere sådana Sigiller förvaras uti *Ant. Archiv.*

Åtskilliga sådana Gillen upräknar Wallin; *Sigtuna Stans 167 Codens*, p. 329—331, och Rhyzelius *Monasteriolog.* p. 49.

Bref angående Stockholms Gillen har Örnhielm samlat; afskrifterne finnas i *Ant. Archiv.*, Cod. E. 73; p. 235—276.

Om S. Peders och S. Jacobs Gillen i Upsala handlar Peringsköld, *Monum. Ulleraker.* p. 320.

2265. Kort Berättelse, om det så kallade S. Knuts Gildet, besynnerligen det, som nu i Malmö florerar. Hvarvid äfven något är anfördt om Gilden i gemen och Staden Malmö gamla Märkvärdigheter. Frank-

Framgifven af *Wilh. FLENSBURG. in oß.* B. II. C. 7.
 Lund, Decreaux, (1743). 126. *fid. utom* Sveriges
Företal. Kyrko-Hi-
 storia.

Lärda Tidsn. 1745. p. 34. Författaren var
 Rådman i Malmö.

Om S. Knuts Gillet handlar också Wallin,
 l. c. p. 331—336. Huru Kon. Carl XI, Ån-
 ke-Drottningen des Fru Moder, och Hertig
 Albrecht af Sachsen-Gotha, år 1673 antog
 Broder-och Systerskap i S. Knuts-Gillet, i
 Malmö, kan läsas i Chr. Junckers *Vita Jobi*
Ludolfi, Lipsf. 1710. in 8:o. p. 97.

2266. Statuta Convivii S. Canuti,
 qvod Malmogiæ celebratur.

Skrå-Ordning för S. Knuts Gillet i Lund,
 af år 1586.

Uti S. Brings *Monum. Scan.* Vol. 1. p. 119
 — 214. Utgifvarens Anmärkningar äro ganska
 intressante.

Prästernas och Kyrkoherdarnas uti Skåne
 i förra tider hållne *Kalents Gillen*, beskrifvas
Lärda Tidsn. 1765. n. 85. n. 90.

2266 (a). Underrättelse om Calente,
 eller allmännel. så kallade Galte-Bröder i
 Lund.

Uti *Lunds Weckoblad*, 1775. n. 29. 30.

Siges vara et kort Utdrag af Prosten och
 Kyrkoh. P. Sonbergs omständel. häröfver för-
 fattade Berättelse, hvilken man väntar et st le
 trykt.

Bibl. H. S. G. Del. 4.

S

Om

B. II. C. 7.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Om gamle Danske Gilder og deres Undergang,
Handlär Conf. Rådet *Kofod Ancher*, i en år-
skild Tractat, tr. i Köpenh. 1780. in 8:o, 1c
Götting. Anzeig. 1780, n. 84.

Sect. III.

Om Testamenten, Gåfvor, Donationer til
Kyrkor och Kloster, samt om Klo-
stergodsfens Reduction.

2267. Msc. *Pietas Arctoa ex Testa-
mentis & Donationibus Regum, Reginarum
& Ducum, item illustrium Virorum Voll*, vi.

Uri Ant. Archivo, n. E. 28—33. I. Tomen,
innehåller Konungars, Drottningars och Fur-
stars Testamenten och Donationer til de An-
delige, ifrån 1253 til 1693, och de fem föl-
jande Tomer, förnåme och andre private mäns
Gåfvor och Stiftningar, II Tom. går ifrån 1257.
til 1299. III. Tom. år uran årtal; IV. Tom.
börjar med år 1300, och slutar med år 1384.
v. Tom. går ifrån 1408 til 1532. Uri VI. Tom.
förekomma *Miscellanea*, ifrån 1300, til 1370.

2268. Msc. *Extracter af Bref och In-
ventarier angående Andeliga Gods och Til-
hörigheter.*

Hufvud-Documentet förvaras i Kongl. Cam-
mar-Collegio, och en afskrift i Ant. Archivo,
n. E. 81.

2269. Msc. *Relation om Bispars,
Kanickers, Præbendaters och Klosters Jorde-
gods, uppå Kongl. Maj:ts Allernåd. Befall-
ning*

ning förfärdigad år 1691. af *Claud. ÖRN-^{N. H. C. 7.}*
^{Sveriges}
 HJELM. ^{Kyrko Hi-}
^{storia.}

Går ifrån Christendomens början i Sverige
 in til år 1527.

2270. Msc. Relation, med bilagde
 Documenter, om Biskops-Canonic-Præbende-
 samt Kyrkie-och Kloster-Gods, och deras
 Reduction, med hvad dervid hänger: ifrån
 begynnelsen af Glorv. i åminnellse K. Gu-
 staf d. I. in til Dr. Christinæ Regements-
 tid. Uppå Kgl. Maj:ts allernåd. befallning
 författad a. 1691.

Denna Relation, underskrifven af *Cl. Örn-
 hjelm, S. Leijonmark, A. Engberg, och Joh.
 Pering*, som til undersökningen voro committe-
 rade, utgör lednare Delen, eller forslåttningen
 af det, på K. Carl d. XI. befallning, författa-
 de arbete. Det finnes uti Riks Archivo, samt
 i Afskrift, uti flere privatorum Samlingar, äf-
 venväl hos mig.

Om Kloster Godlens Reduction läs *Westerås
 Reces* eller Ständernes Beslut af år 1527 i
Siernmans Saml. af R. D. Bess. T. 1. p. 56.
*Jämnför A. Botin, Beskrifning om Svenska Hem-
 man och Jorda-Gods, 11 Delen. Stockh. 1756.*
in 4o.C. 111. p. 38—117.

Vastovius uti sin Dedicat. til K. Sigismund,
 framför sin *Vitis Aquilonia*, låger at *Fiscus
 Publicus*, i kraft af Westerås Beslut, fick tret-
 ton tulend *Prædia Ecclesiastica*, Kyrko- och
 Kloster-gods, förutan mycket Guld, Silfver och
 andra dyrbara saker. Peringskiöld åter skrif-
 S 2 ver;

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

ver, *Monum. Ulleraker*. p. 174, at Kronan be-
kom, igenom Kyrko- och Kloster-Godlens in-
dragning, öfver tiugutusen gårdar, med theras
ränta til understöd, och at Frälse- och Skatte
finge ockfå något til sin hielp.

Vid tilfälle af K. Carl d. XI. Reduction ytt-
rar sig Författaren af de bekante *Anecdotes de*
Suede p. 187, om Örnhielms Arbeten i detta
ämne, sålunda: "A la fin les Savans voulurent
"aussi se meler de cette grande affaire. Claude
"Oernhielm, Professeur à Upsal, qui s'etoit
"proposé d'ecrire l'Histoire ecclesiastique de
"Suede, & qui avoit ramassé tout ce qu'il a-
"voit pu trouver de vieux Documens dans les
"Evechés & Monasteres du Royaume, recueillit
"ce qui pouvoit servir à l'augmentation des
"Revenus du Roi; & comme l'Ordonnance des
"Etats portoit, que tous les Biens qui avoient
"appartenu au Clergé seroient réunis au Domai-
"ne, il fit une Liste générale de tous les Biens
"des Ecclesiastiques & des Couvens; mais son
"travail ne fut d'aucune utilité parce qu'il ve-
"noit trop tard, & que la moisson etoit deja
"faite". Förut hade han sagt p. 14, at vid
Reformationen, ifrån de andelige, trettiosex
tusend Hemman blifvit indragne.

Cap. VIII.

Om Religionens Reformation i Sverige.

Sect. I.

Evangeliska Lärans Antagandè.

2271. Disfert. de Causa restauratio-
nis Evangelicæ religionis sub Gustavo I, Pr.
S. Bring.

S. Bring, Resp. *Petr. E. WESTRING*, Lond. G. 1752. in 4:o. pp. 13.

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2272. Disfert. hist. polit. de Injuriis regni papistici in Principes Regnumque Sveciæ. Pr. *Henr. Hassel*, Resp. *Petr. TOLSDORF*. in quarto, Aboæ 1734. pp. 35.

2273. Arcemboldus, Legatus Pontificius, Evangelicæ in Suecia Reformationis occasio, Disfertatio; Pr. *Joh. Adolph HARTMAN*, Resp. *Godofr. Webeling*. in quarto. Marburgi, Müller, 1731, pp. 24.

Uppå Titelbladet af en del exemplar kallas Resp. *Jo. Phil. Dittmer*, som tillagt några *Theses*, hvilka med hufvudfaken ingen gemenskap äga.

2274. Disfert. Acad. de *Joh. Angelo Arcimboldo*, Papali per Scandinaviam æruscatore. Pr. *P. Ekerman*, Resp. *Bened. ZIMMERMAN*, in quarto. Upsal. 1761. pp. 18.

Et Original Aflats-Bref ad denne *Mannen*, *Lub.* 1515, förvaras uti Drottningholms Bibliothek.

2275. Oratio de Servitute, qua diu fatis oppressi eramus, & miranda Liberatione per singularem Dei virum *D. Lutherum* facta; Upsal. a. 1609. habita a *Joh. RUDBECKIO*. Holm. in 4:o. typ. Anund. 1610.

2276. Om den Påtvilke Tråldomen, under hvilken våra Förfäder länge förtryk-

B. H. C. 8. te voro; så ock om then nådiga Förlofs-
 Sveriges ning therutaf, genom then dyra mannen
 Kyrko-Hi. Lutherum, en kort Oration skrifven af Joh.
 stusia, PETRI Nericio, in oð. Upsal. Esk. Matth.
 1614.

2277. Extract af K. Gustaf d. I. Svar
 til Bisk. Hans Brask i Linköp. ang. det För-
 bud han begårer uppå Luthers Böcker. Dat.
 ex Calmaria 1524.

Uri *Monum. polit. ecclesiast. ex Archivo Palm-*
sköld. edit. p. 4.

2278. Bisk. i Linköp. Hans Brasks
 Bref til K. Gustaf d. I. dat. 1525, med
 Konungens Svar.

Ibland *Skriftel. Bevis. til Spegels Bisk. Krön.*
 n. 71. p. 134—139. De angå Kyrko-tiender-
 ne, och M. Olufs Giftermål.

2279. Literæ Ep. Lincop. Hans Brask,
 ad D. Thure Jönsson, dat. Lincop. a. 1526.

2280. Gustavi Reg. elect. Literæ, ne
 transferantur Literæ Imperatoris vel alio-
 rum Principum contra Martinum scriben-
 tium. dat. Holm. e. a.

Monum. polit. eccles. p. 5—8. Brevet äro
 skrifne på Svenska.

2281. Kon. Gustafs EntskylningsSkrift
 om Religionen; dat. Upsal, xiv dag Juul.
 1527.

Hos Tegel, *K. Gust. d. I. Hist. 1. D. p.*
 138. Et kort Utdrag på Latin står i Baazii
Invent. E. S. G. p. 207. 2282.

2282. Literæ D. Electi Regis ad E. B. II. C. S. pisc. Lincop. dat. Gripsh. d. purif. 1527. ^{Sveriges Kyrko-Historia.}
una cum Responsor. Episcopi, dat. June-
cop. 8. Febr. e. a. (Suethice).

Monum. polit. eccles. p. 11—14.

2283. Westerås Reces. 1527.

Stiernman. *Saml. af R. D. Besh T. 1. p. 56—89.*

2284. K. Gustaf d. I. Svar til Herr Måns Johanson.

Monum. polit. eccles. p. 14.

2285. Kon. Gustaf d. I. Bref til Abbotisan i Sko-Closter. 1528.

Ibid. p. 15.

The tvenne Bröder och Neriksboer, som then Evangeliska Låran införde uti Nordlanden, M. Oluff Petri, och M. Lars Petri, til Lefverne och vandel beskrefne af Joh. Göst. HALLMAN, *in quarto*. Stockh. 1726.

Se här ofvanf. n. 1903.

2286. M/c. Reformatio Gustaviana: det är en märkelig Historia om det Gudelige nit och stora besvär, såsom ock på hvad sätt och medel den Storm. Hög. Förste, Kon. Gustaf d. I. fordom utrotade det grofva Papisteriet utaf vårt k. Fädernesland Sverige, och på hvad sätt den rena och saliggörande Evangeliska Låran med Hans Sal. Kongl. Maj:ts allom största Hög-Gudelige omvårdnad här planterad, for-

B. VI. C. 8. drad och befrämjadt yardt. Utaf merkelige
 Sveriges Måns Skrifter och Antiquiteter, efter hōga och
 Kyrko-Hi. förnēmliga Personers vilja och begiāran, kor-
 tēligen och enfaldeligen skrifteligen författad
 af Laur. RAIMUNDIO, år 1637.

Uti Friherl. Rålambska Biblioteket med år-
 tal. 1636.

"För denna Reformation's Historia, samt Hi-
 storia Liturgica, hvilka begge Raimundius up-
 på Kongl. Regeringens befallning, i Dr. Chri-
 stinæ minderårighet har samman skrifvit, seck
 han til belōning ej allenast frihet och tilgift,
 i sin lifstid, för all årlig skat och pålaga, som
 den riden, för det långvariga Tyſka Krigets
 skuld, var stor nog, utan ock två drängar
 fria för rotering och knekte - skrifning". v.
 Stiernmans *Förspr. til L. Raimundii Hist. Liturg.*

Arbetet svarar intet emot belōningen; skulle
 ej eller, om det blefve tryckt, ligga någon i
 vägen, som å nyo ville utarbetera en fullständig
 och pålitelig Reformation's Historia: ty en så-
 dan åga vi ännu icke.

2287. Disfert. Hist. Theol. de Me-
 ritis Regis Gustavi I. in Ecclesiam Sveca-
 nam. Pr. L. Hydrén. Resp. And. TID-
 HOLM, in quarto. Upsal. 1755. p. 31.

Lärda Tiden. 1756. n. 18.

2287 (a) Kon. Gustaf d. I. För-
 bud at icke rappa Gods, Gårdar, Jorder,
 m. m. ifrå Domkyrkior, Prästeborder och
 Sochne Kyrkior, dat. Stockholm d. 26 Maji
 1538. in 4:o. Til.

Tillammantryckt med berr. Konunga Förkla-B. II. C. 8.
ring om Wedherlagh: dat. Gripsholms Slott, ^{Sveriges}
d. 9 Julii 1547. Denna Förklaring är i lyn- ^{Kyrko-Hi-}storia.
nerhet stäld til Adeln, Presterskapet, Kóp-
stadsman, och Almogen, uti Småland, besyn-
nerligen Calmare Låhn och Öland.

2288. Kon. Gustaf d. I. Svar til Ar-
chi-Bisk. Lars, dat. Stoeckh. d. 24. Apa-
1539.

Monum. polit. eccles. p. 32—36. Konungen
betygar sit misnöje öfver Archi-Bisk. sått at
predika och reformera.

2289. Archi-Biskopens och de fleres
af Prästerskapet Betänkande om thet *Jnte-*
rim, som Kejser Carl d. V lät utgå. Up-
sala 1549.

Monum. polit. eccles. p. 43—45.

Jämnför *Ol. Petri och Laur. Petri Lefvar-*
ne p. 108. och Baazii *Inventar. E. S. G.* p.
268 — 270.

2290. *Specim. Acad. de Libris Eccle-*
siæ Evangelicæ Lutheranæ Symbolicis. Pr.
Engelb. Halenius, Resp. *Chr. Jul.* BOHN-
sack. in quarto. Upsal. 1749. pp. 58.

Emot slutet, p. 54. seq. handlar Författa-
ren om Symbol. Böckernes vedertagande i
Sverige.

2291. *Concors veritatis coelestis in*
Ecclesia Christi Symbolum et Trimphus,
seu Declaratio Cleri in Comitiis Holmen-
S 5 sibus

B. H. C. 8, sibus A. 1647. congregati, de Libris sym-
 Sveriges
 Kyrko-Hi-bolicis Ecclesiæ Orthodoxæ seu Lutheranz,
 floria. ex occasione motæ quæstionis de iisdem
 fuscepta.

Monum. polit. eccles. p. 189 — 210.

Et Bref af d. 7. Maji 1647, hvaruti Riks-
 Canceleren Axel Oxenstierna, i anledning af
 "det passerade på Riksdagen, tilstyrker Biskop
 Rothovius i Åbo, at vid bem. Academia Ål-
 igen låta läsa och disputera öfver *Formula Con-*
cordiæ, står uri *Åb. Lit. Succ.* 1723. p. 469
 — 471. Omtr. år det. uri Joh. Diatr. Wincklers
Anecdota histor. ecclesiastica nov-antiqua, T. I.
 p. 896.

2292. Compositio fundamentalis con-
 troversiarum de notitia irrogenitorum aliarum-
 que inde exortarum, imprimis per accura-
 tiorum Libri Concordiæ, etiam in Ordinan-
 tia Sveciæ ecclesiastica, recepti, secundum
 ejusdem ac consensus repetiti, seu specia-
 lioris Libri Concordiæ Declarationis teno-
 rem contra Syncretismum officiose ac serio
 proposita a D. Paulo Pomian. PESAROVIO,
 S. S. Theol. Evang. Luth. P. P. in quarto.
 Wittemb. Zimmerman, 1716. pp. 68.

Af Svenska Handlingar, som här återopas,
 åro de förnämste, p. 49. seq. "Sententia Con-
 sist. Ubsaliens. Ecclesiast. de libro qui inscri-
 bitur: Rami Olivæ Septentrional." och Prä-
 steståndens Beslut ang. *Formula Concordiæ*, af
 d. 27 Mart. 1647.

2293.

2293. Decas 1. & 11. Thesum de ^{B. H. C. 8.} Libris nostris Symbolicis, quas D. Laur. ^{Sveriges} MoLIN, S. Th. D. & Pr. prim. pro Sti- ^{Kyrko-Hi-}pendiariis Regis, publico examini subjecit, ^{storia.} d. 18. Mart. a. 1715, Upsalix.

Uti *Sv. Mercur.* Febr. och Maji 1758.

2294. Suecia Orthodoxa, das ist: das rechtgläubige Nordische Königreich Schweden, wie daselbe von zeit der Reformation Gustavi Erici, immerdar der Lehre der einmahl angenommenen Augsp. Confession, und wie dieselbe hernach in den übrigen Büchern Libri Concordiæ erkläret ist, eifrig zugethan geblieben sey, und bleiben wolle, als ein, der Schwed. Kirchen-Historien, kurtzer Auszug, mit anziehung der, ins Teutsche übersetzten Königl. Versicherungen, Diplomatum und Urkunden, nebst einigen Historischen und Theologischen Digressionibus, mit vollkommenen Registern, wieder Matth. Prætorii Låsterung: welches aufgestellt *Conr. Tiburt. RANGO*, der H. S. Doct. u. Past. der Gemeine zu S. Nicolai in Stettin. in *quarto*, A. Stettin, Rhete 1688. 355 f. *utom Ded. och et Fyrdubbelt Reg.*

Anledning at sammanstifva denna Bok tog sig Författaren af några Matth. Prætorii ogrundade urlåtelser, uti des så kallade *Tuba patris*, Colon. 1685. in 4:o. Han har flitigen nyttjat *Baazii Inventar. Eccles.* S. G.

2295.

B. II. C. 8.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2295. Das triumphirende Schwedische Lutherthum, wolte, als—Carol. Joseph Baron von Cesner, bißhero Pater in dem hochadl. Carthäuser Orden, anno 1726. d. 13 Febr. —als ein Mitglied des Lutherthums angenommen worden,—zum preiß Göttlichen Namens, und ruhm der Schwed. Nation, küntzlich zeigen *Georg Friedr. NIEHENCK*, D. H. S. D. der Teut. Christinæ Kirchen Past. Prim. und des Kön. Consist. Adses. in *quarto*. Gothenburg. Hageman, 1726 46 f.

Är til sit väsenteliga innehåld, föga annat, än et Utdrag af D. Rangos *Suecia Orthodoxa*, med några små tilläggningar för senare tider.

Seet. II.

Concilier och Synoder efter Reformat.

2296. Ordinantia, gjord i Westerås Herredag, 1527.

Stiernman, *Saml. af R. D. Besl.* T. 1. p. 89—92. Författades i anledning af Westerås Recess, hvartil Biskoparne samtyckte 1527. Joh. Bapt. Dag.

2297. Een Copie aff then Process som giordes i thet Concilio som stoodh i Örebro. in *quarto*. 1529. 1. a.

Är dat. *Dominic. Quinquages.* a. 1529, står också hos Stiernman, T. 1. p. 92—96. och på Latin, i Baazii *Inventar.* p. 240—244.

2298.

2298. Mõthe hållit i Upsala, d. 30. B. II. C. 8.
Martii 1549. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Uppå detta Mõte skårskådades och förka-
stades den bekanta Boken *Interim*; Prästerska-
pets Berånkande härom år här ofvanföre n.
2289. anteknat. Läs Tegcl, *K. Gust. I. Hist.* II.
D. p. 277. O. Celsii *K. Gust. I. Hist.* D. II. p. 291.

2299. Artiklar, som Erkie-Biskop
Lars Nerikius hafver stadfäst uti then sid-
sta Herredagh som K. Gustaf hölt i Stock-
holm, a. 1560.

Stiernman, *Bihang til Saml. af R. D. Besh.*
p. 189.

2300. Stockholms Herredag, ehva-
rest thetta efterskrefne blef afhandlat in
Theologia, af Dom. Archiepiscopo och in
præsentia M. Martini Helsingii, samt med
alle andre Christelige Bisper, som til sam-
ma mõthe och samptal komne åro. Anno
1562. tempore Petri.

Stiernman, *Bihang til Saml. af R. D. Besh.*
p. 190 — 193.

2301. Msc. Laur. Petri, Nericij, Pro-
posita Clero Dioeces. Upsalienf. in Syno-
do Upsaliæ celebrata. a. 1566.

"Continentur in hoc scripto parænetico egre-
giæ informationes Articulis 120. pro Verbi
"divini Ministris 1) Circa rationem concio-
"nandi; 2) circa Sacramentum Baptismi; 3)
"circa Coenam dominicam; 4) circa locum de
"Poe-

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"Poenitentia; 5) circa Excommunicationem; "6) circa Ferias; 7) circa Conciones in genere; 8) circa Imagines; 9) circa Visitationem Infirmorum, & 10) circa Matrimonium". v. Stiernman, Företal til Tegels *K. Erik d. XIV Historia*.

2302. Articuli infra scripti (n. xiii.) in coronatione Johannis III. ex mandato S. R. Maj:ts Upsaliæ, Anno 1569, proponuntur. *in quarto*. $\frac{3}{4}$ a.

Omtr. hos Stiernman, *Bih. til Saml. af R. D. Besl.* p. 236.

2303. En Copia af thet som handlat, beslutet och underskrifvit blef af Clerkeriet, i Concilio, som stodh i Upsala, år 1572, mense Augusto. *in oct.* Stockholm Anund Laurentzson. 1573.

Denna Uplaga citerar Hallman, i Förteln. på Laur. Petri Skrifter, p. 173, n. 30.

Omtr. år detta Beslut, i Westerås, af Olof Olofsson, 1622 *in 4:o*. Det står också bakom *Confessio Fidei &c.* Stockh. 1593. *in 4:o*, uti Stiernmans *Saml. af R. D. Besl.* T. 1. p. 329—331, och på Latin, hos Baazius, p. 315—318.

2304. Articuli Örebrogienses, angående åttkillige Religions- och Kyrko-saker, uti Furstendömet, af Hertig Carl underskrefne i Örebro, d. 27 Maji 1586.

Stiernmans *Saml. af R. D. Besl.* T. 1. p. 360—364. 2305

2305. Decretum Upsaliense: eller Be-B. II. C. 8.
 slut, som i thet allmenneligha Concilio och ^{Sveriges}
 Môte uti Upsala vardt samtyckt och ^{Kyrko-Hi-}
 underskrifvit, uthi Februarii och Martii Må-
 nader, åhr efter Christi börd 1593. ^{storia.}

Det är tryckt framför: "*Confessio Fidei*,
 "thet är then Christeliga Troös Bekännelse,
 "hvilka Guds Församling uti Sveriges Rike,
 "allmenneliga trodt och bekendrt hafver, ifrå
 "thet Evangelii Sanning, uri K. Gustafs Rege-
 "mentz tijdh, utut thet Påfviska mörkrer, åter
 "kom i luset igen. Och sedan anno 72 un-
 "der Sal. Kon. Johans Regering, i Upsala al-
 "männa Prestemôte, på nytt bekräftigat. Men
 "nu ytterligare, och förnämligast genom — H.
 "Carls, Sveriges Rikes Arffurstes — Christelighe
 "omvårdnat och trogna förfordran, i thetta
 "år 93. uti thet christelighe och fria Concilio,
 "som ther sammastädz håller, och sedan af alla
 "Rijktens Ständer, med underskrifningh och
 "infigel vardt stadfast och confirmeradt. Affom
 "Christ-trognom och wåhrom efterkommandom
 "til troghaa undervisningh, betholamma styr-
 "kio och oryggeligit Testament". Srockholm
 tn. aff Andr. Gutterwitz, 1593. (eller rättare,
 som på sidsta sidan står, i Julii månad 1594),
 in 4°. 21. A.

Denna Saml. består af följande Strycken. 1).
 et Företal; 2). Upsala Motes Beslut; 3). Sym-
 bol. Apostol. 4). Symbol. Nicæn. 5). Symbol.
 Athanas. 6). Ausburg. Bekännelsen; 7). Fur-
 starnas, Riks. Råds, Biskopars, Ridderlöps
 och Adels, Prästerkapets, Borgerkapets och
 andra

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

andra Ständers underskrifter; och slutel. Concilii Beslut i Upsala 1572. Om Uplagorne och Öfversättningarne af denna Samling, handlar Stiernman, Anonymor. Cent. 11. p. 8. seq.

Eljest är *Decretum Upsaliense* af år 1593 också tryckt i *Bih. til Saml. af R. D. Besl. p.* 240—244. På Latin, läses det hos Baazius, p. 525—530. och på Tyska, i Rangos *Suecia Orthodoxa*. p. 39—46.

Adjutanten Ridderstierna skänkte til K. Carl d. XI. det igenom hans omsorg til rätta bragte Originalet, så väl af Upsala Mötes-Beslut på Pergament, som N. O. Bothniensis egenhändig Berättelse om bem. Môte. Til dessa Originaler lät Konungen förfärdiga et stort fyrkantigt och väl utarbetadt Silfverskrin, märkt med dess Kongl. Namn, et dubbelt C. jemte befallning, at de deruti beständigt skola förvaras, uti Kongl. Maj:ts och Riktlens Archivo, där de ännu i dag finnas. Stiernman, *Adelsmatrikel*, 11. D. p. 852.

2306. En kort Undervisning och Beskedh om thet Concilio som förhandlades i Upsala, och hvad såsom i synnerhet skedde på hvar dag, och hvad som uti hvar Session talat och handlat vardt, som skedde A. D. 1593. och gick an then 25. Febr.

Författaren är Archi-Bisk. Nicol. OLA: *Bothniensis*. Originalet, som Ridderstierna öfverkommit, förvaras nu i Riks-Archivo. Afskrifter voro icke tillsynte, ty Ridderstierna skänkte
alla

alla Herrar Kongl. Råden hvar och en et exem- **B. H. C. 8.**
 plar: nu är denna Berättelse til större delen **Sveriges**
 tryckt uti S. Loenboms *Hist. Märkvärdighet.* **Kyrko-Hi-**
storia.

1. D. n. 22 — 24. p. 172 — 188.

2307. Msc. Register på de handskrif-
 ne Tractater och små Skrifter, mästedels an-
 gående det oroliga Liturgiska väfande un-
 der K. Johannis III. Regements tider. Så
 och the Handlingar som förehades och
 flöts uti Upsala Concilio, a. 1593, med
 flit samlade för 100 år sedan af en nitäl-
 skande Prästman, och uti en bok tillsam-
 manfattade, som nu finnes hos Ridderstier-
 na. a. 1693.

Femtio Skrifter, som til större delen höra
 til Svenska Kyrko Historien, namngifvas i den-
 na Förteckning.

2308. Berättelse om Upsala Mötet.
 1593.

Låses i en J. H. Voigts *Almanach* för år
 1693. nr. i Srockh. hos Keijser. Biörnstiernas
Förtekn. p. 39.

2309. Disfert. Hist. de Concilio Up-
 saliens. Pr. L. Arrhenius, Resp. *Petr.*
 STRANDMAN, in oct. Upsal. 1724. pp. 45.

2310. Disfert. Acad. de Concilio Up-
 saliens. anni 1593. Pr. S. Bring, Resp.
Magn. Ambros. STÅLHÖS. in quarto. Lond.
 G. 1758. pp. 26.

Författaren har följt Nic. Olai Bothnienf.
Bibl. H. S. G. Del. 4. T korta

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

korta Undervisning och Arnold. Meslenius.
Tryckfelen i denna Disput. äro oräknelige.

2311. Puncter och ärender hvarom
Episcopi, samt hela Prästerskapet sig före-
nat, uti Nyköpings Riksdag, d. 7 Januar.
1612.

Stiernman, *R. D. Besl.* T. I. p. 664—666.
De angå Bönedagars firande, med åtskillige an-
dre, til Kyrko-disciplin hörande stycken.

2312. Prästerskapets Beslut om the
Präster, som olagligen komma til gäld,
dat. Stockholm d. Jul. 1613.

Idem, *Bihang til R. D. Besl.* p. 276.

2313. Prästerskapets Förening, at Bi-
skopernes efterlätna Enkior måtte niuta och
behålla et nåde-år, dat. Örebro, d. 8 Fe-
bruarii 1614.

Idem, *ibid.* p. 280.

2314. Constitutiones Ecclesiasticæ, ab
Episcopis & Superint. in Comitibus Örebro-
gensibus, a. 1617 congregatis, p. t. sancitæ.

Hos Baazius, p. 697—700.

2315. Constitutiones Ecclesiasticæ,
propositæ d. 22. Sept. a. 1637. & com-
muni consensu approbatæ Upsal. in Con-
ventu Cleri.

Bakom A. Bisk. Laur. Paulini Gothi *Ora-
tio introdukt. ad Archiepiscopat. Upsal.* se här
öfvanföre. n. 1909.

2316.

2316. Momenta afhandlade i Prä-
stemötet uti Westerås år 1679. d. 5. Sept. B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko Hi-
storia.
in quarto. 2. 2.

2317. Kongl. Maj:ts Skrifvelse til Ar-
chi-Bisk. Swebilius, ang. bästa Medlet at
förmå Prästerne at åtaga sig Präsidium i de
årliga Prästemöten. Dat. Stockholm d. 22
Jun. 1696.

Uti B. Bergii-Nya Förråd af äldre och nyare
Handlingar &c. 1. St. p. 45.

Se&. III.

Religions Stadgar efter Reformationen.

2318. Utdrag af Sveriges Rikes Lag,
och någre theras Kongl. Maj:ters Försåkrin-
gar, Religions-Stadgar och Bref, Rege-
rings-Former, Riksdags-Besluter, &c. om E-
vangel. Religions Enighet uti Sverige *in*
8&. Stockh. Nyström 1742. 32. 1.

Börjar med *Decret. Upsal.* 1593, och slut-
tar med R. St. Beslut, af d. 22. Aug. 1741.

2319. Samling utaf åtskilliga, tid ef-
ter annan, utkomna Kongl. Stadgar, Bref
och Förordningar, angående Religion. Gjord
uppå Hans Kongl. Maj:ts nådigaste befall-
ning, af *And. Ant.* von STIERNMAN. *in*
quarto. Stockholm, Kongl. Tr. 1744. 239.
sid. utom Förteckn.

Första Stycket är: "K. Eric d. xiv. Påbud,
T 2 "at

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-His-
toria.

"at all vrångvis Lårdom måtte företagas, af
"d. 29 Aug. 1563". och det. sist: "Kundgö-
"relle ang. fri Religions öfning här i Riket åt
"alla them af then Engelska och Reformerta
"Kyrkan, som vilja sig härst. nedslättja; af d.
"27 Aug. 1741".

Uti S. Wilkman's *Svea Rikes Ecclesiastique-
Verk* förekommer mycket, som hörer til denna
Afdelning.

2319 (a). Herda-Bref om en Christe-
lig och vaklsam, både inför Gudi och Män-
nom högst ansvarig Låro-och Prästa-vård,
uti thesa yttersta Dagarna. *in quarto*, We-
sterås, Horn, 1758. 170. sid.

Det är undertecknad i Westerås $\frac{1}{2}$ Maji
1758 af då varande Biskopen D. Sam. O.
TROILIUS. Som det i och för sig sjelf intet
annat är, än et Sammandrag af Kyrko-Lagen,
Religions-stadgarne, Kongl. Bref, Förordnin-
gar m. m. ty har jag trodt här kunna lämna
det sit ställe.

SECT. IV.

Jubel-Fester firade i Sverige.

§. 1.

*Jubel-Fester firade til minnelse af Reformationen
1617 och 1717.*

1717.

2320. *Programma Seculare, ad Jubi-
læum alterum. in quarto*, Holmiæ, Mer-
skel" 1717.

2321.

2321. *Magni Oxelgren Oratio Secu-* B. II. C. 8.
laris ob Jubilæum secundum Reformationis ^{Sveriges}
b. Lutheri, habita Upsaliæ a. 1717. in 4to. ^{Kyrko-Hi-}
^{floria.}

Catal. Bibl. Runavian. T. III. Vol. II. p.
 1333.

2322. Nachricht von der Feyer des
 Jubel-Fests zu Reval und Riga.

Uti E. S. Cypriani *Hilaria Evangel. Gothæ*
 1719. *in fol.* p. 872—878.

§. 2.

Jubel-Fester öfver Evangel. Ldrans antagande
i Sverige, 1621 och 1721.

1621.

2323. Kongl. Maj:ts Mandat och In-
 struction, huruledes den påbudne Jubel-Fest
 och allmänna Bönedagar uti nåstkomman-
 de år 1621, på then 21 Januar, 21 Febr.
 och 21 Martii öfver hela Sveriges Rike
 hållas skole. *in quarto*, Stockholm. Meurer
 1620, 2. a.

År dat. d. 3. Dec. 1620. På Latin, i sam-
 mandrag hos Baazius p. 704—708. A. B. Ke-
 nicii Skrift angående denna Jubel-Fest läses i-
bid. p. 709—715.

2324. *Analysis Sacrorum Textuum,*
in festo Jubilæo Gustaviano, ad piissimum
mandatum—Gustavi Adolphi—Regis—in
univerſo Sveciæ regno, nec non adjunctis
ejusdem provinciis, anno a nato Christo

T 3

1621.

B. H. C. 8. 1621, die 21. Mensium Januar. Febr. & ^{Sveriges} Kyrko-Hi-^{storia.} Martii solenniter celebrato, pro Concione publice explicatorum, cum Statum regnorum Sveciæ & Gothiæ, indè usque a Diluvio ad Seculum Gostavianum, & deinceps quoque ad nostra tempora; tum Serenis. Regis Gostavi I historiam & præcipuas res gestas succincte comprehendens: — concinnata a *Laur. Paulino* GOTHO, S. S. Theol. & Phil. D. inclyt. Dioeces. Strengn. Episcopo. Præfixum est Diploma de solenni Jubilæi hujus celebratione. *in quarto*, prælo Reusneriano 1621, 26. a.

2325. Tre Jubel - Predikningar, om then Reformation, som skedde för 100 år sedan, uti Sverige, både i Regementet och Religionen, genom Kon. Gåstaf Eriksön, — hålldne år 1621, i Stockholms Storkyrkia af *Joh. Botvidi*. *in quarto*. Stockholm, Reusner, 1622.

2326. Oratio panegyrica de miserrandæ regnorum Sveciæ & Gothiæ per externos Gubernatores Oppressione &c. in festo Jubilæo — a. 1621, solemniter celebrato, recitata a M. *Jona Magni* Wexionensi.

Bakom des *Synopsis Hist. Universal*. Upsal. 1622. *in 8:o*.

2327. Oratio de anno Jubilæo, qvi in patria nostra, - - celebrabatur a. 1621, conscripta & publice recitata in Gymnasio *Are-*

Arosiensis, 17. Dec. anni ejusd. a *Laurent.* B. II. C. 8.
 Nicolai BLAKSTADIO, ibid. S. S. Theol. ^{Sveriges} Kyrko-Hi-
 Lect. & Poenit. p. *in quarto*, Ol. Olai H. ^{Boria,}
 1622. 3. a.

1721.

2328. Kongl. Maj:ts Påbud om en
 Tackfåjelse och Jubel-Fest, som öfver he-
 la Sveriges Rike högtideligen hållas och
 begås skäl, d. 17 Mart. år 1721. - - *in 4:o*.
 1. a.

2329. Programma Acad. Upsal. ad
 Jubilæum a. 1721. Upsal. *in quarto*.

2330. Orationes Seculares, quarum al-
 tera ab *Er. BENZELIO*, in Acad. Upsal. de
 Causis secessionis ab Ecclesia Romanensi,
 magnis, justis, & necesfariis, in memori-
 am Reformationis a. 1721; altera vero a
Georg. Frid. NIEHENCIO, in Gymnasio
 Gothoburg. de pio & justo religionis zelo
 Suecorum, in memoriam Aug. Confessio-
 nis, a. 1730. habita est; cujus & Concio
 Jubilæa accessit. *in quarto*. Hamb. Koenig
 & Richter, 1731.

2331. Msc. *Andr. WINBOM* Oratio
 Secularis, habita Upsaliæ, a. 1721. *in 4:o*.

Catal. Bibl. Bunav. T. III. Vol. II. p. 1335.

2332. Jubel-Riksdalern af år 1721.
 Afritad, beskrifven och förklarad af *E. Zier-*

T 4

vo-

B. II. C 8. vogels *Histor. Afhandl. om Sv. Mynt och Med.*
 Sveriges n. 7. p. 49.
 Kyrko-Hi-
 storia.

2333. Thaler auf das zweite Evan-
 gelische Jubel-Jahr in Schweden. 1721.

Uti J. H. Lochners *Saml. merkw. Med.* 1737.
 n. 19. p. 153.

§. 3.

Jubel-Fest til Åminnelse af Concilium Upsaliense
 1693.

2334. Tacksägelse och Böneskrift,
 efter Kong. Maj:ts befalln. upläsen på alla
 Predike-Stolarne, uti hela Riket och des
 underliggande Provincier—Fastelags-Söndag
 år 1693, då efter jämbne ett hundra de års
 förlopp, åminnelse begicks af Concilio Up-
 saliensis. Stockh. 1692. in 4:o. 1. a.

Tillika utgifven på Tyska, samt omtr. i E.
 S. Cypriani *Hilaria Evangel.* p. 863.

2335. Berättelse om Ceremonierne
 vid Jubel-Festen 1693, i anledning af Up-
 sala Mötet.

Står i J. H. Voigts *Calendar.* för år 1694.
 tr. i Stockh. hos Keijser. Björnstiernas *Förtekn.*
 p. 39.

2336. Oratio, quam præsentibus—
 Carolo XI. Ser. Princ. Hæred. nec non Ser.
 Slesvici ac Holsatiæ Duce—Dom. *Bened.*
 Comes ab OXENSTIERNNA, in maxima
 procerum hospitumque frequentia, cum, in
 secula-

secularis Jubilæi celebratione, Promotio ^{B. II. C. 8.}
 Doctoralis xv Virorum Theologorum do- ^{Sveriges}
 ctrina & meritis præstantium, d. 3. Mart. ^{Kyrko-Hi-}
 A. 1693, in Templo Cathedr. Upsal. solenni- ^{storia.}
 ter perageretur, ceu Academiæ Cancellari-
 us dixit. *in quarto.* 5. a.

2357. Panegyricus, Græcè in festo
 Concilii Upsaliensis seculari, anni 1693,
 coram Rege Carolo XI recitatus a *Laur.*
 NORRMANNO.

Uti des 'Orat. panegy. & Programmata. p.
 I — 24.

2337 (a). *Petri* LAGERLÖF Oratio
 in Festum Jubilæum, 1693.

Uti des *Orationes; Program. ac Carmina*
varia. (edit. a S. Aelf). Ups. 1780, 8:o. p.
 148 — 158.

2338. Monumentum seculare in pro-
 speram memoriam Concilii Upsaliens. cu-
 jus decreto, velut pesfulo, omnes innova-
 tiones in religione, cumprimis Liturgia
 papistica, ex hoc regno æternum exclusa,
 d. 26. Febr. 1693, nomine Collegii Streng-
 nens. erectum a *Jos. THUN*, Eloqu. Lect.
in quarto.

Strengnås, Billingsley, 1693.

2339. En frögdefull Ihug-kommelse
 af det fria Upsala Mötets lyckeliga slut,
 då den stora Jubel-Fäst af Carl d. XI. samt

B. II. C. 8. des höga följe firades med et oförlikneligt
 Sveriges Kyrko Hi-
 storia. roligt sinne i Upsala, året 1693. *in fol. 2 a.*

2340. Das durch das Licht des Evangelii hell erleuchtete Schweden, auf dem wegen der vor 100 Jahren aufgerichteten Recht- und Schriftmässigen Vereinigung in dem allein wahren seligmachenden Lutherischen Glauben, auf dem Concilio zu Upsal geschehen, angeordneten Jubel Fest, d. 26. Febr. 1693, der Teutschen Gemeinde in Stockh. fürgestellt und in Druck gegeben von M. Aegid. STRAUCHEN. *in fol. Stockh. Billingsley, 1693. 12. a.*

2341. *Conr. Tib.* RANGONIS Bericht von dem Upsalschen Concilio, 1593. *in quarto*, Greifsw. 1693.

Bibl. Acad. Gryph. T. 11, p. 390.

2341 (a). Acta Festi Jubilæi, jussu & auctoritate — Caroli XI. in memoriam Concilii Upsaliens. ab Academia Gryphiswald. a. 1693 mens. Febr. & Mart. rite & aprime celebrati. *in quarto*. Gryphisw. Starkius, 1693.

2342. Als Carl d. XI. — durch ein heiliges Jubel Fest am 26 Febr. 1693. einmüthig Gott preisen liess, wegen des in Schweden, für 100 Jahren, auf dem Concilio zu Upsal, wieder festgestellten allein seligmachenden Lutherischen Glaubens, bezeugte

zeugte hiemit seine allerunterthän. Pflicht ^{B. II. C. 8.}
 und Freude in Gott. D. *Joh. Fridr. MA-* ^{Sveriges}
YER. in fol. Stockh. 1693. 2. a. ^{Kyrko-Hi-}
^{floria.}

2342 (a). *Olai* MOBERG Oratio in
 laetam memoriam Concilii Upsalæ habiti,
 orthodoxæ religionis confirmandæ causâ,
Dorpati 1693.

Om den blifvit tryckt vet jag icke.

2343. Das Fröliche Jubel in Norden,
 welches — Carl d. XI. — höchst feyerlich
 gehalten, am 26 Febr. und folg. Tage
 1693, zum Andencken des Concilii zu Up-
 sal - - fûhrgestellt von M. *Hen. Joh.*
GERDES, der Kirchen zu S. Nicolai in
 Wisfmar Pastoren &c. nebst einem Anhang
 der vornehmsten Solennitäten bey Celebri-
 rung dieses Freudenfests. *in quarto.* Hamb.
 Liebezeit, 1693.

2344. Encænia Septentrionalia, das
 ist, das Nordische Licht-und Freuden-fest,
 bey dem 1693 zu feyern - angeordneten
 100 jährigen Gedächtniß des a. 1593 an-
 gefangenen grossen Reichs-Concilii zu Up-
 sala, vorgestelllet von *Joh. DIECMAN.* D.
 u. G. S.

Är andra Stycket i des så kallade *Schweden-*
Bromisches Danck-und Denckmal. Stade, 1693.
in 4:o.

2345. *Jac. Hier.* LOCHNER Vox Tur-
 turis in Septentrione audita; Oratione seculari,
 cum

B. II. C. 8. cum Sacra Eucaristica in toto Sveciæ Re-
 gno, & subjacentibus Germaniæ provin-
 ciis de Augustanæ Confessionis confirma-
 tione in Concilio Upsaliensi a. 1593. ha-
 bito, feliciter instituta fierent. in fol. Bre-
 mæ 1694.

Författaren var Superint. i Bremen.

2546. Jubilæum Suecicum, qvod Ca-
 rolus XI. in felicem memoriam Religion.
 Lutheranæ, Concilio Upsaliensi, elapso hinc
 seculo stabilitæ, in omnibus Regionibus &
 provinciis suis, festo & religioso tripudio
 peregit; æmula quadam lætitia prosequi vo-
 luit Academia Wittenbergensis, interprete
 Jo. Ge. NEUMANNO, in fol. Wittenb.
 1693. 9. a.

E. W. Tentzel, *Monatl. Unterred.* 1694. p.
 277. J. Schmidii *Disp. de Jubilæis, maxime E-
 vangel. Lutheranis*, Lips. 1730, in 4to. p. 140.

Programma til detta Tal, som handlar de
fide Evangelica ad Suecos propagata, år omtr.
 i Samlingen af J. G. Neumanns *Programmata
 Academica*. p. 13 — 15.

Huru Författaren för sit Tal belöntes, kan
 irhåmtas af Konungens Bref til Stats-Contoi-
 rer, af d. 14 Apr. 1694, i S. Loenboms *Up-
 lyfn. i Sv. Hist.* III. D. p. 118.

2547. Jubel-Medaillon, so zum an-
 gedencken der, 100 Jahre zuvor, in Schwe-
 den, abgeschaffeten Liturgie, geprägt
 worden.
 J. H.

J. H. Lochner Saml. merkwürd. Medail. B. II. C. 8.
1743. n. 16. p. 121.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

S. 4.

ii. *Jubel-Fest öfver Augsbургiska Confession.*

-8.

1730.

2348. Lof och Tacksägelse, hvilken
uppå Hans Kongl. Maj:ts befallning kom-
mer at göras i alla Församlingar öfver hela
dets Konungarike, $\frac{14}{7}$ Junii 1730 til åmin-
nelse af den rena Evangel. Tros-bekännel-
se, som vid Riksdagen i Augsburg, år
1530 d. 25. Junii, blef framgifven. *in*
quarto. Stockh. 1730. 1. a.

Se S. Bäckers *Hist. Anmärkn. om Kyrko-Cere-*
mon. p. 299.

2349. Georg. WALLIN Epistola ad
Joh. Erh. Kappium, de Jubilæo August.
Confessionis a. 1730. Upsaliæ celebrato.

Saml. von alten u. neuen Theol. Sachen. 1747.

p. 975—977.

2350. Msc. Jac. BENZELII Oratio
Jubilæa, habita Londini Scan. 1730.

Handlar i lynchhet om Reformationen i
Skåne, och citeras af Bring, *Monum. Scan.*
Vol. 1. p. 3.

2351. Ge. Fr. NIEHENCK Oratio
Secularis in memoriam August. Confess. a.
1730; accesit *Ejusd.* Concio Jubilæa.

Tr.

P. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Tr. tillika med Er. Benzeli Oration vid Jubelfesten 1721. se här framföre. n. 2330.

2351 (a). Jubel-Skald, innefattandes Historien om then oförändrade Augsburgiska Tros-Bekännelsens öfverlefverering til Keiser Carl V. vid Jubelfesten, som til åminnelse theraf öfver hela Sveriges Rike firades och begeks then $\frac{14}{27}$ Junii 1730. uti enfaldig Oration, på Kongl. Akademien i Upsala, then 20 ejusd. - - framförd af *Sven GERINGIUS* Jacobsfön, Stockholmiens. *in quarto*, Stockh. J. L. Horn, 1731. s. 2.

2352. Medaille på Jubel-året 1730, öfver Augsburgiska Confessionen.

Uti E. Ziervogels *hist. Afhandl. om Sv. Mynt och Med.* n. 24. p. 185.

Seft. V.

Svenska Kyrkor i främmande Länder.

2353. *Mårt. G. WALLENSTRÅLES* Bref om Svenska Lutheriska Församlingen i Paris.

Uti *Gjörwells Nya Sv. Bibl.* 1. B. sen. Del. p. 5 — 29. Denna Församling uprättades 1626 och står under Ministerns vård.

I Englands Hufvudstad London har Svenska Församlingen en publicque Kyrka, bygd 1728. och kallad *Ulricæ Eleonoræ Kyrka*. Hon finnes til sit utseende aftagen och stucken i koppar, med fyra Latinska verser inunder af då varande

de Pastor, vid denna Församl. ledermåra Biskop. B. II. C. 8.
i Strengnås, D. Jac. Serenius. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2354. Kongl. Maj:ts nådiga Bref til
Öfverståthållaren och samtel. Landshöfdin-
garne, ang. medel til en Evangelisk Kyr-
kas byggande i Constantinopel och Slaf-
vars utlösen, af d. 12 Oct. 1741. in 4:o.
½ a.

2355. *Erici BENZELII* Epistola, no-
mine Cleri Svecani, ad Ministeria exotica
Evangelica, circa constituendam Ecclesi-
am aliquam Evangelicæ Confessionis Con-
stantinopoli. 1742. in 4:o. ½ a.

Brefvet är dat. *Stockholmia, postridie idus Sex-
tilis*, a. 1741. Jämnför *Acta histor. ecclesiast.*
vi. B. p. 845, följ. item. viii B. p. 624,
följande.

2356. Schreiben des Königl. Schwed.
Gesandtschafts-Predigers zu Constantinopel an
einen vornehmen Schwed. Theologum,
vom Zustande der dasigen Kirche Christi.

Uti *Act. histor. eccles.* xviii. B. p. 568—
571.

Det är undertecknad d. 20 Apr. 1752, af
Petr. *Nehfén*.

2356 (a). Nachricht von der Evangel.
Lutherischen Kirche in Constantinopel.

Uti *Nov. Act. Histor. Eccles.* Vol. 1 p. 1013
— 1022.

2357.

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2357. Disfert. de Plantatione Ecclesiæ Suecanæ in America. Pr. Andr. Groenwall, Resp. Tobias. E. BILDCK, Americano-Dalecarlus, in 8:o. Upsal. 1731, pag. 34.

Medföljer en liten Geogr. Charta öfver Pennsylvania.

X 2358. Om then Svenska Församlingens Tillstånd uti America och Nya Sverige.

Se Thom. Campanii Holms *Beskrifning om Prov. Nya Sverige uti America*. Stockh. 1702. in 4:o. p. 84 — 109.

2359. (Jusf. FALCKNER) Abdruck eines Schreibens an Tit. H:n. D. Heinr. Muhlen, aus Germanton in der American. Provintz Pennsylvania, sonst Nova Svecia, d. 1. Aug. 1701, den Zustand der Kirchen in America betreffend. in quarto, Schleswig, 1702. 12. f.

Nova Liter. mar. Balth. 1702. p. 266.

+ 2360. Kort Berättelse om then Svenska Kyrkios närvarande Tillstånd i America; samt oförgripeliga tankar om thes vidare förkofring, upstälte af Andr. HESSELIO, för thetta Probst och Kyrkoh i Pennsylvania. in quarto, Norrköp. 1725. 23 f.

2361. America Illuminata, skrifven och utgifven af thes Biskop, D. Jesper SWEDBERG, år 1732, in oct. Skara, Moeller. 163 f. utom Ded. Reg. och G. Folkierns Minne-Spegel. 2361.

2361 (a). Einige Schreiben von dem B. H. C. 8.
Zustand der Schwedischen Lutherischen ^{Sveriges}
Gemeinden in America. ^{Kyrko-Hi-}
^{-toria.}

Uti *Alt. Histor. Eccles.* xvi. B. p. 910—
929.

Brefven äro skrifne 1750 til Archi-Bisk. D.
Hinric Benzelius.

2362. Berättelse om Svenska För-
samlingarne i America.

Uti *Sw. Mercur.* Okt. 1757, p. 446—450.
Är upfat efter en af Profften Ifr. Acrelius
meddelad Relation.

2363. Beskrifning om de Svenska
Församlingars forna och närvarande Til-
stånd uti det så kallade Nya Sverige, se-
dan Nya Nederland, men nu för tiden
Pensylvanien, samt nästliggande Orter, vid
Älfven De la Ware, Wäst-Yersey och New-
Castle County, uti Norra America, ut-
gifven af *Israel ACRELIUS. in quarto,*
Stockholm, Harberg & Hesselberg, 1759,
533 sid. utom Ded. Föret. m. m.

Sw. Mercur. iv. Årg. 4 Del. p. 128. *Götting.*
Anzeig. 1763 p. 393. *Nova Acta hist. eccle-*
siast. Vol. 11. p. 602.

Instruktion, som utfärdades d. 19 Jun. 1749,
för Pr. Acrelius, var redan tr. på Tyska, uti
Alt. histor. eccles. xiv. B. p. 253. följ.

Bibl. H. S. G. Del. 4.

U

Seft.

B. II. C. 8.

Sveriges

Kyrko-Hi-

storia,

Sect. VI.

Historia Controversiarum Ecclesiæ Suecanæ.

§. I.

Stridigheter med de Påfviske.

2364. Disputatio inter Pontificium, D. Petr. Galle, & Evangelicum M. Olauum Petri instituta Upsaliæ, 1524 (d. S. Stephani).

Hos Baazius, *Inventar.* E. S. G. p. 164—202.

2364 (a). Acta Colloqvii Upsalien-
sis habiti a. 1526. inter Petr. Galle &
Olauum Petri.

Uti Dan. Gerdesii *Histor. Reformat.* T. 111.
in Append. p. 153—181. Groning. 1749 in 4°.

2365. Svar på tolff Spörsmål om
någhor stycke ther then Evangeliske Lär-
dom, och the Papisters Lårdom icke dra-
ga öfverens, och driffues tillbaka the Svar
som D. Peder Galle om samma Spörs-
mål giffvit haffuer, in quarto. Stockholm
1527.

Uppå K. Carl d. IX befalln. omtr. *ibid.* 1605. Se
Förtekn. på Olai Petri Skrifter, hos Hallman, p.
164. n. 3.

2366. Svar uppå itt ochristeligt Sen-
debref, som en lögnachtig Munck, he-
tandes Paulus Helie, hafver utgå lårit e-
mot thet helga Evangelium, som nu aff
Guds nåde år i liuset kommit. in quarto.
Stockh. 1527. 2367.

2367. Itt fögho Sende - bref, til ^{B. H. C. & Sveriges Kyrko-Historia.} Paulum Helie, af Carmeliters Orden i Danmark, der honom gifves Svar til thet Breff och Spörsmaal han för itt år sidhen förskriffvit hade til Högmechtig Första, Herr Götzstaff, Sveriges och Göthes Konung &c. om then förvandling här i Riket ikedt år, *in quarto*. Stockh. 1528. och 1605.

Begge desle Skrifter har Ol. PETRI samman-skriffvit: Hallman, p. 164. n. 2, 4.

Om denne Controvers, handlar Baazius, p. 212 — 215. Läs ocklä: "Christ. OLIVARTI Commentat. histor. de vita & scriptis Pauli Eliæ Carmelitæ, vulgo *Povel Vendekaabi*". Havn. 1741. *in 8:o*. §. 15. p. 99—104.

2368. Om någor Stycker vårs Heras Jesu Christi Nattvard omrörandes. Dialogus. LAURENT. *Upsalen*. Pl. CXIX. — *in oct.* Stockh. Am. Laurentzen. 1562, 132 sid.

2369. Disfert. Histor. qva Hypomnemata Laurentii PETRI, Nericii, Archiep. Upsal. de sacra cœna, antehac non edita, exhibentur & notis quibusdam illustrantur. Pr. S. Bring publico examini submittit Jon. Nicol. STEENHOFF. *in quarto*, Lond. G. 1755. pp. 29.

Äro både emot de Påfvilke och de Reformerte.

B. H. C. 8.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2370. Refutatio erroris Herbesti, de Consecratione Sacramenti eucharistici, solum papisticis sacerdotibus commendata. Et quod ipsum papisticum sacerdotium sit chimera & res plane fictitia: firma probatio L. P. Upsal. præfixa est una cum præfatione Historia Liturgica &c. autore A. A. A. in oct. Hamb. Binder. 1588.

Se här ofvanföre n. 1798.

2371. Msc. Responsiones brevissimæ contra novas Papistarum machinationes intra limites patriæ excitatas; a. 1578.

Ibland Er. Benzellii Handskrifter, i Linköpings Gymnasii Bibliothek, och i Friherrl. Rålambska Bibl. på Högslö.

Denna Skrift skal, efter Meslenii berättelse, Scand. ill. T. xv. p. 139. Archi-Bisk. Laurent. PETRI Gothus, sedan han närmare om de Påfviskas stämplingar blifvit underrättad, och fördenkull under handen förenat sig med Liturgiens motståndare, år 1578 anonymt hafva låtit utgå; och skall straxt derpå Laur. Norwäus, eller Kloster-Lasse, deremot hafva skrifvit en vederläggning.

2372. La Vie du P. Antoine Possevin, de la Compagnie de Jesus; ou l'on voit l'Histoire des importantes Negotiations, aux quelles il a été employé en qualité de Noncé de S. S. en Suede, en Pologne & en Moscovie &c. in 12.o. Paris, Muzier. 1711. pp. 541.

För-

Författaren är Jesuiten **Jean DORIGNY**. R. II. C. 2. Hela tredje Boken handlar om Possevini resor ^{Sveriges Kyrko-Historia.} och förrättningar i Sverige, dit han åren 1578 och 1579 var skickad, af Päfven Gregorius d. XIII, i afsigt, at söka återbringa detta Rike under Päfviska Stolens välde. Här förekomma väl många märkvärdiga omsändigheter; men flere af dem äro icke grundade på annat intrygande, än det som Författaren hämtat, dels utur; Possevini egne, dels utur andra Catholske Scribenters berättelser, fulla med osanningar, hat och bitterhet, emot Protestanterna.

Om Jesuiten **Joh. CORDARA**, uti sin *Historia Collegii Germanici et Hungarici*, - - 1770, in 4. o. uti hvilken Bok hela Possevini förrättning vid Svenska Hofvet beskrifves, är mera tillförlätelig, och håller sig närmare vid sanningen, kan jag icke säga, ty jag känner den allenast af Björnståhls *Resa*, D. 1. p. 374.

Här hörande Bref och Handlingar fås igen ibland *Skriftel. Bevis* til Spegels *Msk. Krön.* n. 46—49. p. 102—111. samt i *Sv. Mercur.* Januar. 1760. p. 16.

8373. **Erici Ol. SKEPPERI** Literæ ad Archiep. Upsal. D. M. Abrahamum, dat. d. 4. Apr. 1594.

Ibland *Skriftel. Bevis*, n. 56. p. 119. Derangår de Päfviskas Prädikningar m. m. emot Evangeliska Lärarne.

Er K. Sigismundi Förmanings-Bref til den Er. Skepper, at ej vidare sats i sina Prädik-

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko Hi-
storia,

dikningar, och förorsaka oenighet och buller,
dat. Elfsnabben, d. 28. Jul. 1594, läses ibland
Bilagorne til K. Carl d. IX. Rim-Chronika, ut-
gifven af B. Bergius, n. LXIV, p. 291. Äfven
därstädes förekomma årskilliga andra Bref, ang.
de Påfviskas Religions-öfning i Stockholm och
Jesuiternes Klämmer med våra Evangeliska
Präster.

2374. Msc. Om den Förändring som
skedde i Sverige a. 1595, när M. A-
braham hade den Visitation.

Uti Ant. Archivo; Msc. in 4:o 4. blad. n.
D. 48. börjar:

"Gud som hörer all Konungerike til", flutar:
"Låt Abram och Skepper ois icke förråda,
"Så hielper tig Gud af allan våda.
"Skrifvit på Frank i Tolos,
"Der Erkebispen drogk igenom med sin tros;
"Ab *Eusebio Philadelpho*
"och förävenskat af *Andrea Co/mopolitano Succo.*"

2375. Prästeståndets yttrande om
vår Religions förmodeliga våda, dereft
K. Sigismund hade här i landet segrat.
Dat Linköp. d. 13 Mart. 1600.

Ibland *Bilagorne til K. Carl d. IX Rim-
Chronica* n. LXXXVIII. p. 346 — 348.

2376. Någre Påfveske Stemplingar,
huru these tri Riken, Sverige, Dan-
mark och Norige, skola kunna komma
under Påfvedömet igen: nyligen på La-
tin skrifne, them Danskom til Varna-
gel

gel, af en Ditmarscher Jon. HENRICH-
 SON aff *Meldorp* benemd, och nu åter,
 alle rättfärdige Svenske til rättelse och för-
 varning, efter then Storm. Hög. För-
 stes och Herres, Herr Carls, Sv. Rikes
 utkorade Konungs och Arf-Förstes, Hert.
 til Söderm. Närrike och Wermel. nådige
 befallning, försvenskat af Joh. BURÆO.
 a. 1604. nu på nyt tryckt och uplagt
 af Ignat. Meurer 1656. in o. 48. sid.

B. II. C. 8.
 Sveriges
 Kyrko-Hi-
 storia.

Titeln utvisar, at detta är andra Uplagan
 af denna Öfversättning men när och hvarst
 Latinska Originalen första gången i dagsljuset
 framträdde, därom är jag äfven så litet under-
 rättad, som Jo. Mollerus, *Cimbr. Liter. T. I.*
 P. 250.

Sådan är Latinska Titeln: "Relatio de ratione
 "& via Regiones Septentrionales ad cultum Roma-
 "næ sedis reducendi: item de causis propter quas
 "Danicæ suspecta esse debet regnorum Polonicæ
 "& Suevicæ conjunctio. Auctore Jona HENRICH-
 "SONIO, Meldorp. Ditmarlo". in 4° pp. 36.

Under samma Titul har denna Skrift också
 blifvit intagen i följande Bok; "J. M. Specu-
 "lum consiliorum Hispanicorum, in quo Regis
 "Hispaniar. machinationes variæ contra Evan-
 "gelicos, pro nova Monarchia fundanda, a di-
 "versis autoribus, tanquam in tabella, repræ-
 "sentantur". Lugd. Bat. 1617. in 8°.

2377. Een Varning, som en På-
 vens Secreterere, hvilken Gud hafver hul-
 pit ifrå Påvens vilfarelse, och til fins sa-
 ligb-

N. II. C. 8. hiphgörande öfver såne kannedom, haf-
 Sveriger
 Kyrko-Hi-
 Soria, ver itält til alle Evangeliske Konunger,
 Förster och Potentater. Affatt af Lati-
 nen uppå Svenska, efter then Storm-
 Hög. Furstes och Herres, Herr Carls,
 Sveriges Rijkets uthkorade Konungz och
 Arf-Furstes befallning af Joh. BURÆO,
 alle trogne och rättfämnige Svenske til en
 Vårhagel. in quarto, Stockh. Gutterwitz.
 1604. 4 a.

Originaler känner jag icke: Conjuncturen
 gjorde desse Öfverlättningar i Sverige, hvar-
 rest de Påfviske vunnit et stort anhang, nöd-
 vändige.

2378. Confessio Christiana de via
 Domini, quam Christianus populus in tri-
 bus regnis septentrionalibus, Daniæ, Sve-
 ciæ & Norvegiæ, constanter confessus est,
 annis, a Christi fide suscepta, amplius
 sexcentis, usque ad Christianum III Da-
 niæ Norvegiæque & Gustavum Sueciæ
 Reges. In sex capita distributa: quæ qua-
 lia sint, sequens index declarabit. Lau-
 rentio NICOLAI, Norvego, e S. J. Au-
 ctore. Superiorum permissu. Jerem. 6.
 Hæc dicit Dominus &c. in quarto. Cra-
 cøv. in officina typogr. Lazari. 1604. pp.
 267. except. Præf. ad Christian. IV. D. N. R.

Författaren är den hos oss så beryktade Klo-
 ster-Lärje, Theol. Doct. och Jesuit, död i Vilna
 1622. d. 5 Maji. 84 år gammal. Han gjorde
 alt

alt sit till, och så mycket han förmådde, at B. II. C. 8.
uti de tre Nordiske Riken åter införa Påfvi- ^{Sveriges}
ska Lärän. Se Werving, *K. Sigism. och K. Roria.*
Carl IX. Hist. T. II. p. 101.

Emot hans *Confessio Christiana* skref Superintendenten i Liffland, Herrn. Samsonius, sin: "Anti-Jesuita primus & secundus, siye Confutatio aliquot quæstionum a Laur. Nicolai, "sub initium Confessionis de via Domini, tractatarum". Gislæ 1615. in 4:o. Se Casp. Sagittarii *Introd. in hist. ecclesiast.* T. I. p. 419, och Jo. Mollerii *Hypomnem. ad Bartholin. de Script. Dan.* p. 325.

2379. Epistola quam Cæsar. Majestati a secretis confessionibus, ad quendam Jesuitam, Hildeshemii agentem, scripsit, in qua Consilia & machinationes Pontificiorum adversus civitates Germaniæ, Regna item Daniæ, Sueciæ, Angliæ & quoadantenus Hollandiæ Statum deteguntur. in quarto. 1628. I ½ a.

Tryckt på Tyska, Svenska och Danska, samma år, in 4:o.

2380. Aleſto nov-antiqva, seu diſſetio metrica de Armorum ſerie & origine, quæ ab Evangelicæ Reformationis tempore ſemper in perniciem regnorum Septentrionalium meditans Romana meretrix, cum ſua ſibi dicata liga, contra Suecos excitavit: habita Upſaliæ, a. 1638. a

B. H. C. A. *Stenone* Joan. OPSOPÆO. in quarto. Lin-
Sveriges
Kyrko-Hi- cop. 1655.
storia.

J Schefferi *Suæc. Lit.* p. 223.

§. 2.

Stridigheter med de Reformerte.

2381. *Laur.* PETRI, Nericii, Refu-
tatio Dionysii Beurei Calviniani, perti-
nens ad articulum de Coena Domini. in
off. Upsal. 1563.

Låses ockfå, til des väsenteliga innehåld,
hos Baazius, p. 290—302.

Om Dionysf. Beureus, född i Frankrike, K.
Erik d. XIV. Præceptor, se v. Stiernmans an-
märkn. til Tegels *K. Er. d. XIV. Hist.* p. 2.
och til Wervings *K. Sigism. och K. Carl d.*
IX. Hist. 1. D. p. 15. jämförd med des *A-*
dels-Matrikel, 1. D. p. 255.

2382. Henrici Navarrorum Regis
Epistolæ ad Aug. Imp. Rom. ac Reges,
Principes & Republicas Europeas, quæ
Evangelicæ & Catholicæ Apostolicæ di-
cuntur, de pace ecclesiastica constituen-
da, & controversiis sopiendis. His sub-
jiciuntur Regum, Principum & Rerum-
publicarum ad Henricum Navarræ Re-
gem Responfa, nunquam ante hac edita.
in 12:o. Ultraj. Ribbii. 1679. pp. 444.

Brefven tom K. Henric, i det åmner, til-
stafes K. Johan d. III. i Sverige, och Herrig
Carl

Carl af Södermanland, stå i denna Samling, n. B. II. C. 8.
23—27.

Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2383. Msc. Acta Theodorici Micro-
nii. a. 1602.

De förvaras uti Riks-Archivo; Baazius p. 601. Theodoric. Micronius var den Reformers-
sa Låran tilgifven, och kom år 1602 med K. Carl ifrån Liffand öfver til Sverige, hvarest han uplatte några *Theses* til sin Låras försvär, hvilka Archi-Bisk. Olaus Martini förlade: se Baazius l. c. eller des Copist, Rango, *Suetia Orthodox.* p. 78—80.

2384. Msc. Acta Forbesiana, f. Colloquium habitum 1608. inter Theologos Upsalienfes & quendam Scotum Joannem Forbetzium.

Uti Ant. Archiv. Fascic. D. 58.

En Berättelse om detta Samtal, som hölts i Upsala, i Konungens närvaro, d. 17 Nov. 1608, läses hos Baazius, p. 623—634. Äfven därstädes, p. 634—660 stå *Theses* Joh. Forbesii, *cum notis* Jo. Baazii. Samtalet slöts som alla andra, i samma ämne, hvar och en förblef vid sin mening, och våra Theologi tilegnade sig Segren. Om Forbesius å sin sida derom utgifvit någon berättelse, är mig obekant.

Denna Mannen var hit införskrifven, för at arbeta på den Evangeliska Kyrkans förenande med den Reformerta, et project, hvaraf K. Carl var mycket intagen; men som ingen framgång hade. Om denne Joh. Forbes är den berömda Professorn i Aberdeen, af samma namn

B. IL. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

namn, död på sin gård. Corfe, d. 29 April 1648, kan jag med visshet icke säga. Uti des Letvernes-Beskrifning, hos Nicéron, *Memoires* T. XLII. p. 101. heter det om honom; „Il faut qu'il (Forbes) eut fait de bonne heure „de grands progrès dans la Théologie, puis- „que Pister dans ses œuvres mêlées, qui font „le 111e Tome de sa Théologie; p. 263. re- „marque, qu'en 1608 Jean Forbes, Ecossois, „soutint un dispute publique, contre l'Archevê- „que & les Lutheriens d'Uplal. Forbes étant né en „1593 ne pouvoit avoir alors que 16 à 17 ans”.

Almät bekant är at K. Carl d. IX fattat ry-
ské för den Reformerta Lärän, ock öfver åt-
skilliga granlaga ämnen råkat i controvers med
Archi Biskopen Olaus Martini. At upräkna de
å ömse sidor utgifne Skrifter, skulle draga mig
för långt ifrån mit ämne, hänviter fördenksul-
den, som har hog före at lära känna dem, til
Sriernmans *Bibl. Sueo-Goth.* Tom. 11.

2385. Hypomnemata de Studio pa-
cis ecclesiasticæ a Joh. Dyræo suscepto,
ab anno 1628 ad an. 1636. in quarto.
Amstelod. Stam. 1636. pp. 23.

2386. The Copy of a Petition, as
it was rendered by Mr. Dury to Gusta-
vus, the late King of Sweden, of glo-
rious memory, when he was at Elbing
in Prussia, in the year 1628; translated
out of French.

Uri en Tractat med Titul: A briefe Rela-
tion of that wich hath been lately attempted
to

to procure ecclesiastical peace amongst Protestants, published by Samuel HARTLIEB". London, Crook. 1641. in 4°. B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Förmödl. af denpa Sam. Hartlieb ingen annan än den bekanta Jo. Amor Comenius.

2387. Declaratio Joh. DURÆI de legitimatione sua in consiliis ecclesiasticæ pacis, via Theologica inter Evangelicos tractandis, instituta propter rumores, qui in præjudicium tractatum in Ecclesia Suetica hætenus susceptorum, sparsi fuerunt de Duræo, quod legitima autoritate in hac re tractanda destituatur. I. Cor. Cap. 3. in quarto. 1637. 2. a.

2388. Summa Capita rerum in studio concordie Evangelicæ persequendo hætenus tractatarum, cum præcipuis in ecclesia Suetica Antistitibus atque Theologis, quæ Joh. DURÆUS consignare consilium putavit, ad debitam informationem aliorum, tam ex ordine Ecclesiastico, quam Civili eminentium Virorum, qui anno 1638. ad Regni Comitæ, in Januario celebranda, Stockholmiæ convocantur, Joh. 3. 21. - I. Joh. 1, 6, 7. in quarto. 2. a.

2389. Episcoporum & Cleri in incluto regno Sveciæ censura de instituto & actionibus Joh. Duræi, Ecclesiæ Scotæ-Britanni, in oblato nobis pacis & concordie Ecclesiasticæ, inter nos & reformatos Calvinianos conciliandæ studio, ad melio-

B. II. C. 8. **Sveriges Kyrko-Historia.** meliorem lectoris in iis quæ de hoc argumento evulgaverat ipse Duræus informationem, facta in conventu Comitiali, qui Stockholmæ habitus est in mense Februar. A. O. R. 1638. Zach. 8. 16. in quarto. 2 $\frac{1}{2}$ a.

Å nyb uplagd af Kyrkoh. vid Frans. Församlingen i Stockh. Nicol. Bergius, och med des anmärkningar, Stockh. 1697, in 12:o, 60 sid. utom Ded. och et Företal på 24 sid.

2390. Joh. Chph. COLERI Historia Joh. Duræi, qva ea imprimis quæ P. Baelius & G. Arnoldus tradiderunt, diligenter investigantur & explicantur. Disfert. Aca- dem. in quarto. Witteb. 1716.

J. F. Reimmanni *Bibl. Hist. Lit.* p. 325.

2391. Disfert. Hist. Theol. de Joh. Duræo, pacificatore celeberrimo, maxime de actis *Ejus Suecanis*: quam Pr. J. L. Moshemio, pro summis in Theologia honoribus consequendis, publicæ censuræ subjicit Carol. Jesper BENZELIUS, S. R. M. Suec. a Sacris aulicis & Confistorio. Helmstad. 1744, pp. 184.

Flere Skrifter ang. Duræus och des Görömm., namngifver D. J. D. Winckler, *Anecdota Hist. Ecclesiast. nov-antiqua*, T. 1. p. 637, 638. i Anmärkningen.

2392. Extract af Biskopens i Linköping, And. Prytz Bref til R. Cancelleren, Axel Oxenstierna, om Calvinisternas förehafvande i Norrkiöping.

Uui

Uti *Sw. Mercur.* Sept. 1758. Bih. p. 442. B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2393. Kongl. Maj:ts Bref, ang. nå-
gra Biskopens Joh. Matthiæ af trycket ut-
gifne Böcker och Skrifter: af d. 15 Jul.
1662.

Se här ofvanföre n. 2023. seq. hvarest de
hit hörande Skrifter äro upptecknade.

2393 (a). Kongl. Maj:ts Bref til Öfver-
Ståthållaren, at eftersefya Religions- Stad-
gan, ang. de Samqvåmen til främmande
Gudstjenster uti Stockholm. Dat. Liungby
d. 16 Nov. 1678.

De Geer och Claude Roquet (Hågerstierna)
namngifvas här, såsom de hos hvilka desta Sam-
qväm höllos. Trykt år Kongl. Brefvet uti v.
Stiernmans *Saml. af Com. Stadgar*, D. 1v. p. 192.

2394. *Com. Tiburt.* RANGONIS War-
nung an das Königreich Schweden, für
einige Calvinische und Fanatische Bücher.
in quarto. Wittenb. 1683.

Catal. Libror. J. L. Bünemanni, P. 1. Hil-
des. 1760. *in 8:o.* p. 51.

2395. Om de Reformertes Religions-
öfning i Sverige: 1). Deras Supplique,
ingifven til Kongl. Maj:t d. 5 Aug. 1693.
2). Archi-Bisk. Swebilii och Bisk. Spegels
Berånkande deröfver. 3). Bisk. D. Gezelii
Skrift emot de Reformertes Supplique.

Uti S. Loenboms *Handl. til K. Carl d. XI*
Hist. VIII. Saml. p. 143—194.

2396. Msc. Nic. BERGII Förefäll-
ning til Konl. Maj:t om de Reformera-
des

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

des äfventyrliga Förening med Luthera-
nerne. *Ejusd.* Anmärkningar öfver Cal-
vinisternes eller de så kallade Reforme-
rades Supplique til Kongl. Maj:t 1693.

Ibland Handskrifterne i Frih. Rålambska Bi-
bliotheket.

2597. Epistola responsoria ad virum
qvendam illustrem de qvæstionibus: 1) Num
propter concessam Lutheranis libertatem
Castellis ædem sacram exstruendi, Calvini-
anis Francofurti ad Moen. & Hamburgi
exercitium religionis suæ indulgendum sit?
2) Quomodo Calviniani in Suecia se hucus-
que gesserint? *in quarto.* 1723. pp. 64.

Andra Frågan angår ofs. Författaren, som tros
vara den bekante Hamburgiske Theologen, D.
Erdm. NEUMEISTER, handlar vidlyftigen om
de Reformertes försök at i Sverige blifva an-
tagne, vißandes emot dem mycken vidrighet.
De århöllo likväl, vid Riksdagen 1741, ån-
skönt Prästerskapet på allt sätt lade sig dere-
mot, fri Religions-öfning. Se Kongl. Maj:ts
Kundgörelse af d. 27 Aug. 1741, så väl sär-
skilt tryckt, som i v. Stiernmans *Saml. af Re-
lig. Stadgar.* p. 238, samt på Tyßka uti *Ått.
Hist. Ecclesj.* v. 1. B. p. 76.

Läs vidare Prästeståndets Memorial til Rika-
Ständer, af den 7 Dec. 1747, uti nylänmdes
Ått. Hist. Ecclesj. xii. B. p. 568—585.

2398. Dissert. Historiam Ecclesiæ
Reformatæ in Suechia exhibens, quam
Pr.

Pr. J. Bilmark, publicæ disquisitioni of- B. II. C. 8
fert *Gabr. TIDGREN. in quarto, Aboæ, ^{Sveriges} Kyrko-Hi-*
P. 1, 1768. P. II, 1769, pp. 24, 16. *storia.*

§. 3.

Stridigheter med Svärmare, Willoandar &c.

2399. *Georg SALEMAN* Disfert. de
Molitionibus Anabaptistarum in Suecia. in
quarto. Witeb. 1694.

Nova Liter. Maris Balt. 1698. p. 76. Ga-
debusch, *Livl. Bibl.* III. Th. p. 58.

2400. Bisk. i Westeras *Johan OFEGS*
Bref til Prästerkapet deriammastädes,
hvari han gifver tillåtelse at Prästerne i
Församlingarne, der intet Win finnes, må
hålla Mesfa med vatten; dat. Westeras, d.
27 Mart. 1564.

Uti Monum. polit. ecclesiast. ex Archivo Palm-
sköld. edit. p. 61—65.

Ibland Er. Benzeli Handskrifter, i Linköp.
Gymnasii Bibliothek, förvaras, "*Joh. Ofegs Råd*
om defectu vini vid Altar-Sacramenter." in
quarto. Det är nu tryckt i *Upsala Tidningar*
1774. n. 43, och befinnes vara det samma,
som Celsius, utur Palm-sköld. Handskrifterne, l.
c. framlagt.

2401. Argumenta *Joh. OFEG*, qui-
bus persuasit suis administrandam esse S.
Coenam in alio liqvore quam vino.

Bibl. H. S. G. Del. 4.

X

Bref.

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Brefvet, dat. Westerås d. 25. Sepr. 1564,
låtes hos Baazius, p. 306 — 310. Orätteligen
kallar han Biskopen *Ofreg*.

2402. (A. B. Laur. PETRI) Skrif-
velse til Presterskapet af Upsala Stift uppå
Wijn til Sacramentet, och huruledes then
menige man uti sådant fall år til tröstande,
Upsala d. 14 Febr. 1564, *in quarto*. 2. a.

2403. (A. B. Laur. PETRI) Prote-
statio emot dem som tillåta i Herrans
Natvard, at i ställe för Wijn få bruka
antingen blott Vattn, Öhl, Miód, eller nå-
gon annan Drick; dat. Upf. 1565 *die purif.*

Uti *Monum. polit. eccl.* p. 65 — 89. och Å-
ter uti *Upsala Tidsn.* 1774, n. 44. följ.

Sielfva Wederläggningen af Bisk. Ofegs Bref
år stäld til Presterskapet i Fiederhundrad och
undertecknad, Upf. d. 8. Jul. 1564, men Ar-
chibisk. Protestation, *die purificat.* 1565.

2404. Episcoporum aliorumque Sue-
ciæ Theologorum Fundamenta Fidei de
Sangvinis Dominici participatione facienda
in solo germine Vitis & non in alia specie
potus, communi consensu breviter collecta
& approbata, Holmiæ, in Mense Aprili
a. 1565.

Hos Baazius, p. 302 — 305, dock under o-
riktigt datum: och härmed slöts denna Con-
trovers,

2405.

2405. Infania quorundam illiterato-
rum examinata Lincopiæ, 1618.

B: II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Hos Baazius p. 701. seq.

2406. Om en Kättares, Hans Ban-
ners, vilfarande meningar uti Religionen.

Låses en kort Berättelse uti *Sv. Magazinet*
1766. Febr. p. 87 — 90.

Hans Banner, en Skräddare från Stargard,
var i Sverige 1622.

2407. Handlingar ang. Frider. Me-
nium och des Bok, kallad: *Consensus Her-
metico-Mosaicus*.

Uti Stiernmans *Decas I. Pseudonymor. ex
Scriptoribus gentis Sviogoth.* bakom des *Cen-
turia II: Anonymor.* Holm. 1726. in 8:o. p.
77 — 148.

Lägg härtil: "Colloqvium des Stockholmi-
schen Consistorii mit Menio gehalten, wegen
"seiner Irrthümer" uti Nettelbladts *Schwed. Bi-
bl.* V. St. p. 117 — 130.

Menius var då för tiden Historiar. & Anti-
qvit. Profestor i Dorpt; hvarest han, under
namn af *Salom. Majus*, år 1644, lät trycka
sin så kallade *Consensus Hermet. Mosaic.*
in 8:o. pp. 208: en nu mera nog fälsynt Bok.

2408. Utslag imellan Stads-Fiscalen
Gustf. Holmström, kårande, och en främ-
mande, som föregifver sig vara en Präst-
man, Joh. Lyferus benämd, svarande, ang.
det Lyferus har här i Staden utspridt en

A. II. C. 8. förargelig Skrift de Polygamia &c. affagt
Sveriges
Kyrko-Hi- på Stockholms Rådhus d. 14 Julii 1679.
storia.

Uti S. Loenboms *Handl. til K. Carl d. XI*
Hist. 1v. Saml. p. 167.

Om Lyseri Bok, läs Vögt, Freytag, Clement, Alnander och flere, som handla om Sällsynte, eller förbudne Böcker.

2409. Wagen und Wege des grossen Gottes mit seinen wunderlichen Heiligen.
in 4:o.

Utan Ärtal, Stilles eller Tryckares namn.

Författaren, *Joh. MICHAELIS*, var en orolig och fanatisk Prästman i Sæhfen, som flere gånger blifvit från Embetet assatt. Uppå Archiater Urban Hiärnes tillstyrkande gjorde han, år 1689, en resa til Stockholm, hvilken han i denna sin Bok, p. 56—68, beskriver. Han blef härifrån inatt affördad; hvarföre han ock mycket lastar Pastores och Consistorii Ledamöter i Stockholm. Gottfr. Arnold nämner honom med några ord, i sin *Kirch. u. Ketz. Hist.* P. 1v. p. 153.

2410. Kort och ovåldug Berättelse om det Religions oväsende, som vid slutet af förra Seculo i Åbo upväktes af Lars Ulstadius, och någre des Medhållare.

Författad af Kyrkoh. Mag. *Erik LEMQVIST*, och tr. i *Tidn. utg. af et Sällskap i Åbo*, 1772. n. 4, 5, 6, 15, 16, 18, 26, 27, 28. Berättelsen är hämtad af Sjelfva Ålterne, dem Auctor haft tillgång til, och följaktel.
mera

mera pålirelig, än den som läses i de så kallade *Nordische Samlingen*. B. II. C. 8. Sveriges Kyrko-Historia.

Mgr. Petr. Schæfer var en af Ulstadii medhållare: des Lefverne läses i *Upsala Tidn.* 1774, n. 9, 10.

2411. Offener Brief und Edict wieder alle Schwermerei der Enthusiasten, Chirliasten &c. dat. Stockh. d. 6 Oct. 1694.

I v. Stiernmans *Saml. af Relig. Stadg.* p. 161.

2412. Einet Schwedischen Theologi kurtzer Bericht von Pietisten. Samt denen Königl. Schwed. Edicten wieder dieselben. in 12:o. Leipz. Grossens Erben, 1706.

Förf. är D. Joh. Frid. MAYER; se *Unschultd. Nachr.* 1706. p. 695. Emot denna berättelse förklarade sig i särskilde Skrifter, så väl Theol. Faculteten i Halle, som D. Aug. Herm. Francke och D. Jo. Wilh. Petersen: det samman gjorde också den så kallade Christianus Democritus, eller, som hans rätta namn var, Jüb. Conn. Dippel. Se *Fören. Journal*, l. c. p. 68, 714, och 1707, p. 76. D. Mayer, af sin sida, blef ej eller svarslös.

Tvänne Pommeriske Regeringens Rescripter i det ämnet, den ena till Consistorium i Greifswald, det andra till D. Mayer, stå uti *Greifswald. Wochenblatt*, 1743. p. 85. seq. Och i von Stiernmans *Saml. af Relig. Stadgar*, p. 165 — 169 läses: Kongl. Maj:ts Bref och Befallning uti thes samtel, i Stockholm varande Råd, ang. hvarjehanda vilfarande Billror, Svärmen

B. H. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

„rien och ther så kallade Pietistieriet, samt the-
„ras straff som dermed beträdas. Dat. Lufuc,
„i Wollynien, then 7 Jun. 1706”. Samma år
d. 10 Julii, följde en ”Åtvarning, uppå Hans
„Kongl. Maj:ts Befallning, af des Cancellie-
„Collegio utgången, til hämmande af inritade
„och föröfvade missbruk, emot Kongl. Förord-
„ningar, ang. hvarjehanda Kåterska och andra
„skadeliga Böckers upläggande, införande, för-
„säljande”. m. m. särskilt tr. in 4:o. 1. a.

2413. Msc. Commissions, eller de
Förordnades och befullmäktigades Deputa-
torum Utlåtelse öfver de af Consistorio i
Pernau, emot Theol. Profn. Licent. Jo-
han Folcker (Folcher) angifne och tilli-
ka censurerade Theolog. Positioner. Stock-
holm d. 28 Jul. 1710.

Ibland Handskr. i Friherrl. Råhambska Bibl.

Om Prof. Folcher se här nedanføre n. 9412.
„Er wurde von dem Prof. (Ingem.) Broems
„der Pietisterey beschuldigt, und heftig ver-
„folgt,” säger Bacmeister p. 230.

2414. Hen. Kongl. Hôgh. Arf-Prin-
cessans och samtel. Kongl. Maj:ts härva-
rande Herrar Råds Åtvarning, ang. hvar-
jehanda Villfarelser och Svärmerij, som sig
här insmygt emot then rätta Christeliga
Läran och Gudsstjensten: dat. Stockholm,
d. 1 Dec. 1713.

Uri v. Stiernmans *Saml. af Rel. Stadgar*, p.
175—182.

2415.

2415. En sanfärdig och på bevilliga B. II. C. 8. skäl sig grundande Berättelse om thet så Sveriges Kyrko-Historia. kallade Ovåsendet i Religion och Kyrko-disciplin, för hvilket thenna Umo Församling, igenom någras, dels arginnades, dels oförståndigas falska Tidningar kommit i förklenligt rychte. Utgitven af Nils GRUBB, Pr. och Kyrkoh. i Umo. in oö. Stockh. Horn 1721. 77 sid.

Prosten Grubb segrade öfver sina illviljare, efter sin död: de hit hörande Handlingar läsas, på Tyska, i *Nordische Samlungen*, 1. B. 111. St. n. 4, 5, p. 83—126. X

Samma dag, som Kongl. Maj:ts Utslag föll, ang. det så kallade Ovåsendet i Umo, neml. d. 12 Jan. 1726, afgick också Kongl. Maj:ts „Bref til samtel. Consistorierne, at alla af Läro- och skole af Predikestolen innehålla både „med thet order Pietist, och Pietisteries utro- „pande, hvarmedelst thet order Pietet, eller „Gudsfruktan förvandlas til et Smådeord, så och „med oberåkta elenchis och bestraffningar, „och i stället låta sit hufvudverk vara, at drif- „va then lärdom, som är om Gudachtigheten, „samt des rätta och sanskylliga utöfning”. Det står i v. Siernmans *Saml. af Rel. Stadg.* p. 208.

2416. Öpit Bref til - - Öfverståthållaren - - ang. the inritade och sig insmygande Svärmeriers förebyggande och hårmmande, som ske förmedelst Conventicula och enskylte flere personers sammankomster; dat. Stockholm d. 8 Dec. 1721.

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Hos Stiernman, l. c. p. 191. Åfven där-
städes, p. 200. seq. står Kongl. Maj:ts förny-
ade Placat emot the oloflige Sammenkomster,
af d. 12 Jan. 1726.

2417. Historische Erzählung der merk-
würdigsten Begebenheiten die dem *Christia-
no Democrito* (Jo. Conr. Dippel) zeit sei-
nes Aufenthalts in Schweden arriviret.

Framför des "*Vera Demonstratio Evangelica*,
„d i. ein in der Natur und dem Wesen der
„Sachen selbst so wohl, als in H. Schrift ge-
„gründeter Beweis der Lehre und des Mitler-
„amts Jesu Christi". &c. Erfrt. u. Leipz. 1729.
in 8:o. och i des Samtl. Werk, tryckte i Ber-
leburg 1747. T. II. p. 633—693.

Huru ogrundade och falske hans Berättelser
i många stycker äro, har Bisk. D. Er. Benze-
lius bevist, i et Bref af d. 17 April 1736, til
Bisk. D. And. Rydelius, som läses på Svenska,
framför II. Del. af denne senares Anmärkn. öf-
ver C. Democriti *Demonstrat. Evangel.* tr. i
Linköp. 1736. in 4:o. och på Tyska uti *Alt.
Hist. Eccles.* III. B. p. 122—135.

Til de Stridigheter Dippel hade i Sverige
håra de rvenne följande Skrifter, som ock så
stå i II. Tomen af des Samtel. Verk, p. 693
—832.

„1). Responso ad Qvæstiones, qvibus amicus
„qvdam Holmiensis qvæstiones a Christ. De-
„mocrito motas infringere tentavit". &c. och
2). "Chr. Democriti Abfertigung der Replique,
„worin S. T. Herr M. Schröder — noch ein-
"mahl

„mahl verflucht seine Sätze gegen jenen zu be- B. II. C. 8.
„haupte[n]“. Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

„Kongl. Maj:ts Bref til Samtel. Hofrätterne
„och Collegierne, ang. Joh. Conr. Dippels
„Skrifter; dat. Stockh. d. 27 Jun. 1728“. har
v. Stiernman låtit trycka, i sin *Saml. af Relig.
Stadg.* p. 212 — 219. Likaledes, „Brefvet til
„Canc. Colleg. at förekomma thet inga kätter-
„ska och andra skadeliga Böcker“ (hvaribland
Dippels namngifvas) ”måge i Riker införas,
„af d. 14 Nov. f. år“ *ibid.* p. 219.

2418. Inquisition-*Articula* des Wey-
senhauses (zu Halle) gegen einen Schüler
desselben, und dessen Antwort darauf:
herausgegeben von einem Freund der
Wahrheit und Liebe und Feind der Ket-
zermacherey.

Tr. uti ”D. Dan. Frid. Hoheisels Gedan-
ken von der Consequenz-macherey”, 1731.
in 4°. p. 83—110.

Är också bifogad följande af Dippel utgif-
ne Skrift: ”Christ. Democriti aufrichtiges Glau-
bens-bekänntnis; und kurtze Nachricht, was
„miteinem Schwedischen Studio in dem Wey-
senhause zu Halle, wegen einiger Theolo-
gischen Streit-Fragen, vorgegangen ist, nebst
„desen Vorbericht und Beantwortung selbiger
„Fragen“ 1732, *in* 8°. p. 55 — 111, och i
des *Saml. Werk*, T. III. p. 205.

„Wem die Einrichtung der Lateinischen Schu-
le des hiesigen Waisenhauses nur einiger
„maßen bekannt ist, wird sich über die un-

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

„verschämte Liigen des Schülers *Einhörning*,
„aus Schweden gebürtig, nicht genugsam
„wundern können. Der in desselben Schrei-
„ben mehrmals gemeldete Inspector *Becker*,
„ist der noch alhier befindliche wohlverdiente
„Herr *Rötcher* gewesen“. S. J. Baumgartens
Nachr. von einer Hallischen Bibliothek, II. B.
p. 436.

2419. Nachricht aus Reval, wegen
der Schwedischen Jungfer Catharina Fa-
gerbergin.

Uti "Fortgesetzte Saml. auserlesener Materi-
„en zum Bau des Reichs Gottes," xxxix.
Beytr. Leipz. 1736. in octavo. p. 767.

Denra Jungfru skal kunnat göra siuka men-
niskor, så väl från- som närvarande, helbreg-
de, utan Läkemedels tilhielp.

2420. Thet Högvyrdige Preste-Stån-
dets, hos Rikf. Höggl. Ständer, vid 1734
års Riksdag, ingifne Svar och Wederläg-
ning uppå et, hos vålbemålte Ständer, in-
lagt Memorial. in quarto. Stockholm K. Tr.
5 $\frac{1}{2}$ a.

Memorialer hade Condukteuren *Carl Mich.*
von Strokirch inlagt.

Under d. 20 Martii 1735 följde: "Kongl.
„Maj:ts Stadga och Påbud, til håmmande af
„hvarjehanda villfareller och theras utspidan-
„de, emot then rena Evangeliska Låran". in
quarto $\frac{1}{2}$ a. samt hos von Stiernman, p. 225
—237, och på Tyska uti *Alt. Hist. Exerc.*
XI. B. p. 712—723.

"Von

- "Von den Schwed. Separatisten und ihrem Ab. B. II. C. 8.
 "zug aus Srockholm", läs *Åtta Hift. Eccles.* 111. ^{Sveriges}
 B. p. 375. följ. Lågg hårtill Handlingarne, *ibid.* ^{Kyrko-Hi-}
 v. B. p. 139. följ. *ibid.* p. 748. följ. xi B. p. 113. ^{storia.}

2421. Nordische Samlungen, welche
 unterschiedene Exempel einer lebendigen
 und wahren Gottseligkeit, im Reiche Schwe-
 den, in sich halten: woraus zum theil der
 Zustand und Beschaffenheit der verborge-
 nen Kirche Christi, in diesem Reiche, vom
 Jahr 1680, bis zu unsern Zeiten, abzuneh-
 men ist; von einem, der mit diesen gläu-
 bigen und gerechten Theil zu haben ver-
 langet, herausgegeben. Aus dem Schwe-
 dischen Manuscript ins Hochteutsche ü-
 bersetzt. Auf Kosten guter Freunde ge-
 druckt. (1 Band). 1755. 11 Band. 1761
 in 8°.

Desse Samlingar äro utgifne i Altona, un-
 der inseende af en Svensk Separatist, med namn
 Lary SEGERHOLM. *Lärda Tids.* 1765, p. 9.

1. Bandet, i 3 Afdelningar, består af 216,
 208 och 215 sid. utom Utgifwarens Föresal, och
 et annat af Öfverlättaren. Innehåttar Laur. Ult-
 stadii, Jac. Boerhii och fleres, dels Lefvernes
 Beskrifningar, dels Förslvars-Skrifter, *Åtta*
Pietistica, m. m.

11. Bandet, 653. sid. utom Öfverlättarens Fö-
 respråk och et Bihang, tillsammans 2. 2. inne-
 håller Skrifter som endast angå den bekanta
 Pastor Tolstadius, des Lefverne, den emot
 honom

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

honom anstälde Rättegång m. m. Framför detta Band står Tollstadii Portrait i kopparstick.

2422. Vidimerade Acter och Protocoller, rörande den Fiscaliska Action, som fördes ifrån d. 18 Apr. 1734, til och med d. 21 Oct. 1742, imellan Ven. Consist. Holm. och fordom Kyrkoh. M. Eric Tollstadius, ang. des Predikningar om Natvarden och Absolutions administrerande; til uplysning i den qvæstion, som Pr. M. Lars Bälter förl. är väkt med des censurerade Tractat, kallad: Oomvändé Lärares Ämbetes kraft och nytta; samladt och uti en Specie Facti författadt af C. M. von Str. (*Carl Michael von STROKIRCH*). in och Stockh. Grefing. 1768, 310 sid. utom et Bihang, 10 sid.

2423. Consistorii Helmenfis Betänkande och Utlåtelse öfver Pastorens, M. Tollstadii ingifne Memorial ang. *Ministerium Irregentorum*, samt bem. Pastors ytterligare Förklaring och Stadfästelse, ang. o-gudaktige Lärares Oskicklighet at förvalta Andans Ämbete &c. såsom Continuation af de 1768 genom trycket utgifne Vidimerade Acter och Protocoller. - Til trycket lemnad och recommenderad uti et Företal och Postscriptum af C. M. von Str. in och Upsala. Edman 1769.

Är en Fortsättning och utgör andra Bandet af

af de så kallade *Vidimerade Affer*; går i pa-
gineringen ifrån sid. 311, til och med s. 606.

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2424. Consistorii Holmensis Censur
och Botänkande öfver the tvenne, år 1739
tryckta och utspridda små Tractater, hvar-
af then ena kallas: Kort Anvisning til Bön-
nen, eller en innerlig Christendom och
samskyllig Gudstjenst i aridanom; then an-
dra: Kort Sätt och Medel til at bedia, in
quarto 12 sid.

Är dar. 1. 2. Dec. 1740.

2425. Die wahre und lebendige Na-
tur und Kraft des Creutzes J. C. zu thäti-
gen Gemeinschaft im Glauben, in einem
gerichtlichen Bekänntnis, von dem Men-
schentum vindiciret, — samt kurtzen Be-
richt was dabey zu Stockholm in Schwe-
den passiret, nebst Communication derer in
metitis causæ eingegebenen Schrifften, zur
einfältigen Prüfung gott-suchender Seelen,
ausgegeben von Eric MOLIN, Schwedi-
schen Exulanten. in oct. 1740. 350 sid.

Eric Molin var en Student, sedan Handels-
Bekräftare i Stockholm, som för några irriga
meningar i Religion, blef anklagad och dömd
til Landsflygthet. Se *Åsa Hist. Eccles.* v. B.
p. 191—201. Han uppehölt sig sedan i Am-
sterdam, hvarest han hade sin goda utkomst,
och sammanstref där, dels för at förklara si-
na Sittes, och dels för at vinna ändring i den
honon öfvergångne Dom, åtskilliga Tracta-
ter

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Tr. tillika med des Öfversättning af "E. S. *Cyprians* Förnuftiga Varning för the Villfarelser, som voro alla sät at tjena Gud, eller alla Religioner lika goda, och gällande til "Saligheten": Stockholm Salvius, 1748. *in oß.* p. 107—320.

Författaren var Probst och Kyrkoherde vid Knutby och Faringe Församlingar.

2430. Anmärkningar öfver M. Arvid Gradins, til Herrenhuthiska Partiets heder och försvar, emot *Inledn. ang. Herrenhuth. Seften*, kringspredde Skrift: Sanningen til styrko, och det Allmänna til uplysning och förvarning upsatte af M. Erik BECKMAN, *in oß.* Stockholm, Salvius, 1749, 138 *sid.* *Bilagorne*, 88 *sid.* *oberäknade.*

Första Stycket ibland Bilagorne är M. Gradins Skrift, som här vederlägges: hon är dat. Stockh. d. 26. Nov. 1748.

Et Bref från M. Arved Gradin til Consistorium Holmenske, uti hvilket han tilkänna gifver de skäl och orsaker, som föranlåta honom hålla sig til Mähriska Bröderne m. m. dat. Stockholm d. 30 Okt. 1741, läses på Tyska uti *Ått. Histor. Ecclesj.* VII. B. p. 774—779.

2431. Kort, dock på giltiga bevis sig grundande Svar uppå Hr. M. Arved Gradins skrifteliga ogrundade Berättelse af then 26 Nov. 1748, om then Herrenhuthiska Brödra-Församlingen, och then öfver sam-

ma

ma Församling, förledit år, hålha Kongl. ^{B. 17. C. 8.} Polniska och Chur Sachsiske Commissionen, ^{Sveriges Kyrko-Historia.} upfatt af Joh. KUMBLÆUS, och, med Kongl. Maj:ts allernåd. bifall och privilegio, genom trycket bekostadt af Joh. Bäckström. *in oß.* Stockholm, Merckell, 1749. 91 *sid.*

Detta Svar hade Författaren ämnadt til Förrerel framför det af honom, på Svenske öfverfättte, och år 1749, genom trycket utgifne D. Walchs *Theolog. Betänkande om den Herrenhut. Selskaps beskaffenhet &c.* men som det blef nog vidlyftigt, hölt han för rådligare att låta det lammas särskilt utgå.

2432. Svar uppå — Hr. M. Joh. Kumblæi, uti thes öfversättning af D. Walchs Betänkande, gjorde Påminnelser emot några Utlåtelser uti the, under Titul af *Sions Sång*, therstädes genom trycket utgifna, och flere resor uplagde Andeliga Vilor. *in 8:o.* 1750, 36 *sid.*

Företalet år undertecknad Reval, d. 14 Nov. 1749.

2433. Stockholms Stads Consistorii Utlåtande til Kongl. Maj:ts och Riks. Högl. Cancellie - Collegium, öfver en nyligen i det Allmänna utspridd Skrift, kallad *Svar uppå M. Kumblæi Påminnelser &c.* På Högl. Kongl. Canc. Collegii begåran, — af bem. Consistorio utlemnadt att tryckas. *in oß.* Stockholm, Salvius, 1751. 28 *sid.*

År dat. d. 12 Febr. 1751.
Bibl. H. S. G. Del. 4.

Y

2434.

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

2434. Nödiga Anmärkningar öfver A-
nonymi Svar uppå the—gjorda Påminnel-
ser emot någre Udlåtelser i Sions Sång-
er, upsatte af Joh. KUMBLÆUS. in oct. Stock-
holm, Salvius, 1751, 92 sid.

2435. Archie-Biskopens D. Henr. Ben-
zelii Bref til Vördige Prästerskapet i Upsala
Stift, angående Herrnhutiska Secten. Dar.
Upsala d. 4 Julii 1751. in quarto, 8 sid.

På Tyska uti *Act. Hist. Eccles.* xvii B.
p. 104—113, .

Et Kongl. Bref til Consistorium i Upsala, af
d. 2 Maji 1751 föranlåt detta Circulaire.

2435 (a). Schwedische Nachrichten,
was daselbst — mit denen von der Zin-
zendorfschen Brüder-gemeinde abgeschick-
ten Emislarien vorgegangen ist.

Uti *Act. Hist. Eccles.* xiv B. p. 539 —
—711. xv B. p. 543—574.

Ibland Handlingarne, som här äro samman-
tryckte, förekommer också det i näst föregå-
ende Numer nämnde Kongl. Brefvet, af d. 2
Maji 1751.

2436. D. And. Carl Rutströms Re-
ligions Procels. I Tom. ifrån år 1748,
til och med 1756. II Tom. ifrån år 1756
til och med 1760, då man med Under-
sökningen i Kongl. Syca Hofrätt uphör-
de, in quarto, Stockholm, Hesselberg, 1767,
178 och 198 sid.

2437.

2437. Kongl. Maj:ts och Rikfens Svea Hofrätts Dom, imellan Advocat Fiscals-Ämbetet uti Högben. Hofrätt, och Dr. And. Carl Rutström, *in quarto*, Stockholm, Kgl. Tr. 235 sid.

B. H. C. A.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

Domen aflades d. 16, 17, och 18 Decem-
ber 1765.

2438. Kongl. Maj:ts Utslag emellan
Advocat-Fiscals-Ämbetet uti Des och Rikf.
Höglofl. Svea Hofrätt, samt Dr. And. Carl
Rutström, gifvit d. 7 Aug. 1766, *in 4:o*,
Stockholm, Hesselberg, 1766, 12.

Uraf desse Handlingar lærer man kunna in-
hämta nog tillräckelig kunskap om en Process,
som i vår tid gjordt så mycket upseende, och
fatt så många människor i rörelse, utan at be-
höfva läsa alt hvad som i denna sak, för och
emot, utkommit, och hvarpå en så kallad *fäll-
färdig Förteckning* åtföljer Bladet *Dagligt Al-
lehandan* n. 70. för den 26 Martii 1770. 35.
diverse Skrifter och Handlingar namngifvas i
denna Förteckning.

2438 (a). Swegs och Lillhärjeådals
Hårads-Rätts Undersökning d. 10, 11, 12,
och 13 Decemb. 1771. ang. något af en
Hustru, kallad Bång-Karin, i Lillhärjeådal
börjat Svärmerie, samt därpå följande pri-
vata Sammankomster, som Commministern
Tunborg gifvit och försvarat, hvarjemte
följer förbem. Tings-Rätts Undersökning
och Dom öfver ofvannämnde Commminister.

Y 2

Til.

B. II. C. 8. Tillika med Probsten Mag. Olof Génbergs
 Sveriges Kyrko-Hist. hållne Visitations Protocoll, i Tannås Annexen och Ljusnedahls Bruks-Församlingar, ang. det i Lillhärjeådal började Svärmerie, d. 9 Martii 1772, *in quarto*. Gefle, Sundquist. 1772. 60 sid.

De Svärmande voro med convulsive rörelser behäftade personer, och Communiſtern Tunborg, deras Förſvarare, dömdes af Håradsrätten ſit Præſta-Åmbete förluſtig. m. m.

2438 (b). Handlingar rörande Swedenborgianismen och de ſå kallade Predikoförſöken, *in quarto*. Götheborg, Stakberg. 1769.

Af deſa Handlingar har jag allenſt ſedt 9 ark, om flere utkommit vet jag icke. Efter berättelſe ſkal fortsättningen blifvit förbuden, och hela Saken, i anſeende til de dervid brukade beſynnerliga procedurer, aldeles måſt nedläggas.

Sect. VII.

Det Andeliga Ståndets, efter Reformationen, undfångne Privilegier, Förmoner, och Rättigheter.

2439. Privilegia quædam, immunitates, reditus & indulta Miniſterii, Eccleſiæ & Scholarum particularium, in Regno Sveciæ adhuc reliqua. Ex Svecanis Legibus, Recesſibus & Ordinantiis Eccleſiaſtica collecta (a Joh. RUDBECK).

År

Är siststa stycket uti den, af nämde Biskop B. H. C. S.
 år 1636, frångifne, men straxt förbudne Sam- ^{Sveriges}
 ling, se här ofvanföre n. 1861. ^{Kyrko-Hi-}
^{storia.}

2439 (a). Msc. Samling af gamle
 Acter, Utdrag af Kyrko-Stadgar, Präster-
 skapets Privilegier m. m. öfverlemnad til
 Drott. Christina. *in folio.*

Uti Kongl. Bibl. på Drottningholm.

2440. Msc. Saml. utaf Kongl. Stad-
 gar, Bref, Rescripter, och andra Allmän-
 na Handlingar, rörande Ecclesiastique-Vä-
 fendet i Sverige.

Denna Samling iv Vol. *in fol.* ropades in
 på Bok-Auktionen, efter framl. D. Jöran A.
 Nordberg, för Kongl. Biblioth. i Stockholm
 hvarest den ock nu förvaras; Första Bandet är
 förkommit.

i. B. som egentel. hörer hit, har följande
 Titel; "Kirkio-Balkens i Sverige Andra Del,
 "ang. Biskopars, Prästers och Kyrko-Betjen-
 "ters Ämbeten, och allmänna så väl som lär-
 "skilta Privilegier och Rättigheter". 698 sid.
 Första Stycket är *Westerås Ordinantia*, af år
 1527.

Framför iii. B. står: "Kirkio-Balkens i Sve-
 "rike Tredie Del, ang. Kyrkors, Academiens,
 "Gymnasiers, Scholars och Hospitalers under-
 "håll", 420 sid. Begynner med K. Gust. d. I.
Bref om Kyrko-och Kloster-Gods, af d. 26. Maji
 1538.

iv. B. innehåller, "Kirkio-Balkens i Sverige

B. II. C. 2.
Sveriges
Kyrko-Hi-
storia.

"Fierde Del, ang. Consistorialia". Första Documenter år: A. B. Laur. Petri *Skrift om Sy-skönborns Giftermål*, m. m. in Nov. 1571.

Vid desla Handlingars afskrifvande är ej Chronologien i akt tagen, dock stå de af äldre datum gemenligen främst och de af nyare efteråt. Man finner ej anteknad om Copisten haft originaler, eller afskrifter at följa, och et Register saknas.

Eljest kan också S. Wilskmans Arbete, under Titel, *Svea Rikets Ecclesiastiques Wark*, se n. 1769, i detta ämne nyttias.

2441. Privilegia utaff—Drottn. Christina — giffne Biskoparne och menige Prästerskapet i Sverige, och thes underliggande Landskaper: Westeras, Lauringer, 1650, in 4:o. 2 $\frac{1}{2}$ a.

De äro utfärdade d. 28 Nov. 1650. Tre år förut, (1647) hade samma Drottning förledt Prästerskapet med många förmoner och rättigheter. De stadfästades och förbättrades af K. Carl Gustaf, d. 29 Junii 1655, och af K. Carl XI d. 1 Okt. 1675. Denna lednare Stadfästelse är tryckt i Linköping, 1676, in quarto 2 $\frac{1}{2}$ a.

2442. Privilegia af Kon. Friedrich — år 1723 uppå Riksdagen i Stockholm öfverfodde och stadfästade för Biskoparna och samtel. Prästerskapet i Sverige och des underliggande Landskaper. Stockholm 1723. in 4:o. 3 a.

2443.

2443. Grunderna til Svea Rikes Prä-B. H. C. g.
sterskaps Stånds Rättighet. in o~~f~~. Stock-^{Sveriges}
holm 1771. <sup>Kyrko-H.
istoria,</sup>

Lärda Tiden. 1771, n. 75. 77.

Se här nedanføre L. iv. C. iiii. S. iiii.

Man bör också läsa Resolutionerne och Förklaringarne på Samtl. Prästerskaps Almänna Befvär och Ansökningar, vid Riksdagarne: de finnas så väl särskilt tryckte, som intagne i Stiernmans *Saml. af R. D. Besl.*

2444. En Rättkaffens Biskops Svar til sin Son, som begärt det Fadren ville förskaffa honom och hans Syskon Adeligit Stånd och Skiölde-Bref, allmänt kunnigt blifvit under påstående Riksdag i Stockholm 1720, in o~~f~~. 39 sid.

2445. Är det Christeligt och med vår Evangeliska Lära enligt, at Högvärldige Prästerskapet söka rum och läte på det verldsliga Ståndets Rang-Ordning? Under påstående Riksdag, 1720, in o~~f~~. 32 sid.

Desse Skrifter tros vara tryckte i Reval, och tilegnas dåvarande Secreteraren i Kongl. Krigs-Collegio, sedermera Amiralit. Kammar-Rådet, *Nils von LANG*, död 1747.

De gjorde den tiden de utkommo nog upseende, och hafva icke varit mycket allmänne, innan de år 1768 å nyu uplades i Stockholm.

B. II. C. 8.
Sveriges
Kyrko-Hi-
stori.

Åtskillige, i desle senare åren, emot Prästerskapet, urgifne Satyriske, eller Småde-skrifter, såsom *Præstmanna-Öde i Sverige*, 1768, *in quarto* med flere dylike, håller jag icke för värde at upteknas, utan går dem aldeles förbi. Jag vidrör ej eller de Skrifter, som angå Frågan om *Præsternes Rättighet til Tionde af Adelsens Sdterier och Ladugårdar*; et vackert antal är kommet i Almänhetens händer, men frågan är nu mera deciderad.

Re-

Register. *)

- A**crelius, I. 1812, 2363.
Acta S. Birgittæ, 1691.
 - - S. Botvidi, 1671.
 - - Forbefsiana, 2384.
 - - Theod. Micronii, 2383.
Adamus Brethrensis, 1637,
 1640.
Aelnothus, 1696.
Agrivillius, P. J. 1971.
Alcerius, E. 1656.
Alopæus, A. 2143.
Alstrin, E. 2425 a.
Amelius, P. 1692.
Angermannus, A. A. 1798,
 1904, 1905, 2370.
Annales Fratrum Minorum
 i Wisby, 2231.
Antonio, H. de S. 1683,
 1698.
Arnkiel, T. 1636.
Arrhenius, J. 1923.
Articuli Orobrogienles, 2304.
Asp, M. 2062.
Aurivillius, C. 1948.
Bassius, J. 1632, 1649.
Bagge, C. 1821.

- B**anner, H. 2406.
Beckman, E. 2429, 2430.
Benzelius, C. J. 1645, 2391.
 - - - E. Fadren, 1922,
 1922 a.
 - - - E. Sonen, 1652, 1673,
 2257, 2330, 2355.
 - - - H. 1823, 2435.
 - - - J. 1856.
Berch, C. R. 1689 a, 1699 a;
 1815.
Bergius, A. 2096.
 - - - N. 2396.
Bergstadius, E. R. 2087.
Bergström, E. 1816.
 - - H. 2105.
Beronius, M. 1939.
Berättelse om S. Birra, 1679,
 1683.
 - - - om Svenska Försam-
 lingarne i America, 2362.
Binet, S. 1687.
Birgerus, 1675.
Biskops (Rättskaffens) Svar
 til sin Son, 2444.
Biörck, E. 2357.
Blackstadius, L. N., 2327.

Y 5

Bock,

*) Detta Register är egentligen et Nominal-Register, så vida görligt varit, men hvarest antingen Författares, Granskares eller Utgifvares Namn aldeles saknas, där har Titeln måst upptagas, hvilka Artiklar åter utgöra Real-Registret: hågge äro dock förbundne til et Register. Zifran betyder här ej Sidan, utan Artikelns Numer, hvori eller hvortunder Namnet eller Saken bör sökas. Med et sådant-Register, som detta, förses hvar Del; men hela Verket åtföljer icke destomindre til slut et General-Register.

Register.

- Bock, F. S. 1658 a.
 Bohnsack, C. J. 2290.
 Borænius, M. 2213.
 Boschius, P. 1724.
 Bothwidsen, S. 1644.
 Botvidi, J. 2335.
 Brag, C. J. 1746.
 Breander, P. 2214.
 Bredberg, S. M. 1855.
 Breviarium Aboense, 1776.
 Arosiense, 1775.
 S. Birgitte, 1778.
 Lincopense, 1772.
 Lundense, 1777.
 Scarense, 1773.
 Strengnense, 1774.
 Upsalense, 1771.
 Bring, S. se Lagerbting.
 Brunberg, C. F. 1811.
 Brunnelius, E. 1788.
 Brunnerus, M. 1916, 1920,
 2154.
 Brynolphus, 1706, 1712.
 Buræus, J. 2377.
 Bufilamacchi, W. 1688.
 Burman, A. A. 2263.
 Båld, A. A. 1647.
 Bång, P. 1633, 1635.
 Bålter, S. 1760.
 Cæsar, P. 1638.
 Calvoer, C. 2025.
 Carleson, C. 2099.
 . . . E. 1950.
 Castenberg, C. 1854.
 Catalogus Archi-Præsulum
 Sveciæ, 1870.
 Celfe, M. von, 1864, 2216.
 Celfius, O. Fadren, 1884,
 1932.
 . . . O. Söner, 1655.
 Cheimoporinus, M. L.
 1828 a.
 Choquet, F. H. 1717.
 Chronica Episcoporum Lin-
 copensium, 1960.
 Chronicon Archi Episco-
 porum Sveciæ, 1871.
 Colerus, J. C. 2390.
 Columbus, J. 1919.
 Concilia & Statuta Episco-
 porum Sveciæ, 1741.
 Corylander, J. 2106.
 Crantzius, A. 1641.
 Dahlerus, P. 2174.
 Dahlinan, P. G. 1958.
 Dalin, O. von, 1940.
 Decretum Upsaliense, 2305.
 Diarium Minoritarum Hol-
 mensium, 2226.
 . . . Vaxstenense, 2257.
 Diecman, J. 2344.
 Digelius, S. J. 1995.
 Dijkman, P. 1759.
 Dippel, J. C. 2417.
 Documenta ad Hist. Litur-
 gicam, 1794.
 Dorigny, J. 2372.
 Duræus, J. 2385—2389.
 Döbeln, J. J. von, 1988.
 Edzardi, E. H. 1653.
 Ekerman, P. 2208.
 Ekholm, N. 1852.
 Elmgren, P. 2260.
 Epistole Pontificum Regibus
 Sveciæ datæ, 1862.
 Erichson, J. 1978.
 Eriç, I. 1663.
 Esberg, J. 1926.
 Elscholin, I. 2086.
 Espman,

Register.

Espman, C. M. 2104.

Eurenus, J. 2185.

Fabricius, J. A. 1640.

Falkner, J. 359.

Flensburg, W. 2265.

Forsenius, A. H. 2010.

Fragmenta de S. Halvardo, 1711.

Frediani, C. G. 1881, 1882.

Frost, P. 1820.

Förteckning på Årke-Bisk. i Upsala, 1886.

Gahm, S. L. P. 2067.

Garsius, J. 1768.

Genborg, O. 2438 a.

Gerdes, H. J. 2343.

Geringius, S. 2351 a.

Gezelius, J. 2083.

Gradin, A. 2431.

Gron, J. 1831, 1844.

Gran, J. 2040.

Granbaum, N. 2190.

Gregorii, B. 1670.

Grubb, A. A. 2048.

... N. 2415.

Grunderne til Svenske Präste-Skändets Rättigheter, 2443.

Gräffen, C. J. 2218.

Gröndell, P. A. 2259.

Gudfeus, F. N. 1866.

Gustafsson, A. 1845.

Gylle, A. 1970.

Gyllenstolpe, M. 1648.

Hadorph, J. 1723.

Halenius, E. L. 1943.

Hallenberg, A. 1735.

Hallman, J. G. 1903.

Handbok på Svensko, 1808, 1809.

Handlingar ang. Liturgien. 1793.

Hansen, E. 1713.

Haraldi, M. 1969.

Hardt, R. van der, 2081.

Hartman J. A. 2273.

Hasfelqvist, A. 1646.

Helsingius, H. 2149.

Henschenius, G. 1694, 1707, 1710, 1714, 1719, 1722, 1734.

Herlenius, D. E. 2014.

Herweghr, D. 2061.

Hestelgren, E. 1954 b, 1986.

Heselius, A. 2360.

Hinrichson, J. 2376.

Historia om S. Eskil, 1709.

... Martyrizationis S. Kanuti, 1695 a.

... S. Nicolai, 1721.

... S. Sigfridi, 1730, 1736.

Hoffwenius, P. 1921.

Hülphers, A. A. 1840, 2063.

Hulthin, B. M. 1850, 1868.

Hultman, L. 1640.

Högström, P. 1659.

Höjer, J. C. 1954 c.

Janningus, C. 1701.

Ihre, J. 1952.

Ihrman, J. 2037.

Jonæ, O. 1788.

... P. 1788.

Lraet Erlandi, 1703.

Juslenius, D. 2094.

... G. 2147.

Justen, P. 2085.

Keventer, G. H. 1851.

Kihlström, P. S. 1990.

Kinberg,

Register.

Rinberg, J. G. 1865.
 Riälman, J. L. 1974.
 Knäs, O. A. 2029 a.
 Krok, S. 1826.
 Krutmeyer, L. 1750.
 Kumblaus, J. 2431-2434.
 . . . O. 1857.
 Kyrkio-Lag och Ordning,
 1762—1767.
 Köhler, J. L. 1986.
Lagerbring, S. 1806, 1949,
 2102, 2103.
 Lagerlöf, P. 2337 a.
 Lang, N. von, 2445.
 Laurentius, A. 1790.
 Lectiones de Sanctis Sve-
 ciae, 1780.
 Legendæ de S. Olavo, 1725.
 Lemquist, E. 2410.
 Leutstedt, P. P. 1833.
 Liber Ecclesiæ Aboënsis,
 2079.
 Lincopensis, 1957.
 Scarenfis, 1992.
 Strengnensis, 2015.
 Lidén, M. 1841.
 Lindenbrogius, E. 1639,
 1640.
 Linder, A. 1805.
 Liturgia Svecanæ Ecclesiæ,
 1785.
 eller then Svenska
 Messie-ordningeni, 1786.
 Lochner, J. H. 2345.
 Ludovici, E. 1061.
 Lundeborg, N. D. 1634 a.
 Lundius, C. 2158.
 Lunell, C. 1813.
 Luth, O. J. 1799.
 Lycerus, J. 2408.
 Lönnér, L. 1865.

Magni, J. 2326.
 Magnus, J. 1733, 1885.
 Marcus, J. 1800.
 Margareta, Nicolai Filia,
 1673.
 Matthiæ, J. 1910, 2027.
 . . . M. 2113.
 Mayer, J. F. 2342, 2412.
 Melander, E. 1935.
 Menius, F. 2407.
 Mennander, C. F. 1954, 2083a.
 Mesfan, Svenska, 1784, 1807.
 Mesenius, J. 1635, 1642,
 1661, 1681, 1682, 1873.
 Michaëlis, J. 2409.
 Misfale Lundense, 1788.
 . . . Strengnense, 1782.
 . . . Upsalense, 1781.
 Moberg, O. 2342 a.
 Moelman, B. 2114.
 Molin, E. 2425.
 . . . L. 2293.
 Montin, H. 1835.
 Munck, P. 1987.
 Mörtling, S. 1847.
Nettelbla, C. F. von, 2264.
 Neuman, J. G. 2346.
 Neumeister, E. 2397.
 Nicolai, L. 2378.
 Nicolaus, Ep. Linc. 1676.
 AE. Lund. 2111.
 Niehenck, G. F. 2295, 2330,
 2351.
 Niger, P. A. 2038.
 Noberg, A. 1901.
 Noering, P. 1814.
 Nordberg, J. 2230.
 Norman, A. 1838.
 Norrelius, A. 2159.

Norr-

Register.

Norrman, L. 1924, 2004,
2337.

Notitia de S. Ulfrido, 1740.

Nylén, H. 1634.

Odenrantz, J. A. R. 1828.

Odhelius, E. 1804.

--- O. A. 2008.

Ofeg, J. 2400, 2401.

Officia Patronorum Sveciz,
1779.

Olai, J. 1904.

--- N. 1801, 2306.

Opfopaus, S. J. 2380.

Orsak hvarföre Mesian bör
vara på et för menigeman
förståndeligt Språk, 1837.

Oxelgren, M. 2321.

Oxenstierna, B. 2336.

Papebroch, D. 1737.

Pasfio S. Canuti, 1695.

Paulinus, C. F. 1667.

--- Gothus, L. 1909, 2324.

Pederfon, M. 2118.

Pegauberg, C. J. von, 1704.

Peringköld, J. 1864, 1887,
1956.

Pelarovius, P. P. 2292.

Petri, C. 1906.

--- J. 2276.

--- L. 2368, 2369, 2381,
2402, 2403.

Philippi, E. 1913.

Phrygius, S. J. 1968.

Pot toppidan, E. 2119.

Poppius, M. H. 1834.

Posfieri, J. 2228.

Privilegia Clericorum, 1860,
1861.

Päminnelse om Aflats-Han-
delen i Sverige, 1853.

Quenfel, C. 2144.

Raimundius, L. 1803,
2286

Raméen, D. 1702.

Rancken, E. 2259.

Rango, C. T. 2294, 2341,
2394.

Raumarnus, J. 1907.

Reck, J. 1697 a.

Registrum Ecclesiz Cathedr.
Upsal. 1876.

Relation om Kyrkogodsen
och deras Reduction, 2270.

Responsiones circa Liturgi-
am Svec. Ecclesiz, 1792.

--- contra Papistarum
Machinationes, 2371.

Rhyzelius, A. O. 1654,
1856, 1875, 1989, 2178.

Rimbertus, 1664, 1665.

Roberg, L. 1817, 2232.

Rolén, J. 2167.

--- O. 1819.

Rosencrantz, O. 1690.

Rothovius, I. 2082.

Rudbeck, J. 1861, 1908,
2033, 2275, 2459.

--- N. 2047.

--- O. 1915.

--- P. J. 1842.

Rutström, A. C. 2436-2438.

Saleman, G. 2399.

Samling af Aftér, rörande
Prästskapet, 2439-2442.

Sandmark, S. 1836.

Scarin

Register.

Scaria, A. A. 1716, 1859,
 1867, 1869, 2084, 2098,
 2203.
 Scheckh, J. 1689.
 Schedwin, J. D. 1953.
 Schefferus, J. 1883, 1914,
 1918.
 Schäfer, P. 2410.
 Segerholm, L. 2421.
 Sepelius, E. L. 1849.
 Siberg, A. E. 2013.
 Silvius, D. 1770.
 Sivers, G. 1713 a.
 . . H. J. 1950, 2426.
 Skepperus, E. O. 1802, 2373.
 Sollerius, J. B. 1718.
 Sommeliu8, G. 2100, 2107,
 2115.
 Spairman, J. 2198.
 Sparschuch, J. 1938.
 Spiegel, H. 1651, 1873 a.
 Sperling, O. 2120.
 Sraaf, P. 2201.
 Statute Episcoporum Sveciz,
 1742.
 Steenhoff, J. N. 2369.
 Stenberg, E. 2141.
 Stiernman, A. A. von, 2018,
 2038, 2319.
 Stobæus, N. 2136.
 Srandman, P. 2309.
 Strauch, Ae. 2340.
 Stricker, J. C. 2229.
 Strokirch, C. M. von, 2420,
 2422.
 Stålhö8, M. A. 2310.
 Sundius, J. 2060.
 Svedelius, J. 2056, 2058.
 Swëhilius, A. D. 1658.
 Swedberg, J. 2005, 2361.
 Swedenborg, E. 2433 b.

Tengborg, J. 1880.
 Tholander, A. A. 1822.
 Thonæus, T. 2227.
 Thun, J. 1927, 2160, 2338.
 Tiburtius, T. E. 1761.
 Tidgren, G. 2398.
 Tidholm, A. 2287.
 Tillæus, G. 1827.
 Tillman, J. 1843.
 Tolpo, J. 1726.
 Tolsdorf P. 2272.
 Troilius, S. O. 2319 a.
 Trozelius, C. B. 1987.
 Törnecrantz, M. C. 2021.
 Törner, J. J. 1825.

Ulfstadius, L. 2410.
 Upmark, J. 1929.

Västovius, J. 1660.
 Verelius, O. 1911.
 Vie de Jean Magnus, 1902.
 Vita S. Birgittæ, 1672,
 1673 a, 1674, 1677, 1678,
 1684, 1685, 1686.
 . . S. Botvidi, 1669.
 . . S. Brynolphi, 1693,
 1694 a.
 . . S. Catharinæ, 1697,
 1699.
 . . S. Elchilli, 1708.
 . . S. Henrici, 1715.
 . . S. Ketilii, 1718 a.
 . . S. Libentii, 1720.
 . . S. Remberti, 1729.
 . . S. Sigfridi, 1731,
 1732.

Wall,

Register.

Wall, E. 1846.

Willesten, J. P. 1991 a.

Wallenstraße, M. G. 2353.

Wallin, G. Jun. 1657, 2221,

2222, 2349.

Watsman, G. 1810.

Wenerman, E. 1858.

Westerdahl, L. 1830.

Westhius, J. M. 1912, 2029.

Wettring, P. E. 2271.

Westersten, H. C. 1829.

Wexionius, M. O. se Gyl-
lenstolpe.

Widekindi, J. 1982.

Willkman, S. 1769, 1818.

Winbom, A. 2331.

Wolrath, J. J. 1832.

Zethrin, M. 1872.

Zimmerman, B. 2274.

Zinzendorf, N. L. von,
2427, 2435 a.

Åhrberg, F. 2031 c.

Ödman, J. 1839.

Öhman, P. A. 1848.

Örnhielm, C. Arrhenius,

1643, 1662, 1664, 1803,

1874, 2199, 222, 2226,

2269, 2270.

FÖR KÖPAREN.

FÖRSTE Delen af <i>Bibliotheca Historica</i>					
<i>Sveo-Gothica</i>	kostar	-	-	-	24 Skill.
ANDRE Delen	-	-	-	-	12 -
TREDJE Delen	-	-	-	-	20 -
FJERDE Delen	-	-	-	-	26 -

*Denne Fjerde Del slöts at tryckas i Stockholm
den 25 Oktobr. 1788.*

BIBLIOTHECA HISTORICA SVEO-GOTHICA;

Eller

FÖRTEKNING

Uppå

Så väl trykte, som handskrifne Böcker, Tractater och
Skrifter, hvilka handla om

Svenska Historien,

Eller därtutinnan kunna gifva Ljus;

Med

Critiska och Historiska

ANMÄRKNINGAR:

Af

CARL GUST. WARMHOLTZ,

Hof-Råd.

FEMTE DELEN,

Som innehåller de Böcker och Skrifter, hvilka angå

SVERIGES ALMÄNNA HISTORIA och

KONUNGA-HISTORIA til År 1520.

STOCKHOLM,

Trykt hos ANDERS JAC. NORDSTRÖM, 1790.

BIBLIOTHECA HISTORICA SVEO-GOTICA

Tredje Boken.

Sveriges Politiska Historia.

Cap. I.

*Förberedelser och Allmänna Inledningar
till Svenska Konunga-Historien.*

Sect. I.

Förberedelser och Allmänna Inledningar.

2446. **K**il. STOBÆI Introductionis compendiarie in Fundamentorum Historie civilis, imprimis Patrie Notitiam, Sect. I, de Monumentis Lapidariis; Sect. II, de Re Numismatica. *in quarto*. Lond. Goth. 1740, 1741. pp. 27 & 24.

B. III.
C. I.
Sveriges
Allmänna
Historia.

Omtr. uti Kil. STOBÆI Opuscula, Dantisci 1752. *in 4°*. p. 183 — 223, uti hvilken nya Uplaga, vid 1 Afdelningen, en Taffla tilkommit, dock utan Förklaring.

2447. Positiones selectæ, quæ Dissertationi publicæ inserviant, quam Pr. Fratre Joh. Phil. MURRAY tuebitur Gust. Murray, *in quarto*. Goettingæ 1768. pp. 8.

Bibl. H. S. G. Del. 5.

A

Göt.

B. III. *Götting. Anzeig.* 1769. p. 169—174. *Lär-*
C. I. *da Tidn.* 1769. n. 80.
Sveriges
Allmänna
Historia.

De handla om Källorne til vår Nords Hi-
storia, neml. de gamle Skalde-och Hielte-Qvå-
den, Sagorne, Runstenarne och Mynten.

2448. *Thorm. TORFÆUS*, de Anti-
quitatum, Documentorumque, quæ Condi-
tores Historiarum Septentrionalium secuti
sunt, auctoritate & fide.

Uti des *Series Dynast. & Regg. Danic.*
Hafn. 1702. in 4to, Lib. I.

Författaren handlar "1. de Islandorum An-
tiquitatibus, mythologicis relationibus, monu-
mentis fabulosis, & authenticis Historiis; 2. de
"Historiar, Islandicar. fundamentis ac auctori-
tate; 3. de verustissimorum Rerum Danicar.
"Scriptorum auctoritate & fundamentis; 4. de
"Antiquitatibus Gothlandicis; 5. de Suecicis
"Scriptoribus; hvartil kommer: Append. 1. p.
"447—475. "de Jo. Magni in describendo Da-
"niæ Sueciæque Regum ordine, callida Saxo-
"nis imitatione": p. 3—10, står en vidlyftig
Förteckning på de Säger, som Torfæus hade
sig bekante.

2449. Inledning til de Yfverborna
Göters gamla Häfder, särdeles Götska
Språkets förmon och Sagornas kiäppedom.

Introductio in Antiquitates Hyperbo-
reo-Gothicas, præsertim prærogativam Lin-
gvæ & cognitionem Historiarum Gothicarum.
Auctore *Erico Jul. BLOERNER*. (Suet. &
Lat.)

Lat.) in fol. Holmæ. Horn 1738, pp. 219. *B. III.*
sine Ded. & Præf.

Leipz. *Gel. Zeit.* 1739, p. 141. E. L. Rath-
 leff, *Gesh. jetzleb. Gel.* v. Th. p. 150. *C. I. Sveriges
 Allmänna Historie*

Författaren var sinnad låta detta arbete utgå
 såsom Företal til *Nordiska Kämpaduterne*, hvar-
 om här nedanföre, n. 2604; men som det blef
 får vidlyftigt, nödgades han deraf göra et sär-
 skilt Verk.

2450. *Disquisitiones duæ Historico-antiquariæ: Prior de veterum Septentrionalium, imprimis Islandorum, peregrinationibus, In qva ex antiquorum Islandorum peregrinandi studio, eorumque de peregrinationum usu & necessitate sententiis, politici populi mores adstruuntur, & Historicorum Islandorum auctoritas, vetustorum manuscriptorum fide, vindicatur; Posterior de Philippia, sive amoris equini apud priscos Boreales causis. Per Joh. Erici, Isl. in Communit. reg. Decan. in oß. Lipsiæ, Mumme, 1755, pp. 159.*

A. F. Büchings *Nachr. v. dem Zustande &c.*
 111. B. p. 128. Egentel. hörer första Afhand-
 lingen hit: på Tyska läses den hos Schöber,
Algem. Nord. Geschichte, p. 556—571.

2451. *Disfert. Gradual. de Fide Historica Monumentorum Islandicorum. Pr. Sv. Bring. Resp. Joh. Ad. Storchau. in quarto. Lond. Goth. 1763. pp. 37.*

A 2

Lärda

B. 111. *Lärda Tiden*. 1763. n. 41.
 C. 1.
 Sveriges
 Allmänna
 Historia.
 Isländska Sagornas Trovärdighet förklarar här
 enkannerligen emot Köpenhamnske Profesoren
 Mallets inkast: uti des *Introd. à l' Hist. de Dan-*
emarc, Copenh. 1755. in 4°, p. 32. 199.

Huru Q. Sperling dem emot Leibnitz för-
 svarat, kan läsas uti *Nou. Littér. Mar. Balth.*
 1699. p. 365.

De hos oss utgifne Sagors värde stadfäst N. R.
 Brocman, uti Föret. til Sagan om *Ingvar Widfar-*
ne och des Son Sven. Stockholm 1762. in 4°.

Mindre fördelaktiga Tankar om nyttan och
 beskaffenheten af de flesta Isländska Sagor hy-
 fer Cane, B. Ihre. Se des *Glossar. Suic-Goth.*
 under ordet SAGA.

Prof. Schläzer går längre, och förkastar dem
 aldeles, hållandes före, at skålen, hvarmed
 Mallet, uti den här anförde Disputation veder-
 20 liggas, äro en Lagerbring ovärdige. *Algem.*
ni Nord. Geschichte, p. 217 och anmärkn. (m).

Äfven därstädes, p. 212. Anmärkn. (d), ci-
 teras en *Vigfusur*, "de Plagiis Svecorum in
 20 "Islandor", uti "*Dreyers Monumentis ancedoris*";
 men som jag icke, sedt denna Afhandling, så
 20 vet jag ej eller, hvaruti desse härde stöder
 egenteligen bestå.

2452. Manuscripta Scandica, ad An-
 tiquitates & Historiam Septentrionalium a-
 20 ditorumque Regnorum illustrandam, in Reg.
 Ant. Archiv, Holmiae selecta.

Denna

Denna Förteckning på en del gamla handskr. Sagor, som förvaras uti Ant. Archivu, upsat år 1701 af Joh. PERINGSKÖLD, är tryckt uti G. Hicckelii *Ant. Lit. Septentr. L. u.* eller 111 Bandet af des *Thesaur. Lingvar. vet. Septentrional.* Oxon. 1703—1705. in fol. p. 310. Följa, p. 315—321: "Excerpta quædam ex Epistolis J. N. Salani, ad Libror. Septentrional. notitiam spectantia"; jämte en Förtekn. på El. Brenners arbeten, med åtskilliga andra mindre Utdrag och Förteckningar.

Uti Friherrl. Rålambska Bibliotheket på Högskola finnes *Peringskölds*, eller kanske rättare, *Salans* Förteckning, på Svenska, i Mscr. Äfven därstädes har jag sedt en annan, också handskr. Förteckning på gamla Sagor, med Titel: "*Gudm OLA Index Historiarum antiquarum Norvagico-Islandicarum: in 4°. Et Supplement til Peringskölds Förteckning*, har Sonen, Jo. Fr. PERINGSKÖLD, låtit trycka vid slutet af Anmärkningarne, bakom *Asmunds Kapabanes Saga*, Stockh. 1722. in fol. p. 36.)

Ibland Handskrifterne, *Biblioth. Langebekiana*, p. 578, har jag funnit upptecknad: *Finni JONÆI Index historico-criticus Monumentorum Islandicorum*", hvilken jag tror höra hit.

Uti sit xiv *Bref*, rörande en *Resa til Island*, p. 147—169, meddelar Hr U. von Troil en Förteckning på Isländska Sagor; men deribland förekomma åtskilliga af litet eller intet värde, och som icke höra til Nordiska Historien.

Mindre vidlöftig är Förteckningen, som står

B. III.
C. I.
Sveriges
Almänna
Historia.

uti Hafd, Einari *Sciagraphia, Histor. literar, Island.* p. 100—133. Hafn. 1777. in 8°.

2453. Monumenta Suiro-Gothica vetustioris ævi falso meritoque suspecta, Pr. J. Ihre exhibet. *Carol. Gust. NORDIN. in quarto, Upsal, 1773, p. 1—28.*

Ups. Tidn. 1773, n. 31, *Götting. Anzeig.* 1775. Zug. n. 19.

Ejurd. Disfert. Cont. 1. exhibent Carol. Gust. Nordin. atq. Joh. Er. Dillner, *in quarto, Upsal, 1774 p. 29—52.*

Detta år början af et kritiskt Arbete, som med desle rvenne Strycken icke bordt afbrytas. Uti första Strycket, hvaraf et Sammandrag, med Tilökning, läses på Svenska, i *Nya Lärda Tidn.* 1775. n. 18, 20, handlar Författaren om *Konunga-och Högdinga-Styrelsen*, och i det andra om *Hjalmars och Ramers Saga.*

2454. *Er. Jul.* BIORNERS kurtze und in Eil entworfenene Beweifs-gründe, daß unsere Bôta und Runsteine einerlei, und aus dem heidnischen Alterthum her sind; zu Beleuchtung eines unlängst zu Upsal erblikten Programma.

Uti *Hamb. Berichte von Gel. Sachen*, 1738, p. 145, 153, 501. Bïörner, som för våra Runstenars höga ålder var mycket intagen, hade redan året förut, eller 1737 uti samma *Lärda Tidn.* p. 691, låtit kungöra, det han hade under händer et annat arbete i samma ämne, och hvilket skulle få följande "Titel; *Examen Runicum, continens suc-*
"cin-

"cinctum iudicium de monumentorum Scandi- B. III.
 "corum ætate & integritate, quo simul Religio- C. 1.
 "nis Christianæ in his terris Antiquiras, nec Sveriges
 "non Gothorum expeditiones illustrantur". Se Almännas
 Historia,
 Biörners Lefverne hos Rathlef, v. Th. p. 153,
 154. At hans Undersökning, hvaraf Original
 Handskr. förvaras uti Ant. Archivo, i synner-
 het är stäld emot de här ofvanföre, under n.
 1627 anförde Ol. Celsii Afhandlingar, utvi-
 lar Titeln.

2455. *Nils Reinh. BROCMANS* Undersökning om våre Nordiske Runstenars ålder.

Står bakefter den af honom utgifne *Sagan om Ingvar Widtfarne och hans Son Swen*. Stockholm 1762. in 4:o p. 49—280.

Författaren tror, at mången som hållit våra Runstenar för litet eller intet betydande Minnesmärken, torde genom hans Skrift komma på andra tankar, och andra som icke med mera skäl fatt desle Nordens ålderdoms Lemningar öfver både Grækers och Romares Antiquiteter, också ledas til at nogare efterfinna och pröfva sin mening: således synes han vilja hålla Medelvägen.

2456. *Ewald. ZIERVOGEL* Disfert. Acad. III de Re Nummaria, ejusque in Historia Suio - Gothica usu. in quarto. Upsal. 1745—1750. pp. 195. c. fig.

Lärda Tiden. 1747. n. 33. 1749. n. 90. 1750. n. 25.

B. III. 2457. Utkast til offentlig historiska
C. I. Föreläsningar öfver Svenska Myntkunskap-
Sveriges pen, hvilka, uti det för *Numophylacio Eh-*
Almänna renpreusiano i Gustavianska Academien
Historia. utfedde Rum, komma efter befallning at
hållas af *Ewald ZIERVOGEL*, V. Biblio-
thecar. På Aukt. bekostnad tr. i Upsala, hos
L. M. Höyer, 1753, in quarto. 44. sid.

2458. Föreläsningar öfver Upsala A-
cademies Myntsamling; innehållande så väl
Inledning til Myntkunskapen i gemen,
som kort historisk Beskrifning öfver Sven-
ska Konungar och deras Mynt, ifrån Olof
Trätelja til och med Christian den Andre
m. m. af *Ewald ZIERVOGEL* in quarto.
Upsala, Edman, 1772, 180 sid. utom Ded.
och Reg.

Lärda Tidn. 1773. n. 92. 93.

Boken är tilegnad Canc. Råd. C. R. Berch,
som icke allenast genomfodt det af Författa-
ren, efterlemnade Mipter, utan ock för-
bättrat det med många och viktiga Tilökning-
gar.

2458 (a). *Erici M. FANT* Conspe-
ctus Rei Diplomaticæ Svecanæ; Sect. pri-
or historica, (Disfert. Acad.) in quarto.
Upsal. 1780. pp. 20.

Uri denna afhandling har Författaren börjat
vidlyftigare utföra sin Uppgift, rörande Nöd-
vändigheten och Beskaffenheten af et Svenskt COR-
PUS DIPLOMATICUM, II. i Stockh. *Lärda*
Tidn.

Tidn. 1778. n. 76. Förra Afdelningen är Hi-
storisk; den senare blifver Critisk.

B. III.
C. 1.
Sveriges
Allmänna
Historia.

2459. Historia Sueo-Gothica defici-
ens & restaurata, exercitio Academico ex-
posita. P. I. Pr. A. A. Scarin. Resp. *Er.*
RENSTRÖM. *in quarto.* Aboæ, 1736. pp.
61.

Uti denna Del handlar Författaren *de Hi-*
storia S. G. deficiente; andra Delen, *de Histo-*
ria S. G. restaurata, lofvade han, sedan han
blifvit Collega vid Trivial Skolan i Jönköp-
ping, med det första til utarbetande företaga;
anhölt derföre, at de Herrar, til hvilka han läm-
nat det af honom uplatte Projekt, tacktes der-
öfver författa Påminnelser, samt honom tillsän-
da. *Lärda Tidn.* 1753. p. 152. Likväl saknas
ännu, så vida mig bekant är, denna Fortsät-
ning.

Skador, som Sverige lidit, dels genom för-
störande af många ålderdoms-lämningar, dels
genom angelägna Handlingars skingrande och
bortförande, upräknar v. Dalin uti Föret. til
sin *Suea Rikes Hist.* 1 Del; tillstår likväl, at
när man besinnar hvad öden våra gamla Håf-
der och Handlingar genomgådt, man inrare
må undra, at vi dock äga deraf så mycket för-
råd. Läs också Anmärkningen (x) uti Wildes
Almännel. Rätts. Hist. 1 Del. p. 332 — 335.
hvarest vi ses, at til äfventyrs Sverige, min-
dre än något annat Rike i Europa, har orsak,
klaga öfver förlust och brist på Handlingar
och Esterrättelser; at sådan klagan utmärker
A 5 myc-

B. III.
C. I.
Sveriges
Älmänna-
Historia.

mycken oförsiktighet, samt at man därmed mindre ser på Rikets än sin egen Heder. m. m.

Denna påminnelse har likväl icke hindrat D. Ol. Celsius, at i början af sin tilämnade S. R. Kyrkohistoria, å nyo bitterligen klaga öfver brist på Handlingar, samt med mycken våltalighet, at åter uprepa alla de förluster Sverige, i den delen, lidit; hvaraf händt, at en och annan Utlänning tagit sig anledning göra ois förebräelser, som vi ej förtjena. Annorlunda förhåller sig Canc. R. Lagerbring, i Föret. til II. Del, af sin *Svea R. Historia*. Han beskriver huru sorgfällig han varit at förskaffa sig tillförlätelige Esterrättelser; upgifver de Källor han nytjat; visar at man genom dem kan dels bekräfta, dels rätta och öka våra äldre och nyare Historie Skrifvare; anmärker, at en och annan af de äldre haft underrättelser som vi sakna; at mycket finnes hos Utländska Scribenter, hvilkas Verk, hvaraf någre nämngifvas, sållan af våra Inhemske Historici blifvit nytjade, ehuru uti dem, och flere dylika, mycket finnes rörande Sverige, samt Kyrkans och Vetenskapernas tillstånd i Norden, som såfångt sökes på andra ställen.

2460. Disert. Acad. præcipuas causas defectuum, quibus laborat Historia Fennica, leviter adumbrans. Pr. J. Bilmark, Resp. Gabr. HABERFELT. in 4:o Aboæ, 1766. pp. 20.

2461. Sv. BRING, om åtskilliga Felaktigheter i Svenska Historien.

Uti

Uti des Saml. af åtskilliga Handlingar och B. III.
Påminnelse, &c. 1. D. p. 94—III. C. I.

Sedan Författaren rört et och annat fel, Sveriges
som han sjelf begåt, uppräknar han åtskillige Almännas
som finnas så väl uti Anmärkningarne vid Fran- Historia
ska Öfversättningen af Pufendorfs Historia
tr. 1743, som uti Bar. Holbergs Danska Histo-
ria,

Denna Afhandling kunde ansefligen ökas,
både utur inhemske och utländske Scribenter;
Mestenius, som bekant är, har sjelf rättat en
hop sina egna oriktigheter, uti sin *Scand. Il-
lustr.* andre hafva gjort det efter honom, och
ändå är et långt större antal öfrigt, som in-
gen vidrört. v. Dalins Förelæser har Kam-
mar-Rådet Botin, i en särskild Skrift, lagt för
Allmänhetens ögon; och Bring (Lagerbring)
upptäcker i sin *S. R. Historia*, på många stäl-
len, äldre Historie-Skrifvares, eller andre lär-
de Mäns misstag och felaktigheter.

Utur några nyare Fransyska Auctorer, har
jag, utan mycken möda, samlat en väldig
mångd, icke sällan de största Löjligheter. An-
dra har J. C. Nemeitz anmärkt; *Vern. Gedan-
ken über allerhand Histor. Crit. u. Moral. Ma-
terien.* 11. Th. Frft. 1739. in 8:o. p. 26—38.
I synnerhet visar han, huru många och grof-
va fel uti vår Historia och Geographie, den
i sin tid namnkuönige Gundling i Halle be-
gåt. Men så är den hederlige Nemeitz sjelf
icke heller fri från förseeller, hvarken på an-
förda stället, eller i de öfriga Delar af ofvan-
nämde *Vern. Gedanken*, i hvilka också åtskil-
ligt, Sverige angående förekommer.

Et

B. III.
C. I.
Sveriges
Almänna
Historia.

Et nytt bevis på en Fransk Auctors grofva okunnighet i Svenska saker, hämtat ur en Bok med titel: "*Tableau du Globe, ou Nouveau Cours de Geographie, par Mr. Serane*", tr. i Angers, 1770. 384 sid. in 12:o kan läsas i *Tidsn. utgif. af et Sällskap i Åbo*, 1775. n. 12.

2462. Mscr. En kort Anledning til Svenska Historiens förbättrande, författad af Öfverste-Lieut. *Petr. SCHÖNSTRÖM*.

Sådan är Titeln på den Afskrift jag äger, och den jag fått af nog säker hand. Huru fördenskul v. Dalin kommit at citera detta arbete under Titel af *Inledning til Svenska Historien*, begriper jag så mycket mindre, som Författarens afligt förnåmligast går därhän, at af Utländska Historie-Skrifvare bevisa Sveriges ålder och Herra-välde, jämkä vår Tideräkning och äldsta Lands-beskrifning, samt uti åtskilliga andra mål rätta och förbättra våra inhemska Esterrättelser. Arbetet vittnar om mycken insigt och beläsenhet, ehuru man icke i all kan vara med Auctoren af enahanda tanka.

Se&t. II.

Sveriges Konungars Chronologi&.

2463. Disfert. de Fundamentis Chronologiae Suio-Gothicae. P. I, II. Pr. Sv. Bring, Relp. *Joh. GOTHENIUS. in quarto. Lond. Goth. 1754. pp. 76.*

Stockholms Hf&. Bibl. III. St. p. 194. Sv. Mercur. 1755. Dec. p. 354. Crit. Anmärkning&ar öfver denna Disput. läsas uti G&thob. Mag&az. 1760. n. 19.

Våre

Våre äldre Historie-Skrifvare hafva uti Ti-
deräkningen gjort stora och många felsteg, B. III.
C. 1.
hvarföre också, hvad älfsta Tiderne vidkommer, Sveriges
Allmänna
Historia,
Erici Olai, Joh. Magni, med fleres derefter
inräknade Konunga Längder, intet mindre äro
än riktige.

Om Chronologien, samt våra Konungars med
de Hebræers, Chaldæers, Egyptiers, Latiners
och andra Regenters Tillammanställning i tider-
ne, handlar O. Rudbeck, Atlant. T. 1. C. 40.
hvarmed des Chronolog. Taflor, jämte flere
ställen i de öfrige *Atlant.* Delar, kunna ef-
terles.

Vår Tideräkning har, framför andra, Hi-
storiogr. R. Jac. Wilde, latt i bättre ljus, se
des *Förbered. til Anmärkn. öfver Pufendorf.*
samt sielfva *Anmärkningarna* på flere ställen:
jämte Sonens, And. Wildes, Svar på M.
Haquin. Neanders Inkast, uti Disputationen
Charakter chronolog. Newtonianus, Ups. 1743.
in 4:o. uti Förr. til Fadrens Anmärkn. öfver
Pufend. p. 6. följ.

At von Dalin grundat sin Tideräkning på Va-
tuminskningen här i Norden, är ofvansföre L.
1. C. 11. Seck. v. §. 2. anmärkt, samt alla de
Skrifter upräknade, som höra til detta ämne.

Grunden til den Tideräkning, som Mr. Gö-
ransson följt, uti sin *Sven Konungars. Histo-
ria*, beskriver han sjelf p. 278, bifogande en
med mycken flit sammandragen Tabel, på 2
a. under Titel: "Atlants, eller Svea Rikes Ko-
nunga Längder, samlade af J. Göransson".

Lagerbring, uti sin *S. R. Historia*, följer i
Tide-

B. III. Tideräkningen, samma grund som Göthenius
C. I. antagit och utfört uti sin här ofvanförelse namn-
Sveriges gifne Disputation. Jämför Uptöstr. Sällskap.
Almänna Summandr. af Chronologien eller Ldran om
Historia. Tiden, Cap. vii, Stockh. 1779. in 8:o.

2464. Om Tideregningen i den gamle Nordiske Historie, - - ved Gert. SCHÖRNING.

Är fogat såsom Bihang til des "Afhandling om de Norske, og en del andre Nordiske Folkes Oprindelse", Sorø 1769. in 4:o (len. 1246), och består af 12 a. med tre Synchroneistiske Tabeller. Författaren grundar sig i lynerhet på Ynglingataler, samt Are Frodes Släktregister, jämförandes dem med åtskilliga andra Dinska och Norriska Langfedgatal. För hvar Ätteled utlästes 33 år. Odens ankomst föres til år 40 före, och Statsförändringen under Ingiald Hræda, til år 630 efter Christi Födelse.

2465. Mscr. Joh. SCHEFFERI Observationes in Seriem & Catalogum Regum Sueciæ, sicut legitur apud Joh. Magnum, Ejusd. Collationes cum aliis Catalogis, quæ in Codd. Mscr. passim inveniuntur.

Uti Ant. Archiv. n. F. E. 62. 1. 2.

2466. Chronologia, seu temporum series, ab initio mundi ad nostra hæc tempora præsentia, in cujus medio contextitur Genealogia Christi ab Adamo, per Sem, fil. Neheo. A dextro latere positi sunt Reges

ges Gothorum, Sueonumq. tam extra pa-
 triam, quam in patria, a Magogo, fil. Ja-
 pheti oriundi, teste Jeronymo, Isidoro Lib.
 9, & aliis dignis Autoribus. In sinistro la-
 tere quartæ Monarchiæ ordinantur. Ad quar-
 tam Monarchiam, Romanorum scilicet, ad-
 positi sunt Romani Pontifices, ad præsen-
 tem Rom. Eccles. nunc præidentem. Ab
 optimis quibusq. autoribus, opera & studio
 M. Jac. GISLONIS breviter collecta. in 4:o
 Stockholm, Gutterwitz. 1592. pl. 23.

B. III.
 C. I.
 Sveriges
 Almänna
 Historia,

Författarens Son, *Gislo Jacobi*, äfven så li-
 tet känd i den lärda världen som Fadren, har
 gifvit ut detta arbete; och tilegnat det K. Si-
 gismund. Inrättningen ses af den vidlyfriga Ti-
 teln.

J. Mesenius håller Jac. Gislonis för en lika
 så stor *Falsarius*, som Saxo och Joh. Magnus,
 sägandes; *Scand. Illustr.* T. XIII, p. 5. at han
 ännu mera, genom en updiktad tideräkning,
 bortskämt den senares arbete. Likväl var J.
 Hædorph sinnad, denna *Chronologia*, dock
 med tilökningar och förbättringar, at om-
 trycka låta; se *Catal. Libr. in Hist. & Anti-*
quit. patriæ, sub imp. Caroli XI. publicat. p.
 18. Uti Ant. Archivio förvaras et exemplar up-
 draget med rent paper in fol. med handskr.
 tilökningar i brådderne, och *Continuation* til
 år 1613,

Hos Peringsköld, *Monum. Ulleraker.* p. 238,
 förekommer, ibland Schollemästare i Uppsala; en
 Jac. Gislonis, som säges hafva sammankrifvit
 en

B. III. en *Chronologiam Universalem*. Denne Mannen
 C. I. omkom genom våld 1490; kan altså icke va-
 Sveriges ra vår Jac. Gyllonis, hvilken, efter Scheffers
 Almänna intygande, *Succ. Lit.* p. 45, varit *Pastor &*
 Historia. *Proposit.* in Wekol, och lefvar under K. Jo-
 han III. regering, samt lämnat efter sig en
 Son, som lärit trycka Fadrens arbete.

2467. *Joh. MESSENII Catalogus Re-*
 gum, quotquot ab a. post diluv. orbis u-
 X niversale CXIII, apud probatos inveniu-
 tur Chronographos, Sueonibus ante Christi
 natalem, per intervalla, sed post continua
 serie dominati, fidelissimus.

Uti des *Scond. Illustr.* T. XIII. p. 77.

2468. *Speculum Scondiæ*, quo exhi-
 bentur Regnorum Aquilonarium Reges Eth-
 nici & Christiani; — ex Scondia illustrata
Messenii, a *Nicol. DAL*, Hufvedi fil. *fol.*
pat. Holm. Horn. 1718.

1. Taffan innehåller Namnen på alla Sveriges,
 Danmarks, och Noreges Konuhgar, intil K.
 Carl d. XII. och K. Fredric IV.

2469. *Lumen Chronographicum Re-*
 gnor. Rerumpubl. Hominum. Artium,
 Rituum, maxime memorabilium ab orbe
 condito, per millenarios, secula & annos,
 continua serie, in hæc usque tempora de-
 ductum; addita ad finem Tabulæ Clavæ Au-
 torum, qui de singulis fonte tenus accu-
 ratius scripsere, tum seorsim edito libello
 in-

informatório ad normam operis. Autore B. III.
Joh. WIDICHINDI.

C. I.
Svetiges
Almänna
Historia

Första Stycket af detta arbete, bestående af flere ark, är ihopfogad i en stor Taffla, utkom af trycket hos Meurer 1664. Hvarpå följde 1666. "Continuatio Luminis Chronographici per nov. Foedus a Christo natum", också tryckt hos Meurer; och emot slutet af samma år: "Introductio in Lumen Chronologicum, Holmiæ, ap. Hantichen"; in fol. 2. a. Hela verket, som nu för tiden icke ofta förekommer, men ej eller mycket eftersökes, är tillägnat R. Cancel. Gr. Magn. Gabr. de la Gar-die.

Författaren har icke förglömt Fäderneslandets Historia, men följer merendela våra äldre Häfda - Teknare, begynnandes ifrån Mågog.

Hans System är korteligen detta: "Nos univ[er]sam revolutionem tribus grandioribus intervallis distinguimus. Primum Patriæ potestatis supponimus ab a. m. 1745, a Mago-go. Secunda est Regum paganorum ab Erico I. a. m. 2014. Tertia est Christianorum a "Biornone III".

Joh. Widichindi, Kongl. Historiograph, afled 1678.

2470. Mscr. Claud. Arrhenii OERNHIELM Opus Chronologicum, demonstrans Christianorum omnium Sueciæ Regum vera Tempora.

2471. Mscr. Ejusd. Opus Chronologicum
Bibl. H. S. G. Del. 5. B

B. III. gicum, per Centurias Decuriasque anno-
C. I. rum digestum.
 Sveriges
 Almänna
 Historia.

Detta arbete var halfgjordt, och det näst föregående under händerne, när *Catal. Libr. qui in Hist. & Antiquit. Patriæ sub imp. Caroli XI publicati sunt*, utgafs år 1690

Om något deraf ännu är i behåld, ver jag icke; se emedlertid des Chronolog. Förteckning på Sveriges Konungar, ifrån 790 til 1250, som står uti des *Histor. Eccles.* p. 592.

2472. Breve Chronicon & Series Regum Sueciæ.

Denna Chronolog. Förteckning på Sveriges Konungar, sammandragen utur Gisslonis, Petreji och Svaningji Skrifter, står vid slutet af Joh. Loccenii *Histor. Suec.* Uplal. 1662. in 8:o p. 813. eller Erfrt & Lips. 1676, in 4:o p. 858.

2473. Chronicon Regum Sueciæ, ab Erico I. a. m. 2014. ad Carolum XI.

Uti Joh. Flachsenii *Chronologia Sacra*, in Append.

Ätven därstädes står en annan Konunga-Längd, efter Ol. Rudbecks System; men går ej längre än til Olof Skör-Konung.

2474. Mscr. Tideräkning vid Norriska Historierne nödig: efter trovärdiga Annaler sammandragen. in fol.

Ibland Jo. Peringskölds Handskrifter uti Ant. Archiv.

2475. Msc. Joh. PERINGSKÖLDS Konunga-Tal, eller Förteckning på Svea och Götha

tha Rikes Konungar och Drottningar, med B. III.
 theras gamla Minnings - märken, uti Runo- C. 1.
 Ristningar; Mynt, Sigiller, Skiöldar, och Sveriges
 C. 1. Almänna
 Historie.
 C. 1. toder. in fol.

Ibland fören. Handskrifter: Samlaren har
 inryckt en hop i trä och koppar stuckne sa-
 ker, som han haft tillfälle nyttja i sina genom-
 trycket utgångne Skrifter. Vapnen äro afri-
 tade af C. L. v. Schantz. Pag. 187. och p.
 189. förekomma K. Gustaf Ericsons, och
 Dr. Margareta Leijonhufvuds Porträtter *de cap
 in pied*:

2476. Historische Ordnung und Nach-
 folge der Könige in Schweden, kurtz nach
 der Sündfluth an, bis auf diese Zeit Ca-
 roli des XI. Extract-weise in die Engde
 gezogen; von Joh. Henr. Voigt, 1683.
 in 4.º. 3. a.

Följer med denna Mannens *Calendarium* för
 år 1683.

2477. Chronologie des Rois de Suede.
 Uti *Atlas Historique, ou nouvelle Introd. à
 l'Histoire, à la Chronologie & à la Géographie
 anc. & mod.* Amst. 1735. Fol. Max. viii.
 Voll. Et mera pråktigt och kostbart, än til-
 förlitligt och nyttigt verk.

2478. Verzeichniß und Contréteijen
 aller Könige in Schweden. Nürnberg. 1707.
 fol. pat.

Stucken i koppar: Nürnberger- arbete. Man
 har ock en dylik, som går til K. Fredric, och
 en annan, i trästick.

B a

2479.

B. III.
C. I.
Sveriges
Almänna
Historia.

2479. Tabula Chronologica, eller kort Beskrifning öfver alla Svea och Götha Konungars Regemente, i en viss Ordning, ifrån Magog til K. Carl XI, utdragen af de trovärdigste Scribenters Chronikor. *Fol. pat.*

Tafeln är stucken i koppar, med en *bordure*, som innefattar de den tiden under Sveriges Krona lydande Provinciers Vapen.

+ Omtr. är denna Taffla, och continuerad til Kon. Fredrich, med Province-Vapnen omkring, skurde i tråd, til samma antal, och i samma ordning som på den i Koppar stukne Taffla, ånskönt, sedan K. Carl d. XI. död, flere Provincier gått förlorade. Nederst ser man några Heshiska Hulet tilhörige Landskapers Vapen.

2480. *Erici HUMBLA* Schema Chronologico-Historicum, temporis lapsus ab O. C. ad nostrum usque ævum monstrans. *fol. pat.*

Består af 4 a. at häftas tillamman: år, hvad Sv. Konungars Chronologie vidkommer, nog accurat.

2480. (a). Meletemata nonnulla, generaliora, de usu Synchronismorum in antiquiori patria Historia, quæ, Pr. C. F. Georgii, Disseratat. graduati exhibet Joh. LANGGE, in quarto. Upsal. 1779. pp. 24.

2481. Anvisning til en Synchronistisk, eller samtidig Universal-Historia i
Min.

Minnestafvor sammanfattad af *Evald ZIER-VOGEL*. in fol. maj. Upsala, Höljer, 1754. 24 $\frac{1}{2}$ a.

B. III.
C. I.
Sveriges
Allmänna
Historia.

Lärda Tiden. 1754, n. 15, 87, 88.

Svenska Historien börjar Författaren med Olof Sköt-Konung, Verket är utzirat med 17 st. "Minnes-penningar öfver de i Svea Rike, "ifrån xvi. Sec. början, regerande Konungar "och Regenter", st. i Koppar. Desse Minnes-penningar äro af den så kallade Hedlingers Jertton-Suite, och hvar til Canç. Råd. Berch angifvit Reverferne.

2482. En sexhundrade åra Minneskedia öfver Svea och Göttha Konungar, Drottningar, Printsar och Printsesor, samt Riks Föreståndare och Regenter, utu trovärdige Auctorens förråd, til Ungdomens tjenst författad, och framgifven af Bibliothecar, *Joh. BÄCKSTRÖM*. fol. pat. 1748. 1. Reg. a.

Börjar med Suercher (I.) Kollon; och slutar med Hans Kongl. Högh. Fr. Gustaf.

2483. Dissert. Histor. Periodos Historiæ Suecanæ leviter adumbrans: Pr. C. F. Georgii, Resp. *Severin. WALLIN.* in quarto, Upsal. 1763. pp. 14.

Läs i detta ämne, J. Wildes Förberedelse til Anmärkn. öfver Puffendorf, 1. St.

2484. Meditationes quædam generatiores de Familiis Regum Sueo-Gothorum, Dis-

B. III. Disfert. Acad. Pr. C. F. Georgii, Resp.
C. I. *Joh. Dider. ALSING, in quarto, Upsal.*
Sveriges Almännas Historia, 1763, pp. 16.

Författaren har alt sit af Wilde, l. c.

2485. *Vetustissima Regum in Sveonia Series ab Odino ad Ericum Edmundi.*

Denne Konunga-Längd har Ol. Verelius låtit trycka uti Anmärkningarne til *Hervarar Saga*, p. 39, 40; men fullständigare J. Langebek *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*. T. 1. n. 1. p. 1—6. Skilnaden emellan begge Uplagorne kan af senare Utgifvarens *Prolegomena* inhämtas.

*Scriptores
Rerum
Suevicarum*

2486. *LANGFEDGATAL, five Series Regum Sueticorum a Ragnaro Lodbroko, ad Birgerum Magni filium.*

Uti Er. Benzeli *Annot. in Jo. Vastovii Vitem aquilon.* Upsal. 1708. in 4°. p. 81.

Å nyo utgifvit, tillika med Norriges och Danmarks Konungars Langfedgatal, af J. Langebek, l. c. n. 111 p. 10—13.

Langfedgatal betyder egentel. *Series Genealogica.*

2487. *Om Christna Konungar i Sverige.*

Denna Konunga-längd, ifrån Olof Sköt-Kon. til Johan Sverckerfon, står bak efter *Västgötha Lagen*, utgifven af Ge. Stiernhielm, Stockholm 1663. in fol. pag. 93. och uti J. Eocennii *Latinska Öfversätn. af samma Lagbok*, med C. Lundii Anmärkn. utgifven af Ol. Rudbeck, Ups. 1692. in fol. p. 71.

J. Schef-

J Schefferus *Suec. Lit.* p. 4. menar denna ^{B. III.} Konunga-längd vara upsat i Eric Lelses tid; ^{C. I.} ^{Sveriges} Wilde åter, *Anmärkn. öfver Pusend.* p. 485. ^{Almänna} ^{Historia,} förer den til början af XIII Sec.

2488. Joh. IHRB Specim. Academ. sistens Vetustum Catalogum Regum Suo-Gothicorum, notis criticis illustratum. P. 1. v. in quarto. Upsal. 1752—1755. PP. 150.

Lärda Trän. 1753. n. 11; 12. 1756. n. 14.

Anmärkningarna hafva väl egentligen afseende på gamla Språket; men gifva därjämte mycken uplysning uti Historien, samt den tidens Lagar och Seder.

Uti sit *Tal om de Lärda Vetenskapers Tillstånd &c.* p. 80. anmärker v. Stiernman, at denna Konunga-längd ej med den granförmåning, som sig börde, är blefven stafradad och jämnförd med hufvudskriften, samt en annan yngre, ej mindre tillförlätelig, bägge förvarade uti Ant. Archivum, hvar på han (nota 173) gifver et och annat exempel. Hvad Conc. R. Ihre, härtil svarat, kan läsas uti des *Bref innehållande Rihang* m. m. p. 18. följ. Til at bestyrka sit påstående, inrykte v. Stiernman, uti sin så kallade *Brefvårdning*, p. 32—44 hela denna Konunga-Längd, sådan som han uti Archivi Mscr. tecknat B. 59. finnes, jämnförandes dermed både Ihres Afskrift och Uplaga, såsom ock hvad utur et yngre Archivi Mscr (D. 4.) til uplysning tjena kan, allsammans i Anmärkningar som stå under Texten.

2489. Catalogus Regum Sveciæ pagaporum pariter ac christianorum.

B. H.
C. I.
Sveriges
Älmänna
Historia,

Uti Er. Benzeli *Monum. vet., Eccles. Sueo-Goth.* P. II. Upsl. 1709, in 4to. p. 68—71.

At Förteckningarne på Christna Konungarne intret annat år, än en Version af den som står bakom Westgötha. Lagen visar Ihre tydeligen, uti Förer. til 11. Delen af näst föut anteknade Disputation, hvarvid han gör följande anmärkning; "Versio hæc vel eo nomine memorabilis est, quod licet circa medium Sec. XIV. hæc exarata, ut ex Prolegomenis Benzelianis patet, atque adeo vix vertente seculo ipso, prototypo minor sit, nihilominus tamen Lingva vetus Sægo-Goth. usque adeo in delvetudinem jam tunc abierit, ut plerasque voces intellectu difficiliore auctor ejus penitus transire fuerit coactus, id quod in collatione instituenda facile apparere poterit. Vel verbo etiam nominare juvabit, eundem hunc Catalogum fuisse quo, recentis quoque verbis, natus fuit Ericus Olai, in concinnanda Historia sua Sægo-Gothica, & ad quem etiam frequenter lectorem remittunt Jo. Meslenius & Wernhielmus, nullus licet eorum, unde depromptus sit hic Index Latinus, nos certiores reddiderit. Si vero cuiquam dubium foret, si istum fuerit, utra lingua Catalogus hic primum conscriptus fuerit, observabit, non modo ulterius pertexti Latinum, sed etiam penitus variari stili tenorem, ubi Westrogothica Regum Series desinit".

Läs, om denna Konunga-längd, Lagerbringas *S. R. Hist. D. 1. p. 11.* följ.

2490. Catalogus Regum Sveciæ (ab Olao Skót-Konung ad Waldemarum).

Uti

Uti Er. Benzeli *Monument. P. 1. p. 12.* B. III.
C. 2.

På samma ställe pag. 18. får man igen en Sveriges
Älmännas
Historia.
sann Konunga-längd, den Benzelius menar
vara författad under K. Albrechts Regements-
tid, vid pås år 1380.

2491. Series Regum in Svecia Christianorum (ab Olavo Sköt-Konung ad Carolum Knwtzon).

Uti Chronicon primor. in Eccles. Upsal. Archiep. edit. ab Ol. Celsio. Upl. 1705. in 8.º. p. 11.

Wilde, *Anmärkn. öfver Pusend.* p. 485.
tror denna Konunga-Längd vara upsat inemot slutet af XIII. Sec.

Uti Ant. Archivio, *Fascic. Msctor.* D. 29. b. n. 6. finnes en sådan Konunga-Längd, mycket lika med Celsii, men vidlyftigare och går til 1506.

2492. *Can. Hag.* (Canonici Hagbyensis, i. e. Er. BENZELII) Series Chronologica Serenis, Regum Sæciæ, ab Olavo Sköt-Konung ad Gustavum I.

Uti *Aff. Liter. Suecia*, 1722. p. 255—261.

Cap. II.

Sveriges Konungars Historia i gemen.

2493. Två små gamble Sveriges och Göthes Chronikor, then ena på rhjym, then andra eljest, för någhre hundra år sedan

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

Hadorph lät å nyo trycka denna Rim-Krönika, år 1674, tillika med den vidlyftigare, hvar-om här nedanföre. Sista Bladet i Boken innefattar någre Rim, med Titel: "*Then Danske Saxonis Grammatici* gamle och hårlige vittneshörd, om the Gøthers och Svenskes manlighet emot the Danske".

En ny Uplaga af begge desle Chrönikor är tryckt i Stockholm hos Ignat. Meurer, 1643. in 8. 86 sid. uti hvilken likväl Meslenii Eöretal til Carl Christopherson är utlämnat.

Uti Friherrl. Rålambska Bibliotheket på Hög-
sjö, förvaras then gamla och korta Rim-Krö-
nikan, skrifven på trenne stycken Pergament,
af 4 tums bredd, och tilsamman håftade med
rödt filke, af ungefär 2 $\frac{3}{4}$ alns längd. Den-
na Handskrift börjar icke, såsom; tryckte e-
xemplaren, med *Erich*, utan med *Domar Do-*
malder; dock synes, som hade man med flit
lämnat rum öppet för de förutgående Konun-
gar. Ibland Christna Konungarne är *Odmun-*
der Stemma bortglömd, och *Inge Halfsin* som
med *Ragvald Knaphöfde* uti et sammandragen.
Någre Lectiones variantes förtjåna upmärksam-
het, i synnerhet är fluter, eller det som rö-
rer Carl Knutson, ty så långt går ifven den-
na Handskrift, aldeles olika med det som lä-
ses uti tryckta exemplaren. Skada är, at skrif-
ten på detta stället är nog oläslig, samt myc-
ket förnött och at sidsta raden aldeles saknas.
Detta Msc. synes väl vara skrifvit i sista hälft-
en af .xv. Seculo; men om Kon. Carl Knut-
son denna Chrönika utid hos sig burit, som uti
en därtid liggande skrifven anmärkning för-
säkras,

fäkras, lämnas, jämte den öfriga Berättelsen, i sit värde. Carl Knutlons Historia, innesfattad i 24 rader, börjar sålunda.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Älmänna
Historia.

"Jak bodhe mangh aar i Fwglawijk,
"Jak war ok ey - - - måsta rijk,
"Tha jak war - - -
"Tha war jak i Swerige til Konungh walth
"Swånske mån giordhe myk stor äre,
"The wnte myk Svårjes Krone at bäre, &c.

2494. Then gamble Rijm-Krönikes Första Deel. I hvilken Svenske Konungars bedreffter, ifrån åhr MCCXXII och til MCDXXXIX beskriffues: Rättsinnigom Svenskom til behag, aff Joh. MESSENIUS troligen öfversett, och nu först med K. M. frihet aff Chr. Reusners tryck, publicerat, in o. Stockh. 1616.

Dedication til Änke-Drottningen Catharina, år dat. i Stockh. d. 1 Jan. 1616. följer: en lustigh Liknelse om Sverige och K. Albrecht, 7 sid.

Sjelfva Rimkrönikan, hvaraf allenast fyra första Böckerne här meddelas, intager 332 och Registret 3 sid. Det öfriga skulle inom kort tid följa; men som Messenius samma år 1616 til fängsligt förvar affördes til Cajaneborg, ty kom arbetet at afstanna; hvilken aflaknad likväl, genom Joh. Hadorphs berömvärda flit, til fullo blifvit ersatt, som följande Artikel utvisar.

2495. Två gamla Svenske Rijm-Krönikor, then förre kort, och innehåller Sextio två Svea och Götha Konungar, förste gången uplagd år 1615. Then andra vidlyftig

B. III. C. 2. lyftig och beskriver Tjugu två Konungars
 Sveriges Lefverne och Bedrifter, til en deel trykt
 Almåna år 1616. begge af Joh. Mesſenio. Nu på
 Hiftoria. nytt uplagdemed Andra Deelen af then vid-
 lyftige Rijm-Krönikan. Ther hboos *Varia
 Lectiones* af andre *Codicibus* äre tillagde;
Argumenta rerum uti brädden tilfatte, samt
 et fulkomligt Register öfver bägge förfär-
 digat. Item en ſtoor deel af the gamble
 Konungars, Förſtars och Herrars Förlijk-
 ningar, Föreeningar, Förfäkningar, Dagfin-
 gan och Förfkrifningar; til Svenske Histo-
 rien hörande, utgångne af Joh. HADÖR-
 PHIO. in quarto. Stockholmi. Wankijf. i. Del.
 1674. ii. Del. 1676.

Förſta Delen, dedicerad til R. R. Gr. Magni.
 Gabr. de la Gardie, beſtår af 594 ſid. Dedi-
 cat. Föret. och Regiſt. oberäknade. Andra De-
 len intager 474 ſid. utan Dedicat. til R. R. Frih.
 Sren Bielke, Föret. *Argumenta* på ſkrifterne
 och Regiſt.

Förmånerne, ſom denna Uplaga äger, utvi-
 ſar Titelbladet, och utföres ännu vidlyftigare
 af Hadorph uti Företalet, hvarest handlas, ſå
 väl om Handſkrifterne han nyttjat, och hvilka
 ännu uti Ant. Archivo förvaras, ſom om
 ſtötre Rim-Krönikans åtskillige Scriptores och
 Fortſättare. De kunna väl icke nämnigſvas;
 men ſå synes nog tydeligen at den förſta lef-
 vat uti K. Magni Erikſons tid, och xiv. Sec.
 hvarest sedan arbetet, tid efter annan, af
 ſeſt andra, uti xv och xvi Tidehvarfven, blif-
 vit fullföljt, ända intil K. Guſtaf I.

Oak-

Oaktadt all den möda Hadorph gifvit sig, at
 af så många Handskrifter få den Större Rim-Krö-
 nikan på det accurataste aftrykt, har man likväl
 längesedan förmärkt, at på flere ställen icke
 allenast meningarne äro orydliga, utan också
 här och där åtskilligt torde vara utelemnade.
 Prof däraf gaf Nils Hufveds. Dal, utur en i
 Danmark funnen Handskrift, hvaraf han lät
 trycka, på et blad in 4:o, åtskillige stycken,
 som icke stå uti Hadorphs Uplaga, se des *Spe-
 cim. Biogr. de Antiquar. Susc. pl. c.* Seder-
 mera har Prof. Bring i Lund, uti sin *Saml. af
 åtskill. Handlingar*, 1. Del. p. 59 — 94. med-
 delat ansefliga Tilökningar til stora Rim-Krö-
 nikan, efter et Msc. som blifvit honom läm-
 nat af Archibisk. D. Henr. Benzeliuss, hvilken
 det af Præs. Gr. Carl Bielke bekommit. Sjelf
 äger Prof. Bring et mycket äldre Msc. af Rim-
 Krönikan, af hvilket detta Historiska verk i
 många mål kunde förbättras.

Variantes Lectiones utur flere *Codices*, jemte
Addimenta, har Aslesforen Nils Reinh. Broc-
 man samlat, hvilka likväl ännu äro otrykte.

Then andre Delen til Rim-Krönikorne höran-
 de och som innehåller *Asta publica* ifrån 1308
 intil 1523, är en så vigtig som märkvärdig
 Samling.

Hvad Registren beträffar, så anmärker v.
 Sciernman, uti sin *Tal. p. 75. n. 157*, at "Ha-
 dorph uti detta rätt ofta sammanblandat Herrar
 "och *Mönn*, för likhet af namn, hvake likväl
 "så til Ått, som Tid de lefvat uppl, äro vida
 "ifrån hvarannan *skilde*".

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

2496. Historia Svecorum Gothorumque, per Rev. Dom. ERICUM OLAI, S. Theol. Doctorem & Eccles. Ubsal. Decanum, centum & quinqvaginta ante annos fideliter concinnata, res commemorans LXVIII. Potentissimor. Regum, terra marique gloriosissime gestas, primordio capto ab anno restaur. salut. hum. primo, ad MCDLXIV hoc thema continuans: nunc vero opera & studio Joh. MESSENI, ab innumeris propemodum amanuensium erroribus vindicata, & in VI Libros dispersita, indiceque absolutissimo illustrata, publicam in patriæ encomium aspectura lucem, primo ex officina Chalcographica prodit, in quarto, Stockholmiæ, prælo molybdographico Ignat. Meureri, 1615. pp. 388. *except. præmis/.* & *ind. folior. 10.*

+ *Eadem*, a Joh. LOCCENIO iterum edita & brevibus notis illustrata, in off. Holmiæ, ex officina Joh. Jansonii 1654. pp. 214. *fm Præfat. Carmin. Editor.*

+ *Eadem*, Suetice: The Svenskes och Gøthers Historia, skrefven på Latin, af ERICO OLAI, vid påls Tuhundrade och siutton år sedan, hvilken var Dæctor och Prof. uti then H. Skrifte samt Decanus och Domprobt i Upsala. Han begyinner henne aff Chr. födelses tijd, berättar om sin och sextijo mächtige Konungar, och fullföljer henne in. til år 1461. Verteradt på Svenska af Joh. SYLVIO. Vidh åndan på Boken år infördt et Register på alla Sveriges Konun-

nungar, intil nu Regerande Herre, then Storm. B. III,
 Konung Carl XI. in quarto. Stockholm, Wan- C. 2.
 kijff, 1678. 531 sid. utom Öfversdt. Dedicat. och Sveriges
 Registrer öfver Sv. Kon. Almänska
 Historia.

Hamb. Bibl. Hist. Cent. VII. p. 22. von
 Stiernmans Tal om de Lärda Vetensk. Tilstånd
 &c. p. 94.

Ericus Olai den äldre sammanskref på Kon.
 Carl Knutsons befallning denna Historia, på La-
 tin, utaf Uplala Domkyrkas förvarade Hand-
 lingar; han fick ock dertfore ärligen i arfvode och
 underhåll en myckenhet Spannemål, som les
 utaf Archibisk. Jacob Ulfsson Örnefors Beskr.
 Handkriften, som Meslenius vid sin Uplaga
 nyttjat, hade han fått utur R. R. Frih. Joh.
 Skyttes Bibliothek. Han gaf sig mycken mö-
 da at bringa arbetet i behörig ordning, och
 fördelte det i vi Böcker, läggande dertil: Ca-
 tagraphe Suecia Gothiaque ex Chronico Eccle-
 siastico M. Adami Bremenlis, och Testimonium
 Saxonis Historici Danor. de robore Gothorum,
 hvilka stycken likväl icke intaga mera än vid
 pass två sidor. Registrer är tillräckeligt.

Uti Dedicationen til K. Carl Gustaf, fram-
 för Uplagan af år 1654, säger Loccenius; at
 såsom Boken icke mera var til fångs, hade han
 henne i den affigt åter låtit uplägga, at in plu-
 rium manus veniret rerum Suecicarum Scriptor,
 non tam nitens verborum; quippe eo seculo de-
 gens, quod barbaris & infecta latinitatis ve-
 luti tabes quædam invaserat; quem fidei inte-
 gritate & ipso Scriptionis argumento commen-
 dandus. De af Meslenius tillagde Stycken, jem-
 re Registrer, har han bortlemnat, och i Stål-
 Bibl. H. S. G. Del. 5. C let

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

let bifogat Noter, särskilt trykte vid slutet af Boken. De äro i sanning korta, och utgöra allenast 6 sidor, samt innehålla i synnerhet en uttydning på de Latin-Barbariska ord, hvilka i den tiden, då Ericus Olai skref sin Historia, voro i allmänt bruk.

Denna Historia berömmes med rätta som trovärdig och upriktig, så väl af Loccenius l. c. som Schefferus *Upf. Ant.* p. 229. C. R. Lagerbring *S. R. Föf.* II. D. Förer. §. 6. anmärker, at Er. Olai haft flere underättelser om fordnä Tiden at följa, än de som nu äro i behåld; hvarpå han anförer åtskilliga bevis. Uri et K. Gustaf d. I. Bref, ifrån Calmar, af d. 5 Aug. 1541, til Mr. Olaus Petri, och hvilket kan läsas hos Hållman p. 68, säges dock, at Ericus Olai har i denna des Historia hyft mera kärlek och benägenhet för Biskoparne och det Andeliga Ståndet, än för Konungarne, och at han elomoftast, utom det som godt vara kan, införer mycket, hvilket mera ökar än hindrar utvärtes oro och buller. Otvisveläktigt är, at han det gjort, hvilket ses af de ännu i behåll varande Handskrifter, och at Mestenius mycket deraf med sin utelämnar, men i synnerhet det, som rörde såväl Påvens företråde framför alla Konungar, som ock de Romerska Catholiska Biskopars och Clerkers sig tillvillade omätteliga myndighet och åtgärligheter. Förmodligen har fören. Konunga-Bref dertil gifvit Mestenius anledning, på det han sålunda måtte afkrädda de mistankar han sig ådragit, at vara hemligen Catholisk.

De handskrifne Exemplar af Erici Olai Historia

istoria begynnas helt annorlunda än de trykta, och utgör detta Præambulum åtta sidor innan de orden vidtaga: *Extat in lateribus Aquilonis. Regio quædam lætissima, Gothia quidem &c.* med hvilka de trykta Uplagor taga sin begynnelse.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Ättmännas
Historia.

Hr Canc. Råd. v. Celsi's *Variantes & Addimenta ad Chronicon, vel Historiam de rebus Suetiæ* Etici Olai, *ex tribus Codd. Mæptis*, neml. en gammal utur Academiens Bibliothek i Upala, och tvenne andre utur Grefl. Bielkiska Bibliotheket, som v. Siernman nämner i sit *Tal*, p. 96. n. 225. äro ännu otrykte.

Tvenne Codices förvaras uti Ant. Archivo, teknade D. 9. och D. 10. den förra *in fol.* den senare *in 4°*, begge äro af Secret. Joh. Helin collationerade med trykta exemplaret af Mesfenii Uplaga; och variantes *Lectiones* i brädden på der samma antecknade.

Om Ericus Olai den äldre, död 1486, läs den, under Pr. O. Celsii inleende, af Joh. Westius hållne Disput. *de Erico Olai Historico*, Upsal. 1751, *in 4°*.

Det märkvärdigaste vid Svenska Öfversättningen äro Förteckningarne på *the Swenskes och Göthers Konungar*, tagne utur den gamla karta Rimkrönikan, *Erici Olai* och Joh. Loccenii Historier, och trykta bredevid hvarandra i tre Columnner. Boken öfverflödar af Tryckfel. Öfverlåtaren, Joh. Sylvius, var den tiden *Translator Regius*; han afled 1690, se mera om honom uti v. Siernmans *Adels-Matrikel*, p. 502.

2497. *Chronica Regnorum Aquilonarium, Daniæ, Suetiæ, Norvagiæ*, per *Albertum*

B. III. *bertum* KRANTZIUM Hamburg. descrip-
 C. 2. ta. Cum privilegio Cæsar. Majest. ad Qvin-
 Sveriges Almänna Historia. quennium, jam recens edita, sub annum
 Christi MDXLVI. (1546) Argentorati, a-
 + pud Joan. Schottum, in fol. pp. 756. except.
præmissis & Ind. folior. 9.

Henrich von Eppendorff, en Tyisk Adels-
 man, fant detta Krantzii arbete i Mscrpt, uti
 et Bibliothek i Cöln; han öfversatte det på
 Tyfska och denna Öfversättning utkom i Str-
 burg, hos Hans Schotte, 1545 in folio, med
 "följande Titel: "Alb. KRANTZII Denne-
 + "märkische, Schwedische und Norwägische
 "Chroniken, verteulcher durch' *Henr. von EP-
 PENDORFF.*"

Boken består af tre Delar, som hvardera har
 sitt eget Titelblad och särskilda paginering. Se-
 dan låt bem. v. Eppendorff också trycka La-
 tinska Originalen; början gjordes år 1546,
 som Titelbladet utvilar; men boken blef ej
 färdig för än i början af år 1548, ty vid slut-
 ret, näst för Registret, läsas desse ord: *Ar-
 gentorati, apud Joan. Schottum v 111. Kal. Febr.
 Anno MDXLVIII.*

Bästa och riktigaste Uplagorne af Krantzii
 Krönikor öfver de tre Nordiske Riken äro de
 Frankfurtske, typis *Wecheliani*, 1575 och
 1583. in fol. hvilka *Joh. Wolfius*, Margref-
 vens af Baden Råd, föranstaltat, med tilläg-
 ning af et vackert Företal, hvaruti han ibland
 annat handlar om Krantzii Person och Lef-
 verne, samt trenne Skrifter, som med Nordi-
 ska Historien äga gemenskap, neml. "Christ.
 "Cili-

"Cilicij Hist. belli Dithmarsici a 1559. gestis; B. III.
 "Jac. Ziegleri Schondia, och samme Författares C. 2.
 "Historia Crudelitatis Christierni II. R. D. perpe- **Sveriges**
 "tratæ in proceres Sueciæ & populum Holmen- **Almänna**
 "sem." Den förra hörer til Danska Historien, **Historia.**
 de begge senare angå Sverige, och hade redan
 tilföre varit trykte, se n. 185, och n. 2952.

At desse senare Uplagor af Krantzii arbete
 ick: undslupit Påfvilka Stolens censur, ses af
 et ställe i den bekante Jesuitens, Anr. Posse-
 vini *Libro xvi de apparatu ad omn. Gent. Hi-*
storiæ, Vener. 1602. in 8:o, hvarest det he-
 ter: Sect. v. C. xvii, p. 398. "non legenda
 "illa (Alb. Krantzii Historia &c.) quæ Fran-
 "kofurti est edita. Sic enim ab his, qui a S. Ec-
 "clesia Catholica inspectionem habent in libros,
 "admonemur."

Krantzii *Svenska Krönika* är; hvad älsta ti-
 derne vidkommer, icke at lita uppå, ty han
 vidgår sjelft, at han förnämligast följt Saxo
Grammaticus; i anseende hvartil Örnhielm,
Hist. Eccles. p. 206, icke orätteligen kallar
 honom *Autorem sæpe in rebus nostris coreu-*
tientem: jämför Jo. Mesfienii Företal til sin
Scand. Illustr. Tom. xiii: Huru litet han
 kände Sverige, til belågenhet, vidd, grän-
 tor m. m. derpå kan Geographiska Beskrifningen
 öfver detta Rike, i början af hans *Prologus*,
 tjena til bevis.

För de senare tider likväl, såsom K. Al-
 brechts och de följande, intil år 1504, där
 han slutar, har Krantzius mycket som uplyser
 våra Svenska Handlingar: se Er. Benzeli *Ut-*
kast, p. 246.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Allmänna
Historia.

Alb. Krantzius, född i Hamburg, hvarest han också stled inemot slutet af år 1517, var Decanus Canonicorum, och en i sin tid ypperlig lärde M. n., som genom flere Historiske Skrifter gjort sig namnkunnig. Des Lefvernes Beskrifning, författad af Nic. Wilkens, på Tyska, utkom i Hamburg 1722 in 8:o. Om honom och hans Skrifter, handla eljest vidlyftigen Författarne af *Hamb. Biblioth. Histor. Cent.* 1, men tillförlitligast Jo. Mollerus, *Cimbr. Liter.* T. III. p. 376—391,

2498. Historia JOANNIS MAGNI Gothi, Sedis Apostolicæ Legati, Suetiæ & Gothiæ Primatis ac Archiep. Upsalens. de omnibus Gothorum Sveonumque Regibus, qui unquam ab initio nationis extitere, eorumque memorabilibus bellis late varieque per orbem gestis. Opera Olai Magni Gothi, Fratris ejusdem Auctoris, ac etiam Archiep. Upsal. in lucem edita. Suscipiant montes Pacem Populo. Cum Gratia & Privilegio Julii III. Pont. Max. Romæ 1554. in fol.

Detta är första Uplagan af Joh. Magni Historia, hvilken nu för tiden så väl hos oss, som annorstädes, är ganska sällsynt; se Theoph. Sinceri *Saml. von alt. und rar. Büchern.* p. 131. och J. Vogt, *Catal. Libror. rar.* p. 429.

Boken består af följande stycken. 1:o Påfvens Julii III. Privilegium för Ol. Magnus, at låta trycka detta med flere Brodrens, samt sina egna Arbeten; det är undertecknat den 24 Mart.

Marr. 1553. 2:o Olai Magni Dedication til samma B. III.
 Påfve, skrifven *Romæ in Aedibus diuæ Bir-* C. 2.
gittæ Viduæ, d. 30. Jan. a. 1554, hvarvid Sveriges
 år til märkandes, at uti en del Exemplar står Almännas
 i stället för denna en annan Dedication til K. Historias
 Eric (*Electo Regi Sueciæ & Gothiæ*) samt des
 Bröder, Hertigarne Johan, Magnus och Carl, +
 likaledes daterad *ex alma Urbe*, A. MDLIII. d.
 xxx. Januar. Följer 3:o *Index Rerum & Ge-*
florum memorabilium, quæ in præfenti Gothorum
Sueonumque Historia continentur, på 49 sid.
 4:o Joh. Magni Præfation delt i 8 Capitel,
 går til p. 17, och innehåller en Geographisk
 Beskrifning öfver Sverige och des Landskaper,
 jemte en Charta, på $\frac{1}{2}$ Ark. På nästa sidan
 börjas sjelfva Historien och slutar sig p. 782.
 Vid hvarje Capitel's början ser man en i tråd
 skuren Bild, föreställandes en Konung, eller
 annan Hjelte, dock äro enahanda Bilder flere
 gånger repeterade. Någre andre tråstick före-
 komma på åtskillige ställen. 5:o Pag. 783 lä-
 ses *Additio Ol. Magni Gothi, Fratris & Suc-*
cessoris ejusdem D. Joannis Magni Gothi, Ar-
chiep. Upsalens. 5 sid. hvarpå följer en För-
 tekning på de förnämste Trykfelen. På sista bla-
 det står: *Impresum Romæ, apud Joannem Ma-*
riam de Viottis, Parmensem, in Aedibus S. Bir-
gittæ, anno a Christo nato MDLIII. mense Ja-
nuario, sedente Julio III. Pont. Max. Pontifi-
catus vero ejusdem anno quarto. På samma blad,
fol. verso, ser man Boktryckarens Joan. Mar.
 de Viottis vanliga märke i trä skuret. Öfvan-
 före i en Oval läses: *Ad Zoilum. Tu quisquis*
perfecto labori inuides & obtrectare pergis, ipse
tuo Marte aliquid præsta, nostrisque conatibus
 C 4 *aqui-*

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

aquiar eris, vale; och deromkring: nihil est simul inventum & perfectum. På sidorne af Teflan stå orden med hvilka Ovidius slutar sina *Libros Metamorphoseon.*

! Jamque opus exegi, quod nec Jovis ira nec ignes, Nec poterit ferrum, nec edax abolere vetustas.

Eodem Historia, hoc Titulo. Gothorum Sveonumque Historia, ex probatis antiquorum monumentis collecta & in xxiv Libros redacta. Autore Jo. MAGNO, Gotho, Archiep. Upsalensi. cum Indice Rerum ac Gestorum memorabilium locupletissimo in off. Basileæ ex officina Isingriniana, anno a Christo nato 1558.

Näst efter Ol. Magni Tilegnelse - skrift til Hertigarne Eric, Johan, Magnus och Carl, læses en Berättelse, på halfannan sida; *de electione Regum Gothiæ ac Suetiæ, ex Historia Gent. Septentrional. eodem Ol. Magno autore;* hvarpå följa, *Gothorum Sveonumque Regum, tam externorum, quam internorum Catalogus, jemte Förteckning på de Scribenter, hvilka J. Magnus vid sin Historias sammanskrifvande nyttjar, tillammans 5 sid. Vidare, in Historiam Gothicam, Guil. Xylandri, Aug. Epigramma; så sjeftva Historien, slutandes med pag. 907. Bakom Register, som intager 80 sid. står: Ol. Magni de quorundam principum tam externorum quam internorum vita & moribus additio 10 sid. och äfven den sammans Berättelse, de causis perpetuæ discordiæ quam Sueones contra Danos gerunt, 4. sid.*

Efter M. Nobergs intygande, *Disfert. de merit & fat. Jo. & Ol. Magnorum, P. 11. p.*

45. skal samma Bok, år 1580, å nyo vara B. III. uplagd in *Officina Isingriniana*; hvilken Up-^{C. 2.} laga jag icke ledt, ej eller den Strasburgiska ^{Sveriges} *Almänna* af år 1607 in 8:o, hvilken Niceron anförer, ^{Historia.} *Memoires* Tom. xxxv. p. 317, men jag håller före vara Apocryph.

Eadem, hoc titulo: Historiæ (qua vix alia lectu jucundior) de Gothorum Svenonumque rebus gestis, Lib. xxiiii. Antiquitatis reconditæ studiosis opprime utiles, Joh. MAGNO Gotho, Archiep. Upsalens. Auctore. in oß. Coloniz, apud Joan. Birkmannum, anno 1567. cum grat. & privil. Cæs. Majest. ad decennium pp. 907. except. Dedicat. Ind. Addit. &c.

Är enahanda med näst föregående Uplaga.

Eodem: jam denuo summa fide recognita, a mendis nonnullis fideliter repurgata & in honorem Sereniss. Illustr. ac Potentiss. Regis Nationumque Sveciæ, secunda vice edita. in oß. (sine loco). Sumptibus & cura Zach. Schureri, Bibliopolæ. a. 1617. pp. 908. non numerat. præmiss. ind. &c. folior. 63.

Af hvad orsak denna Uplaga kallas *den andra*, förstår jag icke; ty hon är visserligen den tredje, om ej den fjärde som i Tysskland utkommit. Hon är tvifvelsutan trykt i Wittenberg, hvarest Zach. Schürer den tiden var en bekant Bokhandlare.

Nytt finnes intet annat tillagt, än Schürers Dedication til *Petr. Andreæ Bothniensis*, den han hållar för Hært. Carl Philips *Consiliarius &*

B. III.
C. 2.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Ephorus, samt tvenne *Epigrammata*, det ena af *M. Math. Jacobæo*, *Wib. Carelio*, det andra af *Ol. Moreto Suderm*. At denna sednare, som efteråt blef Profesfor i Uplåla, vid pås år 1617, vistats i Wittenberg, intygar Stiernman, *Bibl. Svo-Goth.* T. II. p. 369.

Eadem, Basileæ, 1617. *in off.* (Alph. 2. pl. 12.).

Denna Uplaga har jag väl icke ledt; men tviflar så mycket mindre på des riktighet, som hon finnes anteknad, så väl uti *Hamb. Bibl. Hist.* Cent. VII. p. 69. och *Bibl. Hist. Struvio-Buder.* p. 1606. som hos *Niceron*, I. c. p. 317.

Flere Uplagor af Joh. Magni Historia på *Latin*, har jag mig icke bekante. Jo. Loccenius utlåter sig väl, uti *Dedicat.* framför *Er. Olai Historia*, den han år 1654 låt omtryka, det vore han jämväl sinnad, å nyo gifva ut Joh. Magni Historia förbättrad, samt med anmärkningar förledd; men lærer sedermera komma på andra tankar.

Et *Utdrag* af Joh. Magnus, i Mscpt med Titel: "*Synopsis Historiæ Svecanæ, contracta ex Jo. Magno.*" förvaras i mit Bokförråd. Tildenna Håndskrift har Assessor Joh. Lagercrona för detta varit ågare; Författaren är okänd; har tillagt en kort Författning intil K. Gustaf Adolphi död.

Eadem, *Suetice*: JOANNIS MAGNI A. U. Svea och Götha Crönika; hvarutinnan beskri-
ves.,

ves, icke allena the Inrikes Konungars Lefverne och namnkunige Bedrifter uti theas egit Fosterland: räkmandes ifrån Magog Japhersson, Gôtha första Regent, intil then Storm. (Christel. och höglöfl. i åminnelle) Kon. Göstaff: Utan och the Utländske Gôthers löflighe Regimente och store mandom, som the på många Orter uthöfver wijda världen, och således uti Hispanien och Italien bedrifvit hafve. Aldraförst på åtskillige tijder och rum uthgången på Latin, och nu på Svenska uthållat aff *Erico* SCHRODERO, Stockh. Sletz Secrerario. in fol. Stockh. Ign. Meurer, 1620. 663 sid. utom Dedicat. och Reg.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

Flere hafva lysstelt sig med at på Svenska vertera Jo. Magni Historia, men Schroderi Öfveråtning är den enda som blifvit trykt.

Uti *Catal. Libr. qui in Hist. & Antiquit. patriæ sub imp. Caroli XI publicati sunt* p. 25 berättas, at Kon. Eric. XIV i sit Fångelse på Örbyhus förfärdigat en Svensk Uttolknings af Joh. Magni Historia, med några Lärinske Verser öfver hvar Konung. Detta Micer hade Hert. Carl, efter at Sveriges Konung, fått om händer och förvarat; men det var sedermera kommit til Kon. i Pålens Bibliothek, derifrån R. R. Hr Claes Rålamb tog det med sig til Sverige, och skänkte det til Antiquit. Collegium.

P. Schenberg uti sin *utförl. Berdtelse om Stångbro-Slag*, Norrköp. 1733. in 4:o p. 11. anmärker, at det blifvit M. Elof Eng-

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

gelberti *Terferus*, Probst och Kyrkoherde i Lixan, af Herr. Carl pålagt, at på Svenska öfverlätta Joh. Magni Historia, för hvilket han ärligen, til en behagelig tid, skulle upbåra af Biskopskulla Kyrka-hérherge 48 Tunnor Spannemål; hvilket kan ses af Herr. Collations-Bref, för bem. Probst på Lixans Söken, gifver i Srockh. d. 17 Aug. 1602. Om arbetet blifvit fullbordat, nämnes icke.

En annan handskrifven Öfversättning af Joh. Magni Historia, men på *Svenska rim*, har jag sedt uti Friherrl. Rålambska Bibliotheket, med Titel: "Sveriges och Göthis Historia, förfrad och fliteligh tilhopa dragen af Joh. Magnus, Gotho, fordom Erche-Biskop til Uptala, och nw nyligen på thet troligaste och fliteligaste försvenskadh och på Rijm stäldt aff Jona Petri Base, Gotho, An. Dom. 1586, in 4:o. Är mera et Utdrag, än en Öfversättning. Författarens Tilågnelle-Skrift til Dr. Catharina, Kon. Gustafs Efterlefverska, är dat. *Jumala, S. Pauli Omvändelse dag, e. G. b. 1588.*

Joh. Magni Historia, uppå R. R. Frih. Joh. Skyttes befallning och med des bekostnad, på *Tyska* öfverlätt, af *Henr. Krügio, Casfella-no*, Mscpt in fol. ägde framl. Kammar-Rådet Wattrang, se Noberg l. c. p. 46. Efter Sonens, Carl Henr. Wattrangs död, förskäldes, jämte des öfriga Bokförråd, också detta Msc genom Auction, 1767 i Stockholm, men i hvilkens händer det stannat, är mig obekant.

Åtskillige, både blida och oblida omdömen, om detta Joh. Magni Arbete, har M. Noberg samlat

samlar uti den redan anförde Disputation, Cap. B. III. 11. §. vi & vii. Torfæus, *Append. I. ad Se. C. 2. Sveriges rjem Dynast. & Regg. Dan.* p. 447 — 475, *Almänna handlar vidlyftigen de Joh. Magni in describen. Historia. do Daniæ Sveciæque Regum Ordine callidæ Saxonis Imitatione*, hvaremot Bioerner, i Föreläset til *Nordiska Kämpadaternes*, p. 134. tager Joh. Magnus i försvar.

Hos v. Strahlenberg, *Nord-und Östlicher Theil von Europa &c.* Stockh. (Leipzig) 1730. in 4:o förekommer i Bihanget til Inledningen p. 213 144. en jämförelse emellan Joh. Magnus och en Tartarisk Historie. Scribent *Abulgasi Bagadur Chan*, och vises huru desse, så til Nation, som Tid, vida åtskilde Håfdereknare, hvad de älsste af dem anförde Regenter vidkommer, noga med hvarannan öfverensstämma. Samma Anmärkning läses också uti Öfv. Lient. Schönströms *Anledn. til Sv. Hist. förbättrande Msc.* hvilken tillika berättar, at han til Upsala Bibliothek skänkt Tartariska Originalen af *Abulgasi Historia* (se *Acta Liter. Svec.* 1722, p. 363). Bägge säga de, hvar för sig, at de under Fångenskapen i Siberien öfverkommit denna Historia, samt lätit henne på Tyska öfversätta. Huru härmed vara må, så verterades hon sedermera på Fransyska, och trycktes i Leyden, med titel: *Histoire Gentilologique des Tartares*, 1726, in 12:o.

Rätteligen anmärker Wilde, uti sin *Almännel. Rätt. Hist.* T. 1. C. 11. p. 333. at Joh. Magnus, äfven som Saxo, förblandat Sam-Konungarnes, jämväl Små-Konungarnes, både Händelser, och Namn

B. III. inclytam Suecorum Gothorumque Natio-
 C. 2: nem, Petrus Parvus Rosefontanus, Eques,
 Sveriges Danus, sola calumniandi ductus libidine
 Almänna impudenter admodum inlectatur, quam in-
 Historia. fontis patriæ, a mendacis simis Sycophantæ ca-
 4 lumniis vindicandæ gratiæ, fideliter elaboravit
Fanus. MINOR Suemensis. Anno MDCXII.
 (1612), *sine loco vel nota Typogr.* pp. 200.
except. præmiss. & ind. folior. 10.

Eudem, Suetice. Sanfärdigt och rättmätigt
 Geenlvar, emot then lögnächtige Smädelskrift,
 som een Dansk Man, Petrus Parvus Rosefon-
 tanus benämd, år MDLX. e. C. b. hafver aff
 trycker, på then löffl. Svea och Götha Nation, aff
 ijdel haat och affund, urhgå läthet, först på
 Latij skreffvet aff höghärd man J. M. och
 nu på then Svenska Tungemål, gemeene Swe-
 riges Rijkas inbyggiate til stoor nytta och be-
 hagh transfereradt aff *Heinr. M. GRÄMNERO*,
Wiburgo Carelio, in off. Stockh. Reutner 1612
300 fd. förutan Dedic. Regist. på Auct. och
Programma til Ldsaren. Flere Editioner af
 denna Bok låra väl icke finnas, ehvad och
Placcius de Scriptor. Pseudon. p. 373. och *Frey-*
tag. Anal. Liter. p. 657. behaga säga; åtmin-
 stone äro Uplagorne af 1611 och 1614 updik-
 tade; kanske också den Rostockiska af år 1648.

At detta Arbete flutit utur *Joh. Messenii*
 penna, var icke svårt at dechifrera, se likväl
Placcium l. c. och Striernmanni Pseudonymior.
Dec. 1. p. 73. Mestenius kom sedan på andra
 tankar, och bekänner upriktigt, *Secund. Illustn. T.*
xiii. så väl i Företalet, som p. 4. 5. at Joh. Ma-
 gnus

gnus mycket förfallskar, och at han ofra blif. B. III.
vit af honom förledd. C. 2.

Sveriges
Almänna
Historia.

2501. Msc. Historica Veritas oppo-
sita Jani Minoris Suemensis Retorioni,
per *Willichium Westhofium*, Cimbrum,
Anno MDCXIV.

Titeln utvisar Arberets innehåll. Trenne Exemplar, teknade K. n. 22, 25, 37 förvaras bland Handskrifterne uti Ant. Archiv. Det senare synes hafva varit Författarens eget, hvilket han, i fruktan at de Svenske, år 1644, torde blifva mästare af Malmö, lände ifrån sig til en sin vän Jörgen. Uti Brefvet som år framföre håfrat, står: "Jeg redi i denne farhellighe tillstånd, at Swendske kunde occupere denne By, og finde mig her med samme Bog. Iaa skulde de aldrig wide hvad pine de wille paalegge mig." Jag anmärker detta emedan, Jo. Mollerus berättar, *Cimbr. Liter.* T. 1, p. 723, at Westhofdius aflidit år 1643 i Lund, hvarest han var Canonicus, och at des egenhändige Msc. af ofvananföorde Arbete varit i Sperlingli händer.

En vacker Afskrift förvaras uti mit Bokför-
råd. Förre ägaren, Asl. Jo. Lagercrona, hade
fått der i Skåne 1659.

2502. Msc. Mester OLUFF PETRI
Svenska Chronika.

Afskrifter, äldre och nyare, äro ganska all-
männe: uti Ant. Archiv finnas fyra årskil-
re Copior. Efter et vidlöftigt Förespråk, be-
gynnar Auctor med Eric I. hvilken han ef-
Bibl. H. S. G. Del. 5. D ter

B. III.
C. 2.
Sveriges
Allmänna
Historia.

rer den tidens insigt i vår Historia, håller före hafva lefvat uti Sverigs, Patriarchen Abraham Farfaders tid, slutandes med Christian II.

Olaus och Laurentius Petri, säger Lagerbring, S. R. *Hist.* II. D. Föret. §. 7. "hafva, uti Medeltidens Historia, merendels följt Ericus Olai, så at man hos dem intet får någon Ordeles utförligare kunskap. Men uti de underrättelser, hvarmed de förökt sin föregångares arbete, försjåna de all trovärdighet, emedan man finner, at de hafva all högaaktning för Sanningen."

Igenom sin *Chronika* idrog sig likväl Mester Olof med sin Astocierade Bisk. Botvid i Serengnäs, Kon. Gustafs onåde. Vidlyfrigen handlar här om Joh. Gust. Hallman, uti *Brödernas Olai Petri och Laur. Petri Lesuernes-Beskrifva*. Stockholm 1726. in 4to p. 67—82. På samma ställe får man också igen Hadorphs Omdöme om denna *Chronika*. Jämför Ol. Celsii K. Gust. d. I. *Hist.* T. II. p. 303. Lägg härtil: "Träffar at de Belwaringer, som K. Gustaf I. lät Aruklevis anföra emot M. Laurentz Andreæ, "M. Olof Petri och deras anhang" &c. Der angår Ol. Petri *Chronika*, uti hvilken, som orden tjuda, "han indrager många sällamme och otrolige Historier, ther egenom then menige man, eller hvem henne läs, fast mera til ohörsamhet, än til tydne och troskap ledde blifva", och är trykt uti *Monum. Polit. Eccles. ex Arch. Palmst. adst.* p. 26. Er hit hörande Kon. Gust. I. Bref til Herrigarne Erik och Johan af Gripsholm, d. 25 Dec. 1554, står uti *Stockh. Magazins*, 1720, Sept. p. 608—615.

Ibland

Ibland Handskrifterne uti *Bibliotheca Dane.* B. III.
scholdiana, Hafn. 1732. in 4°, förekommer, p. C. 2.
 428. en Dansk öfversättning af Olai Petri Chrö- Sveriges
 nika. Almännas
 Historia.

2503. Msc. Then Svenska Chrönika,
 sammandragen af gamle Erchie-Bi-
 skopen i Upsala LAURENTIO PETRI.

Afskrifter af denna Chrönika äro intet min-
 dre almänne, än af den näst föregående. Et
 godt och gammalt Exemplar förvaras uti Ant.
 Archivo, et annat i Kongl. Bibliotheket, och
 ännu et annat hos mig. Detta senare, ganska
 zirligt och correct, synes vara skrifvet i för-
 sta hälften af förra Seculo; förut går et Calen-
 darium på 13 blad.

Laur. Petri begynner, äfven som Brodern,
 med K. Eric I. och slutar med Christian II.

Uti mit Exemplar läses af en okänd Hand
 följande, i nyare tider tillagde Anmärkning:
 "Thenne Mester Larses Chrönika, låger Hall-
 man, uti Auctoris och des Broders M. O-
 lufs Lefvernes-Beskrifning, p. 121. slutes vid
 "Kon. Gustaf Eriksons död, och skall man, efter
 "bem. Hallmans utfago, kunna vara så mycket
 "vislare om thet som i thenna Chrönika om Kon.
 "Gustaf förmåles, som Mester Lars icke allenast
 "then tiden sjelf lefde, utan viste ock mycket
 "bättre om alla Handlingar, som han sjelf i
 "några var inv eklad. Detta är utan tvifvel o-
 "riktigt berättat, så vida detta Mscr. som är
 "nog gammalt, och af des beslut icke finnes
 "vara defect, helt annat utvilar": De tre of-

B. III.
C. 2.
Sveriges
Älmänna
Historia.

vannämde Exemplar, jemte några nyare Af-
skrifter, som mig förekommit, innehålla in-
gen ting om K. Gustaf I, och sluta allesam-
man med orden: *Thor måge sig alle Sven-
ske efter rätta.* Til Äfventyrs torde, uti det af
Hallman l. c. anförde exemplar, någon Chrö-
nika om K. Gustaf I. varit vidhåftad, lika
som uti Kongl. Bibliothekens exemplar, i hvil-
ket de 35 sista bladen innefatta K. Gustafs Hi-
storia intil år 1528, som dock intet annat år,
än en ofullständig Afskrift af Petri Swarts ar-
bete, hvarom här nedanföre, n. 2999.

2504. Msc. Et kort Extract och Ut-
togh af Sveriges Rikes Chrönikor, gam-
ble Breff, Register och Monumenter, om
Sveriges, Göthes och Norriges Rikes Ko-
nungar, som här uti thetta Höglofl. Sve-
rigis Konungarrike regerat hafve, ifrån Kon.
Erik, Kon. Eriks Sågersåls Son, och Kon.
Oluff, thens förste Sveriges Christne Ko-
nungh, Fader, och in til then Stormåckt.
Furste och Ferre, Herr Jahan then Tre-
die, Sv. Göth. och Wend. Konungh, min
allernåd. Herre. Theraff man icke allenast
lärer theras Regementes Handlingar, utan
jämval theras höglofl. Skyldskap och Svä-
gerskap med Danmarkz, Norrigis, Pålunds
och andre främmande Rikers och Försten-
dömers Konungar och Furster, see och
förnimma kan: Stålt Högben. Kongl. Maj.
Kon. Jahan then Tredje och Hans Kongl.
Maj:ts elskelige Herrar Bröders och Systrers
Hög-

Höglöf, Bördh och Herkomst til ähra, B. III.
C. 2.
Sveriges
Älmänna
Historia.
och min underdånigh tjenst. Aff H K.
M:ts ödmuika tjenare *Rasmus Ludwigh*
SON. A. C. 1580.

Handskriften, som förmenes vara Auctors egenhändige, förvaras i för detta Cronstedtska Bibliotheket, hvilket nu är i Upsala. Et ulelt Utdrag, som ej förtämnar denna långa Titel: går til 1522. och ej längre, ty Auctor har särskilt författat Kon. Gustaf d. I. Chronika. Börjar med Erik Segerlalls Son, som föres til år 940, och äro sedan ständigt årtalen vidfogade. Ifrån Erik Låspe börjar Författaren blifva något utförligare.

I en Codice Archivi Regni, tit. *Historica* n. 35. har jag sedt och confererat åtskilliga korta Svenska Chronikor, eller så kallade *Korta Extraß*, alle Anonymiske, af hvilka ingendera til Titel och Början komma öfverens med denna föregående. Scheffer, *Upsal. Ant.* p. 178. nämner en *Compendiosam Hi'oriam Sueciæ*, och extraherar derutur något; men är ej Rasmus Ludwighsons, utan förmodel. Henr. Gadoleni, som Meslenius, *Censura Scandiae*, n. 276. namngifver, men finnes anonyme i anförde Codice Archivi.

Denna Artikel är mig af Herr C. R. v. Celse benåget meddelad. Om Rasmus Ludwighson handlar jag här nedanføre n. 3036. Af des här anförde så kallade *Korta Extraß* finnes jämväl et exemplar, ibland Handskrifterne i Friherl. Rålambska Bibliotheket.

B. III.

C. 2.

Sveriger
Almänna
Historia,

2505. Msc. Schwedische Crönik in fol.

Denna Krönika skrifven på Plat-Tyska, och som synes i början af XVII Seculo, förvaras bland mina Handskrifter.

Hon består af följande Stycken: 1:o "Ein kordt Extract und nütze Register van alle Könninghe so regeret hebben in Schweden, van der Sündfloth an beth up Christi geborh." 3. sid. 2:o "De Schwedische Crönik, van Christi geborthe, bett up Herr Sten Sturen"; som är nog vidlyftig: 3:o "Schwedische Crönik van Herr Sten Sturen bett up Koningk Sigismundus den dritten;" hvilken del, i anseende deril, at Författaren mycket inblandar, rörande Danmark, Lübeck, och i synnerhet Liffand, är aldravidlyftigast. Hela Arbetet utgör et starkt Band, och går ej längre än til år 1575, slutandes med följande mening; "In düsem Jahre 1575. hefft K. Johan in Schweden den Hertog Magnus van Sassen upgedragen dat Hus Sonneborch up Oesell, averst van Claus van Ungern den Deneschen Stathalter angenommen."

Författaren är obekant, Et Exemplar af detta Arbetet fans ibland Handskrifterne uti Herr von Breitenaus Bibliothek, *de Biblioth. Breitanauiana*, Lubecæ 1747, in 4:o, T. III. p. 261, p. 11, och van Selens anmärkning dervid.

2506. Msc. Kon. CARL den IX. Utdrag utaf Svenske Chronikor, om alla Sveriges Rikes Konungar.

Begynner med den första Sveriges Konung och

och slutar med Christian II. Handskriften för-
 varas uti Riks-Archivo. Se *Stiernman, Bibl. Sueo-Goth. T. II. p. 1.*

B. III.
 C. 2.
 Sveriges
 Allmänna
 Historia.

Erik Jöranson Tegel, uti *Dedicat.* framför
 Kon. Gustaf d. I. Hift. berömmar detta Utdrag,
 i synnerhet för de meningar och omdömen,
 som Konungen, på flere ställen, yttrar om Sve-
 riges Regenter.

2507. Een kort och nyttigh Chronika
 om alla Sveriges och Giöthis Konungar,
 som hafva både inn-och utrikes regerat,
 ifrån Konung Magog intil Kong Carl IX.
 Så och de Amazoniska Qvinnors berömliga
 gjärningar, hvar the hafva bodt och rege-
 rat, hvadan de äro utgångne, och huru
 länge thesas Regemente varit hafver. Samt
Nicolai RAGUALDI Oration 1440, i Ba-
 sel hållen om Giöthernas och de Svenskas
 manliga bedrifter: theslikes på hvad sätt
 Konungavalet hos de Svenska och Giöther-
 na fordom erhållit blifvit, korteligen och
 enfaldeligen allom Svenskom til åhra och
 gagn, af många trovärdiga åtkilliga Chrö-
 nikor, uti tre Böcker författat af *Petro PE-
 TREJO* Ubsaliensi. *in quarto.* Stockh. Reus-
 ner, 1611. 152 sid.

Den samma, intil Kon. Gustaf Adolph, nå nytt
 förbättrat och utgången. *in quarto*, Stockh.
 Meurer, 1614 188. *sid. förutom Dedicat. och
 Grat.*

B. III.
C. 2. +
Sveriges
Älmänna
Historia,

Den samma, (åter igen uplagd) in off. Stock-
holm, Meurer 1656. 178. sid.

Sista Uplagan är enshanda med den af år
1611, således har K. Carl den IX. Historia blif-
vit utesluten; i anseende hvar til andra Editio-
nen, eller den af år 1614, bör hållas för den
bästa och fullständigaste.

Sedan vi uti vår Historia fått mera ljus, är
Petreji arbete föga acktrade. Ut i Palmisköldske
Samlingarne anmärkes utur Protocollerne för
år 1618: "Det de Danske begiärde, at P. Pe-
treji Chrönika skulle afskaffat blifva, och Au-
tor straffas, emedan han skrifvit indigne om
"Kon. i Danmark. Resolverades, at han main-
"teneres vid lifvet och äran; men efter han
"trådt utur sit Historiska uplåt, så skall den
"punten, ang. de Danske, utur Historien ta-
"gas." Jämför S. J. Alnander *Hist. Libr. pra-*
hibet, in Suecia. P. 1. in præfat.

2508. Msc. Laur. RAIMUNDII Sven-
ska Chrönika intil år 1612.

Om denna handskrifne Chrönika kan jag
inter mera berätta, än det som v. Stiernman
läger i sit Förelspråk til samma Raimundii *Hist.*
Liturgica, Stockh. 1745, in 4°, neml. at han
den sjelf aldrig sedt; men funnit henne näm-
nas i et Prof. And. Spoles Bref, til Kongl.
Rådet, Grefve Er. Dahlberg, Detta Bref, dat.
Upsala, d. 18. Apr. 1694, är sedermera tryckt
uti S. Loenboms *Sv. Archivum*, T. 11. p. 196.
Inemot slutet af Brefvet, p. 199, nämnes den-
na Chrönika, hvilken skal mycket komma öf-
verens med Olai Petri Chrönika.

2509.

2509. Joh. MESSENI Scondia Il. B. III.
 Iustrata, seu Chronologia de Rebus Scon C. 2.
 diæ, hoc est, Sueciæ, Daniæ, Norvegiæ, Sveriges
 atque una Islandiæ, Gronlandiæque, tam Almänna
 ecclesiasticis, quam politicis; à Mundi Ca- Historia.
 tacylsmo, usque an. Chr. MDCLII. gestis. †
 Primum edita & observationibus aucta a
 Joh. Peringskiöld in fol. Stockholmiæ, ty-
 pis Ol. Enxi, a. C. 1700.

. . . . Scondiæ illustratæ Volumen Secundum +
 . . ex Mscro Auctoris edidit Joh. Pering-
 skiöld, in fol. Stockh. typis Ol. Enxi, 1703 . .
 1705.

Verket består af xv små Tomer, som til-
 sammens utgjøre två medelmåttiga Band.

Första åtta Tomerne innefatta *Chronologiam*
de rebus Sueciæ, ab ipso mundi eluvio, usque
 ad an. 1612. Följer: T. ix, *Historia Sancto-*
rum & Præsulum s. prælustrium hominum Scon-
diæ conversionem sibi vindicantium. T. x. *Chro-*
nologia de rebus Venedorum Borealiū, ad Scon-
diam jure pertinentium, scilicet Finorum, Livo-
num & Carlandorum, ab ipso fermeorbis diluvio
 ad a. C. 1628. gestis. Så mycket står i första
 Bandet: det beskrifves *Hamb. Bibl. Hist. Cent.*
 VI, p. 31.

Uti andra Bandet förekomma T. xi. & xii.
Analektorū Scondicorū L. i. & ii. *sive Apo-*
logia Historiæ Suecanæ. T. xiii, *Censura de*
Historia Scondiæ, per alios scripta olim & nu-
per Autores. T. xiv. felar: han skulle, i föl-
 je af Förteckningen på Meslenii Skrifter, som

B. III.
C. 2.
Sveriges
Allmänna
Historia.

är tryckt vid slutet af XIII. Tomen, innehålla: *Historiam Ostrogothorum in Scandia & in Hispania*. Tom. xv kallas: *Epitome Scandiæ Illustrata*, h. e. *Chronologia brevis de rebus gestis Suecia, Daniæ & Norvegiæ*. a. C. 1616 terminata. Slutet gör et Register öfver alla xv. Tomerne. Framför hvardera, den viii, ix, x, xi, och xii. undantagne, står en af Författaren underteknad Tilegnings-Skrift til Kon. Gustaf Adolph. Peringsköld var väl sinnad härtil lägga Anmärkningar, men fick för andra Arbeten, som han under händer hade, icke tid dertil.

Ehuruväl af Messenii *Scandiæ* allenast xv. Tomer äro tryckte, har dock längesedan varit kunnigt, at hela Verket skulle bestå af xx. Tomer eller Afdelningar. Innehållet af de ortryckte får man igen uti ofvann. Messenii Förtreckning, vid slutet af *Scand. Illustr.* xiiii Tome, samt i Stiernmans *Bibl. Suedo-Goth.* T. ii. p. 140.

En annan Förtreckning, något skiljaktigt ifrån denna, har Prof. S. Bring inryckt uti *Saml. af Åtskill. Handl. och Påminnelser*, 1. Del. p. 4. tqq. Som denna sednare, dat. Uleå d. 15 Januarii 1636, synes vara den påliteligaste vil jag derutur meddela innehållet af de fem sista Tomer: i xvi (Tomen) beskrifves Sveriges "Rikes Adels Slåkt-Register, fast på annat sätt, "än jag tilförene låt henne utgå. xvii begriper "hvad som är försummat och mig är ovitterligit ännu, och skal han löpa af til the år, "som sal. Konungen blef död, ifrån thet år jag "blef fången 1616. xiii. Författar några mine "Poetiske Saker, som äro skriffne, dock icke
"ren-

"renschreffne, för min svagheet skull. XIX. Infö- B. III.
 "rer åtskilliga Monumenter, eller Minneskrif- C. 2.
 "ter, som finnas uti the förnämsta rum i Sve. Sveriges
 "rige, som äre och schreffne, och icke renschreff. Almänna
 "ne. XX. Låter se the besynnerliga och äldsta Historiä.
 "Gratfskrifter, som finnas på ihenna tjd i Sve-
 "ries Rike, ähre ock någre aff migh thertil sat-
 "te, och gjorde med Latinska Vers."

Verkets värde, samt des öden ifrån Mes-
 senii död, intil thes det af Peringsköld i dags-
 ljuset framgafs, beskriver Ol. O. Cellsius, *Dis-*
sert. de meritis & fatis Messeniorum, Upsal.
 1753. in 4to p. 28. seq. De märkvärdigaste
 omständigheter i denna Berättelse, äro följande:
 "A. 1635, cum pomoeriis tenus versaretur Ulox-
 "ensibus (Melsenius) mente, in thronum g. m.
 "Reginæ Christinæ insinuavit, devotissima, al-
 "bum brevemque harum lucubrationum delinea-
 "tionem, eo tamen pacto, ut ipsa editionis
 "cura sibi met demandaretur. Quocirca Schro-
 "dero, tunc temporis Regni Translatore, U-
 "loam misso, operis indolem expiscandi id ne-
 "gorii fuit injunctum, ut illud totum descriptum,
 "Reginæ traderetur literatissimæ. Hoc noster haud
 "concessit, licet imminetia minarentur vincula,
 "Qua de causa Schröderus, jussui quo modo potuit
 "obtempèraturus regio, cum adcurata tantum-
 "modo coactus est reverti laboris hujus comme-
 "moratione. Messenio paulo post debitum na-
 "turæ reddente, acta ejus, quorum in numero
 "desideratum etiam hocce opus, in Poloniam
 "sunt translata, socia haud dubie conjuge. —
 "Arnoldus Messenius totus deinde in eo fuit
 "eq.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

"occupatus, ut illa patriæ iterum attingerent
 "limites; favente demum optatis fortuna, per-
 "sæpe de edendo hoc opere multi cogitarunt.
 "Molimentum fuit Ax. Oxenstierna ac Adl. Sal-
 "vii, ut illius cura Hugoni Grotio committere-
 "retur. Ast Filius gloriam Patris magis anhe-
 "lans, quam ut labor hicce improbus exorici
 "manu divulgaretur & fortasse commutaretur,
 "huic sese ex passione opposuit negotio, ut
 "iple spartam hanc in se potius vellet deriva-
 "tam, dummodo grãtia regia sustentatione præ-
 "dioque suburbano donaret molestiam, ubi oti-
 "um studio suppeditaretur rebus vacuum tur-
 "bulentis. Hoc successu forte caruit, quippe
 "editionis ejusmodi nulla unquam visa fuere
 "vestigia. Abbas quidem Vertot, in elaboranda
 "Historiâ — quam — titulo *Revolutionum Suo-*
 "*Gothicarum* edidit, Scondiam Meslenii adma-
 "nus habuit, sed Codicem hujus operis tan-
 "tummodo Missetum. Scandia postmodum — de-
 "lituit — usque dum Peringskiöldius manus o-
 "peri admovebat. A. 1698 chartæ quibusdam
 "pagulis specimen Tomi primi in 4° edidit;
 "at in eam aliquanto post incidens opinionem,
 "ut, sensu textoque Auctoris servato, opus suis
 "adornaret observationibus, formam eo ipso
 "commutando, illud totum si a notis disces-
 "seris, in folio — publicavit. Manuscriptum,
 "quod Peringskiöld'o Scondiam ed turo, inter-
 "viebat, autographum fuit Meslenii primum".

"Varia diversaque de hoc opere Judicia fe-
 runt exteri Scriptores. Nob. Gram, Danus,
 in sua ad Cragii *Vitam Christ.* III. D. R. præ-
 fatione, Mesleniam Huitfeldii exscriptorem &
 inter-

interpola-orem malignum adpellat, vid. pag. 90. B. III.
 Inter alia quidem acta scriptaque Historiam e-
 riam Huitfeldii nostro fuisse adminiculo, jam ^{C. 2.} ^{Sveriges}
 dudum observavit, — Er. Benzeli- ^{Almänna}
 us in not. ad ^{Historia.}
*Monum. Eccles. Sui-Go-
 th.* nec Meslenium hoc
 dissimulas- se, ostendunt operis plurima, in qui-
 bus Huitfeldium nominat, loca. Notum præte-
 rea est, — Huitfeldium in sua Historia Dani-
 ca adornanda, acta monumentaque ad plurimam
 partem Sui-Go-
 thica compilas- se. &c."

Et lika så obli-
 det omdöme om Mes-
 senii Ar-
 bete faller den el-
 jest oväldiga Prof. L. A.
 Gebhardi, hvartil han tvifvelsutan genom E-
 tats Rådet Grams myndighet blifvit förledd;
 se des *Geschichte des Königr. Dänemark*, Fö-
 ret. p. 29.

Läs vidare det, som Prof. Bring, uti den
 redan återopade *Samling*, berättar, om de åtskil-
 lige omdömen Mes-
 senius undergår; hvartil
 kan läggas det som han skrifver i Föret. til
 11. Del. af sin *S. R. Hist.* §. 8. At han i den
 urgamla Historien med nog lättrogenhet foljt
 Joh. Magnum, är vilat, men det loford kan ej
 eller beragas honom, at han ofta rättat sig
 sjelf, samt at han i den senare och nyare Hi-
 storien äger all den trovärdighet man kan be-
 göra hos en Auctor.

Åtskillige Skiljaktigheter emellan honom och
 andra Svenska Historie-Skribenter, jemte nå-
 gra Anmärkningar öfver ställen, som tyas
 förtjena en utförligare beskrifning, har Secr-
 et. El. Palmiskiöld anrek-
 nat i en Skrift, hvaraf
 Original-
 et förvaras uti Riks-Archivo, och en
 Afskrift uti för detta Presid. Gr. Carl G. Biel-
 kes,

B. IH.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

kes, nu mera Grefl. Braheska Bibliotheket på Skokloster, *Miscellan*. T. v. 111. p. 95.

Joh. Meslenius född 1579 i Freberga Gård, icke långt från Wadstena, afled i Uleå, 1636, i Nov. månad. Til upplysning af hans orolige Lefverne, åtskillige Tjenster, långvarige Fångelse, samt mångfaldige Skrifter, tjena de arbeten, som här nedanför L. V. C. VII. n. 9518—9527 anföras, och hvarutur Channits, Scheffers, Bæcklers, Möllers, Holbergs, med fleres, oriktige Berättelser kunna förbättras.

2510. *Inventarium Sveciæ*, das ist gründliche und warhaffte Beschreibung des Königreichs Schweden und dessen incorporirten Provintzien, darinnen von Natur und Eigenschaft des Lands, Fruchtbarkeit, Metallen, Wassern, stehenden, fließenden, und Meeren, Inwohnern und Völkern, Ordnungen, Gewohnheiten und Gebräuchen, Regiment und Religions-wesen, wie auch den Schwedischen und Gothischen Königen, die von Chr. Geburt hero, so wohl außer als innerlands regiret, gehandelt wird, in zweij Theil unterschieden; deren der Erste handelt von Anfang der obangeregten Zeit, bis auf die Herrschung Gustavi Adolphi. — Im Andern werden beschrieben alle die Expeditionen, Verrichtungen, sieghaffte Schlachten, Eroberungen und Victorien, so höchst-erm. Kön. Maj. bis auf gegen-

gegenwärtige Zeit — erlangt. Verfasst durch **B. H. C. 2.**
Joh. Lud. GOTTFRIED mit schönen Kup- **Sveriges**
ferst. gezieret, und an Tag gegeben durch **Almänna**
Fr. Hultsum. in fol. Frft. am M. bey Wolfg. **Historia.**
Hoffman, 1632. 430 *sid.* utom *Ded.* och
Reg.

Denna Bok, ansedd såsom en Universal-Historia, får här sitt ställe: hon förekommer åter här nedanföre L. iv, C. 1.

Författaren, en Schweizare, har genom flere Historiska Arbeten gjort sig bekant.

Et nästan dylikt Arbete var den bekanta *Bleau* i Amsterdam sinnad at gifwa ut, hvarom i Palmköldiska Samlingarne, ad an. 1649, följande Annotation förekommer; "*Bleau*, som hafver utplagt *Atlantem*, tilbjuder sig, at vilja curiose utplägga Sverige med sina *Provincier*, item alla Konungans *Contrefaits*, och *Description* af dem som här i Sverige äro: det Hen. Maj. Drottningen hökt vara et vackert verk, som skulle illustrera Lander: der ock vore af andra Nationer prädicerat. — *Bleaus* dessein var sådant: 1:o ville han låta göra en General *Tafel*. 2:o Special-*Tafel* öfver alla *Provincier*; 3:o *Regum Sueviæ ex linea Gustaviana Contrefaits*, och en kort deras *Historiam*. Hvad *Regum vitas* vidkommer, kunde han få underrättelse derom utur *Archivo*. Han hafver ock beredt sig uppå, at jämväl införa Dr. *Christinæ Aëter*; ehuru väl Hen. Maj. sjelf tykte, at det hafver intet en sådan *gratiam* skrifva ens *vitam*, medan *Potestaten* är än i lifvet. Hr *Saved* får fick derpå

- B. III. "derpå befallning, at alla Copier af Chartörne
 C. 2. "öfver Sverige och des Provincier skul'e til
 Sveriges "Hen. Maj. uplesvereras; at communiceras ho-
 Almänna Historia. "nom Bleau."

2511. L. PAULINI, Gothi, *Historiæ*
 † *Arctoæ Libri tres, commemorantes: primo, orbis terreni inhabitationem a primo generali creationis opere: secundo, speciali orbis arctoi descriptione. Deinde res gestas Imperatorum Sueo-Gothorum, inde usque a Magogo; & quidem Libro secundo, internorum, ad triumphalem exitum gloriosiss. Regis Gustavi Adolphi Magni; Libro tertio, externorum, ad finem Regni Ostro-Gothorum in Italia, Vestro-Gothorum in Hispania: adpositis e regione Historiæ Sueo-Gothicæ, - - libri secundi, rebus memorabilibus Ecclesiæ, qvatvor Monarchiarum, Historiis parallelis; tertii, Textus Commentariis, in quarto. Strengnesii, typ. & impens. Autoris, excud. J. L. Barkenius, a. 1636. Alph. 4. pl. 6.*

Titeln utvilar Arbetets inrättning. Det är icke utan nytta; men så sätes nu för tiden icke mera det värde deruppå, som det för hundra år sedan kanke ägde. Man antager ej mera på god tro de gamlas fabelaktige Berättelser; Tideräkningen är bättre updagad; och utur den gamla Konunga-Längden har man mōnstrat ut en hop Namn, som ej hōra dit.

Et ställe i denna Historia, *ad. an. 1626*, hvarest Paulinus beskyller någre Borgare i Rigga.

ga, at hafva fökt genom förråderi spela Pålac- B. III,
karne Staden i hånder, gaf Magistraten i bem. C. 2.
Stad anledning at deröfver hos Regeringen med Sveriges
klagomål inkomma; hvarpå genom Resolution Almännas
af den 27 Aug. 1636 blef iwarat, at man Historias
dessa Biskopen förehållit, då han sig dermed ur-
såkrat, at han infördt berättelsen sådan som
han den undfår; men at han tillika låfvat o-
fördröjeligen ändra detta ställe. Som sådant
likväl intet skedde, ty gjorde Magistraten å
nyo derom påminnelle. Dr. Christina lät för-
denskul afgå Bref til Biskopen, under d. 8
Aug. 1637, med befallning, at utan vidare drögs-
mål låta omtrycka det Arkêt, som innehåller
förbem. Relation, emedan, som orden ljuda,
"Kongl. Maj: ingen annan orsak hade, än
"the Rigiskes tro och upriktighet, ifrån
"första deras Subjection at berömma." At lik-
väl Paulinus denna befallning icke efterkom-
mit, har jag anledning at tro, ty i alla de
exemplar af hans *Hist. Arctoa*, som jag haft
tilfälle at se, har jag funnit det öfverklagade
stället oförändrat. Jämför C. Nettelbladt *Schædæ*
Biblioth. III. St. p. 337.

Eljest berättar Lectoren I. Bröms i Streng-
näs, uti et Bref til Er. Benzeliuss, en Anecdote
om detta Paulini Arbete, som jag, dock utan
at mig deröfver utlåta, med des egna ord vil
anföra. Brefvet är skrifvet d. 8 Sept. 1701,
och kan läsas uti Gjörwells *Sw. Bibliothek*, D.
IV, p. 157. Orden ljuda sålunda: "quo fato
"b. D. Paulini Historia Arctoa conscripta, nu-
"per a Nob. Åkerhielmio accepi, hanc esse
"plurimum ingenii opus, a Lectoribus Streng-
Bibl. H. S. G. Del. 5. E "nen-

B. III. "nensibus, inter quos singulos singula pensa
 C. 2. "Paulinus distribuerat, compositum, unde, dice-
 Sveriges "bat idem Nob. vir, styli diversitatem obser-
 Almänna "vare licet."
 Historia,

2512. Immortalitas Serenissimor. & potentissimor. divorum Regum Svecor. Gothor. etc. Oratio solennis, habita Dorpati, — a Gabr. Andr. GRIP. (Gyllengrip) in 4°, Dorpati 1638.

Nämnes af v. Stiernman, uti Företalet til Aegid Girs, K. Johan III Chron.

2513. Historia Sueco-Gothica Regum internorum, Aut. & Præf. Laur. LUDENIO, Resp. Ingemaro Petri. in quarto. Dorpati, 1643.

Är en mager Chronologisk Förtreckning på Sveriges Konungar, ifrån Magog til Dr. Christina, med en Tilläggning de Gothis eorumque Regibus externis, utur Joh. Magnus.

Uti Förtrechn. på Ludenii Skrifter, hos Moller, Cimbr. Liter. T. 1. p. 365, finner jag denna Disputation särskilt upragen. Eljest har hon fåt et ställe uti en Samling med Titel: "De viro practico, deque mediis ad vitam practicam deducenribus Liber, quem — in Reg. Univ. Gust. Adolphina, quæ Dorp. Livon. est — eruditiss. juvenibus — exercitii gratia, publicis disquisitionibus proponebat Laur. LUDENIUS. Dorp. Liv. typis Acad. 1643." in 4°. Boken består af 38 Disputationer, och ibland dem är denna i ordningen d. 31, går ifrån p. 225, til p. 242.

Om

Om Författaren, död 1654, handlar tilför. B. III. låteligen ofvannämde Moller l. c. p. 364, och ^{C. 2.} efter honom, H. L. C. Bacmeister, *Nachr. von* ^{Sveriges} *Almäuna* ^{Historia.} *den Univ. zu Dörpat und Pernau*, uti *Saml. Rusf. Gesch.* 1x. B. p. 171.

2514. En kort Sveriges Chrönika ; ifrå Magog Japhets Sons och Noachs Sonsons tid, alt intil - - Fröken Christinas Regemente; theruti man någorlunda kan beskåda vårt k. Fäderneslands tillstånd uti the förre tijder och thenne vår tijd. Them besynnerligen til nytta och tjenst, som lust hafva til Historier och Sveriges Handlingar gerna veta vilja, at the ock theraf få orsak vidare i Chröniker härom at läsa. Utgifven af *Laur.* LAURINUS, Past. & Præp. in Hæradshammar. in o&. Linköp. Günther. 1647.

"*Denjamma*, å nyo uplagr, och förökad med et Bihang, utdragit af Bisk. i Åbo, D. Joh. Gezelii Tijderäkning, in o&. Strengnäs, Laurilius, 1717. 5 ark.

Bihaget går til slutet af år 1714, hvärpå följer en andelig *Visa til desse bedröfvelige Tider*, af *Eschil Lindfors*: altsammans, Laurini Chrönika med inbegripen, af ringa vårde.

2515. *Mich.* O. WEXIONII, Jur. & Polit. Prof. ap. Aboens. Libellus de Regibus Sveo - Gothicis, in o&. Lincop. Kempe, sine anno. pp. 46.

Är en särskild Uplaga af 1x Boken uti Mich.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

O. Wexionii (Gyllenstolpes) *Epitome Descript. Sueciae*, &c. Ab. 1650, *in off.* hvilken handlar om Svea och Gôtha Konungar, ifrån Magog til Drott. Christina. Tyckes vara utgifven til den vid Linköp. Gymnasium studerande ungdomens tjenst.

2516. Msc. Histoire Generale très ancienne & merveilleuse des Svedois & des Gothes internes: depuis le premier Roy Magog, jusqu' au Regne de Gustave Adolphe, le Grand, dernier mort exclusivement. Par *Euvrette JOLLYVET*, Avocat au Parlement.

Denna Håndskrift, bestående af 35 små Tomer, eller Hesten *in fol.* förvaras in Originali uti Ant. Archivo, undantagandes 34:de Tomen, som kommit til Riks-Archivum.

Auſtor följer måſt Saxo-Grammaticus, Alb. Krantzius, Joh. och Ol. Magnus, men gör åtskillige digresſioner til de andra Nordiska Riken, äfven til Tyſkland och Frankrike.

På första ſidan af Texten finnes datum, då han begynt renſkrifva ſit arbete, neml. d. 15 Sept. 1650, år en obehagelig hand, och åkta *Ecriture de Chicane*.

T. 1. upräknas Magogs Förfäder til Adam, tagne uti Mesſenii *Theatr. Nobilit.* Följer: *Indice Alphabetique des auteurs cités en cette Histoire de Suede*, ſom år en mågra lång rad: Företalet år kort. Auſtor berömmar ſig af ovärdighet; at hans Historia kan hafva ſtor nytta med ſig, ſamt, efter hans mening, *servir de phare au temps ou nous vivons, à plusieurs politi-*

litiques. Kommer Konungarnes Lefverne ifrån den 1 Magog, til den 20 Sibdager. Chronologien är altid öfverst i hörnet utfatt, och innehåller i brådden. B. III.
C. 2.
Sveriges
Älmänns
Historia

T. 2 til 24 innehålla Konungarnas och Regenternas Historia ifrån Amund, som efter Auctorens räkning är den 21 til Svante Sture, den 147.

T. 25. Om Sten Sture den II, med denna *quatrain* på Titelbladet.

*Fidèle j'ay gardé mon pays de naufrage ;
Ma juste ambition n'aspiroit qu'à la paix.
Plus j'eleve un Prelat, plus il me fait d'outrage.
J'ay tant fait que mon nom doit florir à jamais.*

T. 26. Christiern II.

*J'ay perdu trois Etats, par un regne barbare,
J'ay fait des cruautés, sans droit & sans raison.
Prodigue, ambitieux, perfide, lasche, avare,
J'ai vécu sans honneur, & juis mort en prison.*

T. 27—30. Gustaf I.

*De Noble venir Roy par les forces d'amour,
Rendre un Sceptre électif aux miens hereditaire,
Vaincre un cruel Tyran & regner en sa cour,
Reformer mon pays, c'est ce que j'ai pu faire.*

T. 31. Eric XIV. T. 32, 33 Johan III.

T. 34. handlar om K. Sigismund, och har, som sagt är, kommit til Riks-Archivum.

T. 35. innehåller K. Carl den. IX:s Lefverne. Af åtskilligt som Författaren annoterat på Titelbladet, och som skulle närmare efterles, kan slutas, at han ännu icke lagt sista handen, vid detta Stycke af sit arbete.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

E. Jollyvet, född i Orleans 1601, bekände sig til Protestantiska Låran; han var Parlaments Advocat i Paris, och en lärdd man; afled på sin födelse-dag d. 20 Julii 1662. Se mera om honom i *Leipz. Hist. Lexicon*; hvarest likväl utan tilräckelig grund berättas, at många vigtiga Archivi Handlingar, blifvit denna mannen härifrån tillfände, at nyttja vid sin Svenska Historias sammankrifvande.

2517. *Olavi VERELII*, Asfess. qvondam Reg. Colleg. Antiquit. patr. Epitomarum Historiæ Suio-Gothicæ Libri quatuor & Gothorum rerum extra patriam gestarum Libri duo, qvos e Mfcto una cum Auctoris Vita ac Catalogo Scriptorum, nec non Hypomnematibus. ac præfatione max. Rev. Lincop. Archi-Præpos. D. M. A. O. Rhyzelii, adjecto necessario indice, propriis impensis edidit Petr. Schenberg, in quarto, Stockh. typis J. L. Horn, 1730, pp. 284. *except. præmiss.*

Detta arbete hade länge gådt händer emellan i Mfct. innan det genom M. Schenbergs föranstaltande, och på des bekostnad, blef tryckt.

Uti sit Företal anmärker D. Rhyzelius, at Verelius skrifvit denna Historia på Riks-Canc. Gr. Axel Oxenstiernas anmodan, men i sina yngre år, och då han ännu icke ägde den insigt och styrka, i vår älska Historia, som han sedermera förvärfvade sig. I synnerhet har han vid den tiden som är närmast til den Christ-

na

na Lärans början i Riket, följt uti Konunga- B. III.
längden och Tideräkningen Er. Olai, Joh. Mag- C. 2.
nus och dylika, hvilket ingen bör räkna ho- Sveriges
nom til last, emedan då ännu inga sådane hielp- Almänna
redor af Chronicis och Documenter voro be- Historia,
kante, hvaraf han kunde blifvit rättad; men
som han sedermera väl märkt oriktigheten af
mycket som han af förbem. Historicis har måst
antaga, så har han icke hållit henne värd at
utkomma af trycket. Efterverlden har varit
af en annan tanka, och har M. Schenberg för-
tjent mycken tack, som gifvit den samma i
dagsljuset, dels för de många goda saker den
innehåller, dels för des sköna Historiska styl,
hvaruti Verelius var en mästare.

De af D. Rhyzelius tillagde *Hypomnemata*,
p. 268 — 275 innehålla, jemte några Histo-
riska anmärkningar, *varias Lektionen* och Rät-
telser utur en mera accurat Handskrift, än den
Utgifvaren haft. Flere fel äro väl ännu öfri-
ge; men så äro de af den beskaffenhet, at de
utan möda kunna rättas. Historien slutar Ve-
relus med Kon. Gust. Adolphi öfverfart til
Tysskland, år 1630.

Auctorens Lefverne, hvarom på Titelbladet
förmåles, är ej annat än det *Programma*, som Örn-
hielm lät trycka til begrafningen. Förteknin-
gen på Verelii Skrifter har Utgifvaren fät af
Stiernman.

2518. Joh. LOCCENII Rerum Sueci-
carum Historia, a Rege Berone III usque
ad Ericum XIV deducta, & pluribus locis,
quam antehac, auctior edita. Accedunt An-

B. III. tiquitates Sueo - Gothicæ. *in off.* Holmiæ,
 C. 2. ex officina Joh. Janssonii, 1654. pp. 426.
 + Sveriges Almänna Historiæ, *sine Dedicat. & Præfat.*

Eadem - - - a primo Rege Sveciæ, usque
 ad Caroli Gustavi obitum, Libris 1x deducta
in off. Uplal. sumpt. Henr. Curionis (1662).
 pp. 811 & 61. *except. præmis.*

+ *Eadem* - - - a Primo Rege Sveciæ usque ad
 Carolum XI. Libris 1x deducta. Secunda Edi-
 tio auctior & emendatior; accedunt Antiqui-
 tatum Sueo-Gothicarum cum hodiernis institu-
 tis comparatarum Libri 111 locupletiores eo-
 dem Auctore. *in quarto.* Francof. & Lips. imp.
 vid. & hæred. Joach. Wildii, 1676. pp. 954.
non numerat. præmis. & ind.

Första Uplagan, som nu för tiden sållan
 förekommer, äger den förmån, at deruti fin-
 nas åtskillige Handlingar, hörande til Gust.
 d. I Historia, som icke stå i någondera af
 de senare Uplagor. Sista bladet innehåller
 en Förtekning på de Scribenter som Locce-
 nius, vid sit Arbetes sammankrifvande, nyt-
 jar.

Andra Edition är vårdslöst trykt: vid fluret
 har Författaren tillagt en Chronologisk För-
 tekning på Sveriges Konungar, *observationes &*
notas Historicas, samt Religions Stadgan af år
 1655. Frankfurtska Uplagan kallas väl på
 Titelbladet *den andra*, förmodel. i anseende til
 Editionen af år 1662, och för det de både
 två gå lika långt, neml. til K. Carl Gustafs
 död; men är rätteligen *den tredje*, har, för-
 tan

tan nysfn. Chronol. Förteckning, jemte en an-
 nan af Ol. Rudbeck, et godt Register, en För-
 rekning på Handskrifter, af hvilka Loccenius
 riktrat och förbättrat sit arbete, samt et Bihang,
 innehållande Brömlebroiska med någre andre
 Freds-Traktater,

B. III.
 C. 2.
 Sveriges
 Almännas
 Historia.

Om Författaren här och där något til-
 lagt, så är också däremot et och annat, kan-
 ske utom des vetenskap, utelutit; hvilket i syn-
 nerhet händt med et ställe uti K. Carl Knut-
 sons Historia, som läses i första Uplagan p.
 122, och i den andra p. 158, hvarest berättas,
 huru de Svenska gifvit Polackarne anledning,
 at mera beslita sig om Lårdöm, enkannerlig-
 gen om Latinska språket.

Denna Anmärkning gör också von Stiernman,
 uti sit *Tal om de lärda Wetensk. tilstånd.* p. 104.
 med påminnelle emot Th. Crenius, som *Ani-
 madversf. philolog. & hist.* P. VIII. p. 183, varit
 af den mening, at Loccenius, i sednaste Uplagan
 af sin Bok, detta med flit utelämnat, sedan han
 begynt lätta det i tvifvelsmål. Stiernman
 håller före sådant vara skedd emot Loccenii
 mening och vetenskap. Men C. R. Ihre i sit
Bref inneh. Bihang til et nyligen utkommit Tal
 &c. p. 9, är af annan tanka, och tager Cre-
 nius i försvar, visandes, med flere sannolika
 skäl, at Loccenii Berättelse, ehuru hederlam
 den kunde anses för vår Nation, är diktad,
 och at mannen, som låtit trycka sista Uplagan
 af Loccenii Historia, visat honom et vänstyc-
 ke, då han utelämnat denna Anecdote.

Lärda Utlånningsars omdömen om Loccenii
 Sv. Historia har Jo. Mollerus samlat, *Cimbr.*
 E 5 *Liter,*

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

Liter. T. 1, p. 358. De sätta allesamman mycker värde på detta Arbete, den enda C. S. Schurtzfleisch undantagen. I sanning förtjenar det ock beröm, fastän Författaren, förledd af äldre Scribenter, följt en mindre riktig Tideräkning, samt således i gamla Historien icke är så pålitelig som i den nyare.

2519. Kort Historia på alla Sveriges Konungar och deras förnämsta Bedrifter.

Denna Svea Konungars Historia, i kort begrep, är införd i Prof. *And. SpOLBS* årliga Calendarier.

Början gjordes 1664, men fortsättningen saknades alt in til år 1685, då därmed oafbrutet continuerades til och med år 1700. Ifrån 1704 til 1721 fortsattes denna Historia af *Nils Celsus*, i de Almanachor han årligen utgaf: hon stadnar vid K. Christian d. II.

År 1705 började Prof. P. *Elvius* bifoga sina Calendarier: Sveriges Konungars, utaf den Gustavianiske Familien, förnämsta bedrifter; hvarmed han likväl icke längre continuerade än til år 1710 och K. Carl den IX. Se Björnstiernas *Förtekning*.

2520. Der von Christi geburth an, bis auf diese unsere Zeit regierenden Könige in Schweden, Leben, Regierung und Absterben, aus den bewertesten Schwed. Geschichtschreibern hervorgesucht und zusammengetragen, auch mit ihren wahrhaftigen Bildnissen, so viel deren zu bekommen.

kommen gewesen, gezieret, und zum zwei-^{B. III.}
 ten mahl zum druck befördert von *Joh. C. 2.*
Chph. BEERN. in 12:o, Nürnberg, Hoffman.^{Sveriges}
^{Almänna}
^{Historia,}
 1675.

Boken består af 658 sid, utom Ded. och Föret. och förtjenre icke at å nyo upläggas; ej eller öka Portraiterne des värde.

Författaren, född i Nürn. 1638, afled där sammanstades d. 25 Dec. 1712. Des Lefverne låses uti Jo. Conr. Zeltneri *Centur. Corrector, eruditor.* Norimb. 1716, in 8:o. p. 81.

2521. *Parnasus Regum Sveciæ, exhibens breviter & succincte Sueo-Gothorum Regum potissima Gesta & molimina, a primo Sueciæ Rege ad Carolum XI usque Regem hodie regnantem: ex optimis accuratissimisque Historicorum Svecicorum Scriptis, Heroico Carmine exstructus, & in publicum productus, labore & sumptibus S. R. M. Alumni Math. MARTINI, Tavast. Fin. in quarto, Aboæ, Wallius, 1686. pl. 14.*

Författaren blef sedermera Theol. Lector, samt Probst och Kyrkoh. i Säckjårfvi: se Stiernman, *Ab. Liter*, p. 120. At hans Arbete icke kan recommenderas, för at deraf låra Svenska Historien, är begripeligt.

+ 2522. *Sam. PUFENDORFF* Continuirte Einleitung zu der Historie der vornehmsten Reiche und Staten von Europa, worinnen des Königreichs Schweden Geschichte,

B. III.
C. 2.
Sveriges
Allmänna
Historia.

te, und dessen mit auswärtigen Cronen
geführte Kriege insonderheit beschrieben wer-
den, in oct. Frf. am Mayn, Knoch. 1686.
988 *sid. utom Föret. och Reg.*

Under denna Titel framträdde första gån-
gen S. Pufendorfs Inledning til Sv. Historien:
se *Acta Erud. Lip.* 1686. p. 380. Uti äldre
tiderne följer Författaren Er. Olaf, Joh. Ma-
gnus, Loccenius &c. hvarföre också denna de-
len af hans Arbete både til Tideräkningen, så
ock Konunga-Längden, är mindre pålitelig: det
uptogs likväl med beröm, vant allmänt bi-
fall, och har fördenskull ofta blifvit omtrykt,
samt uti årtkilliga språk öfversatt.

D. Chr. Gottfr. Frankenstein, Prof. i Leip-
zig, död 1717, var den förste, som åtog sig
det vidare at utföra och fortsätta, intil inne-
varande xviii:de Seculum.

År 1719 utkom i Frankf. en ny Uplaga,
med en särskild "Förberedelse til Svenska Sta-
tens Historia, ang. Stats-och Successions För-
ändringarne i Sverige," men huru ofullständig
och oriktig denna Berättelse är, visar Jac. Wil-
de, Sv. Historiograph, uti sina Anmärkn. öf-
ver Pufendorf, hvarom här nedanföre.

Om sista Tyska Uplagan af år - - -, äger
någon förmån framför de äldre, har jag icke
haft tillfälle at undersöka.

Ibland *Öfversättningarne*, är den *Holländska*
den första. Hon har fått följande *Titel*, "S.
"PUFENDORFF Vervolgh van d'Inleydingh
tot de Historie der voornaemste Rycken en
"Staten

"Staten van Europa, insonderheyd beschry- B. III.
 "vende de Geschiedenisten des Koningryks C. 2.
 "Sweedden — Vertaeldt door S. de VRIES." Sveriges
 Utr. Ribius. 1687. in 8°. 857 sid. Föret. och Almäuna
 Reg. oberåknade. Historia.

Franzyska Öfversättningen, Claude Rouxel,
 efter Holländ. Versionen författat, tryktes för-
 sta gången i Utrecht, 1687, och sista gången i
 Leyden 1710, 2 Voll. in 12:o. Som hon
 var mycket felaktig, ty åtog sig den bekante
Bruzen la Martiniere, henne at öfverse, rät-
 ta och förbättra; tillade också en Continuation
 intil år 1720, hvilken Uplaga året derpå följ-
 jande, under namn af *Etienne de la Chambre*,
 i dagsljuset framträdde; dock har Editoren, på
 denna del af Pufendorfs arbete, på långt när
 icke använt så mycken flit; som på de öfri-
 ge delarne.

En ny Uplaga af detta Verk föranstaltade
 samma la Martiniere, år 1732. 7 Voll. in 12:o
 hvaraf de tre sista innefatta Svenska Historien,
 intil år 1730. År 1743 utkom åter Inledn. til
 Sv. Historien, i Amsterdam, hos Chatelain, 3
 Voll. in 12:o med en ny Continuation intil sam-
 ma år. Sednaste Uplagan går til år . . . Edi-
 toren har icke velat vara känd; han har följt
 samma plan, som la Martiniere, å nyo för-
 bättrat Öfversättningen, samt tillagt några An-
 märkningar. I almänhet at säga, äro både de
 förre och lednare Fortsättningar af ringa vär-
 de, och til större delen tagne utur almänna
 Tidningarne och andre dylika mindre påliteli-
 ge efterrättelser.

Utom desse Holländske Uplagor, finnes
 jämväl en Pariser Uplaga af Pufendorfs Inled-
 ning

1748-50
 3. Uplaga.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

ning på Fransyska, som Mr de Grace låtit trycka 1753 och följande åren, 8 Voll. in 4:o. Arbetet berömmes i *Journal des Sav.* Janv. & Nov. 1754. och på flere ställen, men hvad nya Utgifvaren, i anseende til Svenska Historien i lynnighet, præsterat, derom äger jag ingen kunskap.

Svenska Öfverlättningen har följande Titel:
"S. Pufendorfs Inledning til Svenska Historien,
"med dertil fogad ökning stäld emot en Fransos, Ant. Varillas benämd; under Auctoris egen Censur uttolkad af Petro BRASK, Lin-
+ cop. Gotho, och med K. M. Allernåd. Privilegio, uppå Thom. Andersf. Bergmans be-
"kostnad i Stockholm tryckt af J. G. Eberdt."
1688 in 8:o. 2 Alph. 14 ark, med Reg. men utom Företal.

Skriften emot Varillas var året tilföre tryckt på Tyska; "Anhang der Continuirten
"Einleitung zu der Historie der vornehmsten
"Reiche u. Staten von Europa, Ant. Varillas
"entgegen gesetzt durch Sam. PUFENDORF."
Frankf. 1687 in 8:o. och är egentel. stäld emot det, som denne Författare, om Religions Reformationen i Sverige, anfördt i sin Bok, kallad: "Histoire des Revolutions arrivées en
"Europe, en Matiere de Religion" &c. se *Acta Erud. Lips.* 1688. p. 252. På Fransyska läses denna Skrift uti Uplagan af Pufendorfs Inledning til Sv. Historien, tr. i Amsterdam 1743. P. 447 — 486.

En *Engelsk* Öfverlättning af Pufendorfs Inledning är tryckt i början af detta Seculo, med
Titel:

Titel: "The Compleat History of Sweden, from its Origin to this timé: comprehending the Lives and Reiges of all its Kings and Governors, the severall revolutions, wars, riches, forces, strength and interest of that Nation, in respect to the other Kingdoms of Europe. Written by - - - Sam. PUFENDORF, late Chancellor of State in that Kingdom. Translated from the Original High - Dutch, and carefully continued to this present year. London, printed by J. Brudnell, for J. Wild." — 1702. *in oct.* 624 sid. förutan Ded. och Reg. Orätt tillägges här S. Pufendorf Caractere af Stats-eller Hof-Canceller.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Allmänna
Historia.

Et *Utdrag* af Pufendorfs Inledning, på *Latin*, läses uti. "S. PUFENDORFII Introductio ad Historiam Europæam, Latine reddita a Jo. Fr. Cramero." hvilken Öfverlättning, som dock inter annat är än et Sammandrag, flere gånger, och med tilökningar, är vorden tryckt. Erf. Uplagan, 1704. *in oct.* lärer vara den sista; men är full med tryckfel.

2523. Fordom Sveriges Historiographi, Frih. Sam. von PUFENDORF, Inledning til Svenska Statens Historia, med vederbörlige Tilökningar, Bevis och Anmärkningar försedd, af Jac. WILDE, Historiogr. R. *Första Delen* eller *Förberedelsen*, innehållande: 1:o Sveriges Regiments och Successions. Förändringar, ifrån Början til närvarande Tid, uti riktige Epoquer, efter Rikens Handlingar; 2:o Historiska Tide-

B. III. Tideräkningars grund, efter en Politisk
 C. 2. och Historisk Jämkning af de äldsta in-och
 Sveriges utländske efterrättelser, på Arithmetiske
 Almännen Historia. och Genealogiske, samt så kallade Mora-
 listiske, eller Historiske demonstrationer; 3:o
 En den äldsta Historiens Tillämpning på al-
 männa Naturs-och Stats-Lagen, emot den
 Gud-och samvetslösa Politica; 4:o Isaac New-
 tons Tankar om gamla Chronologiens fel
 och bättring &c. *in quarto*. Stockh. uti Hi-
 storiogr. R. Tryckeri — 1738. 379. *sid.*
utom Ded. och Föret.

. . . *Andra Delen*, innehållande den
 Gamle Historien af de fyra första Succes-
 sions Epoquer, til Kon. Swercher den äl-
 dres, eller den öfver alt antagna Christen-
 doms tid. I dagsljuset utgifven af Andr.
Wilde. in quarto, Stockholm (uti samma
 Tryckeri) 1743. 565 *sid.* *Utgifvarens*
Föret. ober.

Författarens upfatt var, at icke allenast läm-
 na detta lärda och nyttiga Arbete Almänhe-
 ten i händer, på Svenska, utan också, at, til
 fremmandes tjänst, låta det på Latin utgå. I
 den affigt öfversattes, af Auctorens Son, nuva-
 rande Kgl. Bibliothecarien Canc. R. Andr. Wilde,
 Första Delen, eller Förberedelsen, och tryktes
 med Titel: "*Jac. WILDE, Svec. Historiogr.*
"Præparatio hodegetica ad Introductionem Pu-
"fendorffii in Svecici Status Historiam ex Re-
"gni Tabulariis accurandam & continuandam.
"Per Epocas Revolutionum generalium atque
"Suc-

"Successionum omnes ad hunc usque diem, & B. III.
 "Migrationum temporis ἀδελγ, usque ad æram C. 2.
 "communem constituti A. a. C. n. cxxv Im- Sveriges
 "perii Magnæ Germaniæ. Ex versione Andr. Almåuna
 "Wilde, Jac. Fil. Accesserunt Acta publica de Historia.
 "novissimo Successionis Jure, & Autoris Notæ cri-
 "ticæ et politicæ; cum Appendice de Præjudi-
 "ciis circa Regalia; Holmi 1741, in 4:o pp.
 "544, 56. & 62.

Denna Öfverlättning äger; såsom Titeln ut-
 vilar, åtskillige förmoner framför Svenska Upla-
 gan. Hon recenleras i *Tidn. om the Ldrdas Arb.*
 1742. p. 161; men som Författaren genom det-
 ta Utdrag, hvilket han kallar et afstympadt
 och oriktigt Uttåg, fann sig vara förolämpad,
 ty förklarar han deröfver sit misshöje uti Fö-
 retalet til Andra Delen af Anmärkningarne;
 hwarest han jämväl försvarar sig emot de Skäl,
 hvarmed Andr. Neander, uti sin *Disput. de*
Characteris Chronologico Newtoniano, Upsl. 1743.
 in 4:o, bestridt Manheims, eller stora Germa-
 niens Tideråknings-punkt.

Senare, eller Andra Delen; som Sonen, Andr.
 Wilde, under Fadrens direction utgifvit, går
 til Swerker Kollon, och år 1155; ty så långt
 förer Författaren den gamla Fabeltidens Hi-
 storia. Fortsättningen skulle följa; och at det
 icke skede, bör räknas för en väsentelig för-
 lust. Författaren lefde likväl til den 21 April.
 1755, men hade många år förut aldeles för-
 lorat Synen.

2524. Msc. Joh. PERINGSKIÖLD,
Prosopographia Regum Sueciæ; Eller Svea och
Bibl. H. S. G. Del. 5. E Gö

B. III. Gótha Konungars Lefverne och Regering,
 C. 2. af de äldsta Monumenter och Historier ut-
 Sveriges dragne, med gamle Ritningar och Bilder
 Almännas historia. beprydd. *in fol.*

Ibland Peringskiöldske Handskrifterne uti
 Ant. Archivo.

Är et Ungdoms arbete: Portraiterne äro
 med blyertz och touche såmneligen näst copie-
 rade efter Pantaleone, Joh. Magno, Sigiller
 och dylika föga pålitelige Originaler. Under
 hvart och et stå 12 Latinska verser af - - -
 men den Svenska Lefvernes-beskrifningen är
 af Peringskiöld utdragen af Joh. Magnus, Ol.
 Petri, Joh. Messenius och dylike Auctorer.

Til et sådant Arbete öfver Sveriges Drot-
 ningar hade Peringskiöld också börjat samla;
 men kom dermed icke långt. Msc:et förva-
 ras uti Ant. Archivo.

Begge deste, jemte flere Arbeten, hade För-
 fattaren hos Kongl. Maj:st. anmält; hvarpå,
 under d. 17. Nov. 1685 resolverades: "det
 "skulle lämnas honom öppen och obehindrat
 "tilgång, så väl til alla gamla Handlingar,
 "Msc:er och Registraturer uti Cancellie-Archi-
 "vo, samt ock til alla forna Svea och Gótha
 "Konungars och Drottningars original Contro-
 "faier på hvad Ort och ställe de uti Riket fin-
 "nas kunde m. m.

2525. Msc. *Theatrum Sueo-Gothicum*,
 eller Himbla-Postens Mercurii upskallande
 och upptonande Svea och Gótha Konunga-
 bedrifter, så ock bjektemodige dater. Med
 de

B. III.
C. 2.
Sveriges
Älmändas
Historia.

deras innomrikes förde Styrelse och Regemente, sammanfattadt under Parnassi Öde: så ock derfammastådes hopaknippat i Svenska Verfer; vid hvilka många curieuse Annotationer finnas, så hvad från Syndaflo- den, som i de 4. Monarchiernes tijder, det andeliga och världzliga Ståndet uti hvarje Svea och Götha Konungs Regements-tid ifrån den första Konungen Magog alt in- til Kon. Gustaf den förste och store inclu- sive, kan vara i hela världen passerat. Med oförtruten flit utdraget af Palladis och Mulerne uhrminnes skrifter, inuti Heli- cons och Cytherons befintelige gömmor, hvilkas Auctorer i sidobrädden af paperet på hvart ark finnas anteknade. *in quarto maj.*

Af detta besynnerliga Arbete finnes et präk- tigt, af Författaren, Pehr ÖRNEKLOW, egen- händigt underskrifvet exemplar, uti Friherrl. Rålambska Bibliotheket på Högsfö.

Auctoren, hvilkens genie af Titeln noglamt kan låra kännas, dedicerar sit *Theatrum* til K. Carl d. XII. Företalet är stält til alla rättfinte Vålviljare: följer en Gratulation på Tyisk vers af en M. Joh. Steman, dat. Ahrensburg, d. 31 Aug. 1697. och derpå Örneklöws *Tal til Momum och Apulum*. Sjelfva Historien börjar med Magog; och går til K. Gustaf I död. U- ti de så kallade curieuse Annotationer införas andra märkvärdiga händelser, som sig utom Sverige tildragit. Tideräkningen har Förfat- taren så noga iakttagit, at han utstakat icke

B. III.
C. 2.
Sveriges
Allmänna
Historia.

allenast året, utan och dagen, då Syndaflo-
den tog sin början, och åter uphörde. Sid-
sta stycket af detta i vår Historia aldeles
umbärliga arbete, är en ny förskantzning emot
Critiqver, och kallas *Slut-Skrift til Momum.*

Pehr Örneklow blef 1687 Friherre, var
då Landshöfdinge öfver Scaraborgs Län, feck
1690 af nåder afsked, fastän han begått åt-
skillige felaktigheter; Bevis derpå finnas i et
K. Carl d. XI Bref til honom, tr. i *Sv. Mer-
cur.* Sept. 1763. p. 650. dock blef han strax
derefter Landshöfdinge på Ösel, af hvilket äm-
bete han äfven år 1701. gjorde sig förlustig,
medelst des otillbörliga förhållande: Afled i
Lübeck 17 - - se v. Stiernmans *Adels-Matri-
kel*, p. 123. och enkannerligen G. Gezelii *Bio-
graph. Lexicon*, D. III. p. 441. följ. Ingenthe-
ra har känt Örneklovs här beskrefne Arbete.

2526. *Heningi Pauli ZEISINGS*,
Helmstad, HEROS SUECICUS, das ist kurt-
ze Erläuterung der principalesten Denck-
würdigkeiten des Königreichs Schweden, in
seinen großmächtigsten Königen, in oct.
Helmstedt, Schnorre, 1707 pp. 168.

Är en mager uti Frågor och Svar stäld Krö-
nika öfver Sveriges Konungar, ifrån Magog
til Carl d. XII. 1707; hvartil Författaren lagt
en Latinsk skrift: *Carolus XII Mundi Miracu-
lum &c.* och en annan skrift på Tyska: "Caro-
li XII. Sionitische Stimme, wie sie obgedach-
ten Königs hohe person, länder und troupp-
pen tröstend erquicket, aus besonderer Rela-
tion

tion eines Schwed. Officirers angemerket." B. III.
 Alt detta är odugeligt; men torde i sinom tid af den olårda hopen varit väl emottaget.

C. 2.
 Sveriges
 Almäna
 Historia.

2527. *Eric BENZELII den yngres*, fordom Archie-Biskop i Upsala, Utkast til Svenska Folkets Historia, ifrån des första uprinnelse, til och med Kon. Gustaf den I tid; nu utgifvit af des Son, *Carl Jesper BENZELIUS*, Th. Doct. och Prof. i Lund. in o&. Lund, Berling, 1762. 262. sid. utom Ded. Föret. m. m.

Ingen älskare af Fäderneslandets Historia var, som icke ägde en mer eller mindre tillförlätelig Afskrift af detta Arbete: "De kringströdde Msspter, säger Utgifvaren, äro ej annat, än Annotationer, hvilka Auktorens Disciplar, under den tiden han var Bibliothecarius i Upsala, til sin rättelse antecknat; men då Autor fann det vinna bifall, var han nödsakad at förskaffa sig desle Anmärkningar, hvarvid af honom sjelf sedermera gjordes Förändringar, och de Citationer blefvo tillagde, hvilke nu i Noterne af denna Uplaga finnas anförde."

Mera noggrannhet hade Utgifvaren borde bruka, samt til jämförande förskaffa sig så många handskrifne exemplar han möjligen kunnat öfverkomma; flera och betydliga fel hafva nu insmygt sig: utom des år Boken tryckt med en vårdslöshet, som vanhedrar dem som dervid lagt handen.

2528. The History of Sweden;
 from the most early and authentic Accounts
 F 3 of

B. III. of that Kingdom, to the erecting of it in-
 C. 2. to an absolute Monarchy, and the establish-
 Sveriges ment of the Reformation. Containing
 Almänna a view of the most remarkable Turns
 Historia. of State, Commotions, Conspiracies, and
 principal Events, during that Period. By
 J. HENLEY, M. A. in oct. London, 1723.
 143. *sid. förutan Dedicat. och Företal.*

Med rätta har Författaren, til Epigraphie,
 valt Virgilii ord. Aen, 1: 36. *Summa sequar
 fastigia rerum*; ty äldsta Historien, såsom i hans
 tanka oredig och opålitelig, vidrörer han al-
 deles icke, och i allt det öfriga brukar han
 möjligaste korthet. Börjar alltså midt i tolfte
 Seculo, med Carl Swerkersson, och Erik den
 helige, och slutar med K. Gustaf Eriks sons
 död. Revolutionen i hans tid utgör öfver
 hälften af hela Boken; en usel Compilation,
 hvilken Autor likväl vågat tilegna Lord Car-
 terer.

2529. *Mnemonica Historiæ Suio-Gothicæ Epitome, dodecade quæstionum inclusa. Sumtib, Chr. Trapp excusa Aboæ, typ. Merkelianis, 1731, in oct. pp. 26.*

Är en liten Minnesbok för Schole-piltar; men
 af god hand, neml. dåvarande Domprosten,
 sedermera Bisk. i Linköp. D. *And. O. Rhy-
 zelius.*

+ 2530. Kort Inledning til den gamla
 och nya Svenska Historien, begynnarom til
 tjenst, af de trovärdigaste Scribenter, samt
 äl.

äldre och nyare Handlingar, sammandrag-
gen, och til närvarande tider fortsat, af E-
lisæo HYPHOFF. in ost. Gótheb. Lange, B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.
1744. 172. sid. utom Föret. och Reg.

Boken tryktes första gången i Stockh. och
är et artigt Compendium, at brukas vid Ung-
domens undervisning. Arbetet är delt i två
Delar, eller Böcker, hvaraf den första under
namn af *Svenska Handlingar*, i xv4. Cap. in-
nehåller en Historisk och Politisk Beskrifning
öfver Sverige. Andra Boken handlar om *Sve-
riges Konungar*, ifrån Christendomens början,
hvilken föres til år 829, under Liörn III. på
Håga, intil Kon. Friedrich, år 1743. Hedni-
ska Konungarne åtnöjer sig Författaren med,
at utur *Inglinga-Saga*, *Långfedga Tal* &c. up-
räkna. Auctorerne, som han betjent sig af, an-
föras uti Anmärkningarne.

2531. Tilökningar af *Elisæi Hyphoffs*
Svenska Historia, innehållande utförlige Un-
derrättelser, om hvad lå väl uti Antiqvi-
teterna korteligen af honom vidrört är,
som de uti Auctorens arbete förbigångne
Konungar, ifrån början til Christendomens
införande, bestående uti en Konunga-Längd,
af några och tretio Regenter. Til den stude-
rande Svenske Ungdomens tjenst utgifven af
Pet. TWET, West-Goth. in ost. Uplåla, Hö-
jer, 1755. 7 ark.

Tilökningarne sträcka' sig icke allenast til
Hedniska Konungarnes Historia, utan ock til
åtskilliga Capitel, uti hvilka handlas om våra

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia,

Antiqviteter; i synnerhet är det gamla Hedniska Afguda - Templet vidlyftigt beskrifvit, med bifogad afritning,

2532. Svea Rikes Historia, ifrån des begynnelse til våre tider. Efter Hans Kongl. Maj:ts nådiga behag, på Riksfens Höglof. Ständers åstundan, författad af OI. DALIN. I Del. som innehåller hela Hedniska Tiden. in quarto. Stockh. Salvius 1747. 666. sid. utom Dedicat, Företal. m. m. 5 ark.

Lärda Tidn. 1747. n. 19, *Bibl. Raisonné*, T. XLV. P. II, p. 349.

"II. Del. som innehåller Påfviska Tiden. *ibid. op. eund.* 1759, 922 sid, *Föret. Inneh.* m. m. oberoäkn,

Lärda Tidn. 1750. n. 26,

"III Del. I. Band, som innehåller K. Gustafs och K. Eriks tider, *ibid. op. eund.* 1760. 1761. 704. sid. utom præmissa,

Nya Svenska Mercurius. 1761. Jul. p. 23. Aug. p. 99.

"III. Del. II. Band, som innehåller K. Johans, K. Sigismunds, och K. Carl den IX. tider. *ibid. op. eund.* 1761. 1762. 652. sid. förutan Innehåll m. m.

Nya Sv. Mercurius, 1762. Febr. p. 67. Mart. p. 131. Apr. p. 195.

Långre har Författaren icke hunnit; han arbetade på Fortlärningen, när döden honom öfverraskade på Drottningholm, d. 12 Aug. 1763.

1763. Des i detta ämne efterlämnade paper, som likväl endast skola bestå af Excerpter och strödde anteckningar, blefvo strax til Kgl. Canc. Collegium inlevererade, B. III.
C. 2.
Sveriges
Allmänna
Historia.

At v. Dalin, uti sin Svea Rikes Historia, bygt Tideräkningen på Hypothelen af Vartuminskningen, är ofvanföre, L. I. C. II. n. 1156, anmärkt, hvaräst också de Skrifter som här-
öfver blifvit växlade, upräknas,

En närmare granskning af 1. Delen anstälde Histor. R. *Wilde*, uti *Förklaringarne och Påminnelserne*, som han lade til sin på Svenska öfverlatte *Allmänneliga Rätts Historias* 1. Del, nr. 1749. in 4to. Se här nedanföre L. IV. C. I. n. 6714.

Likaledes upfatte vid fören, v. Dalins Historias 1. Del R. R. Gr. Gust. *Bonde Andräkningar*, som länge lupo i Mst, men nu, tillika med v. Dalins *Påminnelser* därvid, finnas inryckte uti denne Författares *Witterhets-Arbeten*, Stockh. 1767. in 8vo, D. III. P. 459.—508.

Vid 1751 Års Riksdag, inlämnade til Secr. Urskottet, Hög. *Prästeståndet*, som redan 1747. förkastat Vartuminskningssatsen, se. n. 1159, åter en Skrift emot v. Dalins Svea Rikes Historia, med ytterligare påstående, at hon af Rikt. Ständer aldrig blifvit gillad och approberad, och at sådant icke eller kunde, eller borde ske, emedan Auctoren deruti låtit inflyta åtskilliga ogrundade och obevilliga, samt Nationen til vanheder ländande efterrättelser; hvarom han väl af flere lärde män blifvit på-

F 5

mint;

B. III. mint; men utan at han i Föreläet til II. Delen
C. 2. öfvelat, eller kunnat desla Påminnelser uptaga och
 Sveriges befvare. Denna Inlägg, på hvilken, så vida mig
 Almännas kunnigt är, intet Utslag fallit, är ännu otryckt.
 Historia.

I. och II. Del. af Dalins Arbete äro öfversatte på Tyska, af Profeslorerne i Greifswald, *J. Benzelsstjerna*, nu Kammar-Råd, och *L. C. Dahnert*, samt tryckte äfven därstädes, 1756. 1757. in 4:to; dock skal Prof. Dahnert ensam hafva författat II. Delen, se *Sv. Mercur-Aug.* 1757. p. 201. Öfversättningen berömmes, in *dem Neuesten aus der anmuth. Gelehrsamk.* Nov. 1759. Mart. 1760. dock med denna tilläggning, - - - "und was wolten wir lieber, als dals auch noch ein rechter Hoch-Deutscher Gelehrter, wegen der Deutschen Schreibart, wäre zu Rathe gezogen worden, so würden wir nicht auf allen seiten, so manch Pommerisches, oder Platt-Deutsches Schiboleth darin antreffen, welches die sonst schöne übersetzung sehr merklich verstellet."

År 1758 började Mag. P. L. Trdgård gifva ut v. Dalins Arbete i *Sammandrag*, under följande Titel: "Svea Rikes Historia, ifrån des begynnelse til våra tider, efter Hans Kgl. Maj:ts Nådiga behag, på Riks. Högl. Ständers åstundan, tilförene af *Ol. v. Dalin* författad, nu utgifven i Sammandrag. I. Del. som innehåller hela Hedniska Tiden. Stockh. Gre. fng 1758". in *öst. maj.* 216. fd. Det öfriga har icke följt.

2533. Anmärkningar vid Herr Hof-Cancellerens och Riddarens Olof von Dalins

lins Svea Rikes Historia. *in duodec.* Stock- B. III.
holm, Salvius, 1771. 216. sid. C. 2.

Sveriges
Almänna
Historia.

Lärda Tidn. 1771. n. 57. 58. *Neue Crit. Nachricht.* VIII. B. p. 12. Greifsw. 1772. in 4to.

Desla Anmärkningar tilegnas Herr Kammar-Rådet *And. Botin*. De äro delte i tvenne Afdelningar: den förra innehåller Omdöme om v. Dalins Historia i allmänhet; den senare innefattar: 1) Bevis eller Exempel af uppenbara Afvikningar ifrån Historiska Sanningen; 2) Exempel på Afvikningar ifrån Auctors Själf, eller på sådana ställen i denna Historia, som äro stridige emot hvarandra; och ändteligen 3) några Exempel på mistag i Reflexioner, Omdömen och Slutsatser.

Man medgifver gärna, at de fläste af desla Anmärkningar äga grund, ånkönt alla icke äro af lika vikt och värde; men däruti tyckes Författaren gå för långt, när han påstår, at v. Dalin: "vid författandet af sin Svea Rikes Historia, tagit sig före et ämne, som icke hedrar honom och gagnar Fäderneslandet i lika mon, som hans öfriga Politiska och Moraliska "Skrifter"; i synnerhet, som han strax härpå själf tilstår: "at denna v. Dalins Historia nu "likväl är det förnämsta Verk, som vi äge i "Svenska Historien, och hvarmed vi torde "länge få oss åtnöja."

Om Tyiska Öfversättningen af Anmärkningarne vid von Dalins S. R. Historia, som står uti J. G. Meusels *Historische Untersuchungen*,

I. B.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia,

1. B. 3. St. se *Neueste crit. Nachr.* 1780. p. 253. "Der Uebersetzer (heter det) bestimt "in dem Vorbericht den Werth der Dalinchen "Reichs-Historie, so wohl als dieser Kritiken, "und sagt zu gleicher Zeit viel wichtiges zu "Dalins Entschuldigung. — Schade, das die "Uebersetzung in der Mitte abgebrochen ist." Jämnför *Götting. Anzeig.* 1780. Zug. n. 35. P. 557.

2534. Svea Rikes Konungars Historia ok Ättartal, ifrån 2200. år före Christum, intil 1749. Efter de äldste ok bästa Handlingar i korthet författad. Jemte införde Bevis uti tvenne Bihang, Geographiska Anmärkningar ok Jämnförelse imellan alla Svea-Göthiska Konunga-Historier. Af Joh. GÖRANSSON. in o. Stockholm. Grefing, 1749.

Boken innehåller följande stycken: 1). En Dedication til Pr. Gustaf, 6. sid. 2). en *Inledning om Historiens Grundsanningar*, 24. sid. Följer 3). p. 1. — 277. *Svea Rikes Drottars ok Konungars Historia*; 4). p. 278. — 298. *en kort Tideräkning til denna Bok*; 5). *Första Bihaget*, p. 299. — 312. innehåller: *vidare Bevis til den urgamla Släktlinen, som räcker ifrån de första Svea Konungar intil H. K. H. Adolf Fridrick, med en ouplöst ok o. skiljagtig kedja*; 6). *uti andra Bihaget*, p. 313. — 391. *andragas åtskilliga bevis til denna äldsta Histories sanfärdighet*; 7). p. 392. står en Charta öfver Europa i äldsta tiderna, med

med anmärkningar, som gå til p. 405; och derifrån til p. 416. läsas 8). *de aldradästa Beskrifningar om Svearnas ok Göthernas Dygder.* B. III. C. 2. Sveriges Almänna Historia.

Följer vidare, med särskildt Titulblad: "Hens nes Kongl Höghets af Svea Rike Lovila Ulricas Langfädgar, eller Förfäder, man efter man räknad, ifrån forna Svea Konungar, uti underdånighet beskrifne af Joh. GÖRANSSON," 23. sid. P. 24. äro åtskillige *fehl rättade*. Ännu halft ark med något som *borde vara uti andra Bihänget*, och är tagit utur Canc. R. Stiernmans *ädlä Bok om Wapn ok Sköldar*, uti Msc. jemte Förteckning på hela Göranssonska *Bokens innehåll*.

Utom den redan nämnde Geogr. Chartan, har Författaren jämväl funnit angeläget vara tillägga: en Taffla öfver Postvägen emellan Stockholm och Åbo, jämte en annan föreställande gamla Båten, med hvilken Öfversten v. Lingen gick öfver Ålands-haf, med Frids-Præliminarie, d. 19 Jun. 1743. och ånroligen, på tvenne tryckta och tillammankliftrade ark, Årlands, eller Svea Rikes Konunga-Längder, at honom sjelf samlade.

Onekeliget är, at Författaren, vid sit Arbeta, nedlagt mycken möda; men deremot saknas granskning och smak. Uti *Journal des Savans* 1751. Aout p. 501. anmärkes: "que cet auteur surpassa beaucoup l'illustre Rudbeck en conjectures hardies, & qu'il s'égare en quelques endroits de l'Histoire du Roi actuellement regnant avant son avènement au Trône."

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

2535. Swea och Götha Christna Konungars Sagor, sammanfattade til underrättelse för Sveriges Almoge och menige man, som af dem kunna lära, huru deras K. Fädernesland ifrån flera hundra år tilbakars blifvit regerat, samt se, huru på Gudsfruktan, Laglydnad, Dygd och Enighet alltid följt Guds välsignelse, men deremot Synd, Lagens och Eders öfverträdelse, samt Oenighet haft til Påföljder såvåra Landsplågor, blods-utgjutelser, förödelser, m. m. in o. Upsala, 1759. 48. sid.

Börjar med Eric Segerfäll och slutar med Kon. Friedrich. Arbetet lyvarar emot det dermed pålyftade ändamål, neml. at bibringa gemene man någon idé om Fäderneslandets Historia.

2535. (a) Mfct. Sveriges Regenters Historia, illustrerad med Medailler; af Carl Reinh. BRECH.

Detta Arbete lär förvaras uti Ant. Archivo.

Det är författat ungefärligen i den smak, som Ger. van Loons *Histoire Metallique des XVII Provinces des Pais-Bas*; och innehåller, jemte korta Lefvernes-Beskrifningar, en Historisk uttydning på de Medailler och Skådepenningar, som vid åtskilliga tillfällen blifvit slagne öfver Sveriges Konungar och Drottningar, ifrån K. Gustaf d. I. til och med K. Adolph Friedrich. Medaillerna äro dels tagne utur Brenner, dels efter Originalerna afritade. De

se-

fleste Afdelningar af detta Verk har jag läst; B. III.
 äger också några i Afskrift, som af Hr Författaren blifvit mig meddelte. C. 2.
 Sveriges
 Almätna
 Historia.

2536. Utkast til Swenska Folkets Historia (I—VI. Tidehvarfvet.) in 12:o Stockh. Salvius 1757. — 1764. 736. sid. utom Ded. och Föret.

Författaren, Hr Kammarrådet And. Böttin, afhandlar Sv. Folkets Historia efter vissa Tidevarf. De tre första tryckes 1757. på 148. sid. *Lärda Tiden*. 1757. n. 43—45. *Sv. Mercur*. Jul. 1757. p. 99.—102. Det första föreställer Sveriges äldsta kändedom til Odens tid, och handlar om Sv. Folkets Uphof; det andra sträcker sig ifrån Oden til Ingiald Ilrårådas död, då Ynglinga-Ätten innehade högsta Regementet i Norden; det tredje går ifrån Ingiald Ilrådes tid til Emund Gammals död, under hvilken tid Iwar Widfamnes Ätt regerade i Sverige.

Fjerde Tidehvarfvet, som går ifrån år 1061 til 1250, under hvilken tid trenne Hus ömsom belutto den Kongl. Tronen (p. 149. — 256.) utkom 1760. *Lärda Tiden*. 1760. n. 19 — 21. *Sv. Mercur*. April 1760. p. 83. — 91.

Femte Tidehvarfvet, som sträcker sig ifrån år 1250. til 1389. då Folkunga-Ätten innehade Sv. Tronen, (p. 257. — 423) följde 1761; och 1764. *Sjette* Tidehvarfvet (p. 424, — 736.) som går ifrån 1389. til 1520. och innefattar hela Calmare-Förenings tiden.

Fort

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

Fortfättningen af denna vackra och i sin-
ning pragmatiska Inledning saknas, och åter-
stå ännu *sjunde* Tidhvarfvet, som innefattar Ko-
nungarna af Wala Åtten; der *åttonde*, Konun-
garne af Pfaltzs - Zweibrückiske Huset, och
der *nionde*, ellet *sidsta*, Sv. Folkets Historia
efter den återvundna Friheten. Vid en ny
Uplaga af de redan förut tryckta Delar kun-
de arbetet göras ännu fulkomligare, om åtskil-
liga Mistag rättades, de väsenteligaste Citation-
er tillades, Chronologien i brådden utlattes
m. m. hvilket alt icke blifvit i akt tagit, när
de fem första Tidhvarfven åren — — — — om-
trycktes.

Öfver de tre första Tidhvarfven har Er.
Ekholm utgifvit *Kritiska Anmärkningar*: de stå
uti des *Kritiska och Histor. Handlingar*, II Saml.
p. 161.—177. III. Saml. p. 274.—294. Bo-
tins *Svar* läses uti *Lärda Tiden*. 1760. n. 88.
— 90.

Tyska Öfverfättningen af Botins Arbeta be-
römmes i *Leipz. gel. Zeit.* 1768. p. 5. och
p. 205. samt i *Götting. Anzeig.* 1768. p. 266.
Hon har får följande Titul: *Andr. BOTINS*,
Kön. Schwed. Kammerraths, *Geschichte der*
Schwedischen Nation im Grundriss. Aus dem
Schwed. ins Deutsche übersetzt von *Hartw.*
Ludw. Christ. BACKMEISTER, Insp. des
Gymnasii der Kaiserl. Akademie der Wissen-
schaften in S. Petersburg, Mitgliede der Kön.
Deutsch. Gesellschaft in Gött. I. u. 2. Theil,
Riga und Leipz. Hartknoch 1767." in off.
pp. 496. 382. Vid slutet af senare delen,
p. 370. — 382. har Öfverfättaren bifogat
en

en Förteckning samt uttydning, så väl på Svenska Orden han i sin Öfversättning i bibehållit, som på några mindre vanliga Tyka Ord han brukat. Hr Botins Arbete, efter denna Öfversättning, recenserat vidlyftigen, och med många, fast än nog svaga inkast, emot vår äldsta Hittorias trovärdighet, uti *Allgemeine Deutsche Bibliothek*, B. 9:de, St. 1, p. 174 — 186.

2537. Kärnan af Swea Rikes Historia. I. Del. *In memoriam patriæ. in Oct.* Stockh. Merckell. 1759. 425 sid.

II. Del. *ibid.* Hestielberg, 1760. 543 sid.

III. Del. *ibid.*

Författaren är Mr *Eric LUNDSTRÖM*, Notar. Consist. i Strengnäs, sedermera Kyrkoherde i Stora Mälma, död 1777. Arbetet utgafs Arktals, såsom en Weckokrift, åren 1759 — 1762.

I Del. går ifrån äldsta tiderna til Erik Segerfäll; II Del. ifrån Olof Skötkonung, år 994 til Erik Låspe 1250. Af tredje Delen, som börjar med Folkungiska Husen, och skulle sträcka sig til det Walska, äro allenast 35 Ark tryckte, som stanna vid år 1410. Författaren afhandlar tillika Svea Rikes Historia, samt därtill hörande Jus publicum, i fem Hufvudpunkter, såsom: 1) Om de regerande Konunga-Husen, i den ordning, uti hvilken de, hvar efter annan, antrådt Riksstyrelsen; 2) Deras inbördes Skyldskap, i grund af hvilken de skäl å ådaga läggas, å hvilka et frött Folk, vid sina fria Konunga-val, haft sit förnämsta ögnamärke; 3) Svea Rikes Förbund med Utrikes Magter, jemte deras orsaker; 4) Revolutionerne inom Riket, så uti Regerings-Kropp.

Bibl. H. S. G. Del. 5.

B. III.
C. 2.
Sveriges
Allmänna
Historia.

pen, som Kyrko-Staten, samt, 5) Minnen af de hoga Familier, hvilka under hvarje Konungahus, så i Krigs, som Politiska ämnena, af Fäderneslandet gjort sig förtjente." Uti Tide-räkningen följer han Wilde: Anmärkningarne, som äro talrike, innehålla dels Uplysningar, dels Citationer.

2538. The History of Sweden, in
Oft. London. 1761.

Almänt bekant är, at et Sällskap af Lärde Män i England gifvit ut en stor och vidlyftig *Univerfal Historia*, delt i tvenne *Hufvud-afdelningar*, hvaraf den ena innefattar *äldre*, den andra *nyare* Historien. Uti lednare Afdelningen, eller *the Modern part*, förekommer den här nämnda Svea Rikes Historia, som intager hela den XXXIII Tomen, bestående af 445 sid.

Uppå en så kort, som med närvarande tid och sanningen mindre öfverensstämmande Geographisk och Politisk Beskrifning öfver Sverige; följer sjelfva Historien, ifrån de äldsta rider intil år 1760. Arbetet är fullt med grofva fel, oriktigheter och misstag, som til en del, i anledning af Tyska Öfverlättningen, upräknas uti *Götting. Anzeig.* 1766 p. 340 följ. och hvilkas antal, om man dem alla ville anmärka, råta och förbättra, skulle blifva oräkneligt. Det vore alltså nödigt, såger rättel. Recensenten, at denna Del af bemänte *Univerfal Historia*, som så mycket vanhedrar Engelska Författarnes eljest, i flere hänseenden, berömvärda sit, och hvilken, utan föregången granskning,
icke

icke hade bördt utgifvas på Tyska, aldeles å
 nyo utarbetades.

B. III.
 C. 2.
 Sveriges
 Almännas
 Historia.

Grunden til et sådant Arbete tyckes Prof. Schlözer i Göttingen hafva lagt, uti sin så kallade *Allgemeine Nordische Geschichte*, hvilken utgör XXXI Delen af den stora Universal-Historien, Tyska Uplagan. Denna Del, tr. i Halle 1771 in 4to, recenserar vidlyftigen uti J. G. Gatterers *Hist. Journal*, IV Th. p. 53-71. Prof. Schlözer skal likväl icke vara sinnad gå längre, eller til omarbetande åtaga sig Svea Rikes Historia i hela sin vidd, som Prof. Gebhardi i Lüneburg gjordt med Norriges och Danmarks Historia: et Verk, som på alt sätt hedrar sin Författare.

2539. *Abrégé Chronologique de l'Histoire de Suede*, par Mr LACOMBE, Avocat.

År första Stycket i II Tomen af des *Abrégé Chronologique de l'Histoire du Nord, ou des Etats de Dannemarc, de Russie, de Suede, de Pologne, de Prusse, de Courlande &c.* Amsterd. 1763 in 8:vo, 2 Voli.

Författaren har brukat samma methode, som Franska Presidenten *Henault*, uti sin *Abrégé Chronologique de l'Histoire de France*; et förträffeligt Original, men som allträt af sig flere slåte Copior, til hvilka detta Lacombes Arbete oltridigt hörer.

I och för sig sjelft år det ej annat än et Utdrag af Pufendorfs Inledning, efter senaste Franska Uplagorue, och altså, både i anteende til Tideräkning och Konungalängd, orikligt;

B. III.
C. 2.
Sveriges
Almänna
Historia.

at förtiga mångfaldiga andra dels grofva fel, dels löjliga misstag, förvånda Namn m. m. Historien förtfattades til år 1754, eller rättare 1756.

Beskrifningen öfver Lappmarkerne, som på första sidorne framlyser i en färskild Column, är afstympad och otillräcklig. Hela Förteckningen på Svenske lärde och berömda Män, (*Savans & illustres de Suede*,) består af 44 Personer, af hvilka Olaus Magnus är den förste, och Archie Biskop Eric Benzelius, död 1709, den siste. Om denne senare, säger Författaren, *qu'il a traduit la Bible en Suedois*. Ännu belysnerligare är, at finna den bekante Boktryckaren, Seb. Gryphius, Joh. Bugenhagen, Casp. och Joh. Bartholinus med i denna längd. Eljest synes klarligen, at Lacombe icke kändt flere lärde Svenske Män, än dem som Arckenholtz namngifver, *Memoires de Christine*, T. I, p. 312 följ., ånåkönt han icke funnit dem alla värdige, at i sin lista upptagas. Den enda General bland desle *illustres* är Fältherren Wrangel.

De vid slutet tillagde *Remarques particulieres* tärftva intet mindre, ånålt det föregående, anseuoliga förbättringar. Författaren kårner likvål 1720 års Regerings-Form, som år mycket för en Fransos.

2540. Kort Inledning til Svenska Historien och Stats-Kunskapen *in o&f.* Stockh. Kgl. Tr. 1768. 135 sid.

Lårda Tidn. 1769, N. 30.

Författaren såges vara Amanuensis Historiographi, Sam. Lœnbom. I Företælet gifves til-

tilkænna, at denna Inledning är Ungdomen til B. III.
 tjenst sammandragen af åtskilliga de bästa, stör- C. 2.
 re och mindre Svenska Historier, och at, som Sveriges
 ändamålet förnåmligast varit, at författa en Hand- Almäna
 bok, så hafva allenast de hufvudsakligaste om- Historia.
 ständigheter kunnat vidröras; Författaren har
 tillagt et halft ark, innehållande: Konungens
 "af Sverige Stamtafla, samt Svenska Konunga-
 "Husets skyldskap med Kongl. Gustavianiska Ät-
 ren". Et par fel i desse Taflor rättas i *Lärda*
Tidn. 1771, p. 68.

2541. Svea Rikes Historia, ifrån de
 äldsta Tider til de närvarande; *I Delen*,
 som innefattar Rikets Öden ifrån des början,
 til år 1060. in 4:to. Stockholm, Stolpe 1769,
 600 sid. utom *Dedication*, *Innehåll* och *Rät-*
*telse*rne.

Författaren är Cancellie-Rådet och Profesoren
 vid Akademien i Lund, *Sven* LAGERBRING.
 Et hedrande Omdöme har detta Verk erhållit
 at Kongl. Cancellie Collegium, uti Bref til R. R.
 och Academie Cancelleren Gr. Gust. Ad. Hjärne,
 skrifvet d. 8 Augusti 1769, och tryckt uti *Tid-*
ningar om Lärda Saker, 1769, p. 101. Mina
 oförgräpeligas Tankar har jag yttrat i Bref til För-
 fattaren af *Almänna Tidningarne*; hvarest det
 är inrykt 1770. N. 3, 5, 7; jämför *Lärda Tidn.*
 1769. N. 81, 83. Arbetet recenseras också i *Neue*
crit. Nachr. Greifswald 1770 in 4:to Vol. 6. p.
 89. Recensenten hörer til dem, som vilja ly-
 nas hafva vigtiga skäl til at förkasta grunderne,
 på hvilka vår äldsta Historia är bygd, och an-
 ser fördenskul C. R. Lagerbrings Svea Rikes Hi-

B. III. Historia, för så gammalmodig, at den borde för
C. 50 år tilbakars i dagsljuset framtråda. Billigare
Sveriges Almäna omdöme läses *Götting. Anzeig.* 1770, p. 1335.
Historia,

— II Delen, som innefattar Rikers Öden från år
1660 til 1300 *ib. op. eund.* 1773. 880 *sid.* *Dedication, Företal och Rättelserne, tillammans 4 a.*
oberäknade.

Nya Lärda Tiden. 1774, N. 12. *Götting. Anzeig.* 1775, N. 76.

— III Delen, som innefattar Rikers Öden från
1300 til 1397. *ib. op. eund.* 1776. 880 *sid.* *ut-*
om Dedication, Innehållet &c. tillammans 1 ark.
Stockholms Lärda Tiden. 1777. N. 7, 8.

2542. Anecdotes Syedoifes.

Är första Strycket af de så kallade "Anecdotes
"du Nord, comprenant la Suede, le Danne-
"mark, la Pologne, & la Russie, depuis l'O-
"rigine de ces Monarchies jusqu'à nos jours",
Paris 1770 in 8:vo, p. 1 - 216. *Gazette Liter. de*
l'Europe 1770. Avril, p. 304. Edit. d'Amsterd.
Journal Encycloped. 1770. T. III. Part. 3. p. 365.

För några år sedan voro *Abregés Chronolo-*
giques i mode, (se N. 2539); nu har man på-
funnit *Anecdotes*, Engelska, Italienska, Tyska,
Nordiska &c. hvilka likväl ingen ting innehåll-
la, som svarar emot Titeln, utan allenast så-
dant som i alla andra Compendier förekommer.
Årskillige fel i Svenska Historien anmärkas uti
Götting. Anzeig. 1771. Zugabe N. 2, men långt
flere kunde upgifvas om det lönte mödan.

Boken med Titel: "Schwedische Anecdoten,
nebst

"nebst einer Reihe der Schwedischen Könige im B. III.
 "Grundrisse" Hamb. 1773 in 8:vo, 168 sid. är ^{C.2.} Sveriges
 inter en Öfverlättning af ofvannämde *Anecdo-* Almänna
tes Suenoisæ, utan egentligen en Conjuncturs-^{Historia.} Historia.
 Skrift, beledslagd med en Konungalångd, tagen
 utur Botins Urkast, men felaktigt afskrifven.
 Se *Neue Crit. Nachr.* IX. B. Greifswald 1773,
 in 4:to, p.166.

2543. Minnes-Tafla öfver Sveriges
 Konungar, med hvad under dem måst
 märkvärdigt, särdeles i sist framledne Gu-
 stavianske Perioden, förelupit. Begynnare
 til tjenst författad. Gefle tr. hos E. P. Sund-
 quist, 1771. 1 ark i patent,

2544. Svenska Historien, til yngsta
 Begynnares tjenst sammandragen *in ocf.* St.
 Salvius 1771. 35 sid.

Lärda Tidn. N. 94.

Författaren och Förläggaren är en och sam-
 ma Person.

2545. Sammandrag af Svea Rikes Hi-
 storia, ifrån de äldste til de nyaste Tider.
 Til Ungdomens tjenst upfatt af *Sven LA-*
GERBRING, Canc. Råd och Hist. Prof. i Lund,
 samt Ledamot af Kgl. Vitterhets Academien.
in ocf. Stockholm, Lange 1775. 247 *sidor*,
utom præmissa. 1 ark.

Med detta Sammandrag tyckes Almånheten
 vara mindre nögd, än med Författarens större
 G 4 Verk,

B III.
C. 2.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Verk. I min tanka svarar det icke fullkom-
ligen emot det dermed påsyftade ändamål, nem-
ligen Ungdomens tjänst.

Tyska Öfversättningen, som Prof. Möller i
Greiffswald gifvit ut, har fått följande titel :
"Abriss der Schwed. Reichs-Historie, von den
"aeltesten bis auf die neuesten Zeiten, entwor-
fen von *Sven LAGERBERG*" &c. Greiffswald
1776, in 8:vo, 1 alph. 6 ark. Om de Tillägg-
ningar och Ändringar, som Öfversättaren varit
nödlakad göra, läs *Neueste Crit. Nachrichten*,
1776. N. 12.

— *Det Jamma*. — Andra Uplagan. i stor 8:vo. St.
1778-1780. vid päs 960 sidor.

Götting. Anzeig. 1779, N. 14. 1780, N. 89.
A. F. Büchling, *Wöchentl. Nachr.* 1780, p. 250.

Denna Uplaga öfverträffar vida den af år 1775.
Hon är icke allenast aldeles å nya omarbetad,
utan ock ansefligen tilökt och förbättrad; en
ny Del, som innefattar *Rikets Stats-Kunskap*,
har tilkommit, bestående af 122 sidor, likale-
des 33 *Genealogiska Tabeller öfver Svenska Ko-
nunga-Husen*. Tryck och Papper swara emot
Arbetets värde.

2546. Svea Rikes Konunga-Historia.

Et stycke deraf införes årligen uti den så kal-
lade *Historiska Almanach*, som Kongl. Vet. Ac.
låter trycka i Stockholm in 12:mo. Början
gjordes 1761 med en *Konunga-Längd*, ifrån O-
den til Inge den äldre. Fortsättningen följde,
til des, år 1764 Titeln *Konunga-Längd* förbyttes i
den af *Svea Rikes Konunga-Historia*.

Cap.

Cap. III.

*Sveriges Konungars Historia i syn-
nerhet.*B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Sect. I.

Ättefädernes och Öfverdrottarnes Histo-
ria af Jotuna Slåkten, före Christi
Födelse.2547. Sagobrott om Norriges Upfin-
delse.Se Er. Jul. Björners Nord. Kämpadater. Stock-
holm 1737, in fol. n. 1.

Detta Sagobrott består af tvenne Skrifter, den förra på Göthiska, är tagen af en gammal handskrifven Bok i Kongl. Ant. Archiv *Flat-eyarbok* kallad, den man jämfört med en lika lydande, utgifven af M. Theod. Thorlacii, och tryckt i Skalholt, på Island, år 1689. Den senare har man tagit af Torfæi Norska Historia, och densamma på Svenska öfversatt. Hårtill har Björner lagt hvad i berörde Archivi Bok på Göthiska finnes om Nors afkommander, i lika måtto det Torfæus, i bemålte sin Bok, har om Goors och Goas Ätt; han har vid altsammans behållit Torfæi Latinska Version, hvilket dock, efter Handskrifterne, blifvit ändrat och förbättrat. Läs Björners Påminnelse til Läsaren, vid slutet af detta Sagobrott, p. 15, men läs också Suhms Påminnelser om den så kallade *Flateyarbok*, uti des *Crit. Hift. af Danm.* B. H. p. 564. följ.

B. III.
C. 9.
Sveriges
Allmänna
Historia.

Jämför Wilde, *Anmärkn. öfver Pufendorf*, P-47, hwarest säges, at den esterrättelle vi om våra tre Nordiska Rikens första uphof, ibland andra inhemiska, finne, bör alla utländska föredragas; och at hon, efter alt anseende, är en gammal muntelig Tradition ifrån mörka tiden, hvilken, ånkönt hon under Fabel tiden blifvit upreknad, dock likväl behållit sin gamla enfaldighet såmmeligen ren och oförfälskad, men är af nyare Scribenter, antingen ej som sig bör de anmärkt, eller aldeles utaf afund förkastad. "Man har svårt för at upvisa en gammal Historia, som är mindre upblandad med skräck-sagor, än denna, (*Fundin Noregur*). Hon innehåller nästan intet annat, än en blott Genetologisk Förteckning på de gamla Nordiska Släkter; och som lederne slutas med sådana personer, hvilka lefvat uti det 9 och 10 århundrade, kan man däraf något när gissa, när Auctoren lefvat &c. S. Bring, *Svea Rikes Historia*, I Del. p. 8.

En helt annan tanka hyler Canc. R. Ihre, i sit *Bref till Canc. R. Lagerbring*, rörande then i *Antiqua Edda*, Stockholm 1772, in 8:vo, p. 20 seq. "Jag vil vedbedja mig vår tids lärde Antiquariers besözna utlägt," säger han, "om jag vil thesa till le röjer min öfvertygelse, at hvad i *Antiqua Noregur* berättas om thenna Isalands och Ouealands Konungen (*Forriotr*), intet annat är, än en Fabel, eller Mythologisk dikt. Lik med the flera andra, som i *Edda* finnas, vil i hvilken man ej bör söka något "historiskt". Skälet härmed Författaren styrker sin mening, kunna läsas hos honom; och de

de förtjena at noga öfvervågas. Til tydligare bevis, bifogar han vid slutet Fornjotrs Åttartal, sådant som man det i Sagan finner, men med försvenskade namn.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Suhm anmärker, *Crit. Hist. af Danm.* B. II. p. 822. at redan *Venusinus* varit, hvad *Fundin Norregs* vidkommer, af samma tanka, som Canc. R. Ihre; hvilket han beviser med et ställe utur des mycket sällynra Bok: *de Fabula, quæ pro Historia quam Jæpissime venditatur*, Hafn, 1605, in 4:to.

SEKT. II.

Öfverdrottarnes och Konungarnes Historia af Inglingiska Ätten, ifrån Odin, til Ingel Illrada, år 650 efter Christi Födelse.

2548. Ulyses & Otinus unus & idem, Sive Disquisitio Historica & Geographica, qua ex collatis inter se Odyssea Homeri & Edda Island. Homerizante, Otini Fraudes deteguntur, ac detracta larva, in lucem protrahitur Ulyses, Authore Jona Ramo. in oct. Hafniæ, lit. J. J. Bornheinrich, 1702, p. 180, sine Ded. Præf. rel.

Nova Liter. Mar. Balt. 1703. p. 20.

Denna Uplaga är full med tryckfel, hvarpå Författaren lämnat en förteckning, bestående af 4 sidor. Boken trycktes om år 1716, under följande Titel: "Tractat. Historico Geogr. quo Ulysem & Otinum unum eundemque esse o-

sten-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

"stenditur, & ex collatis inter se Odyssea Homeris & Edda Island. Homerizante, Outini fraudes deteguntur, ac, detracta larva, in lucem protrahitur Ulysseus. Editi novi, pluribus additamentis, uti & Tabella Geogr. aucta & emendata, Authore Jona Ramo. in off. Hafn. Rothe. 1716", pp. 171. utom Dedic. och Förrerel".

Denna Uplaga är icke allenast något correctare tryckt, utan ock lå på flere ställen tilökt, i synnerhet har Författaren arbetat om rionde Capitlet, *de Ogygia*, som, efter hans mening, skal vara Helgeland, samt tillagt en Geogr. Charta.

"Jonas Ram, Dansk Prästman, har uti denna Tractat vinlagt sig, at, med icke mindre lärdom än snille, bevise, det Ulysles och Odin varit en och samma person. Men som ej kan nekas, at ryckret om Trojaniska kriget, som längesedan hördes nästan öfver hela Europa, ock kunnat blifva vid Odins tid af honom i Sverige infördt, då tynts hafva nog tiltagit; jämväl ovederlågeligt är, at Odins Slägt kommit ifrån Troja, emedan han sjelf fört sin Ätt til Troja och Priamus, (såsom i några af våra inhemiska Berättelser läses: så är dock deras mening långt sannolikare, hvilka säga, at Odin, af fruktan för de Romare begifvit sig til Norden.

"Den här nämde Danske Prästmannen har ganska grundeligen bevist, at Odins Namn ej heller Grekerne varit obekant, utan af Ulysse brukat långt före vår Odins tid; hvarföre ock Skalden Homers Dikten om des Reför namngifvit *Odyssea* - - - men at sjeltva uprinnelsen deraf är Grekisk, och at vår Nordiske Oden varit

"varit en Grekisk Ulystes, däruri går hans
 "giftning för vida. Deremot beviser senare ti-
 "ders Grekiska och Romerska Skribenters tyf-
 "het om vår Odens tåg til desse Nordiska län-
 "der, at det måtte skedd en rund tid förr än
 "de Romare kommit til Mæotiska Tråsker, och
 "deromkring liggande Länder, samt för Pom-
 "peji Magni tid, hvilken de så noga beskrif-
 "vit, at icke troligt år, det sådan märkelig sak
 "kunnat blifva förtigad, om de deraf verat;
 "men deremot ganska troligt, at de deraf måst
 "veta, om Oden af dem blifvit utdrifven".
 Wilde, Almänna Rätts Hist. Cap. II. §. 29. och
 §. 32. p. 294. not.

B. III.
 C. 3.
 Sveriger
 Almänna
 Historia.

På annat ställe, *Præparat. hodeget*, §. 87. li-
 vilar samma Auctor, at Odin, såsom en stor
 Statsman, af de Romerska maximer och bedrif-
 ter förut ledt, hvad Alaland hade at för-
 vända; at han gjort sig förslag på större kraf-
 ter ifrån Norra och Västtra Scythien, och der-
 före begifvit sig dit in, lämnandes sina Öster-
 länder under sina Bröders vård; at det lyc-
 kats efter önskan; at han bragt Góther och
 Cimbrer, och nästan alla Germaner up emot de
 Romare, stiftat stora Germaniens Kejsaredöme
 och blifvit des Öfverherre m. m. Jämför *Sigfr.
 Porthans Disfert. Histor. de Germania Magna.*
 Aboæ 1764, in 4:to.

Om Alahem, hvarest Odin skal hafva varit
 Regent, innan han företog sin Nordiska
 färd, och detta Landers belägenhet, hysa Håf-
 dateknare skiljakrige meningar. Läs Sparfven-
 felts Bref til C. Lundius, vid slutet af denna
 senares Anmärkningar vid W. G. Lagen, p. 146.
 Ol.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Ol. Celsii Afhandling, i *Aff. Liter. & Scient. Suec.* 1736. p. 193. Wilde i *Förberedelsen* p. 232. seq. v. Dalin, *S. R. Hist.* I Del. p. 20. Anmärkn. (p), och p. 101. Anmärkn. (d). Bring, *S. R. Hist.* I Del. p. 53. seq. Ihre, *Glossar. S. G. T. L.* col. 112 - 115.

Hos de Nordiske Scribenter är ej eller ännu afgjort, icke allenast på hvad tid Odin begifvit sig hit til Norden, utan också hvilken väg han tagit. At lämna de äldre, och tillika Meslenius, Arngrim Jonæ, Sheringham, Torfæus och flere, hvilka likväl allesamman för-tjena at med hvarannan jämföras, så har Wilde, uti sina ofvannämde Skrifter, framställt många och viktiga skäl, som föranlåta honom föra Odins ankomst til vid p. 120 eller 115 år före Christi Födelse, samt tillika utaf Sturlesons *Edda*, och i synnerhet des *Heims Kringla*, sökt bevila, at Odin, öfver Neder-Sachsen och Jutland, kommit til Odensö, och sådan i Sverige, ehuru Sjernhjem och flere med honom, hafva bestridt denna mening emot Cluverius och andra, som velat göra våra Göther til Tyfkar. Dalin åter, jämförandes på sit sätt våra inhemska efterrättelser med Anglo-Saxiske Konungarnes Årtartal från Odin, har utvaldt hvad som honom syns möjligast och sannolikast, och fördenskul fört Odin, ungefär 125 år efter Christi födelse, sjöledes til Finland utöfver Ryssland, och sedan öfver Sverige och Danmark til Tykland, se des *Svea Rikes Historia*, Cap. 4. Hvad som Wilde mot denna mening anfördt, kan läsas uti hans *Älmänna Rätts Hist.* Loc. cit. och Anmärkn. til 2 Cap. §. 11. p. 118.

At

At Odin icke flyttat hit, förr än vid Kejsar B. III.
Constantini Magni tid, har en Mag:r vid namn C.3.
Hedström loft bevilat, uti en Afhandling, som *Sveriges*
finnes tryckt *Göteb. Magazinet* 1760, 1761. Mag. *Almänna*
Neander, *Charakt. Chronolog. Newton.* gör Odin *Historia.*
ännu yngre, sättandes des ankomst på år 467
efter Christi födelse, en mening, hvilken den
yngre Wilde vederlagt: såsom ofvanföre n. 2523
anmärkt år.

Ifrån desse afviker L. A. Gebhardi, *Fortset-*
zung der Algem. Welt-Historie xxxii. Th. Hal-
le 1768. 4:to. förändes Odins tåg til inemot
sluter af tredje Seculum: se Föret. p. 33 och an-
märkn. (t) p. 318. hvilket han lofvar uti en sär-
skild Afhandling vidlyftigare at utföra och be-
visa.

Detta har han ock gjort uti Företalet til 1
Del. af sit *Utdrag* af Norriska och Danska Hi-
storien, på Tyska, som utkom i Halle, 1774
in 8:vo. undersökandes först: 1) Om en sådan
Man, som Odin, varit til? 2) Huruvida Stur-
leslons Berättelser om honom kunna antas för
trovärdige? och 3) i hvilken tid han lefvat?
Första och andra frågan besvaras med ja, och
skäl dertil anföras; äfvenväl til den mening,
som Författaren antagit, at Odins Tåg til vår
Nord bör föras til senare hälften af tredje Secu-
lum. *Jämtör Götting. Anzeig.* 1775. N. 30.

Marpurg. Professorens *Curtii* Afhandling: *de*
Tempore, quo Othinus septentrionales regiones a-
diit, har jag icke ledt; den omtalas, *Neue Crit.*
Nachr. Greitsw. 1773 in 4:to, ix. B. vi. St. p. 48,
med några ord: "Herr Curtius zeigt erstlich,
dass die Gothen und Geten ein Volck gewesen,
und

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

"und setzt dann die Wanderung aus ihren alten
"Sitzen am Borysthenes in Sarmatien u. s. w. in
"das zweite Jahrhundert nach Chr. G. - welches
"er mit verschiedenen gelehrten Gründen zu er-
"weisen sucht". Eljest har jag funnit, uti Fri-
herrrl. Rålambska Biblioth., en liten Handskrift,
på Svenska, med följande Latiniska Titel: *Ge-
orgii STIERNHJELMII Disertatio de Othino*;
hvaruti Autorn påstår, at Odia och hans Säll-
skap, som i Kejsar Claudii tid såges hafva be-
gifvit sig hit, sökandes nya land och säten, ic-
ke varit Asianer, ifrån Tanais, utan Europæi-
ska Scyther, komne ifrån Donau - Strömmen,
det är Geter, Dacer och sårdeles Suever, Wa-
nahems Inbyggare, hvilka alla varit af en här-
komst och förvantkap med *Sueonibus, Suevis*,
och *Suethis*, som på den tiden hafva bodt i
Svea, eller Sveva Rike, *in Scandinavia*; at de
blifvit kallade Asianer, säger han, är en villaaf-
thy utsprungen, at den urgamla Oden hafver
 varit för en Gud dyrkad *in Asia minori, Phry-
giæ &c.* Denna Afhandling är f sedermera trykt
på Latin, som synes vara Originaler, och står
under Titel: *Ge. Stiernhielmii Disert. de Othi-
no, cum Ejusd. Obl. de etymo vocum "Fader,
"Moder, Broder, Amma, Barn, Dotter, Son"
nri (Chr. v. Nettelbla) Greinir &c. oder Nachle-
se von alten und neuen, fremden und eigenen An-
merkungen*, 1 St. Stockh. (Frl.) 1763, in 4:to,
P. 203 - 219.

År 1763 hölts i Altona, under Prof. Paul
Chr. Henrici inleende en Disputation *de Legi-
bus Danorum Antiquissimis*, hvaruti äfvenvål
påstås: *Odinum non fuisse Asiaticum*. Autorens
me-

mening skal gå dârhån: "dafs die den Nordi-
 "schen Völkern von alten Zeiten her anlangen-
 "de Neigung zum ausländischen fast alle Ge-
 "schichtschreiber verleitet habe den Stifter der
 "Nordischen Reiche aus Asien herzuholen; a-
 "ber dafs Odin vielmehr ein eingeborner Nordi-
 "scher Regent gewesen, und der beynahme A-
 "steticus, von As, welches Eins, oder die höch-
 "ste Gottheit, bedeutet, hergeleitet werden
 "müßte." Se *Alton. Gel. Mercur.* 1763, n. 15,
 och v. *Seleshow Jurist. Biblioth.* Vol. 1. p.
 464 1q.

B. III.
 C. 3.
 Sveriges
 Almanna
 Historia.

At flere än en Odin varit til, men at ingen-
 dera af dem latt sig neder i Norrige, bevites,
 och det senare enkanherligen, som det heter,
 emot Svenska Scribenterne, uti en Skrift med
 Titel: *Tractatus de Originè Gentium Boreali-*
um, Norrwegorum imprimis, quo plures qui-
dem extitisse olim Othinos, sed eorum nemi-
nem in Norvegia unquam sedem fixisse, argu-
mentis ex Historia Patriæ antiquissima desum-
ptis, evincere conatus sum. S. B. Hafniæ, ty-
 "pis Aug. Frid. Steinii". in 4to pp. 26. För-
 fattaren kan jag icke namngifva, ej eller är
 årtälet utfatt när denna Skrift i dagsljuset fram-
 trädt; ryckes likväl vara tryckt 1776 eller 1777.

2549. Dissert. Grad. de Odino, Magia
 liberato. Pr. Sv. Bring, Resp. *Joh. Rosén.*
 in quarta. Lond. Goth. Berling, 1748; pp. 19.

Om Odins Konstler, Underverk och Stats-
 grép, läs Wilde, *Alm. Råts Hist.* 1 Del. C. 2
 §. 30. p. 270. *Ann. öfver Pufend.* 1 Del. §. 85;

Bibl. H. S. G. Del. 5.

H

2

B. III. 2 Del. Cap. 3. § 6, och P. F. von Suhm, om O-
C. 3. din, på flere ställen.
Sv. rices
Almänna
Historia.

2550. Nummus aureus antiquus atque
perrarus, Othium, ceu probabile est, e-
jusque Sacrorum ac Mysteriorum signa & in-
dicia exhibens, e museo Nic. Kederi, cum
hujusce Commentatione editus, in quarto,
Lipsiæ ap. L. F. Gleditschii Fil. 1722. pl. 11.

Acta Erûditor. Lips. 1722. p. 373.

Redan i Dec. månad år 1700 hade Keder lä-
tit inrycka något om denna Guldpenning uti
Nova liter. Mar. Balth. hvarest den också fin-
nes afritad. Hvad O. Sperlingius deremot ha-
de at påminna, kan läsas i hans Latinska Bref,
tr. uti C. D. Rhode *Cimbrische-Holstein. An-
tiquit. Remarques*, Hamb. 1720. in 4°, p. 406
och p. 408.

Om samma Penning talar också den lärde
Th. Sigfr. Bayer, hållandes före den icke va-
ra Götthisk, utan från Macedonien, eller Thra-
cien: se des afhandling, *Vetus Inscriptio Prus-
sica*, uti *Commentar. Acad. Petropolit.* Vol. 11,
p. 476. omtr. uti des *Opuscula*, p. 373. 374.

"Denna Odins Gullpenning blef vid slutet
af 1600 talet hitrad vid Sigruna. Ingen Skrift
är därpå at läsa; men en höp figurer, som
kunna uttydas på Odin, och hans dyrkan.
"Hvarlöre icke eller Keder under den mång-
faldiga Lårdom, hvarmed hans förklaring är
upfyllt, vill fälla någon dom; och påtvinga
Läslaren, at tro Penningen vara Odins, utan
läger allenast, at det är liknelse dertil. Dock
"haf-

"hafver icke liknelsen varit så aldeles klar för B. III.
 "Je frammande, hvilka anset penningen så C. 3.
 "som kommen ifrån Bosphoro, och icke angå Sveriges
 "ende Odin. Eller om änteligen så vara skal, Almäuna
 "at denna Gudens Mysterier, och inga andra, Historia.
 "däruppå äro afbildade, at han dock icke blif-
 "vit slagen i et Nordiskt Myntus, utan hos
 "Götherne, som voro omkring Mæotiska Haf-
 "ver. Intet under vore, om deras Myntmålare
 "hade lämpat sin smak efter det Landers hvar-
 "uti de sig uppehöll, ty de andras Mynt som
 "voro i Italien visa på samma sätt mycken ge-
 "menskap med de Romerska &c. C. R. Bérchs
 "Tal om Sv. Mynt. Ålder. p. 22. Jämför P. F.
 "Suhm om Odin, p. 126. Penningen förvaras u-
 "ti Ant. Archiv.

2551. Hjalmters och Olvers Saga,
 handlande om trenne Konungar i Manna-
 hem, eller Sverige, Inge, Hjalmters och
 Inge, samt Olver Jarl, och om deras Ut-
 resor til Grekland och Arabien; vid pass
 i the första hundra åren efter Chr. Fö-
 delse. Af gamla Nordiska Språket å nyo
 på Svenska uttolkad af Joh. Fr. PERENG-
 SKILD. in quarto. Stockh. Horn, 1720.
 79 sid, utom Föret. 10 sid.

Noten är trykt i trenne Columner, så at
 Svenska Uttolkningen svarar emot Göthiskan,
 der är Isländskan.

"Præter Codicem, quo usus est Editor, ni-
 "lidum prorsus exemplar Msc. extat in B.blioth.
 "publica Upsalensi. Nec omittendum arbitra-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia,

Vid en del exemplar finnes också en Charta öfver Målaren, förfärdigad af Ol. Rudbeck; hon hörer til sidorne 62. 76. 79. 83, men kan ganska väl umbåras.

At en vidlyftigare och bättre Handskrift af Hervarar Saga, än den som Verelius nyttjat, förvaras uti Antiquit. Archivum, intygar Peringskiöld, *Annot. ad Vitam Theodorici R. O.* p. 352. och efter honom Bioerner i Företalet til Nord. Kämpadaf. p. 32. Uti Förtekn. På Asl. Chr. von Nettelblas Bokförråd, förekommer, P. II. p. 2. n. 11. Hervarar Saga, med Peringskiölds handskr. Anmärkningar.

Hervara, Angantýrs dotter, hålles för hafva lefvat i III Seculo, Verelius är af den mening, at Sagan långt före Christend. blifvit författad. Se Anmärkn. til 19 Cap. p. 178. 179. Af annan tanka är Thorm. Torfæus, *Ser. Regg. Dan.* L. I. C. 5, p. 38. Sannolikt är, at tider och omständigheter ofomoftast äro vordne sammanblandade.

Verelii Noter förtjåna at läsas; de virna om denna Mannens ogemena lärdom och stora insikt uti våra äldsta Handlingar, Om Stridigheten i hvilken han råkade med Joh. Schefferus, och til hvilken denna Skrift med den näst påföljande höra, är här ofvanföre handlat *Lib. I. Cap. 1. Sect. VI.*

2556. *OL. VERELII Auctarium Notarum in Hervarar Saga, Clariss. Viro, D. Ol. Rudbeckio, Medic. Professore, inscriptum, Anno 1674, in fol. pp. 35.*

Ol.

Ol. VERELI *Disputationes de Fanin*, som B. III.
ockfå är Prof. Rudbeck tillskrifven; intager de C. 3.
rio sista sidorna; Sveriges
Almänna
Historia.

2557. *Sagan af Sturlauge hinum Starf-
sama*. Eller Sturlög then Arbetsames Hi-
storia, fordöm på gammal Göthiska skrif-
ven och nu på Svenska utholkad af Gud-
mund OLOFSSON, Reg. Transl. Liguræ. ant.
in quarto, Upsala, 1694. 76. sid. utom
Föret. och Errata $\frac{1}{2}$ ark.

Hamb. Beytr. 1743. p. 411.

Göthiskan står brödevid Svenskan; inga No-
ter finnas dervid, utan allenast et kort Företal
om Sagans ålder, samt des Uphofsman *Kolben
Frøde* eller den Lärde, hvilken lefde vid påls
A. c. 1300.

Boken, tryckt på Ol. Rudbeks bekostnad, är
sällsynt; sistän hon, i et och samma år, blifvit
tvänne gånger uplagd. Årskifnaden är likväl
föga känbar. Sidorna, af lika antal, begynnas
med samma ord; men raderne träffa icke altid
ihop. En del af tryckfelen, som upräknas vid
slutet af andra Uplagan, trycke på fjerde bättre
papper och med liter finare stylar, finnas väl
icke i den förra, dock andre i stället. Företa-
let i första Uplagan börjas in *der/o* af Titel-
bladet, och continuerar p. 3. 4. hvaremot i
andra Uplagan Företalet börjas p. 3. och än-
das p. 4. alltså med något mindre Bokstäfver.

Om Gudm. Olaf, läs N. Hufvedfors Dal,
de *Ulfstättar*, in *sem antiquar. Sac. merit*, pl.
o. 2. 1q. bakom det *aptem Biograph. Sackb.*
205324. in 4a H 4 2558.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia,

2558. Msc. *Sagan af Gaungu Hrolfe*:
Gänge Hrolfs, Sturlógers Sons Saga, af den
gamla Góthiskan öfverlat af Joh. PERING-
SKIÖLD, in fol.

Förvaras uti Friherri, Rålambska Bibliothe-
quet på Högskj. Et Exemplar, på Isländska och
Svenska, finnes uti Antiqu. Archivo,

"Historia Gongii Rolfi, Staurlaugeri laboriosi,
"Regis Ringarikie in Norvegia filii, incipit a
"commemoratione Regis cujusdam in Gard-
"rike, nomine Hreggvitus, cujus filiam Inge-
"gerdem matrimonio sibi junctam habuit Rolfus.
"Enarrantur autem omnia incluti hujus herois
"illustissima gesta per Gestriciam, Jorunheimi-
"um, Gardariciam, cujus Rex deinde factus est,
"atque Angliam &c. nec non cæterorumque Prin-
"cipum atque pugilum, utpote Regis Gestricie
"Erici, Regis Angliæ Haraldæ &c. item Vilhjal-
"mi, cogn. Svikate, moduli pygmæi, Thorgri-
"mi Jarli Daniæ, aliorumque quorum passim
"memorat Historia". J. Peringskiöld, *Catal. Codd.*
Msc. Scandic. ap. Hickesium, Theſ. Lingvar, Sept.
P. 3. p. 319.

Tider, Länder och Personer tyckas här va-
ra borthlandade, eller med hvarandra förbytte.

2559. Rim om Carl och Grijm, Svea
Konungarna, samit om Hjalmar Kong Ha-
reks-son på Biarmland.

E. J. Bioetners *Nord. Kämpadater*, N. 2.

Utgifvaren har berjent sig af en senare Ant.
Archivi Afskrift. Sagan menar han kunna hän-
föras til *Althi*s och *Eriks* tider, som lefvat i 3.
eller i början af 4. Sec.

2560.

2560. *Saugu Asmundar, er kalladur* B. III.
er Kappabani. Eller Asmunds Kappabanes C. 3.
 Saga, hoc est: Narratio Historica Rerum præ- ^{Sveriges}
 clare gestarum ab Asmundo, cui strenua ^{Almänna}
 dextra cognomen, pugilum interfectoris, ^{Historia,}
 peperit; exhibens insuper acta regum, uti
 sunt: Budlii Svionæ, Alfsiqve Daniæ, nec
 non Hildibrandorum Hunalandiæ olim Du-
 cum ac Heroum, martia facinora comme-
 morans. Hanc e Cod. Msc. membr. ling-
 væ præscæ Scandicæ descriptam, cum ge-
 mina Versione edidit Joh. Fr. PERING-
 SKIÖLD, in fol. Stockh. Horrñ 1722. pp. 42. +

Asia Liter. Suec. 1723, p. 415.

Bredevid Góthiskan står Svenska Ötverfåt-
 ningen, Latinen nederst.

Utgifvaren menar, at Budlius lefvat i 4 Se-
 culo: en blott gissning. Anmärkningarne angä-
 ende de gamlas Gullringar, och Supplementet til
 Joh. Peringskiöld's Förteckning på de i Antiqv. Ar-
 chivo befintlige Sagar, gifva Arbetet värde.

Joh. Fr. Peringskiöld, Secreterare och Anti-
 qvarius efter Fadren, dödde i Stockholm d. 2
 Mart. 1725.

2561. Fortissimorum Pugilum Egilli
 & Asmundi Historiam, antiqvo Gothico
 sermone exarata, transl. notis et indice vo-
 cum illustravit *Petr. Salanus*,

Föftrödernas Eagles och Asmunds Saga, af
 gamla Góthiskan uttolkad, och med nödige
 Anmärkningar förklarad af *Pet. Salan*, in 4to.
 Uptala 1693. H 5 La.

B. III. .
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Latinska Tireln är stucken i koppar, öfverst på en taffla, hvarest föreställes en Jagt, samt två med hvarannan stridande Kämpar &c. Boken, trykt på Ol. Rudbecks bekostnad, är ganska rar.

Bredevid Göthiskan står Svenskan, och Latinska Versionen nederst. Texten går til p. 78. Utgifwarens Anmärkningar på Latin til p. 162. Anteckningen på de ofgamle Orden består af 12 sid. Dedicationerne och Föret intaga 6 blad.

Et fullkomligare Mst af denna Saga citerar Torfæus, *Hist. rer. Norveg.* T. 1. p. 307.

Jämför E. J. Bioerneri *Schediasma de Varegis*, Stockh. 1743. in 4:to p. 62, not. (1).

2562. Saga af Illuga Grydar Fostre. Eller Illuge Grydar Fostres Historia. Fordom på gammal Göthiska skrifven, och nu på Svenska uttålkad af Gudm. OLOFSSON, in quarto. Upsala 1695. 19 sid.

Denna Saga trykt på Ol. Rudbecks bekostnad, är lika så sällsynt som den näst förutgående, men tillika intet mindre felaktig. En fullkomligare Handskrift förvaras uti Antiqv. Archiv; se E. J. Bioerneri *Sched. de Varegis*, p. 69; not.

2563. Historia Hialmarí, Regis Biarm-landiæ & Thulemarkiæ, ex fragmento Runici Msti literis recentioribus descripta, cum gemina Versione Joh. PERINGSKIÖLD. in fol. pl. 11.

+ Lucas Halpap öfverkom först Hufvudskriften af en Bonde, och ut af densamma i Upsala, år 1690 under Prof. Joh. Bilbergs inleende, såsom en Academisk Disputation; och med Titel: "Fragmentum Msti Runici, cum interpretatione vernacula", in 8:to, 3 Ark. Emot Ru-

Runeskriften på ena sidan, svarar Svenska uttolkningsen; Uplagan är ganska fålltynt.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Peringskiöld's är allmän, men förringar eljest på allt sått företräde, Uppå Runeskriften, skuren i tråd, aldeles lika Mscptet, följer samma Skrift med nu bruklige Bokstäfver: gent emot stå Sv. och Lat, Versionerne, bredvid hvarandra i hvar sin särskilde column.

Hjalmar's Saga, efter Peringskiöld's Uplaga, dock utan Svenska Uttolkningsen, har Georg. Hicelius å nyo låtit trycka uti sin *Disfert. Epistolar. de antiquæ Literaturæ Septentrionalis utilitate &c.* som står i 2 Del. af hans *Theaur. Lingu. Vett. Septentr.* Oxon. 1703, inföl. "Vereor ne Historia Hjalmaris a Bureo sit supposita. Ipsum *Herseri* nomen in fronte rem facit suspectam", säger Eric Benzelius, *Utkast til Sv. Folkets Hist.* p. 63, not (i). Och uti den, under Canc. R. Ihres inleende af Er. Götlin utgifne *Disp. de Runarum i Suecia octavo*, P. 2. p. 23, heter det om detta Fragment: "produnt sane in hoc scripto singulæ lineæ literariam impostoris fraudem, utpote quæ imperite antiqui sermonis genium mentiantur, id quod non potest non animadvertere, qui in literatura Scandiæ antiquiori penitus hospes non est. Consulius fuisset, nunquam in lucem proferre abortivum hunc audacis ingenii fœtum, quem jam dudum propolarum tabernis aut tineis blattisvæ libenter concessere æqui rei æstimatores, præjudicatis non abrepti opinionibus". På et annat ställe, p. 14, nämner Författaren Hjalmar's Saga, såsom varandes i högsta måtto ovärdig at hafva fått et ställe i et så präktigt Verk, som Hicelius *Theaurus*: utförligast handlar härom Norden i 2. St. af si-

na

B. III. na *Monumenta S. G. vetustioris ævi falso merito-*
 C. 3. que *suspecta*. Se n. 2453.

Sveriges
 Almänna
 Historia.

2564. Thorstens Wiikings-Sons Saga,
 på gammal Göthiska, af et åldrigt Manu-
 scripto afskrefven och uthsatt på vårt nu
 vanlige Språk, sampt med några nödige
 Anteckningar förbättrad af Regni Sveconiæ
 Antiquario Jac. J. Reenhielm, in oct. Upsal.
 Curio, 1680.

Uppå en kort Dedication til Kon. Carl XI,
 och et äfven så kort Företal, hvaruti berättas,
 at Pr. Ol. Rudbeck med sin omkostnad låtit tryc-
 ka denna Bok, följer sjelfva Sagan, med Ut-
 tolkningen, tryckt i tvenne Columner, 140 sid.
 En Förteckning på de gamla Orden af Thor-
 stens Saga intrager 18, och åtskillige lärde
 Måns Gratulationer til Reenhielm, 2 sid. Ut-
 gifwarens Noter på Latin bestå af 120 paginer.
 Slutet gör en lista på Auctorer, som i Anmärk-
 ningarne blifvit nyutjade.

Om Jac. Istmén Reenhielm, hvilken ifrån
 Lieutenant blef *Antiquarius Regni*, död 1691,
 läs von Stiernmans *Adels-Matrikel*, 1 Del, p. 667.

— Densamma (på Göthiska och Latin) *in folio*,
 1697, 96 sid. Denna Uplaga har Ol. Rudbeck
 också låtit trycka. Den förra *in oct.* är ej al-
 män, men denna senare långt sällsyntare.

Latinska Öfversättningen har Jon. N. Salanus
 förfärdigat, hvilket Bokstäfverne J. N. S. vid
 slutet af Uttolkningen, p. 36 tillkänna gifva.

Om Sagans värde, läs Torfæi *Ser. Reg. Dan.*
 p. 12, 13, 30. *Hist. Norveg.* P. 1. p. 115; ta-
 lar han om en fullkomligare Handskrift, än den
 som Reenhielm ägt. Jämför Bioerners Föres. til
Nord. Kämpadaterne, p. 22. Sa-

Sagens trovärdighet, emot Thom. Bartholini påstående, *Antiquit. Dan.* Hafn. 1689, in 4to, L. II. C. 1, p. 221. försvarar Reenhielm uti Anmärkn. til Kon. Ol. Tryggwas. Saga, p. 34-43. B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

2565. Sagan af Fridthof den Fräcka, eller Modiga. E. J. Bioerners *Nord. Kämpadater*, n. 4.

"Denna Saga", säger Utgifvaren, uti Bihang-
get, p. 43. "har jag låtit trycka, emedan hon
"fullkomnar de förr tryckta om *Sturlóger den*
"*Arbetama och Torsten Wiktors-Son, Fridthjofs*
"*Fader*", om hvilken Söner och Efterkomman-
de med deras bedrifter man vidare kan läsa
Rolfs och Gióthriks Sagar 3 och följande Cap.
jämförde med Torfæi *Hist. Norveg.* T. I. p.
205, seqq.

Et Exemplar af denna Saga, på Isländska,
med Svensk Version, in 4to, Reenhielm for-
dom tilhörigt, förvaras uti Ant. Archiv.

2566. Gothrici & Rolfi, Westro-Gothicæ Regum, Historia, lingua antiqua Gothica conscripta, quam e Msc. vetustiss. edidit, & versione nova notisque illustravit Ol. VERELIUS, Antiqu. patr. Prof. Accedunt V. Cl. Joann. SCHEFFERI Argenterat. Notæ Politicæ. in cæt. Upsal. Curio 164.

Boken, dedicerad til Kon. Carl XI, är trykt i tvänne columner, hvaraf den ens innehåller Isländska Texten, den andra Svenska Utsökningen. Sjelfva Sagan består af 240, (läs 292) Sid. Följa, p. 1 - 104, Verelii Noter, och p. 105 - 129, Schefferi Anmärkningar; Slutet gör en Staf-rad på de märkeligaste orden. De så kallade

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia. lade *Monumenta Lapidum aliquot Runicorum*, som Boktryckaren för egen räkning, vid en del exemplar, tillagt, äro ofvanföre anmärkte, Lib. I, C. V. §. 6.

Torffæus, *Ser. Reg. Dan.* p. 30, och *Hist. Norveg.* P. I. L. 9. C. 13. p. 380, låtter denna Saga ibland de otroligas och oäktras antal. Wilde, *Anmärkn. öfver Pusend.* 11 Del. p. 146. håller ock lå före, at hon i visla stycken är opålitelig. Dalin faller om henne et blidare-omdöme, *Svea Rik. Hist.* 1. Del. p. 361. hvar emot And. Wilde förklarar sin Faders mening, uti Öfversättningen af *Alm. Råts Hist.* C. 11. §. 4. p. 44. not.

Verelii Anmärkningar berömmar Tentzel, *Monath. Unterred.* 1689. p. 683.

Uri Bihänget til nästföregående *Fridthjofs den Frdtkas Saga*, har Bioerner låtit trycka några "Starkaders den yngres Skaldeqväden, som ej stå i *Rolfs och Giöthricks Saga*, efter Verelii "Uplågning p. 39. men finnas i Thom. Bartho- "lini *Antiqq. Dan.* p. 391."

2567. Excercit. Acad. de Rege Rol- fone. Pr. Fab. Toerner, Resp. *Martin A. LIDGRÉN.* in o. Upsal. Werner. 1718. pp. 41.

2568. Saga om Kong Alf och hans Hjeltar.

E. J. Bioerners *Nord. Kampadater*, n. 3.

"At Kong Alf lefvat i femte hundra-åriga tiden, det påstår Torffæus. Af den berättelse
"Sper.

"Sperling, *in laude Boreæ* p. 148. andragit, B. III.
 "Om Kong Hiors i Norge Tvillingar, synes, C. 3.
 "såsom i Dannemark hade en vidlyftigare Saga ^{Sveriges}
 "om denna Kong Alf varit til finnandes. ^{Almänna} Bioer-Historia.
ners Företal. p. 24.

2569. Exercit. Academ. de Starkate-
 ro. Pr. Joh. Hermansson, Resp. Joh. J.
 ERVALLIUS. *in oct.* Upsal. Werner, 1724.
 pp. 51.

Götting. Gel. Zeit. 1744. p. 163. och p. 171.

Författaren vill ej veta af flere än två, som
 burit namn af Starkoter; men är oriktig i Ti-
 deräkningen. "Starkoter är utan all tvifvel en
 "endurboren, den där uti Sagorne nästan alltid
 "och allestädes finnes, såsom iarfven i hvar lek,
 "hvarföre ock Saxo brukat honom just för en
 "än Scherwentzel. Första nphofvet och Origi-
 "nalet är Starkoter hin *gamle*, som beskrifves
 "med åtta händer, det är åtta mans styrks,
 "och såges hafva lefvat för och efter Odins
 "ankomst; den andra såges hafva varit hans Sp-
 "nason, och icke äldre än 27 år, då han Kö-
 "nung Wikar i Hårdaland uphängt, och sig re-
 "tirerat til Samkongarne Eric och Alric, öf-
 "ver 400 år efter Odins ankomst; hvaraf man
 "kati sluta, hans Faderfader skulle åtminstone
 "hafva lefvat vid 300 år, han djelf måste ännu
 "hafva blifvit äldre, om det varit en och sam-
 "ma Starkoter, som i detta och det följande
 "tidshvarf omtalas, men Torfæus räknar in-
 "les tre så nämde gamle och Starke Odder,
 "fastän flere sadane endurborne kunnat til varit
 "och blifvit tågne för en och samma, hvarfö-
 "re

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

"re ingen säker samtids grund på någon Star-
"koter kan sästas." Wilde *Anmerkn. öfver Pu-*
fend. p. 165. Jämför p. 241.

2570. *Chr. Franc.* PAULLINI Dis-
sert. curiosa de Starcutero, famosissimo Gi-
gante boreali, ad D. Nic. Stenonis, hujus
cura et impensis edita. Florentiæ, a. 1677.
in quarto.

Titeln är tagen utur Jo. Molleri *Cimbria li-*
terata, T. II. p. 626. Jämför Suhm, *Crit.*
Hist. af Danm. B. III. p. 443.

2571. Signill, thet är en lustigh och
sanfärdigh Tragoedia, om then högborne,
mycket berömde och manhaftige Hertigh
Habor, Kon. Amundz Son af Norigie, och
then högborne . . . Fröyken Signill, . .
Herr Sigars, Sveriges Konungs endeste Dot-
ter, nämligh hvad kårlighetz trofastheet the
hvarannan in til döden underlighen bevi-
ste. Then Högborne Herre, Herr Johan,
Hertigh til Östergöthland, så om och H.
F. N. ålskellighe kåre Brudh, Högborne
Furstinne, Maria Elisabeth, boren Konungs
dotter i Sverige . . til åhra och underdå-
nigt behagh, på theas F. F. N. N. lycke-
lighe och höghtidelige Bröllops högtid, af
Joh. MESSENIÖ beskriffen, och hållen på
Stockholms Slott, sjätte dagen uti högb.
Bröllop, som var then 4. Dec. a 1612.
in quarto; Stockh. Meurer, 1614. 6 Ark.

Den-

Denna så kallade lustige Tragedia trycktes **B. III.**
 första gången i Stockh. hos A. Olofslons Ark- **C. 3.**
 vingar, 1612, *in 4:o*. Andra Uplagan är den af 1614 **Sveriges**
in 4:o. Hon tryktes om 1635 och 1652. *in 8:o* **Almänna**
Historia.

Historien om Habor och Signil är en Fäbel;
 som våre äldre Historici på god tro antagit.
 J. Mesenius, *Scand. illustr.* T. i. p. 40, räk-
 nar Sigur ibland Sveriges Konungar, och ut-
 gifver Signil för des Döttr; men T. xiii. p.
 28 rättar han sig sjelf, sågandes at hon var en
 Dansk Princessa.

Om Signilsberg och Habors Slätt se Tu-
 nelds *Geographie*, p. 62. edit. 1762.

2572. En lustigh doch ynkéligh Wijsa,
 om Habor Konung, och stoltz Signil liten.
 Huruledes theras kárligheet och skadelighe
 Lofven bleff igenom falskheet ándat. *in*
oá. Stockh. 1638. 1 Ark.

Wisan är på alt sätt ynkéligh. Bokstáfverne
 H. H. U. V. vid slutet betyda förmödeligen
 Auctorens namn.

2573. Erik, Prins van Zweden, Treur-
 spel. *in oá.* Amsterd. 1722. pp. 83.

Under Dedicationen har Författaren teknat
 sit namn, George WETSTEIN.

Med Prins Erik förstås den yngste af den så
 kallade *Håkan Rings* Söner. Saxo Gram. och
 större delen af våre äldre Historie-skrifvare sä-
 ta, i stället för Aune den Gamle, denna Kö-
 nung Håkan Ring, som aldrig varit til, och
Bibl. H. S. G. Del 5. I hvil-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

hvilken de förvilla med *Sigurd Ring*, som lefde vid pås 300 år efter Aune.

Sagan huru Håkan, til at förlånga sit lif, offrade Odin alla sina Söner, på den Yngste när, är bekant. Denna Sonen kallas i Historien *Eigil*, men icke Erik; så har väl den tiden ock lå ingen Dansk Prinlesta burit namn af *Ulrica*, eller Håkan haft någre Geheime Råder, som hetat *Magus*, eller *Udebald*, hvilka likväl här framtråda på Skådeplatsen.

2574. Konung Hrolf Krakes i Danmark, samt Adils, Upsala Konungs, Saga. Hvarvid följer et utdrag af Bodwar Bjarkes Saga, som var Kon. Hrolfs förnämste Kämpe.

E. J. Bioerners *Nord. Kämpadater*, n. 3.

Sagan har Riks Råder, Gr. Gust. Bonde til Biörnö, död 1764, i sine yngre år öfversatt, och, under namn af GJÖDRIC BJÖRNSSON, tillagt et märkvärdigt Föreläl. Läs Biörners Förelspråk p. 19 199. Sagan är utspädd med orimliga och ofmakeliga dikter, se S. Brings *Svea Rikes Hist.* 1 Del p. 110.

2575. Historia Hrolfi Krakii, inter potentissimos in Ethnicismo Daniæ Reges celeberrimi, ab avo ejus Halfdano II. et Patre Helgio, hujusque fratre Hroare, secundum monumentorum Islandicorum manuductionem deducta, et a fabulis, in quantum fieri potuit, vindicata, cumque aliis Historicis, imprimis Saxone Grammatico, di-

diligenter collata et magnam partem conciliata. Cum indice rer. memorabil. per ^{B. III.} ^{C. 3.} ^{Sveriges} ^{Almänna} ^{historia.} *Thormod. TORFÆUM, S. R. M. Rer. Norveg. Historiogr. in oct. Hafniæ, Pauli, 1715. pp. 179. except. præmiss. et Ind.*

Rätta Författaren, säger Torfæus, i sit Företal, vara en Magister GUALTERUS, hvilkens arbete han på sit lårt öfverläst, och bragt i detta lyck.

Ser. Reg. Dan. p. 235. förer han, efter några uträkning, den ocklä Joh. Peringskeöld, uti sit *Attartal*, gillar, denna Kon. Hrolf Krakes födelse, til vid pås är e. C. b. 486. och des tiltråde til Danska Kronan, efter Fadren Kon. Helge, til år 494. Hrolf Krake blef slagen år 522, då han lefvat 36 år.

2576. *Historia duorum Regum Hedinii et Hugonis, ex antiqva lingua Norvegica, per D. Jonam Gudmundi in Latium translata. in fol. pp. 8.*

Ol. Rudbeck har på sin bekostnad lårit trycka denna Saga tillika med Orvar Oddes Saga, hvarom här nedanføre, i Upsala 1697.

Torfæus, uti en särskild afhandling, *Ser. Regg. Dan. Append. II. p. 476 — 491.* vilar at Hildin och Hogna lefvat i vi Sec.

2577. Sagan af Sorle den Starka.

E. J. Biørners *Nord. Kämpadater*, n. 8.

Sorle den Starke, skal hafva lefvat i vi Sec. se Föret. p. 26.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

2578. Sagan af Halfdan, Branas Foster-son.

E. J. Bioerner, *ibid.* n. 7.

Halfdan, Branas Foster-son, tros hafva lefwat i vi. Sec. och kallas i des Saga Svea Kong, skjönt han synes allenast hafva rådt om Skåne, jämte eger Fädernesrike Danmark. Läs Bioerners Föret. p. 26.

2579. SNORRE Sturlesons Ynglinga Saga.

Är Första Delen af denna förtrefseliga Håf- deteknares *Nordlundska Konunga Sagar*, hvar- om här nedanförelse n. 2627. - - - Han begyn- ner med Odin och slutar med Ingiald Illrada, des Son och Söner; med Ingiald uphörde Inglinga Succesjonen i Sverige.

2580. - - - TROILII Disquisitione Acad. de initiis atque fati Ynglingorum.

Uti Chr. Nettelbladt *Schwed. Bibl.* v. St- P. 43 — 58.

Auctoren var sinnad försvara detta Academi- ska prof under D. Ol. Celsius, den äldre, in- seende i Upsala, men afled inhan sådant kun- de verkställas.

Han följer Sturleson, och utreder Inglinga Släktens begynnelse och märkvärdiga Öden.

2581. Disquisitione de Olavo Tractatula.

Se Nettelbladt, l. c. p. 59 — 66.

Et Bref från D. Ol. Celsius, den äldre, til Prof. Scarin i Åbo, har gifvit anledning til den-

denna skrift, hvaruti underlôkes: 1) "An Olaus B. III. Trætclja, qvî a Snorrone Sturlæo e Regum Upsalienſium albo exclusus reperitur, recte a C. 3. Sveriges Almanna Hiftoria. noſtris ſcriptoribus illuc reponctur? 2) Num. ne idem diverſus ſit ab illo, cujus mentio apud Adam. Brem. occurrit, ſubqve qvo S. Anſgarius altera vice Birkam venit?" Förſta frågan beſvaras med nej, den andra med ja.

Om Regements förändringen, efter Ingiald Illradas död, handlar utförligast och tillförlä-
teligast Wilde ſå väl uti ſin *Almån. Rätts Hiſt.*
C. 11. §. 38. ſom uti *Anmärkn. öfver, Pufend.*
p. 207. ſqq.

2582. Diſfert. Hiſtor. Meletemata non-
nulla circa Regulos Suio-Gothicos in gene-
re ſiſtens. Pr. Car. Fr. Georgii, Reſp. Dan.
BEXELL. in quarto. Holmiæ, typ. Grefin-
gianis, 1758. pp. 20.

Här underlôkes Småkonungarnes urſprung;
hvad välde Uplſala Konung hade öfver dem;
och ſlutel. huru långt deras eget välde ſtråkte ſig.

Sect. III.

Brödraſkipts Konungarnes Hiftoria af Iwar-
ſka och Lodbrokſka Ätten, ifrån Iwar
Widfarne, Kon. i Sverige och Danne-
mark, til Eric Amundſon, år efter
Chr. fød. 1609.

2583. Diſfert. Hiſtor. Monarchiam I-
varicam ſiſtens. Pr. C. Fr. Georgii, Reſp.
I 3 Car.

B. III. "nunc cum patre Grimo Hirsutigena, qui post
C. 3. "VIII. Sec. medium natus est, conversans, quæ
Sveriges "quam male uni homini competant omnes vi-
Almänna "dent" &c. Torfæus, *Ser. Regg. Dan.* p. 34.
Historia.

2589. Herrauds och Bosæ Saga, med en ny uttolkning, jämte gamla Götskan.

Herraudi & Bosæ Historia, cum nova interpretatione juxta antiquum textum Gothicum, e veteri Mlc, edita et notis illustrata ab Ol. VERELIO. Antiqq. patr. Prof. in off. Uplal. Curio, 1666.

Uppå Verelii Dedication til Gr. M. G. de la Gardie, följer p. 1 — 69 Själfva Sagan, på Isländska och Svenska: p. 70 — 111 låses Ol. Verelii *Index verbor. & Notæ in Herrauds Saga*, som förtjäna all upmärksamhet; p. 112 — 122 står en Förtäkning på Mans och Qvinno-namn, som finnas på Runstenar," *item* en "Längd på Runaristares eller Runa-stenhuggares Namn."

"Denna Saga innehåller åtskillige orime-
liga Dikter, hvarigenom Författaren lär
utan tvifvel hafva velat upröka Hedningarnas
därskaper, och ställa dem som en styggelse för
Christenhetens ögon, dock likväl tannas han,
at Herraud hade på Haralds befallning infup-
pat sig i Brävalla slaget med tusend man."
Wilde, *Anmärkn. öfver Pufendorf*, p. 253.

2590. Sogubrott af nockorum Forn-
kongum i Duna oc Svja Veldi. Eller: Sa-
gobrott, handlande om någa forna Konun-
gar i Sverige och Danmark, Samt om
Brä-

Bråvalla Slaget, emellan Kong Hilditan B. III. och Sigurd Ring, utaf gamla Nordiska Språket förfävenkat af Joh. Fr. PERINGSKIÖLD. ^{C. 3. Sveriges Almäna Historia.} in quarto. Stockh. Horrn 1719, 32 sid. utom Ded. och Föret.

Afsta. Liter. Succ 1720. p. 37.

Saxo Gram. låges hafva ganska illa utdragit samt förfälskat detta Sagobrott, hvilket här uprigtigen, etter en i Antiqu. Archivo funnen Handskrift, utgifves. Se Wildes *Anmärkn. öfver Pufend.* p. 219.

De namnkunnige Bråvalla-Slätter har Gr. Dalberg låtit afraga på en Tafla-uti *Succ. Ant. et Hod.* T. III. jämväl åtskillige gamla Stridtyg, eller vårjor af koppar, uti Hedniske Grafhögarna på Bråvalla-hed igenfundne; de förvaras uti Ant. Archivo.

2591. Wolsunga Saga, eller Sagan om Sigurd Fafnis Baneman.

E. J. Bioerner, *Nord. Kämpadat.* n. 13.

Läs om denna Saga Wildes *Anmärkn. öfver Puf.* p. 255.

2592. Ragnar Lodbroks och hans Söners Saga.

E. J. Bioerner, l. c. n. 14.

Om Lodbroks Lefvernes-beskrifning, och hans vidlyftiga, samt märkvärdiga *Epicedio*, bör Wilde efterles, *Anmärkn. öfver Pufend.* p. 269. 199.

Detta *Epicedium*, kallat *Krakamal*, finnes tryckt i Grundspråket, med en Latinsk öfver-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

fättning och Anmärkningar, uti Ol. Wormii *Danica Literatura Antiquiss.* Hafn. 1651 in fol. p. 182 — 207. Et stycke därutur har Prof. Mallet öfversatt på Frantyska och inryckt uti sina *Monumens de la Mythologie et de la Poësie des Celtes &c.* Copenh. 1756. in 4:o p. 152. På Engelska läses det uti *Five Pieces of Runic Poetry &c.* Lond. 1763. in 8:o p. 27. och på Tyska uti *Bibliothek der schönen Wissenschaften und freien Künste.* 1766. Vol. 11. p. 230.

"Jeg for min deel skulde lige saa let kunde troe, at Prometheus, Hercules og Ajax havde selv digtet de Taler, hvilke Aeschylus og Sophocles legger dem i munden, som at renke Kong Regner til dette Poëte-Spind, der vilserligen ær af en 2 a 300 Aars yngre tiid, og har havt en artig og sinderig Ilaender til Opfindere." Hans Gram, *Prove af Danske Ord og Talemaader af det Engelskiske Sprog forklarede*, uti: Kioebenh. *Selskabs Skrifter.* V. Del. p. 128. Jåmfør des Anmårkn. til J. Meurlii *Hist. Danica.* Florent. 1746, in fol. p. 114.

2593. Frid. LYSHOLM Disfert. de Ceramine Regneri Lodbrog pro Thora Borgiar hiortur. in quarto. Hafn. 1711.

Biblioth. Breitenav. Lubecæ 1747. in 4:o. T. 11. p. 416.

2594. Disfert. Hypothesin historicam de pluribus Ragnaris Lodbrokiis proponens. Pr. Car. Fr. Georgii, Resp. Olav. TIBELIUS. in quarto. Upsal. 1764. pp. 21.

2595. An Bågsfvingares Saga.

E. J.

E. J. Bioerners *Nord. Kämpadaf. n. 15.* B. III.

Vid Slutet berättar Utgifvaren, at denna ^{C. 3.} Saga är et kort Utdrag af en långt större och ^{Sver ges} äldre, af hvilken emedan Torfæus sig betient, ^{Almänna} ry har han dådan å behörige ställen infört ^{Historia.} hvad som kunnat fattas.

2596. Sagudater om Norna-Gester.

E. J. Bioerner, *ibid. n. 16.*

Norna-Gest räknar sin ålder til 300 År. och i anledning deraf förer Bioerner hans död til början af xi. Sec. Sagan vara upfyld med Fabler intygar Wilde, *Ånmdrkn. öfver Puf. p. 245.*

2597. Sagan om Torsten Bäarmagn, eller Byakraft,

E. J. Bioerner, *ibid. n. 17.*

Han anmärker, at Torfæus haft sig denna Saga allenast til namnet bekant, Hon är full med fabler och orimligheter.

2598. Sagan af Samson Fagra.

E. J. Bioerner *ibid. n. 12.*

Denna Saga synes vara en pur Roman; Utgifvaren finner likväl sannolikt vara, at de här nämde personer lefvat i början af ix. Sec.

Georg DAHLSTEDTS Version af Samson Fagres Saga, ifrån gamla Göthiskan, förvaras i bland Handskrifterne i Friherrl. Rålambska Biblioteket.

2599

- B. III. 2599. Vita Oddi Jaculatoris, antiquæ
 C. 3. Carminæ; ab ipso descripta (cum versione
 Sveriges Almänna Historiæ. gemina E. Jul. BIOERNERI). Bakom des
Schediasma de Varcgis, Stockh. 1743. in
 4:o p. 153 — 179. omtr. uti J. Oelrichs
Dan. et Svec. Lit. Opuscula, T. 11. p.
 623. — 675.

Utgifvaren tror *Odde* vara den samma som *Ole-
 gus*, en af de Varegiske Regenter i Ryksland.
 Han är också en af Bioerners Kämpar, som bragt
 sin ålder til 300 år.

2600. Konung Harald Hårfagers Historia.

Är Tredje stycket uti Snorre Sturlesons *Heims
 Kringla*, utgifven af Joh. Peringskjöld 1697
 in fol. hvarom här nedanføre,

Uti 14:de och följande Capitlen beskrifves
 Kriget emellan Kon. Harald Hårfager i Nörri-
 ge, och Kon. Eric Emundsön i Sverige.

2601. Series Dynastarum et Regum
 Daniæ, a primo eorum Skioldo, Odini Fi-
 lio, ad Gormum Grandævum, Haraldæ Cæ-
 rulidentis patrem, antea a. C. MDCLXIV.
 jussu Gloriosiss. memor. Regis Friderici III,
 secundum Monumentorum Islandicorum har-
 moniam deducta et concinnata; nunc recogni-
 ta, multum aucta, et augmentis illius Nepotis
 Friderici IV. auspiciis, in publicam lucem
 emissæ per *Thormod. TORFÆUM*, Histori-
 ogr. Reg. in quarto. Hafniæ, ex R. M. et
 Uni.

Universit. Typogr. sumtibus J. M. Lieben B. III.
 + 1702. pp. 514. except. Ded. et Præf. fol. 10. C. 3.

Nova Liter. Mar. Bath. 1702. p. 174. *Afsta* Sveriges
Eruditor. Lips. 1702. p. 273. Almänna
Historia,

Är et til utredande af vår Nords äldsta Hi-
 storia, oumgångeligt arbete.

Boken fick 1705 följande nya Titel: "Uni-
 "versi Septentrionis Antiquitates, Seriem Dy-
 "nastarum et Regum Daniæ—exhibentes. Haf-
 "niæ, 1705." in 4°.

At inter annat än Titelbladet blifvit omtrykt
 intygar N. P. Sibbern, *Biblioth. Histor. Dano-*
Norveg. p. 88. sågandes: "præter Titulum ni-
 "hil novi accessit et reculum est, ille vero e-
 "tiam contra mentem auctoris præfixus est uti
 "ipse monet, ad calcem *Gronlandiæ Antiquæ*,
 "ubi et analekta ad hanc seriem et indicem
 "locupletissimum jam paratum promittit, quo-
 "rum tamen neutrum comparuit."

Änteligen hafva dock de här utlofvade sty-
 ken, under följande Titel, fått skåda dags-
 ljuset: "TORPÆANA, sive *Thorm. TORPÆI*
 "Notæ Posteriores in Seriem Regum Daniæ,
 "Epistolæ Latinæ et Index in Seriem Regum
 "Daniæ. Ex Manuscriptis Legati Magnæani.
 "Hafniæ, Vidua Godiche, 1777" in 4°, pp.
 185. utom Föret. och Reg. tillsam. 86 sid.
 Tillagt har Hr Suhm: *Tabular synchro-*
nisticas Regum Daniæ, Norvegiæ et Sveciæ, ef-
 ter Saxo och Torfæus. *Se Nye Krit. Journal*,
 Kbhmn, 1777 n. 22.

B. III.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

2602. Exercit. Acad. de Erico Victo-

riofo. Pr. Fab. Toerner, Resp. *Eric. P.*SAHLMAN. *in oß.* Upsal. Werner. 1716.

pp. 38.

Författaren följer Oernhielm.

2603. Af stora och namnkunniga
Svenska Måns Lefverne, Första Stycket om
then Kongl. Prinsen Styrbioern. *in oß.*
Stockh. Salvius 1750. 76. sid.

Lärda Tiden. 1750. n. 51.

Författaren är nuvarande Kammar-Rådet,
Hr *And.* BOTIN.

Strybioern, Kon. Olof Bioernsöns Son, och
Kon. Eric Segerfälls Brodersson, stupade i
Slaget på Fyrisvald, vid påls år 984.

2604. Nordiska Kämpadater, i en
Sagoflock samlade, om forna Kongar och
Hjältar. För hvilken, förutan et ständigt
Attartahl på alla befintliga Svenska Kongar
och Drottningar, äfven et Företal finnes,
angående Orsaken til detta värk, Götha
Språkets förmån, gamla Sakers nöge, Sa-
gors trovärdighet, och de här trycktas Ti-
datahl, jämte Förteckning på dem som til-
förende varit trykte &c.

Volumen Historicum, continens vario-
rum in Orbe Hyperboreo antiqvo Regum,
Heroum et Pugilum res præclare et mirabi-
liter gestas. Accesit, præter Conspectum
genealogicum Suethicorum Regum et Regi-
narum

narum accuratissimum, etiam Præfatio de B. III.
 causis editi hujus Operis, Lingvæ Gothicæ ^{C. 3.}
 prærogativa rerum antiqvarum jucunditate, ^{Sveriges}
 Historiarum Hyperb. fide, earumque heic ^{Almänna}
 editarum Chronotaxi, addito etiam ante e- ^{Historia.}
 vulgatarum Catalogo &c. in fol. Stockh.
 Horrn. 1737. pl. 208.

Acta Liter. et Scient. Suec. 1739. p. 483.

Uphofsman til detta Verks tryckande, så-
 ger Assessor BJOERNER, uti Företalet, har varit
 Riks-Rådet Gr. G. Bonde, dock åro de fleste
 af desla Sagor, utaf bem. Assessor, både på
 Latin och Svenska öfversatte, Illändskan och
 Svenskan stå gent emot hvarannan i tvenne co-
 lumner; Latinska Versionen intager nedra de-
 len på hvarje sida. Alla i denna Samling be-
 fintelige stycken åro här ofvanföre, efter Tide-
 räkningen, upgifne, och Titlarne utfatte: se
 n. 2547. 2559. 2565. 2568. 2574. 2577. 2578.
 2585. 2586. 2591. 2592. 2595. 2596. 2597.
 2598.

Attartalet på Svenska Konungarne har Riks-
 Rådet Gr. BONDE författat; det är helt och hål-
 let, dock på Latin allena, infört i ofvannäm-
 de *Acta Liter. et Scient.* p. 485. sqq. At bem.
 Herre jämväl öfversatt Hrolf Krakes Saga, är
 redan anmärkt.

Til denna Samling var Bioerner sinnad lägga
 et Företal; ang. Góthiska Språkets ålder, Nör-
 diskas Sagornas kannedom m. m. men som Ma-
 terien blef för vidlyftig, gjorde han däraf et sär-
 skildt verk, hvilket år 1738, under den n.
 2449. utfatte Titel, framträdde, på Latin och
 Sven.

B.III.
C.3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

Svenska. Det kortare Företal, som nu står framför Sagoflocken, handlar förnämligast om de här tryckta Sagors Tidatal, jämte en Förrekening på dem, som tillföre varit trykte.

En utlåtelse om äldre och nyare Adelskap, tagen af en Utländsk Scribent, och den Bioerner låtit inflyta uti detta korta Företal p. 7, tillskyndade honom någon ledamhet. Arket, hvaruti denna Utlåtelse befants, blef på Kongl. Cancellie-Collegii befalning förkastat och omtryckt; hvilken förändring Secreteraren uti Antiquit. Archivum, Joh. *Helin*, gaf Publicum tillkänna igenom en trykt Kungörelse, af följande innehåll:

Det hafver Auctoren af denna nyligen igenom trycket utkomne Sagoflock af Nordiska Kämpa-Dater, uti sit företal, hvilket han utan vederbörlig Cenfur och Communication låtit trycka framför berörde Sagoflock, låtit pag 7. inflyta en af en utländsk Scribent, om äldre och nyare Adelskap, brukad Utlåtelse, hvilken innehåller en sådan mening, som af ingen rättfint kan gillas, och allt dertöre af Auctoren ej hade bordt införas eller åberopas; väl verandes, at det rätta och sanskyldiga Adelskapet är det, hvilket hvar och en genom dygd och egna förtjenster sig och sina efterkommande förvärfvat. I anledning hvarutaf hafva Vederbörande, sedan de detta Auctorens fehlsteg funnit, i anseende til ofvanbemänte utlåtelses införande uti des företal, hvilket, som förberordt är, han utan behörig Cenfur af trycket utgifvit, icke allenast låtit honom eftertryckeligen indröfverställa, utan ock anbefalt, at detta Arket af före-

företalet, hvaruti samma utlåtelse är influten, B. III. skal aldeles förkastas och ombytas, hvilket ^{C. 8. Sveriges} också redan verkligen skedd är. Detta har ^{Alumna} alltså uppå Vederbörandes befallning jag härigenom ^{Historia.} genom skolar Allmänt tillkänna gifva, på det hvar och en måtte vara underrättad om den åtskildnad, som finnes uti de exemplar, som redan äro utdelte, och dem, hvilka framdeles varda utgifne, ehuru väl man helst skulle se, at de, hvilke redan fåt några exemplar i händer med det ena arket af den Utländska Scribentens utlåtelse, ville det samma uti Kongl. R. Antiquitets-Archivo inlesverera hvaremot de där samma städes det omtryckta arket genast kunna undfå.

JOH. HELIN

Secret. Reg. Archiv. Antiq.

Utlåtellen, som så mycket choquerat vissa Personer, hade Bioerner tagit utur Casp. Sagittarii *Exercit. ad Iustini L. II. C. 2. p. 8 /qq.* och sålunda försvenskat: "Ehvad Ått kan visa mofsvuxne Förfäders Bilder, destomer tillväxer des Bords Ädle, och får så des dygd mycken mera glants; därför om ej et nytt Adelskap är försedt med rikedomars angenämheter, och stora Herrars synnerliga nåd, hvad kan då vara förachteligare och vanvördigare än det? Största hedren bör oss, såsom Christna, hembära den Alsmächtige: han är såsom alltings, så och Famillers och Folks bevarare. Därnäst har Naturen sit eget Ädle, som nödvändigt bör hållas för ståtligt och härligt, om det och länge sig uppehåller, samt från undergång befriar. Agnar förmurkna Inart, men Gull
Bibl. H. S. G. Del. 5. K och

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

och Diamanter äro varachtiga; gamla Viner värderas för läckerheten skuld, äro goda för läpp och maga; must och mjöd förlockrar med sin, ånskönt vanskelige ljuslighet, men en öfskirad våska skadar inelfvorna. Delsförutan synes, såsom vore något Gudomeligt förenat med det gamla, och hålles det före vara med Himmelen befreundadt, hvars Herre, för dels hårlighet skuld, kallas den Gamle af dagarna. Dy låger och Plato sant, at det gamla är hårligare än det nya, det och hans Lärjunge befannar i orden: ju äldre ju hederligare, hvilket äfven Cicero betygar sägande &c. "I stället för denna passage har Bioerner, uti omtrykta arket, p. 7, ifrån Orden: ty har och den *odalborna dygden*, och til orden: *i så måtto säger Cicero*, infördt äldre Scribenters intygande om *våra Ättborna Urfäders ofgamla Arfsdygd samt Heder*.

2605. Saga om K. Oloff Tryggwafson i Norrege; hvilken hafver varit den berömligaste och lofligaste Konungh i Norlanden, och dårsamma städes Christendomen fört och lyckligt utvidgat. Sammankrefven på gammal Svenska eller Göthiska, af ODDÉ, Munk, som var i Omgeyrum vid Watnsdal, Norr i Island. Nu på nya Svenskan sampt det Latinske Språket öfverlat af *Fac. ISTHMÉN REENHIELM*, Regni Antiquario, år e. C. b. 1691..

Historia Olai Tryggwæ filii, in Norrigis, laudatissimi olim, et maxime incluti in Septentrione

ne Régis, qui omnium primus atque maximo E. III.
 cum successu Christianam religionem ibidem pro- C. 3.
 pagasse fertur, Idiomate Gothico l. Suevico Sveriges
 vetusto primum condita ab ODDO, Monacho Almänna
 Islando, nunc in linguam hodiernam Suecicam, Historia:
 quin et Latine translata a Jac. Isthmenio
 REENHIELM, Regni Antiquario. in quarto.
 Upsalæ, A. C. 1691.

Boken är dedicerad til Drottning Ulrica Eleo-
 nora. Jo. Schefferus, *Suec. Liter.* p. 306, be-
 råttar, at Isländaren Jon. Rugman på Svenska
 öfverlat K. Olofs Saga, men Reenhielm påmin-
 ner i sit Företal, at denna mannen icke hunnit
 längre med sit arbete, än at göra ifrån sig al-
 lenast otta Capitel, förläkrar därjemte, at han
 icke betjent sig af denna Version. Reenhielms Ar-
 bete är tryckt på Drott. Christinas omkostnad.

Sagan p. 1 — 261 är fördelt i 73 Capitel.
 Brevid Isländskan står nya Svenska Uttolk-
 ningen, och Latinska Versionen nedanföre; p.
 262 — 272 läses en *Tilökning*, som synes va-
 ra af samma Man: följer p. 273—285, A. B. C.
 Längd på de märkeligaste Orden i Oddur
 Muncks Saga. Registrer och en Förteckning
 på Tryckfelen intaga 27 sid.

J. I. Reenhielms *Notæ in Oddi Monachi H-*
istoriam Reg. Olai Tryggvæ fil. 116 sid. äro
 skrifne på Latin; de voro färdig tryckte år
 1683, med Dedication til Dr. Christina. Exem-
 plar finnas, hvaruti desse Noter inter stå, såsom
 redan skingrade innan Själfva Sagan utkom.

År 1665 lät Ol. Verelius, Reenhielms Styf-
 fader, trycka på Isländska allenast, och med

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmoges
Historia.

någre få anmärkningar, et Strycke af denna Saga, under Titel: "Itt Strycke af Kon. Olaf Tryggvasons Saga hvilken Oddur Munk på gammal "Göthiska beskrifvit hafver, af itt gammalt Pergament Manuscripto aftrykt." Uplala, Curio, 1665. in 8:o. 16. sid. Detta Prof är ganska fålltynt; ännu rarare är hos oss den Uplagan af Olof Tryggvasons Saga, som *Theodorus Torlacius*, Biskop i Scalholt, på Island, dåstådes låtit utgå 1689. in 4:o och om hvilken Uplaga — — — — — H. Einari *Sciagr. Hist. liter. Island.* p. 126 kan efterse. Här tillskrifves denna Saga tvenne Isländska Munkar, *Gunnlaug* som aflidit 1218, och *Oddur* som lefvat vid samma tid.

Torfæus, Ser. Dynastar. et Regg. Dan. p. 13, råknar Olof Tryggvasons Saga ibland dem, som, jemte goda Historiska esterrättelser, innehålla åtskilliga dikter, hvilka man likväl icke har svårt före skilja ifrån lanningen; och p. 45 låger han: *Oddus vitam Olafi Tryggvini literis prodidit haud quaquam inepte, docet enim ea quæ non alibi extant.*

Oddur, Munck och Præst på Island, kallas också *Polyhistor*: han lefde i xii Sec. se *Torfæus*, l. c. p. 41. Orätt kallar *Lenglet du Fresnoy Catalogue des principaux Historiens*, eller *Methode pour etudier l'Histoire*, T. iv. p. 287 Författaren af Kon. Olof Tryggvasons Saga *Oddurum Munck*, liktom hade hans tilnamn varit *Munck*. *Lenglet du Fresnoy* kände väl Ol. Verelii lilla prof af denna Saga, men icke *Reenhjelms* Uplaga.

2606. Kon. Olåf Tryggwasons Historia. B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
 Uti Snorre Sturlesons *Heims Kringla*, Stockh.
 1697. in fol. p. 191 — 373.

2607. *Thorm.* TORFÆI Trifolium Historicum, seu Disfertatio historico-chronologico-critica, de Tribus potentissimis Daniæ Regibus Gormo Grandævo, Haraldo Cæru-
 lidente, et Sveno Furcatæ (seu ad morsæ) barbæ. Ubi singulorum natales, imperii ex-
 ordia, et gesta qvædam insigniora expo-
 nuntur, certisque annis applicantur, præterea
 verum tempus propagatæ in Dania Christia-
 næ Religionis demonstratur, et varia his
 temporibus florentium heroum gesta, impri-
 mis vero origo atque descriptio urbis Ju-
 lini Winethæ lectori sistuntur. In supple-
 mentum seriei Regum Daniæ. Singula ex
 diversis Scriptorum traditionibus, inter se
 collatis, diligenterque examinatis, collecta,
 et nunc primum in lucem edita. in quarto.
 Hafniæ, impens. J. M. Lieben, literis J. J.
 Bornheinrich 1707. pp. 137. *sine præmiss.*
et ind. fol. 18.

Asia Erud. Lips. 1708, p. 257.

Bokens innehåll kan af vidlyftiga Titeln
 noglsamt inhåmtas.

2608. Msc. *Joms Vikinga Saugu*; el-
 ler den utförligare Berättelsen om Siðkäm-
 parnes handlingar af Jomsborg, som belå-
 git

B III. C. 3. Sveriges Almänna Historia. git varit på Wollunien i Pommern utaf en gammal Permebok nu yttermera afskrifven med tilökning af det som utförligare finnes i Kon. Olof Tryggwasons Saga, som trykt är, och med en Svensk uttydning i hastighet lemnad af *Joh. Fr. PERINGSKIÖLD*, a. 1713. in fol.

Ibland Handskrifterne uti Ant. Archivo. Äfven därstädes förvaras et annat exemplar, *cum interpretatione Sæcica interlineari*, samt ännu iwenne, utan interpretation. Et exemplar äger också Herr von Netzebl, se *Alb. Ge. SCHWARTZ Commentat. de Jomsburgo, Pomeraniæ Vandalo-Slavicæ inelyto oppido*, Gryphisw. 1734. in 4°. p. 3.

Om Jomsburg handlar i en Anmärkning E. tats Rådet Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*, T. I. p. 51, 52.

2609. Disfert, histor. de Olao Skotkonung, Pr. Laur. Arrhenius, Resp. *Haqu. Dra c. in oct.* Holm. Werner. 1728 pp. 40.

Denna Afhandling tarfvar tilökningar och förbättringar.

2610. *Er. Jul.* BIOERNERS Vergleichung der beyden, dem ansehen nach unter sich streitenden Rechnungen in der genealogischen Folge des Schwed. Königs Olof Skötkonung.

Uti *Hamb. vermischte Bibliothek*, I B. Hamb. 1743 in 8°, p. 198—203.

Ar

År et Utdrag af Författarens tilännade, men B. III.
 icke genom trycket utgifne *Historia critica* C. 3.
Scriptor. Septentrional. och enkanerligen stält *Sveriges*
 emot den här ofvanföre n. 2580 anteknade *Almänna*
Troilli Disquisit. de initiis atque jatis Inglingo- *Historia.*
rum, hvilken Bioerner tror vara författad af
 Ol. Celsius den äldre,

2611. Historiskt Bevis om Svea och
 Götha Rikes urgamla Frihet, sammandra-
 git utur *Heims Kringla*, eller Snorre Stur-
 lesons *Norlänfka Konunga Sagor*, med tjen-
 liga Anmärkningar, in 4:o. Schm. Wild. Tr.
 1758. 172 sid. Författaren är Assessoren
 uti Antiqv. Archivo. Jac. RICHARDSON

Stället hos Sturleson är taget utur Sazan
 om Olof Haraldson i Norrige, och angår Kri-
 get och Freden emellan honom och Svea Ko-
 nung Olof Ericson; det uplyses med anmärk-
 ningar, som taga sin början p. 51, och uti
 hvilka Författaren beviljar, at *Friheten* år Svea
 och Götha Rikes urgamla Regerings-Lag.

Et par obetydelige Anmärkningar öfver den-
 na Skrift läsas uti *Sv. Mercur.* Apr. 1758, p. 1216.
 Et ännu mindre betydligt Svar på desla re-
 marqver står i *Lärda Tid.* 1758, n. 48; och
 Genlvalet, *Sv. Mercur.* Jul. 1758, p. 73.

2612. Olof Skott-Konung. Thed år
 en lustigh Comœdia om Sveriges Konung
 Olof, med thet nampnet Skottkonung. Hu-
 ru han Hedendomen i Sverige afikaffat
 hafver, och igen uprättadt then Christna

B. III. Troona; på then tijd then Storm, Furst och
 C. 3. Herre, Herr Göstaf Adolph — hölt sin Maje-
 Sveriges sterl. Bröllops-Fäst med sin älskelige kärle Brud,
 Almänna Historie, then Storm. och Hög. Furstinna och Fru,
 Fru Maria Eleonora, — af Andr. Joh. PRYTZ
 beskrifven, och hållen uti Stockholm, then 1
 och 2 Decemb. a. 1620. in quarto. Upsala.
 Eskil. Matzon. 1620. 8 a.

2613. Eine sehr rare, uralte Muntze
 Königs Olaus des III in Schweden, beyge-
 nahmt *Skott - Konung*, zwischen a. 993
 und 1026.

J. D. Köhlers *Histor. Münz-belust.* 1736.
 n. 36. p. 281 — 288.

2614. Kon. Olåf, then Heliges, Ha-
 ralds fons Historia.

Uti Snorre Sturlesons *Heims Kringla*, p.
 374 — 830.

Flere Scribenter, som handla om Kon. Olof
 then Helige i Norige, äro här ofvanföre, L.
 II. C. 11. Sect. 11. uppräknade.

2615. Sagan om Ingvar Widtfarne
 och hans Son Sven, från gamla Isländskan
 öfversat, och Undersökning om våre Run-
 stenars ålder, i andledning af samma Saga,
 samt Företal om Sagans trovärdighet; hvar-
 uti de förr hos oss utgifne Sagors värde
 tillika stadfästas. Altsammans til Nordiska
 Historiens och Språkets förbättring utgifvit
 af

af Nils Reinh. BROCMAN. in 4:o. Schm. B. III.
Salvius 1762. C. 3.

Sveriges
Almänna
Historia.

Ldrda Tid. 1762. n. 83, 84.

Uppå et kort företal til Läsaren, om ändamålet med de små Afhandlingars utgifvande, följer et större på 44 sid. om Sagans trovärdighet, som i tyngnighet försvaras emot Torfæus, Wilde och Bioerner.

Sagan, sammanöskrifven af ODDUR Munk, är tryckt i tvenne Columnner, Isländskan brevid Svenskän; hon går från p. 1 til p. 48. och underlöknungen om våre Nordiske Runstenars ålder, ifrån p. 49 til p. 28c. Tilökningar, rättelser och varianter intaga 6 sid. som äro onumererade.

Några påminnelser vid detta arbete kunna läsas uti en, under Cancell. Råd. Ihre, af Er. Goerlin utgifven Disputation: *de Runarum in Suecia occasu*, P. 1. p. 6 följ.

2616. De Emundis, periodi Lodbrochicæ Regibus generaliores quasdam obervationes, Pr. C. Fr. Georgii, censuræ publicæ subjecit Petr. FRIGELIUS. in quarto. Upsal. 1775. pp. 19.

Författaren antager, under detta Tidsvarf, tre Regenter af detta Namn: den förste, Samkonung med Biörn på Håga; den andre, som plägar kallas Slemme, och om hvilken man intet annat vet, än at han skolat varit med på Gränteskilnaden emellan Sverige och Danmark, i Eric Segerfälls tid, och den tredje Emund,

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Gammal, Kon. Olaf Skörkonungs Son. Påminnelser i detta ämne emot v. Dalin och Wilde.

Sect. IV.

Konungarnes Historia af Stenkilska Ätten, ifrån Stenkil til Ragwald Knap-höfding: år 1135.

2617. Disfert. Histör. de duobus Ericis Adami Bremens. de Regno Suecano dimicantibus. Pr. C. F. Georgii, Resp. Joh. Dusén. in quarto. Upsal. 1764. pp. 10.

Författaren gör åtskillige inkast emot Adami Brem. Berättelse, den han håller för tvifvelaktig. Hvad Lagerbring härpå svarar, kan läsas i des S. R. *Histör.* 11 Del. p. 19. Anm. (5).

2618. Et Bläckmynt, förmodel. slaget af Kon. Stenkil, emellan åren 1060 och 1067.

Uri E. Ziervogels *Histör. Afhandl. om Sv. Mynt och Medail.* p. 129 — 136.

2619. Nummi aliquot diversi ex argento præstantissimi: nempe decem Olai Sueci, unus Anundi Carbonarii, ac unus Haquini Rufi, Sueciæ Regum; nec non unus Svenonis bifida barba, Daniæ Regis: omnes tellure Svecica olim absconditi, nuperque casu in apricum prolati, nunc autem Heliconiadum choro submisitæ dedicati

a Nic. KEDERO. *in quarto*. Lips. Gleditsch. B. III.
1706. pp. 64. c. fig. C. 3.

Acta Eruditor. Lips. 1706. p. 120.

Sveriges
Almänna
Historia.

2620 Om de forðna Konungar, Jarlar och Regenter, som uti gamla efterrättelser igenfinnas hafva regerat i Göta Riken, innan de med Svea-eller Upsala Riket blefvo förenade, *in oct.* Stockh. Merckell. 1758. 39 sid.

Författaren är Riks Rådet m. m. Gr. *Gust. BONDE* til Biörnö.

2621. Msc. RYGGIAR STYCKE: seu pars qvædam Historiarum Regum Scandianorum, incipiens a Magno bono, Olavi S. filio, usque ad Haraldum Gyllium.

"Continet præcipue res Norvagicas, Suecicas, Danicas, Anglicas et Islandicas, ut et nonnullas ad Gronlandiam, Islandiam, Insulas Orchades, Gardariciam et Græciam attrinentes." J. Peringskiöld, *Catal. Mscript. Scand.* apud Hikesium, P. 111. p. 312.

Sect. V.

De ömsom regerande Konungars Historia utaf Sverkers och then Hel. Erics Ätt ifrån Sverker Kolsön, til Eric Lespe: år 1250.

2622. Disfert. Acad. de Succesione Sverkeridarum et Ericidarum Sveo-Goth.
Re-

B. III. C. 3. Regum alterna. Pr. C. F. Georgii, Resp.
Sveriges *Gust. BJÖRNDAHL; in quarto, Upsal. 1762*
Almänna
Historia. pp. 15.

Lärda Tidn. 1762. n. 97.

Emot Meslenius, Örnhielm, Wilde och flere nyare påstår Lagerbring, at väl Konungavalet, nästan uti hundra år, växlat om emellan K. *Sverkers* och S. *Eriks* Släkt; men at det skedd utan stadgad Lag, och endast genom en slags politisk affigt; se des S. R. *Hist. 11 D. p. 175, 217, 317, 331.*

2623. Exercit. Acad. de Erico IX. sive Sancto. Pr Fab. Toerner, Resp. *Petr. HÖÖK. in oct. Upsal. 1712, pp. 48.*

2624. Et Bläckmynt, til Äminnelse af Kon. Eric den Helige,

Uti E. Ziervogels *Histor. Afhandl. om Sv. Mynt och Med. p. 137 — 144.*

2625. König-und Fürstliche Reise auf Sanct Erichs Strasße. Zu hochnöthiger heilsamen obacht und Landes-troste gewünschet. Gedr. im Jahr 1707. *in oct. 54 f.*

Den okände Författaren tror, at den Reläkring om Landet, som Sv. Konungar strax efter deras uphöjelse på Thronen, voro skyldige, at göra och gemenligen kallas *Eric's Gata*, fått namn af *Eric den Helige*. Han beskriver dertfore korteligen denna Konungs Lefverne, tagandes af fören. plägsed anledning at förestäl-

lä alla Furstar och Regenter i gemen, nyttan och nödvändigheten af dylika Refor genom deras Länder, sålom et kraftigt medel til at befrämja det Allmänna bästa.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

Uri J. G. Mittrags *Leben u. That. Gust. Adolphs*, Halle 1740. in 8:o, p. 5. not. f. citaras en Afhandling, med Titel: "Der getreue Landes-Vater, an dem Exempel des Königs in Schweden S. Erichs gezeigt", torde, under en annan Titel, vara enahanda Skrift med den här anteknade.

2626. Eric den Nionde, eller Helige, fordom Konung i Upsala, Tragoedia—sammanskrefven på Svensk Rym, af *Andr. HESSELIUS* Americ. in quarto. Schm. Hotr. 1740.

Flere Skrifter och Handlingar, hörande til Kon. Eric den Hel. Historia äro uppräknade L. II. C. 2. S. 2.

2627. Heims Kringla, eller SNORRE STURLUSONS Nordländska Konunga-Sagor.

Sive Historiæ Regum Septentrionalium, a SNORRONE STURLONIDE, ante Secula quinque, patrio Sermone antiquo conscriptæ, quas ex mssis Codicibus edidit, versione gemina, notisque brevioribus, indicis poetico vel rerum sparsim insertis, illustravit *Johan. PERINGSKIÖLD*. in fol. Stockh. Liter. Wankivianis, 1697. pp. 830. except. præm/s.

"Heims Kringlans, eller SNORRE STURLUSONS Andra Band, innehållandes Hi-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Historierna om Kon. Magnus then Gode, och the följande Nordländska Konungar.

Sive, Historiarum Regum Septentrionalium Tom II, continens res præcipue gestas Magni cognomento Boni, Haraldi Hardradii, Olavi Kyrres, seu Platidi, Magni *Barfots*, seu Nudipedis, Sigurdi *Joralsfarares*, seu Peregrinatoris Hierosolymitani, ejusque fratrum Osteni atq. Olavi Regum; ut et Magni *Blinder*, seu Coeci, ac Haraldi Gilles, Sigurdi, Ingvonis atq. Osteni filiorum Haraldi, Haqvini vulgo *Hårda-bredz*, seu laris humeris cognominati, ac Magni Erlingi filii: ex STURLONIDÆ contextu antiquo, versione gemina illustratus a Joh. PERINGSKIÖLD.

Heims Kringla betyder Verldenes Krets, och som Boken begynner med desse Ord, så har hon ock fåt namn deraf. Första Bindet, innefattar följande stycken: Uppå Peringskiölds Dedication til Kon. Carl XII och et Föreral til Läsaren, följer Sturlesons eget Företal. Sägorne stå i denna ordning: i. Ynglinga Sagan, p. 1 — 62. ii. Kon. Halfdan Svartes Saga p. 63 — 72. iii. Kon. Harald Hårtagefs Hist. p. 73 — 125. iv. Kon. Håkan Adeltens Föfres Saga, p. 126 — 167. v. Kon. Harald Gråfålds och Håkan Jarls Saga, p. 168 — 190. vi. Kon. Olof Tryggvasons Saga, p. 191 — 373. vii. Kon. Olof Helges Saga, p. 374 — 830.

Andra Bander innehåller: viii. Kon. Magnus then Godes Saga, p. 1 — 53. ix. Kon. Harald Hårdrådes Saga, p. 54 — 186. x. Kon. Olof then Stilles

Stilles Saga, p. 187 — 195. xi. Kon. Magnus B. III.
 Barfots Saga p. 196 — 230. xii. Kon. Si- C. 3.
 gurd Jorsalafarares, Kon. Östens och Kon. Sveriges
 Olofs Saga, p. 231 — 283. xiii. Kon. Ma- Almänna
 gnus Blindes och Kon Harald Gylles Saga, p. Historia.
 284 — 313. xiv. Kon. Sigurds, Ingves och
 Östens Saga, p. 314 — 364. xv. Kon. Hå-
 kan Skulderbreds Hist. p. 365 — 398. xvi.
 Kon. Magnus Erlingsons Saga, p. 399 — 452.

Följa *Addenda*, som af Olof Tryggvasons Saga den större Msc. utdragne, och sedan med et annat så kallat Noregs Sagas Msc. jämförde, svara emot den Danska til Snorre Sturluson gjorde Versionen, hvilken i Svenskan med mindre styl införd är p. 453 — 478. Skaldatal, eller Förteckning på de förnämste Skalder, eller historiske Poëter, som i Sverige, Danmark och Norrige hafva beskrifvit Konungarnas och Regenternas bedrifter, af Sturluson. i des Edda Msc. införde p. 479 — 486." Slutet för et Register öfver begge Banden, som består af 32 ark.

Snorre Sturluson, af en förnäm Släkt, föddes år 1178 eller 1179 på Island, hvarest han omsider blef Lagman och högsta Wäldshafvande; han blef ihjälhuggen år 1241 på sit ålders 62 år, eller efter andras berättelse, af sin egen måg, såsom förrådare, halshuggen. I sin ungdom reste han til Sverige och Norrige, "upplökandes de forna Skalders och Sagekrifvares" Berättelser om Ynglinga Släkten, de Svenske "Konungar och andra Hieltar, som förnämli-
 "gast varit de gamle Nordiske Konungars och
 Jar-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

"Jarlars Stam och Förfäder, dem han med sig
"til Island utförde; af hvilka fördenskull
"denna Historiebok tager sin begynnelse, långt
"för Chr. Födelses tid, och utföres af Sturlu-
"son til år 1177, som var uti Kon. Magnus
"Erlingsons Regements tid."

Translatoren Gudmund Olofsen, en Islän-
dare, öfverlatte detta Verk på Svenska; men
som han icke aldeles var Språket måktig, ty nöd-
gades Peringskiöld hans arbete til större delen
förändra, då han det tillika emot trenne år-
skildte, i det gamla Språket handskrifne ex-
emplar jämnförde, och sedan efter Kongl. be-
faling, med en Latinsk Version til de utländ-
skas tjänst förökade.

"Desse Historier säger Peringskiöld, i sin Fö-
retal, hafva också blifvit, til en del, år 1599 af
Peder Clausen, Sochne-Präst i Urdal i Nor-
rige, uti et kort Uttog aflatte på Danska Språ-
ket, och genom trycket af D. Olof Worm i
Köpenhamn, år 1633 utgifne *in 4:o*) dock
utan at några Vilor, som äro äldrens vittnes-
börd och Historiens förnämsta grund, ther in-
förde blifvit, varandes många Capitel af rätta
Originalen sammandragne uti en liten mening,
och ofta lika som med flit utlärit det som län-
der til vårt folks heder; ehuru väl man bekän-
na måste, at bem. Sochne-Präst likväl haft et
mycket fullkomligt exemplar, efter som ibland
i hans Danska Öfversättning finnas någre små
meningar utlatte, som i vara handskrifne Bök-
ker intet införde äre; ty hafver jag dem här
i våra uttolkningar intet velat förbigå, utan dem
med

med en mindre löpan'le styl, til en åtskil- B. III.
nad ifrån det andra, i Texten insatt." Så långt C. 8.
Peringskiöld. Sveriges
Almänna
Historia.

Hvad den af honom åberopade Danska Uplagan vidkommer, så beskrifves den vidlyftigt uti S. J. Baumgartens *Nachricht. von merkwürd. Büch.* Vol. IV. p. 427 — 434, hvilken recension så mycket mera förtjänar at läsas, som Recensenten, efter anställd jämförelse emellan denna och Peringskiölds Uplaga, tydeligen visar, at den förra med rätta icke kan kallas et *kort Uttåg*, och at skilnaden dem emellan förnämligast härrör af de olika Handskrifter, som Öfversättarne nyttjat; hvarmed den beskylningen tillika förtaller, som skulle Peder Clauson med sin hafva uteslutit det som län-der til Svenska Folkets heder.

Wilde menar, *Anmärkn. öfver Pufend.* p. 100, at Sturlufons Heims-Kringla, sådan som vi henne hafva, icke är til alla delar fullkomlig, hvilket nog skönjes af Peringskiölds egna *Addenda*, och Peder Clausons Danska edition, den dock icke heller skall vara så riktig, som det handskrifne Exemplar, hvilket den berömda Anriquarien Arnas Magnæus efter sig läm-nat, och önskeligt vore at det genom trycket måtte utkomma. En ny Uplaga skal nu i Kö-penhamn vara under trycket, med Isländarens Jon Olsons Öfversättning och Noter.

Om Sturlufon och hans Skrifter, *Ms vidare*
Jo. Molleri *Hypomnem. ad Bartholin.* p. 404; och
des *Spicileg. Hypomnem.* p. 45 hvarest han be-
Bibl. H. S. G. Del. 5. L *skrif-*

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia,

Skrifver i Bandet af Peringskiölds Uplaga, samt deruti anmärker åtskillige felaktigheter. Jämnför Torfæi *Ser. Reg. Dan.* p. - - Ejusd. *Hist. Norveg.* Tom IV. och N. P. Sibbern *Bibl. Hist. Dan. Norveg.* p. 76 och p. 126.

Sedan detta för flere år tillbaka var skrifver, framträder ånteligen i dagsljuset I Tom. af nylsnämde Danska Uplaga af Sturlusons Heims Kringla, under följande Titel, i tre Språk, "Heims Kringla, edr Noregs Konunga Sögör af SNORRÁ STURLUSYNI. SNORRE STURLESONS *Norske Kongers Historie.* Historia Regum Norvegorum, conscripta a SNORRIO STURLÆ *Filio.* Qvæ sumtibus Sereniss. et Clementiss. Principis Daniæ Norvegiæqve Hæredis Frederici, magni Regis Frederici filii. Nova, emendata et aucta editione in lucem prodit, opera *Gerh. Schöning,* Reg. a Conf. Just. et Archivis Secretioribus. Hafniæ, typis Aug. Frid. Steinii, 1777." in fol. maj. 349 sid. Præmisfa, 52 sid. oberåkn. Onödigt är, at den här närmare beskrifva, emedan den nog vidlyftigt recenleras uti *Köbenh. N. Crit. Journal*, 1778. n. 31, 32; hvilken Recension, i *Svensk Öfversättning*, läses uti *Sthms Lärda Tidn.* 1778. n. 79 följ.; se också *Götting. Anzeig.* 1780. Zug. 14. St. p. 220. Jag anmärker allenast, at Just. R. Schoenings Förel, Sturlesons Lefverne och Slächt-Register, Tideråknin-gen och Genealog. Tabellerne, hörande til des Historia. m. m. äro all aktning värde. Texten tyckes också, i anledning af de Codices man i händer haft, vara ganska correct; men hvad Varianterne vidkommer, så bestå de, så myc-
ket

ket jag hittills kunnat se, allenast af mer eller mindre betydelige Skrifvel, et par undantagne, som äro väsentelige, men icke varit tilförene obekante. Tror således, at Peringskiölds Uplaga, ehvad man mot des Latinska Version kan hafva at påminna, icke bör så lågt nedfattas, som Hr Schoening det gör; ej heller at hon genöth denna nya Uplaga blifvit aldeles onyttig.

B. III.

C. 3.

Sveriges
Almänna
Historia.

II Tomen utkom år 1778.

2628 Norlandz Chronika och Beskrifning: hvarutinhan förmåhles the äldsta Historier om Svea och Götha Rijken, samt Norrige och een deels om Danmark, och om theres villkår och tilstånd. Sammanfattad och ihopadragen aff åtskilliga trovärdiga Böcker, Skriffter och Handlingar. Trykt på Wijsingzburg, af Hans Hög-Grefl. Nådes; Herr Rijkz Drätzetens Booktryckare Joh. Kankel, år 1670. in fol. 110 och 523 sid. Föret. m. m. oberäkn.

+

Detta verk består af följande stycken: 1. En General Titel, med orden *Konunga Säger*; 2. Titeln, som här ofvannföre läses; 3. En i trä skuren Afritning på gamla Seraphin-Orden, med en kort beskrifning; 4. *Dan. GYLLENSTOLPES* Företal til hela Verket, dat. Wisingsborg, d. 10 Febr. 1670. 5. Hug. Grotii *Privilegiomena ad Hist. Gothor. et Longobard.* på Svenska öfversat (se n. 1338.); 6. Et Extract af Georg. Hornii *Orbe imperante*, tr. 1668, också i Svensk öfversättning; 7. En upfatt ang. Concordantien emellan then Utländska Westergötha

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

götha Lagen och Sveriges Lands och Stads Lag; Andteligen 8. *Sjelfva Norlandz-Chrönikan*, som egenteligen intet annat är, än et kort Utdrag af Sturlusons *Nordlundska Konunga Sagor*, med en tilläts af Kon. Sverres Saga, hvarpå följär et Skaldatal, eller Förtekning uppå the förnämsta Skaldar i Sverige, Norrige och Danmark; och aldrasidst *Index vocum obscur.*

Inemot slutet af et kort Företal, som står framför Chrönikan, läses: "at man ej til vislo veet "hvilken thenna Bokens rätta Auror är, men "henne vara sammanfattad utaf *Eymar Oddson* "och *Eric Oddson*, i Kon. Magni then Blindas "tid, hvilken lefde vid pils år 1139, beviles "utaf det 399. 401. och 402. Cap. i the na "Bok, och lå af Företalet uppå Kon. Sverres "Saga, hvarest berygas at henne hafver *Karl "Jonsön*, Abbot, först skrifvit." Äfven därstädes berättas, at Riks-Drotzten, Gr. Pehr Brahe, har lånt denna på Pergament skrifna Bok, utur Gr. Magn. Gæbr. de la Gardies Bibliothek, och låtit henne på sin egen bekostnad i ljuset framkomma.

Norlandz Chrönikan är äfven så litet alman som andra på Wifingsborg, med Gr. Pehr Brahes bekostnad, tryckte Böcker: se Lexelii *Dissert. de causis variet. libror.* P. 1. p. 18.

Uti Företalet til Binerners *Nordiska Kämpadater* påminnes, at Norlandz-Chrönikan är af *Joh. Rugman* på Svenska öfversatt; detta är taget af Snerman, *Anonymor.* Cent. 11. Holm. 1726. in 8:o, p. 38. Jämför Rugmans *Lefverne*, bakom Nils Hutvedt. Dahls *Specim. Biogr.*

2629. Msc. KNITLINGA SAGA: Seu B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.
Historia Knittlingorum, vel Knuttonum.

"Continet res gestas Regum quorundam Danie atque Norvegiæ a Svenone Aestridsonio, usque ad obitum Waldemari, Canuti Ducis filii, præmittendo tamen nonnulla de regibus illis, qui a tempore Haraldî Gormsonii Svenonem proxime antecesserant. Qua occasione etiam nonnulla proferuntur de variorum olim Ducum Principumque bellis, pactis, atque commerciis, tam in Dania, Suecia atq. Anglia, quam aliis Europæ regnis institutis." J. Peringskiöld, *Catal. Mssor. Scand. ap. Hikestum*, P. III, p. 312.

L. A. Gebhirdi berättar, i sin *Danske Historia*, eller *Fortsetzung der Algem. Welt-historie*, T. xxxii, p. 452. Anmärkn. (4.), at Etats-Rådet *Hans Gram* i Köpenhamn lårit trycka *Knitlinga Sagan*; men at den icke blifvit utdeld eller alman gjord,

Uri Ant. Archiv. förvaras i handskrift den. na Saga, på Svenska öfversatt af *Carl Hagelberg*.

Författaren tros hafva lefvat i början af xiv Seculo; men år til namnet okänd: om hans trovärdighet hyser Herr Suhm, som beskrefvit Knut den Stores Lefverne, icke den fördelagtigaste tanka, se des *Forsoeg til Forbedringer i den gamle Danske og Norske Historie*. Kioebenh. 1757. in 4o, p. 33. Anmerk. (p.)

2630. SVENONIS Aggonis Fil. Historia Regum Daniæ a Skioldo ad Canutum VI.

B. III,
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Är först utgifven af Steph. Joh. Stephanus, ur en Samling med titel: "SVENONIS Aggonis Fil. Christiern. nep. primi Danicz generis Historici, quæ extant Opuscula: Steph. Joh. Stephanus ex vetustiss. Codice membr. Msc. Reg. Bibl. Hafn. primus publici juris fecit, notisq. historicis pariter ac philologicis illustravit. Soræ 1642." in 8 o och sedermera af J. Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*. T. I. n. xi. p. 42 — 64.

Denna Sribent lefde i samma tid som Saxo, den han på et ställe kallar *contubernalis*. Han hâiles före hafva varit Archi-Bisk. Erikils Bröders-son, och Ledamot ur Lunds Dom-Capitel. Uti sin korta Historia synes han oftare, än Saxo, hafva nyttjat Isländska Esterrättelserna. Nog utförligen handlar om honom Langebek l. c. in *Prolegom.*

Som jag flere gånger läser få tillfälle nämna *Stephanus* *Johannis Stephanus* torde icke vara ur-vägen, om jag här anmärker, at denne lärde Man var Professor i Sorø och Kongl. Dansk Historiograph. Om honom handla Jo. Mollerus *Hypomnem. ad Bartholin.* p. 408. och Jo. Grammius, *Præfat. ad N. Cragii Annales*, Hafn. 1737. in fol. p. 73. Han afled 1650. Des efterlämnade Bibliothek, fördes år 1660 ifrån Sorø til Stockholm. Handskrifterna rörande Nordiska Historien, som han med mycken flit colligerat, och ibland hvilka Samlingerna känd under titel af: *Systema Chronologia Danica*, förtjänar största acknåing, skänkte R. C. Gr. M. G. de la Gardie, til Academiens Bi-

blie-

bliothek i Upsala: se Er. Benzeli *Prolegom.* B. III.
Monumentor. vett. Ecclesj. Sueo - Goth. p. xx1. C. 3.
 xx11. och Ol. O. Celsii *Hist. Bibl. Upsal.* p. Sveriges
 100. Almäna Historiä,

2631. SAXONIS *Grammatici Historiæ* Danicæ Libri xvi. Stephan. Johan. STEPHANII summo studio recognovit, notisque uberioribus illustravit. in fol. Soræ, typis et sumpt. J. Moltkenii, R. Acad. Hafn. Bibliop. 1644. 1645. pp. 384. 60. et 252, except. Dedicat. et indd.

Saxonis Danika Historia tryktes första gången i Paris, hos *Jodocum Badium Ascensum*, 1514. Hon gafs ut å nyo 1534, i Basel, af Oporin, och 1576 i Frfr. af Andr. Wechel; hvarje gång in fol. Sällsyntast är första Uplagan, men Stephanii den bästa i anseende til Utgifvarens vackra och lärda Anmärkningar.

Uti *Prolegomena*, framför Anmärkningarna, handlar Stephanus vidlyftigt både om Saxonis Gram. Person och detta hans historiska Arbete. Om Författaren vet man med vilshet nästan inter annat at berätta, än at han varit en Dansk man, förmodl. Canik i Lund, övanligen lärdd för den tid i hvilken han lefvat, och hvilkens skriffätt, både i bunden och obunden styl, vitnar om des noga bekantskap med de gamla Classiska Skrifställare: hans död föres til vid påls år 1204. Uppå sin stora Gynnares, Archi-Bisk. Absalons anmodan i Lund samman-

B. III,
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

skref han denna sin Danska Historis, som börjar med Dan, och stannar vid år 1186. e. C. f.

Saxo beskylles före och der icke utan grund, at hafva mycket updiktat, och at i gamla Historien hafva brukat många Konstgrepp, för att uphöja de Danska, och förringa de Svenska. Likväl hafva de fleste Svenske Historie-skrifvare lärt sig af honom förleda, och derföre, dels i brist på bättre esterrättelser, dels ock för det de ej förstår skilja det äkta ifrån det oäkta, fanning ifrån lögn, kommit at misstaga sig i hänseende så väl til saker, som tid och personer. När änteligen Joh. Magnus, bevekt af en gammal otidig jalousie grannar emellan, företog sig, at til Sveriges förmän tålla med Saxo, upkom åter ny orede, som på annat ställe anmärkt är, Om fördenskul Saxo, hvad Sverige vidkommer, förtjenar någon trovärdighet, lär det vara i den delen af hans arbete, som rör slutet af x och de två därpå följande Secler.

För en fullständig Commentarius öfver Saxo kan följande verk anles: "Critisk Historie af Danmark udi den Hedenske Tid, fra Odin, til Gorm den Gamle: ved *Peter Frider. Suhm*" hvaraf 1 B. är trykt 1774. 11 B. 1775. och 111 B. 1776. alla tre i Köpenh. in 4:o. Undersökningarne, som här anställas, hafva i synnerhet til föremål Tideräkningen och Saxos Konunga-Längd. Tvenne Bänd väntas ännu, af hvilka det iv:de kommer at innefatta Tabeller, til uplysning af detta Tidehvarf, och det v:te eller sidsta, en utförlig granskning öfver alla gamla Nordiska Häfda-teknare, deras trovärdig-

dighet m. m. Se *Nye Crit. Journal*, 1775, p. 41 och p. 275. 1777, p. 89.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Genealog. Tabellerne, som nys nämdes, utkommo icke förr än år 1779. De äro för mer bekvämlighets skuld, tr. in fol. och måste hafva kostat Författaren et odrågligt arbete, som ingen annan hädanefter så lätt lär åter taga sig: läs *Götting. Anzeig.* 1780. n. 97.

Den, som om Saxonis Grem. Danska Historia, des Översättningar, Continuationer, m. m. åstundar inhämta närmare kunskap, hänviler jag til Jo. Mölleri *Hypomn. ad Bartholin.* p. 395. Ejusd. *Spicileg. Hypomnem.* p. 43. N. P. Sibbern *Bibl. Hist. Dan. Norveg.* p. 20. *Hamb. Bibl. Histor.* Cent iv, p. 185. C. Schœtgenii *Supplem. ad. J. A. Fabricii Bibl. Lat. med. et inf. ætat.* T. vi. p. 151. Patavii, 1754. in 4:o. S. J. Baumgartens *Nachr. von einer Hall. Bibl.* Vol. vi. p. 495. L. A. Gebhardi *Historie des Königr. Dänemark*, Halle, 1768, in 4:to. Förer. p. 26, 27. Jag får alltså lägga til, at ganska oförväntat en ny Uplaga af Saxo framträdte i Leipzig, 1771, in 4:o. 3 Alph. 18 a. Utgifvaren är Geh. Rådet och Prof. i Halle, Christ. Adolph Klotz. Texten synes vara nog correct, och med nöje läsas Utgifwarens *Prolegomena*; men ogärna lærer Almånheten sakna Stephanii Noter, som blifvit aldeles utesslurna.

O. Sperlingius, in *Notis ad Testam. Absolon.* A. L. p. 32 och 36 visar, at Saxo, kallad *Grammaticus*, icke varit at den i Danmark namnkunnige Lange-Släkten, som man länge trodt,

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

icke heller Probst i Roskild. Det förra, men ej det senare medgifver Georg. Reimer, en Flensburgare: *Disert. de vita, eruditione et scriptis Saxonis Gram. Historici Dani, Patriæ ornamenti*, Helmså. 1762 in 4:o pp. 54. En väcker afhandling, men den Mag. Jonas Nehrman, *Disput. Histör. Liter. de Saxonis Gram. Historico*. Lond. Goth. 1772. in 4:o pp. 18. icke känt.

2632. Påfvens Coelestini III. Bref, om Kon. Knut Erichsons Giftermål, vid år 1192.

Uti en Samling med Titel: *Antiquæ Collectiones Decretalium, cum Ant. Augustini, Ep. Ilerdensis et Jac. Cujacii J. C. celeb. notis et emendationibus*. Paris. 1609." in fol. p. 194 och därutur uti Lagerbrings S. R. *Hist.* 11. D. p. 877.

2633. *Disert. Hist. utriusque Faleonis Bure in patriam merita leviter adumbrans*. Pr. El. Frondin, Resp. Nic. Castrom. in quarto. Upsal. 1746, pp. 28.

Vidlyfugt uprepas här Fale Bure den yngres stora förtjenster i anseende til Kon. Erik Knutson. Skada at så vackra saker icke, äro på tillförlitliga bevis grundade. Uti våra gamla Handlingar förekommer härom inter; utan ser det ut, som vore åttlammans af Joh. Th. Buræus updiktar. Af samma tanka är Lagerbring, 11 D. p. 299, 300.

2634.

2634. Honorii Papæ III Literæ pro-
 tectoria pro Erico Balbo Rege: Dat Reate,
 11. Id. Aug. Pontificat. a. x. (1225). B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Hos Vastovius, *Vitis Aquilon*. Col. 1623
 in fol. p. 174. och hos Wilde, *Hist. pragm.*
 p. 382.

2635. Msc. Bref och Handlingar, til
 Konungarnes Historia i detta Tidehvarf.
 1165 — 1250.

Uti Antiquit. Archivo, *Opus Diplom. n.*
 E. 4. 5. om hvilken Samling mera här nedan-
 före L. iv. C. ix. Sect. 1. n. 8869.

Sect. VI.

Regenternes och Konungarnes Historia af
 Birgerska, eller Folkungska Ätten, i-
 från Birger Jarl, til Håkan Magnus-
 son: År 1363.

§. 1.

BIRGER Jarl til Bielbo, och des Son
 WALDEMAR.

2636. Dissert. grad. de Origine et
 Fatis Gentis Folkungicæ, Pr. Joh. Ihre,
 Resp. Joh. FRYKSELL. in quarta. Upsal.
 1740. pp. 26.

Författaren vederlägger dem, som ifrån *Foul-
 ques, Comte d'Anjou*, leda Folkunga-Slägten;
 vet

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

vet likväl icke, hvem *Folke Fälbiter*, Folkungarnas Stamfader, varit.

2637. Tankar öfver Folkungarnes härkomst, om den varit inländsk, eller främmande, af Hof-Auditeuren *Eric TUNELD*: som blifvit belönt i Kongl. (Vitterhets) Academiens Sammankomst, d. 24 Jul. 1754.

Uti *Kongl. Sv. Vitterh. Acad. Handlingar.*
I Del. Stmh. 1755. in 8:o, p. 46 — 69.

På Tyskå läses denna Afhandling uti: "Samlung Historischer Schriften zur Beförderung .. "der Geschichtkunde." Rost, u. Greifsw. 1762. in 4:o I St. n. 1.

2638. Anmärkningar om Folkunga-
Ätten.

Uti *Sv. Mercur. Oct.* 1757. p. 408 — 412,
Författaren af *Anmdrk. vid v. Dalins Hist.*
p. 70. tilegnar dem Kongl. Secreteraren, Ba-
ron (*Carl*) HERMELIN.

2639. Birgers Jarls Bref på de Lübeckarene i Sverige förunte Handels-Friheter.

Det är dat. *Resto Assumpt. S. Mar. Virg.*
1251. och läses hos J. C. H. Dreyer, *Specim. Jur. publ. Lubec. quo Pacta Conventa et Privilegia, quibus Lubecæ per omnem propemodum Europam circa inhumanum Jus Naufragii est prospectum &c.* Butzov. et Wismar. l. a. in 4:o p. cvi.

Desse Handels-Friheter stadfästades af Kon. Waldemar, år 1267. Dreyer l. c. p. cviii.

Är

År 1292. S. Mar. Dag, utfärdade Torkel Knut-son, under Kon. Birgers namn, et nytt Privilegium för Lübeck, och des Borgare. *Id. ibid.* p. c ix. Jämnför Lagerbring, *S. R. Hist.* D. p. 409. n. 11. p. 550. n. 3. och p. 670. n. 2.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

2640. Påfvens Alexander den IV Stad-fästelse på den Delning af visfa Rikets Land-skaper, emellan sina Söner, som Birger Jarl, med de Förnamares Råd, var sinnad för-fatta, Dat. Later. 111. Cal. Jan. a. P. II. (1255).

Hos Vastovius, *Vit. Aquilon.* p. 180.

2641. Birger Jarls Handels-Privile-gier för Staden Hamburg. Dat. *ap. Therno.* 1261. xiii Kal. Aug.

Uri P. Lambecii *Rer. Hamburg.* L. 11. edit. J. A. Fabricii; Hamb. 1706. in fol. p. 49.

Desse Privilegier bekräftade K. Waldemar, i Löödse år 1275. Lambec. L. c. p. 66.

2642. Chronologia Vetus rerum in Suecia, Dania et vicinis Regnis gestarum, ab. a. C. 916. ad an. 1263.

Uti Er. Benzeli *Monum. vet. Eccles. Sueo-Goth.* Upsal. 1709, in 4° p. 14 — 17. och hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. avi.* T. II. n. 211. p. 166 — 168.

Senare Utgifvaren håller före, at Författaren varit en Dominicaner - Munk, som lefvt om-kring

B. III. kring den tid, med hvilken hans korta Krö-
 C. 3. nika flutar sig.
 Sveriges
 Almänna
 Historia.

2643. Disfert histor. polit. de Birgero Jarl Junibr. Pn. El. Frondin. Resp. Nicol. S. ÅHMAN. *in oß.* Upsal. 1739. pp. 28.

2644. Stora och namnkunniga Svenska Mäns Lefverne. Om Birger Jarl til Bjälbo. *in oß.* Sth. Salvius. 1754. 255 sid.

Lärda Tidn. 1754. n. 50.

Författaren är Herr Kammar-Rådet And. BOTIN.

2645. Msc. Håkan Gamles Saga (Magni Lagbåtrares Fader) försvenskad af Er. Jul. BIOERNER. *in fol.*

Förvaras uti Antiqu. Archiv.

2646. Msc. Bref och Handlingar til Birger Jarls och Kon. Waldemars Historia.

Uti Antiqu. Archiv, *Opus Diplomāt.* T. III. n. E. 6.

2647. Kon. Waldemars Privilegium för Borgarena i Riga at obehindrat och tullfrit få handla öfver hela Riket. m. m. Dat Stockh. a. 1271. m. Sept.

Detta Privilegium stadfästades af Hertig, eller Kon. Magnus Birgerfon, i Linköping, a. 1275 samt förklarades vidare i Westerås a. 1276. Documenterne äro trykte uti Lagerbrings S. R.

S. R. Hist. 11. D. p. 525. n. 5. och p. 629. B. III.
n. 1. 2.

C. S.
Sveriges
Älmänna
Historia.

2648. Kon. Waldemars Bref, hvarigenom han til Margrefvarne af Brandenburg bortskänker Gothland, med vilkor at de skulle förhjelpa honom til sina förlorade Rättigheter i Sverige. Dat. Copenhoven, a. 1277. in die Nativit. b. Mariae.

Uti en Samling med Titel: "*Codex Diplomaticus Brandenburgensis*. Aus Originalien und Copial-Büchern gesammelt und herausgegeben von Phil. Wilh. GERKEN, I — IV. "Th. Salzwedel, 1769 — 1772." in 4:o T. III. och derutur, ibland *Tilökningsarne*, vid slutet af Lagerbrings S. R. Hist. 11. D. p. 879. Läs Lagerbrings Anmärkning vid detta Bref.

§. 2.

MAGNUS Birgerfon (*Ladulås*.)

2649. Kon. Magni Ladulås Stadga om Allmennelig Landz-frid m. m. af år 1280.

Ibland *gamla Stadgarne*, såsom *Björkås-Rätt*, p. 1.

2650. Dissert. histor. de Decreto Comitiali, vulgo *Helge-Ands-Holms Beslut*. Pr. S. Bring, Resp. Joh. Frid. PRAVITZ. in quarto. Lond. Goth. 1733. pp. 17.

- Sjelf.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

Sjellva Besluter är här aftrykt, eller rättare sagt, en Berättelse derom, sådan som den finnes uti Riktlens Archiver. Det söres til år 1282, och hålles af somlige för updiktadt, af andie åter för riktigt. Skålen mot och med undersökas i denna Afhandling; och sluter blifver, det sannolikt är, at et sådant Beslut verkligen blifvit rager; men at likväl ingen löper fara, i stöd af detta Beslut, blifva oroad i besittningen af sin välfångna ägendom.

Canc. Råd. *Essenbergs* Skrift i detta ämne, som citeras p. 6. men den Författaren tyckes icke hafva sedt, äger jag, under följande Titel, - - - "*Ol. ESTENBERGS* Anmärkningar öfver det så kallade Riksdags-Besluter på Helge-Ands-Holmen år 1282. uti Kon. Magni Ladulås tid, som finnes uti en gammal Bok i Riktlens Archivo. Stockh. d. 1. Okt. 1734." Msc. Emot detta Memorial skref Kammar-Rådet *Wulfsenstjerna*, och försvarade Helge-Ands-Holms-Besluter. Det samma gör til en del R. Historiogr. *Jac. Wilde*, uti et til Kongl. Canc. Collegium, vid samma tillfälle, ingifvet Memorial, hvaraf jag jämväl äger en Afskrift. Läs också Lagerbring, S. R. *Hist.* 11 Del p. 585 — 596.

En annan Afskrift af det så kallade Helge-Ands-Holms-Beslut, nog olika med dem som finnas i Archiverne, har någon låtit införa i *Lärda Tiden*. 1754. n. 98.

2651. Kon. Magni Ladulås Stadga om Frigäfnings aflysning, m. m. af år 1285.

L

Ibland *gamle Stadgärne* bakom *Biärkba-Rdt-* B. III.
ten, p. 3. och bakom *Westgötha-Lagen*, p. 88. C. 3.

Borin, V. p. 271. säger, at Kon. Magnus Sveriges
 fick tilnamnet *Ladulds* af den stränga hand och Almänna
 uppsigt, som han höll öfver Förbudet emot Våld- Historia.
 gåstningar, hvärmedelst han lika som satte lås
 för Bondens lada.

2652. Wisbyboarnes på Gothland Af-
 bön och förpliktelse emot K. Magnus, til
 försoning af thet Uppror de åstadkommit.
 Dat. Nycopiæ, a. 1288, in *vigil. S. Laurentii*.
 Hos Mesenius, *Scand. ill. T. XII.* p. 139.
 Torde vara en Öfversättning.

2653. *Historica Narratio de origine*
Gentis Danorum, et de Regibus ejusdem
gentis, et eorundem rebus gestis, a Dan
primo Rege, usque ad Ericum Menuit
cxvi. compendiose olim conscripta ab E-
rico, Danicæ Regis, Wartslai y11, Duc.
Pom. filio, et nunc primum in lucem edi-
ta ab Erp. Lindenbruch, in quarto. 1603.
 pp. 60.

Omr. ibland E. Lindenbrogii *Scriptor. rer.*
German. Septentr. Fræ. 1609. och 1630. item.
Hamb. 1706. in fol. och uti Stephani Syllo-
ge Scriptor. de Regnis Danicæ, Norveg. &c.
Lugd. Bat. Elzevir 1629. in 16:o p. 52 —
101. samt hos Langebek, Scriptor. rer. Da-
nicar. T. I. n. xv. p. 148 — 170.

At denna lilla Chronika orätt och utan
 grund tilegnas Kon. Erik af Pommern, sådant
Bibl. H. S. G. Del. 5. M år

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

är nu mera väl öfverflöd bevisst: se A. Høijer *Kurtzgef. Dännem. Gesch.* p. 91. Sibbern, *Bibl. Hist. D. N.* p. 27. och J. Mølleri *Cimbr. liter.* T. II. p. 478. men i synnerhet Langebek, l. c. in *Prolegom.* Likaledes har man all anledning at tro, det rätta Författaren varit en *Cistercienser Munk*; men oafgjort är ännu, om denna Munk, efter Biskop Wallins gifning, *Gothland. Saml.* 1 Del. p. 50. lefvat i *Roma*, eller *Guthwalds Kloster*, på *Gothland*, eller, som *Etats-Rådet Langebek* menar, uti *Rye Kloster (Rus Regium)* i *Hertigdömet Schleswig*.

2654. Testamentum Regis Svecorum, Magni Ladulås; dati. Scaris, A. C. 1285.

Uti *Alt. liter. et Scient. Suec.* 1731. p. 44 — 51. och uti J. C. Stricker *Disfert. de fatis Templi Riddarholm.* P. 1. p. 21 — 28.

Et stycke af detta Testamente, uti hvilket Konungen visar sig emot det andeliga Ståndet så frikostig, läses hos Mesenius, *Scand. ill. T.* XII. p. 137. Jämför Lagerbring, *S. R. Hist.* 11 Del. p. 630 följ.

2655. Msc. Bref och Handlingar til Kon. Magni Ladulås Historia.

Uti *Antiqu. Archiv. Opus Diplom.* T. 1 v. n. E. 7.

2656. Disfert. histor. de Rege Magno Ladulås. Pr. A. Grönwall. Resp. Ol. REFTELIUS. in quarto. Upsal, 1731.

Af Botin och Lagerbring lærer man närma-
re

re och tillförliteligare kända Kon. Magnus Ladulås.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

2657. Gespräche in dem Reiche derer Todten, zwischen Waldemaro II. Kon. von Dännemark, — und Magno I. mit dem Beynahmen Ladulås, König in Schweden, der ein Sohn Birger Jerls gewesen, worinnen die sehr remarqvable Historie dieser beyden vortrefflichen Könige enthalten &c. in quarto. Leipzig 1727. item. 1730. 10½ A.

Är *Fassmans* Arbete, lecture för borgare och olårde; och 110 *Entreväen* i den stora Sviten.

§. 3.

BIRGER Magnusson.

2658. Kon. Birgers öpna Bref för Lübeckarne och flere Sjöstädar, at på et års tid obehindrat drifva sin handel på Novogrod, m. m. Dat. Örebro, 111. Non. Mart. a. 1295.

Det är ställt til *Advocati et Consules Civit. Lubicensis maritimarumque Civitatum mare Orientale frequentantium*, och läses hos Dreyer, *Specim. jur. publ. Lubecens. p. CLXXIV.*

Denna Seglations - frihet förnyades genom ett annat K. Birgers Bref, dat. xvi. Kal. Decemb. a. 1303. Dreyer, l. c. p. cxxi.

B. III. 2659. Chronicon Daniæ, ab a. 1130.
C. 3. ad. an. 1300.
Sveriges
Almänna
Historia.

Uti J. P. de Ludewig *Reliquiæ Manuscriptor.*

T. 1 x. Ff. & Lipl. 1731. in 8.0, p. 150 — 158.

"Magnificiendus autor ob temporum rationes, quæ accurate distinguit. Cætera sunt vulgaria, disce quæ pluribus aliis." Editor, in præfat. p. 15.

En ny och förbättrad Uplaga af denna korta Krönika har Langebek föranstaltat *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*. T. 1 v. n. cvi. p. 225 — 230.

2660. Anonymi Nestvedensis Chronologia Danica, ab a. 821. ad a. 1300.

Hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*. T. I. n. xxv. p. 368 — 372.

Var först trykt, men felaktigt, uti E. J. de Westphalen *Monum. ined. rer. German.* T. I. col. 1404 — 1408.

2660. (a.) Literæ Birgeri Sveciæ Regis ad Regem Norvegiæ, de Jacobo Hallandiæ Comite; dat. nonis Octobr. a. 1302.

Står uti en Samling med Titel: "Analecta, quibus Historia, Antiquitates, Jura Regn. Norvegici, illustrantur, maximam partem hactenus ignota, ex Tabulario Arnæ-Magnæano publici juris facit Grimus Johan. Thorkelin. Havniæ, 1778. in 8.0, p. 76.

2661. Hertigarnes Eriks och Waldemars skrifteliga förbindelse emot Kon. Birger: dat. Aranås, *prid. kal. Maji*, 1304.

Uti

Uti Er. Olai *Hiflor. Specor.* Sthmiæ 1615. B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.
in 4:to p. 172. och hos Joh. Meslenius, *Scand.*
illuftr. T. XII. p. 150.

2662. Literæ Erici Ducis Sueciæ ad
Confiliarios Regni Norveg, de Jacobo, Hal-
landiæ Comite, et inimicitiis Regno a Re-
ge Danorum illatis, dat. Wazstene, die S.
Katherine, a. 1306.

G. J. Thorkelin, *Analekta* p. 77.

2662 (a). Meletema Academ. denobili-
ore antiquitate Håtunensi. Pr. Ol. O. Cel-
sius, Resp. *Er. HEDENBERG.* in quarto.
Upsal. 1749. pp. 30.

Händlar om *Håtuna-Leken*, då Kon. Birger,
d. 29 Sept. 1306. af sina Bröder, Hertu-
garne Eric och Waldemar, med list blef til fän-
ga tagen och fånglig bortförd til Nyköping &c.

2662. (b.) Litteræ Confoederationis
offensivæ et defensivæ inter Christophorum
Comitem Hallandiæ et Samsoë, ex una
parte, et Ericum et Waldemarum Duces
Sveciæ, ex altera parte, contra Regem Da-
niæ: dat. apud Curiam Motorp, sabbato
proximo post Ascens. Domini, a. 1307.

G. J. Thorkelin, *Analekta* p. 82. Jämför
Lagerbring, S. R. *Hift.* D. III. p. 50. följ.

2662. (c.) Litteræ Erici et Waldema-
ri, Sveciæ Ducum, qveis se pro mille
M 3 mar-

B. III. marchis Argenti puri antiquæ monetæ No-
 C. 3. ricanæ obstringunt ad bellum Dano infe-
 Sveriges rendum: Dat. Aby, in 3:a Dominica Ad-
 Almänna vent, a. 1307.
 Historia.

2662. (d.) Litteræ Asceri Jonæ et I-
 warii Canonici Bergensis Procuratorum Re-
 gis Haqvini, qveis se obligant ad solven-
 dum Ducibus Sveciæ, eorumve mandata-
 riis, mille marchas arg. puri, & cavere
 promittunt, ne Rex Norvegiæ cum Rege
 Daniæ unquam concordet: dat. Kungell
 4:a die nativit. Dom. a. 1307.

2662. (e.) Litteræ mandatoriæ E. et
 W. Sueciæ Ducum, datæ Siggoni Halsteni
 ad accipiendum mille marchas a. p. a pro-
 curatoribus Regis Norvegiæ. dat. Aby, 3:a
 Dominica Advent. a. 1307.

Desse Handlingar böra ocklä sökas hos Thor-
 kelin, *Analesta*, p. 87 — 89. Utgifvaren an-
 märker, at hvarken Huitfeldt eller Torfæus
 haft sig dem bekante: jag finner dem icke el-
 ler hos Lagerbring.

2663. Incerti Autoris (qvi vergen-
 te Seculo xiii. vixisse videtur) Chronica
 Danorum, et præcipue Sialandiæ. Seu Chro-
 nologia rerum Danicarum ab a. Chr. 1028.
 ad an. 1282. cum Appendice Chronolog.
 usque ad an. 1307. ex veteri membrana
 eruit, primusque edidit Arnas MAGNÆUS.

in

in oß. Lips. Gleditsch, 1695. p. 100. *fi-* B. III.
ne Ded. & Præf. C. 3.

Acta Eruditor. Lipj. 1696. p. 430.

Sverige
 Almännas
 Historien.

Å nyo har Langebek gifvit ut denna Chrō-
 nika, *Scriptor. rer. Danicar, med. ævi.* T. II.
 n. LXXII. p. 602 — 644.

I Handskrift finnes denna Chrōnika, uti
 Acad. Bibliotheket i Upsala, *Codex de la Gard,*
 xxvi. n. 1, men något skiljaktig från första
 tryckta Uplagan, med en Fortsättning til år
 1363. se Ol. Celsii *Hist. Bibl. Upsal.* p. 96.
 Til äfventyrs torde denna Fortsättning vara em-
 handa med den *Continuata Appendix &c.* som
 v. Westphalen lärit trycka, och här nedanfö-
 re under n. 2694 antecknas,

2664. *Annales rerum Danicarum Es-*
romenses, a nato Christo ad ad. 1307.

Ibland J. Langebek *Scriptor. rer. Danicar,*
med. ævi, T. I. n. XVIII, p. 212 — 250.

Om denna korta Chrōnika handlar Utgifva-
 ren i sit Förelspråk utförligen. Den hade re-
 dan varit tvenne gånger förut tryckt, fastän
 felacktigt och afstympad, neml. först, genom
 Bisk. D. Christ. Wormii föranstaltande; en
 högst sålsynt Uplaga, och sedan hos Ludewig
Reliqu. Mjstor. T. IX, n. 1, p. 1 — 39. Ci-
 teras af vår Historiograph Wilde och flere,
 under namn af *Porfske Manuscriptet*, emedan
Stigot Pors för detta skolat varit ägare af den-
 na på Pergament skrifne Chrōnika. — Hvad
 Titeln: *Chronicon Esromense*, eller *Annales Es-*
romenses vidkommer, så följer Langebek där-

B. III.
C. 3,
Sveriges
Almänna
Historia.

utionen Thom. Bartholinus, *Antiquit. Dan.*
p. 670.

2665. Kon. Birgers Förskrifning och
Förfäkning til sina Bröder, samt Förening
om Rikets fördelning them emellan. Dat.
Örebro. *in craft. Annunt. b. Mariæ.* 1308.

Uri *Rim-Chronikans* 11. D. utgifven af J.
Hadorph, Stlm. 1676. *in* 4:o, p. 2.

2666. Förening emellan Kon. Eric
i Danmark, Kon. Håkan i Norrige, Kon.
Byrger i Sverige, Hert. Erik af Halland,
Hert. Gert af Holsten och Hert. Hinrich
af Mächelborg, om åtskillige mål, ang.
Furstarna Erik och Waldemar: dat. Hel-
singborg, *sexta feria prox. ante Fest. Mar.*
Magd. 1310.

Rim-Krönik. Ibid. p. 6,

2667. Hertigarnas Eriks och Walde-
mars Frihets-Bref för Lübeckarne, at obe-
hindrat få handla på Novogrod, m. m.
Dat. a. 1312. *in die Assumpt. b. Virg. Mar.*
in clauistro Vuarnam.

Det är tryckt, dock mycket felaktigt, uri
Staden Lübecks Manifest, emot Kon. Erik d,
xiv. af år 1564. inemot slutet, *fol. O. recto,*
och hos Dreyer, *Specim. jur. publ. Lubec.* p.
cxix. På samma ställen fås ock igen K.
Magni Bref i samma ämne, dat. Troxlaborch,
a. 1344. d. b. *Aegid. Ab,*

2668.

2668. Hertig Eriks och Waldemars B. III.
 fem års hefdabythe sig emellan på Riket; ^{C. 3. Sverige}
 och trohets förbindelse; dat. ap. Castr. Ly- ^{Almänna Historias}
 thosia, in crast. nat. Mar. 1315.

Rim-Krönik. ibid. p. 8.

2669. Prodrumus exhibens bellum Sundensea. 1316. a partu virgineo terra marique gestum, collectu et Saxoniam Chytræi et Chronico Pomeraniæ Msc. a Jac. LIEFERO, Pastore Steinhagensi et Vogdeshagensi: Rostochii, liter. Jo. Richelii, 1639. recus. Sundii, typis hæred. Mederianor. 1715. in quarto. 7 a.

Skriften är på vers; se C. Schoergen, *Alt, u. Neu. Pommerland*, II. St. p. 149.

Under Stralsundska Belägringen och Kriget i Pommern, hade Danske Konungen Erik Menved godt bistånd från Sverige.

2670 Incerti Auctoris Chronicon Danorum, ab an. 936, ad an. 1317.

Efter en Handskrift, *ex Collect.* Steph. J. Stephanii, uti Upsala Bibliothek, *Codex de la Gard.* xxvi. n. 4. hos Langebek, Scriptor. rer. Danicar. med ævi, T. II. n. LIV, p. 169 — 176.

Åtven därstädes, T. IV. n. cx, p. 281 — 285, är en annan liten Chronika inryckt, också *ex Cod. de la Gard.* som går ifrån 1131 til 1325.

B. III. ap. Castrum Baghehus, feria sexta proxima
 C. 3. post diem b. Mar. Magdal. a. 1321.
 Sveriges
 Almännas
 Historia, G. J. Thorkelin *Analekta* p. 113.

Brölloppet upskjöts til 1336. Prinsessan
 Euphemia blef Moder åt Kon. Albrecht.

2676. Rikf. Ständers Förening i Skara, om Konung Magnus Eriksön til Sveriges Konung och flere mål til Rikfens bestånd. Dat. Skara, d. b. Marg. Virg. a. 1322.

Rimkrön. ib. p. 13.

2677. Litteræ Magni II. R. S. de tributo pro obsidibus terræ Scaniæ redimendis præstando, datæ Oerebro, a. 1334. *die Cinerum.*

Uti S. Bring *Monum. Scanens.* Vol. 1. P. 1. p. 101.

2678. Kon. Magni Eriksons Stadga, gjord i Skara, 1335, tå han reste Erichs-Gata sin, om Frälle, Arf, m. m.

Ibland *Stadgarne*, bakom *Biärkåa-Råttan*, p. 10.

2679. Kon. Magni Stadga, gjord i Skeninge 1335. Stadfästes all Sveriges Allmoge vid frid å sig och allom sinom &c.

Ibid. p. 11.

2679.

2679 (a) Diploma Magni R. S. da-
tum Lubecensibus, a. 1336, *sec. feria in-*
fra octavas b. Laur. martyri.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

"Ex Sigillo *Blanca* Reginae, quod in *leone* et *filiis*
paternam juxta et maternam stirpem innuit, me-
"morabile," säger Dreijer, som låtit trycka det
efter Originalet, *Specim. juris publ. Lubec.*
p. cxxii.

2680. Literæ Magni II. R. S. qui-
bus Scanensium confirmantur Privilegia,
1340. *Vigilia Apostolor. Petri et Pauli.*

Hos Bring, *Mon. Scan.* Vol. I. P. I. p. 103.

Danska Öfversättningen, hos Huitfeld, T.
I. p. 476 är felaktig, äfven så Latinen hos
Torfæus, T. IV. p. 464. och orätt til-
ägnas Magnus titel af de *Wenders Konungs*
de v. Dalin S. R. *Hist.* T. II. p. 454.

2681. Anonymi veteris Appendix
ad Saxonem Grammaticum. Ex Bibl. publ.
Upsaliens. Cod. msc. de la Gard. n. XLIV.

Uti Er. Benzellii *Monum. vet. Eccles. S. G.*
p. 145 — 156.

Författaren, hvilkens namn icke var Ben-
zelius bekant, hade gjort et Sammandrag af
Saxonis Danska Historia, och tillagt en Fort-
sättning intil år 1340. Fortsättningen allena
läses hos Benzellius, som väl lofvade at vid et
annat tillfälle också gifva ut Sammandraget;
men det har icke skedd. De lärde hafva så-
ledes deraf varit i misstning, in til thes Er.

Rä-

B. III. "no egenteligen tilhørige, samt huru the uti
 C. 3. "halffjerdehundrade år öfver all fog och skiaål
 Sveriges "äre Dannemarks Rike underslagne och skart-
 Almänna Historia. "skyldige vordne."

2685. Kon. Magni Eriksons Fullmache för them som skola förestå Regementet i Sverige, medan han i Norrige är; och huru Gothland med flere Österland skola förestås i hans frånvaro, samt huru förhållas skall om något Örlig på Riket upkomme &c. Dat. Upsala. d. b. Nicol. Conf. a. 1344.

Rimkrön. II B. p. 30.

2686. Kon. Magni Stadga gjord i Upsala, a. 1344. Stadfästes Almogens Frid; Ride ingen med fullom vapnom olofligen &c.

Ibland *Stadgarna* bakom *Björkåa - Rätten*, p. 15.

2687. Kon. Magni Stadga, ang. Frälsse-Ånkors och Barns Privilegier, Rusttjenst, Vapneslyn m. m. gjord i Telje, Sönd. näst efter S. Knuts dag, år 1345.

Ibland *Stadgarna* bakom *Björkåa - Rätten*, p. 19.

2688. Kon. Magni Er. Bref och Fullmagt, hvarigenom åtskillige personer utnämnes til Canonicat och Prebender vid Dom-

Domkyrkorna i Sverige. Dat. Grenna, *Fer.* B. III.
 11 post *Dominic. palmar.* a. 1348.

Uti S. Bring *Saml. af åtskill. Handl. och På-*
min. I D. p. 190 — 193.

C. 3.
 Sveriges
 Almännas
 Historia.

2689. Litteræ Waldemari III R. Dan.
 quibus omni juri in Scaniam vicinasque
 provincias renuntiat: a. 1353. *Fer. v1 an-*
te Cecil. Virg.

Hos Bring, *Monum. Scan.* Vol. 1, P. 1,
 p. 109.

Läs Utgifwarens Anmärkningar.

2690. Kon. Magni Transaction och
 Fördrag med sin Son Kon. Erik. Dat. in
 Villa Junacop. d. b. Vitalis Mart. (28 Apr.)
 a. 1357.

Rimkrön. 11 D. p. 41.

2690 (3). Magnus, König von Schwe-
 den, und Norwegen, nimt die Stralsundi-
 schen Kaufleute, die nach seinen Ländern
 handeln, in Schutz. Zu Helsingborg am Son-
 tage nach Oculi 1358.

På Latin uti J. G. P. Moeller *Comment. de*
jure indigenatus, præcipue Suecos inter ac Po-
meranos reciproco. Grphw. 1773. in 4:o, p. 26.

2691. Kon. Magni Försäkring om
 Förlikning med sin Son; Kon. Erik tilkom-
 mande *Dominica Reminiscere*, uti Helsing-
 borg; och om samma Förlikning går för sig,
Bibl. H. S. G. Del. 5. N yill

B. III. vill han straxt lefverera honom Helsingborgs
 C. 3. Slott. Dat. Lund, *Fer. sec. prox. ante Lu-*
 Sveriges ciae *Virg. a. 1358.*
 Almänna Hiftoria.

Rimkrön. 11 D. p. 31.

2692. Kon. Magni Förening med
 Rikfens Mån och Förlåkring om någre
 mål. Dat. Suderköping, *in oct. Mart. Ep.*
a. 1359.

Rim-krön. 11 D. p. 32.

Uti sin *Svea Rikes Historia*, D. III, p. 454
 följ. visår Canc. R. Lagerbring tydl. at Kon.
 Eric Månsfon redan var död, när Söderkiö-
 pings Förening slöts. Alla våra äldsta under-
 rättelser instämma däruti, at han aflidit 1359;
 men ingenstades säges hvad tid på året det
 skedd. Denna svårighet vore likväl snart haf-
 ven, om man kunde fåtta tro til den lilla
 Chronikan, som här nedanföres, *ad an. 1576,*
n. 3188 (a) år upreknad; ty där står med klara
ord: A. 1359 obiit illustrissimus Rex Ericus, ipse
die Ascensionis Domini.

2693. Blanckamäreta. Thet år en
 sanfärdigh Tragœdia om the gruffuelighe
 Mordh, som Kon. Byrger, af Drotn. Mä-
 retes tilskyndan på sina Brödher: och Kon.
 Magnus Smek på sin Son, genom Drot.
 Blankes rådth och dådh, i Sverige fordom
 bedrestvo: af Joh. MESSENIO nu först be-
 skreffven, och aff hans Studenter (hvilkom
 han och henne til godh natt och Valet
 uti väcket stält hafver; althenstund ha
 then

them icke längre undher sin disciplin och
 öfning behålla kan, för annat svårt dageli-
 git bekymmer, honom aff H. K. M. på-
 lagt och ombetrodt) then 111. och then vi,
 Maji år 1614. uti Stockholm med tilbör-
 lig pracht celebreradt. *in quarto*. Schm.
 Reusner, 1614. 10 a.

B. III.
 C. 8.
 Sveriges
 Almåna
 Historia.

Omtr. i Schm hos Meurer 1633 och 1649.
 Stiernman, *Bibl. S. G. T.* II. p. 136.

At Kon. Erik Månslon, af sin Moder, Drott.
 Blanca, blifvit med förgift af daga tagen, är
 en alman berättelle; men om man noga öf-
 vervåger de Påminnelser, som Canc. R. La-
 gerbring härvid gör, *S. R. Hist. D.* 111, p.
 455. §. 44. torde man kanske komma på an-
 dra tankar, eller åtminstone anse denna Be-
 skyllning såsom ännu icke til fullo bevisst.

2694. Continuata Appendix ad in-
 certi Auctoris Annales Danorum et præci-
 pue Sialandorum ab a. 1308 ad an. 1363,
 ex Codd. Stephan,

Uri E. J. de Westphalen *Monum. ined. rer.*
German. T. I. col. 1389 — 1404.

Denna Chrönika, som likväl icke går län-
 gre än til år 1357, torde vara en Fortlätt-
 ning af den som A. Magnæus först låtit tryc-
 ka, och här ofvanföre, ad an. 1307, är antek-
 nad. Skrif-och-Tryckfel tryta icke.

2695. En liten Penning af Örtogs
 storlek, slagen af Håkan, Kon. i Sveriges
 och Norrige.

B. III. Afritad, beskriiven och förklarad uti E.
 C. 3. Ziervogels *Histor. Afhandl. om Sv. Mynt och*
 Sveriges *Med.* p. 33 — 40.
 Almänna
 Historia,

2696. Msc. Bref och Handlingar til
 Kon. Magni Eriksfons och des Söners Hi-
 storia.

Uti Ant. Archivo, *Opus Diplom.* T. VII,
 VIII, IX, n. E. 10, 11, 12.

2696 (a). Observationes nonnullashis-
 toricas de Aristocratia sub Regibus Fol-
 kungis, Pr. C. F. Georgii, Disfert. Academ.
 ad publicum examen defert *Jonas Carol.*
 GENBERG, in quarto. Upsal. 1780. pp. 19.

Mer i detta ämne lärer man af Wilde och
 Lagerbring.

Sect. VII.

De Utländske Konungars i Sverige samt
 Inländske Regenters Historia, til Cal-
 mare Unionens uphäfvande, ifrån Al-
 brecht af Meklenburg til Christian den
 Omilde, år 1521.

§ 1.

ALBRECHT af Meklenburg.

2697. Fyra Kon. Albrechts samt Her-
 tigarnes af Meklenb. Bref, gifne Kon. Wal-
 demar i Danmark, af år 1366.

De

De äro dat. *Alholm 1366 Tisd, efter S. Jac.* B. III.
Ap. dag och stå ibland Bilagorne til Hans Grams C. 3.
Forbedringer til Kon. Waldemar Christopherjons Sveriges
Historia, uti 14 Del. af Kioebenh. Selskabs Skrif- Almänna
ter, 1747, 1748. p. 1 — 242. Historia,

Brefven äro ganska märkvärdige, i synnerhet det tredje, (*sub n. 36.*) hvaruti Kon. Albrecht, eller Hertigarne af Meklenburg, på hans vågnar, afstå til K. Waldemar och Danmarks Krona, Gothland med Wisby, Werende, Winnewit, Kind och Mark, samt Elfsborgs Slott och halfva Hisingen.

Svenske Historici, såsom J. Meslenius, och Ol. Verelius, hatva nekat emot Huitfeld, Pontanus och Meursius, at et dylikt Bref vore til; men Gram påstår, at det samma än i dag in Originali förvaras uti Kongl. Danska Archivo; bekänner likväl därhos, at denna Afhandling aldrig är vorden af K. Albrecht, som därvid icke var tilstådes, hvarken bel glad, eller ratificerad, ehuru Hertigarne sig utfäst hade, at sådant innan en viss utlat tid ske skulle.

2698. Kon. Albrechts Fullmacht för Raven Barnekou och Bo Jonsen, til at handla med Konungarne Waldemar och Håkan, i de mål som Riket röra kunde. Dat. *Lyncop. A. D. 1366. 26 d. mens. Sept.*

På Latin, uti S. Brings *Saml. af åtskillige Handl.* 111 Del. p. 125 — 128. jämnför v. Dalin, *S. R. Hist.* 11 Del. p. 544.

B. III. 2699, Trenne K. Albrechts Förskrif-
 C. 3. ningar och Förlikningar, gifne 1369 och
 Sveriges Almännas Historia. 1370.

De äro tryckte bakom den af Jo. Hadorph
 utgifne *Alexandri M. Hist. på Sv. Rym*, som
 tillågnas R. Drotzen Boo Jonston, Wifingsborg
 1672. in 4:to och bevisa mera än denna Her-
 rens valde och myndighet, neml. at K. Al-
 brecht var en elak Regent, som gjorde myc-
 ker ondt, och aldrig hölt sina gifna Löften
 och Förskrifningar.

2700. Kon. Albrechts Förskrifning
 uppå åtskillige mål, som af honom emot
 Lag bedrefne voro. Dat. Stockh. in Vigil,
 Laur. Mart. 1371.

Rimkrön. 11 D. p. 34. Äfven därstädes,
 p. 37 stå trenne andre Förskrifningar af sam-
 ma Konung, af Åren 1375, 1378, 1383.

2701. Kon. Albrechts Stadga, gifven
 Stockh. Fer. V prox. post d. S. *Erics Reg.*
 1375. Om Almän frid m. m.

Ibland Stadgarne, bakom Bidrön - Rätten
 p. 27.

2702. Urbani Papæ VI. Epistola ad
 Episcopos Lincopens. et Strengnens. de Pa-
 tria ab impressionibus hostilibus Rutheno-
 rum liberanda. Romæ, Id. Dec. 1378.

Alta Liter. Suec. 1724, p. 593 — 595.

2703.

2703. Kon. Albrechts och hans Råds Stadga, gjorde i 'Telje, d. 10 Jan. 1380. om Käromål å Frälss Landboa, om theras Skattajord &c. B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Ibland *Stadgarne*, bakom *Bidrkoa-Rdten*,
P: 30.

2704. *Snorre* STURLESONS Norske Kongers Chronika, udsat paa Danske aff H. *Peder* CLAUSSEN, fordum Sogneprest i Undal. Nu nyligen menige mand til gavn, igienemset, continuerit oc til trycken forferdiget. *in quarto*. Kioebenh. 1633.

Boken har D. Ol. Worm låtit trycka, samt tillagt sednare Fortsätningen ifrån Magnus Håkanson til Olof Håkanson.

Om *Peder Clausons* Arbete se n. 2627.

2705. *Thorm.* TORFÆI, S. R. M. Dan. et Norveg. Rerum Norvegicarum Historiographi et in Coll. Consist. Askesforis, Historia Rerum Norvegicarum, in IV. Tomos divisa. In qua, præter Norvegiæ descriptionem, primordia gentis, instituta, mores, incrementa, et imprimis Heroum ac Regum, tam ante quam post Monarchiam institutam, successiones, eorumque domi juxta ac foris gesta, cumque vicinis gentibus commercia; Genealogia item, Chronologia et quæcunque ad Regni Norvegici illustrationem spectant, singula ex

B. III. Archivis Regiis, et optimis quæ haberi
 C. 3. potuerunt, membranis, aliisque fide di-
 Sveciges potuerunt, membranis, aliisque fide di-
 Alu. ännas gnissimis autoribus, eruta, luci publicæ ex-
 Historia. ponuntur. Cum Prolegomenis et Indici-
 bus necessariis. in fol. Hafniæ, ex Typogr.
 Joach. Schmitgenii, 1711. 4 Voll.

Acta Erud. Lips. Suppl. T. vi, p. 10. J. le Clerc, *Bibl. ant. et mod.* T. 11, P. 11, p. 237. S. J. Baumgarten, *Nachr. v. merkw. Büch.* vi B. p. 300. Jämnför *Bibl. Hist. Struvio-Buder.* p. 1586. J. Vogt, *Catal. libr. rar.* p. 686. En ganska fördelaktig tanka om Torfæus hyler C. R. Lagerbring, S. R. Hist. 11 D. Föret. §. 8. "Torfæus" låger han, "är verkligen öfver allt klander, ty han följer helt 'troget sina gamla ledare, och är mycket 'spar-sam med gissningar; och kan man merendela 'skilja hans gissningar ifrån de gamlas berättelser, så at ingen ting förloras i trovärdig-heten."

2706. Disfert. Hist. de Alberto Megapolitano, Rege Sueciæ. Pr. S. Bring, Resp. Andr. ECKMAN, *Petri fil. in quarto*, Lond. Goth. 1752. pp. 24.

Går til Slaget vid Falköping, då K. Albrecht blef fången.

2707. Omständelig Berättelse huru the Svenske af Tytkarna blefvo i Stockh. förrådne och brände Åhr 1389. På samma tid skrifven, och nu utur et gammalt Msc,

Msc. som hörer Acad. i Upsala Bibliothek B. III.
 til, framdragen. C. 3.
 Sveriges
 Almanua
 Historia,

Uti Er. Benzellii *Monum. vett. Eccl. Sueo-Goth.*
 p. 62 — 68.

2708. Then Hög. Nunnan *Elisif Eriks-dotter* af Risberga Klöster, til the i hennes Lefverne sig tildragne lycks-och olycks-händelser, under sångvis författade Rijm, vid pafs för 342 år sedan beskri-ven, af Bisk. Nils then Helige i Linköping, hvilka Rijm A. C. 1520. blifvit afskrifne af *Laur. Andrea*, en Franciscaner Munk; men nu igenfunne, och til den Svenska Konunga-och Kyrkio-Historiens up-lystning, med bifogade Anmärkningar, ut-gifne af Jo. Göst. HALLMAN *Göstafsf. in quarto*, Stockh. Nyström 1732. 3 $\frac{1}{2}$ Ark.

2709. Dav. RICHTERi *Programma de Alberto Sveciæ Rege et Duce Meklenburgico in quarto*. Rostochii 1737.

Titeln är tagen utur Förtekn. på Hr von Nettelblads Bibliotheqve, P. II. Frf. 1769.
 in 8°, p. 31.

2709 (a). Mlc. Bref och Handlingar til Kon. Albrechts Historia.

Uti Ant. Archivo, *Opus Diplom. T. x.*
 p. E. 13.

B. III. 2710. En lustigh Liknelse om Svea
C. 3. rige och Kon. Albrecht, för tuhundrade
Sveriges Almänna Historie. år sedan sammanfat af them gamlom.

På Rim står framför större *Rim-kronikan*, 12
vål uti J. Meslenii Uplaga, 1616. in 8.0, 10m
uti Hadorphs Uplaga 1674. in 4.0.

2710 (a). Disputatiuncula de Anno A. L.
berti Suecor. Regis, Ducis Megapolensis,
emortuali. in quarto. Kilon. 1780. pp. 13.

Är egentl. et Programma, som Prof. W. E.
CHRISTIANII Universitetets namn, lärit trycka.
Efter en nog vidlyftig undersökning bifaller
han dem, som föra K. Albrechts Död til år
1412.

2711. *Casp. Bussingii* Schreiben,
wegen der Begräbnis Kön. Alberti in Schwe-
den, zu Gadebusch.

Läses uti W. E. Tentzels *Monatl. Unterred.*
1695, p. 694 — 704. Jämför Hofr. Arcken-
holtz Berättelse uti *Sthms Magazin*, 1780.
Oft. p. 639.

2711 (a). Observationes quædam gene-
raliores de peregrinis imperii Sviogothici,
Regibus ante foedera Calmariensia, quas,
Pr. C. F. Georgii publico examini subji-
cit Jacob. BRANDER. in quarto. Upsal
1776. pp. 12.

Sthms Lärda Tidn. 1776, n. 57.

Författaren börjar med Odin, namngifver nå-
gre Utländske Furstar, som rätteligen icke kun-

na räknas ibland Sveriges Konungar och stannar vid K. Albrecht af Meklenburg; allsammans mycket kort och ofulkomligt,

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

§. 2.

MARGARETA.

2712. Drott. Margaretas Förfäkring til Riksfens Mån, då hon först antogs til Regementet i Sverige. Dåt. Palmföndagen år 1388.

Rimkrön. 11 Del. p. 51.

2713. Ejusd. Bref til Östergöthland, Tjust och Kind, om Hyllande och Landgång emot K. Albrechts tilfogade orätt &c. Dat. *Ludafæ, d. b. Georg, Mart.* (den 23 Apr.) a. 1388.

Ibid. p. 54.

Hos Huitfeldt, T. I, p. 580 följ. får man igen, i Dansk Öfversättning, flere hit hörande angelägne Handlingar, såsom: "Algot Måns-
"sons Bref, hvarigenom han til Dr. Margare-
"ta uplåter Slotten Oppsten och Öresten, med
"Mark och Kind i Westergöthland, dat. Ek-
"holmen, helige tre Kungars aften 1388. Bo
"Jonstons Testamentariers Förening om Mar-
"garetas Urkorelle til Sveriges Drottning, af
"Palmföndagen 1. å. Marsken Eric Kettills-
"Bref, uti hvilket han gifver sit bifall til Drot-
"ningens Val, dat. Daleberg, Månd. efter
"Palm-Söndagen. Flere af Adelsens (icke S. R.
Råde)

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

"Råds) Bref med bifall til fören. Val, gifvit i
"i Nyköping, fierde dag Pingst". Detta sista
Document låses på Svenska, efter Originaler, u-
ti Lagerbrings S. R. *Hist.* 111 D. p. 708.
709. Anmärkn. (2).

Bekant är, at Dr. Margareta förmår Drotten
i Norrige, Håkan Jonson, at aflåga sig alt an-
språk til Norska Kronan: Renuntiations-Akten
är tr. hos Huitfeldt p. 578. Denna Håkan
Jonson skal, som Dalin tror, varit Son af
Svenska Riks Rådet Jon Magnusson och af A-
la, Kon. Magni Eriksons Doter, S. R. *Hist.*
11 D. p. 576, 577. men at der icke så är,
utan at Håkan Jonson varit Sonson af Ag-
nes, Kon. Håkan VI andra Doter, och Sy-
ster med Ingeborg, Svenska Hert. Eriks Ge-
mål, visar, i anledning af et Document af år
1312, Thorkelin *Analesta* p. xxiii. Eljest
anmärker Huitfeldt, p. 581; och efter honom
Lagerbring, S. R. H. 111 D. p. 705, at Drot-
ten Håkan Jonson, med sina Släktingar i Sve-
rige, mycket arbetade för Dr. Margareta.

2714. C. *Erasmii MICHAELII LAE-*
ti, *Margareticorum*; hoc est: de Confi-
ctu Gothico, in quo, Margareta Danorum
Reginae auspiciis, Albertus Megapolensis,
Sueciae Rex, captus regnoque exutus est:
Libri decem. Ad Sereniss. atque illustriss.
Elisabetham, Angl. Franc. et Hybern. Vir-
ginem Reginam. in quarto. Frf. Moenad.
1573. pp. 281. except. *Epist. Dedicat.*

På sidsta sidan står: *Impresum Francofurti ad Moen.* per Georg. Corvinum, impens. Sigism. Feijerabend MDLXXIII.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Eraſm. Michaëlius Laetus, *Cimber*, ty det betyder Bokstaven C. som han plågade lära framför sit namn, Theol. Profesör i Köpenhamn, afled 1582. Utförligast handlar om honom och hans Skrifter J. Mollerus, *Cimbr. Liter.* T. I, p. 413.

2714 (a). Handlingar, ang. Helsingborgska Freden, samt K. Albrechts och de andre fångne Herrars befrielse. 1395.

Hos Huitfeld, T. I. p. 593 följ.

2715. *Nic. KEDER* de Nummis Margareta, Svecor. Danor. et Norvegor. qvondam Regina, Disquisitionis.

Se Nova Liter. Mar. Balth. et Septentr. 1702. p. 106 — 114.

2716. Münze der Königin Margareth in den dreyen Nordischen Reichen, mit einer vermeintlichen schimpflichen Figur, von a. 1395.

Uti J. D. Köhlers *Hist. Münz-belust.* 1735. p. 241 — 248. jämnför C. A. Klorzii *Hist. Nummor. Contumeliosor. et Satyr.* Altenb. 1765. in 8:o, p. 128 seq.

2717. Riks-Råds i Sverige Förening om några Riksfens angelägne ärender, med Dr. Margaretas och K. Eriks samtrycke, se-

B. III. sedan K. Albrecht affatt var. Dat. Nyköp.
C. 3. *in Vigil b. Matthæi Ap. a. 1396.*

Sveriges
Almänna
Historia.

Rimkrön. 11 D. p. 62. Läs Lagerbriffts
Påminneller vid detta Beslut, S. R. *Hist.* 111
D. p. 759 följ.

2718. The tre Nordiske Rikens För-
rening om K. Erik af Pomern, at anam-
ma til Konung i Sverige, Danmark och
Norrige. Dat. Calmare, *Fred. efter S. Knuts*
dag, år 1397.

Ibid. p. 55.

2719. Then förste Union, eller För-
bindelse emellan the tre Nordiske Riken,
om en Konung at hafva, til evig tid. Dat.
Calmare d. S. *Marg. Virg.* 1397.

Ibid. p. 58.

2720. Disfert. Hist. Polit. de Syste-
mate Scandinaviæ Sveciæ infausto. Pr. A.
Groenwall, Resp. Tib. E. TIBURTIVS. in
quarto. Upsal. 1731. pp. 24.

2720 (a). Disfert. Hist. Polit. de Sy-
stemat Scandinaviæ utili et noxio, qvam
publicæ censuræ submittunt Pr. Paul. LUND-
BORG, et Resp. Petr. Kôlmark. in *quarto.*
Lond. Goth. 1778. pp. 24.

2721. Disfert. grad. de Unione Cal-
mariensi. Pr. S. Bring Resp. Aar. TÖRN-

GREN

GRÉN. *in quarto*. Lond. G. 1745. pp. 29. B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

2722. Dislert. inaug. de Unione Calmariensi inter Tria hæc Regna Septentrionalia, auspiciis Reginæ Margaretæ 1397 inita, qvam licentia a. S. R. M. clamentis, concessa, sub Præsid. Petri Kofoed Ancher defendet Autor et Resp. *Frider. Carol.* MUNCHEBERG, Siallando-Danus. *in quarto*. Hafniæ 1749. pp. 210.

År dedicerad til Kon. Fridrich V i Danmark. Framför en del exemplar fattes sedermera följande lysande Titel: "*Fr. Car. MUNCHEBERGII J. U. D. Historia pragmatica Pacti Calmariensis, seu Tractatus Hist. Jur. publ. Danici de Unione famosissima inter Tria Borealia Regna, Calmariae, auspiciis Reginæ Margaretæ 1397. inita, cui annexa sunt nonnulla huc spectantia et huc usque inedita Documenta*". Hafniæ, Godiche, 1749. in 4°.

Denna emot lunda Förnufter och al hitorisk Sanning stridande Disputation gjorde i Sverige något upseende. Dalin åtog sig den at recensera och tillika vederlägga, hvilket skedde i *Lärda Tiden*. 1749. n. 37. Omtryckt år denna Afhandling, uti v. Dalins *Vitterhets Arbeten*, 11 B. v1 Afdel. p. 138 — 147. Flere och grundeligare skäl hade kunnat nyttjas. Rikshistoriogr. Wilde tilböd väl sin tjänst; men för visla politiska orsakers skull fants för godt, at låta dervid bero.

B. III. 2722 (a). Sven Stures och des Medhåll-
 C. 3. lares, samt Algot Månsfons Dagtingan om
 Sveriges Faxeholm och Helsingland, dat. Almarståk,
 Almännas Historia. 1398, in *Craftino b. Dionysii et Sociorum ejus*.

Huitfeldt, T. I, p. 616.

2723. Drott. Margaretas Placat om
 Femton Marks Hjelpens affkaffande. Dat.
 a. 1403.

Ibland *gamla Stadgarne* bakom *Björköa-Rätt-*
ten, p. 35.

"Detta Placat nödgades hon låta utgå, när
 "det stora Uppror emot henne anstiftades för
 "bem. olaga Skatt skuld".

2724. Handlingar ang. Kon. Eriks
 Giftermål med Prinsessan Philippa, Kon.
 Hinrich d. 1v. Dotter i England. Se Thom.
 Rymers *Foedera, Conventiones et Acta pu-*
blica inter Reges Angliæ et alios quosvis Im-
peratores, Reges etc. habita aut tractata, Lond.
 1704. seq. in fol. Vol. VII. p. 257,
 259, 265, 446.

Man finner af desse Handlingar, at redan år
 1402 detta Giftermål negotierades, och at
 Kon. i England tillika föreslog et Giftermål e-
 mellan sin Son Prinzen af Wallis, och Prin-
 ssesan Catharina, Kon. Eriks Syfter.

Kon. i England befallning, ang. des Dotters
 afresa til Danmark, år undertecknad d. 12. Jul.
 1406. Bilägrat i Lund hölts likväl icke förr än
 d. 25

d. 25 Oct. derpå följande: jämför Meslenium, B. III.
T. III, p. 40, och T. XII, p. 218.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

2725. Incerti Autoris Chronicon Dan-
niæ, ab A. 1241 ad A. 1410.

J. P. de Ludewig *Reliquiæ Mscr.* T. IX, n.
III, p. 79—90. "Chronicon hoc compila-
tum est ex aliis, forte non ab uno Autore,
sed pluribus, cum tradere videantur diversi
diversa in libro eodem. Num Dani fuerint?
"Illud est dubium" &c. Ed. in *præf.* p. 14.

2726. Msc. Bref och Handlingar til
Dr. Margaretas Historia.

I Ant: Archivo, *Opus Diplom.* T. XI, n. E. 14.

2726 (a). Msc. Die Nordische
Perle: oder was sich bey Königin Marga-
ta Regierungs-Zeit merkwürdiges zugetra-
gen, vorgestellt von *Friderik BRANDT.*

Denna Handkrift känner jag icke; Titeln
har jag lånt af *Biblioth. Langebekiana*, p. 534.

2727. Vie de Marguerite Reine de
Danemark, de Norvege, et de Suede.

Står uti et Verk, med Titel: "Les Prin-
ces celebres qui ont regné dans le monde,
depuis l'origine des Monarchies et des Em-
pires, jusqu'à nos jours &c. (par M. ALLETZ.)
Paris, 1769, 4 Voll. in 12:o, T. II, p. 302
— 313 men förtjänar ingen upmärksamhet.

C. III.
B. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

§. 3.

ERIK af Pommern.

2728. Kon. Eriks Påbud om Refstating, dat. Stockh. *Dom. Passionis D.* a 1413.

Ibland Stadgarne, bakom *Bjdrkåa Rättan* p. 37.

På samma ställe, p. 39 seq. får man igen, rvenne denna Konungs Oeconomiske Stadgar, gifne i Wexiö 1414, jämte en annan, af år 1416.

2729. *Chronologia Anonymi veteris*, ut videtur, *Sueci*, *Rerum in Suecia, Gothia et vicinis Regnis gestarum*, ab a. 826. ad a. 1415; ex apographo C. V. Steph. Joh. Stephani.

Uti Er. Benzellii *Monum. Vett. Eccles. Svec. Goth.* p. 81—97, och under samma Titel hos Langebek *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*. T. I, n. xxvii, p. 387 — 398. Lägge Utgifvarnes *Prolegomena* böra läsas och med hvarandra jämnföras.

2730. *Femaria desolata*, oder historische Beschreibung was gestalt, vor dritte halbhundert Jahren (1420.) die Insel Femern, von Kön. Erich - - jämmerlich zerstört worden: von Christ. KORTHOLT. in oß. Kiel 1673.

Omr. *ibid.* 1695, in 12:o. Se J. Mölleri *Cimbr. Liter.* T. III, p. 374.

2731.

2731. Epistola Olavi Knoop, Ep. Aros. ^{B. III. C. 3.}
 ad Johannem Haqvini, Archiep. Upsal. ut ^{Sveriges}
 ad patriæ defensionem ecclesiastici quoque ^{Almänna}
 curam vigilem et sumtus adhibeant, et ut ^{Historia.}
 maris præcipue ratio habeatur, &c.

Uti Er. Benzellii *Monum. vett. Eccles. S. Goth.* p. 173. År utan årtal: föres af v. Daelin, T. 11, p. 639, til vid påse 1427.

2732. Msc. Incerti Auctoris Annales rerum, tam ecclesiasticarum, quam politicarum in Svecia, Dania et Norvegia.

"De förekomma ibland många andra Skrifter, uti en gammal handskrifven Bok, som under märket D. in 4:o förvaras i Kongl. Ant. Archiv, utan Titel, så väl som Författarens namn. Årtalen äro utfatte i brådden, midt emot hvarje upptecknade märkvärdighet. De begynnas med Danmarks Omvändelse til Christendomen, . . . och slutas sålunda: "*Obtät illustrisf. domina Philippa filia Regis Angliæ, Regina Dacie, Suecie et Norvagiæ, ac Ducisfæ Pomeraniæ ipso die epiphaniæ domini Vatzstene et ibid. sepulta.* I brådden står, MCDXXX. "bestå af 5 sid. i lång quart". v. Stiernman, *Tal om de lärda Vetensk. Tilstånd*, p. 89.

2733. Msc. Fragmenta Chronici veteris ab a. 1298 ad a. 1431.

Uti *Ant. Archiv*, D. 29. b. n. 9. eller samma Convolut som nästföregående.

B. III. 2754. Bisk. i Skara, Strengnås och
C. 3. Wågfiö Protest emot thet Bref K. Erik —
 Sveriges/ hade dem påtrugat i Köpenhamn, på et
 Almänna Möte, at underskrifva til Påfven, om hans
 Historia. laglige vahl til Regementet, och macht uti
 Biskops vahl uti Sverige. Dat. Wastena, den 4. Aug. 1433. (på Latin.)

Rim-Krön. II D. p. 71.

2735. Et Notarii Publici Vitnesbörd om then Skrift som finnes vid Mora-Sten, om K. Eriks af Pom. vahl til Sveriges Konung, dat. Upsala, d. 21. Maj, 1434. (på Latin.)

Rim-Krön. p. 75.

Vahlet var ikedt d. xi Kal. Aug. a. 1396.

2736. Sv. Rikes Råds och menoga Inbyggares märkeliga Skrift til Norrige, om K. Eriks ochristeliga Regemente och Edsbrott, hvilka här alle upåljas, therföre the honom huld och troskap uplagt hafva. Dat. Stockh. Dom. prox. post Fest. nat. Mar. virg. a. 1434.

Ibid. pag. 77.

Af samma innehåll och samma datum til Hanle-Ståderne, på Tycka, *ibid.* p. 81.

2737. Kon. Eriks Förskrifning uppå en Rättegång, som hållas skall emellan honom och Riksfens Män, Vårfrudag Nativ. nästkom. af alla tre Riksfens Fullmächrige. Dat. Stockh. II. Fer. prox. post Fest. Martini. A 1434.

Ibid. p. 84.

2738

2738. Afhandling i Halmstad, om Fred och endrägt med K. Erik, samt hans olaga Regementes afkaffande, gjord af R. Råd i Danmark, på K. Eriks vågnar och någre fullmåktige af R. Råd i Sverige, på Sveriges Inbyggares vågnar. Dat. Halmst. d. *Inv. Cruc.* a. 1435.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Ibid. p. 86.

2739. Förlikning emellan K. Erik och Sv. R. Råd och Ständer, om alle the mål som tvistige voro, och the som tvedracht mot honom hafva åstadkommit, giord i Stockh. af Danske och Svenske Fullmåktige, d. *Lucæ Evang.* a. 1435.

Ibid. pag. 99.

2740. Sv. R. Råds Förbindelse, at the vele hålla Halmstadiska Dagtingan, såsom och, hvar Kon. ifrån bem. Dagtingan falla vill, tå vela the med Lif och godz stå honom emot, och försvara sina Privilegier och Sveriges Lag. Dat. Upsala, 11 d. *Pentecost.* 1435.

Ibid. p. 90.

2741. Sv. Rikes Råds och Ständers vitnesbörd gifvit Hans Kröpelin, at han hafver sig bevisst här i Riket, som en rätt troo Dandeman &c. Dat. Stockh. *F. v ante Fest. Sim. et Jud. App.* a. 1435.
Mon. Polit. Ecclesiast. ex Arch. Palmst. edit. Upsl. 1750. in 4°. p. I.

2742. Dannem. och Noriges R. Råds och Fulmåktiges Försäkring om K. Erik,

B. III. at han skulle uti egen person, eller hans
 C.3. Fullmåchtige, komma tilstådes uti Stockh.
 Sveriges at fulborda den Halmstad. Afhandling. Dat.
 Almännä Norremalm *ap.* Stockh. *Dom. prox. ante*
 Historia. *Fest. B. Laur.* a. 1435.

Rim-Krön. II D. p. 91.

2743. R. Råds Förbindelse emot K. Erik, at the vela hålla thet Halmstad. Fördraget; men hvad them theremot iker, uppå theres Privilegier och Sveriges Lag, ville the med Lif och godz försvara. Gjord på Långholm vid Stockholm dagen näst efter S. Laur. dag. 1435.

Ibid. p. 93.

2744. *M. Hermann* CORNERI, Ord. Prædicator. *Chronica Novella*, usqve ad an. 1435 deducta.

Uti "J. G. ECCARDI *Corpus Historicum* "medii ævi, sive Scriptores res in orbe univer-
 "so, præcipue in Germania, a tempore Caro-
 "li Magni ad finem Seculi xv gestas, illustran-
 "tes". Lips. 1723. *in fol.* T. II, col. 431 —
 1344.

Författaren född i Lübeck har, såsom Prædike-Munk fått sit ställe uti Quetif och Echard *Scriptor. Ord. Prædicator.* T. I, p. 783; men desle eljest nog tillförlitlige Bibliographen ve-
 ta föga annat om honom berätta, än at han sammanskrifvit en Chrönika, den Crantzius sig åberopar.

Nä.

Något mera rörande Corneri person, har B. III. Eccard, i sit Företal, antecknat, såsom: at C. 3. Sveriges Almänna Historia. han bivistat *Synodum provinciale* i Hambur. 1406, räknats ibland de gamla Ordens-Bröder 1429, och kallas *Magister Scripturæ* (det är *Theol. Doctor.*) 1437.

Hvad hans Chrönika vidkommer, lå märker man vid jämförandet af gamla Permeböcker, som finnas i Lübeck och Lüneburg, at Cornerus sjelf förbättrat den lamma, och derföre gifvit sit senare Arbete namn af *Chronica novella*. Han börjar väl, som de fleste den tidens Chrönike - Skrifvare, ifrån verldenes Skapelse: men alt detta, intil K. Carl den Stora, har Utgifvaren utslutit: *tantum a veteribus et contemporaneis Scriptoribus melius expofit*. Sjelf säger Cornerus; "Se in rebus a sua ætate remotis lectum Vincentium, Henricum de Hervordia et Martinum Polonum"; beropar sig likväl, i sit verk, på långt flere Scribenter och deribland någre som ännu äro obekante. Med heder tala om hans Arbete Meibomius, Bangertus, Calixtus, Leibnitz, J. F. Feller och flere. En jämförelle emellan ofvannämde, i Lübeck och Lüneburg förvarade Handskrifter, har den lärde J. H. von Seelen anställt, och deraf lemnat Almänheten et vackert prof-stycke) i sin Afhandling: "de Hermanno Kornero, ejusque Chronico Mito, quod in Curia Lubecensi aservatur, et eodem Chronico a J. G. Eccardo edito", som står uti des *Selecta Literaria*, Lübeck 1726, in 8:vo, n. 111, p. 77 — 133.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Uti Nordiska Historien kan Cornerus, hvad Medeltiden vidkommer, nytjas; och äger ärmintone så mycket vitsord som Krantzius: något mera synes han utbreda sig öfver Danska än Svenska Sakerna. En Beskrifning öfver alla Nordiska Länder, ända til Ishafver, Thule, Grönland, &c. samt om Upsala praktiga Tempel m. m. i anledning af Anshariis såndande til Norden, läses col. 468 seqq. *alt* efter Adamus Brem.

2745. K. Eriks och Sv. R. Råds Förlikning öfver alla tvister som en tid varit hafva, emot hvilka K. Erik förkref sig. Dat. Stockh. d. S. *Calixti* a. 1435.]

Rim-Krön, p. 94.

2746. Sv. R. Råds Skrift til Danmarks R. Råd, emot K. Erik, at han icke hafver efterkommit den Dagtingan, som gjordes i Stockh. 1435. utan tvärt emot låtit Slott och Land uti Utländskas händer, icke försvarat Riket m. m. Dat. Arboga. *Fer. ix. infra Oct. Epiph.* a. 1436.

Ibid. p. 103.

2747. Kon. Eriks Sändebuds af Lübeck, Hamborg, Wismar och Lüneborg Dagtingan i Wastena, med the Svenske, om frid emellan K. Erik, af Sveriges Rike, til S. Olai dag, &c. Dat. Wastena, uppå Hel. Tref. Söndag, 1436.

Ibid. p. 106.

2748.

2748. Calmare Dagtingan emellan K. ^{B. III.}
 Eriks Fulmåchtige Sändebud ifrån Danmark, ^{C. 3.}
 och Sv. Rikes Fullmåchtige, om al oviljas ^{Sveriges}
 uphåfvande, Konungens intagande igen, ^{Almänna}
 Rikfens Styrelse efter Sveriges Lag, Slott ^{Historia.}
 och Läns Lefvererande i Sv. Manna-händer,
 och annat mera som tvifligt hafver varit.
 Dat. Calmare d. S. *Aegid. Ab.* a. 1436.

Ibid. p. 109.

2749. S. R. Råds Förklaring uppå
 thet ordet Inländsker, gifven uti Calmare,
 then tid the Tydske Städers Sändebud va-
 rit uppå Förlikning emellan K. Erik och
 Sv. R. Råd, giord i Calmare år 1436.

Ibid. p. 115.

2750. Then förre Unionens och
 Förbindelsens förnyelse emellan the Tre
 Riken, om en Konung, som förste gång
 skedde uti K. Eriks Kröning 1397. genom
 Dr. Margaretas tillskyndan; men nu i nå-
 gre mål förökad i Calmare år 1436.

Ibid. p. 117. *Varias lectiones* har Hadorph
 tagit utur Huitfeldt.

2751. Msc. Nogle Rijm som Bisk.
 THOMAS i Strengnås gjorde 1437. då
 Marsken Carl Knutson, emot gifven leigde,
 låt afhugga Erik Puke.

De stå bakom en Lagbok Msc. uti Ant.
 Archivo n. B. 42. och börja: "Thet merke med

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

"Sik, Iva fattigh som rijk, ehvo som vil,
"Han sigle oc roo, han finner ej tro, i werlt
"dene til" &c.

Äfven därstädes står en Visa om Herr Engelbrecht, som begynner: "Thet var en man, han
"heet Engelbrickt, aff honom nu börjar thessa
"dikt" &c.

2752. Förbund i Calmare, emellan Danmark och Sverige, at begge Rikf. Råd och Fullmächtige, om K. Eriks intagande igen, Rikernes Sammanbindelse at blifva stadig och njuta hvar sin Lag och Privilegia, hjelp til hvarandra i Krig och örlog m. m. Dat. Calmare, viii. dag. efter Wårfr. Visit. a. 1438.

Rim-Krön, II D. p. 124.

2753. Sv. Rikes Biskopars, Råds och många Herremåns Förbund och Sammanbindelse til hvar andra, uppå Rikfens Rätt, Lag, Privilegia, Friheter och goda gamla Sedvänjor at them beskärma med Lif och godz; och ingen låta sig derifrån draga, vid samma straff. Dat. Telge d. decoll. S. Joh. Bapt. a. 1438.

Ibid. p. 126.

2754. Msc. Bref och Handlingar til K. Eriks Historia.

I Ant. Archivo, *Opus Diplom.* T. XII. n. E. 15.

Ef-

Efter 20 Års Landsflyktighet afled K. B III. Erik år 1459 och begrofs i Rügenwalde. U-^{C. 3.} Sverige
 ri en anmärkning i J. C. Dähnerts *Pomm. Bi-Almänna*
blioth. 111 B. 7 St. låsas p. 259, 260 om Historja.
 des Graßställe följande omständigheter: "In der
 "Stadtkirche (zu Rügenwalde) ist ein Gewölbe
 "im Chor vor dem groslen Altar, darin 3 Sär-
 "ge mit Fürstl. Leichen stehen, als 1), des
 "Hertzogs und Königs Erichs der drei Nordi-
 "schen Reiche &c. — Dieses Gewölbe ist 1724
 "eingefallen, und des K. Erics Sarg ist gantz
 "verfault gewesen, dals ihm ein neuer Sarg
 "vom Amte gemacht werden müssen, darin
 "seine Gebeine, die sehr lang und stark gewe-
 "sen, geleget sind. Eine güldene Taube, als
 "ein stück von seinen Schätzen, hat man bey
 "ihm gefunden, so nach Hofe eingeschickt ist;
 "er ist aber nur in einen höltzern Sarg zu lie-
 "gen gekommen. — Wie nun das Gewölbe
 "1749 abermals eingefallen, ist dem K. E-
 "rico wieder ein neuer Sarg gemacht, aber das
 "Gewölbe ist verdeckt gehalten, und nun ist es
 "mit fliessen steinen gantz zugemauert, und
 "nur ein viereckigt Loch mit einem Gitter ge-
 "lassen" &c.

§. 4.

CARL KNUTSSON

Riks - Föreståndare.

2755. Kon. Eriks Skrift til alla Stift
 i Riket, sedan han fördrifven var, emot
 Carl Knutson, Marsken, hvilken han för
 åt.

B. III. åtskillige mål anklagar, och honom affsät-
 C. 3. ter sit Marsks Embete, samt Herr Nils
 Sveriges Stenson i stället &c. Dat. *in Castro Wiborg*
 Almänna v *Fer. prox. ante Dom. Judica. a. 1439.*
 Historia.

Rim-Krön. 11 D. p. 128. "Alt thet Mar-
 "sken här anklagas före, hafver han gjort med
 "Ständernas vettskap, til at fördrifva K. Erik,
 "sedan han inga ord eller afsked hölt; men
 "Drotzetens Hr Christiern Nilsons fånglande
 "viste ingen annan utaf". *Hed.*

2756. Sv. R. Råds Almänna Bref
 kring Riket, om Nils Stensons Uppror i
 Landet, at han med härsköld hafver här
 infördt Danebroka, til at förtrycka Sven-
 ske Tre Kronor och komma Riket uti Ut-
 ländske manna händer, emot Lag, Privile-
 gia och Calmare Dagtingan; hvarföre stad-
 fästes Karl Knutson för Marsk, sålom för
 &c. Skrifvit af den Herredag, som hölts
 i Stock. *Marci Evang. dag, 1439.*

Ibid. p. 131.

2757. Frids-stånds Bref emellan K.
 Erik och Herr Carl Knutson, Marsken,
 til S. Mårtens dag nåstkom, med någre
 vilkor därhos. Dat. Alrächiasund, v1 *Fer.*
prox. ante Fest. b. Barthol. Ap. a. 1439.

Ibid. p. 136.

2758. S. R. Råds Fullmacht för de-
 ras utskickade Biskopar och Män, til thet
 Mö-

Mötet, som uti Jönköping var berammat at hållas emellan Sveriges och Danmarks Råd. Dat. Felge, *Fer. v infra Oct. B.* Mich. a. 1439. B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia,

Ibid. p. 138.

2759. Afsked som giordes uti Jönköping emellan Sveriges, Danmarks och Norriges Riken, uti hvilket de stadfästa Calmare Dagtingan, som året tilförene giordes, förutan then Artikel om K. Erik, hvilken the affagt hafva. Dat. Jönköp. Tisd. nåst efter Allhelg. dag. 1439.

Ibid. p. 139.

2760. Riks-Råds Förlänings-Bref på Borgholm och Öland, til Carl Knutson, såsom pant för 20000 Mark; Dat. Arboga. *Fer. II prox. ante Fests. b. Francisci,* a. 1440.

Året derpå följande utfärdades i Calmar; Tisdagen ndst efter Wårfrudag *Vistat.* R. Råds Vitnesbörd om samma Förlänning för 40000 Mark. Begge Brefven äro tryckte i *Bihanget til Beskrifn. öfver Öland,* Ups. 1768, in 8:o p. 225 — 232.

2761. Förbund emellan Sverige och Norrige, om Fred, endrächt och kiärlek emellan begge Riken, och at hvarthera skal hjälpa thet andra til råtta emot alt fiendel-

B. III. ligit angrep och öfvervåld. &c. Dat. Löödö-
 C. 3. fe, d. 9 Febr. 1441.
 Sveriges
 Almänna
 Historia.

Rim - Krön. II D. p. 141, och ibland
Norriska Förbund bakom K. *Olufs Saga*, Stockh.
 1675, in 8:o, p. 81.

2762. Förbund emellan Sverige och
 Norrige, om Fred och endragt emellan
 begge Riken, at vara hvarandra behjelp-
 lige til at njuta sin Lag, Rätt; Frihet
 och gamle gode Sedvänjor. Dat. Calmare,
 S. Joh. Bapt. tid. år 1441.

Ibid. p. 143. och ibland *Norriska Förbund*.
 I. c. p. 83.

2763. Msc. Bref och Handlingar til
 Carl Knutsons Historia, såsom Marik och
 Riks - Föreståndare.

I Ant. Archivo *Opus Diplom.* T. XIV;
 n. E. 17.

§. 5.

CHRISTOPHER af Bäjern.

2764. K. Christophers Föråkring til
 Sv. Rikes Ständer, at hålla andlige och
 verldslige vid Sveriges Lag, och sina Pri-
 vilegier, samt många andre mål, som han
 efter Lagboken och Bebindelse Stadgan ut-
 fä-

fåster. Dat. Kiöpenh. *craft. b. Marci Ev.* B. III.
1441. C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Rim-Krön. II D. p. 145.

2765. Kon. Christophers Placat om
Frid och Sämja m. m. dat. d. *beator. Di-*
onisi sociorumque ejus Martir. a. 1441.

Ibland *Stadgarne* bakom *Bjdrkåa - Rätten.*
p. 46.

2766. Kon. Christophers Confirma-
tion och Stadfästelse - Bref på Lagboken.
Dat. Stockh. *craft. Phil. et Jac. App.* a.
1442.

Framför *Landslagen*, Stockh. 1608. *in fol.*
och flere gånger både på Latin och Svenska.
Lås Wilde om *Sveriges beskrisna Lagars Grund,*
Art och Uprinnelse &c. Stockh. 1736 *in 4:to.*

2767. Kon. Christophers Förbuds
Placat emot all upkommen oenighet emel-
lan Fogdar, Embetsmän och menige Al-
mogen om theras Skatter &c. Dat. Ludo-
fixæ, *in craftino b. Bartholom. Ap.* a. 1442.

Ibland *Stadgarne* bakom *Bjdrkåa - Rätten.*
p. 48.

2768. Svenske Sändebudens Bref af
Lödöle, til Riksl. Råd i Danmark, om de-
ras försummelse at komma til samma Möte,
som de förr begärt hafva, at öfverwäga
om

B. III. om Riksfens angelägna Ärender. Dat. Ld.
 C. 3. döfe, år 1442.
 Sveriges
 Almännas
 Historia. *Rim-Kr.* p. 148.

2769. Kon. Christophers öfne Bref til Riks. Ständer i Sverige om sin Utresa af Riket, och i stället hafva Fulmækt gifvit Erchieb. Nils, Herr Bengt Jonson, Ehrengille Nilsson och Måns Gren, at stå Riket före i sin frånvaro. Dat. Lodöfe, d. b. Barnab. Ap. a. 1442.

Ibid. p. 149.

2770. Kon. Christophers Bref til A-bedislan och Conventet i Wadstena, skrifvit i Kiöpenh. år 1445.

Mon. Polit. Eccles. ex Arch. Palmf. edit.
 p. 139. Kon. beder sända, til sin Fästems Kröning, then aldrabästa och kosteligaste Kröna, som de hafva; lofvar sända den strax tillbaka.

Et Bröllops bref ifrån samma Konung, til Fru Elsa, Herr Otte Nilssons *Militis*, läses äfven därstädes p. 40.

2771. *Caroli ANDREÆ, Monachi Wadsten. Chronologia brevis, ferme non nisi rerum in Svécia sua ætate gestarum; i. e. ab a. C. 1389 ad a. 1446.*

Er. Benzellii Mon. Vett. Eccles. Sueo-Goth.
 p. 98.

2772. Msc. Bref och Handlingar til Kon. Christophers Historia, 1440 — 1445.

I Ant. Archivo, *Opus Diplom. T. xiii*, B. III.
n. E. 76. C. 3

Sveriges
Allmänna
Historia.

2773. Incerti Auctoris (qvi medio
Sec. xv vixit) Chronologia brevis rerum
nonnullarum Suecicarum.

Er. Benzeli *Monum.* p. 100 och hos Lange-
bek, *Scriptor. rer. Danicar. med. ævi*, T. II.
n. cxx, p. 552. Om *Fr. Ericus Johannis*,
som vid slutet nämnes, författat denna korta
Chronologie, eller ej, kan vara lika mycket.

2774. Msc. Chronologia rerum Da-
nicarum Secunda, autore *Cornelio HAMS-
FORTIO*, Cimbro, ab An. Chr. 687, ad
an. 1448, ex Cod. Msc. Bibl. Reg. Hafn.

Uti Acad. Bibliothek i Upsala, *Cod. de la
Gard.* xxvi, n. 2.

År efter denne Handskrift utgifven af Lan-
gebek, *Scriptor. rer. Danicarum med. ævi*. T.
I. n. xx. p. 266—334.

2775. Rerum Danicarum Historia,
Libris x. unoque Tomo ad domum usque
Oldenburgicam deducta, authore *Joh. Jfsacio
PONTANO*, regio Historiographo. Acces-
sit Chorographica regni Daniæ, tractusque
ejus universi borealis urbiumque Descrip-
tio, eodem Authore. Cum Indicibus locu-
pletissimi, in fol. Amstelod. sumptibus Jo.
Janssonii, anno 1631. pp. 812. *sine De-
dicat. Præfat. Ind. &c.*

Bibl. H. S. G. Del. 5.

P

B9.

B. III. Boken recenferas vidlyftigt i S. J. Baumgartens *Nachr. von merkwürd. Büchern*, Th. VII, C. 3. p. 240; hvarvid likväl hade bordt påminnas, at Sveriges Almäanna Historia, detta arbete föga annat är än en Öfversättning af Canc. Hvitfelds Krönika.

Senare Delen af Pontani *Danska Historia* förekommer nedanföre, n. 3201.

§. 6.

CARL Knutsön
Konung.

2776. Gottländska Invånarnes Förfäkring, at blifva under K. Carl, och Sveriges Krono, med trohet och lydno, såsom det Landet fordomdags under Sverige lydt hafver. Dat. Gottland *in. O. S. Sanctör. innoc.* a. 1449.

Rimkr. D. 2, p. 151. och framför *Gottl. Lagen* 1687. *in fol.*

2777. Norrøke Rikes Fullmägtiges Förening med Sverige, at vara under en Konung och nu enödrachteliga hylla K. Karl Knutsön, för rät Konung i Norrige. Dat. Bahus, *die ciner.* a. 1449.

Rimkr. D. 2, p. 152. och ibland *Norrøke Förbunden* p. 88.

2778. Norøke Mäns af Frostotinge Svar til Konung Karl, i Sverige, uppå hans Bref, at hylla honom til Norriges Konung, med

med sådane vilkor, at han skal hålla them vid theras Lag; och Privilegia, sedan begåra the hielp emot en Utländsker Håär, som under Noriges Land emot honom kommen är. Dat. Frostotinge, *die Botulphi* (17 Jun.) a. 1449.

B. III.
C. 3.
Sverige
Almänna
Historia.

Rimkr. D. 2, p. 153. och ibland *Norska Förbund.* p. 90.

2779. K. Christierns i Danm. Höfvitzmans på Wisborg, Ol. Axelfons, Dagtingan med Måns Gren, på K. Carls vägnar, om Gotland och Wisborg, at Slottet skall blifva i K. Christians wärje, och Staden med Landet i Måns Grens wärje, til thes 12 Fullmächtige af bägge Riken sammankomma, i Halmstad, at tildöma enthera thet at behålla. Dat. Garne, *vi Fer. ante diem Margar.* a. 1449.

Rimkr. D. 2, p. 154.

2780. K. Christierns och K. Carls Fullmächtiges Dagtingan i Wisby, om Gotland, at M. Gren skulle straxt bortfara och ej mera beskatta Landet, sedan skulle en fehlig dag pågå med Gotland, och stå til S. Mårtens dag öfver et år. Emedlertid skulle hvar niuta sina gods i hvad Rike the ligge. Sedan berammas om et möte i Halmstad, nästk. Walborgis dag emellan begge Riken. Dat. Wisby, S. Petri afton *ad vincula* a. 1449. Jemte K. Christians

P 2

Stad-

B III. Stadfästelse på denna Dagtingan, dat. Wis-
 C. 3. borg, d. *S. Petri ad Vinc.* e. a.
 Sveriges
 Almännas
 Historia. *Ibid.* p. 156, p. 158.

2781. Almogens i Werane Biskops-
 döme uti Norige Bref til K. Carl med
 Magn. Haugenskjöld, om någre Rådsper-
 soners Bref i Norige til them, at the skul-
 le hylla Kon. af Dannemark; men de wil-
 ja blifva med Swerige under en Konung,
 efter som slutit är och af ålder warit haf-
 ver: begära förthenskull hielp mot them,
 som wilja twinga them ifrån thenna Före-
 ning. Dat. d. *Matth. Ap.* a. 1449.

Ibid. p. 159. och ibland *Norfska Förbund.*
 p. 92.

2782. The Norskes å Hedemarkene
 och Uplandom Förening i Hambre, om
 K. Carl i Swerige til deras Konung, och
 ingen annan, efter then sammanbindelse
 och kiärlighet som långlig warit hafwer
 emellan Norige och Swerige. Dat. *Ham-*
bre, Lögerd. näst efter xi. tusend Jungfr.
 dag, år 1449.

Rimkr. D. 2, p. 160. och ibland *Norfska*
Förbund. p. 95.

2783. Danmarks Rik. Råds Legge-
 Bref för Svenske Såndebuden til Halmstad,
 uppå ther berammade Möte, Walburg-
 tid. 1450. Dat. *Hafniæ, craft. beator. Sim-*
et Jud. App. a. 1449.

Ibid. p. 163.

2784

2784. Norske Almogens å Roma- B. III.
 rijke Förening — om Kon. Carl i Sweri- C. 3.
 ge til deras Konung, och icke K. Chri- ^{Sveriges}
 stiern af Danmark, then the utsworit haf- ^{Almänna}
 we, gifwandes K. Carl sine röst, med al ^{Historia,}
 then åra, som trygger och troen Almoge
 bör sinom Konung göra. Dat. Willingshoff.
Fer. III. infra Oct. omn. Sanct. a. 1449.

Rimkr. D. 2, p. 163. Norske Förbund, p. 99.

2785. Norska Ständernes och Almo-
 gens, Nordan och Sunnan Fiels Bref til
 K. Christiern, om Konunga-walet i Nor-
 rige, at de icke wilja hafva honom; —
 men wara med Sverige om en Konung,
 — hvarföre de K. Carl i Sverige nu til
 Konung annammat hafva. Dat. Trundhem,
 Måndag näst efter Clemetzmässo, år 1449.

Rimkr. D. 2, p. 166. Norska Förbund. p.
 104.

2785 (a). Capitulatio Caroli Canuti
 Sveciæ Regis Norvegis data. Trundhemix,
 die Jovis proximo post fest. Clement.; a.
 1449. (På Norska).

Uti Thorkelins *Analekta* p. 136. Låses
 på Danska, hos Huitfeld, p. 849.

2786. Halmstada Dagtingan, af beg-
 gè Rikstens Råds Fullmächtige giord,
Vigil. Ascens. Dom. a. 1450.

Rimkr. D. 2, p. 170.

P 3

2787.

P. III.
2. 2.
Förskrifn. i Halmstad, om et Môte S. Jo.
Bapt, dag et år til, emellan bågge Riken,
om Gottland och flere tvistigheter. Dat.
Halmstad, *Vigil. Ascens. Dom.* a. 1450.

Ibid. p. 174.

2788. Riks-Råds och Måns i Sverige
Förening i Arboga, om Norriges Rike,
hvilket the råda K. Carl at öfvergifva til
K. Christiern i Danmark, efter then nyli-
ge Halmstada Dagtingan. Dat. Arboga,
Fen. 1v infra Oð. Corp. Chr. a. 1450.

Ibid. p. 175. Samma dag gaf K. Carl sin
Förskrifning på Norrige at komma under K.
Christiern, *ibid.* p. 176.

2789. Kon. Carl Knutsons Stadga,
om värdet på åtskillige warur och köpen-
skap i Riket, — Item-Handtwerkares Ar-
betslön. Dat. Wadstena 1450.

Ibland *Stadgarne* bakom *Bidrkåa-Rdttén* p.
51. Äfven dårstådes fås igen denna Konungs
Förordning om inländskt och utländskt Mynts
värde, m. m. gjord i Stockholm 1453.

2790. Nicolai V. *Suspensio Proces-
sus appellationis & Declaratio de non cur-
suris fatalibus, cum Carolus, Sueciæ Rex,
tanquam gravatus ad Sedem Rom, appel-
lasset, quod Christiernus, Daniæ Rex, Ca-
pitulis Halmstadiensibus stare nollet, &
causa*

causa Johanni Card. S. Angeli, Legato a latere in German, & Septentrionem fuisset commissa. Romæ, Cal. Apr. 1451.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

G. G. Leibnitzii *Codex Jur. Gent. Diplom.* Hanov. 1693 in fol. P. I. n. CLXII. p. 404. S. Bring, *Manum, Scanens.* P. 1. p. 113.

2791. Kon. Christierns Fullmächtiges Fridstånds-Bref med K. Carl i Sverige, til Walborgmesse dag nåstkom emellan alla tre Riken. Dat. Wastena. Dom. Septuag. a. 1453.

• *Rimkr.* II. D. p. 179.

2792. K. Christierns öfna Bref om mötet i Rotneby S. Walburgis dag, hvar-til han de Svenske Sändebud såker leyde gifver &c. Dat. in Castro Hafn. d. b. Gertrud. Virg. a. 1453.

Ibid. p. 180.

2793. K. Christierns Fulmächtiges afsked med K. Carls Sändebud, i Rotneby, at de ville sända up til K. Carl, at afhandla hvad nödigt är emellan Riken, emedlertid skulle frid vara å K. Christierns sida, Dat. Rotnaby, in *Craft. b. Joh. ante Port. Lat.* 1453.

Ibid. p. 181.

2794. K. Christierns Fullmächtiges Förskrifn. til K. Carl. at förkaffa et Dag-
P 4 tin-

B. III. tingans Bref ifrån K. Christian, så väl om
 C.3. Frid emellan Riken, til Pingesdaga et år
 Sveriges til, och om et Möte i Rotnaby, S. Joh.
 Almänna Historia. tid, et år til, som om åtskillige andre å-
 render, Dat. Stockh. h. Lekamens dag,
 1453.

Ibid. p. 182. Stadfästes i Köpenh. VIII. da-
 gen efter Wårfruvist. s. å.

2795. Kon. Christierns Fulmåchtiges
 Förskrifning om den afhandling de emel-
 lan K. Carl och K. Christiern gjort hade
 i Wastena &c. Dat. Wastena, första wec-
 kan i fastan, år 1455.

Ibid. p. 185.

2796. K. Carls Förskrifning med 12
 af Rikl. Råd i Sverige, om et Möte i
 Calmar, med K. Christiern och hans Råd, at
 afhandla någre tvistige mål emellan begge
 Riken; samt K. Christierns med 12 Danm.
 Rikes Råds häremot, i samma ärende gif-
 ne Förskrifning, begge i Wastena, *Feria v.
 ante Dominic. Reminiscere.* 1455.

Ibid. p. 186 — 192.

2797. K. Christierns Fulmåchtiges Dag-
 tingen med Löödöf Borgarene, at niuta de-
 ras Stad oskinnad och obränd, medan thet-
 ta Örlog påstår, emot 400 marker Lüb. i
 Brandskatt. Dat. *Fer. vi, ante Fest. nativ.
 S. Joh. Bapt. a.* 1455.

Ibid.

Ibid. p. 192. "Detta hölts dem icke, utan B. III.
 "så snart de hade betalt penningarne, skinna- C. 3.
 "des och brändes Staden." *Had.* Sveriges
 Almänna
 Historia.

2798. Erchie-Bisk. Jönfies, med Bisk.
 af Strengnäs och Westerås, samt några
 R. Råds Förfäkring, gifven Herr Axel
 Bengtson och Ol. Drake, som hade Stock-
 holms Slott inne, på K. Carls vägnar,
 at när de öfverlefverere Slottet skola de
 komma frije och fehlige deraf, Dat. Stock-
 holm, d. 15 Mart. 1457.

Ibid. p. 193.

2799. K. Carls Bref, om sit för-
 drifvande af Riket, genom Erchie-Bisk.
 Jöns och flere uproriske, deremot han
 införer sin oskyldighet och i mång styc-
 ke sig ursächtar. Dat. Danzig, d. Georg.
 Mart. a. 1457 (på Tyska och Svenska).

Ibid. p. 200.

2800. Msc. Biskop HENRIKS Rijm.

Uti Ant. Archivo, *Cod. D. 2, Fol. 267.*

År en Declamation emot Kon. Carl Knutson,
 och börjar:

"Then Konung utföre Sölff och Gull

"Han år Riket litet hull:

"Eller kööper Gods oc slaar sölfkar

"Mot Riket år thet eth ont par.

"Med skat ma han swa myckit köpa

"At Frälsfismanna landet löpa.

"Konungen Karl af Foglewik

P 5

"Han

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

"Han war öfwer alla infödda rik.

"Hafde han manliga striit emot Rydzen

"Tha hafde han ikke flyt til Prydzen &c.

K. Carl, som vågat anställa en Råäst öfver Prästerskapets Fastigheter, at återtaga alla de Gods de beviligen: emot Lag slagit under sig, hade härigenom råkat i de Andeligas oförlonliga hat, och afmålades med de svartaste färgor. Den bekante *Aeneas Sylvius*, sedermera Päfve med namn *Pius II*, låger om honom: "Sed
"neque Carolo scelera sua impunita fuere, qui
"dum Christi Ecclesiam persequitur, religionem
"contemnit, Sacerdotes dispoliat, festos dies
"observari prohibet, jura divina & humana
"confundit, a Johanne Benedicti filio Upsali-
"ens. Præfule, Viro cordato & impigro, a quo
"Nobilitas Regni excitata est magno proelio su-
"peratus est ac regno pulsus, in parva insula
"non longe ab ostio Vistulæ exilium agit. Chri-
"stianus in locum ejus assumptus, pietate ac
"justitia melior, iterum tria regna in unum re-
"degit, cui & Gothia paret, Gothorum quon-
"dam sedes ac patria". *Aen. Sylv. Hist. de Eu-
"ropa*, C. xxxiii. p. 292, inter ejus *Opera*
"*Geogr. & Histar.* Helmst. 1699. in 4:o.

2801. Msc. Als hiernach geschrie-
ben stehet, so ist mit Uns König Carl &c.
geföhren, in dem grosfen getrauen und
Guten glauben, als wir armer vertrie-
ber Herr zu Danzig gekommen, und
im Preutzer Lande gewest sein, in des
Allerdurchleucht. Großmäch, Fürsten und
Heirn, Herrn Casimir, von Gottes gna-
den

den Kónig in Pohlen, &c. geleithe, fo
auch in der Stadt Dantzic geleithe.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Uti mina Samlingar: Måtet, skrifvet med
en i förra Seculo vanlig styl, ganska accurat,
består af 32 sid. *in fol.*

Angår de Penninge-lån, som K. Carl Knut-
son, år 1458, hade gjordt Staden Danzig och
K. Casimir i Pohlen: bekvärrar sig högeligen
öfver Magistratens i nämde Stad otacklamhet
och otörlvarliga förhållande emot honom, samt
vederlägger den beskyllning, som hade han med
sit Folk velat hjälpa Ordens-Herrarne i Preu-
sen at göra sig mästare af Staden.

Vidare, kan af denna Berättelse inhämtas,
at Konung Carl låpt Staden Dantzic, först 15
tusend mark Pr. emot underpant af visse Stä-
der och Hus med deras Råntor; och sedan
åter en anseelig Summa, hvilken likväl icke
utförtes. Ej eller utföres hela Summan som
K. Casimir af honom til låns bekommit, utan
nämnes allenast et Capital af 2000 mark Pr.
som han til Polska Konungens understöd, af
visse Köpmän i Danzig sjelf upnegocierat. En
vid namn Peter Francke skal af Kon. Chri-
stian i Danmark undfåt en anseelig hop pen-
ningar, för at taga lifvet af Carl Knutson, hvil-
ket Magistraten i Danzig icke velat tro; men
sedan Francke där i Staden blifvit fångslad,
hade man hos honom funnit et K. Christians
Bref på denna handel.

K. Carl miste både peningarne som Staden
af honom til låns undfåt, och Panten som han
deremot innehade. Huru K. Carl XII, efter me-
ra

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

ra ån 240 års förlopp, nödgade Staden Danzig, år 1704, at til Grefl. Gyllenstierniska huset återbetala denna gamla giäld, kan af denna Konungs Historia inhämtas. Lågg dertil det som här om finnes anteknat uti *Gr. M. Stenbocks Lefverne*, af S. Loenbom, D. 1. Stockholm 1757. in 4:to. p. 92. och Anm. (y).

§. 7.

CHRISTIERN I af Oldenburg.

2802. Trenne K. Christierns Förfäkringar til Sv. Rikets Ständer, at hålla them vid theras Privilegier, när the honom til Konung anamma. Den 1. dat. Köpenh. *Fer. VI. pr. Dom. Letare. a. 1457.* Den 11. *Dom. Jud. in quadrages. e. a.* Den 111. *In pasfagio circa Koningzhafn, Fer. IV. infra Oët. Corp. e. a.*

Rimkr. D. 2, p. 194 — 198. K. Christiern hölt ingenthera af desse Förfäkringar.

Om Oldenburgiska Husets ursprung och härkomst, läs "*Jo. Heinr. SCHLEGELs Geschichte der Könige von Dänemark, aus dem Oldenburg. Stamme mit Ihren Bildnissen, Kopenh. 1769.*" in fol. uti Inledningen, hvarest flere Scribenter namngifvas, som afhandlat samma ämne.

K. Christians Fader var *Diederich den Lyckelige*, och hans Moder *Hedwig*, Syster til Adolph Hertig af Schlesvig och Grefve til Holstein. Åt denna Hertig Adolph, som härstammade af Kongl. Danska Huset, anbud de Danske först Kronan; men då han den vägrade,
val-

valde de år 1448, på hans recommendation, B. III.
des Systers Son, Gr. Christian af Oldenburg ^{C. 3.} Sverige
til sin Konung. Se A. G. CARSTENS Til- ^{Almänna} Historia.
"forlädelig Underretning om den Nordiske
"Monarks, K. Christian d. I, sande og nær-
"meste Nedstammelse af de forrige Danske Kon-
"gers Blod, saa og den Medvirkning, som
"maae tilskrifves dette Slægtskab ved hans Op-
høyelse paa den Danske Throne", hwilken Af-
handling står uti *Kjøbenhavnske Selskabs Skrif-*
ter, VIII. Del. p. 329 — 404.

2803. K. Christierns enskyllnings Bref
til Sv. Ständer, at han icke år inkom-
men i then acht och mening til Sverige,
at han skal nödga R. Ständer til at ta-
ga honom til Konung, utan at hielpa Sv.
Rike emot Kon. af Poland och K. Carl,
at the icke måtte få therpå skada göra.
Dat. *in pasfagio* Diurhafn, *Fer. vi. prox.*
ante Fest. Pentecost. a. 1457.

Rimkr. D. 2, p. 218.

2804. R. Påds Förlåkring för Er-
chie-Bisk. Jöns, på Betalning för all then
giäld han gör til Riksfens bästa, at kom-
ma Sverige utur den Tråldom K. Carl
hade thet ikommit, m. m. innan någon
Konung blifvår antagen. Dat. Stockh. d.
B. *Bened. Ab. 1457.*

Ibid. p. 199.

2805. K. Christierns Förlåkring och
Qvit-

B. III. Qvittobref för Erchie Bisk. Jöns i Upsala, at vara fri för alt tital, för thet han upburit hafver, efter K. Carl, af Sveriges Krono. Dat. Upsala, d. 6 Febr. a. 1458.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Ibid. p. 219.

2806. K. Christierns Skrift til Westergöthland, emot Bisk. Katil i Linköping. Hr Nils Christerson, Hr Christer Bengtson och flere Erchiebisk. wänner, at the hafva lat sig up emot honom, och fördt honom ondt rykte uppå om nya skatter och utlagor på Almogen, hvaremot han sig enskyller, och upbjuder man af huset til hårfård emot them. Dat. d. *Matth. Apost.* a. 1464.

Ibid. p. 220.

2807. K. Christierns Skrift til Östergöthland om Bisk. Kåtils och fleres upresning emot &c. Dat. Sölvvitsborg, *Fer. sec. prox. post. Dominic. Reminisc.* a. 1464.

Ibid. p. 222.

2808. Biskop Kåtils i Link. och fleres Bref uppå Almarståk-Slot, hvilket antvades Hr Christiern och Dav. Bengtson, at hålla Erchie-Bisk. Jöns tilhanda, eller om han dör, Upsala Capitel, och them the chertil ikicka. Dat. Almarståk, *in profest. Bened. Abbat.* a. 1464.

Ibid. p. 223.

2809.

2809. K. Christierns Bref til Prä-^{B. III.}
 sterne i Upland, om then uprefning i ^{C. 3.}
 Riket börjat var, at the varna Almogen ^{Sveriges}
 theremot, och stilla sitta. Dat. Stockh. ^{Almänna}
Fer. III. prox. post Dominic. Palmar. a.
1464. ^{Historia.}

Ibid. p. 224. Likalydande [til alla Stift i Riket.

2810. K. Christierns Bref til Allmo-
 geni Axewalla Lån', (sammaledes til al-
 la andre i W. Götl.) om Bisk. Kåtills och
 hans Medhielpares Uppror, hvaremot han
 här i Riket är kommen, med härsköld
 at thet fördämpa, och inbekommit
 Ståke och Salista. Warnar Almogen e-
 mot otrohet &c. Dat. Stockh. *Dom. ant.*
Fest. beator. Phil. & Jac. App. a. 1464.

Ibid. p. 225.

2811. Förfkrifning, som the Dan-
 ske Herrar, hvilka på Stockh. Slot belä-
 grade voro, gofvo K. Carl, då de sig
 sådan dagtingade. Dat. Stockh. Hus, vi-
 gil. *S. Barth. Ap. a. 1464.*

Ibid. p. 226.

2812. Kon. Christierns Förliknings-
 Skrift med Erchie-Bisk. Jöns i Upsala,
 tå han af sit Fångelse förlossat blef. Dat.
 Köpenh. d. b. *Birgit. vid. a. 1464.*

Ibid. p. 228.

2813.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

2813. K. Christierns Fulmacht för Erchie-Bisk. Jöns och Hr Eric Nieperts at hafva magt at leyda någre Mån af Riket til honom, hvilka honom behagar, och at hafva säker leyde hos honom och hem igen. Dat. Köpenh. e. d. & a.

Ibid. p. 229.

2814. K. Christierns Förfäkring til Erchi-Bisk. Jöns, om then uprättade Förlikning med honom, at vara honom, Bisk. Kättil, theas Bröder och vänner en huld, tro och gunstig Herre. Dat. Köpenh. *in profest. Dionys. Mart.* a. 1464.

Ibid. p. 229.

2815. Msc. Bref och Handlingar til K. Christierns Historia.

I Ant. Arch. *Opus Diplom.* T. xvi. n. E. 19.

§. 8.

CARL Knutsen

Konung.

2816. K. Carls Bref til Capitlet i Upsala (och flere Stift) sedan han til Riket återkom, om Erchi-Bisk. Jönsses och christelige och otilbörlige handel emot sig, så han honom fördref ifrån sit Rike til Prytzen, och drog här in igen K. Christiern af Danmark, theraf Riket måkta illa

illa af sig kom, begårer nu råd huru Ri-
ket och han skal blifva uprättat igen af all
sin skade. Dat. Stockh. *in Vigil. Concept.*
Mar. a. 1464.

Rimkr. II. D. p. 230.

2817. Kon. Christierns Förliknings-Skrift med Bisk. Kättil i Linköp. och flere, utöfver den uprefning de emot honom gjort hade. Dat. Köpenh. Nyårsdag. 1465.

Ibid. p. 236.

2818. Biskopernes och Riks. Råds i Sverige Förlånings-Bref för Erchie-Bisk. Jöns, på Stäkes-Lån, under Almar-Stäks-Sloth, til evig tid, emot liden skada och fångelse i Danmark. Dat. Stockh. *Fer. vi prox. prius Fest. purif. Mariæ, a. 1465.*

Ibid. p. 237.

2819. Trenne K. Christierns Förliknings-Bref med Erchi-Bisk. Jöns och hans medhållare, om all uprefnings, tvedrägts och oviljas uphåfvande, som them emellan hårtill varit hafver, samt en evig frid, kärlek och sänja igen, utan någon hämd, eller vråkiande i kommande tider, daterade 1465, vidimerade på Helsingborgs Slott, af någre Sv. Sändebud, Fastlags Sundag år 1466.

Ibid. p. 238.

2820. Erchie-Bisk. Jönfes Förskrifning
Bibl. H. S. G. Del. 5. Q

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

ning uppå the vilkor han sig til Kronone bepliktar, når han bekom Stäkes Län, och Uplala Stad, med all Kronans ränta i skadegäld för sit Fångelse och annan skada i thenna feide. Dat. Wästena, Kyndersmåsfodag 1466.

Ibid. p. 241.

2821. K. Christierns Fullmåchtiges af Danmark Dagtingan med de Svenske i Jönköping, at then gamble sammanbindet sen emellan desse tre Riken länge varit hafver, skal stadigt och fast hållas, så at hvar må njuta sine godz, i hvad Rike the ligga, och må hvar man fara sine rättsfärdige ärender, i hvad Rike han vill: — Alt thetta skal med mera stadfästas nästkom. Olofsmåsfatid, ta alla tre Rikens Fullmächtige sammankomma. Dat. Jönköp. Fred. näst efter Kyndersmesö dag, år 1466.

Ibid. p. 243.

2822. Kon. Christierns Förmanings-Skrift til Ständerne i Strengnäs Biskopsdöme, (och lika lydande til alla Stift) at afstå med den skadeliga ovilja the hafva fangit emot honom, och intaga honom igen för thetas rätta Konung: hvar ock icke, vil han kalla sig Påfven, Keysern och andra Förstar och Herrar til hjelp, at sådant vedergöra. Dat. Helsingborg, Fer. 111. prox. post. Domin. *Esse mihi. a.* 1466.

Ibid. p. 244.

2823

2823. Herr Ifvar Greens Förskrifn. B. III.
 til Erchi-Bisk. Jöns om Stockholms Slott, C. 3.
 når thet honom antvardades, at hålla Er-Almänna Sveriges
 chi-Biskopen thet til handa, eller om han Almänna
 affölle, K. Christiern, hans Fru och Barn. Historia.
 Dat. Stockh. S. Matthæi dag, år 1466.

Ibid. p. 246.

2824. Biskoparnes i Skara och Streng-
 nås, samt någre af R. Råd Förliknings-
 Skrift med Erchi-Bisk. Jöns och hans med-
 hållare, om then frid nu en tid emellan
 them varit hafver, at aldrig vilja thet på
 honom, eller hans medhållare vråkia, ut-
 tan hålla them härefter all stadig vänskap
 &c. Dat. Stockh. d. Lucæ. Ev. a. 1466.

Ibid. p. 347.

2825. Hr Ifvar Axellons Förskrifn.
 at emedan Rikl. Ständer hafva lofvat, at
 vara honom följaktige i alt thet han them,
 tilfåger på K. Carls och Riksfens vägnar,
 lofvar han nu K. Carl och Rikl. Ständer.
 sin tro och huldskap i alt thet han kan,
 til Riksfens bestånd, och at Sverige skal in-
 gen skada få af Gotland, så länge han thet
 i wårto hafver, Dat. Örebro, Onsd. nått
 efter Midfåsto Söndag, år 1468.

Ibid. p. 248.

2826. Hr Ture Turesons Förskrifn.
 at han vilkorade sig af Fångellet i Stock-
 holma

B. III. holm at förskaffa K. Christierns. Bref på
 C. 3. en Dagtingan i Halmstad nåstkom. Olufs-
 Sveriges Almänna Histo- måsfo, emellan begge Riken. Dat Stockh.
 Onsdag nåst efter Palm sönd. år 1468.

Ibid. p. 249.

2827. K. Carls Bref til Allmogen i Penningeby Lähn (och lika lydande til andra Lähn) om uprelning man af hufet, emot K. Christierns Anhang, som hafva fångslat hans Dotter Magdalena, Hr Ifvar Axelfons Fru, i Wastena, och villa komma Sverige igen under Danska Konungars trældom. Dat. Stockh. *Fer. v prox. ante Sim. & Jud.* a. 1469.

Rimkr. II. D. p. 252.

2828. K. Christierns Bref til Upland (och lika lydande til alla Landsorter) theruti han tackar Almogen för gjort bistånd i denna vinter, til sine trogne Mån, lofvandes at villa fylla them all tagen skada, når han blifver intagen igen; förmanar them til yttèrmera Lydno &c. Dat. Köpenh. *Domin. Quasimod.* a. 1470.

Ibid. p. 253.

2829. Msc. Bref och Handlingar, til Kon. Carl Knutsons Historia.

I Ant. Archivo, *Opus Diplom.* T. xv, och T. xvii. n. E. 18. 20.

Åfven

Äfven därstädes förvaras, under n. E. 99. B. III. Afskrifter af gamla Permebref, Kon. Carl C. 3. Knutson angående, som funnits i Grefl. Gyl- Sveriges Almännas Historie, lenstierniska Huset.

2830. Någre Anmärkningar och Handlingar beträffande Kon. Carl Knutson och des Regerings-tid.

S. Bring, *Saml. af åtskill. Handl.* II. D. p. 184 — 288. III D. p. 237 — 276.

Ibland desse lednare Handlingar förekommer p. 252 — 261. K. Carl Knutsons Testamente, af år 1470.

Om Carl Knutsons Slägt läses en Anmärkning, af S. Loenbom, uti C. C. Gjörwells *Nya Sv. Bibliothek.* II. B. III. St. 1763. in 8:o. p. 127 — 134.

2831. Carolus Canuti cxxxix. Suecorum Rex, carmine elegiaco celebratus, in honorem Sereniss. ac Potentiss. Principis & Domini, D. Gostavi, Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regis, ab *Henrico* MOLLERO, Heslo. Electus est Carolus in Sueciæ Regem anno Christi 1448, & obiit anno 1470. in quarto, Rostochii, in Officina Ludovici Ditzii, 1555, pl. 5.

En mycket fållynt Skrift: Se v. Siernmans Företal til Tegels *K. Erik* d. XIV. *Hist.*

Författaren, född i Heslen, en god Latinsk Poët, var någon tid de yngre Kongl. Sv. Princarnes Informator, blef sedan Prof. vid Gyl-

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia,

mnasium i Culm, och flutet. Rektor och Prof,
i Dantzic, hvarest han afled 1567.

Se Jöchers *Gel. Lexicon*,

§ 9,

STEN STURE Gustafsson

Riks-Föreståndare.

2832. Hr Sten Stures Bref til Almogen i Upsala S. Eriks dag församlade, ang. K. Carls död, hvilken hade befalt honom, Sten Sture, Riket, förmanandes Almogen til trohet och lydno emot Riket, at thet icke mer i K. Christierns händer komma måtte &c. Dat. Stockh. *Fer. v. ante Eri-ci a. 1470.*

Rimkr. II. D. p. 255.

2833. K. Christierns Bref til Linköpings Stift (och lika lydande til alla de andre) om sit första Konunga-val i Sverige emot Carl Knutson, som fördrifven var, och om den bedröfvelse Riket i varit hafver, sedan de K. Christiern fördrifvo; förmanar Ständerne at anamma sig til Konung igen, efter nu K. Carl död är &c. Dat. Kiöpenh. *Fer. iv. inf. Ascens. Dom. a. 1470.*

Ibid, p. 256. Läs Hadorphs Anmärkn. härvid.

2834.

2834. K. Christierns Bref til Upsala ^{B. III. C. 3.} (och alle andre Stift i Riket) at the an- ^{Sveriges Almäanna Historia.} namme honom igen til Konung, varnandes them emot theas förderf, som eljest Riket påkomma kan af krig och örligh, lofvar at villa hålla them vid Sveriges Lag och rätt, och beskärma them emot våld och orätt. Dat. Kópènh. S. *Andr. Ap. dag,* 2. 1470.

Ibid. p. 258. Läs Hadorphs Anmärkn.

2835. K. Christierns Leyde-Bref för Riks. Råd i Sverige, med 60 man, at komma til honom på Watmalsön, och fehlige tillbaka igen. Dat. Skeppet Valentin S. *Mar. Magdal. dag,* år 1471.

Ibid. p. 260.

2836. Kon. Christierns Dagtingan och Stillestånds-Bref, som han gjorde uran för Stockholm, för ån han afslagen blef. Dat. Helgeands-Capel, på H. A. Holmen, Onsd. för *Laurent.* år 1471.

Ibid. p. 261.

2837. K. Christierns Förskrifning om en Rättegång emellan sig och Sv. Rikes inbyggare på S. Egidii dag nåstkom. på hvilken Kon. Christiern skal hafva frit at taltala alla dem som hafver något emot och andra emot honom.

Q 4

Dat.

B. III. Dat. Helge-Ands-Capel, Onsd. näst för
C. 3. S. Laur. år 1471.
Sveriges
Almänna
Historia.

Ibid. p. 263.

2838. K. Christierns Leijde-Bref för Rikf. Råd i Sverige, med 60 personer, at komma til mötes med hans Fulmáchtige på Wángesón. Dat. Skep. Valentin, d. 15 Aug. 1471.

Ibid. p. 266. jämte samma Konungs Legde-Bref för alla Sv. Rikes Ständer. dat. Tisd. näst efter Egidii 1. å.

2839. Riks Råds och flere Ständers i Wastena, förfamlade hos Hr Sten Sture, Bref til Erchie-Bisk. och Biskoparne och the som i Stockh. voro på en dagtingan med K. Christiern, at the icke mera vil le hafva honom til Kon. i Sverige, för hans elaka Regemente skul, utan honom aldeles affåja; hvarföre the med sin Höfvitzman Herr Sten Sture, och et stort antal folk villa komma honom emot, begärandes, at the ingen dagtingan emedlertid skole sättia. Dat. Wastena, Ond. näst efter Egid. 1471.

Ibid. p. 267.

2840. K. Christierns och hans Råds Stillestånd-Bref, på några dagar, medan alle Årender ännu vore under Fördrag och Rättegång, dat. Skep. Valentin Wårfrud. Nativit. år 1471.

Ibid. p. 269.

2841.

2841. Kon. Christierns Fulmäktiges ^{B. III. C. 3.} af Danmark och Norige Dagtingan i Calmar med the Svenske. Dat. Wårfrud. ^{Sveriges Almännas Historia.} *Visit.* (2 Jul.) år 1472.

Ibid. p. 270. Förutgå K. Christierns Fulmacht för sine Sändebud.

2842. Kon. Christierns Stadfästelse på den Dagtingan som hans Fulmächtige gjordt i Calmar med Sv. R. Råd och Fulmächtige. Dat. Köpenh. *Dom. prox. ante Fest. b. Mar. Magd. a.* 1473.

Ibid. p. 276.

2843. Kon. Christierns Fulmäktiges Dagtingan, uti Calmar, med Sv. R. Råd och Fulmächtige, om et annat möte i Calmar, nästk. S. Joh. Bapt. dag, at ransaka och döma om alla tvistiga saker Riken emellan, stadfästa och den Dagtingan i fiord gjordes *Visit. Mar. &c.* Dat. Calmar, Tisd. näst efter *Assumpt. Mar.* år 1473.

Ibid. p. 277 — 281. Förutgå K. Christierns Fulmacher för sine Sändebud och Procuratores.

2844. Herr Sten Stures och Riks. Råds Bref til Oppunda och Röne Hårader, (lika lydande til alt Riket) om en gård til Calmare dagtingan härnäst stå skal. Dat. Stockh. *in Claustro Fr. min. d. b. Mart. Ep.* a. 1473.

Ibid. p. 281.

Q 5

2845.

B. III. 2845. Kon. Christierns Fulmächtiges
C. 8. Dagtingan med the Svenske i Calmar, ther-
Sveriges uti the stadfästa then förbindning och före-
Almänna ning emellan Riken, i thesse tu år gjorde
Historia. äro, berama och en ny sammankomst och
 Rättegång i Calmar S. Canuti dag nåstkorn.
 Dat. Calmar, Fred. nåst efter Wårfrud.
Asumpt. år 1474.

Ibid. p. 282 — 287. Förutgå K. Christierns
 Fulmacher.

2846. Riks. Råds i Sverige Bref til
 Almogen i Riket, om the ofruktsame Dag-
 tingan, nu tre gånger äre i Calmar hålne
 med Kon. Christiern i Danmark; thervid
 the berätta om tilståndet med Riket och
 Rysfens oväsende i Finland.

Ibid. p. 288. utan flut och datum.

2847. Kon. Christierns Fulmächtiges
 Förening om the Svenske bortmiltade gods
 i Danmark, at sådant undervisa K. Chri-
 stiern och tilhielpa at the må them igen
 bekomma, therom vidare handlas skal uti
 et Môte i Halmstad &c. Dat. Calmar, *Fer.*
iv infra Oct. Asumpt. b. Mar. Virg, a
 1474.

Ibid. p. 290.

2848. Calmare Recess, år 1474, S.
 Bartholomæi afton.

Ibland *Stadgarne*, bakom *Bidrkoa - Rdtten*,
 p. 56. För-

Förbjudes Geengiärd och Gåstning hos An- B. III.
delig eller Werdslig Frälles Landbo m, m. C. 3.

Denna Reces förnyades, med någre tillägg- Sveriges
ningar, i Calmar 1483. *ib.* p. 59. Almäuna
Historia.

2849. Kon. Christierns Fulmåchtiges
Förening och Stadfästelse på then för up-
rättade Bebindelse och eviga Fred emel-
lan Riken på thesse förledne 3 år gjorde.
Efter Domarena icke kunna å begge sidor
förenas, är beslutet at fyra af de Svenske
skola följa de Danske hem til Kon. Chri-
stiern, at ther afhandla med honom, och
hvar thet icke sker må the förrama et an-
nat Möte, dat. Calmar Torsd. näst efter
Barthol. dag, år 1475.

Ibid. p. 292 — 296. K. Christierns Ful-
macher med inbegripne.

2850. Kon. Christierns Försäkring
til the Svenske, at hålla them vid Sveri-
ges Lag, Privilegier och alla andra goda
gamla Sedvänior, med många flere villkor,
som han förskrifver sig på, om han blif-
ver igen i Riket intagen. Dat. Rotneby,
Fred. näst efter *Barthol.* dag. 1476.

Ibid. p. 296.

2851. K. Christierns Bref til Sv. Ri-
kes Ständer, om sine tilbod och begåran
i Calmar och Rotneby, at komma til Sv.
Rike igen &c. Dat. Roskild in prof. Corp.
Chr. a. 1477.

Ibid. p. 300.

2852.

B. III. 2852. Kon. Christierns Protest emot
 C. 3. Sveriges Rikes Råd och Ständer, gifven
 Almänna Köpenh. Torsd. näst för S. Laur. Mart.
 Historia. dag, a. 1477:

Hos Hvitefeld, T. II. p. 955.

2853. Herr Sten Stures Bref til Städerna i Östergöthland at vara vederredde til at hielpa Hr Isvar Axelson på Gothland, når omtränger. Dat. Gripsholm, Fer. III. prox. post. Dom. Jubilate. a. 1481.

Rimkr. p. 302.

At Kon. Christian d. I i Danmark aflidit d. 21 Maji 1481, har Prof. W. E. Christiani, i Kiel, vidlyftigen bevist, i et Programma, som han, i Universitetets navn, därstädes utgifvit, 1781, in 4:o 16 sid.

2854. Noriges Rikes Bebindelse med Sverige, at hvarandra behielpeliga vara med lif och gods, til hvarandras fulla frihet, rätt och välmacht, och hvad thet ena Riket pågår, anten med örlig, eller Ut- och Inländska Manna upresning, thet skal them både pågå. Dat. Opslo, Kal. Febr. 1482.

Ibid. p. 302, Norske Förbund. bakom K. Ol. Saga, p. 111.

2855. Norske Rådets; Bref til Sverige om the Svenskes Förrättning hos them. Then dagtingan i Calmar sat år, begäre the til Lödöse flyttias, för, alla Tre Rikens

kens belåglighet skuld: sände ock några Artiklar, som the hafva sådt. brist uti, i K. Christierns tid. Dat. Opslo, Kal. Febr. a. 1482.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Rimkr. D. 2. p. 304. Norske Förb. l. c. p. 113.

2856. Norske Rådets Bref til Sverige, om ursäkt, hvarföre the icke til senaste Möte i Lödöse kommo, dat. Järnsön, d. b. Petri ad Vinc. a. 1482.

Rimkr. D. 2, p. 306. Norske Förb. l. c. p. 119.

2857. Danmarks Riks. Råds Stadfästelse på then Reces, som i Calmar för uprättat var, om en Konung för alla tre Riken, hvartil the nu Hans, K. Christierns Son, utvälja: och emedan Noriges R. Råd nu ej voro tillika närvarande, skulle the Svenske resa til Köpenh. och ther förenas om et annat Möte, ther thesse tre Rikens Fulmächtige kunde sammankomma. Dat. Calmar, Fer. vi. inf. Oß. Asumpt. Mar. 1482.

Rimkr. D. 2, p. 307.

2858. Norske Rådets Bref til Sverige om the Danske Sändebuds värf til them, at hylla Kon. Hans til Noriges Konung; hvilket the upkuto til thess the Norske Slott, som borttagne vore, blefve Riket igen

B. III. gen. lefvererade, &c. Dat. *in craft. Assumpt.*
 C. 2. *Mar. Virg.* a. 1482.
 Sveriges
 Almännas
 Historia. *Ibid.* p. 309. *Norska Förbund*, l. c. p. 122.

2859. Norske Rådets Bref til Sverige, med tacksäijelse för then goda vilja the Svenske nu i Calmar them bevisat hafva, samt berättelse, huru the ofra hafva klagat sin brist och förnedring för K. Hans; men så therpå ingen boot; gifva och til förstå om Bahus som Jöran Larsson innehafver. Dat. Bahus, d. *Barthol. Ap.* a. 1482.

Ibid. p. 310. *Norska Förbund*, l. c. p. 124.

2860. Norskes Bref til Sverige, om the Svar som the fått hafva ifrån Danmark, om Bahus belägring: de tycka ej nyttigt vara the tre Rikens Bebindning sker så obered härefter som sökes, ty thet hafver aldrig haft någon god framgång. Dat. Bahus, *Fer. prox. Exalt. S. Cruc.* a. 1482.

✕ *Rimkr. D. 2*, p. 312. *Norska Förb. l. c.*
 p. 128.

2861. K. Hanses och Danm. R. Råds Leide-Bref för the Svenske Sändebud til Halmstada Dagtingan. Dat. Kiöpenh. d. b. *Calixti. P.* a. 1482.

✕ *Rimkr. D. 2*, p. 313.

2862. K. Hanses Bref om the Sven- B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.
skas enskyllan, at kunna komma til Halm-
stada Dagtingan: så ock om en ny Sam-
mankomst som hållas skall emellan alla tre
Riken, Wårfrud. Assumpt. i Calmar; stad-
fästades emedlertid thet för gjorde affked
i Calmar, at alla 3 Riken under en Ko-
nung förblifva skulle. Dat. Halmstad, in
craft. purif. Mar. a. 1483.

✕ *Ibid.* p. 314.

2863. K. Hanses Fulmacht för sine
Sändebud til Calmare Dagtingan. Dat. Kö-
penh. Dom. Trinit. a. 1483.

✕ *Ibid.* p. 316.

2864. Herr Ifvar Axelfons Dagtin-
gan och Förlikning med Herr Sten Sture,
om Wiborgs Slott och Stad, samat Olofs-
borg och Tawastehus, at komma til Kro-
nan, emot Borkholms Slotts och Ölands
tiltråde. Dat. på Gotland i Nygård, West-
råda Socken. Fred. nåst för S. Joh. Bapt.
a. 1483.

✕ *Ibid.* p. 316.

2865. Calmare Recess och Förening
emellan Sverige, Danmark och Norige, at
blifva tilhopa under en Konung, efter för-
ra Bebindelser, hvarhos K. Hans utvaldes
til alla tre Rikens Konung, och införes-
then Försäkring och Ed, som han bem.
Riken

B III. Riken gifva skulle, hvaruti ock om
 C. 3. Gotland, Skardal, Swartö, Noriges tiltal til
 Sveriges Sverige med många andra punçter begripas,
 Almännas, som these Riken wäl nyttige voro.
 Historia. Dat. Calmar, Wårfru-afton *Nativ.* a. 1483.

X *Ibid.* p. 318. Oanledt denna Reces gjordes 1483, kóm likwål K. Hans icke til Regementet, för än år 1497. Läs Hadorphs Anmärkn.

2866. Sv. Rikes Fulmächtigas affked i Calmar, med Danske Sändebuden, om en Herre och Konung öfver these tre Riken, efter förl. års Slut therfammastådes; med förord, at K. Hans skal bekräfta och fulgiöra alla the Artiklar, som nu af these Fulmächtige upfatte åre, med någon förbåring efter Sv. Rikes låglighet, så ock beskicka några til Calmar, vid *Mar. Asumpt.* at fulkomna alt thet nu år talt om Gotland &c. Dat Calmar Wårfru - aft. *Nativ.* a. 1483.

X *Ibid.* p. 333.

2867. Danmarks Rikes Fulm. Sändebuds til Calmare Dagtingan, Quitens och *Vidimus* på the Svenske Sändebuds Fulmacht, som voro af R. Råd til Calmar förändt, at stadfästa then Calmariska Reces, som året för uprättades om alla tre Rikens sammanblifvande under en Konung, och K. Hanses intagelse. Dat. Upsala, *in crast. S. E-rici*

*rici R. a. 1484, och vidimerat i Calmar B. If.
Fer. vi. post Fest. Nativ. Mar. Virg. 1. a.* C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

X *Ibid. p. 334.*

2868. K. Hånses och Danm. R. Råds
Fulmacht för sine Utskickade til Calmare
Möte, som stå skulle Wårfrud. *Nativ. Dat.
Köpenh. d. b. Petri ad vinc. a. 1484.*

X *Ibid. p. 336.*

2869. Danmarks och Noriges Rikens
Råds och Fulmåchtigas Stadsfästelse på then
eviga Frid och Bebindelse emellan alla tre
Riken, och at vara under en Rönung til
evig tid. *Dat. Calmar, Dom. inf. O. Nativ.
Maria, a. 1484.*

X *Ibid. p. 337.*

2870. Hert Sten Stures Dagtinge-Bref
med Ifvar Axellsons Mån och Tjänare, som
hade Stegeborgs Slot inne, at the thet skulle
upgifva efter 14 dagars tid, om the in-
gen undsättning finge, althentund Herr
Ifvar sig nu för Riksfens fiende förklarar
hade. *Dat. utanför Stegeborg, Månd. för
S. Erics 1487.*

X *Ibid. p. 338.*

2871. Incerti Auctoris Chronica
Sclavica.

Uti Exp. Lindenbrogii Scriptor. rer. Ger-
Bibl. H. S. G. Del. 5. R män.

B. III,
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

man. Septentr. Frfr. 1630. in fol. p. 203 — 274, eller Hamb, 1706. in fol. p. 189—247. På et och annat ställe förekommer något rörande Sverige; i synnerhet visar sig Författaren mycket nitisk emot Afslats-handelen, hvarigenom stora Penninge-summor drogos ur desse Nordiske Riken.

2872. Herr Sten Stures och Riksfens Råds Stadga, om Sventienares Löner och Håstar &c. Dat. Stockh. 11000 Jungfr. dag 1489.

Ibland gamla Stadgarne, bakom *Bidrkö-Rätten*, p. 65. Är märkelig i attseende til klagan öfver yppighet bland Adelen, nya Seder &c.

2873. Bref från Kim, Ja och Lymin-ghe, om Rysfarnas grufveliga Tyranni på them, theras hustrur och barn, samt then olaga Handel the uppe hos them i Lapmarken bruka, sökandes hjelp och båttring härpå; hvaraf synes hvad marterande Rysfen then tid på the Christne brukat hafver. Dat. Kimr, Midfastotid, år 1490.

X

Rimkr. D. 2, p. 343.

2874. Rikf. Råds och Mäns Stadga och Försäkring, gjord i Telge, år 1491, om åtskillige mål: at bevisa Herr Sten Sture tro och manskap m. m.

Ibland gamla Stadgarne, bakom *Bidrkö-Rätten*, (Stockh. 1687. in fol.) p. 67.

2875.

2875. Et *Vidimus* på K. Hanses Fulmacht för hans Sändebud til Lödöse Möte, som skulle stå emellan Sveriges Fulmächtige och them. Dat. Köpenh. Fred. efter *Dom. Miseric.* 1494.

B. III.
C. 8.
Sveriges
Älmänna
Historia.

X *Rimkr. D. 2, p. 347.*

2876. Danm. Rik. Råds Slut med the Svenske, om et Möte i Calmar, nu om S. Johan. tid, ther då Calmar Recess, som gjordes 1483, och alle puncter theruti förhandlade, skulle stadfäste och fulgjorde var. da. Dat. Nylöse, Pingesdag 1494.

X *Ibid. p. 348.*

2877. Sv. R. Råds Stadfästelse uppå Calmare Recess af år 1483, om K. Hanses intagande i Riket, så framt han samma Försäkring theremot hålla ville. Dat. Stockh. d. 12 Aug. 1494.

X *Ibid. p. 349.*

2878. K. Hanses Fulmacht för sine Sändebud til Calmare Möte. Dat. Köpenh. Sönd. efter Wårfrud. *Assumpt.* 1495.

X *Ibid. p. 353.*

2879. Begge Rikenes Danmarks och Sveriges Sändebuds Stadfästelse uppå then förre evige Bebindelse, Riken emellan, hvar til et Möte i Nylöse nästkom. Sommar hållas skal. Dat. Calmar, *Aegid.* dag. 1495.

X *Ibid. p. 354.* R 2 2880.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

2280. Herr Sten Stures och Riks-
Råds Qvittens på S. Eriks Baner ifrån Up-
sala, som emot Rysen brukas skal, och
efter förrättad resa til Upsala Kyrka igen-
lefvereras. Dat. Stockh. Tisd. inf. Oß. S.
Martin. a. 1495.

Ibid. p. 355.

2281. Disfert. Grad. de Tonitru fa-
licio Viburgensi. Pr. Joh. Ihre, Resp. *Ant.*
BAHDE. in quarto. Holmiæ. J. L. Horrn,
1740. pp. 28.

Disputationen hölts i Upsalz, i en tid då
man beredde sinnen til krig emot Ryksland.
Knut Posse visste at nyrja krut; däruti bestod
hela konsten.

En berättelse om Wiborgs Belägring och
dets uphåfvande, skrifven af Bisk. i Åbo Ma-
gnus Nicolai (Stiernkors) til Archibisk. Jacob i
Upsala, d. 6. Jan. 1496, på Latin, och som
förvaras uti *Ant. Archivo*, har v. Stiernman
lätit trycka i sit *Tal om de Lärda Vetenskap.*
tilstånd, p. 68. n. 142. Vill man läsa en fa-
buleuse Relation om den beryktade Wiborgska
Smällen, lå fås en sådan igen i *Sw. Fästun-*
ren, IV. Öpn. p. 161 — 165.

2282. Anmärkningar, rörande Riks-
Föreståndaren Sten Sture den äldre, och
någre Bref ifrån honom.

De äro meddelte af *Asses. Sam. Gagnerus*, och
läsas i *Sw. Magazinet*, 1766. Aug. p. 562 —
567, Oß. p. 731 — 735, 1767, L. B. D. 2,
p. 132 — 136, och p. 150. §. 10.

§. 10.

JOHAN II.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

2283. K. Hanses öpne Bref til Calmar By, om sin laglige Utvåljelſe til Sveriges Krona, thet honom på många Möten är loſvat och ſtadfäſt; men ſedan af Herr Sten Sture och flere hans medhållare förhindrat, bedjandes them, nu anamma honom för ſin Konung, loſvandes theremot at hålla them vid Lag och Rätt, efter Calmare Dagtingan &c. Dat. Kiöpenh. Sönd. efter H. Lekamad. år 1497.

Rimkr. D. 2, p. 357.

2284. K. Hanses Bref til Sv. Rikes Råd, ſom honom inkallat emot Hr Sten Sture, at Hr Arfved Trolle och Nils Boſon hade anammat och hyllat honom til Sveriges Konung, och antvardat honom Calmar och Borkholm; theremot han loſvar, at hålla them vid Calmare Recesſ, och med forderligaste komma them til tröſt. Dat. Calmar, d. b. *Jac. Ap. a.* 1497.

Ibid. p. 358.

2285. Tvenne Danske Fulmägtiges Afhandling med Hr Arfvid Trolle, ang. K. Hanses intagande efter Calmar Recesſ, hvilket måſta delen af R. Råd bifalla, undantag. Herr Sten Sture och hans medhållare. Dat. Leckö, *Dom. Trinit. a.* 1497.

Ibid. p. 359. Läs Hadorphs Anmärkn.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmännas
Historia.

2886. Sv. Rikes Råds öfne Bref til Strengnås Biskopsdöme (lika lydande til de andra) at the hafva, efter förrige många Herramöten i Calmar och annorstådes, intragit och krönt Kon. Hans til Sveriges Konung, och emedan et rykte i Landet fört är, at alla Herrarne icke vore öfverens om honom, ty sände the en Skrift therjemte, som sådant utvisar; förmanandes Allmogén til lydno. Dat. Stockh. Fred. nåst efter S. Andr. dag, år 1497.

Ibid. p. 363.

2887. K. Hanses Försäkring til Herr Sten Sture, och alle Rikens Inbyggjare, at all den tvedrächt och oenighet thesse tre Riken hafver emellan varit, i hans och hans Faders tid, aldeles förlåta och afläggas, samt alla Fångar å begge sidor lösgifva. Dat. Stockh. Sönd, efter *Concept. Mar.* a. 1497.

Ibid. p. 365.

2888. K. Hanses Försäkring af samma innehåld, som den näst föregående; Dat. Kiöpenh. Månd. efter *Dom. Jubilate*, a. 1498.

Ibid. p. 366.

2889. Sv. Rikes Råds och Ständets Förening, om Kon. Hanses Son, Christiern, til

til Sveriges Konung, efter sin Faders död. B. III.
 Dat. Stockh. Tiotul. Riddaredag 1499. C. 3.
 Sveriges
 Almännas
 Historia.

Ibid. p. 367.

2890. Någre Sv. Rikes Råds Förbindelse emot K. Hans, som nu, emot Sveriges Lag och Calmare Recess, upfätter the Danske Fogdar til Slot och Lähn, och Svenske affätter. Item, Sv. Rikes Banner til Danmark fördt, och i Köpenh. upsat, med någre flere besvär emot honom. Dat. Wastena, S. Pauli dag, år 1501.

Ibid. p. 372.

2891. Drott. Christinæ Löftes - Bref för någre Dancka Fångar, som nu hemförlofvades, at the sig igen skulle inställa när Herr Sten Sture thet åskade, och aldrig tjena emot Sveriges Krono. Dat. Stockholm d. App. Petri & Pauli, a. 1501.

Ibid. p. 374.

2892. Någre Riksf. Råds Bref til Borgmest. och Råd i Stockh. om sin flit at vinna K. Hans, til at hålla Ständerne vid Lag och rätt, men sådant icke kunnat århålla, theföre uplagt honom tro och manskap, begärandes thet samma af Stockholms Stad. Dat. Wastena, Månd. efter S. Petri ad vinc. 1501.

Ibid. p. 375.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

2893. Herr Swante Stures upfäjelse.
Bref til K. Hans på tro och manskap, för
then myckne tilfogade Orätt genom sina
Fogdar. &c. Dat. Ståkeborg, Qnsd, efter
dyre Wårfr. dag, år 1501.

Ibid. p. 377.

2894. Någre Biskopars och Hr Sten
och Svante Stures med flere R, Råd, Bref
til Stockholm, om K. Hanses omilda för-
hållande emot Sv. Rikes Inbyggare, sin
Ed och Calmare Recess, hvarföre the he-
nom tro och huldskap uplagt hafva, begä-
randes förevetta sig med Stockh. Stad om
samma ärende. Dat. Wastena, d. *Cosmi &*
Dam. Mart. a. 1501.

Ibid. p. 379.

2895. Gùlden-Groschen des zweiten
Nordischen Monarchens aus dem Oldenbur-
gischen Stam, Kön, Johannis.

J. D. Köhler, *Hist. Münzbelust.* 1747, p. 161
— 168. Autoren följer troligen Danska Scri-
benterne, afmålar följachteligen Sten Sture
med de svartaste färgor.

2896. Mfc. Bref och Handlingar til
K. Johans Historia.

I Ant. Archivo, *Opus Diplom.* T. XIX.
n. E. 22.

2897. *Petri OLAI, Minorita, Ro-
skil-*

Skildensfis, Chronica Regum Danorum a B. III.
Dano ad obitum Johannis Regis. C. 3.

Sveriges
Allmänna
Historia.

Hos Langebek, *Scriptor. rer. Danicar.*
med. ævi, T. I. n. xiv. p. 68 — 148.

Om denna Francisc. Munk, hvilken Danke Historici sig ofta åberopa, samt om des Skrif-
ter och Samlingar, handlar den lärde Urgif-
varen, i sit Företal. Han menas hafva lefvat
til emellan 1560 och 1570. Des Danke Ko-
nunga-Krönika anföres här i samma affigt som
föranlätit mig, at intaga flere Danke mäns dy-
lika Arbeten; man kan äfven, til jämnföran-
de med våra egna efterrättelser, nyttja des
Annales rer. Danicar. a Cimbrotum exitu ad an,
Chr. 1541, dem Langebek också låtit trycka,
J. c. n. xvi. p. 171 — 197.

§. 11.

STEN STURE Gustafson.

Riks-Föreståndare.

2898. D. Hemming Gadds Bref, at
hafva gjort Förbund med Herr Sten Stu-
re och andre Sv. Rikes Råd, af egit
fria betänkte mod, och ej med sit Ca-
pituli råd och samtycke, til något argt
emot K. Hans. Dat. Stockholm S. Bar-
baræ dag, år 1501.

Rimkr. D. 2, p. 382.

2899. Någre Riks-Råds Förliknings-
Skrift, besynnerligen Herr Sten Stures,
R 5 med

B. III. med Erchieb. Jacob, sedan han hade up-
C. 3. sagt K. Hans tro och manskap, at an-
Sveriges namma honom hans Capitel och under-
Almänna sätare i sin och Riksfens hågn, förbiu-
Historia, dandes alle håremot honom något qval
 tilfoga &c. Dat. Stockh. S. Joh. Bapt.
 afton 1502.

Ibid. p. 383.

2900. K. Hanses Bref, thermed han
 gifver Erchieb. Jacob sin Ed lös, efter
 han then icke längre kan få hålla, för
 H. Sten Stures och hans medhållares
 skull, så framt han vil niuta sin Kyr-
 kos Privilegier och Friheter til godo:
 klagat ock öfver Herr Sten, som hans
 Drottning fångat hade, undsäjandes Sve-
 rige med Krig och örlig. Dat. Roschild.
 S. Olofs K. Dag, år 1502.

Ibid. p. 384.

2901. Tre Leigde-Bref för the Sven-
 ske, som fölgde Dr. Christina ned til
 gråntzen 1503.

Ibid. p. 386.

2902. Mfc. Bref och Handlingar til
 Herr Sten Stures Historia. 1471—1503.

Uti Ant. Archivo, *Opus Diplom.* T. xviii.
 och T. xx. n. E. 21, 23.

2903.

2903. Msc. Gamle Herr Sten Stures Åcter och Handlingar, *in fol.*

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Uri Anr. Archivo n. I. 8.

Är en fort Registratur på publice ärender, emellan honom och Archi-Bisk. Jacob.

Vid slutet finnes uplatsen på det som Af-latskråmaren *Antonius* upburit, uri Stiften i Sverige, för sina indulgentier: se här ofvanföre, n. 1853.

2903 (a) Steno Sture senior, inclyti Regni Sveciæ Gubernator. In honorem Illustriss. & Sereniss. Principis ac Domini, D. Erics Regis Suec. Goth. & Vandalor. electi, Carmine elegiaco celebratus ab *Henrico* MOLLERO. Hesfo. Præsesit Elegia ad eundem, Upsaliæ Svecorum scripta. *in quarto*. Wittebergæ, 1557.

En intet mindre sällmynt Skrift, än den af samma Författare, som här ofvanföre, n. 2831, finnes upteknad.

2904. Msc. *Adolph Fr. von BASSEWITZ* Geschichte und Handlungen, welche sich im Reiche Schweden, bey König Carl Knutsons letztern Zeiten, und der Könige Christiani I. und Johannis Regierung, vom Jahr 1470. an, bis 1503. zugetragen.

Hufvudskriften lärar böra sökas uti Bassewitzska Bibliotheket, hvilket ägaren testamenterade til Ridderskapet i Meklenburg, och nu skal

B. III.
C. 3.
Sveriges
Ännånnas
Historia.

skal stå uti Johannis Kyrka i Rostock. En år 1727 efter Originaler affskrifven, samt behöri-
gen vidimerad Copia, har Kon. Adolph Fre-
drich skänkt til Kongl. Bibliotheket i Stock-
holm. Se *Neueste Gesch. der Gelehrsamk. in
Schwed.* 1v. St. p. 677.

Ad. Fr. v. Bassewitz, Ledamot af Ridder-
skaper i Meklenburg, och Churf. Braunschweig-
Lüneb. Minister vid Kongl. Sv. Hofver, var
en så curieux som lärđ man, den der under
sit flerårige vistande i Sverige ingen ting spar-
de, för at öka de Samlingar han redan förut
ågde uti Tyska och Nordiska Historien och
Antiquiteterna. Han såges hafva förđt med
sig utur Riket många Original-Skrifter och
Handlingar af värde, som man intet hopp har
at återfå.

§. 12.

SWANTE STURE Nilsson,

Riks-Föreståndare.

2905. Msc. Nogle Breve vexlede
imellem Danske og Svenske 1501, 1502,
1504, henhoerende til Kong Hanses Hi-
storie, og den af Sten Sture i Sverige
opvaekte urolighed.

De förvaras ibland Kongl. Danska Sällska-
pets Handskrifter i Köpenh. Se bem. Sällskaps
Historia, 1748, in 8:o p. 158. n. 93.

Desse Bref skola icke finnas hos Huitfeldt.

2906. Danm. Rikes Fulmäcktiges
Leigde-Bref för D. Hemming Gadd med
två sina medbröder, at komma til Halm-
stad och förhandla om Riksens årender.

Dat.

Dat. Lund, d. *Fab. & Sebast. Mart. a.* B. III.
1504. C. 3.

Rimkr. D. 2, p. 387.

Sveriges
Älmänna
Historia.

2907. Leigde-Bref för Bisk. Matths i Strengnäs och Herr Bengt Rynning, at komma med 20 personer til Aws, at ther framsätta Riksfens angelågna ärenden. &c. 1504.

Ibid. p. 388.

2908. Kon. Hanfes och Danm. Rik. Råds Leigde-Bref för Bisk. Matths i Strengnäs och B. Rynning, at komma med 20 personer til Köpenh. efter the Danske icke få tid komma til Aws. Dat. Köpenh. *Phil. & Jac.* afton 1504.

Ibid. p. 395.

2909. Kon. Hanfes och Danm. R. Råds Dagtingan och slut med Bisk. Matths och B. Rynning, å begge Rikens vågnar, om et Môte i Calmar, et år härefter, 14 dagar för S. Joh. B. tid, och thes förinnan Frid och Stilstånd, samt fri handel å begge sidor. Dat. Köpenh. d. b. *Erici, R. & M.* a. 1504.

Ibid. p. 390.

2909 a). Msc. Copia Litterarum confectarum super Pace & Treugis factis inter Regnum Suecie & Ruthenos, duraturis per xx annos ab anno Domini MD quarto.

Efter en Affskrift uti Ant. Arch. ibland mina Samlingar.

2910.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

2910. K. Hanses Bref til Norske Almogen Sunnan-fiels om Mötets aföpan-
de i Calmar, at ingen af Svenske Sändebuden ditkommo; — at Svante Nilsson med flere Svenske hafva sat sig up emot honom, förmanandes de Norske, at stå the Svenske emot, om the inpå Norige något arga vele. Dat. Calmar, Wårfrud. *visit.* år 1505.

Ibid. p. 397.

2911. K. Hanses Leigde-Bref för the Svenske Sändebuden, med 30 personer, at komma til Lund. Dat. Nestved, *Decem Joh.* dag, år 1505.

Ibid. p. 399.

2912. K. Hanses Leigde-Bref för Bisk. Vincentius i Skara och några af S. R. Råd, at komma til Malmö, på en afhandling, 20 dag Jul nästkomande. Dat. Randers, Månd. näst efter Allhelg. dag, år 1505.

Ibid. p. 400.

2913. Trenne Leigde-Bref för the Svenske Sändebuden til Dagtingan i Malmö 1506.

Ibid. p. 401.

2914. Någre Danske Råds Leigde för the Svenske Sändebuden med 60 per.

personer til Malmö. Dat. Lund, in O&. B. III.
S. Innocent. a. 1506.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Ibid. p. 403.

2915. Msc. Chronicon (rerum Sveo-Gothicarum) excerptum ex cod. Mscito.

Uri Ant. Archivo, D. 29. b. (n. 6.) är i mycket lika med det som Ol. Celsius låtit trycka, och här ofvanföre, ad an. 1320, är anreknt, dock vidlyftigare, och går til 1506.

2916. K. Hanfes Leigde - Bref för them, som för Fullmyndige Sändebud ville komma af Sverige med 400 hästar til Köpenhamn nästkom. Midfatta. Dat. Malmö, Torsd. efter *Conv. Pauli*, 1508.

Ibid. p. 404. "Detta Leigde begärte någre Herrar, som hemligen stämpade med Dan-ska Rådet embt S. Sture". *Had.*

2917. K. Hanfes och Danm. Rik. Råds Förening med Sv. Sändebuden, om et nyt Möte i Nya Wardberg, S. Botulphi nästkom. hvarest 12 af Sverige, och 12 af Danm. och Norige skulle sammankomma och sluta om sådane vilkor, som alla tre Riken til Frid och endragt komma skulle. Dat. Kiöpenh. Månd. efter Palmfönd. 1508.

Ibid. p. 405.

2918. K. Hanfes och Danm. Rik.
Råds

B. III. Råds Leigde-Bref för Svenske Sändebuden, til Nya Wardberg, med 700 personer. Dat. Köpenh. Månd. efter Palmsond. 1508.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Ibid. p. 407.

2919. Kon. Hanses Leigde-Bref för Svenske Sändebuden til Malmö med 200 personer. Dat. Ny-Wardberg, Wårfru af-ton. *visit.* 1508.

Ibid. p. 410.

2920. Then Wardbergiska Affskedan, emellan K. Hans och Sver. Rik. Råds Sändebud, om en Frid emellan Riken til Martini nåstk. tå emedlertid al-til-och af-förfel skulle vara obehindrat til land och vattn. Dat. Ny-Wardberg, Fred. efter Petri och Pauli 1508.

Ibid. p. 411.

2921. Danm. Rikes Råds Leigde för the Svenske Sändebuden til Köpenh. med 60 personer til S. Cathar. dag nåstk-om. Dat. Lund. *Fer. II. post Fest. b. Calixti P. & M.* år 1508.

Ibid. p. 412.

2922. K. Hanses Bref och afsked med Svenske Sändebuden som til honom kom-ne voro om Wardbergiska Recesen, at en Frid skulle stå emellan Riken til S. Joh. Bapt. nåstk-om. Dat. Helsingborg, Sönd. efter *Epiph. Dom.* a. 1509.

Ibid. p. 413.

2923.

2923. K. Hanfes Leigde-Bref för the Svenske Sändebuden til Malmö, med 300 personer, at fulgöra den Wardbergiska Recesen. Dat. Helsingborg S. *Marcelli* dag år 1509.

III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

Ibid. p. 417. Denna Sammankomst i Malmö "skedde icke för de odråglige Conditioner, i Wardbergiske Recesen införde vëro". *Had.*

2924. K. Hanfes och Danm. Rikes Råds Leigde-Bref för de Svenske Sändebuden til Köpenhamn, at fulgöra Helsingborg- och Wardbergiska Receserne. Dat. Köpenh. Petri och Pauli aften, 1509.

Ibid. p. 417.

2925. K. Hanfes och Danm. Rikes Råds Bref om thet Afsked the nu i Köpenh. gjordt hade med the Svenske Sändebud, at Sverige skal årligen gifva K. Hans 1200 Sth. Mark, och til des Drottning Christina 1000 Mark, til thes et Möte kan blifvå hållit i Stockholms Skår, at intaga K. Hans eller des Son igen til Sveriges Konung. Dat. Köpenh. Fred. efter Vårfrud. *Assumpt.* 1509.

Ibid. p. 419.

2926. En sanfärdig Oration och trogen Förmaning, som utaf the ärevördige, höglärde och manhaftige *Hemming GADD*, fördom Electo til Linköping, uti Sverikis

Bibl. H. S. G. Del. 5.

S

Rijkis

B. III.
C. 3.
Sveriges
Allmänna
Historia.

Rijkis Rådz och Biskopars närvaru', för 100 år sedan är proponerat och framställt vorden, uppå Latin: therutinnan the Dan-skes ilfundige lister och præctiker, som the uti alla tidher, jämväl ock nu, icke allena emot Sverigis Rijkis inbyggjare, utan och emot alle andre Nationer bruka plåga, san-färdeligen och med lefvandes färgor affmålade varda: Alle trogne och rättfinnige Svenske Män til en varnagel, at the granneligen tagha sig til vara för the Dan-skes skadeliga Förbund, uthsatt och uthållkat af E. S. *in quarto*, utan årtal, Ståll. eller Boktr. namn, 8 Ark.

På Latin läses denna Oration uti Joh. Magni *Histor. Gothor. Sueonumque*, L. xxi. Cap. 21, så väl i den Romerska, som alla andra Uplagorna.

Af E. S. det år *Erici Schroderi Svenska Öfversättning* finnas tvenne Uplagor: den första år den här ofvanföre utlatte, tryckt med grof styl, på 8 ark, hvaremot lednare Uplagan, mindre tryck, allenast består af 5 $\frac{1}{2}$ ark. Begynnelse-Bokstäfverne af Translatorens namn jämte des Dedication äro här utelämnade, ej heller har man utfar hvarken årtal, eller Stålls och Boktryckarens namn.

Uti Er. Schroderi Svenska Version af Joh. Magni *Svea och Gótha Chrönika*, Stockh. 1620, *in fol.* borde denna Oration hafva sit ställe p. 657, men finnes där icke; urlåktandes sig Öfversättaren med bem. "Orations vidlyftighet, hvarföre han tyckt onödigt vara henne där repetera och pråsta låta". At

At P. Parvus Rosfontanus, det år Joh. B. III. Svaningius, budit til förlýara sine Landsmän, ^{C. 3.} Sveriges
 lå godt han kunnat, påminnes här ofvanföres ^{Almänna} Historia.
 n. 2499.

I förbigående anmärkes, at Biskop Gadd ock lå författat et arbete om de Svenskas och Danskas gamla Handlingar. Han nämner det i sit Bref til Archi-Bisk. Jacob, hvilket kan låsas hos Joh. Magnus L. e. Cap. 20. Det år nu förkommit.

2927. K. Hanses och Danm. Rikes Råds Leigde-Bref för the Svenske Sändebuden, med 100 personer, til Halmstada Dagtingan, innan Vårfru *Purificat*. 1511. X

Rimkr. D. 2, p. 423.

2928. Mf:t. Herr Svante Stures Acta och Handlingar. *in Fol.*

Uti Ant. Archivo. n. I. 9.

En del af desse Handlingar har Hadorph lårit trycka i *Rimkr. D. 2*. Så många dår finnas, åro här lårsåilt uptagne.

2929. Mf:t. Bref och Handlingar til Svante Stures Historia.

Ibid. Opus Diplom. T. XXI. n. E. 24.

Et Supplement år teknt. n. E. 96.

§. 13.

STEN STURE Swanteson,
Riks Föreståndare.

2930. Förening emellan Sveriges Rikes Biskopar och Råd, om Malmö Reces,

B. III. S. Jörans dag giordes, at then stadigt och
C. 8. fast hålla och med lif och blod förfäktat
 Sveriges, then eviga frid så begynt var, samt stå
 Almänna then emot som thetta bryta vilja. Dat.
 Historia. Stockh. d. *commemorat. S. Pauli*, a. 1512.

Rimkr. D. 2, p. 424. De andre Biskopar och R. Råd, som den gången icke tillstådes voro, stadfäste denna Förening i Stockh. *Fer. v infra Oß. Vift. Mar. 1512.*

Ibid. p. 427.

Med Malmö Recels förstås Freds-Traktaten emellan Kon. af Danmark och Hanle-Städerne, som slöts i Malmö, icke 1511, som Hadorph säger, utan 1512, d. 23 Apr. och i hvilken Sverige var inbegripet: se v. Dalins *Sv. Rik. Hist. T. II. p. 870.*

2931. P. PARVI *Rosfontani* (Jo. Svaningii) *Chronicon*, sive *Historia Joannis Regis Daniæ.*

Är trykt tillika med samme Författares *Refut. Calumniar. Joan. Magni &c.* 1560, in 4°. Se här ofvanföre n. 2499.

Fol. Ff. 4. seqq. äro de tvenne sällsame Handlingar inryckte, som Danska Scribenterne sig til förmån åberopa; men af de Svenske med förakt anses, neml. 1) Danska och Norska Rådets Dom, af d. 1 Julii 1505, hvaruti Svenska Rådet förklaras för menedare och upproriske, som förvärfkat gods, frihet, ära och Adelskap, och hvaruti Kon. Hans tildömmes Svenska Kronan m. m. 2) Kåysar Maximilians Bekräftelse på denna dom, samt des Ålts förklaring emot de ypperste Män i Sverige, gifven Grätz d. 2 Oß. 1506, hvarvid bör

bör märkas, at äfven Sten Sture förklaras B. III.
 däruti för fogelfri, fastän han då varit död C. 3.
 snart i tre år. Fören. Handlingar finnas ock-Sveriges
 så hos Huitfeldt, *Danm. Rik. Kroen.* T. II. Historia.
 p. 1053. Edit. 1652, in fol.

2932. Ein Goldgulden Kön. Johannis
 von Dänemark.

J. H. Lochner, *Saml. merkiv. Medail.* v 111
 Jahr, Nürnberg. 1744, in 4°, p. 49 — 56.

2933. Riksdaler flagen af Kon. Jo-
 han II.

E. Ziervogel, *Hist. Afhandl. om Sv. Mynt
 och Med.* N. 28. p. 217 — 224.

2934. Danem. Rik. Råds tvenne Leig-
 de-Bref för the Svenske Sändebuden, med
 300 personer til Köpenhamn, til S. Joh.
 Bapt. tid &c. 1513.

Rimkr. D. 2, p. 427.

2935. Förening emellan K. Christiern
 II. och hans Råd i Danmark, samt Sv. Ri-
 kes Sändebud, om et Môte S. Joh. Bapt.
 tid, året efter, at förhandla om alla tre
 Rikens menige bästa, och stadfästa Malmö
 Reces. Dat. Köpenh. *Divis. Apost.* dag.
 1513.

Ibid. p. 429.

2936. K. Christiern II. och hans Råds
 Afhandling med the Svenske Sändebuden,

B. III, om et Möte i Halmstad, nästkommande
 C. 3. Purif. Mar, öfver et år, at besluta om
 Sveriges frid och enighet emellan alla tre Riken,
 Almåns Historia, emedlertid skulle frid vara å bågge fidor,
 Malmö och Köpenhamns nyligst gjorde
 Recesser hållas &c. Dat. Köpenh. S. Olai
 dag, år 1515.

Ibid. p. 432.

2937. Herr Sten Stures Bref til alla
 Hårader i Riket, om then Försäkring som
 Almogen i Arboga Riksdag gjordt hade,
 om troskap och lydno, at vilja lefva och
 dö med sit Fädernes Rike, emot K. Chri-
 stiern, then the icke vilja för Konung in-
 taga, efter som han ingen Dagtingan, Ord
 eller Bref håller m. m. Dat. Arboga, xii.
 Dag. Jul, år 1516.

Ibid. p. 434.

2938. Sveriges Rikes Ständers Beslut,
 gjordt på det Almånneliga Mötet, som
 hållit blef uti Stockholm, år 1517, om
 Erchie-Biskopens i Upsala Gustafs Afstå-
 ning, och Fästningen Ståkets demolition.

Det år dat. Stockh. d. S. Clement. Martyr.
 1517, och tr. uti 111 Saml. af polit. Aven-
 durer och Forntidens Hemligheter. Stockh. 1769
 in 4°, p. 19 — 22.

2938 a). Herr Sten Stures Bl- Afsked
 som Borgerkapets Fullmäktige i alla Lands
 orter

orter bekomma med sig hem, innehållandes thet Slut, som nu på Riksdagen i Stockholm gjort var, om Erchie-Biskop Trolle; hvilken allmänt är förklarad at hafva fört avog sköld emot Riket, therföre Stäkes Slott skal nederrivas och Erchie-Biskopen få Leigde hem til sit Embete, emot Löftesmän, at aldrig göra så mer &c. Dat. Stockh. d. S. Cathar. år 1517.

Rimkr. p. 435.

2939. Instrux för Antonius van Metz, som af Kong Christian II. blef forsendt til det Spanke Hof. 1519.

Läses uti *Danske Magazin* III B. 36 Hefte, Köpenh. 1747, in 4:o, p. 357 — 361.

Ibland annat som Ant. van Metz skulle utfrätta, var i synnerhet at klaga öfver de Svenske, som, understödde af Hanse-Städerne, satte sig emot Christiern, och at löka förmå Kon. Carl, at genom nya och eftertryckeliga Bref stadfästa och verkställa de Mandater, som Rom. Kåjlaren tilförene så väl emot Sverige, som Städerne, utgå låtit.

2940. Msc. Unge Herr Sten Stures Acta och Handlingar. in fol.

Förvaras uti Ant. Archivo n. I. 10.

2941. Msc. Bref och Handlingar til Herr Sten Stures den Yngres Historia.

Ibid. Opus Diplom. T. xxii. n. E. 25.

Et Supplement därtill är tecknat E. 97.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

2942. Penning, slagen i Riks-Föreståndaren Sten Sture den Yngres tid.

Afrit. och beskrifven uti prof-arket framför E. Ziervogels *Hiflor. Afhandl. om Sv. Mynt och Med.* Historiska Berättelsen handlar om Sturarne, som varit Riks-Föreståndare.

Uti XIII, arket finnas ännu 6 så kallade Sturiska, hela och halfva Riksdaler afritade och beskrifne. Uti min Svenska Mynt-Samling, den jag år 1755 förlälde til Kon. i Danmark, var en ofstridigt åkra Sten Stures så kallad Riksdaler, til prägel aldeles lik den som af Brenner beskrifves p. 43, men af ovanlig tjocklek och något öfver två Riksdalers vigt; hvilket bestyrker Hr. Canc. Råd. Berchs mening, at desse Sturens Penningar icke varit något gånge Mynt, utan Skåde-eller-Åminnelse-penningar.

2943. Ein Ortugs Sten Sturens, des jünger, Gubernatoris des Reichs Schweden.

J. D. Köhler, *Hift. Münzbelust.* 1739. p. 289 — 296.

§. 14.

CHRISTIERN II, den Omilde.

2944. K. Christierns II. Stadfästelse på den Dagtingan och Förskrifning hans utskickade Fullmäktige hade gjort och uprättat, med S. R. Råd i Upsåla, Fer. III. post. Dom. Reminisc. f. å. (hvilken här ord ifrån ord införd år) om hans Konunga-

ga-vælde och intagande til Regementet i B. III.
Sverige. Dat. Köpenh. Palme-Løgerd. 1520. C. 3.

Rimkr. D. 2. p. 437.

Sveriges
Almänna
Historia.

2945 K. Christiern II. Öpne Bref til Wester-Góthland, når han drog til Stockholm om handgång och hyllning af them, såsom af the andre Landsändar, — lofvandes them och alle som honom handgå, at hålla vid Sveriges Lag och theras Friheter, upfordrandes och visse Män til en Herredag som han hålla ville utanför Stockholm. Dat. Calmarestad H. Korsdag *Invent.* år 1520.

Ibid. p. 440.

2946. K. Christiern II. Bref til Upsala Biskopsdöme (och likalydande til alla Landsändar) om sin ankomst för Stockholm och Hyllning af Sv. R. Ständer til deras Konung i hans Faders tid, och sedan, hvilket han klagar sig dock icke åtniutit. — Berättar sig nu vara kommen at sluta om en evig frid med Sverige, och blifva the-
ras Konung, förskrifver en Riksdag, at hålla i Stockholm. Dat. för Stockh. Tisd. för Christi Himmelsf. dag 1520.

Ibid. p. 442.

2947. K. Christierns II. Förskrifningar på the Puncter han lofvade til samtel. Riksfens Ständers säkerhet, så i gemen, som i lynnerhet, hålla och fullgöra vilja, så

B. III. Stockholms Stad och Slott honom upant-
 C. 3. vardas skulle &c. Dat. Wognsön Onsd.
 Sveriges efter *Egidii* dag, år 1520.
 Almänna
 Historia.

Ibid. p. 444.

2948. Borgerkapets i Örebro och All-
 mogens i Nerike Förläkring til K. Chri-
 stiern, at annamma honom til Konung, ef-
 ter Biskop Matts i Strengnäs anfordran,
 införandes häruti bem. Biskops många skäl
 emot Herr Sten Sture och andre Herrar,
 som hafva stådt K. Christiern emot. Dat.
 Örebro, S. Mich. dag, år 1520.

Ibid. p. 450.

2949. Incerti Auctoris Chronicon
 Rerum Danicarum, ab. A. 1295. ad A. 1520.

J. P. de Ludewig, *Reliquiæ Mssorum*. T.
 ix. p. 92 — 149.

2950. Msc. Chronica Svetica, ex Bi-
 bliotheca, seu Libraria Cœnobii Wasternen-
 sis quondam desumpta ac descripta.

Uti Ant. Archivo, Cœd. D. 27.

På Svenska, i obundet tal, går, fast myc-
 ket ofullkomligt, til år 1520.

2951. Rerum gestarum Narratio suc-
 cincta, quæ in Dania & Svecia, aliisque
 his finitimis locis ab A. 1510 usque ad A.
 1520 Christiano II. Rege imperante acci-
 derunt: quibus adjecta est ejusd, Regis vitæ
 & coronationis brevis descriptio.

Uti Sim. Schardii *Scriptor, Rer. Germani-
 car.* Edit. II. Gielæ, 1673, in fol. T. II. p.
 84 — 87. 2952.

2952. Christiani II. Regis Danmarchiæ **B. III.**
 Crudelitas perpetrata in proceres Sveciæ & **C. 3.**
 populum Holmensem; Autore Jac. Zieg- **Sveriges**
 lero, Landav. Bavaro. **Almänna**
Historia.

Bakom samma Författares *Schondia*, Argent.
 1536, *in fol.* se här ofvanföre n. 185; och
 med Alb. Krantzii *Chron. II. Regnor. Aquilonar.* Edit. J. Wolfii, Ffr. 1575, och 1583,
in fol. Et stycke af denna Berättelse låses hos
 Schardius, *Script. rer. German.* T. II. p. 83.

Paul. Jovius, som håller Ziegler för varit
 Svensk, sätter på denna människens våltalighet,
 samt vackra och rena Latinska skrifflätt han i
 denna Berättelse brukat, mycket värde. Se des
Elogia Viror. Liter. illustr. Basil. 1577, *in fol.*
 p. 139.

2953. K. Christiern II. Placat til Was-
 bo och Wartofta Hårader, sammaledes til
 Örestens Låhn och andra i Riket om the
 Klagomål, som Erchi-Biskop Gustaf i hans
 Kröning förde emot Herr Sten Syanteson
 och flere af Ridderkapet, som hafva låtit
 nederbryta Kyrkones Slott, Ståke, och Dom-
 kyrkan och Biskops-gården i Upsala skin-
 nat, med mera dylikt: therföre hafver han
 nu sådan sak skutit under Domare, som
 them för Kättare dömt hafva, och thet
 straff at undergå, som S. Eriks Konunga-
 Lag innehåller; thet han ock bekänner sig
 hafva efterfölgt, förmodandes nu frid och
 rolighet i Riket, och lofvar Almogen hål-
 la

B. III. la vid Lag och rätt. Dat. Stockh. Fred.
C. 3. för S. Martini, år 1520.

Sveriges
Almänna
Historia.

X *Rimkr. D. 2, p. 453, Läs Hadorphs Anmärkning.*

Uti et ännu otrykt Bref föregifver Konungen, hos Påfven, at Svenska Biskoparne, som i Blodbader omkommit, i et upror blifvit af Soldaterna nedergjorde. Se J. H. Schlegels Historie der Kön. von Dänemark aus dem Oldenb. Stamme. T. I, p. 105. Köpenh. 1769, in fol.

2954. Relation om Kon. Christierns Tyranni i Sverige.

X *Rimkrön. D. 2, p. 459 — 467. Sammandragen utur Laur. Petri och Olai Petri handskrefne Chronikor.*

2955. *Joan. Meursii* Historia Danica. in fol. Amstelod. Guil. Joh. Blaeu, 1638.

Historien, delt i III Delar och XIII Böcker, begynner med Dan, och slutar med Christiern den Omilde. De tre sista Böcker, hade redan någre år tilförene varit särskilt tryckte, under Titel: "*Joan. MEURSI* Histor. "*Danicæ Libri III. in quibus res commemorantur gestæ a Christiano I. ac Joanne, ejus filio, "& nepote Christiano II. Hafn. 1630". in 4° pp. 252. Se J. Molleris Hypomn. ad A. Bartholin, de Script. Danor. p. 286.*

+ Meursii Daniska Historia var ringa aktad, och hade aldeles fallit i förgåtenhet, til thels en Bokhandlare i Florentz, som företog sig i syo uplägga denna Författares samteliga Skrifter,

ter, förmådde Etats-Råder Gram, at genom Anmärkningars tilläggande göra detta Meursii Arbete brukbart.

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia.

Under denna nya skapnad står det i 1x Tomen af J. MEURSII *Opera*, såljes ocklå försålt, med Titel: "Joh. Meursii Historia Danica, ejus lex Libri postremi nunc primum in lucem prodeunt. Omnia a V. C. Jo. GRAMMIO, scholius perpetuis illustrata: Jo. Lamius recensuit". Florentiæ, 1746 in fol. Jämför L. A. Gebhardi *Geschichte der Königr. Dänemark*. Förer. p. 29.

"Meursius; Græciæ Antiquitatum fuit callentissimus; non historiæ aut rerum barbari ævi. Primam sphæram cum transiliret, ultimam adfectando, dedit se turpiter famamque, quam in prima habuerat, amisit ac perdidit, contra inconsulto". J. P. de Ludewig, *Præfat.* Tom. IX. Reliqu. *Mætor.* p. 4.

Årskillige Fel, som Meursius begådt, rörande Svenska sakerne, och i synnerhet K. Gustaf I, anmärker Sam. Pufendorf uti *Bihaget til Inledn. til Sv. Historien*, stäld emot Franska Scribenten Varillas, och tryckt på Tyska, Erf. 1687, in 8:o. Se här ofvanföre n. 2522.

Följande Anecdor ang. Meursii *Historia Danica* läses uti *Ups. Tidn.* 1776, n. 35, p. 276: "Secreteraren Grubb ihugkom, huruledes Meursius har låtit utgå *Historiam Regni Daniæ*, deruti han mycket blamerar vår Nation, och kallar dem bland andra förvitelser *sædisfragos*, de samma lägges nu up på nytt; Grubben har tilförene præfenterat K. Maj:et exemplar deraf, hvilken allestädes där in *marginè* har noterat och sagt han skulle revangerat. Seraten trykte det illa vara, och mente man skulle

hita

B. III.
C. 3.
Sveriges
Älmänna
Historia,

"låta förnimma hvar det exemplar har blifvit",
"sådant kunde än i sinom tid intet blifva ohämp-
"nadt". Härvid citeras Råds-Protocollet 1633, p. 17.

2956. Historisk Relation, om Kon.
Christierns II. fordorm Konungs i Danmark
grymme Tyrannij, som han uthi sin Rege-
mentz tijdh uthi the trij Rijken Sverige,
Danmark och Norje öfvat hafver. Utdra-
gen och sammanbämtat uthur the Danskes
egen Historico *Arild Huitfeldt*, och Rijn-
vijs författat aff S. *Hans OLOFSSON*, Lincop.
fordorm Borgmästare i Linköp. samt Lag-
man öfver Östansång; men nu på nytt re-
viderat, och efter poetisk Aart förbättrat
aff *Erico Schrodero*. Här bredevid bijfo-
gat the Svenske och Danske Ständers rätt-
måttige skål och orsaker, at upsjä Kon.
Christiern från Regimentet. Såsom ock
Hertig Fredrijchs til Hollsten och the Ly-
beskes Feigde-Bref til bem. Konung. in
quarto, utan ställ. eller Boktr. namn 1644.
236. *sid. utom Företal.*

Bokens innehåll, samt hvad del Translato-
ren Ericus Schroderus deruti äger, utvisar den
nog vidlyftiga Titeln. Ut *Bibl. Acad. Gry-
phisw.* T. II. p. 567. tilegnas bem. Translator
et annat Arbete, som jag icke känner, eller
eljest funnit på något ställe citerat: *Zusätze und
Verbesierungen zu Huitfeldts Beschreibung der
Tyranniej König Christians II.* Köpenh. 1644,
4:o. På närmare undersökning ankommer, om
icke, som jag tror, något mistag härvid förelupit.

2957. Msc. Bref och Handlingar til
Kon. Christierns II. Historia, 1520, 1521.

Uti

Uti Ant. Archivo, *Opus Diplom. T. XXI*, B. III, C. 3.
n. E. 26. Sveriges Almännas Historia.

2958. Christiernus II. Daniæ Rex, e veteri protractus Msc. *Joan. SVANINGII*, Dani. Speculum Regis magni, crudelis, infelicis, exulis, exemplum cæteris. in duod. Francof. impens. Wil. Serlini & J. W. Ammoni, 1658. pp. 504.

Denna Uplaga har jag för ögonen, men at en annan finnes, som skiljer sig från den förra, förmedelst renare tryck och et större antal sidor, neml. 539, intygar Joh. Gram uti sit Företal til Jo. Molleri *Cimbr. Liter.* p. 28. Närmare beskrifves detta Arbete, *Hamb. Bibl. Hist.* Cent. 1. p. 54, och i nylsnämde Jo. Molleri *Cimbr. Liter.* T. II. p. 876.

2959. Lefvernes-Beskrifning: om Christiern II. eller Tyran, Kon. i Sverige, Danmark och Norige, rygtbar för sin grymma Regering, fårdeles Blodbadet i Stockholm 1520, hvadan han förlorade alla sina tre Riken, var länge en Flyktling hos främmande, och slutade ånteligen sina dagar i fångsligit förvar i Danmark, 1559. in oct. Stockh. Kgl. Finska Boktr. 1771. 139. sid.

Lärda Tidn. 1771, n. 83 — 85.

Författaren är Petr. LUTH, Lector i Skara. Arbetet et välskrifvet Sammandrag af Svenska och Danska Historici.

2960. Gespräche in dem Reiche derer Todten, zwischen dem grausamen König von Dänem. Schwed. und Norwegen
Chri-

B. III. Christierno, und Sigismundo I. König in Pohlen. in quarto. Leipz. 1732.

C. 3.
Sveriges
Almänna
Historia.

År den 164 *Entrevuen* uti den stora Samlingen af Samtal, som hos den olårde hopenfunnit så mycket bifall, och den bekante *Dav. FAASMANS* arbete.

2961. Der unschuldige Tyran, vorgestellt in der Person Königes Christiani II. von Dänem. Schwed. und Norwegen.

Se auserlesene Anmerkungen, über allerhand wichtige Mater. und Schrift. Frf. u. Leipz. Renger. 1705. in 8:o. Th. 2, p. 50 — 86.

Der bekanta Blodbader ursäktas därmed, at Christiern intet annat gjort, än verkställla Påfvens Befallningar. Bevis på den okände Författarens okunnighet, gifver A. H. Lackman, *Einl. zur Schlesio. Holst. Histor.* Th. 1, p. 244 och 253.

2962. Dissert. qua asseritur, Christiernum II. Sv. Dan. & Norv. Regem vere fuisse Tyrannum. Pr. Joh. Upmark. Resp. Zach. ESBERGIUS in oct. Upsal. 1713. p. 44.

År til någon del en vederläggning af nästföregående Anmärkning.

I detta Ämne förtjänar i synnerhet at läsas: "Joan. GRAMMII Dissert. de illa, quam Rex "Christiernus II. animo agitavit Sacrorum in Dania Reformatione" &c. in *Script. a Soc. Hafn. edit.* P. III. n. 1. uti hvilken lärda Afhandling åtskillige icke allmänt bekante omständigheter förekomma, rörande Stockholmska Blodbadet, K. Christierns affigter dervid, och de Underfökningar som därom anstältes m. m.

Register. *)

<p>Aggonis, S. 2630.
 Alletz, P. A. 2727.
 Alfing, J. D. 2484.
 Andreæ, C. 2771.
 Anecdotes Svédoises, 2542.
 Anmärkningar och Handlin-
 gar om K. Carl Knutsen,
 2830.
 Annales Rerum Danicarum Es-
 romenses, 2664.
 . . . Rerum . . . in Sve-
 cia, 2732.
 Appendix ad Annales Dano-
 rum, 2694.</p> <p>Bacmeister, H. L. C. 2536.
 Bahde, A. 2881.
 Bassewitz, A. F. von, 2904.
 Beer, J. C. 2520.
 Benzelius, C. J. 2527.
 . . . E. Sonen, 2489,
 2490, 2492, 2527,
 2642, 2681, 2729,
 2771, 2773.
 Benzelfierna, J. 2532.
 Berch, C. R. 2535 a.
 Berättelse om Tyfiskarnes För-
 räderi i Stockholm, 2707.</p> | <p>Bexell, D. 2582.
 Björndahl, G. 2622.
 Björner, E. J. 2449, 2454,
 2547, 2559, 2565, 2566,
 2568, 2574, 2577, 2578,
 2585, 2586, 2591, 2592,
 2595, 2596, 2597, 2598,
 2599, 2604, 2610, 2645.
 Björnsen, G. se G. Bonde.
 Bonde, G. 2532, 2551, 2574,
 2604, 2620.
 Botin, A. af, 2533, 2536,
 2603, 2644.
 Brander, J. 2711 a.
 Brandt, F. 2726 a.
 Brask, P. 2522.
 Bring, S. se Lagerbring.
 Brocman, N. R. 2455, 2615.
 Busling, C. 2711.
 Bäckström, J. 2482.</p> <p>CARL VIII, Konung i Sve-
 rige, 2801.
 CARL IX, Konung i Sveri-
 ge, 2506.
 Carlens, A. G. 2802.
 Casström, N. 2633.
 Catalogus Regum Sveciæ, 2489,
 2490.</p> |
|---|--|

Celse,

*) Detta Register är egentligen et Nöminial-Register, så vida görligt varit, men hvarest antingen Författares, Granskares eller Utgifvares Namn aldeles saknas, där har Titeln måst upptagas, hvilka Artiklar åter utgöra Real-Registret, bägge äro dock förbundne til et Register. Zifran betyder här ej Sidan, utan Artikelns Nummer, hvari eller hvarunder Namnet eller Saken bör sökas. Med et sådant Register, som detta, förses hvar Del; men hela Verket åtföljer icke detsomindre til slut et General-Register.

Register.

- Celse, M. von, 2496, 2504.
 Celsius, O. Fadren, 2491, 2581.
 2674.
 - - - O. Sonen, 2459.
 Chemnerus, H. M. 2500.
 Christiani, W. E. 2710 a. 2853.
 Chronica Danorum, 2663.
 - - - Slavica, 2871.
 - - - Svetica, 2950.
 Chronicon Daniæ, 2659.
 - - - - - 2725.
 - - - Danorum, 2670.
 - - - Regum Sveciæ, 2472,
 - - - - - 2473.
 - - - Rerum Danicarum,
 2949.
 - - - - - Sveo-Gothica-
 rum, 2674.
 - - - - - 2915.
 Chronologia Anonymi Neitve-
 densis, 2660.
 - - - Rerum Danicarum,
 2673.
 - - - - - 2675.
 - - - Rerum in Svecia ge-
 itarum, 2642.
 - - - - - 2729.
 - - - Rerum Svecicarum,
 2773.
 Chronologie des Rois de Sve-
 de, 2477.
 Chrönika, Norlandz, m. m.
 2628.
 Chrönikor på Rim om Sveri-
 ge, 2493, 2494, 2495.
 Clausfön, P. 2627, 2704.
 Cornerus, H. 2744.
 Crönik, Schwedische, 2505.
 Curtius, M. C. 2548.
 Dahlstedt, G. 2598.
 Dal, N. H. 2468.
 Dalin, O. von, 2532, 272.
 Disquis. de Olao Trätälja, 2581.
 Drake, H. 2609.
 Dufén, J. 2617.
 Dähnert, J. C. 2532.
 Eccard, J. G. 2744.
 Fekman, A. 2706.
 ERIC XIII, Kon. i Sverige
 2653.
 Eriç, J. 2450.
 Ericus Olai, 2496.
 Ervallius, J. J. 2569.
 Esberg, Z. 2962.
 Estenberg, O. 2650.
 Fant, E. M. 2458 a.
 Falsman, D. 2657, 2960.
 Fragmenta Chronici veteris.
 2733.
 Frigelins, P. 2616.
 Fryksell, J. 1636.
 Gadd, H. 2926.
 Gagnerus, S. 2882.
 Genberg, J. C. 2696 a.
 Gheysmerus, T. 2681.
 Gislonis, J. 2466.
 Gjörwell, C. C. 2830.
 Gothenius, J. 2463.
 Gottfried, J. L. 2510.
 Gottmark, C. 2583.
 Gram, J. 2955.
 Grip, G. A. se Gyllengrip.
 Gualterus, 2575.
 Gudmundi, J. 2576.
 Gyllengrip, G. A. 2512.
 Gyllenstolpe, D. 2628.
 - - - M. O. 2515.
 Göransson, J. 2534.
 Haberfelt, G. 2460.
 Hadorph, J. 2495. Halt

Register.

- Hallman, J. G. 2708.
 Hamsfort, C. 2774.
 Hedenberg, E. 2662 a.
 Henley, J. 2528.
 Henricus, Bisk. 2800.
 Hermelin, C. 2638.
 Hesselius, A. 2626.
 Historia om Harald Hårfager, 2600.
 - - - om Olof den Helige, 2614.
 - - - om Olof Trygvason, 2606.
 Historien, Svenika, för Begynnare, 2544.
 History of Sweden, 2538.
 Humbla, E. 2480.
 Hyphoff, E. 2530, 2531.
 Höök, P. 2623.
 Ihre, J. 2488, 2547.
 Johannis, E. 2773.
 Jollyvet, E. 2516.
 Keder, N. 2550, 2619, 2715.
 Klotz, C. A. 2631.
 Kochler, J. D. 2613, 2716, 2895, 2943.
 Konunga-Historia, Svea-Rikes, 2546.
 Konungar (Christna) i Sverige, 2487.
 Kortholt, C. 2730.
 Krantzius, A. 2497.
 Lacombe, J. 2539.
 Laetus, E. M. 2714.
 Lagerbring, S. 2459, 2461, 2463, 2509, 2541, 2545, 2830.
 Lange, J. 2480 a.
 Langebek, J. 2485, 2486,
 2630, 2642, 2659, 2660, 2664, 2670, 2674, 2675, 2681, 2729, 2773, 2774.
 Langfedzatal, f. Series Regum Sueticorum, 2486.
 Laurinus, L. 2514.
 Lidgren, M. A. 2567.
 Lieferus, J. 2669.
 Liknelie om Sverige och Kon. Albrecht, 2710.
 Loccenius, J. 2472, 2496, 2518.
 Lochner, J. H. 2932.
 Ludenius, L. 2513.
 Ludewig, J. P. von, 2659, 2664, 2725, 2949.
 Ludwigson, R. 2504.
 Lundborg, P. 2720 a.
 Lundström, E. 2537.
 Luth, P. 2959.
 Lysholm, F. 2593.
 Lönbom, S. 2540, 2830.
 Magnus, A. 2663.
 Magnus, J. 2498.
 - - - O. 2498.
 Manuscripta Scandica &c. 2452.
 Martini, M. 2521.
 Mesenius, J. 2467, 2493, 2494, 2496, 2500, 2509, 2554, 2571, 2693.
 Meursius, J. 2955.
 Minnestafia öfver Sveriges Konungar, 2543.
 Minor Suemenius, J. se Messenius.
 Mollerus, H. 2831, 2903 a.
 Muncheberg, F. C. 2722.
 Murray, J. P. 2447.
 Möller, J. G. P. 2545.
 - - - J. J. 2552.
 Narratio Rerum in Dania & Svecia gestarum, 2951.
 Nebr-

Register.

Nehrman, J. 2631.
Nemnitz, J. C. 2461.
Nicolaus (Sanctus) 2708.
Nordin, C. G. 2453.

Oddur, 2605, 2615.
Olai E. 2496.
... G. se G. Olofson,
... P. 2897.
Olofson, G. 2452, 2557, 2562.
... H. 2956.

Parvus Rosæfontanus, P.
2499, 2931.
Paulinus Gothus, L. 2511.
Paullinus, C. F. 2570.
Peringskiöld, J. 2452, 2474,
2475, 2509, 2524, 2558,
2563, 2627.
... J. F. 2452, 2551,
2560, 2590, 2628.
Petrejus, P. 2507.
Petri, L. 2503.
... O. 2592.
Pontanus, J. I. 2775.
Pravitz, J. F. 2650.
Prytz, A. J. 2612.
Pufendorf, S. 2522, 2523.

Ragualdi, N. 2507.
Raimundius, L. 2508.
Ramus, J. 2548.
Reenhielm, J. I. 2564, 2605.
Restelius, O. 2656.
Reise auf S. Erichs Strasse,
2625.
Relation om K. Christierns Ty-
rynqi, 2954.
Rentröm, E. 2459.
Rhyzelius, A. O. 2517, 2529.
Richardsen, J. 2611.
Richter, D. 2709.

Rim om Carl och Grim, 2559.
Rofén, J. 2549.
Ryggjar-Strycke, 2621.

Saga, Hjalmters och Olvers,
2551.

- - - Hervarar, 2555.
- - - af Sturlauge, 2557.
- - - af Gänge-Rolf, 2558.
- - - Asmund Kappabanes,
2560.
- - - Illuge Grydar Fostres,
2562.
- - - Hjalmars, 2563.
- - - Thorsten Wikingsfor,
2564.
- - - af Frithiof den Frä-
ke, 2565.
- - - Göthriks och Rolfs,
2566.
- - - om Kon. Alf, 2568.
- - - om Kon. Hrolf Krake,
2574, 2575.
- - - Hildins och Hognes,
2576.
- - - af Sorle den Starke,
2577.
- - - af Halfdan, 2578.
- - - om Hromund Gripsfor,
2585.
- - - om Halfdan Ostenfor,
2586.
- - - Kättil Hängs och Grä
Ludikins, 2587.
- - - Orvar Oddes, 2588.
- - - Herraude och Bola,
2589.
- - - Wolfunga, 2591.
- - - Ragnar Lodbroks, 2592.
- - - An Bågsfångares, 2593.
- - - om Torsten Bäernaga,
2597.

Saga

Register.

Saga om Samson Fagra, 2598.
 - - - Oddes, 2599.
 - - - om Olof Tryggwason,
 2605.
 - - - Jomsvikinga, 2608.
 - - - om Ingv. Widtfarne, 2615.
 - - - Knitlinga, 2629.
 - - - Håkan Gamles, 2645.
 Sagobrott om Norriges Upfindel-
 se, 2547.
 - - - om några fordna Ko-
 nungar i Sverige, 2590.
 Saga om Sv. och Götha Christne
 Konungar för Almogen, 2535.
 Sagudater om Norna-Getter,
 2596.
 Sahlman, E. P. 2602.
 Salanus, P. 2561.
 Saxo, 2631.
 Schardius, S. 2951.
 Schefferus, J. 2465, 2566.
 Schenlberg, P. 2517.
 Schlegel, J. H. 2802.
 Schroderus, E. 2498, 2926,
 2956.
 Schwartz, A. G. 2608.
 Schöning, G. 2464.
 Schönström, P. 2462.
 Series Regum in Svecia, 2491.
 - - - in Sveonia, 2485.
 Sithon, D. 2553.
 Spole, A. 2519.
 Stechau, J. A. 2451.
 Stephanus, S. J. 2631.
 Stiernhielm, G. 2548.
 Stiernman, A. A. von, 2488.
 Stobæus, K. 2446.
 Sturleson, S. 2579, 2600,
 2606, 2614, 2627, 2628,
 2704.
 Suhm, P. F. 2631.

Svaningius, J. 2499, 2958.
 Sylvius, J. 2496.

Tabula chronologica, eller
 Beskrifning öfver alla Sv.
 Konungars Regemente, 2479.
 Thomas, Biskop i Strengnäs,
 2751.
 Thorleivius, I. 2587, 2588.
 Tibelius, O. 2594.
 Tiburtius, T. E. 2720.
 Tideräkning vid Norriska Hi-
 storierne, 2474.
 Torfæus, T. 2448, 2575,
 2601, 2607, 2705.
 Troil, U. von, 2452.
 Troilius, . . 2580.
 Trägård, P. L. 2532.
 Tuneld, E. 2637.
 Twet, P. 2531.
 Tyran (der unchuldige) in der
 Person Kön. Chritiani II,
 2961.
 Törngren, A. 2721.

Verelius, O. 2485, 2517,
 2555, 2556, 2566, 2589,
 2605.
 Verzeichnis aller Könige in
 Schweden, 2478.
 Voigt, J. H. 2476.

Wallin, S. 2483.
 Welthofius, W. 2501.
 Westfein, G. 2573.
 Wexionius, M. O. se Gyl-
 ienstolpe.
 Wiberg, M. C. 2584.
 Widekindi, J. 2469.
 Wilde, A. 2523.
 - - - J. 2463, 2523.

Wisa

Register.

Wisa om Kon. Habor m. m. 2572.	2458, 2481, 2618, 2624, 2695, 2933, 2942.
Zeifing, H. P. 2526.	Åbman, N. S. 2643.
Ziegler, J. 2952.	Örneklow, P. 2525.
Ziervogel, E. 2456, 245.	Örnhielm, C. A. 2470, 2471.

ANMÄRKNING.

Såsom uti denna Femte Del af detta Bibliographiska Verk de särskilda *Konunga-Historierne* taga vid, och Hr Hof-Rådet WARMHOLTZ fogat ihop med dem alla de *publique Handlingar*, som höra för *hvarje* Konungs, Drottungs eller Riks-Föreståndares Regerings-Tid, med Hänvisning til de Böcker eller Förräder, hvar de finnas; så hafva dock dessa Handlingar ej blifvit uptagne på Registret, icke så mycket för at undvika Vidlöftigheten, som af Svårigheten, at här rubricera dem utan at afskrifva dem å nyo; men Läsaren, en gång för alla underrättad härom, behagade, hvad dylika *Acta Publica* beträffar, söka dem uti sjelfva Verket, och detta blott *efter Tiden*, då de blifvit utfärdade; ty *uti denna* Ordning hafva de ock blifvit af den slitige och vidtökande Handen uptagne samt denna Bok-Längd införlifvade. — *Marginalen* har man icke heller velat belasta med de flera utteknade Subdivisioner, så snart Konunga-Historierne taga vid, utan har man låtit den af: *Sveriges Almännas Historia* löpa här uti Delen alt utföre til des slut, såsom våre Regenters Historier ändå utgöra sjelfva Hufvud-Delarne af Rikets Almännas Historie. Läsaren redar sig utomdes lätt sjelf, blott han kastar ögat på Verkets hela *Innehåll*, som finnes framföre Första Delen, eller ock på Delens Titelblad, som åter utmärker des *särskildta Innehåll*.

C. C. Gjörwell.

Rät-

RÄTTELSER.

- Sid. 30, rad. 3; läs: *Joh. MESSENIUS*,
 90 — 7; läs: och *J. C.* - -
 96, — 28; läs: *Ludw. Christ. BACMEISTER*, - -
 107, — 22, läs: *Jona RAMO*.
 113, — 28; läs: *Joh. ROSÉN*.
 114, — 6; läs: *Nic. KEDER*, cum - -
 116, — 10; läs: *Jo. Joach. MOELLER* Dissert. - -
 121, — 28; läs: *Petr. SULANUS*.
 124; — 8; läs: *Jac. I. REENHJELM*, - -
 125, — 6, böra orden: *E. J. Björners Nordiska
 Kämpadater*, n. 4, dragas under
 Titeln.
 132, — 9; läs: *SNORRE STURLESONS Yngl. Saga*.
 225, — 22; läs: *Joh. Ifacio*. - -

De öfrige eller mindre Bokstafs-felen uti et Verk, be-
 rående utomdes af föga annat än Namn och Boktitlar, be-
 hagade Läsaren sjelf rätta, ehvar de vidare kunde före-
 komma.

FÖR KÖPAREN.

FÖRSTE Delen af <i>Bibliotheca Historica Svec-Gothica</i>						
kostar	-	-	-	-	-	24 fl.
ANDRE Delen	-	-	-	-	-	12 -
TREDJE Delen	-	-	-	-	-	20 -
FJERDE Delen	-	-	-	-	-	26 -
FEMTE Delen	-	-	-	-	-	24 -

*Denne Femte Del släts at tryckas i Stockholm, den
8 Maji 1790.*